Bundel van de Raadsvergadering van 10 december 2019

Agenda bijlagen

Als de hamer valt

1 Opening
2 Vragenhalfuur
3 Spreekgelegenheid voor publiek
4 Vaststellen agenda
5 Ingekomen stukken / mededelingen / toezeggingen / stand van zaken moties
- Ingekomen stukken, toezeggingen en stavaza moties

6 Voorbereiding en rapportage vanuit gemeenschappelijke regelingen
7 Hamerstuk / Grondexploitatie Nieuwe Jena
- Dossier 2080 voorblad
- Voorstel en besluit
- Bijlage 1 - Opzet grondexploitatie Jenaplanschool

8 Hamerstuk / Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Achterhoek (GR ODA)
- Dossier 2073 voorblad
- Voorstel en besluit
- Bijlage 1 - Wijzigingsbesluit GR ODA
- Bijlage 2 - Toelichting bij wijzigingsbesluit ODA
- Bijlage 3 - GR ODA
- Bijlage 4 - Wijziging Gemeenschappelijke Regeling ODA was-wordt lijst

9 Hamerstuk / Slotwijziging
- Dossier 2081 voorblad
- Voorstel en besluit

10 Hamerstuk / Herinrichting raadzaal

Besloten is om dit raadsvoorstel van de agenda af te voeren.
- Voorstel en besluit
- Bijlage 1 - Persbericht - Gemeenteraad vergadert over nieuwe inrichting raadzaal

11 Hamerstuk / Regio Achterhoek, deelname werkgeversvereniging
- Voorstel en besluit

12 Hamerstuk / Werkgeverschap nieuw Beschut Werk: oprichting Besloten Vennootschap
- Voorstel en besluit
- Bijlage 1 - Memo rechtsvormkeuze PROOF
- Bijlage 2 - Opzegging dienstverleningsovereenkomst SWB

13 Hamerstuk / Uitwerking Motie 19-08 grootschalige gemeentelijke energieopwek
- Dossier 2077 voorblad
- Voorstel en besluit
- Bijlage 1 - Motie 19-08 - Grootschalige Lokale & Duurzame Energie Opwek

14 Hamerstuk / Rekenkameronderzoek 'Zicht op de jeugdhulp in Berkelland'
- Dossier 1987 voorblad
- Voorstel en besluit
- Bijlage 1 - Rekenkameronderzoek Zicht op de Jeugdhulp Berkelland
- Bijlage 2 - Klantreis Zicht op de Jeugdhulp Berkelland
- Bijlage 3 - Infographic rekenkamer Berkelland - jeugdhulp
- Bijlage 4 - Brief van college van BenW over reactie college bij Nawoord van Rekenkamercommissie bij rapport Zicht op jeugdhulp in Berkelland

15 Hamerstuk / Samen aan het stuur, één uitvoeringsorganisatie werk en inkomen voor het sociaal domein

Dossier 2071 voorblad

Voorstel en besluit

Bijlage 1 - Adviesrapport Radar

Bijlage 2 - Implementatieopdracht

Bijlage 3 - Raadsbrief

Bijlage 4 - Save the Date informatiebijeenkomst raadsleden Samen aan het stuur

Bijlage 5 - Persbericht Berkelland Oost Gelre en Winterswijk gaan inwoners nóg beter begeleiden bij werk- en inkomensvragen

16 Hamerstuk / Eerste bestuursrapportage SDOA 2019

Dossier 2069 voorblad

Voorstel en besluit

Bijlage 1 - Eerste bestuursrapportage 2019 College Berkelland

Bijlage 2 - Eerste Bestuursrapportage SDOA 2019

Bijlage 3 - Brief college Berkelland - fout eerste bestuursrapportage SDOA 2019

17 Bespreekstuk / Plan toekomstbestendige verenigingen Berkelland

Dossier 2061 voorblad

Voorstel en besluit

Bijlage 1 - Plan toekomstbestendige verenigingen in Berkelland

18 Bespreekstuk / Nieuwbouw Integraal Kindcentrum en gymzaal het Simmelink

Spreektijd 5 minuten

Dossier 2075 voorblad

Voorstel en besluit

Bijlage 1 - Huisvestingsaanvraag Het Simmelink

Bijlage 2 - Leerlingenprognose Gemeente 2019

Bijlage 3 - Het Simmelink Renovatiescan

Bijlage 4 - Stedenbouwkundig programma

Bijlage 5 - Het Simmelink Startnotitie

Bijlage 6 - Persbericht krediet nieuwbouw IKC Het Simmelink Eibergen

Bijlage 7 - Intentieverklaring Het Simmelink - Humanitas

Bijlage 8 - Antwoord technische vraag

Bijlage 9 - Antwoord technische vraag

18.a SCHORSING

Als de hamer valt…

Als de hamer valt is het besluit genomen. Zo gaat dat tijdens de vergaderingen van de gemeenteraad. In deze rubriek geven wij telkens na de raadsvergadering in het kort een overzicht van de beslissingen die de gemeenteraad heeft genomen.

In de raadsvergaderingen van 10 en 11 december 2019 heeft de gemeenteraad besloten:

- De begroting voor de gemeentelijke grondexploitatie voor de transformatie van de voormalige school naar woningbouwlocatie het Nieuwe Jena in Beltrum vast te stellen. Op basis van deze begroting krediet beschikbaar te stellen voor het uitvoeren van het plan.
- Het College op grond van het bepaalde in artikel 51, lid 3 van de Wet gemeenschappelijke regelingen toestemming te verlenen om het besluit tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Achterhoek vast te stellen.
- De slotwijziging vast te stellen. Investeringen met een aanschafwaarde kleiner dan € 20.000 ineens af te schrijven. Bij de jaarrekening 2019 voor het product afval het voordelig resultaat te storten in de reserve om dit resultaat in 2021 te kunnen verrekenen met de afvalstoffenheffing; het nadelig resultaat te verrekenen met de egalisatiereserve afval. Bij de jaarrekening 2019 het nadelig resultaat van het product wegen te verrekenen met de reserve wegen, het resultaat van het product riolering te verrekenen met de voorziening riolering, de gelden voor projecten die een meerjarig karakter hebben en die nog niet volledig zijn besteed over te hevelen naar 2020.
- In te stemmen met het ontwerpbesluit van het algemeen bestuur van de Regio Achterhoek om lid te worden van c.q. deel te nemen in de werkgeversvereniging voor gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen (niet-gemeenten).
- Geen wensen en bedenkingen kenbaar te maken aan het Algemeen Bestuur van de SDOA ten aanzien van het oprichten van een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid om dienstverbanden in het kader van Nieuw Beschut Werk vanaf 1 april 2020 onder te brengen en kennis te nemen van de (beoogde) naam: Slinge Werkt! Bv.
- In te stemmen met de aanpak voor de uitwerking van Motie M19-08 grootschalige gemeentelijke energieopwek.
- Kennis te nemen van het rekenkameronderzoek Zicht op de jeugdhulp in Berkelland. De conclusies uit het rekenkameronderzoek te onderschrijven en de aanbevelingen uit het onderzoek over te nemen.
- In te stemmen met model 2 van het Radarrapport ‘Aan het stuur positionering van SDOA in het sociaal domein’ en het implementatieplan ‘Samen aan het stuur, één uitvoeringsorganisatie werk en inkomen voor het sociaal domein’.
- Aan de afgevaardigden in het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling SDOA mee te geven:
  De volgende zienswijze naar voren te brengen over de tweede begrotingswijziging 2019: Naar vermogen deelnemen aan de samenleving vindt bij voorkeur plaats door betaald werk. Wij rekenen erop dat SDOA zich maximaal inzet om het uitstroompercentage van 4% te realiseren en

geen zienswijze naar voren te brengen met betrekking tot de eerste begrotingswijziging 2020.

- Kennis te nemen van het plan om € 500.000 in te zetten voor lastenverlichting van verenigingen in het collegeprogramma 2018-2022; in te stemmen met het beschikbaar stellen van € 400.000 voor de sportverenigingen in Berkelland en € 100.000 voor de culturele verenigingen.
- Een krediet van totaal € 6.142.954 beschikbaar te stellen voor de nieuwbouw van het schoolgedeelte voor integraal kindcentrum (IKC) het Simmelink en de nieuwbouw van de gymzaal bij het IKC het Simmelink. Het krediet is ook bestemd voor de sloopkosten van de oude scholen en de herinrichting van de omgeving.
- De Economische Agenda 2020-2024 vast te stellen.
- Vast te stellen: de verordeningen op de heffing en invordering van Begraafrechten 2020, éénmalig riool aansluitrecht 2020, Leges 2020, Marktgeld 2020, Onroerende zaakbelastingen 2020, Reclamebelasting 2020, Reinigingsheffingen 2020, Rioolheffing 2020. De afvalstoffenheffingskorting van € 50 voor gebruikers van woningen en de Onroerende zaakbelastingen-korting voor eigenaren woningen, eigenaren niet-woningen en gebruikers niet woningen vast te stellen op respectievelijk 0,0140 %, 0,0229 % en 0,0181 % van de WOZ-waarde 2020.
- Motie 19-21 - Uitgangspunten Gebiedsontwikkeling Hambroekplassen is aangenomen.
- Motie 19-22 - Toekomst Streekziekenhuis Koningin Beatrix Winterswijk is aangenomen

*Dit is een **verkorte** samenvatting van de genomen besluiten. Hieraan kunnen geen rechten aan ontleend worden. Op www.gemeenteberkelland.nl kunt u de volledige teksten van de genomen besluiten vinden.*

Raadsvergadering: **10 december 2019** **Agendapunt: 5**

Onderwerp: **Ingekomen stukken / mededelingen / toezeggingen**

Meer informatie bij: **Griffie** **Telefoon: 0545-250 805**

De volgende aan de raad gerichte stukken zijn ontvangen:

A. Ingekomen stukken

1. Afdoeningsvoorstel: voor kennisgeving aannemen

1. Moties van gemeente Duiven, Rheden en Westerkwartier over gemeentefonds (263419 en 263493);
2. E-mail van inwoner over deelname aan 'Berkelland spreekt'(264073);
3. E-mail van Projectbureau Energie Duurzaam over klimaatbeleid (263611);
4. E-mail van Fractievoorzitter DURF gemeente Katwijk over het Klimaatakkoord (263432);
5. E-mail van inwoner over boos over ruimte in regels (263325);
6. Brief van Oogstfonds over opdracht aan Oogstfonds (263116);
7. E-mail van Duurzaam4Life over mini congres duurzaam/circulair/modulair bouwen (264818);
8. E-mail van Parent Elimination over reactie van het Samenwerkingsverband van ouders met Jeugdzorg (264825);
9. E-mail van Stichting EHS over straling 5G (265409);

2. Correspondentie van het college van BenW / afdoeningsvoorstel: voor kennisgeving aannemen

1. Brief van het college van BenW over vervolgproces bestemmingsplan buitengebied / save the date (191365);
2. Brief van het college van BenW, over vervolgproces bestemmingsplan buitengebied / uitnodiging Technisch Beraad (191365);
3. Brief van het college van BenW over jaarverslag 2018 en 2019 en uitvoeringsprogramma 2019 en 2020 vergunningverlening, toezicht en handhaving (262554);
4. Brief van het college van BenW over bestemmingsplan Haarstraat 1 in Beltrum (Nieuwe Jena) (233571);
5. Brief van het college van BenW over overdracht nazorg voormalige vuilstortplaats 't Bellegoor (189923/182029);
6. Brief van het college van BenW over rapportage in het kader van Interbestuurlijk Toezicht over 2018 (260636);
7. Brief van het college van BenW over uitgangspuntennotitie Hambroekplassen – oktober 2019 (214253);
8. Brief van het college van BenW over voortgang Integraal Huisvestingsplan onderwijs (260747);
9. Brief van het college van BenW over reactie college bij Nawoord van Rekenkamercommissie bij rapport 'Zicht op jeugdhulp in Berkelland' (229590);

3. Raad / commissie / griffie

4. Afdoeningsvoorstel: voor advies in handen stellen van het college

5. Afdoeningsvoorstel: ter afdoening in handen stellen van het college

1. Brief van Nationale Ombudsman over problematiek Wmo-hulpmiddelen;
2. Brief van extern klachtenbehandelaar over niet beantwoorde brief van 2 september inzake beëindiging functie klachtenbehandelaar (258324);
3. Email van H. Boer (D66) en inwoner Rekken over situatie uitrit Hölterweg 6 te Rekken (1038).

B. Mededelingen -

C. Toezeggingen raad (t/m 12-11-2019)

Nr.	Omschrijving toezegging	Datum toezegging	Team	Streefdatum gereed	Datum gereed
1.	Jaarlijkse evaluatie beleidskader Muziek-, Kunst- en Cultuuronderwijs in de commissie Sociaal.	15-05-2018	Opdracht-geverschap Beleid (JW)	De evaluatie is in 2019 onderdeel van het proces om te komen tot een nieuwe visie op cultuur (zie programma 'Cultuur is van iedereen').	
2.	Opstellen nota reserves en voorzieningen	06-11-2018	Financiën (CH)	Bij de programma-begroting	Afgehandeld
3.	Onderhouden fietspaden (naar aanleiding van ingetrokken motie M-18-27 fietspaden VRIGA)	06-11-2018	Opdracht-Gevers (AO)	Eind 2019	
4.	N.a.v. ingetrokken motie M-18-28 / Voorstel meer biodiversiteit in het landschap	06-11-2018	Gebiedsteam (HH)	Eind 2019	
5.	Jaarlijks monitoren hoe de verkeersstromen in Neede zich ontwikkelen in relatie tot de ontwikkeling van de bedrijventerreinen Russchemors en Wheemergaarden	13-11-2018	Gebied (AO)	Jaarlijks	
6.	Monitoren van alle afval- en grondstofstromen en actie ondernemen (bijv. de inzamelfrequentie aanpassen) indien daartoe aanleiding is. De raad informeren over deze monitoring en eventuele acties	13-11-2018	Opdracht-gevers (AO)	Begin 2020	• Raadsbrief 16-09-2019
7.	Inwonersfolder Plussenbeleid	19-03-2019	Dienstverlening Omgeving (DO)	Augustus 2019	
8.	Bij avond over jeugdhulp een reactie geven op de aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek jeugdhulp	17-09-2019	Team Opdrachtgevers (EW)	10 oktober 2019	Afgehandeld met raads-bijeenkomst op 03-10-2019.
9.	"Overgenomen" motie Aanbod los van behoefte – stop met wegbestemmen woningbouwplannen.	17-09-2019	Opdrachtgevers (HH)		
10.	Pakket maatregelen taakstelling € 3 miljoen sociaal domein (jeugd en WMO)	5/6 november 2019	Opdrachtgevers (AN/RS)	Bij perspectief-nota 2021	
11.	Raad bijpraten over ideeën invulling taakstelling sociaal domein	5/6 november 2019	Opdrachtgevers (AN/RS)	December 2019	
12.	Onderzoek naar mogelijkheden tot invoering van de JA/JA sticker (overname motie M-19-19)	5/6 november 2019	Opdrachtgevers (AO)	Voor/bij perspectief nota 2021	

D. Stand van zaken aangenomen en overgenomen moties per 3 december 2019

Legenda:

Witte achtergrond: motie in uitvoering
Grijze achtergrond: motie is uitgevoerd en zal op het volgende overzicht niet meer terugkomen.

Moties 2017

Datum	Nummer motie	Partijen	Onderwerp	Stand van zaken
27-06	M-17-15	GL GB D66 PvdA	*Ecologisch bermbeheer* Vóór de begroting 2018 met een op biodiversiteit gericht plan voor ecologisch bermbeheer komen, daarin de maatregelen, tijdsplanning en financiering in ieder geval vermelden. Wim Wormgoor / Alex ter Horst	November 2017: Project is in gang gezet. In begroting 2018 is financiering opgenomen voor noodzakelijk capaciteit om dit project op te zetten en uit te voeren Maart 2018: brief met stavaza naar raad. November 2018: Aan bermbeheerplan wordt laatste hand gelegd. Met (vertegenwoordigers van betrokken) partijen wordt nu besproken over inbreng, afstemming en informatiebijeenkomst (voorjaar 2019). Vanaf juni (begin maaiseizoen) willen we breed starten met ecologisch bermbeheer. 23 mei 2019: informatiebijeenkomst voor betrokkenen, raadsleden en andere geïnteresseerden. November 2019: Het ecologisch bermbeheerplan is inmiddels inhoudelijk afgerond. Dat wil zeggen dat voor alle bermen een zogenaamd doeltype met een bijbehorend beheertype is bepaald. Hierbij is voor elk bermdeel een beheertype beschreven waarmee de ecologische potenties optimaal benut kunnen worden. Op basis van normbedragen zijn de kosten van dit meest ecologische scenario bepaald. Momenteel wordt er nog een aantal alternatieve scenario's uitgewerkt die een compromis vormen tussen beheerkosten en ecologische meerwaarde. De uitwerking van deze scenario's zal eind januari 2020 gereed zijn. Het raadsvoorstel over de keuze, uitwerking en kosten van ecologisch bermbeheer wordt in maart 2020 aan de gemeenteraad voorgelegd. Om al vast wat aan ecologisch beheer te doen heeft de buitendienst in het najaar van 2019 de meest grasrijke bermen ecologisch gemaaid en afgevoerd.

Moties 2018

Datum	Nummer motie	Partijen	Onderwerp	Stand van zaken
06-11	M-18-20	GB	*Onderzoek meldingen door inwoners* Onderzoek naar proces en mogelijkheden nieuwe applicatie die beter aansluit bij de gewenste dienstverlening van inwoners; uitkomsten delen met de raad in de eerste helft van 2019. Dick Marsman	Zie ook raadsbrief d.d. 28 mei 2019. Bij de implementatie van het nieuwe zaaksysteem wordt het meldingenproces opnieuw ingericht volgens de gewenste dienstverlening aan de inwoners zoals verwoord in de motie. De integratie van een mobiele app is hiervan onderdeel. De verwachting is dat de app uiterlijk het 1ste kwartaal 2020 in gebruik is.
11-12	M-18-30	CDA	*Transport en opslag kernafval*	

		GL GB D66 PvdA VVD OBL	*Ahaus* Motie verzenden gemeentebestuur van Ahaus, het bestuur van de EUREGIO, Regio Achterhoek Regio Twente, Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland, Veiligheidsregio Twente en, in een Duitse versie, aan de federale regering en aan de deelstaatregering van NRW, dit laatste door tussenkomst van de Duitse ambassade. Griffie	

Moties 2019

Datum	Nummer motie	Partijen	Onderwerp	Stand van zaken
21-03	M-19-02	CDA VVD GB OBL	*Structuurvisie Plussenbeleid* Overleggen met provincie op welke wijze de maximale oppervlakten voor bouwvlakken van grondgebonden - én niet-grondgebonden veehouderij(bedrijven) kunnen worden losgelaten zonder dat dit bij de beoordeling van de milieueffecten ten behoeve van het nieuwe bestemmingsplan buitengebied bij de MER-commissie, tot een negatief oordeel leidt. Gert Hans/Jan Seinen	Het overleg met provincie Gelderland is geweest, terugkoppeling hierover komt.
25-06	M-19-08	D66 CDA VVD GB PvdA GL	*Grootschalige lokale en duurzame energie-opwekking* Het college treft voorbereidingen voor een eigen initiatief voor grootschalige lokale & duurzame energie-opwekking en komt met een concreet uitgewerkt plan inclusief investeringsvoorstel Janet Wildeman	Voorstel in gemeenteraadsvergadering van 10 december 2019
02-07	M-19-09	CDA GB OBL	*Bermbeheer* Inventariseren bermen geschikt voor ecologisch bermbeheer en welke niet. Met agrariërs / grondeigenaren in gesprek over bermbeheer. Wim Wormgoor	Wordt opgepakt in combinatie met motie M-17-15
02-07	M-19-11	Gehele raad.	*Extreme winsten zorgaanbieders* In verslag beschrijven hoe wij financieel toezicht houden op gecontracteerde zorgaanbieders; Aan raad rapporteren hoe wij zorgfraude door marktpartijen willen opsporen en voorkomen Esther Wisselink	
02-07	M-19-13	GB GL PvdA D66 CDA	*Kleine bossen* Uiterlijk in het voorjaar van 2020 een onderzoek/quickscan presenteren met mogelijkheden om kleine bossen aan te planten inclusief kostenberekening Heleen Huiskamp	
06-11	M-19-18	GL	*Meer bomen in Berkelland*	

		GB D66 PvdA	Bij perspectiefnota van 2021 plan incl. financiën presenteren op welke manier de gemeente Berkelland actief stimuleert dat er meer gevarieerde bomen in onze gemeente worden geplant (voor elke Berkellander een boom planten) Heleen Huiskamp	

Raadsvergadering

Dossiernummer	2080
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2019
Agendapunt	7
Omschrijving	Hamerstuk / Grondexploitatie Nieuwe Jena

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergadering	10 december 2019

gemeente Berkelland

Zaaknummer	:	233571
Raadsvergadering	:	10 december 2019
Onderwerp	:	Grondexploitatiebegroting het Nieuwe Jena te Beltrum
Collegevergadering	:	5 november 2019
Portefeuillehouder	:	M. van der Neut, G.J. Teselink
Steller	:	R.J.G.M. Luttikholt tel: : 0545-250 312

Te nemen besluit:

1. Vaststellen van de begroting voor de gemeentelijke grondexploitatie voor de transformatie van de voormalige school naar woningbouwlocatie het Nieuwe Jena te Beltrum.
2. Op basis van deze begroting krediet beschikbaar stellen voor het uitvoeren van het plan.
3. Het verwachte verlies op deze grondexploitatie ad € 37.000 dekken door een afwaardering op de boekwaarde van de huidige schoollocatie ten laste te brengen van de bestemmingsreserve Onderwijshuisvesting.
4. Het grondexploitatiecomplex financieel verantwoorden als Bouwgrond in exploitatie.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

Op 12 november 2019 is het raadsvoorstel voor het vaststellen van het bestemmingsplan "Beltrum, Dorp 2011, herziening 2019-1 (Haarstraat 1)" behandeld. Dit plan voorziet in de bouw van 8 woningen voor de doelgroep senioren. Het project wordt uitgevoerd als gemeentelijke grondexploitatie. Dit betekent dat de gemeente alle investeringen voor de transformatie van de voormalige schoollocatie voor haar rekening neemt. De leden van de opgerichte CPO groep zullen vervolgens bouwrijpe kavels afnemen.

In de commissie Ruimte van 30 oktober 2019 is aangegeven dat een afzonderlijk voorstel voor besluitvorming over de financiële begroting van deze exploitatie zou volgen. Op basis van de bijgevoegde grondexploitatiebegroting kan het benodigde krediet voor dit plan beschikbaar worden gesteld, zodat op korte termijn met de daadwerkelijke uitvoering van de sloop en het bouwrijp maken kan worden gestart.

Argumentatie:

1. <u>Vaststellen begroting valt onder budgetrecht van de gemeenteraad</u>
   De bevoegdheid voor het openen en vaststellen van een grondexploitatiecomplex en de bijbehorende grondexploitatiebegroting ligt bij de gemeenteraad. Deze bevoegdheid van de gemeenteraad vloeit voort uit het budgetrecht dat de raad heeft bij het vaststellen van de begroting (artikel 189 Gemeentewet). De gemeenteraad stelt de grondexploitatiebegroting vast, mede op basis van een bestemmingsplan.

2. <u>De begroting vormt de basis voor het beschikbaar stellen van krediet</u>
   Met het vaststellen van bijgaande grondexploitatiebegroting kan gestart worden met de civiele uitvoering van de werkzaamheden. Omdat grondexploitaties doorgaans een doorlooptijd van meerdere boekjaren kennen, worden de benodigde budgetten in de vorm van krediet beschikbaar gesteld.

In te vullen door Griffie:

<u>Commissievergadering</u>
Afhandelingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 bespreekstuk
0 anders, nl

<u>Raadsvergadering</u>
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen
0

3. Verwacht verlies op de grondexploitatie dekken ten laste van Onderwijshuisvesting
   Uit de grondexploitatiebegroting volgt een verwacht verlies van € 37.000. Dit verlies wordt met name veroorzaakt doordat het een transformatielocatie betreft. De huidige boekwaarde van de leegstaande schoollocatie bedraagt circa € 68.500. Dit bedrag is meegenomen als inbrengwaarde (verwervingsprijs) voor het grondbedrijf. Ook de sloop- en saneringskosten ad € 36.809 die rechtstreeks verband houden met de leegstaande school maken onderdeel uit van de investeringsbegroting.

   We stellen daarom voor om het verwachte tekort op de grondexploitatie ad € 37.000 te dekken door een beroep te doen op de bestemmingsreserve Onderwijshuisvesting.

4. Financiële verantwoording als Bouwgrond in exploitatie is in lijn met BBV regelgeving
   In juli 2019 is de "Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019)" van de Commissie BBV verschenen. In deze notitie is de volgende stellige uitspraak opgenomen:
   "Het startpunt van bouwgrond in exploitatie (BIE) is het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de BIE geopend en kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie bij onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie) op de balans."

   Jaarlijks wordt de begroting herzien. Via onder meer de paragraaf Grondbeleid, onderdeel van de jaarstukken, leggen we verantwoording af over de resultaten van de verschillende grondexploitaties over het afgelopen boekjaar.

Kanttekeningen en risico's
Aan grondexploitatieprojecten kleven doorgaans diverse risico's. Denk bijvoorbeeld aan marktrisico's als prijsstijging, opbrengstdaling, uitgiftetempo van kavels. Ook projectspecifieke risico's zijn denkbaar. Bijvoorbeeld planvertraging door ruimtelijke procedures, effecten van milieumaatregelen of juridische risico's in contractvorming.

Voor dit project zijn op dit moment geen substantiële financiële risico's bekend. De opdrachtverstrekking voor sloop, bouw- en woonrijp maken moet nog plaatsvinden. Ook over de overeenkomsten voor de kavelverkoop moet nog overeenstemming worden bereikt. Waar mogelijk zullen daarbij de ingeschatte risico's voor de grondexploitatie worden beperkt.

Financiën

Grondexploitatiebegroting
In de bijlage bij dit raadsvoorstel is de grondexploitatiebegroting opgenomen. Op basis van de gemaakte voorbereidingskosten tot op heden, de verwachte civiele uitgaven en de afgesproken gronduitgifteprijzen wordt een verlies van € 37.000 verwacht.

Het voorstel luidt, zoals hiervoor beargumenteerd onder punt 3, dit tekort te dekken door een bijdrage uit de bestemmingsreserve Onderwijshuisvesting. Volgens de huidige inzichten kan de grondexploitatie met deze bijdrage kostenneutraal worden uitgevoerd. We verwachten daarom ook niet dat er vennootschapsbelasting over de winst moet worden afgedragen.

Op basis van de vast te stellen begroting kan het benodigde krediet beschikbaar worden gesteld. We merken daarbij op dat – administratief gezien – geen extra krediet nodig is voor de verwerving van de school of voor de uren van de ambtelijke organisatie. Deze posten maken al onderdeel uit van de reguliere gemeentelijke begroting.

Relatie met de transformatieopgave
Zoals hiervoor onder argument 3 is aangegeven, zijn er diverse investeringen noodzakelijk om de transformatie van de school naar woningbouw mogelijk te maken. Dit leidt tot een verliesgevende grondexploitatie. Van de beoogde kopers wordt geen additionele financiële bijdrage gevraagd, zij betalen wel een marktconforme prijs voor de kavels. Doordat de doelgroep bereid is kavels af te nemen, kan een belangrijk deel van de investeringen (boekwaarde leegstaande school plus sloopkosten) terugverdiend worden. Als de huidige boekwaarde van de school buiten beschouwing gelaten wordt, dan is zelfs sprake van een exploitatie met een bescheiden positief resultaat (+€ 30.000).

Onderzocht wordt of de gemeente – en zo ja onder welke voorwaarden - een transformatiefonds in kan stellen. Ook regionaal worden de mogelijkheden daartoe verkend. Een dergelijk transformatiefonds bestaat op dit moment in onze regio niet. Wel beschikt de gemeente Berkelland over een herstructureringsreserve waaruit bijdragen aan specifieke projecten (mede) kunnen worden gefinancierd. Het algemene idee van een transformatiefonds is – kortgezegd - dat van eigenaren van locaties waar extra woningen gerealiseerd mogen worden, een (financiële) bijdrage wordt verlangd aan de toekomstige transformatieopgave. Uit het fonds zouden vervolgens uitgaven kunnen worden gedaan om de sloop of transformatie van leegstaand vastgoed te stimuleren.

Communicatie
Over de communicatie rond de gevolgde ruimtelijke procedure is de gemeenteraad geïnformeerd via het voorstel bij het vaststellen van het bestemmingsplan.

Nadat de begroting is vastgesteld en de kredieten voor de uitvoering beschikbaar zijn, kan opdracht verstrekt worden om het plan daadwerkelijk te realiseren. Wij zullen over de planning van de werkzaamheden communiceren met de CPO groep. Ook de omwonenden / belanghebbenden in de directe omgeving van de bouwlocatie zullen op de gebruikelijke wijze geïnformeerd worden over de uitvoering van het plan.

Initiatief, participatie en rol gemeente
Het initiatief tot deze nieuwbouwlocatie voor 8 woningen is tot stand gekomen in goed overleg met de CPO groep. Ook de Raad van Overleg Beltrum is betrokken bij het in beeld brengen van de woningbouwopgave voor Beltrum.

De feitelijke exploitatie wordt voor rekening en risico van de gemeente uitgevoerd. Met de leden van de CPO groep zullen (ver)koopovereenkomsten voor bouwkavels worden gesloten. De CPO groep organiseert en coördineert zelf de nieuwbouw van de woningen. Zij hebben hierover afspraken gemaakt met een bouwbedrijf uit Berkelland.

Planning en evaluatie
De planning is afhankelijk van het moment waarop het bestemmingsplan in werking zal treden. We verwachten voor de zomer van 2020 bouwkavels uit te kunnen geven. De oplevering van het gehele plan, nadat ook woonrijp is gemaakt, is voorzien in 2021.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

gemeente Berkelland

Raadsvergadering : 10 december 2019

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 5 november 2019;

b e s l u i t :

1. de begroting voor de gemeentelijke grondexploitatie voor de transformatie van de voormalige school naar woningbouwlocatie het Nieuwe Jena te Beltrum vast te stellen;
2. op basis van deze begroting krediet beschikbaar te stellen voor het uitvoeren van het plan;
3. het verwachte verlies op deze grondexploitatie ad € 37.000 te dekken door een afwaardering op de boekwaarde van de huidige schoollocatie ten laste te brengen van de bestemmingsreserve Onderwijshuisvesting;
4. het grondexploitatiecomplex financieel te verantwoorden als Bouwgrond in exploitatie.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van
10 december 2019

de griffier, de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp **:** Grondexploitatiebegroting het Nieuwe Jena te Beltrum

Voor de grondexploitatiebegroting verwijzen we naar de bijlage bij dit voorstel.

Grondexploitatiebegroting Het Nieuwe Jena te Beltrum, bijlage raadsvoorstel 10 december 2019

Post	Raming	2019	2020	2021	Krediet[1]
Inbrengwaarde van gronden					
Verwerving bestaande school	68.500	68.500			68.500 [1]
Sloop- en sanering	36.809		36.809		36.809
Overige kosten voor opruimingen	24.286		24.286		24.286
Civiele werken					
Bouwrijp maken	62.589		62.589		62.589
Woonrijpmaken	82.736		41.368	41.368	82.736
Voorbereiding (extern)	21.674		17.330	4.344	21.674
Toezicht (uren intern)	16.514		13.204	3.309	16.514 [1]
Plankosten					
Onderzoek en advies	9.985	9.985			9.985
Bestemmingsplan	7.500	6.410	1.090		7.500
Planschade (stelpost)	10.000			10.000	10.000
Planbegeleiding (uren intern)	20.000	5.000	10.000	5.000	20.000 [1]
Totaal investeringen nominaal	**360.593**	**89.895**	**206.677**	**64.021**	**360.593**
Inflatie / indexering 2%	6.720		4.134	2.586	6.720
Totaal investeringen	**367.313**	**89.895**	**210.810**	**66.608**	**367.313**
Opbrengsten					
Verkoop kavels	334.020		250.515	83.505	334.020
Bijdrage transformatiefonds	pm				pm
Totaal opbrengsten	**334.020**	**0**	**250.515**	**83.505**	**334.020**
Toerekenbare rente	2.802		1.798	1.004	2.802
Saldo cashflow per jaar	36.094	89.895	-37.907	-15.894	36.094
Netto contante waarde (afgerond)	**37.000**	**VERLIESGEVEND**			

Verkaveling (concept 24 oktober 2019)

Uitgangspunten

Kavelprijs	€ 190	per m2
Indexatie investeringen	2,00%	
Prijsstijging kavelopbrengsten	0,00%	
Rente	2,00%	
Disconteringsvoet	2,00%	

Alle bedragen exclusief omzetbelasting
Tussentijdse resultaatneming blijft buiten beschouwing

Exploitatiegebied

Programma	Wonen	
Aantal en type	8	geschakelde 2^1 kap
Bestemmingsplan	vastgesteld	raad 5 november 2019
Uitgeefbaar	1758	m2
Wegen / verkeer	837	m2
Groen	1104	m2
Totaal exploitatiegebied	**3699**	**m2**

Ad [1]: deze posten zijn al opgenomen in de gemeentelijke begroting (gebouwen / personeel)

Raadsvergadering

Dossiernummer	2073
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2019
Agendapunt	8
Omschrijving	Hamerstuk / Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Achterhoek (GR ODA)

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergadering	10 december 2019

gemeente Berkelland

Zaaknummer	:	123456
Raadsvergadering	:	10 december 2019
Onderwerp	:	Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Achterhoek
Collegevergadering	:	5 november 2019
Portefeuillehouder	:	J.H.A. van Oostrum
Steller	:	W.M. Meijer tel: : 0545-250 289

Te nemen besluit:
Het College op grond van het bepaalde in artikel 51, lid 3 van de Wet gemeenschappelijke regelingen toestemming te verlenen om het besluit tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Achterhoek vast te stellen.

Waarom dit voorstel en wat is het effect
Sinds 2013 worden VTH-taken (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) voor gemeenten en de provincie uitgevoerd door zeven Gelderse omgevingsdiensten. In 2016 is bij een evaluatie geconstateerd dat dit stelsel een goede basis vormt voor verdere ontwikkeling. De conclusies die volgen uit de evaluatie hebben aanleiding gegeven tot een wijzigingsvoorstel van de gemeenschappelijke regeling.

Uit de evaluatie is geconcludeerd dat de definitie ‘complex’ niet duidelijk is en de werkwijze niet overeenstemt met de formele vastlegging. De definitie is, in combinatie met de kwaliteitscriteria, bepalend voor de vraag welke omgevingsdienst (OD) de VTH-taken uitvoert: de OD waarin het bedrijf is gelegen of een specialistische OD. Op basis van deze conclusie is in opdracht van de begeleidingsgroep van de evaluatie/doorontwikkeling van het stelsel een voorstel gedaan voor verbetering van de definitie. Inhoudelijk levert deze gewijzigde definitie geen verschil op in aantal en soort van de complexe taken, zoals die nu in de praktijk worden gehanteerd. Wel wordt het door een ruimere interpretatie mogelijk dat vergunningverlening bij een deel van de complexe bedrijven meer in nabijheid kan worden uitgevoerd. Ter uitvoering van dit voorstel is het noodzakelijk om de gemeenschappelijke regeling te wijzigen.

Een andere belangrijke conclusie uit de evaluatie is dat de kwaliteit en efficiency voor de provinciale taken onder druk staat. Om de kwaliteit en efficiency voor de provinciale taken te verbeteren heeft Gedeputeerde Staten van provincie Gelderland in november 2017 het besluit genomen om de provinciale vergunningverlening te centreren bij één omgevingsdienst. Besloten is om dit te doen bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen. Deze werkwijze is sinds 1 januari 2018 operationeel, maar de gemeenschappelijke regelingen van alle omgevingsdiensten moeten nog door een tekstuele wijziging worden aangepast.

Naar aanleiding van een uitvraag, bij de verschillende omgevingsdiensten en opdrachtgevers, over de wensen voor andere wijzigingen is naar voren gekomen dat de bevoegdheid van het algemeen bestuur met betrekking tot de oprichting van dan wel deelneming in rechtspersonen niet geregeld is in de Gemeenschappelijke Regeling (hierna GR). Het algemeen bestuur kan een dergelijk besluit enkel nemen in het kader van de taakuitvoering van de omgevingsdienst en alleen nadat de Provinciale Staten en

---

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering
Afhandelingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 bespreekstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen
0

de raden van de gemeenten hun wensen en bedenkingen over het ontwerpbesluit kenbaar hebben gemaakt.

Bij deze wijziging is ook van de gelegenheid gebruik gemaakt om verbeteringen aan de tekst toe te voegen en door kleine wijzigingen in de toelichting wordt de interpretatie van artikelen duidelijk en eenduidig.

Het bovenstaande is aanleiding geweest om de GR ODA te wijzigen. In het ontwerpbesluit tot wijziging van de GR ODA zijn, naast enkele tekstuele verbeteringen, de volgende aanpassingen verwerkt:

- Gewijzigde definitie van complexe taken en toevoeging van uitzonderingslijst op deze definitie;
- Centreren van de provinciale vergunningverlening bij de ODRN;
- Algemeen bestuur kan besluiten tot oprichting van en deelneming in rechtspersonen;

Op grond van artikel 51, lid 3 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) kan ons College pas tot wijziging besluiten nadat wij daartoe de toestemming van uw Raad hebben verkregen. Op grond van het tweede lid van dat artikel kan de toestemming slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

Wij stellen u voor ons College op grond van het bepaalde in artikel 51, lid 3 van de Wgr toestemming te verlenen om het besluit tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Achterhoek vast te stellen. Het ontwerpbesluit, de daarbij behorende toelichting alsmede de tekst van de regeling en de toelichting van de regeling zijn bij dit voorstel gevoegd.

Argumentatie:

- Wijziging definitie van complexe taken (artikel 1, eerste lid, onder e, en vierde lid (nieuwe) GR ODA)

Er is gekozen om de hoofddefinitie te wijzigen en deze meer toe te spitsen op de vergunningplichtige inrichtingen. Daarnaast is ervoor gekozen om een lijst met uitzonderingen op te nemen in de gemeenschappelijke regeling. Eerder werden deze uitzonderingen vastgesteld in het directeurenoverleg van de omgevingsdiensten. Er is nu voor gekozen om de uitzonderingen via de bestuurlijke besluitvorming te laten vaststellen. In de praktijk zal er geen tot weinig noodzaak zijn om deze lijst aan te passen, de verwachting is namelijk dat er tot aan de Omgevingswet (2021) geen nieuwe (wets)wijzigingen meer zullen komen die invloed hebben op de uitzonderingslijst.

- Centreren van de vergunningverlenende taken voor provinciale bedrijven bij de ODRN (artikel 4, eerste lid GR ODA)

Voor de provinciale vergunningverlening betekent deze wijziging dat het proces kwalitatief beter en efficiënter wordt. Door deze taken bij de ODRN neer te leggen kan de kwaliteit en actualiteit van de provinciale vergunningen beter gewaarborgd worden. Inhoudelijk verandert er weinig aan de werkwijze. De lokale omgevingsdiensten leveren nog steeds het BRIKS-deel (Bouw, Reclame, Inrit, Kap en Sloop) van de vergunning aan. Indien zij niet voldoen aan de landelijke kwaliteitscriteria dan draagt de ODRN hier zorg voor. De ODRN levert het milieu-deel en draagt zorg voor de gehele vergunningverlening.

- Wijziging toelichting alle ODs robuust voor aspect geluid (toelichting bij artikel 7 GR ODA)

Omgevingsdiensten moeten bij de uitvoering van hun taken voldoen aan de landelijke vastgestelde kwaliteitscriteria. Voor complexe taken kan niet elke OD aan deze criteria voldoen. Een OD is dan niet robuust voor deze taken en die worden dan door een OD uitgevoerd die daarvoor wel robuust is. Hierdoor wordt voor alle vergunningen bij complexe bedrijven het milieudeel van de vergunning door ODRN opgesteld. Gebleken is dat alle ODs in Gelderland voor het aspect geluid aan de landelijk vastgestelde kwaliteitscriteria kunnen

voldoen. De vergunningverlening voor deze bedrijven kan dus plaatsvinden bij de lokale OD i.p.v. bij de ODRN. Deze wijziging heeft betrekking op gemeentelijke bedrijven die alleen ten aanzien van het aspect geluid als complex worden aangemerkt. Dit wordt nu voor de duidelijkheid expliciet uiteengezet in de toelichting.

- Wijziging bevoegdheden algemeen bestuur (artikel 14 GR ODA)

Momenteel is in de GR niet opgenomen dat het algemeen bestuur kan besluiten tot oprichting van dan wel deelname in een rechtspersoon. Uit een inventarisatie bleek dat wel behoefte is aan deze verandering. Omgevingsdiensten worden steeds meer als aparte entiteiten gezien, die bijvoorbeeld inspreken op consultaties rond de Omgevingswet. Daarom wordt opgenomen dat het algemeen bestuur kan besluiten tot oprichting van en deelname in een rechtspersoon, voor zover dit gebeurt in het kader van de taakuitvoering van de omgevingsdienst. Alvorens een OD van deze bevoegdheid gebruik maakt dienen de deelnemers hierover geïnformeerd te worden en de gelegenheid te krijgen hun wensen en bedenkingen bekend te maken.

Kanttekeningen en risico's
Geen

Financiën
Financieel gezien zijn er geen consequenties verbonden aan deze wijzigingen.

Communicatie
Het college maakt uw besluit kenbaar aan de OmgevingsDienst Achterhoek

Initiatief, participatie en rol gemeente
Burgemeester en Wethouders zijn voornemens om de wijzigingen voor de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Achterhoek vast te stellen. Voordat het college over kan gaan tot vaststelling moeten de voorgestelde wijzigingen ter toestemming voorgelegd worden aan de raad.
Sinds 2013 worden de taken voor vergunningverlening, toezicht en handhaving voor gemeenten en provincie uitgevoerd door het stelsel van zeven Gelderse omgevingsdiensten. In 2016 is dit stelsel geëvalueerd. Naar aanleiding hiervan zijn er twee verbetervoorstellen gekomen die hebben geleid tot deze wijziging van de gemeenschappelijke regeling. Ten eerste is de definitie van complexe taken verduidelijkt en meer in overeenstemming gebracht met de werkwijze in de praktijk. Deze definitie is van belang voor de verdeling van taken binnen het Gelderse stelsel van omgevingsdiensten. Daarnaast heeft het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland in november 2017 besloten de provinciale vergunningverlening te centreren om de kwaliteit en efficiency te verbeteren. Vanwege het specialisme van de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) is ervoor gekozen om daar deze taken neer te leggen. Daarnaast worden enkele andere aanpassingen doorgevoerd met het oog op actualisatie van de regeling. Onderdeel hiervan is het mogelijk maken dat de omgevingsdienst een rechtspersoon kan oprichten of hierin kan deelnemen.

Planning en evaluatie
De ODA wil per 1 januari 2020 uitvoering geven aan de gewijzigde regeling.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

gemeente Berkelland

Raadsvergadering : 10 december 2019

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 5 november 2019;

b e s l u i t :

Het College op grond van het bepaalde in artikel 51, lid 3 van de Wet gemeenschappelijke regelingen toestemming te verlenen om het besluit tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Achterhoek vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van
10 december 2019

de griffier, de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp **:** Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Achterhoek

De toelichting bij de Gemeenschappelijke Regeling van ODA (GR ODA) is bij de oprichting van de ODA opgesteld. Toen is de toelichting niet vastgesteld en daarom ook niet gepubliceerd. De toelichting is van belang voor de uitleg van regels en geeft richting aan interpretatie van bepalingen. Om geen twijfel te laten bestaan over de status van de toelichting wordt de toelichting nu wel vastgesteld en ook gepubliceerd. Zo is deze voor iedereen in te zien en wordt de werkwijze en toepassing van regels transparanter voor burgers en bedrijven.

Ten opzichte van de eerste toelichting, die bij de eerste versie van de GR ODA is opgesteld, is er nu een aantal wijzigingen opgenomen die voor de volledigheid hieronder kort worden genoemd:

- Het gaat om de toevoeging van een toelichting bij artikel 1, deze toelichting gaat in op welke wijze binnen het Gelderse stelsel bepaald wordt of een omgevingsdienst voldoet aan de kwaliteitscriteria en als ‘robuust’ voor haar taakuitvoering wordt aangemerkt.
- De toelichting onder artikel 4 is in overeenstemming gebracht met de nieuwe artikeltekst.
- Onder artikel 7 is een toelichting over het aspect geluid toegevoegd om de werkwijze te verduidelijken wanneer een bedrijf enkel voor dat aspect als robuust wordt aangeduid.
- De toelichting onder artikel 14 is in overeenstemming gebracht met de nieuwe artikelteksten.

Omdat de toelichting bij de GR ODA niet eerder is vastgesteld en gepubliceerd zijn de wijzigingen van de toelichting niet opgenomen in het wijzigingsbesluit, maar gelijk toegevoegd aan de toelichting. De toelichting wordt door GS en het college van B&W vastgesteld. Gedeputeerde Staten zal de toelichting publiceren.

Bijlagen:

- Ontwerpbesluit wijziging Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Achterhoek 2018
- Toelichting bij het ontwerpbesluit
- Toelichting op de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Achterhoek

Wijziging Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Achterhoek 2018

Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland en de colleges van Burgemeester en Wethouders van de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk en Zutphen;

Gelet op het bepaalde in artikel 51 van de Wet gemeenschappelijke regelingen, de verkregen toestemming van Provinciale Staten van de provincie Gelderland en van de Raden van de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk en Zutphen;

BESLUITEN
vast te stellen de navolgende wijziging tot aanpassing van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Achterhoek.

Artikel I Wijziging regeling

De Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Achterhoek wordt als volgt gewijzigd:

A.
Artikel 1, eerste lid, onder a, komt te luiden:
basistaken: taken bedoeld in artikel 7.1 van het Besluit omgevingsrecht;

B.
In artikel 1, eerste lid, onder b, wordt “basistaken” vervangen door: complexe taken.

C.
Artikel 1, eerste lid, onder e, komt te luiden:
complexe taken: basistaken ten aanzien van complexe bedrijven zijnde:

- vergunningplichtige inrichtingen als bedoeld in het Activiteitenbesluit milieubeheer die worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009 of
- inrichtingen waarop de Richtlijn industriële emissies van toepassing is als bedoeld in artikel 1.1, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht of
- overige inrichtingen onder provinciaal bevoegd gezag;

D.
Artikel 1, eerst lid, onder m, komt te luiden:
robuust: in overeenstemming met de KPMG Kwaliteitscriteria, versie 2.1, dan wel de daarvoor in de plaats getreden nieuwe versie of andere wet- en regelgeving.

E.
Na het derde lid van artikel 1 wordt een nieuw lid ingevoegd, luidende:
4. Uitgezonderd van de complexe taken zijn de volgende vergunningplichtige inrichtingen die worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009:

- inrichtingen, die uitsluitend onder de Richtlijn industriële emissies categorie 6.6 vallen;
- inrichtingen bestemd voor cultuur, sport en recreatie (SBI 9321, 931. 1t/m 931.10, 931.B t/m 931.D en 93299);
- rangeerterreinen (SBI 491,492.2);
- trafostations (SBI 35.C4 en 35.C5) en de schakelstations van het 380 kV hoogspanningsnet;

- agrarische inrichtingen die mest verwerken als nevenactiviteit, waarbij de mest uitsluitend afkomstig van de eigen inrichting;
- inrichtingen met een helikopterlandplaats als nevenactiviteit (SBI 5223.B);
- betonmortel en –waren (SBI 23611, 2363, 2364, 2365, en 2369) de vergunningplichtige niet IPPC-inrichtingen;
- rioolwaterzuiveringen (SBI 3700): de vergunningplichtige niet IPPC-inrichtingen.

F.
Artikel 3, eerste lid, komt te luiden:
Er is een openbaar lichaam, genaamd Omgevingsdienst Achterhoek, afgekort ODA.

G.
Artikel 4, eerste lid, komt te luiden:
1. Ter behartiging van de belangen genoemd in artikel 2 brengen de deelnemers de uitvoering van de basistaken onder bij het openbaar lichaam, met dien verstande dat provincie Gelderland de uitvoering van de taken bedoeld in artikel 7.1, eerste lid, onder a en b van het Besluit omgevingsrecht onderbrengt bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen.

H.
Artikel 9 onderdeel e komt te vervallen. Onderdeel f wordt geletterd e.

I.
Artikel 14 komt te luiden:
1. Het algemeen bestuur stelt de begroting en de jaarrekening vast.
2. Het algemeen bestuur kan besluiten tot oprichting van en deelneming in rechtspersonen met inachtneming van het bepaalde in artikel 55a van de Wet.
3. Het algemeen bestuur kan, met uitzondering van de bevoegdheden tot het vaststellen van de begroting, de wijziging van de begroting, het vaststellen van de jaarrekening en het besluit tot oprichting van en deelneming in rechtspersonen, bevoegdheden overdragen aan het dagelijks bestuur, tenzij de aard van de bevoegdheid zich hiertegen verzet.
4. Het algemeen bestuur kan instructies geven voor de werkwijze van het dagelijks bestuur.
5. Het algemeen bestuur beslist over alle andere aangelegenheden waarvoor de bevoegdheid niet op grond van de Wet of deze regeling aan het dagelijks bestuur of aan de voorzitter toekomt.

J.
Artikel 31, derde lid, komt te luiden:
3. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12 van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden is het Erfgoedcentrum Achterhoek Liemers te Doetinchem de archiefbewaarplaats.

K.
Artikel 36 komt te vervallen.

Artikel II Inwerkingtreding

A.
Deze wijziging treedt in werking met ingang van 1 januari 2019.

B.
Indien bekendmaking door Gedeputeerde Staten na die datum plaatsvindt, treedt de wijziging in op de dag nadat deze is bekendgemaakt en werkt deze terug tot 1 januari 2019.

Aldus besloten door

het college van burgemeester en wethouders van de gemeente *naam* op *datum*, met toestemming van de raad van de gemeente *naam* gegeven op *datum.*

TOELICHTING

Algemeen
Het Gelders stelsel van Omgevingsdiensten is in 2016 geëvalueerd. Naar aanleiding van deze evaluatie is er een aantal aanbevelingen ter verbetering van het stelsel gedaan. Om de aanbevelingen te verankeren in de Gemeenschappelijke Regeling is een wijziging nodig. Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om bij betrokken partijen te inventariseren welke andere wijzigingen nodig zijn, zodat deze mee kunnen worden genomen in hetzelfde besluit.

Definitie complex
Bij de evaluatie is geconstateerd dat de definitie van complexe taken vragen oproept en dat de praktijk niet (meer) overeenkomt met de formele vastlegging. Door de definitie in de GR en de toelichting bij de definitie te wijzigen wordt duidelijkheid en eenduidigheid over de complexe taken bereikt. In de praktijk leidt dit niet tot wijzigingen in het aantal en soort bedrijven die als complex worden aangemerkt.

Centralisering provinciale vergunningverlening Wabo
Uit de evaluatie is ook naar voren gekomen dat de kwaliteit en efficiency van de provinciale VTH-taak onder druk staat. Per 1 januari 2018 heeft provincie Gelderland de provinciale vergunningverlening centraal ondergebracht bij Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN). Met deze wijziging wordt de Gemeenschappelijke Regeling in overeenstemming gebracht met dit besluit en de werkwijze vanaf 1 januari 2018.

Deelname en oprichting rechtspersoon
Uit de inventarisatie, van de werkgroep voor de wijziging van de gemeenschappelijke regeling, is gebleken dat er behoefte is aan een uitbreiding van de bevoegdheden van het algemeen bestuur. Er is voor gekozen om het algemeen bestuur de bevoegdheid te geven om te besluiten tot deelneming in of oprichting van een rechtspersoon, voor zover dit relevant is voor de taakuitvoering van de OD's.

Andere wijzigingen
Daarnaast is van de gelegenheid gebruik gemaakt om enkele verbeteringen in de tekst toe te passen.

Artikelsgewijze toelichting
Artikel I
A.
De definitie van basistaken is in overeenstemming gebracht met de huidige wetgeving.

B.
De definitie voor bovenregionale taken stond niet juist in de GR. Door deze wijziging is de correcte definitie in de GR opgenomen.

C.
De definitie voor complexe taken is van belang voor een aantal stelseltaken. Afspraak is dat wanneer een individuele omgevingsdienst een complexe taak niet kan uitvoeren in overeenstemming met de kwaliteitscriteria, deze taak wordt ondergebracht bij een andere Gelderse omgevingsdienst. Afgesproken is bijvoorbeeld dat de Omgevingsdienst Regio Nijmegen, als gespecialiseerde omgevingsdienst, het milieudeel van de complexe vergunningverlening in dergelijke gevallen toelevert aan de lokale omgevingsdienst. Op deze manier wordt gezorgd dat er voldaan wordt aan de kwaliteitscriteria.
In de kwaliteitscriteria is opgenomen dat vanuit de probleemanalyse aanwijzing van bedrijven als complex kan plaatsvinden. Binnen het Gelders stelsel wordt een generieke interpretatie ten aanzien

van de technische complexiteit gehanteerd. Los daarvan kunnen bevoegde gezagen, aanvullend, vanuit overige aspecten een bepaald bedrijf als complex aanwijzen.
In het Gelders stelsel geldt dat alleen vergunningplichtige bedrijven (C-inrichtingen volgens Activiteitenbesluit) van categorie 4.2 en hoger als complex worden aangemerkt. Een aantal uitzonderingen zijn opgenomen van bedrijven, die vergunningplichtig zijn en in categorie 4.2 of hoger vallen, maar die technisch niet complex zijn (in VNGuitgave scoren deze bedrijven op geen van de aspecten een effectafstand van 100 meter of meer).
De definitie van complexe taken is met deze wijziging actueel en meer toegespitst op vergunningplichtige inrichtingen.
In de definitie is de categorie 'inrichtingen die vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen 2015' weggelaten ten opzichte van de vorige definitie: deze bedrijven worden namelijk al door een andere component in de definitie als complex aangemerkt.
Indien een categorie complex is, dan geldt dit voor zowel vergunningverlening als de handhaving. Bedrijven die onder de provinciale bevoegdheid vallen zijn per definitie complex. Dit om te voorkomen dat voor een enkel provinciaal bedrijf een andere werkwijze wordt gehanteerd. Op basis van de criteria is 99% van deze provinciale bedrijven complex. Daarnaast geldt dat indien één van de aspecten complex is, het gehele bedrijf wordt aangewezen als complex. De stelseltaak is van toepassing op het gehele bedrijf.

D.
Aan de definitie van robuust zijn de woorden 'nieuwe versie' toegevoegd zodat de GR niet behoeft te worden aangepast als er een nieuwe versie komt van de kwaliteitscriteria. Eerder werd dit enkel ondervangen als er sprake was van vervangende wet- en regelgeving. De kwaliteitscriteria die nu gelden zijn niet opgenomen in wet- en regelgeving.

E.
Voorheen waren er geen uitzonderingen opgenomen op het begrip complexe taken. In de praktijk werden echter wel uitzonderingen gehanteerd voor bedrijven die onder de definitie complex vallen, maar in de praktijk niet als zodanig technisch complex zijn. Hierover waren afspraken gemaakt in het overleg van de directeuren van de omgevingsdiensten. Er is nu voor gekozen om de uitzonderingen op de als complex vastgestelde taken formeel en geactualiseerd in deze regeling vast te stellen. Zo kon een deel van de uitzonderingen vervallen, omdat de definitie van complexe taken is toegespitst op vergunningplichtige inrichtingen. Voor de praktijk heeft dit geen consequenties.

F.
Artikel 3, eerste lid, bevat nu de juiste naam van het openbaar lichaam.

G.
Sinds 2013 voeren zeven Gelderse omgevingsdiensten de taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. In 2016 is er een evaluatie uitgevoerd. Eén van de conclusies was dat voor bedrijven waarvoor de provincie het bevoegd gezag is, de kwaliteit en efficiency van de taakuitvoering onder druk staat. Deze bedrijven zijn technisch complex, hetgeen betekent dat verschillende omgevingsdiensten met elkaar moesten samenwerken aan de taakuitvoering. Dit zorgde voor een grote coördinatielast, met een aantal omgevingsdiensten moesten aanvullende afspraken worden gemaakt en er was onvoldoende overzicht op de actualiteit. Gedeputeerde Staten hebben er daarom voor gekozen om de vergunningverlening te centreren bij de ODRN, teneinde het proces efficiënter te laten verlopen en de verantwoordelijkheid voor kwaliteit en actualiteit centraal te beleggen. Met deze wijziging wordt die keuze formeel geregeld. Er wordt naar artikel 7.1 lid 1 onder a en b Bor verwezen om aan te geven dat het enkel om de taken m.b.t. vergunningverlening gaat.
H. en I.

Bij deze wijziging krijgt het Algemeen Bestuur (in artikel 14) de bevoegdheid om te besluiten tot het oprichten van en deelnemen in een rechtspersoon. Daarvoor geldt de procedure die in artikel 55a van de Wet is vastgelegd. De benodigde instemming van de deelnemers komt (in artikel 9) voor deze bevoegdheid te vervallen. De betrokkenheid van de deelnemers wordt gewaarborgd doordat het Algemeen Bestuur alvorens het besluit te nemen dit voorlegt aan de raden en staten, zodat zij in gelegenheid worden gesteld hun wensen en bedenkingen kenbaar te maken. Bovendien zijn de deelnemers in het Algemeen Bestuur vertegenwoordigd.

J.
De naam van het archief is gewijzigd.

K.
In artikel 36 werd naar een bijlage verwezen waar de basistaken zijn beschreven. Deze vervalt, in de regeling wordt nu naar het Besluit omgevingsrecht verwezen waar in de basistaken staan beschreven.

Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Achterhoek

Bijgewerkt tot en met de 2e wijziging
September 2018, versie 2.3

Regeling op grond van artikel 51 eerste lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Montferland, Oost-Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk en Zutphen en het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland, ieder voor zover het hun bevoegdheden betreft;

Overwegingen:
De deelnemers voeren bevoegdheden uit op grond van onder andere de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), waaronder bevoegdheden tot het beslissen op aanvragen om omgevingsvergunningen, het houden van toezicht en het beslissen over bestuursrechtelijke handhaving van wettelijke voorschriften.

De minister van VROM heeft aangedrongen op de vorming van uitvoeringsdiensten op regionale schaal (omgevingsdiensten) en de provincie verzocht een proces te organiseren waarin dat gestalte krijgt.

Naar aanleiding daarvan hebben de colleges van alle Gelderse gemeenten en het college van gedeputeerde staten op 3 november 2009 een intentieverklaring ondertekend. In die intentieverklaring zijn als uitgangspunten opgenomen:

- dat de op te richten omgevingsdiensten de vorm van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen krijgen;
- dat de omgevingsdiensten zelf geen beleidstaken uitvoeren en dat de bestuurlijke
- bevoegdheden door de bevoegde gezagen zelf moeten worden uitgevoerd;
- dat voor wat de omvang van het werkterrein van de omgevingsdiensten betreft de
- samenwerking wordt gebaseerd op de bestaande regionale samenwerkingsverbanden in
- Gelderland (de Gelderse maat).

De deelnemers hebben in het licht van de Intentieverklaring gezamenlijk besloten tot oprichting van een omgevingsdienst die de juridische vorm heeft van een openbaar lichaam in de zin van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Deze omgevingsdienst is onderdeel van een stelsel van omgevingsdiensten in de provincie Gelderland, waarbij bepaalde taken op bovenregionale schaal kunnen worden belegd.

Vastgesteld hebbende:
De gemeenschappelijke regeling omgevingsdienst Achterhoek welke regeling in werking is getreden op 7 november 2012, een dag nadat zij in de Provinciale registers is ingeschreven.

Gelet op:
De evaluatie van het Gelderse stelsel van omgevingsdiensten waar verbetervoorstellen uit voort zijn gekomen voor de Gemeenschappelijke Regeling en het besluit van Gedeputeerde Staten om de provinciale vergunningverlening bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen neer te leggen.

De toestemming als bedoeld in artikel 51, tweede lid Wet gemeenschappelijke regelingen verleend door de raden van de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Montferland, Oost-Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk en Zutphen en Provinciale Staten van Gelderland.

De bepalingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen, de Provinciewet en de Gemeentewet;

Besluiten:
De gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Achterhoek te wijzigen, zodat zij als volgt komt te luiden;

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Begripsomschrijvingen

1. In deze regeling wordt verstaan onder:
    a. basistaken: taken bedoeld in artikel 7.1 van het Besluit omgevingsrecht;
    b. bovenregionale taken: taken die ten behoeve van de deelnemers en van deelnemers aan andere omgevingsdiensten in Gelderland worden verricht, niet zijnde complexe taken;
    c. BRIKS-taken: de taken op het terrein van Bouwen, Reclame, Inrit, Kappen en Slopen.
    d. burgemeester en wethouders: de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten;
    e. complexe taken: basistaken ten aanzien van complexe bedrijven zijnde:
        - vergunningplichtige inrichtingen als bedoeld in het Activiteitenbesluit milieubeheer die worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009 of
        - inrichtingen waarop de Richtlijn industriële emissies van toepassing is als bedoeld in artikel 1.1, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht of
        - overige inrichtingen onder provinciaal bevoegd gezag;
    f. deelnemers: de bestuursorganen die deze regeling hebben vastgesteld;
    g. directeur: directeur van het openbaar lichaam;
    h. Gedeputeerde Staten: het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland;
    i. gemeenteraden: de raden van de gemeenten waartoe burgemeester en wethouders behoren;
    j. openbaar lichaam: het openbaar lichaam Omgevingsdienst Achterhoek;
    k. Provinciale Staten: Provinciale Staten van Gelderland;
    l. regeling: de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Achterhoek;
    m. robuust: in overeenstemming met de KPMG Kwaliteitscriteria, versie 2.1, dan wel de daarvoor in de plaats getreden nieuwe versie of andere wet- en regelgeving;
    n. Wet: Wet gemeenschappelijke regelingen.
2. Onder openbaar lichaam worden tevens de organen (algemeen bestuur, dagelijks bestuur en voorzitter) en de medewerkers van het openbaar lichaam verstaan.
3. Onder deelnemers worden tevens begrepen de rechtspersonen waarvan deelnemers bestuursorgaan zijn.
4. Uitgezonderd van de complexe taken zijn de volgende vergunningplichtige inrichtingen die worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009:
    - inrichtingen, die uitsluitend onder de Richtlijn industriële emissies categorie 6.6 vallen;
    - inrichtingen bestemd voor cultuur, sport en recreatie (SBI 9321, 931. 1t/m 931.10, 931.B t/m 931.D en 93299);
    - rangeerterreinen (SBI 491,492.2);
    - trafostations (SBI 35.C4 en 35.C5) en de schakelstations van het 380 kV hoogspanningsnet;
    - agrarische inrichtingen die mest verwerken als nevenactiviteit, waarbij de mest uitsluitend afkomstig van de eigen inrichting;
    - inrichtingen met een helikopterlandplaats als nevenactiviteit (SBI 5223.B);

- betonmortel en –waren (SBI 23611, 2363, 2364, 2365, en 2369) de vergunningplichtige niet IPPC-inrichtingen;
- rioolwaterzuiveringen (SBI 3700): de vergunningplichtige niet IPPC-inrichtingen.

Artikel 2. Belangen
De regeling is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving en advisering in het kader van het omgevingsrecht. Onder de belangen van de deelnemers wordt tevens begrepen het belang van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland.

Artikel 3. Openbaar lichaam
1. Er is een openbaar lichaam, genaamd Omgevingsdienst Achterhoek, afgekort ODA.
2. Het openbaar lichaam is statutair gevestigd in de gemeente Bronckhorst
3. Het bestuur van het openbaar lichaam bestaat uit het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter.

Hoofdstuk 2. Taken, bevoegdheden en bijdragen

Artikel 4. Basistaken
1. Ter behartiging van de belangen genoemd in artikel 2 brengen de deelnemers de uitvoering van de basistaken onder bij het openbaar lichaam, met dien verstande dat provincie Gelderland de uitvoering van de taken bedoeld in artikel 7.1, eerste lid, onder a en b van het Besluit omgevingsrecht onderbrengt bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen.
2. Deelnemers kunnen ook de uitvoering van de coördinerende, adviserende en ondersteunende taken in verband met de basistaken onderbrengen bij het openbaar lichaam.
3. Over het uitvoeren van de taken bedoeld in het eerste en twee lid worden afzonderlijke dienstverleningsovereenkomsten gesloten tussen de deelnemer en het openbaar lichaam.

Artikel 5. Overige taken in het omgevingsrecht
1. Ter behartiging van de belangen genoemd in artikel 2 kunnen de deelnemers de uitvoering van overige taken in het omgevingsrecht onderbrengen bij het openbaar lichaam, waaronder in ieder geval begrepen de overige milieu-taken niet vallend onder het basistakenpakket, ruimtelijke ordeningstaken, BRIKS-taken, brandveilig gebruik, uitvoeren van een werk, taken betreffende de Monumentenwet, de Algemene Plaatselijke Verordening met betrekking tot de leefomgeving dan wel de daarvoor in de plaats getreden wet- en regelgeving.
2. Deelnemers kunnen ook de uitvoering van de coördinerende, adviserende en ondersteunende taken in verband met de overige taken onderbrengen bij het openbaar lichaam.
3. Het besluit van een deelnemer tot het deelnemen aan de regeling bevat een opgave van de taken bedoeld in het eerste en tweede lid.
4. Over het uitvoeren van de taken bedoeld in het eerste en tweede lid worden afzonderlijke dienstverleningsovereenkomsten gesloten tussen een deelnemer en het openbaar lichaam.

Artikel 6. Incidentele taken
1. Op verzoek van een deelnemer voert het openbaar lichaam incidentele uitvoerende, coördinerende, adviserende en ondersteunende taken op het gebied van het omgevingsrecht uit.
2. Over de uitvoering van de incidentele taken worden afzonderlijke dienstverleningsovereenkomsten gesloten tussen de deelnemer en het openbaar lichaam.

Artikel 7. Bovenregionale taken en complexe taken

1. Het openbaar lichaam is gehouden bovenregionale taken en complexe taken die niet robuust kunnen worden uitgevoerd door het openbaar lichaam, te laten uitvoeren door andere omgevingsdiensten in Gelderland aan wie de taken zijn toebedeeld.
2. Het openbaar lichaam is gehouden de in het eerste lid genoemde taken die het openbaar lichaam toebedeeld heeft gekregen, uit te voeren voor andere omgevingsdiensten in Gelderland.
3. De taken worden uitgevoerd tegen vergoeding van de tussen de omgevingsdiensten overeen gekomen kosten.
4. Over de uitvoering van de taken genoemd in het eerste lid kunnen samenwerkingsovereenkomsten worden gesloten tussen het openbaar lichaam en andere omgevingsdiensten in Gelderland.
5. Over de uitvoering van de taken genoemd in het eerste lid kunnen in daarvoor in het bijzonder aangewezen gevallen samenwerkingsovereenkomsten worden gesloten tussen de omgevingsdienst en andere publiekrechtelijke rechtspersonen.

Artikel 8. Bevoegdheden

1. De deelnemers dragen geen publiekrechtelijke bevoegdheden over aan het openbaar lichaam.
2. De deelnemers beslissen ieder afzonderlijk over de verlening van mandaat, volmacht en machtiging aan het openbaar lichaam.

Artikel 9. Beperking privaatrechtelijke bevoegdheden

Het openbaar lichaam is behoudens instemming van de deelnemers niet bevoegd tot:

a. het vestigen van opstal-, pand- en hypotheekrechten;
b. het afgeven van garanties of andere waarborgen;
c. het in erfpacht aannemen of uitgeven van roerende of onroerende zaken;
d. het in eigendom aannemen of uitgeven van onroerende zaken;
e. commerciële dienstverlening aan private partijen.

Artikel 10. Bijdragen

1. De deelnemers dragen bij aan de kosten van het goed functioneren van het openbaar lichaam en het uitvoeren van de bij hem ondergebrachte taken. als bedoeld in artikel 4 en artikel 5.
2. In de begroting wordt aangegeven de, door elke deelnemer voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft, verschuldigde bijdrage.
3. Daarenboven vergoedt een deelnemer de kosten voor het op zijn verzoek uitvoeren van taken als bedoeld in artikel 6.
4. Het algemeen bestuur stelt regels vast over de wijze waarop de door de deelnemers verschuldigde bijdragen worden bepaald. Een besluit tot vaststelling van de regels behoeft tweederde meerderheid van de uitgebrachte stemmen.
5. De deelnemers dragen er steeds zorg voor dat het openbaar lichaam te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te voldoen.
6. De deelnemers betalen de bijdragen als bedoeld in het eerste lid van dit artikel per kwartaal vooruit, te weten respectievelijk vijfentwintig, vijfendertig, twintig en twintig procent van de verschuldigde bijdrage conform de voor dat jaar vastgestelde begroting.

Hoofdstuk 3. Algemeen bestuur

Artikel 11. Samenstelling en stemverhouding

1. Het algemeen bestuur bestaat uit 11leden, waaronder de voorzitter.
2. Elke deelnemer wijst uit zijn midden een lid van het algemeen bestuur aan.
3. Elke deelnemer wijst uit zijn midden een plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur aan.

4. De leden van het algemeen bestuur hebben elk één stem.

Artikel 12. Aanwijzing, schorsing en ontslag leden algemeen bestuur

1. Als tussentijds een vacature in het algemeen bestuur ontstaat, wijst de deelnemer in zijn eerstvolgende vergadering of ten spoedigste daarna een nieuw lid aan.
2. Een lid van het algemeen bestuur kan door de deelnemer die hem heeft aangewezen ontslag worden verleend of worden geschorst als dit lid het vertrouwen van die deelnemer niet meer bezit. Het ontslag gaat onmiddellijk in.
3. Van elke aanwijzing, schorsing of ontslag geeft de deelnemer die het aangaat terstond kennis aan de voorzitter.
4. Het lidmaatschap van het algemeen bestuur eindigt van rechtswege zodra het lid geen lid meer is van de deelnemer die hem heeft aangewezen.
5. Het eerste tot en met vierde lid zijn van overeenkomstige toepassing op plaatsvervangende leden.

Artikel 13. Werkwijze

1. Het algemeen bestuur vergadert zo dikwijls als de voorzitter dat nodig oordeelt of twee leden van het algemeen bestuur daarom verzoeken, alsmede indien het dagelijks bestuur daarom verzoekt, doch ten minste twee maal per jaar.
2. In de vergadering van het algemeen bestuur kan slechts worden beraadslaagd en besloten als ten minste de helft van de leden aanwezig is.
3. Indien het vereiste aantal leden niet aanwezig is, schrijft de voorzitter een nieuwe vergadering uit waarop het tweede lid niet van toepassing is. Tussen de twee vergaderingen zit minimaal een werkdag.
4. In een vergadering als bedoeld in het derde lid kan alleen worden beraadslaagd en besloten over andere aangelegenheden dan die waarvoor de oorspronkelijke vergadering was belegd indien meer dan de helft van de leden aanwezig is, de voorzitter niet meegerekend.
5. Het algemeen bestuur stelt een reglement van orde vast voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden.

Artikel 14. Bevoegdheden

1. Het algemeen bestuur stelt de begroting en de jaarrekening vast.
2. Het algemeen bestuur kan besluiten tot oprichting van en deelneming in rechtspersonen met inachtneming van het bepaalde in artikel 55a van de Wet.
3. Het algemeen bestuur kan, met uitzondering van de bevoegdheden tot het vaststellen van de begroting, de wijziging van de begroting, het vaststellen van de jaarrekening en het besluit tot oprichting van en deelneming in rechtspersonen, bevoegdheden overdragen aan het dagelijks bestuur, tenzij de aard van de bevoegdheid zich hiertegen verzet.
4. Het algemeen bestuur kan instructies geven voor de werkwijze van het dagelijks bestuur.
5. Het algemeen bestuur beslist over alle andere aangelegenheden waarvoor de bevoegdheid niet op grond van de Wet of deze regeling aan het dagelijks bestuur of aan de voorzitter toekomt.

Hoofdstuk 4. Dagelijks bestuur

Artikel 15. Samenstelling en stemverhouding

1. Het dagelijks bestuur bestaat naast de voorzitter uit drie andere leden.
2. De leden van het dagelijks bestuur hebben ieder een stem. Ingeval van het staken van de uitgebrachte stemmen is de stem van de voorzitter beslissend.

Artikel 16. Aanwijzing, schorsing en ontslag leden dagelijks bestuur

1. Het algemeen bestuur wijst uit zijn midden de andere leden van het dagelijks bestuur aan.
2. Het lidmaatschap van het dagelijks bestuur eindigt zodra het lidmaatschap van het algemeen bestuur eindigt of wanneer een ontslag uit het dagelijks bestuur ingaat.
3. Als tussentijds een vacature in het dagelijks bestuur ontstaat, wijst het algemeen bestuur in zijn eerstvolgende vergadering of zo spoedig mogelijk daarna een nieuw lid aan.
4. Een lid van het dagelijks bestuur kan te allen tijden een verzoek tot ontslag indienen. Een verzoek daartoe wordt schriftelijk ingediend bij het algemeen bestuur. Het ontslag gaat in zodra het algemeen bestuur het verzoek heeft ingewilligd en in zijn opvolging is voorzien.
5. Het algemeen bestuur kan een lid van het dagelijks bestuur, waaronder begrepen de voorzitter, ontslag verlenen of schorsen als dat lid het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit. Het ontslag gaat onmiddellijk in.

Artikel 17. Werkwijze

1. Het dagelijks bestuur vergadert zo dikwijls als de voorzitter dit nodig oordeelt of een lid van het dagelijks bestuur hierom verzoekt.
2. Het dagelijks bestuur stelt een reglement van orde vast voor zijn vergaderingen en zendt dat ter kennisneming aan het algemeen bestuur.
3. In de vergadering van het dagelijks bestuur kan slechts worden beraadslaagd en besloten als meer dan de helft van de leden aanwezig is.
4. Indien het vereiste aantal leden niet aanwezig is, schrijft de voorzitter een nieuwe vergadering uit waarop het derde lid niet van toepassing is. Tussen de twee vergaderingen zit minimaal een werkdag.
5. In een vergadering als bedoeld in het vierde lid kan alleen worden beraadslaagd en besloten over andere aangelegenheden dan die waarvoor de oorspronkelijke vergadering was belegd indien meer dan de helft van de leden aanwezig is.
6. De vergaderingen van het dagelijks bestuur zijn niet openbaar.

Artikel 18. Bevoegdheden

1. Het dagelijks bestuur is belast met en bevoegd tot het voeren van het dagelijks bestuur, waaronder in ieder geval wordt verstaan:
   a. het voorbereiden van al hetgeen aan het algemeen bestuur ter beraadslaging en besluitvorming wordt voorgelegd;
   b. het uitvoeren van de besluiten van het algemeen bestuur;
   c. het voorstaan van de belangen van de regeling en het openbaar lichaam bij andere overheden, instellingen en diensten waarmee, of personen met wie contact met het dagelijks bestuur van belang is;
   d. het beheer van activa en passiva van het openbaar lichaam;
   e. het nemen van alle conservatoire maatregelen, zowel in als buiten rechte, en het doen van alles wat nodig is ter voorkoming van verjaring en verlies van recht en bezit.
2. Het dagelijks bestuur bepaalt de wijze waarop de directeur bij verhindering of ontstentenis wordt vervangen.
3. Het dagelijks bestuur stelt voor de directeur een instructie vast die ten minste de taken van de directeur en de aansturing van het personeel betreft.
4. Het dagelijks bestuur benoemt, schorst en ontslaat het personeel, waaronder begrepen de directeur. Onder benoeming van personeel wordt tevens verstaan de tewerkstelling op grond van een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht.
5. Het dagelijks bestuur is bevoegd regels vast te stellen over de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam, alsmede de rechtspositieregelingen voor de directeur en het overige personeel.
6. Het dagelijks bestuur is bevoegd alle overige regelingen vast te stellen die noodzakelijk zijn.

7. Het dagelijks bestuur is bevoegd tot het aangaan van privaatrechtelijke rechtshandelingen met uitzondering van privaatrechtelijke handelingen als bedoeld in artikel 55a van de Wet en artikel 9 van de regeling.
8. Het dagelijks bestuur is bevoegd namens het openbaar lichaam, het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief beroepsprocedures te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten, tenzij het algemeen bestuur, voorzover het het algemeen bestuur aangaat, in voorkomende gevallen anders beslist.

Hoofdstuk 5. Voorzitter

Artikel 19. Voorzitter

1. Het algemeen bestuur wijst uit zijn midden de voorzitter aan.
2. Het algemeen bestuur wijst uit zijn midden een plaatsvervangend voorzitter aan die de voorzitter vervangt bij diens verhindering of ontstentenis.
3. De voorzitter kan te allen tijde een verzoek tot ontslag indienen. Een verzoek daartoe wordt schriftelijk ingediend bij het algemeen bestuur. Het ontslag gaat in zodra het algemeen bestuur het verzoek heeft ingewilligd en in zijn opvolging is voorzien.
4. Het algemeen bestuur kan een aanwijzing tot voorzitter of plaatsvervangend voorzitter intrekken.
5. Als tussentijds de functie van de voorzitter vacant wordt, wijst het algemeen bestuur in zijn eerstvolgende vergadering of zo spoedig mogelijk daarna de nieuwe voorzitter aan.
6. De voorzitter is lid van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.

Artikel 20. Bevoegdheden

1. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.
2. De voorzitter ondertekent de stukken die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan.
3. De voorzitter vertegenwoordigt het openbaar lichaam in en buiten rechte. Hij kan de vertegenwoordiging opdragen aan een door hem aan te wijzen gemachtigde.

Artikel 21. Samenwerking tussen omgevingsdiensten

1. De voorzitter voert geregeld overleg met de voorzitters van de dagelijkse besturen van de andere omgevingsdiensten in Gelderland. Het overleg heeft als doel het bevorderen van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten.
2. De voorzitters wijzen uit hun midden een voorzitter van het in het eerste lid bedoelde overleg aan.
3. Het overleg doet zo nodig voorstellen aan de deelnemers voor de programmering van bovenregionale taken.

Hoofdstuk 6. Informatie en verantwoording

Artikel 22. Dagelijks bestuur en voorzitter ten opzichte van het algemeen bestuur

1. De leden van het dagelijks bestuur zijn tezamen en ieder afzonderlijk aan het algemeen bestuur verantwoording verschuldigd voor het door hen gevoerde bestuur.
2. Zij geven gevraagd en ongevraagd aan het algemeen bestuur alle inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het dagelijks bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is.
3. Zij geven tezamen en ieder afzonderlijk inlichtingen aan het algemeen bestuur wanneer dit bestuur of een of meer leden daarvan hierom verzoekt.

Artikel 23. Algemeen en dagelijks bestuur ten opzichte van de gemeenteraden en Provinciale Staten

1. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter geven aan de gemeenteraden en Provinciale Staten gevraagd en ongevraagd alle inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is.
2. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter verstrekken aan de gemeenteraden en Provinciale Staten alle inlichtingen die door een of meer leden van die gemeenteraden of Provinciale Staten worden verlangd.
3. Een lid van het algemeen bestuur geeft alle inlichtingen waarom is verzocht door een of meer leden van de gemeenteraad van de deelnemer die hem heeft aangewezen, respectievelijk een of meer leden van Provinciale Staten in het geval het lid is aangewezen door Gedeputeerde Staten. Hij is bovendien aan de gemeenteraad of Provinciale Staten verantwoording verschuldigd voor het door hem gevoerde bestuur.

Artikel 24. Leden algemeen bestuur ten opzichte van deelnemers

1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft de deelnemer die hem als lid heeft aangewezen alle inlichtingen die door die deelnemer of door een of meer leden van die deelnemer worden verlangd.
2. Alvorens de gevraagde inlichtingen zoals bedoeld in het eerste lid te verstrekken, kan het lid zich daarover laten adviseren door het dagelijks bestuur.
3. Een lid van het algemeen bestuur is de deelnemer die hem als lid heeft aangewezen verantwoording verschuldigd voor het door hem in het algemeen bestuur gevoerde beleid op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die deelnemer aangegeven wijze.

Hoofdstuk 7. Directeur

Artikel 25. Directeur

1. De directeur is ambtelijk secretaris van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur en staat het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur bij de uitoefening van hun taak terzijde.
2. De directeur is in de vergadering van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur aanwezig.
3. De directeur ondertekent mede de stukken die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan.
4. De directeur is hoofd van de ambtelijke organisatie.

Artikel 26. Samenwerking tussen omgevingsdiensten

1. De directeur voert geregeld overleg met de directeuren van de andere omgevingsdiensten in Gelderland. Het overleg heeft als doel het bevorderen van een goede samenwerking tussen de diensten.
2. De directeuren wijzen uit hun midden een voorzitter van het in het eerste lid bedoelde overleg aan.

Hoofdstuk 8. Vervallen

Artikel 27 Vervallen.

Hoofdstuk 9. Financiële bepalingen

Artikel 28. Begrotingsprocedure

1. De vaststelling van de begroting door het algemeen bestuur, zoals bedoeld in artikel 58, eerste lid, van de Wet geschiedt, niet eerder dan nadat Provinciale Staten en de gemeenteraden van de deelnemers in de gelegenheid zijn gesteld hun zienswijzen in te dienen over het ontwerp.
2. Onverminderd het bepaalde in artikel 59, eerste lid, van de Wet zorgt het dagelijks bestuur vóór ~~1~~ 15 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient voor de in dat lid bedoelde toezending van de ontwerpbegroting vergezeld van een behoorlijke toelichting.
3. In de begroting wordt de door elk van de deelnemers over het desbetreffende jaar verschuldigde bijdrage opgenomen.
4. Het dagelijks bestuur houdt bij het opstellen van de ontwerpbegroting rekening met de door Provinciale Staten en de gemeenteraden opgestelde begrotingsrichtlijnen.
5. De ontwerpbegroting wordt door de deelnemers voor eenieder ter inzage gelegd en algemeen verkrijgbaar gesteld. Van de terinzagelegging en de verkrijgbaarstelling wordt openbaar kennis gegeven.
6. Provinciale Staten en de gemeenteraden vergaderen niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving over de ontwerpbegroting. Zij kunnen binnen 8 weken na toezending van de ontwerpbegroting hun zienswijze over de ontwerpbegroting bij het dagelijks bestuur naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt deze zienswijzen, voorzien van zijn reactie, toe aan de ontwerpbegroting zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
7. Terstond na de vaststelling van de begroting zendt het algemeen bestuur de begroting aan Provinciale Staten en de gemeenteraden, die ter zake bij de minister hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
8. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 1 augustus aan de minister.
9. Het eerste tot en met achtste lid zijn van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting met uitzondering van de in die leden vermelde data.
10. Het eerste tot en met achtste lid zijn niet van toepassing op besluiten tot wijziging van een begroting waarbij sprake is van een situatie dat een deelnemer lopende een begrotingsjaar meer producten of andere producten afneemt dan in een begroting is voorzien en die niet leiden tot een verhoging van de bijdragen van de andere deelnemers of als er een verschuiving plaatsvindt binnen de begrotingsposten die niet leidt tot een verhoging van de bijdragen van de deelnemers.
11. Een wijziging van de begroting zoals omschreven in het 10de lid wordt vastgesteld door het algemeen bestuur. Provinciale Staten en de gemeenteraden worden over een vastgestelde wijziging geïnformeerd.
12. Het algemeen bestuur stelt vast of er sprake is van een wijziging van de begroting zoals bedoeld in het 10de lid.
13. Een besluit tot vaststelling of wijziging van de begroting behoeft tweederde meerderheid van de uitgebrachte stemmen.

Artikel 29. Jaarrekening

1. De vaststelling van de jaarrekening als bedoeld in artikel 58, derde lid, van de Wet geschiedt vóór 1 juli volgend op het jaar waarop deze betrekking heeft.
2. Het dagelijks bestuur zorgt voor de toezending van de ontwerpjaarrekening vergezeld van een behoorlijke toelichting aan Provinciale Staten en de gemeenteraden en wel voor 15 april van het jaar volgend op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft.
3. Provinciale Staten en de gemeenteraden kunnen binnen 8 weken na toezending van de ontwerpjaarrekening hun zienswijzen over de ontwerpjaarrekening bij het dagelijks bestuur naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt deze zienswijzen voorzien van zijn reactie toe aan de ontwerpjaarrekening zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
4. Vaststelling van de jaarrekening strekt het dagelijks bestuur tot decharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden.

5. In de jaarrekening wordt de door elk van de deelnemers over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bijdrage opgenomen.
6. Verrekening van het verschil tussen hetgeen op grond van artikel 10 van deze regeling is bepaald enerzijds en hetgeen op basis van de rekening is verschuldigd anderzijds vindt plaats zo spoedig mogelijk na de vaststelling van de jaarrekening.
7. Terstond na de vaststelling van de jaarrekening zendt het algemeen bestuur de jaarrekening aan Provinciale Staten en de gemeenteraden, die hierover bij de minister hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
8. Het dagelijks bestuur zendt de vastgestelde jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling doch in ieder geval vóór 15 juli aan de minister.

Artikel 30. Verdeling saldo

1. Een batig saldo van de jaarrekening wordt toegevoegd aan de algemene reserves van het openbaar lichaam tot een maximum van het bedrag dat conform het door het algemeen bestuur bepaalde weerstandsvermogen nodig is. Het algemeen bestuur beslist of een batig of nadelig saldo van de begroting of jaarrekening:
   a. geheel of gedeeltelijk ten gunste of ten laste van bestaande reserves zal worden gebracht of
   b. geheel of gedeeltelijk ten gunste of ten laste van de deelnemers zal worden gebracht naar rato van de begroting.
2. Indien besloten wordt een batig of nadelig sado geheel of gedeeltelijk ten gunste of ten laste van de deelnemers te brengen geschiedt dit op basis van de gerealiseerde omzet per deelnemer van het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft.
3. Het dagelijks bestuur doet een voorstel tot verdeling van een batig exploitatiesaldo aan het algemeen bestuur en de deelnemers tegelijkertijd met het verzenden van de jaarrekening in overeenstemming met artikel 29 tweede lid juncto artikel 28 tweede lid.
4. Het besluit, zoals bedoeld in het tweede lid, sub b, van dit artikel, behoeft tweederde van de uitgebrachte stemmen.

Artikel 30A Financieel beheer

Het algemeen bestuur stelt nadere regels vast met betrekking tot de organisatie van de administratie en het beheer van de vermogenswaarden. Deze regels dienen te waarborgen dat aan de eisen van rechtmatigheid, doelmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan.

Hoofdstuk 9. Archief

Artikel 31. Zorg en beheer archief

1. Ten aanzien van de zorg voor en het beheer van de archiefbescheiden van het openbaar lichaam, alsmede ten aanzien van het toezicht op het beheer zijn de voorschriften van Bronckhorst van overeenkomstige toepassing, behoudens indien door het algemeen bestuur een archiefverordening is vastgesteld die anders bepaalt.
2. De aan de uitvoering van het eerste lid verbonden kosten komen ten laste van het openbaar lichaam.
3. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12 van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden is het Erfgoedcentrum Achterhoek Liemers te Doetinchem de archiefbewaarplaats.
4. Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van de zorg en het beheer als bedoeld in het eerste lid.

Hoofdstuk 10. Toetreding, uittreding, wijziging en opheffing

Artikel 32. Toetreding

1. De deelnemers zijn bevoegd te beslissen over toetreding van nieuwe deelnemers tot de regeling. Het algemeen bestuur wordt in de gelegenheid gesteld hierover zijn zienswijze bekend te maken.
2. De deelnemers regelen de voorwaarden voor toetreding.

Artikel 33. Uittreding

1. Een deelnemer kan uittreden uit de regeling na een daartoe strekkend besluit van de deelnemer, doch niet eerder dan na vijf jaar na de eerste inwerkingtreding van de regeling.
2. Het besluit tot uittreding wordt niet later genomen dan een jaar voorafgaand aan de datum waarop de uittreding plaatsvindt. Uittreding is slechts mogelijk per 1 januari van enig jaar.
3. De gevolgen van de uittreding worden geregeld in een tussen het openbaar lichaam en de uittredende deelnemer te sluiten vaststellingsovereenkomst, waarin onder andere de resterende financiële verplichtingen van de uittredende deelnemer worden vastgelegd.
4. Het algemeen bestuur stelt regels vast ten aanzien van de wijze waarop de gevolgen van de uitreding worden bepaald en in een vaststellingsovereenkomst worden vastgelegd.
5. In de regels als bedoeld in het zesde lid wordt in ieder geval opgenomen dat ten behoeve van de vaststelling van de uittredingskosten een onafhankelijke registeraccountant wordt ingeschakeld. De opdracht daartoe wordt verstrekt door het algemeen bestuur in overleg met de uittredende deelnemer.
6. Over de vaststellingsovereenkomst als bedoeld in het derde lid wordt besloten door het algemeen bestuur. Het besluit tot vaststelling van de vaststellingsovereenkomst als bedoeld in het derde lid behoeft tweederde van de uitgebrachte stemmen.
7. De kosten van het opstellen van de vaststellingsovereenkomst komen voor rekening van de uittredende deelnemer.
8. Nadat de vaststellingsovereenkomst tussen het openbaar lichaam en de uitredende deelnemer is vastgesteld, is de uittredende deelnemer gehouden om binnen 6 maanden de daarin voor de uittredende deelnemer omschreven financiële verplichtingen aan het openbaar lichaam te voldoen.
9. Het dagelijks bestuur ziet toe op de uittreding, de nakoming van de vaststellingsovereenkomst en de vereffening van de financiële verplichtingen.

Artikel 34. Wijziging en opheffing

1. De regeling kan tussentijds worden gewijzigd of opgeheven als ten minste tweederde van de deelnemers daartoe besluit.
2. Deelnemers en het algemeen bestuur zijn bevoegd een wijziging in de regeling aan de deelnemers in overweging te geven via een daartoe strekkend voorstel. Het dagelijks bestuur zendt het voorstel van het algemeen bestuur daartoe toe aan de deelnemers.
3. Ingeval van opheffing van de regeling stelt het algemeen bestuur vooraf, na overleg met de deelnemers, een liquidatieplan vast waarin in ieder geval wordt aangegeven wat de gevolgen zijn die de beëindiging heeft voor het personeel en de wijze waarop het positieve of negatieve saldo van het openbaar lichaam over de deelnemers wordt verdeeld. Het besluit tot vaststelling van het liquidatieplan behoeft tweederde van de uitgebrachte stemmen.
4. Het dagelijks bestuur is belast met de vereffening van de financiële verplichtingen.
5. Indien nodig blijven de bestuursorganen van de regeling na het tijdstip van de opheffing in functie totdat de liquidatie is voltooid.

Hoofdstuk 11. Klachten

Artikel 35. Klachtenregeling

Het algemeen bestuur stelt, met inachtneming van hoofdstuk 9, titel 9.1 van de Algemene wet bestuursrecht, een interne klachtenregeling vast.

Hoofdstuk 12. Slot- en overgangsbepalingen

Artikel 36. Vervallen.

Artikel 37. Informatievoorziening

- Het openbaar lichaam zorgt er voor dat de deelnemers op ieder moment kunnen beschikken over informatie met betrekking tot de in hoofdstuk 2 van deze regeling genoemde taken waarvoor zij het bevoegde bestuursorgaan zijn.
- Ten aanzien van de taken als bedoeld in hoofdstuk 2 van deze regeling geldt dat de wijze van benadering en ontsluiting van de op die taken betrekking hebbende informatie door het openbaar lichaam is afgestemd met die van de andere omgevingsdiensten in Gelderland.

Artikel 38. Inwerkingtreding

1. De regeling treedt in werking een dag nadat deze op de voorgeschreven wijze bekend is gemaakt.
2. Gedeputeerde Staten dragen zorg voor de in artikel 53 van de Wet bedoelde toezending en publicatie.
3. Het eerste en tweede lid zijn van toepassing op besluiten tot wijziging of opheffing van de regeling, alsmede op besluiten tot toetreding en uitreding.

Artikel 39. Duur van de regeling

De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 40 Vervallen.

Artikel 41. Citeertitel

Deze regeling kan worden aangehaald als: gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Achterhoek.

Ondertekening

<u>Bijlagen</u>

1) Vervallen

Omgevingsdienst
Achterhoek

Was/Wordt lijst tweede wijziging GR

Was	Wordt
Artikel 1, eerste lid, onder a	
basistaken: taken bedoeld in versie 2.3 van het Basistakenpakket regionale uitvoeringsorganisaties omgevingsrecht zoals vastgesteld door de minister van Infrastructuur en Milieu op 25 mei 2011, dan wel daarvoor in de plaats getreden wet- en regelgeving;	basistaken: taken bedoeld in artikel 7.1 van het Besluit omgevingsrecht;
Artikel 1, eerste lid, onder b	
bovenregionale taken: taken die ten behoeve van de deelnemers en van deelnemers aan andere omgevingsdiensten in Gelderland worden verricht, niet zijnde basistaken;	bovenregionale taken: taken die ten behoeve van de deelnemers en van deelnemers aan andere omgevingsdiensten in Gelderland worden verricht, niet zijnde complexe taken;
Artikel 1, eerste lid, onder e	
complexe taken: basistaken ten aanzien van o inrichtingen die worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009; o inrichtingen waartoe een IPPC- installatie behoort als bedoeld in artikel 1.1., derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, met uitzondering van de agrarische bedrijven; of o inrichtingen die vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen 1999.	complexe taken: basistaken ten aanzien van complexe bedrijven zijnde: o vergunningplichtige inrichtingen als bedoeld in het Activiteitenbesluit milieubeheer die worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009 of o inrichtingen waarop de Richtlijn industriële emissies van toepassing is als bedoeld in artikel 1.1, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht of o overige inrichtingen onder provinciaal bevoegd gezag;
Artikel 1, eerste lid, onder m	
robuust: in overeenstemming met de KPMG Kwaliteitscriteria, versie 2.1, dan wel de daarvoor in de plaats getreden wet- en regelgeving;	robuust: in overeenstemming met de KPMG Kwaliteitscriteria, versie 2.1, dan wel de daarvoor in de plaats getreden nieuwe versie of andere wet- en regelgeving.
Artikel 1, vierde lid (toegevoegd)	
	4. Uitgezonderd van de complexe taken zijn de volgende vergunningplichtige inrichtingen die worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009: - inrichtingen, die uitsluitend onder de Richtlijn industriële emissies categorie 6.6 vallen;

	- inrichtingen bestemd voor cultuur, sport en recreatie (SBI 9321, 931. 1t/m 931.10, 931.B t/m 931.D en 93299); - rangeerterreinen (SBI 491,492.2); - trafostations (SBI 35.C4 en 35.C5) en de schakelstations van het 380 kV hoogspanningsnet; - agrarische inrichtingen die mest verwerken als nevenactiviteit, waarbij de mest uitsluitend afkomstig van de eigen inrichting; - inrichtingen met een helikopterlandplaats als nevenactiviteit (SBI 5223.B); - betonmortel en –waren (SBI 23611, 2363, 2364, 2365, en 2369) de vergunningplichtige niet IPPC-inrichtingen; - rioolwaterzuiveringen (SBI 3700): de vergunningplichtige niet IPPC-inrichtingen.
Artikel 3, eerste lid	
Er is een openbaar lichaam, genaamd openbaar lichaam Omgevingsdienst Achterhoek, afgekort ODA.	Er is een openbaar lichaam, genaamd Omgevingsdienst Achterhoek, afgekort ODA.
Artikel 4, eerste lid	
Ter behartiging van de belangen genoemd in artikel 2 brengen de deelnemers de uitvoering van de basistaken onder bij het openbaar lichaam.	Ter behartiging van de belangen genoemd in artikel 2 brengen de deelnemers de uitvoering van de basistaken onder bij het openbaar lichaam, met dien verstande dat provincie Gelderland de uitvoering van de taken bedoeld in artikel 7.1, eerste lid, onder a en b van het Besluit omgevingsrecht onderbrengt bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen.
Artikel 9 onderdeel e (vervalt)	
het oprichten van en het deelnemen in een rechtspersoon;	~~het oprichten van en het deelnemen in een rechtspersoon;~~
Artikel 9 onderdeel f wordt e	
f. commerciële dienstverlening aan private partijen.	e. commerciële dienstverlening aan private partijen.
Artikel 14, wijziging leden en toevoeging lid	
1. Het algemeen bestuur stelt de begroting en de jaarrekening vast.	1. Het algemeen bestuur stelt de begroting en de jaarrekening vast. 2. Het algemeen bestuur kan besluiten tot oprichting van en deelneming in rechtspersonen met inachtneming van het bepaalde in artikel 55a van de Wet.

2. Het algemeen bestuur kan, met uitzondering van de bevoegdheden tot het vaststellen van de begroting, de wijziging van de begroting en het vaststellen van de jaarrekening, bevoegdheden overdragen aan het dagelijks bestuur, tenzij de aard van de bevoegdheid zich hiertegen verzet,	3. Het algemeen bestuur kan, met uitzondering van de bevoegdheden tot het vaststellen van de begroting, de wijziging van de begroting, het vaststellen van de jaarrekening en het besluit tot oprichting van en deelneming in rechtspersonen, bevoegdheden overdragen aan het dagelijks bestuur, tenzij de aard van de bevoegdheid zich hiertegen verzet.
3. Het algemeen bestuur kan instructies geven voor de werkwijze van het dagelijks bestuur.	4. Het algemeen bestuur kan instructies geven voor de werkwijze van het dagelijks bestuur.
4. Het algemeen bestuur beslist over alle andere aangelegenheden waarvoor de bevoegdheid niet op grond van de Wet of deze regeling aan het dagelijks bestuur of aan de voorzitter toekomt.	5. Het algemeen bestuur beslist over alle andere aangelegenheden waarvoor de bevoegdheid niet op grond van de Wet of deze regeling aan het dagelijks bestuur of aan de voorzitter toekomt.
Artikel 31, derde lid	
Voor de bewaring van de op grond van artikel 12 van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden is Doetinchem de archiefbewaarplaats.	Voor de bewaring van de op grond van artikel 12 van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden is het Erfgoedcentrum Achterhoek Liemers te Doetinchem de archiefbewaarplaats.
Artikel 36 (vervalt)	
Het Basistakenpakket regionale uitvoeringsorganisaties omgevingsrecht, versie 2.3, zoals vastgesteld door de minister van Infrastructuur en Milieu op 25 mei 2011 is als bijlage bij deze regeling gevoegd en maakt hiervan onderdeel uit.	~~Het Basistakenpakket regionale uitvoeringsorganisaties omgevingsrecht, versie 2.3, zoals vastgesteld door de minister van Infrastructuur en Milieu op 25 mei 2011 is als bijlage bij deze regeling gevoegd en maakt hiervan onderdeel uit.~~
Artikel II Inwerkingtreding (toegevoegd)	
	A. Deze wijziging treedt in werking met ingang van 1 januari 2019. B. Indien bekendmaking door Gedeputeerde Staten na die datum plaatsvindt, treedt de wijziging in op de dag nadat deze is bekendgemaakt en werkt deze terug tot 1 januari 2019.

Raadsvergadering

Dossiernummer	2081
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2019
Agendapunt	9
Omschrijving	Hamerstuk / Slotwijziging

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergadering	10 december 2019

gemeente Berkelland

Zaaknummer : 260320

Raadsvergadering : 10 december 2019

Onderwerp : Slotwijziging 2019

Collegevergadering : 5 november 2019
Portefeuillehouder : G.J. Teselink
Steller : E.C.P. Gussekloo tel: : 0545-250 576

Te nemen besluit:
1. De slotwijziging vaststellen zoals opgenomen in bijlage 1.
2. Investeringen met een aanschafwaarde kleiner dan € 20.000 in eens afschrijven.
3. Bij de jaarrekening 2019 voor het product afval
   3.1. Het voordelig resultaat storten in de reserve bestuurlijke claims om dit resultaat in 2021 te kunnen verrekenen met de afvalstoffenheffing.
   3.2. Het nadelig resultaat verrekenen met de egalisatiereserve afval.
4. Bij de jaarrekening 2019 het nadelig resultaat van het product wegen verrekenen met de reserve wegen.
5. Bij de jaarrekening 2019 het resultaat van het product riolering verrekenen met de voorziening riolering.
6. Bij de jaarrekening 2019 de gelden voor projecten die een meerjarig karakter hebben en die nog niet volledig zijn besteed overhevelen naar 2020.

Waarom dit voorstel en wat is het effect
Met ingang van 2019 is er een nieuwe P&C cyclus. In deze cyclus zijn de oude voor- en najaarsnota vervangen door één bestuursrapportage. De bestuursrapportage geeft de stand van zaken na een half jaar weer. Voorheen gaf de najaarsnota de stand van zaken na 9 maanden weer. Daardoor wijkt het rekeningresultaat waarschijnlijk wat meer af van de begroting dan met een najaarsnota. Er kan zich een probleem voordoen met de begrotingsrechtmatigheid en als gevolg daarvan met de rechtmatigheid in zijn algemeenheid. Om dit te beperken is de slotwijziging van de begroting, waarbij we de begroting aanpassen zodat op programmaniveau de lasten niet worden overschreden, een oplossing.

Argumentatie:
1. Het budgetrecht ligt bij de Raad. Waarbij de afspraken zijn dat de Raad de budgetten vrijgeeft op programmaniveau. Binnen een programma mag geschoven worden. Voor de programma's Fijn Leven en Financiën zijn er enkele ontwikkelingen die tot een overschrijding van de lasten en daarmee begrotingsonrechtmatigheid leiden. Die repareren we met deze wijziging. Onderschrijding van de lasten en ontwikkelingen in de inkomsten leiden niet tot begrotingsonrechtmatigheid.
2. In het huidige afschrijvingsbeleid staat een grens voor het afschrijven ineens van € 5.000. In het voorstel voor de aanpassing van de financiële verordening passen we dit aan naar € 20.000. We doen dit om de administratieve druk te verlagen. Het bijhouden van de investeringen en de juiste administratie vergen relatief veel tijd.
3.
   3.1. De egalisatiereserve afval is bedoeld om de voor- en nadelen van het product afval op te vangen. De hoogte van de reserve is in de Nota Reserves en Voorzieningen gemaximeerd. Bij een positief resultaat komt de reserve boven het maximum uit. Het

---

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering
Afhandelingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 bespreekstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen
0

meerdere geven we via een correctie op de afvalstoffenheffing in 2021 terug. Voor dit doel bestemmen we het overschot in de reserve Bestuurlijke claims.
3.2. De egalisatiereserve afval is bedoeld om nadelen op het product afval op te kunnen vangen.
4. De reserve wegen is bedoeld om de extra kosten van het onderhoud van wegen op te vangen. De hoogte van de reserve is gemaximeerd. Een eventueel overschot op het product wegen kan niet worden toegevoegd aan de reserve, omdat deze al op het maximum zit.
5. De voorziening riolering is er om (toekomstige) kosten voor onderhoud en investeringen te kunnen dekken. Het resultaat van het product riolering verrekenen we daarom met de voorziening.
6. Met ingang van de begroting 2019 hebben we meerjarige projecten niet meer als investering opgenomen in de begroting maar als exploitatielast. Daarbij nemen we in het eerste jaar het totale budget voor het project op. Om het project wel te kunnen blijven uitvoeren, moet het restant budget worden overgeheveld naar 2020.

Kanttekeningen en risico's
De slotwijziging is gericht op het voorkomen van begrotingsonrechtmatigheid.
De slotwijziging is opgesteld met de kennis van dit moment.
De slotwijziging zegt niets over het resultaat van de jaarrekening.

Financiën
De slotwijziging leidt tot een bijstelling van de begroting 2019. De lasten in de begroting van 2019 worden € 932.000 hoger. Deze lasten dekken we uit de algemene reserve. De algemene reserve daalt daarmee naar verwachting tot € 33.777.000.

Communicatie
We communiceren niet expliciet over de slotwijziging.

Initiatief, participatie en rol gemeente
De slotwijziging is een initiatief van ons college waarmee we u informeren over de verwachtte begrotingsrechtmatigheid.

Planning en evaluatie
De slotwijziging is de laatste wijziging van de begroting 2019. En de eerste stap in de voorbereiding van de jaarrekening 2019. Bij de jaarrekening 2019 vindt de definitieve evaluatie van de slotwijziging plaats. De slotwijziging zelf loopt mee in de evaluatie van de nieuwe P&C cyclus.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

gemeente Berkelland

Raadsvergadering : 10 december 2019

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 5 november 2019;

b e s l u i t :

1. De slotwijziging vast te stellen zoals opgenomen in bijlage 1.
2. Investeringen met een aanschafwaarde kleiner dan € 20.000 in eens af te schrijven.
3. Bij de jaarrekening 2019 voor het product afval
   3.1. Het voordelig resultaat te storten in de reserve bestuurlijke claims om dit resultaat in 2021 te kunnen verrekenen met de afvalstoffenheffing
   3.2. Het nadelig resultaat te verrekenen met de egalisatiereserve afval.
4. Bij de jaarrekening 2019 het nadelig resultaat van het product wegen te verrekenen met de reserve wegen
5. Bij de jaarrekening 2019 het resultaat van het product riolering te verrekenen met de voorziening riolering.
6. Bij de jaarrekening 2019 de gelden voor projecten die een meerjarig karakter hebben en die nog niet volledig zijn besteed over te hevelen naar 2020.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van
10 december 2019

de griffier, de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp **:** Slotwijziging 2019

Wat is rechtmatigheid?
De definitie van het begrip rechtmatigheid is: ‘voldoen aan wettelijke kaders en regelgeving’. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar de Europese en landelijke regelgeving, maar ook naar de eigen regelgeving.

In het kader van de accountantscontrole gaat rechtmatigheid over de vraag of de baten, de lasten en balansmutaties in overeenstemming met de (financiële) wet- en regelgeving tot stand zijn gekomen.

Criteria
De accountant kijkt of aan een aantal criteria is voldaan.

1. Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium
   De vraag hierbij is voornamelijk of verstrekte subsidies en bijdragen wel gebruikt worden voor het doel waarvoor ze verstrekt zijn.
2. Het voorwaarden criterium
   De vraag hierbij is vooral of bij de verstrekking van subsidies en bijdragen, maar ook bij bijvoorbeeld aanbestedingen, wel aan alle voorwaarden is voldaan. Zijn alle bewijsstukken er bijvoorbeeld.
3. Het begrotingscriterium
   De vraag bij dit criterium is vooral of het budgetrecht van de raad wordt gerespecteerd. In de begroting is aangegeven hoeveel we mogen uitgeven. Als we hier overheen gaan is in principe sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Wat nemen we op in de slotwijziging?
De slotwijziging is bedoeld om onrechtmatigheden op het begrotingscriterium te voorkomen. Onrechtmatigheid op dit onderdeel ontstaat in principe als we meer geld uitgeven dan wat door de raad is goedgekeurd in de begroting of door wijzigingen van de begroting toch zijn daar een paar uitzonderingen op. In onderstaande tabel is terug te vinden of er sprake is of zal zijn van onrechtmatigheid op het begrotingscriterium en of deze al dan niet meetelt voor het oordeel van de accountant bij de beoordeling van de jaarrekening.

Situatie	Onrechtmatigheid maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatigheid telt wel mee voor het oordeel
Budgetoverschrijdingen die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor geen voorstel tot aanpassing van de begroting is gedaan.		X
Budgetoverschrijdingen die heel of grotendeels gecompenseerd worden door direct gerelateerde opbrengsten	X	
Budgetoverschrijdigingen bij open einde (subsidie)regelingen.	X	
Budgetoverschrijdingen die worden gecompenseerd door inkomsten die niet direct gerelateerd zijn.		X
Budgetoverschrijdingen die ontstaan doordat achteraf blijkt dat iets onrechtmatig was en die onrechtmatigheid is geconstateerd in het begrotingsjaar. Bijvoorbeeld een naheffing van de belastingdienst		X
Overschrijdingen op investeringen die leiden tot hogere afschrijvingslasten.		X

Omdat begrotingsrechtmatigheid zich richt op de overschrijding van de lasten zijn onderschrijidingen en ontwikkelingen in de inkomsten (zoals de algemene uitkering) niet meegenomen. Deze vallen in het resultaat van de jaarrekening. Om die reden zegt de slotwijziging ook niets over het resultaat van de jaarrekening.

Bijlage 1: Slotwijziging

Plezierig Wonen

Activiteit	Bedrag wijziging in €	Toelichting

Fijn Leven

Activiteit	Bedrag wijziging in €	Toelichting
We zaaien daar waar mogelijk bermen/terreinen in met kleurrijke zaadmengsels.	-75.000	Bedrag wordt overgeheveld van algemene baten en lasten bij programma Financiën
Rente en afschrijving van het programma Fijn Leven	-384.000	Door het afschrijven van investeringen tot € 20.000 nemen de afschrijvingslasten voor dit programma in 2019 toe.

Vitaal Platteland

Activiteit	Bedrag wijziging in €	Toelichting

Zorg voor wie dat nodig heeft

Activiteit	Bedrag wijziging in €	Toelichting

Werken en ondernemen in een sterke regio

Activiteit	Bedrag wijziging in €	Toelichting

Actief met duurzaamheid en energie

Activiteit	Bedrag wijziging in €	Toelichting

Sport is meer!

Activiteit	Bedrag wijziging in €	Toelichting

Cultuur is van iedereen

Activiteit	Bedrag wijziging in €	Toelichting

Samen veilig

Activiteit	Bedrag wijziging in €	Toelichting

Aan de slag met de Omgevingswet

Activiteit	Bedrag wijziging in €	Toelichting

Financiën

Activiteit	Bedrag wijziging in €	Toelichting
Algemene baten en lasten	75.000	Bedrag wordt overgeheveld naar de activiteit We zaaien daar waar mogelijk bermen/terreinen in met

		kleurrijke zaadmengsels.in het programma Fijn Leven
Rente en afschrijving van het programma Financiën	-58.000	Door het afschrijven van investeringen tot € 20.000 nemen de afschrijvingslasten voor dit programma in 2019 toe.
Bedrijfsvoeringskosten	-490.000	Door de lage rente zijn we gedwongen meer geld toe te voegen aan de pensioenvoorzieningen voor de (oud) wethouders.
We storten in en onttrekken aan onze reserves	932.000	Om de wijziging van de begroting sluitend te maken is een onttrekking aan de algemene reserve noodzakelijk.

gemeente Berkelland

Zaaknummer	:	220963
Raadsvergadering	:	10 december 2019
Onderwerp	:	Herinrichting raadzaal
Collegevergadering	:	n.v.t.
Portefeuillehouder	:	J.H.A. van Oostrum
Steller	:	N.G.A. Pelgrom tel: : 0545-250 545

Te nemen besluit:
Instemmen met een aanvullende investering van € 130.000,- voor de herinrichting van de raadzaal. Dit krediet dekken uit de algemene reserve.

Waarom dit voorstel en wat is het effect
De raadzaal is na de verbouwing van het oude gedeelte van het gemeentehuis in 2012 in gebruik genomen. De audiovisuele apparatuur in de raadzaal voldoet niet meer aan de huidige functionele eisen, is niet meer betrouwbaar én de systemen zijn technisch verouderd en aan vervanging toe.

In de vergadering van het presidium van 20 februari 2019 is ervoor gekozen om het scenario, waarbij naast de vervanging van de audiovisuele middelen de raadzaal wordt ingericht als multifunctionele ruimte, verder uit te werken. De keuze voor dit scenario leidt tot een hogere eindkwaliteit met een bedrijfszekere werking van de audiovisuele installatie en een multifunctionele inzetbare en representatieve raadzaal.

Argumentatie:
De raadzaal inrichten kun je maar één keer goed doen. Om de raadzaal ook als een multifunctioneel inzetbare ruimte in te richten moet aan een aantal eisen voldaan worden:

- Bedrijfszekere audiovisuele ondersteuning voor raads- en commissievergaderingen.
- Voldoen aan de hedendaagse behoefte van informatievoorziening van de raads-, commissie,- en collegeleden én inwoners.
- Opstelling van het meubilair dat vergaderingen van de raad maximaal optimaal ondersteunt.
- Opstelling van het meubilair waarbij rekening wordt gehouden met zichtlijnen, veiligheid, het publiek, de ambtelijke ondersteuning en de regie.
- Flexibiliteit voor verschillende manieren van gebruik van de raadzaal.
- Duurzaam gebruik van de vierkante meters, zowel voor de raad als de organisatie.

Door de raadzaal in te richten als een multifunctioneel inzetbare, representatieve raadzaal wordt er duurzaam gebruik gemaakt van de beschikbare vierkante meters in het gemeentehuis. Zowel door de raad als de organisatie, maar ook door inwoners, ondernemers en instellingen.

Kanttekeningen en risico's
De technische staat van de audiovisuele middelen tot aan de daadwerkelijke herinrichting is een risico. Hier is in geval van nood een tussenoplossing in de vorm van tijdelijke huur voor mogelijk.

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering
Afhandelingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 bespreekstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen
0

Doordat de herinrichting van de raadzaal op bouwkundig en ICT gebied plaatsvindt, is een goede samenwerking nodig om de gewenste planning te halen. Ook de besluitvorming kan hier van invloed op zijn.

Financiën
De kosten voor het vervangen van de audiovisuele middelen zijn € 200.000,-. Deze kosten zijn gedekt en opgenomen in de begroting.

Er is een aanvullende investering nodig van € 130.000,-. Deze kosten kunnen worden gedekt uit de algemene reserve.

VN-verdrag rechten van mensen met een beperking
Bij het herinrichten van de raadzaal wordt rekening gehouden met het VN-verdrag.

Communicatie
De herinrichting van de raadzaal kan via de gebruikelijke kanalen worden gecommuniceerd.

Initiatief, participatie en rol gemeente
De gemeente heeft het initiatief genomen tot het vervangen van de audiovisuele middelen, en de mogelijkheden naar een multifunctionele raadzaal te onderzoeken.

Planning en evaluatie
Na besluitvorming wordt het ontwerp uitgewerkt tot een definitief ontwerp. Deze wordt ter goedkeuring voorgelegd aan het Presidium. Aansluitend wordt de aanbesteding gestart.

de griffier,	de burgemeester,
J. A. Bannink.	drs. J.H.A. van Oostrum.

gemeente Berkelland

Raadsvergadering : 10 december 2019

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van het presidium d.d. 13 november 2019;

b e s l u i t :

- in te stemmen met een aanvullende investering van € 130.000,- voor de herinrichting van de raadzaal;
- dit krediet te dekken uit de algemene reserve.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van
10 december 2019

de griffier, de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp **:** Herinrichting raadzaal

Ronde opstelling, college in de ring, verplaatsen wand

Er is gekozen voor de uitwerking van een ronde opstelling, college in de ring en het verplaatsen van de wand. Deze optie wordt hieronder visueel weergegeven.

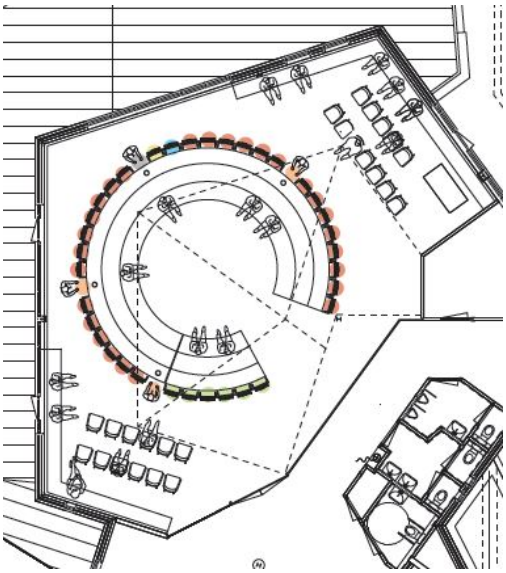

Het budget is een beperkende factor voor het maximaal multifunctioneel maken van de raadzaal. Door het creëren van een middenring met zitplekken is er extra werk- of vergaderruimte beschikbaar waardoor de ruimte multifunctioneler gebruikt kan worden.

Het verplaatsen van de wand is een extra investering. Op deze manier ontstaan er betere zichtlijnen, meer ruimte voor de nieuwe opstelling, meer loopruimte en is er ruimte voor het plaatsen van een groot scherm. Deze kan zowel bij raads-/commissievergaderingen als bij overige besprekingen of trainingen gebruikt worden.

Om besparingen te realiseren is er voor gekozen om de huidige stoelen voor de Raad, het publiek en de huidige regietafel te hergebruiken. Tevens is de maatwerktafel niet voorzien van een presentatie installatie maar worden er schermen aan de wanden bevestigd.

Uit te voeren vervangingen/werkzaamheden:
Aanpassingen AV

- Vervanging AV middelen
- Nieuw discussie systeem
- Nieuw/aanvullend zaalgeluidsinstallatie
- Nieuw automatisch HD-camera registratiesysteem;
- Video weergave systeem
- Videosysteem met live meta data en koppelingen met Ibabs en webcast
- Nieuw besturingssysteem
- Installatiewerkzaamheden

Aanpassingen inrichting

- Sloopwerkzaamheden
- Bouwkundig
- Vloerafwerking
- Wandafwerking
- Vaste inrichting
- Raadstafel

Gemeenteraad vergadert over nieuwe inrichting raadzaal

De gemeenteraad van Berkelland vergadert op 10 december over een nieuwe inrichting van de raadzaal. De systemen en audiovisuele apparatuur voldoen niet aan de huidige functionele eisen en zijn aan vervanging toe. Daarnaast wordt voorgesteld om de raadzaal in te richten als multifunctionele ruimte. Daarmee wordt de ruimte ook geschikt gemaakt voor andere vergaderingen en bijeenkomsten.

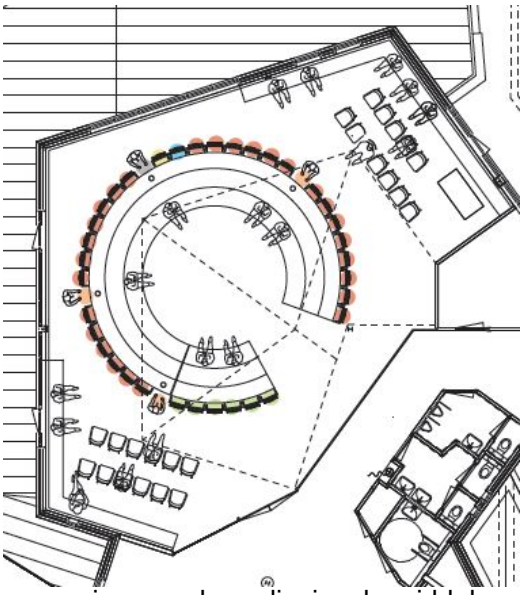

In het schetsontwerp van de nieuwe raadzaal is te zien dat de ruimte anders ingedeeld zal worden. Daarvoor wordt ook een wand verplaatst. In het midden van de ruimte komt een ronde tafel, waaraan bij raads- en commissievergaderingen zowel de raad als het college plaatsnemen. Aan de binnenzijde van de tafel komt een bank, gericht op het multifunctionele gebruik bij andere bijeenkomsten en vergaderingen. Publiek kan plaatsnemen aan twee zijkanten. Om besparingen te realiseren, is ervoor gekozen om de huidige stoelen te hergebruiken.

De kosten voor de aanpassingen aan de raadzaal bedragen € 330.000 euro, waarvan € 200.000 euro bestemd is voor de vervanging van de audiovisuele middelen. De audiovisuele middelen en systemen zijn van belang voor het vastleggen van de vergaderingen. Zo kunnen alle inwoners de vergaderingen volgen. Iets dat ook wettelijk is verplicht. Het overige bedrag is bestemd voor het aanpassen van de inrichting. Een deel van dit bedrag is al in de begroting opgenomen. De raad wordt gevraagd een aanvullend krediet van € 130.000 euro beschikbaar te stellen.

Burgemeester Joost van Oostrum: ‘Het aanpassen van de audiovisuele middelen is een kostbare ingreep, maar wel noodzakelijk. De systemen zijn verouderd en niet meer bedrijfszeker. Daarnaast is besloten door het presidium (de fractievoorzitters van de politieke partijen) om direct de inrichting van de raadzaal onder de loep te nemen. De ruimte kan dan vaker en intensiever gebruikt worden dan momenteel het geval is.’

Wanneer de raad instemt met het voorstel, zal de raadzaal in 2020 verbouwd worden.

gemeente Berkelland

Zaaknummer : 262831

Raadsvergadering : 10 december 2019

Onderwerp : Regio Achterhoek: deelname werkgeversvereniging

Collegevergadering : 5 november 2019
Portefeuillehouder : J.H.A. van Oostrum
Steller : H.B. Scheeringa tel: : 0545-250 239

Te nemen besluit:
Instemmen met het ontwerpbesluit van het algemeen bestuur van de Regio Achterhoek om deel te nemen aan de werkgeversvereniging voor gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen (niet-gemeenten).

Waarom dit voorstel en wat is het effect
Per 1 januari 2020 treedt de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) in werking. Vanaf dat moment geldt in plaats van het ambtenarenrecht het private arbeidsrecht. Dit gebeurt van rechtswege. In eerste instantie zouden gemeenschappelijke regelingen, waaronder ook de Regio Achterhoek, verbonden blijven aan de nieuwe cao Gemeenten. Dit zou gaan volgens de bestaande aansluitingsovereenkomst met de VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten).

Echter, In plaats daarvan wordt er nu door de VNG een werkgeversvereniging voor gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen opgericht. Deze werkgeversvereniging zorgt ervoor dat gemeenschappelijk regelingen straks dezelfde arbeidsvoorwaarden kunnen bieden als in de cao Gemeenten per 1 januari 2020.

Als het algemeen bestuur van de Regio Achterhoek besluit deel te nemen aan de werkgeversvereniging voor gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen (niet-gemeenten) dan kan de Regio Achterhoek na de normalisering (Wnra) hun medewerkers dezelfde arbeidsvoorwaarden blijven bieden als in de cao Gemeenten.

Op grond van artikel 31a van de Wet gemeenschappelijke regelingen kan het algemeen bestuur zo'n besluit niet nemen dan nadat de raden van de deelnemende gemeenten een ontwerpbesluit is toegezonden en in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van het algemeen bestuur van de Regio Achterhoek te brengen.

Argumentatie:

Voorkomen inwerkingtreding overgangsrecht
Als de WNRA in werking treedt en er is geen cao, dan blijft de oude rechtspositie in stand 'als ware het een cao'. Dit is, vooral op langere termijn, (arbeidsrechtelijk gezien) niet wenselijk en ook niet praktisch.

Een cao geeft meer binding dan een aansluitingsovereenkomst
De cao voor niet-gemeenten maakt het mogelijk om gebruik te kunnen maken van afspraken in de cao waarin wordt afgeweken van dwingend recht. Op dit moment gaat het om cao

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering
Afhandelingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 bespreekstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen
0

bepalingen rondom de loondoorbetaling bij kortdurend zorgverlof, de ontslagcommissie en een eventuele afspraak in de cao over de transitievergoeding bij bedrijfseconomisch ontslag.

De nieuwe werkgeversvereniging zal met de vakbonden de cao voor niet-gemeenten afspreken
Op die wijze is het voor alle bij de cao betrokken partijen (de nieuwe vereniging, vakbonden, werkgevers en werknemers) duidelijk welke cao geldt. De cao voor niet-gemeenten werkt direct. Niet-gemeenten hoeven deze niet langer te verwerken in een eigen rechtspositieregeling. Ook zijn eenduidige arbeidsvoorwaarden voor gemeenten en niet-gemeenten vanuit het oogpunt van onderlinge personeelsmobiliteit van belang.

Het is voor de medewerkers belangrijk dat zij dezelfde arbeidsvoorwaarden behouden.
Dit bevordert de mobiliteit tussen gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. Tevens wordt concurrentie op arbeidsvoorwaarden op de “gemeentelijke” arbeidsmarkt voorkomen.

Kanttekeningen en risico’s
Het betreft voor de gemeente een formaliteit. Echter, de contributie van de werkgeversvereniging zal voor de Regio Achterhoek meer zijn dan de huidige aansluitkosten (nu jaarlijks € 500). Aangesloten organisaties liften nu mee op de voorzieningen van de VNG zonder dat die zijn doorberekend waardoor de aansluitingskosten onvoldoende bijdragen aan de kosten van dienstverlening.
Daarbij dient een aparte werkgeversvereniging op onderdelen eigen voorzieningen te hebben. De structurele kosten voor een eigen ledenadministratie, jaarverslag, accountantsverklaring, ledenraadpleging, communicatie, doorberekening dienstverlening van VNG, etc. zullen dus hoger zijn dan voorheen.
De contributie zal straks liggen op ongeveer 1.000 euro per kalenderjaar (en is afhankelijk van het aantal werknemers).

Financiën
N.v.t.

Communicatie
De Regio Achterhoek maakt het besluit om deel te nemen c.q. lid te worden van de werkgeversvereniging voor gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen (niet-gemeenten) bekend.

Initiatief, participatie en rol gemeente
Het initiatief voor dit voorstel is uitgegaan van de VNG en de Regio Achterhoek.

Planning en evaluatie
N.v.t

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

gemeente Berkelland

Raadsvergadering : 10 december 2019

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 5 november 2019;

gelet op het besluit van het algemeen bestuur van de Regio Achterhoek van 6 november 2019;

b e s l u i t :

in te stemmen met het ontwerpbesluit van het algemeen bestuur van de Regio Achterhoek om lid te worden van c.q. deel te nemen in de werkgeversvereniging voor gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen (niet-gemeenten).

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van
10 december 2019

de griffier, de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Ontwerpbesluit van het algemeen bestuur van de Regio Achterhoek inzake het deelnemen in de werkgeversvereniging voor gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen (niet-gemeenten).

N.v.t.

gemeente Berkelland

Zaaknummer	:	247163
Raadsvergadering	:	10 december 2019
Onderwerp	:	Werkgeverschap nieuw Beschut Werk: oprichting Besloten Vennootschap
Collegevergadering	:	5 november 2019
Portefeuillehouder	:	G.J. Teselink
Steller	:	M. Lahdo tel: : 545-250 215

Te nemen besluit:
1. Geen wensen en bedenkingen kenbaar te maken aan het Algemeen Bestuur van de SDOA ten aanzien van het oprichten van een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid om dienstverbanden in het kader van Nieuw Beschut Werk vanaf 1 april 2020 onder te brengen.
2. Kennis te nemen van de (beoogde) naam: Slinge Werkt! bv.

Waarom dit voorstel en wat is het effect
Aan de gemeenschappelijke regeling (GR) Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA) zijn door de gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk de taken en bevoegdheden over beleid en uitvoering van de Participatiewet gedelegeerd. De doelstelling van de Participatiewet is om personen met arbeidsvermogen naar werk toe te leiden.

Op grond van artikel 10b van de Participatiewet zijn de drie gemeenten verplicht via een taakstelling vanuit de Rijksoverheid om dienstverbanden Nieuw Beschut Werk aan te bieden aan geïndiceerde personen die onder aangepaste omstandigheden werkzaamheden kunnen verrichten. Voorheen was de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) voor een deel van deze doelgroep ingericht. Om de kosten van de uitvoering van de Wsw (onder andere door een dure Wsw-cao) niet hoger te laten worden is per 1-1-2015 geen instroom in de Wsw meer mogelijk.

Nieuw Beschut Werk is expliciet als instrument in de Participatiewet opgenomen vanuit het oogpunt dat er altijd een groep personen is die wel kan werken maar uitsluitend in een beschutte omgeving. De verhouding uitstroom uit de Wsw en instroom in Nieuw Beschut werk is 3 : 1.

Bij Nieuw Beschut Werk op grond van de Participatiewet gaat het om personen die een zodanig hoge mate van (structurele) begeleiding of aanpassing van de werkplek nodig hebben, dat niet van een werkgever mag worden verwacht dat hij deze mensen in dienst neemt, ook niet met extra voorzieningen van gemeente of UWV. Het UWV beoordeelt of een persoon tot de doelgroep behoort en geeft de uitkomst van de beoordeling door aan de SDOA. De SDOA geeft bij een positief oordeel een indicatiebeschikking af en zorgt voor plaatsing van de persoon.

Vanaf november 2018 worden de dienstverbanden Nieuw Beschut Werk vooralsnog tijdelijk via een payrollconstructie via Stichting SWB Beschut in opdracht van de SDOA aangeboden. In deze tijdelijke payrollconstructie wordt voor de administratieve afhandeling van het werkgeverschap een opslagbedrag (handelingsfee) per persoon

---

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering
Afhandelingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 bespreekstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen
0

gerekend. Met deze opslag worden de werkgeversrisico's - bijvoorbeeld als gevolg van ziekte – overigens niet afgekocht, deze liggen nog volledig bij de SDOA als opdrachtgever. De SDOA plaatst en begeleidt de medewerkers nieuw Beschut Werk in een zo regulier mogelijke werkomgeving.

Aan St. Beschut Werk is verzocht om de huidige dienstverleningsovereenkomst voort te zetten tot 1 april 2020. Zij hebben op 13 mei 2019 hiermee ingestemd. Door een tussentijdse opzegging per 1 januari 2020 door St. Beschut Werk zal voor de aflopende tijdelijke arbeidsovereenkomsten getracht worden een intermediair in te schakelen voor de te overbruggen periode. St. Beschut Werk blijft gedurende deze periode wel het werkgeverschap organiseren voor de medewerkers in dienst voor onbepaalde tijd. Dit kan ertoe leiden dat aan sommige medewerkers eerder een dienstverband voor onbepaalde tijd moet worden aangeboden.

Het Dagelijks Bestuur van de SDOA heeft op 8 augustus 2018 besloten te onderzoeken welke rechtsvorm het meest geschikt is om de dienstverbanden nieuw Beschut Werk structureel onder te brengen. Voor de uitwerking golden de volgende uitgangspunten die als basis hebben gediend voor de verdere uitwerking:

- *De inrichting van de rechtsvorm moet voldoen aan alle juridische eisen en fiscale eisen die de wetgever stelt;*
- *De incidentele opstartkosten en structurele uitvoeringskosten (incl. arbeidsvoorwaardenpallet) moeten zo beperkt mogelijk zijn tegen de achtergrond dat de ontwikkeling van de taakstelling jaarlijks zal stijgen;*
- *Directe aansturing van deze rechtsvorm vanuit de directeur SDOA/bestuur is mogelijk gelet op mandatering uitvoering PW;*
- *De periode van realisatie van rechtsvorm (oktober 2019);*
- *Sluit belangenbehartigers al bij de start van deze opdracht aan (Cliëntenraad, OR SDOA, gemeenten);*
- *Tracht te anticiperen en mogelijk samenhang te vinden met betrekking tot mogelijk toekomstige ontwikkelingen van Werkbaan Oost en ontwikkelingen voor personen met grote afstand tot de arbeidsmarkt;*
- *Beperkte werkgeversrisico's en gevolgen bij werkloosheid en arbeidsongeschiktheid;*
- *Aansluiting bij de CAO gemeenten (per 1-1-2020) / CAR-UWO (tot en met 31-12-2019) is uitgesloten;*
- *Eenduidige communicatievoering voor alle drie de deelnemende gemeenten.*

Met dit voorstel wordt bereikt dat de gemeenteraad zijn wensen en bedenkingen naar voren kan brengen.

Argumentatie:
1.1 De SDOA is verplicht dienstverbanden Nieuw Beschut Werk aan te bieden
Op grond van artikel 10b van de Participatiewet Beschut Werk zijn de drie binnen de SDOA samenwerkende gemeenten verplicht dienstverbanden Nieuw Beschut Werk aan te bieden aan geïndiceerde personen die onder aangepaste omstandigheden werkzaamheden kunnen verrichten.

1.2 Een aparte BV is het meest geschikt om dienstverbanden Nieuw Beschut Werken onder te brengen.
Het Dagelijks Bestuur van SDOA heeft in augustus 2018 besloten te laten onderzoeken welke rechtsvorm het meest geschikt is om de dienstverbanden Nieuw Beschut Werk structureel onder te brengen. Na onderzoek door Proof Adviseurs is gebleken dat, gelet op de door het DB opgestelde uitgangspunten, een besloten vennootschap onder de gemeenschappelijke regeling SDOA de meest voor de hand

liggende keuze is. De dienstverbanden rechtstreeks onderbrengen bij de SDOA is niet mogelijk, omdat dan de gemeentelijke rechtspositieregeling CAO-gemeenten/CAR-UWO van toepassing is. Dat is voor het DB een uitsluitingsgrond geweest. Om niet onder de CAO Gemeenten/ CAR-UWO te vallen moeten de dienstverbanden per definitie vallen onder een aparte privaatrechtelijke entiteit (rechtspersoon).

1.3 De meest flexibele oplossing is het bieden van dienstverbanden in een nieuwe besloten vennootschap onder de SDOA
Hierdoor kan op korte termijn worden begonnen met de op- en inrichting van deze nieuwe besloten vennootschap. Daarnaast kan er zoveel als mogelijk worden aangesloten bij de al bestaande begeleidings- en administratieve processen van de SDOA. Afhankelijk van de toekomstige visie kan in de toekomst altijd nog worden besloten om de nu voorgestelde constructie te handhaven, dan wel de nu op te richten besloten vennootschap onder een andere rechtspersoon te hangen.

1.4 Indien de besloten vennootschap rechtstreeks onder de gemeenten of direct onder Werkbaan Oost wordt gehangen dan moet de SDOA de diensten aanbesteden, omdat de SDOA geen zeggenschap heeft over de gemeente(n) of Werkbaan Oost.
Er is geen sprake van het vereiste toezichtscriterium dat tussen die organisaties dient te bestaan. Door oprichting van de nieuwe besloten vennootschap onder de SDOA kan er gebruik worden gemaakt van inbesteding en hoeft niet te worden aanbesteed. Dit is mogelijk omdat de gemeenschappelijke regeling SDOA de volledige zeggenschap heeft over deze besloten vennootschap.

1.5 Om gebruik te kunnen (blijven) maken van inbesteding door de SDOA is naast *het toezichtscriterium vereist dat de nieuwe besloten vennootschap minimaal 80% van haar omzet behaald uit dienstverlening aan de SDOA*.
Er zijn geen intenties om naast het aanbieden van dienstverbanden andere activiteiten te starten die meer dan 20% van de omzet bedragen.

1.6 Aansluiting bij de CAO Gemeenten/ CAR-UWO uitgesloten.
Door de oprichting van de besloten vennootschap kan voor de medewerkers een arbeidsvoorwaardenpakket worden gehanteerd waarbij de CAO Gemeenten/ CAR-UWO uitgesloten is.

1.7 De op te richten besloten vennootschap is ook op de lange termijn flexibel.
Deze BV kan later desgewenst ook onder één of meer gemeenten, onder Werkbaan Oost BV of elders ondergebracht worden. Er kan op deze manier ingespeeld blijven worden op mogelijke nieuwe toekomstige inzichten over de inzet en organisatie van het toeleiden naar werk voor personen met arbeidsvermogen. Op dit moment is de SDOA aangewezen voor de volledige uitvoering van Nieuw Beschut Werk als onderdeel van de Participatiewet. Een bv oprichten onder de SDOA is nu een goede en snelle oplossing om de dienstverbanden Nieuw Beschut Werk structureel onder te brengen. Indien in de toekomst de taken elders worden belegd, betekent dit een herziening van de aan SDOA gedelegeerde taken in de Gemeenschappelijke Regeling SDOA.

1.8 Het oprichten van een besloten vennootschap sluit volledig aan op de visie doorgaande ontwikkellijn voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt
De gemeenten Winterswijk, Oost Gelre en Berkelland zijn bezig om een gezamenlijke projectopdracht op te stellen inzake de toekomstige inrichting en organisatie van de doorgaande ontwikkellijn voor inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Kanttekeningen en risico's

1.1 De uitvoeringskosten van een commerciële intermediair zijn fors.
Mocht er per 1-4-2020 geen positief besluit zijn om Slinge Werkt! op te richten dan blijft de variant om structureel uit te besteden bestaan. Uit een eerdere offerteprocedure is gebleken dat commerciële intermediairs een hoog opslagpercentage rekenen voor deze doelgroep.

1.2 De huidige arbeidsvoorwaarden van SWB komen niet overeen met de arbeidsvoorwaarden van Slinge Werkt!
De medewerkers Nieuw Beschut Werk volgen nu de arbeidsvoorwaarden van SWB. De arbeidsvoorwaarden zijn vastgesteld door de 14 Twentse aangesloten gemeenten. Deze overgang moet zorgvuldig plaatsvinden. De huidige arbeidsvoorwaarden zijn op een aantal punten verschillend van de ABU CAO. Hierover zal overleg gevoerd worden met de (belangenbehartigers van-) deze medewerkers, zodat op een goede wijze een oplossing wordt gevonden.

Financiën

De oprichting van een nieuwe juridische entiteit zal voor de SDOA kosten met zich meebrengen. Kosten onder andere voor de juridische en fiscale oprichting, de administratieve inrichting van de rechtsvorm en daarnaast zal er ook extern advies ingewonnen moeten worden. Deze eenmalige kosten worden geraamd op een bedrag van €15.000 exclusief BTW. Deze kosten zullen ten laste komen van het reguliere budget van de SDOA.

De structurele uitvoeringskosten gemoeid met personeels-/salarisadministratie en financiële administratie zullen in de inrichtingsfase in beeld worden gebracht. Deze kosten zullen zo minimaal mogelijk worden gehouden door een zo lean en mean mogelijke inrichting van de vennootschap, waarbij in beginsel wordt aangesloten bij de reeds bestaande bedrijfsprocessen van de SDOA. Deze structurele kosten zullen net als de huidige uitvoeringskosten van SWB Beschut ten laste van het re-integratiebudget worden gebracht.

VN-verdrag rechten van mensen met een beperking

Beschut werk is werk in een veilige, aangepaste omgeving. Het is bedoeld voor mensen die wel kunnen werken en daarmee geld kunnen verdienen, maar die dusdanige begeleiding of aanpassing van het werk nodig hebben dat niet van een werkgever mag worden verwacht dat hij dit zelf organiseert. Beschut werk is een belangrijk instrument voor mensen die veel begeleiding of aanpassingen aan het werk nodig hebben. Het biedt hen een baan, loon, zingeving en het gevoel mee te kunnen doen in de maatschappij.

Communicatie

Aan de Ondernemingsraad van de SDOA en de Cliëntenraad Participatiewet is om inhoudelijk advies gevraagd. Beide raden hebben een positief advies uitgebracht. Direct na de besluitvorming op 8 januari 2020 door het Algemeen Bestuur zullen ook de regionale media geïnformeerd worden via een persbericht.

Hieronder volgt een globaal overzicht:

- November / December 2019:
  - Behandeling in commissies en gemeenteraden
- Januari 2020:
  - Besluitvorming Algemeen Bestuur, persbericht
  - Informeren medewerkers Nieuw Beschut Werk + inleners door klantmanagers en accountmanagers
  - Oprichtingsakte passeren, inschrijving Kamer van Koophandel
  - Inrichting administratieve en financiële processen
- 1 april 2020 realisatie Slinge Werkt! bv

Initiatief, participatie en rol gemeente
De Sociale Dienst Oost Achterhoek is een openbaar lichaam, opgericht door de gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk. De taken en bevoegdheden over beleid en uitvoering van de Participatiewet zijn aan de SDOA gedelegeerd.

Op grond van artikel 14 lid 4 van de gemeenschappelijke regeling Sociale Dienst Oost Achterhoek is het Algemeen Bestuur van de SDOA slechts bevoegd tot oprichting van en de deelname in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen belang. Daarnaast mag een dergelijk besluit niet eerder worden genomen dan nadat de gemeenteraden in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van het Algemeen Bestuur te brengen.

Planning en evaluatie
Het ontwerpbesluit zal op 8 januari 2020 opnieuw geagendeerd worden in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de SDOA. Op 1 april 2020 is de nieuwe rechtsvorm gereed.

Bijlagen
1. Bijlage 1 Memo rechtsvormkeuze PROOF.
2. Bijlage 2 Opzegging dienstverleningsovereenkomst SWB.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

gemeente Berkelland

Raadsvergadering : 10 december 2019

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 5 november 2019;

b e s l u i t :

1. geen wensen en bedenkingen kenbaar te maken aan het Algemeen Bestuur van de SDOA ten aanzien van het oprichten van een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid om dienstverbanden in het kader van Nieuw Beschut Werk vanaf 1 april 2020 onder te brengen;
2. kennis te nemen van de (beoogde) naam: Slinge Werkt! Bv.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van
10 december 2019

de griffier, de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp **:** Werkgeverschap nieuw Beschut Werk: oprichting Besloten Vennootschap.

Vooraf
Ter voorbereiding op het raadsbesluit over het werkgeverschap nieuw Beschut Werk zijn er informatieve bijeenkomsten gehouden op 10 april 2019 en 9 mei 2019 voor commissie- en raadsleden van de gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk, leden van de Ondernemingsraad SDOA en leden van de Cliëntenraad Participatiewet.

Tijdens de informatieavonden zijn er vragen gesteld, onder andere over de planning en de samenhang tot mogelijk toekomstige ontwikkelingen van Werkbaan Oost en de dienstverlening aan personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Gelet op actuele ontwikkelingen omtrent de bestuursopdracht: “Positionering van SDOA in het brede sociale domein” en de dienstverlening aan de inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt is besloten de beoogde oprichtingsdatum van de nieuwe BV van 1 oktober 2019 te verschuiven naar 1 april 2020. De beoogde juridische entiteit biedt voldoende flexibiliteit om op toekomstige ontwikkelingen te anticiperen.

Taakstelling
Jaarlijks wordt de taakstelling door de overheid vastgesteld. In 2019 is de taakstelling voor de SDOA-gemeenten gesteld om 28 fte aan dienstverbanden Nieuw Beschut Werk te realiseren. De taakstelling 2019 voor de gemeente Berkelland is 13 fte, gemeente Oost Gelre 7 fte en de gemeente Winterswijk 8 fte. De aantallen worden (net als de financiële middelen) gebaseerd op de instroom in de Wajong werkregeling en de Wet sociale werkvoorziening in de periode 2012-2014.

Eén fte is gebaseerd op 31 uur per week. Mensen kunnen ook een kortere arbeidsduur hebben. Eén fte kan dus verdeeld zijn over meerdere personen, zodat er aan meer personen een dienstverband Nieuw Beschut Werk kan worden aangeboden.

Aanbieden dienstverbanden Nieuw Beschut Werk
De SDOA is namens de drie gemeenten actief aan de slag om invulling te geven aan de opgelegde taakstelling. Aan geïndiceerde personen wordt een dienstverband Nieuw Beschut Werk aangeboden. De SDOA zorgt via een detachering voor een passende werkplek bij een inlener, bij grote voorkeur in een zo regulier mogelijke lokale werksetting.

Productiviteit
Of iemand in aanmerking komt voor Nieuw Beschut Werk beschut zegt niets over de mate van productiviteit van deze persoon. Nieuw Beschut Werk is juist bedoeld voor mensen, ongeacht het opleidingsniveau, die met (structurele) ondersteuning of aanpassing van de werkplek wel in staat zijn om (beperkt) loonvormende arbeid te verrichten. Het gaat om mensen met arbeidsvermogen. Mensen zonder arbeidsvermogen kunnen mogelijk wel in de dagbesteding activiteiten uitvoeren.

Wanneer heeft iemand arbeidsvermogen?
Iemand heeft arbeidsvermogen als voldaan wordt alle vier onderstaande criteria:
- Iemand kan een taak uitvoeren in een arbeidsorganisatie. Hiermee wordt bedoeld dat iemand misschien niet alle taken aankan die horen bij een baan, maar wel een taak kan uitvoeren die onderdeel uitmaakt van de baan.
- Iemand heeft basale werknemersvaardigheden. Hiermee wordt onder andere bedoeld dat iemand zich kan houden aan afspraken.

- Iemand kan tenminste één uur aaneengesloten werken. Hiermee wordt bedoeld dat iemand minimaal één uur zijn aandacht bij het werk kan houden, zonder dat hij hierbij bijvoorbeeld intensieve begeleiding nodig heeft.
- Iemand is per werkdag ten minste vier uur belastbaar. Er is geen minimum bepaald ten aanzien van het aantal dagen in de week dat iemand belastbaar moet zijn.

Verschil met Wsw

De doelgroep Nieuw Beschut Werk onder de Participatiewet is beperkter dan de oude Wsw-doelgroep. Dat komt omdat tot de Wsw-doelgroep ook mensen horen die met begeleiding wel bij een reguliere werkgever kunnen werken. Denk hierbij aan begeleid werken of een individuele- of groepsdetachering. Ook zijn er Wsw-medewerkers die aangewezen zijn op werkzaamheden in een beschermde werkomgeving. Deze laatste groep is ten dele vergelijkbaar met de doelgroep Nieuw beschut Werk volgens de Participatiewet. In tegenstelling tot een Wsw-medewerker mag aan de medewerker Nieuw Beschut Werk *geen minimumeisen* aan de productiviteit/loonwaarde, de mate van leerbaarheid om nieuwe handelingen eigen te maken en de totale begeleidingstijd worden gesteld.

Salariskosten en kosten voor begeleiding en voorzieningen

De belangrijkste kosten voor Nieuw Beschut Werk betreffen echter de salariskosten inclusief werkgeverslasten, de begeleidingskosten en de kosten voor voorzieningen (bijvoorbeeld aanpassing werkplek).

Deze kosten staan los van de keuze voor de juridische entiteit. De begeleidingsbehoefte van personen uit de doelgroep is hoog. Dit betekent dat er naast jobcoaching in de opstartfase ook regelmatig voortgangsgesprekken plaatsvinden. Voorts komen de kosten van de voorzieningen (bijvoorbeeld vervoer en/of aanpassingen op de werkplek) ook ten laste van het Participatiebudget. Het Rijk stelt hiervoor als normbedrag € 8500,-per fte. Uitgangspunt is dat het gemiddelde budget per medewerker toereikend moet zijn. Op basis van ervaringen vanaf november 2018 met de huidige medewerkers zou het budget toereikend moeten zijn maar dit is afhankelijk van de ontwikkeling van de medewerkers.

Uitgangspunt geen toepassing CAO Gemeenten / CAR-UWO

Bestuurlijk uitgangspunt is dat de werkingssfeer van de CAO Gemeenten /CAR-UWO moet worden uitgesloten uit oogpunt van kostenbeheersing. De CAO Gemeenten heeft ten opzichte van de CAR-UWO grotendeels dezelfde werking. De CAR-UWO kent relatief dure (secundaire) arbeidsvoorwaarden, denkt u hierbij aan het Individueel Keuze Budget (ruim 8% bovenop de standaard vakantietoeslag van 8%), de pensioenopbouw bij het ABP en ook bijvoorbeeld de 2 jaar van werk-naar-werk periode in geval van ontslag. Daarnaast geldt dat overheidsorganen zoals de gemeenten en ook de SDOA eigen risicodrager zijn voor de Werkloosheidswet. Aangezien de medewerkers een dienstverband krijgen bij de nieuwe besloten vennootschap en uitgeleend worden aan de werkgevers waar zij daadwerkelijk werken zal naar alle waarschijnlijkheid de ABU-cao moeten worden gehanteerd.

Hierna volgt een vergelijking tussen deze arbeidsvoorwaarden afgezet tegen de CAR-UWO per 1-1-2019

	Indexatie:	*2%*	*2%*	*2%*
Loonkosten per fte (31 uur)	**jaar 1**	**jaar 2**	**jaar 3**	**jaar 4**
CAO Gemeenten Car-Uwo	€ 24.914	€ 25.413	€ 26.381	€ 27.463
ABU-cao	€ 21.929	€ 22.678	€ 23.360	€ 23.827
Verschil Car-Uwo - ABU cao	*€ 2.985*	*€ 2.735*	*€ 3.021*	*€ 3.636*

Binnen de ABU-cao moet na een periode van 52 weken de inlenersbeloning worden gehanteerd zijnde de beloning die de inlener hanteert voor de betreffende functies. Aangezien het grotendeels specifieke/aangepaste functies betreffen hebben we in bovenstaande berekening deze vergoeding op het wettelijk minimumloon gebaseerd.

De betrokken medewerkers zijn niet in staat zelfstandig het wettelijk minimumloon te verdienen. Voor de verminderde loonwaarde wordt aan de werkgever (zijnde de nieuwe vennootschap) een loonkostensubsidie verstrekt vanuit de Budgetten gebundelde uitkering (BUIG-budget). De wetgever gaat uit van een gemiddelde loonwaarde van 30%, daarmee komt de loonkostensubsidie bij benadering uit op € 14.500 per jaar.

Werkgeverslasten (ABU-cao jaar 1):	€ 21.929
Af: te ontvangen loonkostensubsidie:	€ 14.500
Te financieren via inleenvergoeding:	€ 7.429

Deze te financieren werkgeverslasten moeten middels het betalen van een inleenvergoeding worden bekostigd door de instellingen/bedrijven waar betrokkene werkzaamheden verricht. Uitgangspunt is dat de inlener de loonwaarde van de medewerker betaalt.

Door de rijksoverheid wordt in de budgettering in het participatiebudget gerekend met een normbedrag voor de kosten voor begeleiding door de SDOA en de overige kosten voor de voorziening Nieuw Beschut Werk (denkt u onder andere aan aanpassingen van de werkplek) van € 8.500 per fte (31 uur) per jaar. [1]

Vanuit deze middelen dient de begeleiding door de SDOA èn inleners gefinancierd te worden en ook de overige noodzakelijke kosten die voor de voorziening voor betrokken medewerkers noodzakelijk zijn.

De inlener kan bij een hoge begeleidingsbehoefte van de medewerker hiervoor compensatie ontvangen. Echter de begeleidingsbehoefte van de medewerker kan zodanig hoog zijn dat deze kosten hoger zijn dan de benodigde inleenvergoeding. In deze situaties komt dit negatieve saldo ten laste van het re-integratiebudget van SDOA.

Verschil met (arbeidsmatige) dagbesteding
(Arbeidsmatige) dagbesteding is een voorziening die gemeenten vanuit de WMO 2015 kunnen inzetten vanuit de doelstelling de zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking of met chronische, psychische of psychosociale problemen te ondersteunen. Kenmerk: Er is geen dienstbetrekking, mensen ontvangen geen loon.

Hieronder volgt een toelichting op de door het Dagelijks Bestuur vastgestelde uitgangspunten:

• Aansluiting bij de CAO gemeenten per 1-1-2020 (tot en met 31-12-2019 CAR-UWO) is uitgesloten; • Beperkte werkgeversrisico's en	Er zijn verschillen tussen een ambtelijke aanstelling en een arbeidsovereenkomst conform het Burgerlijk Wetboek. Hieronder worden de arbeidsvoorwaarden bij toepassing van de CAO

[1] Vanaf 2021 wordt het bedrag van € 8.500 verlaagd in verband met de financiering van de no-riskpolis. De kosten hiervoor worden uitgenomen uit onder andere de Integratie Uitkering Participatie. Dat betekent dat vanaf 2021 het bedrag voor begeleiding van de beschutte werknemer verlaagd wordt met een nader te bepalen bedrag. Hiervoor is met de VNG een rekenregel afgesproken. Het exacte bedrag wordt in het voorjaar van 2021 bekend.

gevolgen bij werkloosheid en arbeidsongeschiktheid.	gemeenten/ CAR-UWO in beeld gebracht. De huidige CAR-UWO kent de volgende primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden:
	• Bij toepassing CAR UWO is o.a. de stijging van de periodieke verhogingen groter dan de stijging van het Wettelijk Minimumloon. Functieschaal 1 CAR UWO eindigt bij € 1.955 (peildatum 1-1-2019). Het Wettelijk Minimumloon is €1.615,80 (peildatum 1-1-2019)
	• Eindejaarsuitkering 6,75%
	• Levensloopbijdrage 1,5%
	• Tegemoetkoming ziektekosten bij gebruik van de collectieve zorgverzekering
	• Pensioenopbouw ABP
	• Loondoorbetaling ouderschapsverlof afhankelijk van salaris
	• Iedereen heeft aanspraak op een minimaal bedrag aan vakantiegeld
	• Periode van 2 jaar van werk-naar-werk in geval van ontslag/bovenformativiteit
	• Recht op bovenwettelijke/nawettelijk ww
	• Recht op 3e ziektejaar bij gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid
	• Eigen risicodrager voor de ww. De duur van de WW is afhankelijk van het arbeidsverleden en de duur van de aaneengesloten perioden van arbeidsverleden. Deze kosten komen voor rekening van de werkgever.
	
	<u>Noot:</u>
	• Per januari 2020 is de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren van kracht. Bovengenoemde secundaire arbeidsvoorwaarden blijven bestaan. Daar komt bij:
	  • Aanstelling wordt arbeidsovereenkomst
	  • Recht op uitbetaling transitievergoeding

• De periode van realisatie van	SDOA heeft de

rechtsvorm (oktober 2019);	dienstverleningsovereenkomst met SWB Hengelo verlengd tot 1 april 2020, echter deze is door SWB voortijdig opgezegd per 1-1-2020 met het oog op de WAB en WAADI art. 8 a. Daarnaast was al voorafgaand aan deze opzegging duidelijk dat er geen structurele dienstverlening kon plaatsvinden omdat deze door de toekomstige groei van het aantal SDOA-medewerkers niet meer in verhouding staat met de dienstverlening voor de eigen organisatie.
• De incidentele opstartkosten en structurele uitvoeringskosten (incl. arbeidsvoorwaardenpallet) moeten zo beperkt mogelijk zijn tegen de achtergrond dat de ontwikkeling van de taakstelling jaarlijks zal stijgen.	Het gaat daarom in de structurele situatie, omstreeks 2050, om ruim 30.000 beschut werkplekken tegen een gemiddeld dienstverband van 31 uur per week in heel Nederland. Ter vergelijking: de Wsw kende ongeveer 90.000 plekken. Toepassing van de CAR UWO heeft gevolgen voor de structurele uitvoeringskosten van de rechtspersoon. De rechtspersoon moet zo lean en mean mogelijk ingericht worden om hoge uitvoeringskosten te voorkomen.
• De inrichting van de rechtsvorm moet voldoen aan alle juridische eisen en fiscale eisen die de wetgever stelt.	De wettelijke - en fiscale eisen dienen te worden nageleefd. Tegelijkertijd moet er een invulling gegeven worden aan een goed werkgeverschap.
• Directe aansturing van deze rechtsvorm vanuit de directeur SDOA/bestuur is mogelijk gelet op mandatering uitvoering Participatiewet.	Sinds 1 januari 2010 werken de colleges van Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk samen op het terrein Werk en Inkomen. Hiervoor is het gemeenschappelijk openbaar lichaam Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA) opgericht. Het algemeen bestuur van de SDOA heeft als taak zorg te dragen voor de uitvoering van de taken van de colleges, waaronder de Participatiewet en alle regelingen en alle regelgeving op landelijk en gemeentelijk niveau waarmee nadere uitwerking wordt gegeven aan deze wet. De invloed van de gemeenteraad vindt hierdoor plaats vanuit het DB en AB van de SDOA.
• Tracht te anticiperen en mogelijk samenhang te vinden	De juridische entiteit moet ruimte bieden voor flexibiliteit richting de

met betrekking tot mogelijk toekomstige ontwikkelingen van Werkbaan Oost en ontwikkelingen voor personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt	toekomst.
• Sluit belangenbehartigers al bij de start van deze opdracht aan (Cliëntenraad, OR, SDOA-gemeenten).	De OR is op basis van artikel 25 WOR gevraagd advies uit te brengen over het voorgenomen besluit om tot oprichting over te gaan van een Besloten Vennootschap. De Cliëntenraad is eveneens gevraagd om een advies uit te brengen op het voorgenomen besluit. De uitgebrachte adviezen worden zodra ze bekend zijn nagezonden aan de gemeenteraad. Tevens vindt er een afweging door het Algemeen Bestuur op 8 januari 2020 over de uitgebrachte wensen en bedenkingen. De raden zijn uitgenodigd voor een informatieve bijeenkomst op 10 april en 9 mei 2019. In de november/december-raadsronde wordt aan de gemeenteraden gevraagd hun wensen en bedenkingen kenbaar maken aan het Algemeen Bestuur van de SDOA ten aanzien van het oprichten van een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid om dienstverbanden in het kader van Nieuw Beschut Werk vanaf 1 april 2020 onder te brengen. Het AB zal de wensen en bedenkingen in hun afwegingen meenemen alvorens het AB besluit.
• Eenduidige communicatievoering voor alle drie de deelnemende gemeenten.	De coördinatie rondom de communicatie is belegd bij de werkgroep in samenspraak met de gemeenten.

In bijlage 1 wordt de adviesvraag uitgebreid beschreven door een memo van Proof adviseurs. Door het oprichten van een bv wordt tegemoetgekomen aan de uitgangspunten.

Schematisch zit de beoogde bestuurlijk-juridische structuur als volgt in elkaar.

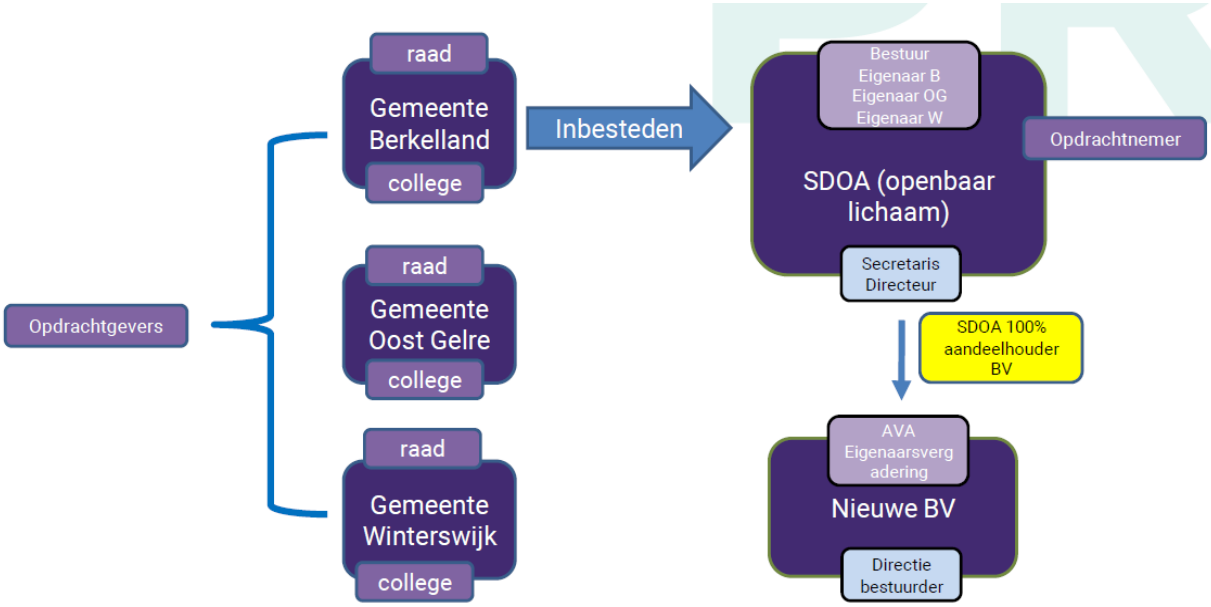

Memo

PROOF Adviseurs bv
Postbus 90416
2509 LK Den Haag

info@proofadviseurs.nl
proofadviseurs.nl

rabo NL43RABO0303425660
btw NL8550.87.250.B01
kvk 63089068

Aan
Werkgroep nieuw beschut werk (SDOA)

Van
Rob de Greef en Maartje de Rond

Datum
19 februari 2019

Betreft
Memo rechtsvormkeuze

Aanleiding

De gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk zijn in 2010 een gemeenschappelijke regeling aangegaan, waarmee de uitvoeringsorganisatie Sociale Dienst Oost Achterhoek (hierna: SDOA) is opgericht. Dit openbaar lichaam draagt zorg voor een effectieve en efficiënte uitvoering van de taken van de colleges op het brede terrein van het sociaal domein, waaronder de arbeidsparticipatie, arbeidsondersteuning, werk en inkomen. De regeling geldt ook voor de re-integratiedoelgroep of burgers die een beroep doen op de Wsw of andere wetten, zoals genoemd in artikel 4, eerste lid, van de Gemeenschappelijk regeling (hierna: GR).

Op grond van artikel 10b van de Participatievoorziening Beschut Werk zijn de drie deelnemende colleges verplicht dienstverbanden Beschut Werk aan te bieden aan geïndiceerde personen die onder aangepaste omstandigheden werkzaamheden kunnen verrichten. In 2019 is de taakstelling voor SDOA gesteld op 28 fte (op basis van 31 uur per week). De dienstverbanden Beschut Werk zijn vooralsnog tijdelijk via een payrollconstructie aangeboden.

Adviesvraag

Het dagelijks bestuur van SDOA heeft op 8 augustus jl. opdracht gegeven uit te werken welke rechtsvorm geschikt is om de dienstverbanden nieuw Beschut Werk structureel onder te brengen. Daarbij dient rekening te worden gehouden met de aansprakelijkheid, de zeggenschap in relatie tot de betrokken (rechts)personen (eigenaar- en opdrachtgeverschap), de financiële aspecten, de arbeidsvoorwaarden, bevoegdheden en de toekomstige ontwikkelingen voor de mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Bij uitwerking hiervan gelden de volgende uitgangspunten:

- *Werkgeversrisico's en gevolgen bij werkloosheid en arbeidsongeschiktheid;*
- *Aansluiting bij de CAR/UWO is uitgesloten;*
- *De periode van realisatie van rechtsvorm (eind maart 2019);*
- *De incidentele opstartkosten en structurele uitvoeringskosten (incl. arbeidsvoorwaardenpallet) zo beperkt mogelijk moeten zijn, tegen de achtergrond dat de ontwikkeling van de taakstelling jaarlijks zal stijgen;*
- *Dat inrichting van de rechtsvorm voldoet aan alle juridische eisen en fiscale eisen die de wetgever stelt;*
- *Directe aansturing van deze rechtsvorm mogelijk is vanuit de directeur SDOA/bestuur gelet op mandatering uitvoering PW;*

- *Te anticiperen en mogelijk samenhang te vinden m.b.t. mogelijk toekomstige ontwikkelingen van Werkbaan Oost en ontwikkelingen onderkant arbeidsmarkt;*
- *Belangenbehartigers al bij de start van deze opdracht aan te laten sluiten (cliëntenraad, OR, SDOA (gemeenten); en*
- *Eenduidige communicatievoering voor alle de drie deelnemende gemeenten.*

Samenvatting

Op grond van een eerste verkenning van de motieven voor oprichting van de samenwerking, de uitgangspunten en consequenties van alle rechtsvormen, is een Besloten Vennootschap (hierna; BV) de meest logische keuze, waarvan SDOA 100% aandeelhouder is. De opties zijn aan de hand van de uitgangspunten vergeleken. Dit betekent dat de tijdelijke payroll constructie zal worden beëindigd en de dienstverbanden voor het nieuw Beschut Werk worden ondergebracht in de nieuwe rechtsvorm (de BV).

Samenwerkingsvormen

Er zijn verschillende organisatie- en rechtsvormen waaruit gekozen kan worden. Voordat je komt tot de keuze van een rechtsvorm, dient er eerste een keuze te worden gemaakt in de wijze waarop er samengewerkt gaat worden. Er zijn drie soorten samenwerkingsvormen:

a. afstemming;
b. netwerkconstructie; en
c. zelfstandige organisatie.

Het voornaamste kenmerk van afstemming is dat de betrokken overheden met elkaar om tafel gaan om beleid en bevoegdheidsuitoefening op elkaar af te stemmen. Deze samenwerkingsvorm heeft tot gevolg dat ieder betrokken bestuursorgaan volledig zelf bevoegd blijft om te beslissen en dus ook politiek verantwoordelijk is voor zijn keuzes. In dit geval gaan er geen taken en/of bevoegdheden over naar een ander.

Bij een netwerkconstructie gaan er bevoegdheden over naar een centrumentiteit(en).

Als partijen kiezen voor een zelfstandige organisatie wordt er een nieuwe rechtspersoon en/of bestuursorgaan ingesteld die door de betrokken deelnemers wordt beheerst. De organisatie voert de taken en/of bevoegdheden uit voor de deelnemers. Op basis van de uitgangspunten is deze vorm van samenwerking wenselijk bij SDOA. Bij een zelfstandige organisatie kan er gekozen worden tussen publiekrechtelijke- of privaatrechtelijke rechtsvormen.

Hieronder zijn de hoofdvormen van samenwerking en de daarbij behorende rechtsvormen schematisch weergegeven. Zoals te zien is, kunnen alle drie de samenwerkingsvormen op publiekrechtelijke- en privaatrechtelijk leest worden geschoeid. Nadat de samenwerkingsvorm is gekozen, kan een keuze worden gemaakt voor een bijbehorende rechtsvorm.

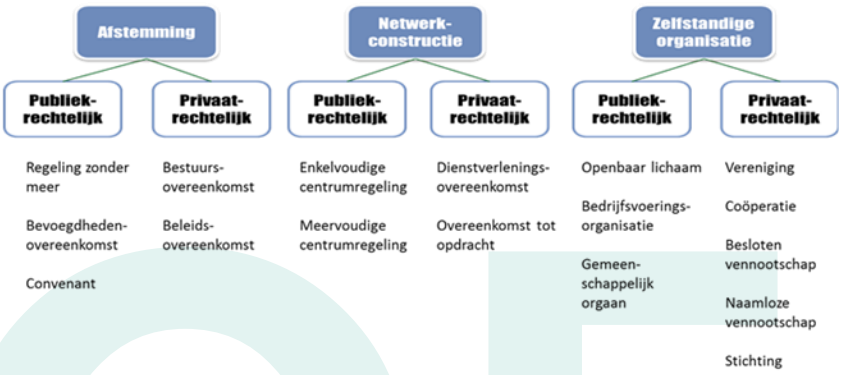

Als we de samenwerkingsvormen naast elkaar leggen vallen de vormen afstemming en netwerkconstructie op voorhand af. De colleges willen wel degelijk de bevoegdheden en taken overdragen (zie ook artikel 4, lid 1 en 2, van de GR). Dit gaat dus verder dan afstemming. Daarnaast verzetten de gestelde uitgangspunten, onder meer de gelijkwaardigheid en mogelijkheid om zelfstandig in de markt te opereren, zich tegen de vorm van een netwerkconstructie. Daarmee vallen die samenwerkingsvormen af. Om dezelfde reden(en) valt ook het gemeenschappelijk orgaan af, omdat daarmee wel een nieuw bestuursorgaan, maar geen nieuwe organisatie met rechtspersoonlijkheid ontstaat.

Dit betekent dat de nieuwe rechtsvorm een zelfstandige organisatie wordt, waarbij gekozen moet worden tussen:

Publiekrecht	Privaatrecht
Openbaar lichaam	Stichting
Bedrijfsvoeringsorganisatie	Vereniging/coöperatie (lidmaatschap)
	NV/BV (aandeelhouderschap)

Afweging en voorkeursvorm

Overheden kunnen kiezen tussen publiek- en privaatrechtelijke vormgeving. Beide komen in de praktijk voor. Overheden moeten echter wel rekening houden met artikel 160 lid 2 van de Gemeentewet. In dit artikel staat de voorkeur voor publiekrecht opgenomen. Er kan alleen gekozen worden voor privaatrechtelijke rechtspersoon, als dit bijzonder aangewezen is vanuit het te dienen openbaar belang. Die voorkeur heeft vooral te maken met democratische controlemiddelen (inlichtingen- en verantwoordingsplichten), bestuursrechtelijke rechtsbescherming, openbaarheid, klachtrecht e.d. Dit soort waarborgen gelden niet direct bij privaatrechtelijke samenwerkingsvormen. Overigens geldt deze voorkeur voor publiekrecht ook wanneer SDOA een privaatrechtelijke rechtspersoon wenst op te richten (art. 31a Wgr).

1. De medewerkers van SDOA en Werkbaan Oost (hierna; Wbo) vallen onder de werkingssfeer van de CAR/UWO. Als de medewerkers voor nieuw Beschut Werken ook onder één van deze entiteiten vallen, zouden voor hen in beginsel dezelfde arbeidsvoorwaarden kunnen gelden. De CAR/UWO voorziet vooralsnog niet in een uitzondering, net zo min als de Ambtenarenwet.[1] Het is voor SDOA als openbaar lichaam (publiekrechtelijke rechtsvorm) niet mogelijk om voor de nieuwe medewerkers andere arbeidsvoorwaarden op te stellen.[2] De CAR/UWO zal in beginsel ook op de medewerkers van nieuw Beschut Werken van toepassing zijn (indien zij in dienst treden van SDOA). Voor Wbo geldt echter dat zij als werkgever ervoor kunnen kiezen om de CAR/UWO van toepassing te verklaren, of althans daarbij inhoudelijk aan te sluiten. Zij zijn daartoe niet verplicht. Het is voor Wbo dus mogelijk om de nieuwe medewerkers een dienstverband aan te bieden, waarvoor andere arbeidsvoorwaarden gelden dan de huidige medewerkers. Beslist Wbo om voor haar medewerkers verschillende arbeidsvoorwaarden te hanteren, dan kan dit er wel toe leiden dat vakbonden en ondernemersraden hierover in overleg

[1] Wij merken hierbij op dat op de hoofdregel dat personen werkzaam bij een gemeente of openbaar lichaam ambtenaar zijn een uitzondering geldt voor mensen met een dienstbetrekking als bedoeld in de Wet sociale werkvoorziening (art. 134 lid 3 Ambtenarenwet). Dat betekent dat zij daarmee ook niet onder de betreffende arbeidsvoorwaardenregeling (art. 125 lid 2 Ambtenarenwet) vallen. In artikel 1:2 lid onder h CAR/UWO is dit nog eens benadrukt. In artikel 1:2 CAR/UWO zijn ook enkele andere functionarissen uitgezonderd van de werking van deze regeling.

[2] Voor ambtenaren geldt de CAR/UWO, en voor andere arbeidsovereenkomsten geldt dat deze slechts mogen worden afgesloten indien hiervoor een algemene regeling is vastgesteld (art. 134 lid 2 Ambtenarenwet). De CAR/UWO bepaalt dat voor mensen werkzaam met een arbeidsovereenkomst dezelfde voorwaarden gelden (art. 1:1 lid 1 onder a CAR/UWO), waarbij enkele zaken expliciet zijn uitgezonderd (art. 1:2:1 lid 1 CAR/UWO).

willen. Dit kan vele onderhandelingen en ingewikkelde processen tot gevolg hebben. Daarnaast dient er rekening te worden gehouden met het aanbestedingsrecht. Indien Wbo als werkgever de dienstverbanden aangaat, zal ook de gemeenschappelijke regeling gewijzigd moeten worden (waarover meer in de paragraaf 'aanbestedingsrecht').

Op basis van de gestelde uitgangspunten vallen dus de publiekrechtelijke rechtsvormen grotendeels af, omdat daar vooralsnog in beginsel ambtenaren werken (denk onder meer aan een openbaar lichaam of bedrijfsvoeringsorganisatie).

Doordat de CAR/UWO niet mag gelden voor de medewerkers van nieuw Beschut Werken en de gemeenten het werkgeverschap bij voorkeur willen neerleggen bij de nieuw op te richten rechtsvorm/rechtspersoon i.v.m. het werkgeversrisico, vallen de publiekrechtelijke vormen af en blijven uitsluitend de privaatrechtelijke vormen over.

2. Vervolgens is in de uitgangspunten meegegeven dat het wenselijk is als er directe aansturing is vanuit de het bestuur van SDOA, gelet op mandatering inzake uitvoering. Dit aspect wordt het beste bereikt als de nieuwe organisatie/rechtspersoon onder 100% zeggenschap van SDOA valt.

Daarmee vallen de vereniging en coöperatie automatisch af, omdat deze rechtspersonen tenminste twee leden vergen bij oprichting.

Dit betekent dat van de privaatrechtelijke vormen de stichting, een naamloze vennootschap (hierna; NV) en een BV overblijven.

3. Bij uitzetting van de opdracht is aangegeven dat bij de nieuw op te richten rechtsvorm/rechtspersoon er een zo optimaal mogelijk zeggenschap dient te zijn en eenduidige communicatie voor de drie deelnemende gemeenten.

In feite kent de stichting geen 'eigenaren', zoals de vereniging en coöperatie leden kennen en de vennootschappen (NV/BV) aandeelhouders kennen. Dat maakt een stichting minder geschikt voor samenwerking tussen gemeenten waarbij eigenaarschap goed belegd moet worden. Bij een stichting wordt de organisatie juist op afstand geplaatst. Om die reden verdient de NV of BV de voorkeur.

4. Tot slot blijkt uit de uitgangspunten dat de oprichting van de rechtsvorm/rechtspersoon weinig transitiekosten met zich mee moet brengen. Er dient sprake te zijn van een flexibele organisatievorm. In dit geval ligt de keuze voor een NV niet voor de hand. De BV is namelijk flexibeler en er is geen startkapitaal vereist voor de oprichting. De organisatie wordt dan door hen overgenomen. Bij een aandelenoverdracht geldt overigens wel het adviesrecht van bijvoorbeeld de ondernemingsraad. Bij privaatrechtelijke vormen kan geen gebruik worden gemaakt van de uitzondering van het politiek primaat in het medezeggenschapsrecht.

Voorgestelde constructie

De voorgestelde voorkeursvorm ziet er op hoofdlijnen als volgt uit:

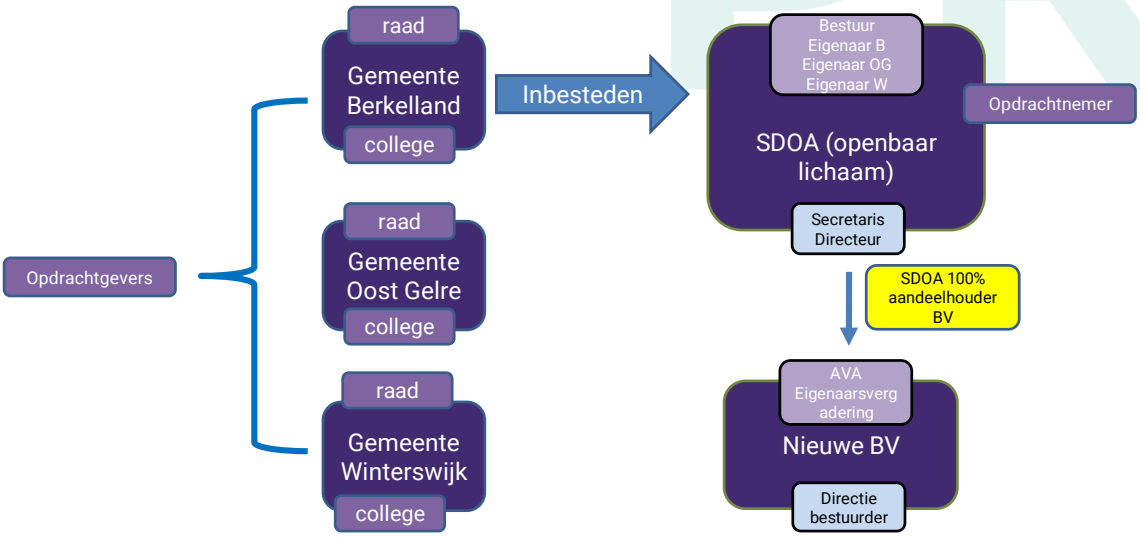

SDOA is een gemeenschappelijk openbaar lichaam van de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk. De drie colleges zijn eigenaar en opdrachtgever van SDOA. Ieder college wijst uit zijn midden twee leden aan die deelnemen in het algemeen bestuur van SDOA. In het dagelijks bestuur zitten bestuursleden die het belang van de opdrachtgevers behartigen, terwijl in het algemeen bestuur met name het belang van de eigenaren wordt behartigd. Het dagelijks bestuur en de leden van het dagelijks bestuur zijn verantwoording verschuldigd aan het algemeen bestuur, terwijl het algemeen bestuur aan niemand verantwoording schuldig is (art. 19a Wgr). De leden van het algemeen bestuur zijn wel verantwoording schuldig over hun eigen handelen in dat algemeen bestuur aan hun eigen college en gemeenteraad (art. 18 en art. 19 lid 1 jo. art. 16 lid 1 Wgr). Zij moeten daartoe ook de gevraagde inlichtingen verschaffen (art. 18 en art. 19 lid 1 jo. art. 16 lid 2 Wgr)De voorzitter is bevoegd SDOA te vertegenwoordigen. De algemene vergadering van aandeelhouders (hierna; AVA) en het bestuur van de BV worden formeel bemenst door de voorzitter van SDOA (zie artikel 33d Wgr) en niet door het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur beslist slechts hoe er gestemd dient te worden (art. 33b lid 1 aanhef en onder e Wgr).

Bij de gekozen uitvoeringsvorm is het voor een gemeentebestuur van belang dat ook daadwerkelijk de gemeentelijke belangen worden gediend. In feite heeft een gemeentebestuur drie opties om zeggenschap uitvoeren:

1. Via stemrecht in een eigenaarsvergadering (AVA) invloed uitoefenen;
2. Zitting nemen in het bestuur van de BV; en
3. Bepaalde besluiten voor te behouden aan het gemeentebestuur.

Als SDOA 100% aandeelhouder wordt van de BV, stuurt het bestuur van SDOA ook een vertegenwoordiger naar de AVA (of de bestuursleden gaan gezamenlijk, hoewel dat weinig toevoegt). In de AVA spreken de vertegenwoordigers van de aandeelhouder als één, het heeft immers één stem als AVA. Eventuele discussies over de punten vinden voorafgaand plaats in een bestuursvergadering van SDOA. De AVA is het gremium waar de gemeente het beste zijn ‘eigen belang’ kan dienen. Het is het gremium waar alle belangen samenkomen, die de belangen moet wegen en waar ze andere organen kunnen controleren. Zo is onder meer in artikel 2:217 lid 2 BW bepaald dat het bestuur en de Raad van commissarissen van een vennootschap de plicht hebben om alle verlangde inlichtingen te verschaffen aan de AVA, tenzij een ‘zwaarwichtig belang der vennootschap zich daartegen verzet’.

Naast een eigenaarsvergadering heeft een BV ook een bestuur. Het bestuur van de BV heeft een eigen verantwoordelijkheid, net als een eventuele raad van commissarissen. Het bestuur is

in beginsel belast met het besturen en vertegenwoordigen van de besloten vennootschap (art. 2:239 lid 1 en art. 2:240 lid 1 BW). Bestuurders hebben, omdat zij in beginsel *niet* lid zijn van de algemene vergadering een raadgevende stem in die algemene vergadering (art. 2:227 lid 7 BW).

De bestuurder van een vennootschap heeft zich te richten naar het belang van de vennootschap en de daarmee verbonden onderneming, zo bepaalt het Burgerlijk Wetboek sinds 2013.[3] Zij kunnen dus over hetgeen zij als bestuurder of commissaris doen, niet altijd verantwoording afleggen aan college of raad. Dit geldt zowel voor de naamloze vennootschap (art. 2:129 lid 5 BW) als voor de besloten vennootschap (art. 2:239 lid 5 BW).[4]

Het is dus noodzakelijk om te kijken welk orgaan over welke besluiten gaat. Als bijvoorbeeld aan een AVA goedkeuringsrechten worden gegeven ten aanzien van besluiten van het bestuur, kunnen aandeelhouders meer invloed uitoefenen.

Aanbestedingsrecht

Belangrijk voor het werken met dit model is dat voldaan kan worden aan het aanbestedingsrecht. Dit wil zeggen dat de relatie tussen SDOA en de nieuw op te richten BV ten allen tijde aanbestedingsvrij is. Binnen het aanbestedingsrecht kennen we twee uitzonderingen voor publiek-publieke samenwerking namelijk:

a. Inbesteding (ook wel verticale samenwerking genoemd); en
b. Horizontale samenwerking.

Beiden zijn gecodificeerd in de Algemene Aanbestedingsrichtlijn en in de Aanbestedingswet 2012 (art. 2.24b Aw2012). Er kan alleen sprake zijn van inbesteden als er wordt samengewerkt vanuit een gezamenlijke rechtspersoon, in dit geval het openbaar lichaam SDOA. Op dit moment kunnen de gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk voor de taken die zij door SDOA laten uitvoeren een beroep doen op de constructie van inbesteden (zie ook artikel 5 van de gemeenschappelijke regeling).

Bij de voorgestelde constructie moet de eigenaarspositie van de drie gemeenten geborgd blijven (SDOA wordt eigenaar van de BV). Bovendien dient men er voor te zorgen dat **ten minste 80% van zijn werkzaamheden voor SDOA** (de aandeelhouder) verricht en dat er **toezicht is op de diensten van SDOA** (zelfde geldt voor de BV). Dienstverlening voor de gemeenten valt daar niet onder.

Op basis van het aanbestedingsrecht adviseren wij de nieuwe op te richten BV onder SDOA te hangen en niet onder de bestaande rechtspersoon Wbo. De reden hiervoor ziet met name op de gedelegeerde bevoegdheden. Als de op te richten BV onder Wbo komt te hangen, is het overdragen van de taken en bevoegdheden voor uitvoering van de taken aanbestedingsplichting. Wbo is namelijk niet gerelateerd aan SDOA. Het is een zelfstandig rechtspersoon. Voor een samenwerking tussen deze organisaties geldt niet het inbestedingscriterium, omdat er dan geen sprake is van het vereiste toezichtscriterium dat tussen de organisaties dient te bestaan.

[3] Wet van 6 juni 2011, *Stb.* 2011, nr. 275.
[4] *Kamerstukken II* 2008/09, 31 763, nr. 3, p. 10.

SWB Midden Twente
Postbus 122
7550 AC HENGELO
Wegtersweg 14
7556 BR HENGELO
T. 074-2492222
info@swb.nl
www.swb.nl
www.gildebor.nl
www.swbmiddentwente.nl

SOCIALE DIENST OOST ACHTERHOEK
Ingekomen
02 OKT. 2019
T.a.v.
Nummer 90

AANTEKENEN

Sociale Dienst Oost Achterhoek
Postbus 109
De heer J.B.M. Hoenderboom
7140 AC Groenlo

Kenmerk	**contactpersoon**	**Doorkiesnummer**
DVO2019001	V. Gortemaker	074 – 249 2280

betreft
Opzegging DVO

datum
30 september 2019

Geachte heer Hoenderboom,

Met in achtneming van artikel 13 lid 3 en 4 van de Dienstverleningsovereenkomst 'Payrolling Beschut Werken' beëindigen wij genoemde overeenkomst op 31 december 2019.

Op 1 januari 2020 treedt de Wet Arbeidsmarkt in Balans in werking, wat onder andere een wijziging in de WAADI met zich mee brengt. Vanaf 1 januari 2020 geldt de verplichting om payrollwerknemers exact gelijk te belonen als werknemers bij de inlener. In het nieuwe artikel 8a WAADI dat door de WAB wordt geïntroduceerd per 1 januari 2020, is in de leden 9 en 10 de mogelijkheid gecreëerd om ten aanzien van WSW-werknemers en werknemers die behoren tot de doelgroep banenafspraken en beschut werk van het nieuw payrollregime af te wijken. Onlangs is deze mogelijkheid nader door de regering uitgewerkt in een Ontwerpbesluit. Dit ontwerpbesluit ligt nu voor bij de Tweede en de Eerste Kamer, waarna het wordt aangeboden aan de Raad van State voor advies. Ten aanzien van werknemers die niet vallen onder de werkingssfeer van de cao SW óf ten aanzien van werknemers die behoren tot de doelgroep banenafspraken en beschut werk, geldt (vooralsnog) onverkort het nieuwe artikel 8a WAADI regime (gelijke beloning).

Om de groep medewerkers van 'SDOA Beschut' te kunnen verlonen vanaf 1 januari 2020 moet per medewerker duidelijk zijn bij welke werkgever deze medewerker werkt om te kunnen vaststellen welke cao van toepassing is bij die werkgever. Wanneer er geen cao is, moet de exact gelijke beloning worden vastgesteld aan die van de eigen medewerkers van het betreffende bedrijf. Op basis van deze gegevens dient de salarisadministratie te worden ingericht. Dit betekent dat er mogelijk 18 (nieuwe) cao/arbeidsvoorwaardenregeling door de salarisadministratie moeten worden ingericht en onderhouden om te kunnen voldoen aan de nieuwe wet- en regelgeving. Deze wetswijziging is van dermate grote invloed op onze dienstverlening, dat uitvoering van deze dienstverleningsovereenkomst naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet meer kan worden verlangd.

We treden op korte termijn met u in overleg om te komen tot een zorgvuldige beëindiging en overdracht van de lopende dienstverbanden. Vertrouwende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Het Dagelijks Bestuur van SWB Midden Twente,
namens dezen

R.J.M. Monninkhoff
Algemeen directeur

Raadsvergadering

Dossiernummer	2077
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2019
Agendapunt	13
Omschrijving	Hamerstuk / Uitwerking Motie 19-08 grootschalige gemeentelijke energieopwek

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergadering	10 december 2019

gemeente Berkelland

Zaaknummer	:	262801
Raadsvergadering	:	10 december 2019
Onderwerp	:	Uitwerking Motie M19-08 grootschalige gemeentelijke energieopwekking
Collegevergadering	:	5 november 2019
Portefeuillehouder	:	G.J. Teselink
Steller	:	J.A. Wildeman tel: : 0545-250 202

Te nemen besluit:
Instemmen met de aanpak voor de uitwerking van Motie M19-08.

Waarom dit voorstel en wat is het effect
Op 25 juni 2019 heeft u motie M19-08 aangenomen. Deze motie gaat over het zelf (als gemeente) grootschalig opwekken van duurzame energie. Met de motie heeft u ons gevraagd om met een uitgewerkt plan met investeringsvoorstel te komen. Voordat wij daarmee aan het werk gaan willen wij graag onze aanpak aan u voorleggen.
Uw instemming met onze aanpak zorgt ervoor dat het door ons op te leveren plan voldoet aan uw verwachtingen.

Argumentatie:

We checken of onze aanpak voldoet aan uw verwachtingen
U heeft in uw motie geen termijn genoemd en uw vraag is breed ingestoken. Om te voorkomen dat we aan het eind met iets komen dat niet voldoet aan uw verwachtingen vragen we u om in te stemmen met onze aanpak. Het gaat immers om een nieuwe, complexe klus die extra menskracht en een goede planning vraagt.

Het gewenste resultaat
In uw motie vraagt u om een uitgewerkt plan inclusief investeringsvoorstel voor een eigen (gemeentelijk) initiatief voor grootschalige en lokale opwekking van hernieuwbare energie. Onze aanpak kan leiden tot meerdere voorstellen.

Te bereiken doelen
De tekst van uw motie hebben wij als volgt uitgelegd. Het plan/de plannen moet(en):
- een versnelling aanbrengen in de opwek van hernieuwbare energie;
- een substantiële bijdrage leveren aan ‘Berkelland energieneutraal in 2030’;
- ervoor zorgen dat gemeentelijke reserves (investeringen) financieel en maatschappelijk rendement opleveren voor inwoners van Berkelland;
- goede randvoorwaarden bieden voor een voorbeeldig participatieproces.

Randvoorwaarden
Het plan/de plannen moet(en) bovendien:
- passen in het beleidskader RODE en de daarin gestelde eisen voor (financiële) participatie, landschappelijke inpassing en vergroten van biodiversiteit;
- gaat/gaan over een locatie binnen de grenzen van de gemeente Berkelland;
- in samenwerking met ervaren marktpartijen zijn opgesteld;
- niet beperkt blijven tot het eigen elektriciteitsverbruik van de gemeentelijke gebouwen;

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering
Afhandelingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 bespreekstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen
0

- niet sec gaan over zonneparken omdat daar al meerdere initiatieven voor zijn/komen;
- indien mogelijk de kansen voor dubbel ruimtegebruik benutten;
- opwek en afname bij voorkeur zo dicht mogelijk bij elkaar plaatsen.

Aanpak per vorm van hernieuwbare energie
Er zijn verschillende vormen van hernieuwbare energie waarin de gemeente kan investeren. Elke vorm brengt zijn eigen (participatie)dynamiek, tijdpad en investeringsmogelijkheden met zich mee.

WIND → voor de hand liggende optie
Overwegingen:
- Vanwege de grote bijdrage aan de doelstelling is windenergie de voor de hand liggende optie om in te investeren.
- Het realiseren van wind heeft impact op de omgeving, een zorgvuldig participatieproces is nodig.
- Het kost 5 tot 10 jaar om een windproject te realiseren.
- Daarom snel starten.

Stappen in de voorbereiding naar besluitvorming:
- Inventarisatie van dit speelveld (locaties, grondeigenaren, marktverkenning).
- Potentieel/shortlist en mogelijke investeringsstrategieën (model-businesscases).
- Eerste bevindingen bespreken met college en gemeenteraad Q2 2020.
- Besluitvorming over hoe verder: 3e kwartaal 2020.

ZON en kleine windmolens op eigen grond → z.s.m. inventariseren
Overwegingen:
- Onze eigen grond is ook bruikbaar voor zon en kleine windmolens (lager dan ca. 25 meter).
- Gemeente kan het goede voorbeeld geven met het participatieproces

Stappen in de voorbereiding naar besluitvorming:
- Inventarisatie eigen gronden/ gronden WVG.
- Een ruimtelijke afweging maken per plek.
- Eerste bevindingen bespreken met college en gemeenteraad Q2 2020.
- Besluitvorming over hoe verder: 3e kwartaal 2020.

Procesaanpak ZON op eigen daken → meteen doen
Overwegingen:
- Energieopwekking op onze eigen daken is een relatief laagdrempelige stap.
- Ook daken van organisaties die ‘dicht bij’ ons staan zijn interessant (scholen, zorginstellingen).
- Wij kunnen gebruik maken van SDE-subsidie.

Stappen:
- Inventariseren van onze daken en check op geschiktheid (oriëntatie, constructie, Meerjaren Onderhoudsprogramma).
- Analyse, plan maken.
- Besluitvorming 2e kwartaal 2020.

BIOMASSA → onderzoeken
Overwegingen:
- Berkelland is een plattelandsgemeente waarin veel biomassa groeit en geproduceerd wordt.
- Het aanbod van biomassa is divers, gefragmenteerd en kent verschillende type aanbieders (bos- en bermbeheer (gras en hout), agrariërs (mest), industrie en detailhandel).
- Het verbranden van biomassa voor energie is een lage vorm van verwaarden (waarde geven aan). Als er betere alternatieven zijn, heeft dat de voorkeur (bijvoorbeeld diervoer, bouwmateriaal omzetting (zoals vergisting). Hier moeten we

oog voor hebben.
- De moeilijkheid (en het financiële potentieel) is het bundelen van aanbod in zo zuiver mogelijke stromen.

Stappen in de voorbereiding naar besluitvorming:
- Stakeholders/partners in kaart brengen.
- Identificeren van materialen die voor energie inzetbaar zijn. Selecteren van 2-4 focuspunten.
- Bevindingen bespreken met college en gemeenteraad en besluitvorming over hoe verder: eind 2020.

ELEKTRISCHE WATERKRACHT → weinig kansrijk, niet onderzoeken.
Overwegingen:
- De waterlopen in Berkelland stromen te langzaam voor grootschalige opwek.
- Voor (decentrale) kleinschalige energie voor huishoudens is het misschien wel interessant.
- Er zijn al (innovatieve) initiatieven voor kleinschalige waterkrachtcentrales in onze regio.
- We verwachten weinig rendement.

DUURZAME WARMTE → niet in deze opdracht
Overwegingen:
- Het inventariseren en ontwikkelen van Duurzame warmte (grondwater, restwarmte, oppervlaktewater, geothermie) wordt opgepakt in de Transitievisie warmte (deadline 2021) op basis van de informatie uit de Regionale Energiestrategieën.
- Hoe Duurzame warmte zich in de toekomst gaat ontwikkeling is nog onduidelijk. Hierdoor zijn de verwachte (financiële) rendementen onzeker en daarmee (nog) niet interessant.
- Als uit de Transitievisie Warmte investeringsmogelijkheden volgen, volgt een apart voorstel.

Kanttekeningen en risico's

Participatieproces

Als gemeente willen we bij het participatieproces het goede voorbeeld geven. We doen dat echter niet als particuliere investeerder, maar als overheid. Dat vraagt extra zorgvuldigheid en transparantie.

Meer-petten-probleem

Bij de projecten is de gemeente zowel ontwikkelaar als vergunningverlener(a) en zowel investeerder als bestuurder (b).

a. Deze twee rollen kunnen in conflict raken. De gemeente zit vaker in zo'n positie (bijvoorbeeld kapvergunning gemeentelijke bomen). We zorgen er dan voor dat verschillende rollen niet bij één persoon komen te liggen.
b. Het kan lang duren voordat er enige zekerheid op returns komen. Kosten lopen voor de baten uit. Bestuurders zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse uitvoering. Grote langjarige financiële blootstelling aan risicovolle investeringen wil je dan vermijden. Een gangbare oplossing hiervoor is het op afstand zetten van de investeringsactiviteiten in een fonds.
   Bij het presenteren van de eerste bevindingen (2e kwartaal 2020) en de uitwerking tot een concreet plan zullen we aandacht besteden aan dit aspect.

Financiën

Voor het speerpunt de 'gemeente als voorbeeld' is deze collegeperiode € 5 miljoen beschikbaar. Dit speerpunt staat in het programma 'Actief met duurzaamheid en Energie'. De uitvoering van Motie M19-08 is daaronder als aparte activiteit benoemd in de programmabegroting 2020.

Uw opdracht heeft een doorlooptijd van maximaal 1 jaar en vraagt voornamelijk inzet van uren en hier en daar wat onderzoekswerk. Geschat op 0,5 fte + incidentele kosten = € 75.000.

Initiatief, participatie en rol gemeente
De gemeente is initiatiefnemer voor het een plan voor een eigen grootschalige en duurzame energieopwekking. Daarbij zullen ervaren marktpartijen worden betrokken, grondeigenaren en omwonenden. Het is denkbaar dat de gemeente aansluit bij een al bestaand initiatief, mits voldaan wordt aan de gestelde randvoorwaarden.

Planning en evaluatie
Uw motie M 19-08 stelt geen termijn. Wij schatten in dat uw opdracht eind 2020 kan zijn afgerond.
Planning:
- 2e kwartaal delen bevindingen over diverse onderdelen;
- 2e kwartaal 2020 besluitvorming over hoe verder met ZON op eigen daken;
- 3e kwartaal 2020 besluitvorming over hoe verder met de onderdelen WIND en ZON/WIND op eigen grond;
- Eind 2020 besluitvorming over hoe verder met BIOMASSA.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

Bijlage: Motie M19-08

gemeente Berkelland

Raadsvergadering : 10 december 2019

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 29 oktober 2019;

b e s l u i t :

in te stemmen met de aanpak voor de uitwerking van Motie M19-08.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van
10 december 2019

de griffier, de voorzitter,

M19-08

gemeente Berkelland

MOTIE

Motie vreemd aan de agenda
Onderwerp: Grootschalige Lokale & Duurzame Energie Opwek
De raad van de gemeente Berkelland in vergadering bijeen op 25 juni 2019 Overwegende dat: - "Berkelland energieneutraal in 2030" betekent "alle hens aan dek" zoals het EUP2 zegt. - Het EUP2 ook aangeeft dat "De grootschalige projecten voor opwekking beperken zich tot nu toe voornamelijk tot zonneweides in het buitengebied. Er zijn meer grootschalige opwek-projecten nodig om echt massa te maken en versnelling aan te brengen in de opwek van duurzame energie.". - Een mix van verschillende grootschalige energie opwek initiatieven – zon, wind, water en biomassa nodig is, om een continue aanbod van eigen energie te garanderen. - Zonneweides alleen een te groot beslag leggen op de schaarse grond, en bij zonloze dagen geen energie leveren. - De gemeente volgens het inkoopbeleid energie voor energie opwek wil participeren in initiatieven van anderen, maar bij afwezigheid van initiatieven anders dan zonneweides we stil blijven staan. - De gemeentelijke reserves op deze manier een financieel en maatschappelijk rendement opleveren voor onze eigen inwoners
Verzoekt: - Het college om voorbereidingen te treffen een eigen initiatief voor grootschalige lokale & duurzame energie opwek; - Hiervoor actief ervaren marktpartijen (zowel binnen als buiten gemeentegrenzen) te benaderen voor samenwerking; - Een concreet uitgewerkt plan incl. investeringsvoorstel aan de raad aan te bieden. en gaat over tot de orde van de dag.
Ondertekening en naam: CDA D66/ Erik Slotboom VVD/M.J.M Kropman SB/I. v. Dijk GL PvdA

De motie is: aangenomen / ~~verworpen~~ / ~~ingetrokken~~

Stemverhouding: voor: 25

tegen: 0

_____, griffier

Raadsvergadering

Dossiernummer	1987
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2019
Agendapunt	14
Omschrijving	Hamerstuk / Rekenkameronderzoek 'Zicht op de jeugdhulp in Berkelland'

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergadering	17 september 2019
Raadsvergadering	**10 december 2019**

gemeente Berkelland

Zaaknummer	:	234500
Raadsvergadering	:	10 december 2019
Onderwerp	:	Rekenkameronderzoek Zicht op de jeugdhulp in Berkelland
Presidiumvergadering	:	13 november 2019
Portefeuillehouder	:	Presidium
Steller	:	J.A. Bannink tel: : 0545-250 805

Te nemen besluit:

1. Kennis te nemen van het rekenkameronderzoek Zicht op de jeugdhulp in Berkelland.
2. De conclusies uit het rekenkameronderzoek te onderschrijven en de aanbevelingen uit het onderzoek over te nemen.
3. Het college opdracht te geven:
   a. om uitvoering te geven aan alle aanbevelingen (A tot en met E), daarvoor in samenspraak met raad en griffie een voorstel te doen met bijbehorende planning en dit binnen een redelijke termijn, maar in ieder geval binnen zes maanden, aan de raad aan te bieden;
   b. de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen te monitoren en de raad jaarlijks daarover te informeren;
   c. in geval van kaderstelling door de raad op het gebied van jeugdhulp, de raad bij dergelijke processen steeds ter besluitvorming een voorstel te doen op welke momenten en op welke wijze de raad tijdig betrokken wordt.
4. In het voorstel dient in ieder geval opgenomen te zijn het verrichten van verkennend, globaal onderzoek naar gemeenten die (relevante) ervaring hebben met de operationalisering van beleidskaders specifiek gericht op jeugdhulp en de raad daarover te informeren.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

De Rekenkamercommissie Berkelland heeft onderzoek gedaan naar de jeugdhulp in de gemeente Berkelland. Door conform het voorstel te besluiten worden de conclusies uit het rapport onderschreven en wordt uitvoering gegeven aan de aanbevelingen die door de Rekenkamercommissie zijn gedaan. Ook wordt de uitvoering van de aanbevelingen gemonitord en wordt de raad daarover geïnformeerd.

Argumentatie:

1.1 De Rekenkamercommissie Berkelland heeft onderzoek gedaan naar de jeugdhulp in Berkelland. Het onderzoeksrapport is toegezonden aan de raad. Daarvan kan de raad kennisnemen.

2.1 De conclusies en aanbevelingen zijn uitvloeisel van grondig onderzoek.

- Uit het onderzoek blijkt dat de gemeente Berkelland voor het gehele sociaal domein integraal beleid heeft opgesteld.
- Er is geen specifiek jeugdhulpbeleid geformuleerd.
- Daarbij is de inbreng van de gemeenteraad bij de kaderstelling minimaal geweest.
- Specifieke beheersmaatregelen voor de overschrijding op jeugdhulp ontbreken.
- De gemeente Berkelland heeft met de toegang een werkwijze te pakken die vanuit cliënten bezien goed uit de verf komt. (Definiëring van) de regierol en samenwerking

---

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering
Afhandelingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 bespreekstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen
0

rond complexe casuïstiek zijn aandachtspunten.
- Inzicht in het al dan niet behalen van (beleids-)doelstellingen met betrekking tot de jeugdhulp ontbreekt.
- De uitvoering van de jeugdhulp voldoet in grote mate aan de doelen van de Jeugdwet.
- De raad heeft verder niet voldoende handvatten en mogelijkheden gepakt en gekregen van het college om zijn kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol goed te vervullen. Een uitgebreide onderbouwing van deze conclusies is te vinden in hoofdstuk 2 van het rekenkameronderzoek.

Om deze punten te verbeteren is door de Rekenkamercommissie een aantal aanbevelingen gedaan:
- Operationaliseer beleidsdoelstellingen (specifiek gericht op jeugdhulp) en ontwikkel een monitor.
- Stel specifieke beheersmaatregelen op met betrekking tot overschrijdingen op de jeugdhulp.
- Faciliteer een beter overzicht van het aanbod binnen het jeugdhulpveld (van preventieve voorzieningen tot aan specialistische jeugdhulp).
- Organiseer in het verlengde van de doorontwikkeling van de Voormekaar teams bijeenkomsten gericht op samenwerking rondom complexe casuïstiek.
- Versterk de positie van de raad.

Meer informatie over de aanbevelingen vindt u in hoofdstuk 3 van het rekenkameronderzoek.

3.1 De aanbevelingen uit het onderzoek richten zich tot het college en uw raad. Ten aanzien van de bevoegdheden van het college heeft de raad ook een kaderstellende en controlerende taak. Ten aanzien van de bevoegdheden van de raad heeft het college een voorbereidende en uitvoerende taak. Gelet op het vorenstaande stellen wij u voor om het college een voorstel met bijbehorende planning op te laten stellen voor de uitvoering van de aanbevelingen. Zowel de aanbevelingen die aan het college zijn gericht, als aan de aanbevelingen aan u gericht. Door het college opdracht te geven om ook aan uw aanbevelingen uitvoering te geven, voert u uw eigen aanbevelingen namelijk uit (daarin staat bijvoorbeeld dat u het college zou moeten verzoeken om systematische evaluaties). Door de uitvoering van de aanbevelingen ook te laten monitoren en daarover geïnformeerd te worden houdt u zicht op de doorwerking van de aanbevelingen.

4.1 Tijdens de informatieavond op 27 juni is ten aanzien van de kaderstelling specifiek op het gebied van jeugdhulp door enkele aanwezigen naar voren gebracht, dat het lastig of onmogelijk is om specifieke kaders voor jeugdhulp op te stellen en te operationaliseren. Door het onderzoeksbureau RadarAdvies is aangegeven dat er in den lande voorbeelden zijn van gemeenten die specifieke kaders hebben voor jeugdhulp. Om een goed gesprek te kunnen laten plaatsvinden tussen raad en college zou het goed zijn om kennis te hebben van voorbeelden.

Kanttekeningen en risico's

Tijdens de informatieavond op 27 juni is gebleken dat verschillende raadsleden nog allerlei vragen hadden. Deze vielen echter buiten de scope van het onderzoek. Het onderzoek had nog veel uitgebreider kunnen zijn, onderzoeken dienen er echter afgebakend te worden. Dit betekent echter niet dat de gevraagde informatie niet nuttig is. Er is afgesproken dat ontbrekende informatie opgevraagd kan worden bij het college, bijvoorbeeld door middel van schriftelijke vragen. Daarnaast is het uiteraard mogelijk om de Rekenkamercommissie te vragen nieuwe onderzoeken uit te voeren op het gebied van jeugdhulp of het sociaal domein. Dit staat echter los van de conclusies en aanbevelingen die zijn gedaan in het kader van het reeds uitgevoerde onderzoek. De onderzoeksvraag en subvragen zijn op zorgvuldige wijze behandeld en heeft er ambtelijk en bestuurlijk hoor en wederhoor plaatsgevonden. De inhoudelijke ambtelijke reactie is verwerkt in het onderzoek.

Tijdens de behandeling van het raadsvoorstel over het voorliggende rekenkameronderzoek op 17 september 2019 is door de raad besloten het agendapunt niet te behandelen en op een later tijdstip met het college in gesprek te gaan over de conclusies en aanbevelingen. Dit gesprek heeft op 3 oktober 2019 plaatsgevonden. Ter voorbereiding op deze bijeenkomst heeft het college op verzoek van de raad inhoudelijk gereageerd op het rapport. De Rekenkamercommissie is door het presidium gevraagd daarop te reageren.

De oorspronkelijke bestuurlijke reactie van het college is naar aanleiding van de technische bijeenkomst op 3 oktober jl. op verzoek van het college vervangen door de brief van het college aan de raad d.d. 26 september jl. De Rekenkamercommissie heeft opnieuw haar rapport uitgebracht met de nieuwe bestuurlijke reactie en een nieuw nawoord. Deze reactie is los van het onderzoek naar het college met een afschrift aan de raad gestuurd. Daarmee kan de raad zich ook oordeel vellen over het al dan niet opvolgen van de aanbevelingen die zijn gedaan.

Financiën
De kosten van het onderzoek zijn ten laste gekomen van het budget van de Rekenkamercommissie. Eventuele vervolgkosten voor het opvolgen van de aanbevelingen zijn nu nog niet bekend en dienen een plaats te krijgen in het raadsvoorstel behorende bij het door het college nog op te stellen plan van aanpak (of in andere eventuele toekomstige raadsvoorstellen ter uitvoering van de aanbevelingen).

Communicatie
De Rekenkamercommissie Berkelland heeft een persbericht uitgedaan over haar onderzoek. Ook is het onderzoek te vinden op de webpagina van de Rekenkamercommissie (www.gemeenteberkelland.nl > raad en commissies > Rekenkamercommissie). Verdere communicatie over het onderzoek zal vanuit de Rekenkamercommissie niet plaatsvinden. Als u een besluit neemt zal dit uiteraard op de gebruikelijke wijze bekendgemaakt worden.

Initiatief, participatie en rol gemeente
Het initiatief voor het rekenkameronderzoek ligt bij de Rekenkamercommissie Berkelland. Ter voorbereiding op de keuze voor een onderzoeksonderwerp heeft de Rekenkamercommissie o.a. gesproken met de fracties, Auditcommissie, Commissie Sociaal, burgemeester, griffier, gemeentesecretaris en ambtelijk contactpersoon.

Planning en evaluatie
Als het voorstel wordt overgenomen vindt er jaarlijks een monitoring plaats van de uitvoering van de aanbevelingen waarover de raad wordt geïnformeerd. De Rekenkamercommissie Berkelland kan los hiervan een doorwerkingsonderzoek verrichten op enig moment.

de griffier,	de burgemeester,
J.A. Bannink	drs. J.H.A. van Oostrum

gemeente Berkelland

Raadsvergadering : 10 december 2019

De raad van de gemeente Berkelland;

gelet op artikel 185 van de Gemeentewet;

gelezen het voorstel van het presidium van 13 november 2019;

b e s l u i t :

1. Kennis te nemen van het rekenkameronderzoek Zicht op de jeugdhulp in Berkelland.
2. De conclusies uit het rekenkameronderzoek te onderschrijven en de aanbevelingen uit het onderzoek over te nemen.
3. Het college opdracht te geven:
   a. om uitvoering te geven aan alle aanbevelingen (A tot en met E), daarvoor in samenspraak met raad en griffie een voorstel met bijbehorende planning op te stellen en dit binnen een redelijke termijn, maar in ieder geval binnen zes maanden, aan de raad aan te bieden;
   b. de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen te monitoren en de raad jaarlijks daarover te informeren;
   c. in geval van kaderstelling door de raad op het gebied van jeugdhulp, de raad bij dergelijke processen steeds ter besluitvorming een voorstel te doen op welke momenten en op welke wijze de raad tijdig betrokken wordt.
4. In het voorstel dient in ieder geval opgenomen te zijn het verrichten van verkennend, globaal onderzoek naar gemeenten die (relevante) ervaring hebben met de operationalisering van beleidskaders specifiek gericht op jeugdhulp en de raad daarover te informeren.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van
10 december 2019

de griffier, de voorzitter,

Zicht op de jeugdhulp in Berkelland

Onderzoek Rekenkamercommissie Berkelland

Rapportage

12-06-2019

Rapportage

In de voorliggende rapportage worden de bevindingen, conclusies en aanbevelingen van het rekenkameronderzoek ‘zicht op de jeugdhulp in de gemeente Berkelland’ gepresenteerd.

Opdrachtgever
Rekenkamercommissie Berkelland

Uitvoerder
RadarAdvies
Veemarkt 83
1019 DB Amsterdam
(020) 463 50 50
www.radaradvies.nl

Onderzoekers
Christiaan Baillieux (projectleider)
Malon Peeters
Merel van Kessel
Anne Plas

Voorwoord

In 2018 heeft de Rekenkamercommissie Berkelland besloten een onderzoek te doen naar jeugdhulp door de gemeente Berkelland. Dit mede naar aanleiding van een door de rekenkamercommissie gehouden inventarisatie onder de raadsleden, waaruit het onderwerp jeugdhulp als belangrijkste (mogelijk) onderzoekonderwerp naar boven kwam. Ook voldeed het onderwerp jeugdhulp aan de vooraf door de rekenkamercommissie vastgestelde criteria met betrekking tot de keuze en afweging van een onderzoeksonderwerp.

Met de resultaten van dit onderzoek geeft de Rekenkamercommissie Berkenland de gemeenteraad inzicht in:

- de mate waarin de door de gemeenteraad vastgestelde doelstellingen en beoogde maatschappelijke effecten ten aanzien van de lokale jeugdhulp zijn bereikt en
- aanbevelingen te doen om de effectiviteit van het beleid en daarmee de politiek-bestuurlijke sturing verder te verbeteren.

De centrale onderzoeksvraag die aan het onderzoek ten grondslag lag is:
Op welke wijze is het jeugdhulpbeleid door de gemeente Berkelland vormgegeven en is hier op een effectieve, efficiënte en rechtmatige wijze uitvoering aan gegeven en welke verbeterpunten zijn er mogelijk gezien de kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol van de raad?

Voor het antwoord op deze vraag en hierbij onderliggende deelvragen nodigt de Rekenkamercommissie Berkelland u graag uit om het voorliggende rapport te lezen.

Het onderzoeksrapport is op 27 juni 2019 gepresenteerd aan de raad, betrokkenen bij het rapport en overige belangstellenden. Het rapport zou in eerste instantie op 17 september 2019 in de raadsvergadering behandeld worden, maar de raad heeft besloten op een later tijdstip met het college in gesprek te willengaan over de conclusies en aanbevelingen uit het rapport. Dit gesprek heeft op 3 oktober 2019 plaatsgevonden. Ter voorbereiding op deze bijeenkomst heeft het college op verzoek van de raad inhoudelijk gereageerd op het rapport. De Rekenkamercommissie is door het presidium gevraagd daarop te reageren.
De oorspronkelijke bestuurlijke reactie van het college is naar aanleiding van de technische bijeenkomst op 3 oktober jl. op verzoek van het college vervangen door de brief van het college aan de raad d.d. 26 september jl. De Rekenkamercommissie heeft opnieuw haar rapport uitgebracht met de nieuwe bestuurlijke reactie en een nieuw nawoord. Beide documenten zijn in deze versie van het rapport opgenomen.

Tot slot bedankt de Rekenkamercommissie Berkelland alle interne (raadsleden, burgemeester en wethouders en ambtenaren) en externe stakeholders die hebben bijgedragen aan het onderzoek voor hun inbreng.

Borculo, 12 juni 2019 en 7 november 2019

Inhoudsopgave

BESTUURLIJKE NOTA

1. INLEIDING **6**

1.1 Aanleiding 6
1.2 Doel en vraagstelling 7

2 CONCLUSIES **8**

3 AANBEVELINGEN **11**

4 BESTUURLIJKE REACTIE **14**

5 NAWOORD REKENKAMERCOMMISSIE **18**

6 DEELVRAGEN, NORMENKADER EN ONDERZOEK AANPAK **25**

6.1 Centrale vraag, deelvragen en normenkader 25
6.2 Onderzoek aanpak 28
6.3 Leeswijzer 28

7 KADERSTELLING EN BELEID **29**

7.1 Lokale kaders voor de jeugdhulp in gemeente Berkelland 29
7.2 Regionale kaders voor de jeugdhulp 36
7.3 Betrokkenheid raad bij formulering doelstelling en kaders 39
7.4 Inhoudelijke en financiële scenario's 40
7.5 Budgetten en geldstromen 41
7.6 Risico-inventarisatie en beheersmaatregelen 41
7.7 Samenvattend en reflectie op de normen 42

8 JEUGDHULP IN DE PRAKTIJK **45**

8.1 Kerngegevens zorggebruik 45
8.2 Uitvoering toegang 47
8.3 Samenwerking in het veld 54
8.4 Bijstellingen beleid en organisatie-inrichting 58

8.5 Doelrealisatie en de voortgang van de transformatie 59
8.6 Ervaringen van direct en indirect betrokkenen bij de jeugdhulp 62
8.7 Doelen van de Jeugdwet 68
8.8 De uitvoering van de jeugdhulptaken en vooraf gestelde doelen 70
8.9 Financiën - Besteding budgetten praktijk 70
8.10 Financiën - Omgang financiële risico's en risicomanagement 71
8.11 Samenvattend en reflectie op de normen 73

9 MONITORING, INFORMATIEVOORZIENING EN ROL VAN DE GEMEENTERAAD 76

9.1 Afspraken informatievoorziening aan de raad 76
9.2 Toezichthouden door de raad 79
9.3 Inzet instrumenten 80
9.4 Rollen raad 80
9.5 Samenvattend en reflectie op de normen 82

10 BIJLAGEN 84

10.1 Bijlage 1: Begrippen 84
10.2 Bijlage 2: Literatuur 86
10.3 Bijlage 3: Klantreis Jeugdhulp Gemeente Berkelland 87

Bestuurlijke nota

1. Inleiding

Op 1 januari 2015 is de Jeugdwet in werking getreden. Hiermee zijn gemeenten bestuurlijk en financieel verantwoordelijk geworden voor het overgrote deel van de hulp aan minderjarigen. Dit geldt dus ook voor de gemeente Berkelland. Het idee achter de Jeugdwet is dat gemeenten de jeugdhulp beter en goedkoper kunnen uitvoeren dan provincies en het Rijk. Gemeenten zouden, als eerste bestuurslaag, het beste in staat zijn om maatwerk te leveren dat aansluit bij wat lokaal nodig is.

Deze omslag vraagt zowel een herinrichting van systemen (een transitie) als een inhoudelijke verandering van focus en werkwijze (een transformatie). De transformatie betekent; niet langer werken op basis van recht op zorg maar uitgaan van de eigen mogelijkheden van inwoners, de inzet van de sociale omgeving met een focus op preventie en een integrale aanpak. Dit houdt ook een nieuwe manier van denken en doen in met daarbij veel ruimte voor de professional.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het sturen op de beoogde maatschappelijke effecten van de Jeugdwet en dient te controleren of het door het college voorgestelde beleid hieraan bijdraagt. Om deze taak goed te kunnen uitvoeren hebben gemeenteraadsleden behoefte aan gedegen informatie.

1.1 Aanleiding

Nu de decentralisatie van de jeugdhulp ruim vier jaar geleden heeft plaatsgevonden, vindt de Rekenkamercommissie van Berkelland het een geschikt moment om onderzoek te doen naar de effectiviteit en efficiëntie van het jeugdhulpbeleid in de gemeente.

In 2018 heeft de rekenkamercommissie van Berkelland een inventarisatie uitgevoerd onder de raadsleden, daarin kwam het onderwerp jeugdhulp regelmatig aan de orde. Ook voldeed het onderwerp jeugdhulp aan de vooraf door de rekenkamercommissie vastgestelde criteria met betrekking tot de keuze en afweging van een onderwerp, namelijk:

1. Het is een onderwerp met financieel belang;
2. Het is een onderwerp met een groot maatschappelijk belang;
3. Het is een onderwerp waar twijfel over bestond over de uitvoering;
4. Er is een mate van risico met betrekking tot doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid.

1.2 Doel en vraagstelling

Doelstelling:
Doel van het onderzoek is tweeledig. Enerzijds is het doel de gemeenteraad van gemeente Berkelland inzicht te bieden in:

1. De mate waarin de door de gemeenteraad vastgestelde doelstellingen en beoogde maatschappelijke effecten ten aanzien van de lokale jeugdhulp zijn bereikt.

En anderzijds om;

2. Met het onderzoek aanbevelingen te doen om de effectiviteit van het beleid en daarmee de politiek-bestuurlijke sturing verder te verbeteren.

Vraagstelling:
De rekenkamer heeft daarbij de volgende vraagstelling geformuleerd:

> Op welke wijze is het jeugdhulpbeleid door de gemeente Berkelland vormgegeven en is hier op een effectieve, efficiënte en rechtmatige wijze uitvoering aan gegeven en welke verbeterpunten zijn er mogelijk gezien de kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol van de raad?

2 Conclusies

De hoofdvraag van dit onderzoek luidt:

"Op welke wijze is het jeugdhulpbeleid door de gemeente Berkelland vormgegeven en is hier op een effectieve, efficiënte en rechtmatige wijze uitvoering aan gegeven en welke verbeterpunten zijn er mogelijk gezien de kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol van de raad?"

Op basis van onze bevindingen beantwoorden wij de hoofdvraag als volgt:

De gemeente Berkelland heeft sociaal domein-breed beleid opgesteld, waarin de uitvoering van de Jeugdwet is ondergebracht. Er is geen sprake van een specifiek jeugdhulpbeleid, ook ontbreken concrete meetbare doelstellingen. Of er op een effectieve, efficiënte en rechtmatige wijze uitvoering wordt gegeven aan het jeugdhulpbeleid is daarom op basis van kwantitatieve gegevens niet te beantwoorden. Wel zien we op basis van de interviews en de documentstudie dat de gemeente Berkelland door haar werkwijze, onder andere in de toegang, actief inzet op de doelen zoals geformuleerd in de Jeugdwet en daarmee de decentralisatie van het jeugdhulpstelsel. Ook is de gemeente momenteel bezig met een gewenste doorontwikkelslag van de Voormekaar teams, waarbij ze aangeeft meer in te gaan zetten op resultaatmonitoring. Wat betreft de diverse rollen van de raad is het nodig dat er concrete afspraken worden gemaakt over informatievoorziening. Informatie dient op een overzichtelijke wijze gemonitord en gepresenteerd te worden, om de raad te ondersteunen in het verkrijgen van inzicht in het voor hen veelal complexe jeugdhulpveld. Tot dusverre heeft de raad zijn kaderstellende en controlerende rol mede daardoor nog onvoldoende invulling gegeven/kunnen geven. Zeker wat betreft de kaders rondom de uitvoering van de Jeugdwet is de rol van de raad zeer gering geweest.

Op de verschillende deelthema's binnen dit onderzoek concluderen wij het volgende:

Kaderstelling en Beleid

1. <u>De gemeente Berkelland kent integraal beleid. Er is geen specifiek jeugdhulpbeleid geformuleerd</u>

De gemeente Berkelland kent een integraal, sociaal domein-breed beleid. Daarin wordt geen specifiek beleid gemaakt met betrekking tot jeugdhulp. Ook budgetten zijn niet specifiek toegewezen voor de uitvoering van de Jeugdwet. Activiteiten en resultaten met betrekking tot jeugdhulp worden uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma, maar weinig concreet omschreven. Specifieke meetbare doelen ontbreken. Regionaal is er in samenwerking met de acht Achterhoekse gemeenten een transformatieplan opgesteld. Daar heeft geen vaststelling van plaatsgevonden door de gemeenteraad en het college van de gemeente Berkelland. In dit plan wordt uitgewerkt hoe de regio de transformatie van de uitvoering van de Jeugdwet verder wil vormgeven. Hoe lokaal en regionaal beleid zich tot elkaar verhouden is niet specifiek gemaakt.

2. Inbreng van de gemeenteraad bij de kaderstelling is minimaal geweest

De gemeenteraad is betrokken bij het opstellen van de lokale beleidskaders voor het sociaal domein. Echter concluderen wij dat door het gebrek aan (geboden) inzicht met betrekking tot het (complexe) jeugdhulpdossier de input van de raad minimaal is geweest. Daarnaast is ook de raadsleden gevraagd om (de ontwikkeling van) het nieuwe lokale beleidskader en het uitvoeringsprogramma niet te veel in te kaderen. Met betrekking tot het regionale beleidskader is het niet duidelijk in welke mate zij zijn betrokken bij de formulering van doelstellingen en kaders op regionaal niveau. Het is ook niet duidelijk of de gemeenteraad en/of het college de regionale visie heeft vastgesteld. Aan de gemeenteraad zijn ten slotte geen inhoudelijke en/of financiële scenario's voorgelegd.

3. Specifieke beheersmaatregelen voor de overschrijding op jeugdhulp ontbreken

Door verschillende factoren (zoals laat factureren door jeugdhulpaanbieders, weinig inzichtelijke cijfers vanuit Rijk en provincies) was een initiële risico-inventarisatie bij de transitie van de jeugdhulp niet juist. In 2017 ontstonden financiële tekorten, die de gemeente hebben bewogen om beheersmaatregelen op te stellen. Wij concluderen echter dat de beheersmaatregelen voor de tekorten tot op heden niet specifiek zijn toegespitst op jeugdhulp.

Jeugdhulp in de praktijk

4. De gemeente Berkelland heeft met de toegang een werkwijze te pakken die vanuit cliënten uit bezien goed uit de verf komt. (Definiëring van) de regierol en samenwerking rond complexe casuïstiek zijn aandachtspunten.

Cliënten zijn grotendeels tevreden over de gemeentelijke toegang middels de Voormekaar teams. Tegelijkertijd concluderen we dat de definiëring van de (regie-)rol en verantwoordelijkheden van toegangsprofessionals met betrekking tot de jeugdhulp nog wel de nodige aandacht verdienen. Dit zijn dan ook onderwerpen die behandeld worden in de huidige doorontwikkeling van de Voormekaar teams. Daarbij is tevens aandacht voor een betere uitwerking van protocollen en het meer uniform uitvoeren van taken. Het aandachtspunt van definiëring van de regierol geldt niet alleen voor de Voormekaar teams intern, maar ook voor de (regie-)rol en verantwoordelijkheden van de teams in relatie tot partners, zoals jeugdhulpaanbieders. De samenwerking die nodig is rondom complexe casussen behoeft tevens aandacht. Dit wordt ook bevestigd door de huisartsen. Ten slotte zien we dat er nog weinig gebruik wordt gemaakt van (preventieve) algemene voorzieningen en dat de verschillende partijen überhaupt weinig zicht hebben op het aanbod. Dit zijn bij uitstek de onderwerpen waarbij de meerwaarde van het lokale team op de proef wordt gesteld.

5. Inzicht in het al dan niet behalen van (beleids-)doelstellingen met betrekking tot de jeugdhulp ontbreekt

Een belangrijke bevinding is dat de resultaten die via de toegang en middels jeugdhulptrajecten worden gerealiseerd onvoldoende inzichtelijk zijn. Er zijn geen concrete (meetbare) beleidsdoelstellingen. Op casusniveau worden wel doelen gesteld met de jeugdige en/of het gezin. De voortgang en het resultaat worden echter niet op dusdanige wijze gemonitord en geregistreerd dat inzicht te verkrijgen is in de doelmatigheid van de inzet, zeker niet op geaggregeerd niveau. De gemeente heeft derhalve geen inzicht in de resultaten van de jeugdhulp anders dan de cliëntervaringsonderzoeken, die een positief beeld schetsen. Zonder deze inzichten is het bijna onmogelijk om op basis van feiten / gegevens (bij) te sturen op kwaliteit, los van de financiële gegevens over de uitnutting van jeugdhulpproducten. De gemeente heeft wel aangegeven hier stappen in te gaan zetten.

6. De uitvoering van de jeugdhulp voldoet in grote mate aan de doelen van de Jeugdwet

Wat betreft een aantal doelen uit de Jeugdwet is gemeente Berkelland goed op weg, bij andere doelen zijn er nog (grote) stappen te maken. Enerzijds wordt er ingezet op preventie, het versterken van het opvoedkundig klimaat in wijken en scholen en wordt er op positieve wijze omgegaan met het benutten van eigen kracht van gezinnen. Anderzijds is er nog onvoldoende voortgang wat betreft uniformeren, het eerder signaleren en vroegtijdig inzetten van juiste hulp en het verminderen van regeldruk voor professionals. We kunnen echter geen uitspraken doen over of het beleid voldoet aan de doelen van de gemeente Berkelland zelf, doordat er geen duidelijke lokale doelen zijn gesteld met betrekking tot het jeugdhulpbeleid.

Monitoring, informatievoorziening en rol van de gemeenteraad

7. De raad heeft onvoldoende handvatten en mogelijkheden gepakt en gekregen van het college om zijn kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol goed te vervullen

Met betrekking tot de controlerende rol concluderen dat dit te maken heeft met de afwezigheid van concrete doelstellingen rondom de jeugdhulp, gebrek aan (concrete afspraken over) inzichtelijke informatievoorziening en voortgangsinformatie en de complexiteit van het dossier. Daarnaast concludeert de rekenkamer dat nieuwe raadsleden na de verkiezingen onvoldoende zijn bijgepraat op het dossier. Dit is natuurlijk van essentieel van belang als bekend is bij het college dat dit een complex dossier is.

3 Aanbevelingen

Op basis van de bovenstaande conclusies zijn onderstaande aanbevelingen opgesteld.

Bedoeld voor het college en de raad:

A. Operationaliseer beleidsdoelstellingen (specifiek gericht op jeugdhulp) en ontwikkel een monitor

Neem het huidige beleid als uitgangspunt en maak een selectie van doelen die specifiek voor de jeugdhulp geoperationaliseerd worden. Breng hierin een balans aan tussen behoud van de integrale blik en gericht inzoomen op doelen met betrekking tot jeugdhulp. Stel gerichte parameters op bij deze doelstellingen, waarbij het belangrijk is om niet de focus te leggen op afrekenen, maar op leren. Dit leidt tot een monitor jeugdhulp. Hier kunnen ook de geoperationaliseerde beleidsdoelstellingen van de toegang in worden verwerkt, vanuit het doorontwikkel-traject van de Voormekaar teams. Naast de Voormekaar teams is het belangrijk om bij het opstellen van deze monitor in ieder geval de jeugdhulpaanbieders en raadsleden te betrekken.

Vervolgens kan deze informatie uit de monitor gebruikt worden voor bijvoorbeeld het ontwikkelen van een dashboard. Deze zorgt voor een simpele ontsluiting van gegevens waarmee gestuurd kan worden op de jeugdhulp. Dit zorgt voor focus en ‘one version of the truth’. Geadviseerd wordt om de kern van het dashboard, de belangrijkst parameters, voor iedereen – van wethouder tot aan de uitvoerend jeugdprofessional – relevant te laten zijn. Daarnaast kan het dashboard voor verschillende doelgroepen en niveaus additionele parameters bevatten. Ook wachtlijsten kunnen een plek krijgen in het dashboard.

Gegevens uit het dashboard zijn tevens belangrijk om duiding te geven aan begrote en uitgegeven kosten met betrekking tot de jeugdhulp. Zo kunnen bijvoorbeeld trends en ontwikkelingen in zorggebruik inzichtelijk worden gemaakt. We nemen hiervoor dan ook geen extra aanbeveling op, omdat deze zo sterk verbonden is met alle bovenstaande aanbevelingen.

Bedoeld voor het college:

B. Stel specifieke beheersmaatregelen op met betrekking tot overschrijdingen op de jeugdhulp

De kosten van de jeugdhulp kunnen op diverse manieren worden beperkt. Belangrijk is om daarbij te inventariseren wat de knelpunten en risico’s zijn en welke beheersmaatregelen daarbij passen. Wij adviseren in elk geval te kijken naar het gehele spectrum. Waar mogelijk worden de beheersmaatregelen voorzien van verwachte opbrengsten, en eventuele investeringen. De beheersmaatregelen zijn concreet en op operationeel niveau uitgewerkt en voorzien van een gefaseerd implementatieplan. In dit plan zijn rollen, verantwoordelijkheden en het nodige mandaat uitgewerkt. Een voorbeeld van een beheersmaatregel is het inzetten van een Praktijkondersteuner Huisarts (POH) Jeugd. Met het inzetten van een POH Jeugd GGZ

is al een pilot gedaan in Berkelland. Wij adviseren om gebaseerd op de inzichten en data verzameld in deze pilot een kosten-baten analyse uit te voeren, op basis waarvan een plan opgesteld kan worden om bijvoorbeeld de POH in meer praktijken in te zetten (daar wordt in het beleidskader Samen Denken, Samen Doen al een voorzet voor gegeven) en/of POH-ers met een expertise breder dan de GGZ inzetten. Ook in dit uitgewerkte plan worden verwachte kosten en baten specifiek benoemd, alsmede de samenwerkingspartners en ieders verantwoordelijkheid. Andere voorbeelden van (mogelijke) beheersmaatregelen zijn sterke casusregie op kostbare multi-problem casuïstiek en het inzetten van onderwijs-zorg arrangementen.

C. Faciliteer een beter overzicht van het aanbod binnen het jeugdhulpveld (van preventieve voorzieningen tot aan specialistische jeugdhulp)

Zorg ervoor dat partijen in het jeugdhulpveld beter op de hoogte zijn van elkaars bestaan, aanbod en rol in eventuele samenwerking. Leg hierbij extra nadruk op het aanbod van (preventieve) algemene voorzieningen. Dit aanbod is tot nu toe nog relatief onbekend in de gemeente. Ook voor ouders en jeugdigen is dit overzicht van belang. Om dit te bewerkstelligen adviseren wij:

- Organiseer 1 keer per jaar een zorgmarkt, waarbij de Voormekaar teams en alle aanbieders van vrij toegankelijk en specialistisch jeugdhulpaanbod zich kunnen presenteren. Stel deze in ieder geval ook open voor organisaties zoals scholen en kinderopvangorganisaties, eventueel ook voor inwoners.
- Faciliteer/ ontwikkel een goed functionerende sociale kaart, waarbij inzichtelijk is welke aanbieders (zowel vrij toegankelijk als specialistisch) er beschikbaar zijn voor de gemeente Berkelland.

D. **Organiseer in het verlengde van de doorontwikkeling van de Voormekaar teams bijeenkomsten gericht op samenwerking rondom complexe casuïstiek**

Organiseer 2 keer per jaar een inhoudelijke bijeenkomst met belangrijke partijen binnen de jeugdhulp gericht op complexe casuïstiek. In ieder geval de Voormekaar teams, specialistische jeugdhulpaanbieders en huisartsen. Eventueel ook aanbieders van vrij toegankelijk en preventief aanbod. Tijdens deze bijeenkomsten kunnen verschillende onderwerpen aan bod komen, zoals efficiënt op- en afschalen, regie en samenwerking rondom complexe casussen. De sessies worden opgebouwd aan de hand van een aantal recente complexe casussen. De focus ligt hierbij op het verbeteren van het proces. Uitkomsten van deze sessie kunnen eventueel worden vastgelegd in werkafspraken of procesbeschrijvingen.

Bedoeld voor de raad:

E. Versterk de positie van de raad

Kaderstellend: Wij adviseren het college ervoor te zorgen dat de raad de regionale beleidskaders vaststelt. Het college zou de gemeenteraad bij nieuwe kaders ook op tijd moeten betrekken en in alle mogelijke gevallen scenario's of alternatieven ter kaderstelling voor moeten leggen.

Controlerend: De informatievoorziening en de kwaliteit van de informatie dienen verbeterd te worden met betrekking tot de jeugdhulp. Dit begint bij heldere beleidsdoelstellingen en inzicht in de resultaten. Door onder meer de raad actief te betrekken bij het opstellen van een monitor jeugdhulp (zie aanbeveling A) kan hen een handvat worden gegeven om beter zicht te houden op de voortgang van beleidsdoelstellingen. Daarnaast adviseren we de raad om actief te vragen om systematische evaluaties op (specifieke) beleidsthema's, om zo nog gerichter geïnformeerd te worden over de voortgang van de transformatie en inzicht te krijgen in eventuele bijstuurmogelijkheden. Ten slotte moet de raad bijgepraat worden over de regionale samenwerking op het gebied van het Sociaal Domein en hoe deze samenwerking precies georganiseerd is, wat de bevoegdheden zijn en hoe er verantwoording af wordt gelegd over de regionale samenwerking en de regionale beleidsdocumenten.

4 Bestuurlijke reactie

gemeente Berkelland

C: A.M. Weijman
T: 0545-250 250
E: info@gemeenteberkelland.nl
Bezoekadres: Marktstraat 1, Borculo

Gemeenteraad gemeente Berkelland

Zaaknummer : 229590
Onderwerp : Uitnodiging 3 oktober technisch beraad sturen in sociaal domein en reactie op aanbevelingen rekenkameronderzoek
Verzonden : 26 september 2019

Geachte leden van de raad,

Op 3 oktober is er een openbaar technisch beraad over het sturen in het sociaal domein. In het presidium na de raadsvergadering van 17 september is het college gevraagd om tijdens dit technisch beraad ook de aanbevelingen van het rekenkameronderzoek 'Zicht op de Jeugdhulp in Berkelland' te bespreken. Daarnaast heeft u gevraagd om voorafgaand aan deze avond een schriftelijke reactie te geven op de aanbevelingen van de rekenkamercommissie.
Wij geven daar graag gehoor aan. In deze brief vertellen wij u eerst meer over het programma van 3 oktober. Daarna gaan we in op de schriftelijke reactie van het college op het rekenkameronderzoek.

Programma van de avond
De avond vindt plaats in het bedrijfsrestaurant van het gemeentehuis in Borculo. Het programma ziet er als volgt uit:

19.30 uur	welkom door wethouder Marijke van Haaren
19.35 uur	presentatie over de reactie van het college op de aanbevelingen van het rekenkameronderzoek, cijfermatig inzicht en het sturen in het sociaal domein
20.00 uur	met de raad in gesprek, delen van reacties, vragen en opmerkingen
21.30 uur	einde

Inhoudelijke stukken technisch beraad
De afgelopen periode heeft u op verschillende momenten informatie van ons ontvangen over ontwikkelingen die spelen binnen het sociaal domein. Voor het overzicht sturen wij deze documenten bij deze brief mee. Het gaat om:

- update sturen in het sociaal domein (3 september 2019)
- beantwoording vragen commissie verantwoordingsrapportage sociaal domein (29 mei 2019)
- verantwoordingsrapportage sociaal domein (11 april 2019)

Ook ontvangt u van ons de uitkomsten van de cliëntervaringsonderzoeken Wmo en Jeugd 2018. Dit onderzoek is uitgevoerd onder inwoners die in 2018 een maatwerkvoorziening via de Wmo of Jeugd hebben ontvangen.

Schriftelijke reactie van het college op het rekenkameronderzoek
In deze brief geven wij onze reactie op de aanbevelingen van de rekenkamercommissie naar aanleiding van het onderzoek naar de uitvoering van de Jeugdwet. We geven eerst drie algemene noties mee om daarna in te gaan op elke aanbeveling.

Werken vanuit de bedoeling
Wij zijn verbaasd over de aanbeveling om specifiek jeugdbeleid op te stellen, omdat we bewust en in gesprek met de raad gekozen hebben voor integraal beleid in het sociaal domein. Het gedachtegoed van 'werken vanuit de bedoeling' vormt de paraplu van het door de raad vastgestelde beleidskader 'Samen Denken, Samen Doen'. We willen niet vanuit de systeemwereld de inwoner ondersteunen, maar vanuit de leefwereld van de inwoner. De opdracht van de gemeente en al haar partners is om daar waar nodig en daar waar het mogelijk is, naar de vraag van de inwoner te organiseren en maatwerk te leveren. Specifiek jeugdbeleid druist daar tegenin, omdat dan vanuit een specifieke wet wordt gekeken en niet vanuit de inwoner, die vaak met meerdere wetten in het sociaal domein te maken heeft.
De decentralisatie van de jeugdzorg naar de gemeente maakt 'werken vanuit de bedoeling' met integraal beleid mogelijk. Hiermee sluiten we aan bij de landelijke tendens om integraal te werken in het sociaal domein. Dat vertaalt zich bijvoorbeeld ook in de ambitie voor een sociaal domein brede verordening, waarin we in begrijpelijke taal voor de drie wetten inzicht willen geven in hoe we werken.
Daar waar het meerwaarde heeft, kiezen we er overigens wel voor om Jeugd apart te benaderen. Zo is er een speerpunt jeugd in de programmabegroting en worden uitgaven voor zorg in natura en PGB (persoonsgebonden budget) wel apart benoemd voor jeugd en Wmo. Op deze manier blijft het mogelijk per wet inzichtelijk te maken welke uitgaven worden gedaan.

Voorkomen en normaliseren
Wij menen dat het de opdracht van de gemeente is om jeugdproblematiek te voorkomen en het beroep op jeugdzorg terug te dringen. Niet alleen gemeenten, maar de gehele samenleving staat voor deze complexe opdracht. Dat betekent dat we als samenleving kinderen niet te snel moeten diagnosticeren, maar vaker uit moeten gaan van het principe van normaliseren en demedicaliseren. We willen zo veel mogelijk zorgen dat kinderen mee kunnen doen op school, op de vereniging en op de arbeidsmarkt. Ouders / verzorgers horen ondersteund te worden, zodat alledaagse vragen niet verworden tot een zorgvraag; investeren in preventie en inclusie in plaats van steeds meer kinderen verwijzen naar de jeugdzorg. Ook dit vraagt om een integrale benadering, want alle leefdomeinen spelen een rol bij een gezond opvoed- en opgroeiklimaat voor kinderen.

Zorg voor wie dat nodig heeft
Tenslotte maken wij ons sterk voor het garanderen van jeugdzorg voor kinderen die dit nodig hebben; voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben om veilig op te groeien en zich te ontwikkelen. We zetten daarbij in op zorg zo dichtbij mogelijk, zo vroeg mogelijk (preventie) en zo kort mogelijk en altijd uitgaande van het belang van het kind.

Aanbeveling A:
Operationaliseer beleidsdoelstellingen (specifiek gericht op jeugdhulp) en ontwikkel een monitor
De verantwoordingsrapportage, aan uw raad verstuurd in april 2019, is net na het onderzoek van de rekenkamercommissie opgesteld. Deze verantwoordingsrapportage is een invulling van deze aanbeveling. We hebben in deze rapportage maatschappelijke effecten geformuleerd met een aantal concrete indicatoren waar we op monitoren. Deze rapportage herhalen we in het eerste half jaar van 2020, waarin we de voortgang meten op de beleidsindicatoren. Er zijn in deze rapportage veel sturingscijfers gegeven in de vorm van financieel inzicht en zorggebruik.
Ook is een monitoringsinstrument in ontwikkeling. Momenteel wordt een BI (Business Intelligence) tool geïmplementeerd. De BI-tool is een toegankelijke dashboard die van de Voormekaar medewerker tot de bestuurders sturingsinformatie geeft over het sociaal domein. Ook is dit een middel dat ten goede komt aan de bedrijfsvoering van Voormekaar, onder andere in de monitoring van wacht- en doorlooptijden en caseload. We verwachten dat deze voor het eind van het jaar wordt gemaakt en dat deze in het voorjaar van 2020 operationeel is. Bij de volgende

verantwoordingsrapportage (eerste helft 2020) zullen we een eerste beeld geven van de informatie die deze monitor ons kan bieden.

Aanbeveling B:
Stel specifieke beheersmaatregelen op met betrekking tot overschrijdingen op de jeugdhulp
Wij kunnen ons vinden in deze aanbeveling en hebben daar op twee manieren reeds invulling aan gegeven. Ten eerste vormt de eerder genoemde verantwoordingsrapportage het eerste raamwerk voor het plan om te sturen in het sociaal domein. Binnen de vijf sporen wordt aangegeven welke maatregelen we treffen. We zijn bezig met de concretisering van deze maatregelen en houden de raad hiervan op de hoogte, zoals met de raadsbrief 'Voortgang sturen in het sociaal domein' (zaaknummer 243819) die recentelijk gedeeld is. Daarnaast is een samenhangend en gedragen plan van aanpak met besparingsmaatregelen in de maak. Dit plan van aanpak leggen wij u in het eerste kwartaal van 2020 voor.
Overigens vinden we het belangrijk hier te benadrukken dat het nooit precies te duiden is wat preventie oplevert. We kunnen wel een inschatting maken van het effect en op basis daarvan besluiten of we door gaan met de maatregel of niet.

Aanbeveling C;
Faciliteer een beter overzicht van het aanbod binnen het jeugdhulpveld (van preventieve voorzieningen tot aan specialistische jeugdhulp)
Wij kunnen ons vinden in deze aanbeveling en hebben deze op de volgende manier geborgd binnen het huidige beleid. Aan het eind van dit jaar wordt een digitale sociale kaart opgeleverd, voor zowel inwoners als professionals. In deze sociale kaart komt het brede sociaal domein aan de orde, waaronder ook sport, onderwijs, cultuur en gezondheid. Er wordt gewerkt aan een hoge mate van toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid. Op verzoek van uw raad kijken we of we deze sociale kaart ook op papier beschikbaar kunnen stellen.
Verder zijn er enkele zorgmarkten georganiseerd. Vorig jaar is er een markt met voorliggende voorzieningen geweest. Professionals kennen daarna weer beter elkaars aanbod en weten elkaar weer makkelijker te vinden. Binnen het Preventieplatform Jeugd Oost Achterhoek vinden verschillende netwerksessies rond thema´s plaats met hetzelfde doel. Ook is het in 2019 voorgekomen dat aanbieders zelf een netwerkbijeenkomst organiseerden waarbij Voormekaar een van de genodigden was. Ook investeren we er in dat Voormekaar medewerkers goed zichtbaar zijn in de kernen en dat er vaste aanspreekpunten zijn voor een school, huisarts, aanbieder of gecertificeerde instelling.

Aanbeveling D:
Organiseer in het verlengde van de doorontwikkeling van de Voormekaar teams bijeenkomsten gericht op samenwerking rondom complexe casuïstiek
Wij kunnen ons vinden in deze aanbeveling en geven hier al invulling aan. Zo zijn er verschillende overlegvormen op het domein jeugd waarin professionals elkaar vinden. Belangrijkste zijn het Regieoverleg Jongeren Berkelland, de Jeugdbeschermingstafel en de Expertisetafel Jeugd.

- Het *Regieoverleg Jongeren Berkelland* wordt gevormd door lokale uitvoerende professionals van Voormekaar, jongerenwerk, politie en onderwijs. Zij zetten gezamenlijke acties in om overlast van jongeren terug te dringen.
- Bij de *Jeugdbeschermingstafel* kunnen professionals (van bijvoorbeeld Veilig Thuis, Voormekaar, Gecertificeerde Instelling) jeugdigen aanmelden als er zorgen zijn over de ontwikkeling en opvoedsituatie van een kind en vrijwillige hulpverlening niet toereikend lijkt te zijn. Er wordt gezamenlijk en in aanwezigheid van ouders en kind (vanaf 12 jaar) een afweging gemaakt of de Raad voor de Kinderbescherming een onderzoek gaat starten om te kijken of er een kinderbeschermingsmaatregel nodig is (zie voor meer informatie ook www.jeugdbeschermingstafelachterhoek.nl).
- De *Expertisetafel Jeugd* is op regionaal niveau ingericht voor jeugdigen waarbij de hulpverlening is vastgelopen. Ongeacht de complexiteit van de zorgvraag en de wachtlijsten bij zorgaanbieders realiseert de expertisetafel op korte termijn passende hulp. Vaak komt dit neer op multidisciplinaire ondersteuning (meerdere aanbieders nodig) en een verblijfplek. Met de regionale expertisetafel is ook bijgedragen aan een landelijk dekkend netwerk.

Wij monitoren de verschillende samenwerkingsvormen, want aan de hand van casuïstiek komen veel aanknopingspunten naar voren voor structurele verbetering van werkprocessen.

Aanbeveling E:
Versterk de kaderstellende en controlerende positie van de raad
Wij kunnen ons vinden in deze aanbeveling. We blijven de raad via voortgangsrapportages, themabijeenkomsten en actieve informatievoorziening informeren. We zullen daarnaast de raad in de gelegenheid stellen om meer met behulp van uitgewerkte scenario´s haar kaderstellende rol te vervullen. En we zullen er in het vervolg alerter op zijn om regionale kaders door de gemeenteraad te laten vaststellen. Wij zijn benieuwd hoe de raad haar kaderstellende en controlerende rol wil invullen en gaan hier graag verder over in gesprek met de raad. Daarin komen we graag gezamenlijk tot een verdieping in de kaderstelling om ons beleid vorm te geven.

Tot slot
Samenvattend kunnen wij concluderen dat het rekenkameronderzoek een bruikbaar onderzoek is, omdat het een beeld geeft van waar we als gemeente op het gebied van jeugd voor staan. We verbazen ons over de kwaliteit van de aanbevelingen, omdat deze - op wat details na - al in actiepunten en beleid waren omgezet. De aanbevelingen zelf lijken daardoor ingehaald door de realiteit en zijn bovendien gebaseerd op systeemdenken, dat we juist zoveel mogelijk los willen laten. Het overnemen van de aanbevelingen en het maken van een plan van aanpak hierop zal in onze visie daarom weinig meerwaarde hebben voor de verdere verbetering van de kwaliteit van het jeugdbeleid. Liever investeren wij in het samenhangende en integrale plan van aanpak om te sturen in het sociaal domein, dat zoals eerder genoemd in het eerste kwartaal van 2020 gereed is.

We ontmoeten u graag op 3 oktober. Heeft u voorafgaand aan deze avond al vragen, dan kunt u contact opnemen met Hester van Zwet (strategisch beleidsadviseur jeugd, h.vanzwet@gemeenteberkelland.nl) of Anita Nibbelink (projectleider sturen in het sociaal domein, a.nibbelink@gemeenteberkelland.nl).

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers drs. J.H.A. van Oostrum

Kopie aan:
-Archief

5 Nawoord rekenkamercommissie

Aan het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Berkelland

Uw kenmerk: Doorkiesnummer: 0545 250 801
Uw brief van: Datum: 7 november 2019
Ons kenmerk: 229590 e-mail: M.Stel@gemeenteberkelland.nl
Onderwerp: Nawoord Onderzoek Zicht op jeugdhulp in Berkelland

Geacht college,

Op 26 september 2019 heeft u een uitgebreide reactie op de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie gegeven. Wij danken u daar hartelijk voor. In deze brief geven wij onze reactie hierop. We gaan inhoudelijk in op uw reactie en we doen een procesmatig voorstel voor de behandeling van de aanbevelingen.

Er is reeds een start gemaakt met de discussie van de aanbevelingen uit het onderzoek. Op 3 oktober jl. is hierover uitwisseling geweest tussen college en raad tijdens een technisch beraad over sturen in het sociaal domein. Deze avond was gewijd aan een brede bespreking over het sociaal domein en een aantal dilemma's daarin. Hoofdlijnen in deze discussie waren de kwaliteit van zorg in relatie tot de kosten en de beheersing van budgetten.

Het doel van onze voorliggende reactie is om samen te kijken hoe het proces rondom jeugdhulp verder gebracht kan worden en welke stappen daarvoor nodig zijn. Daarom is onze reactie vooral gericht op de wijze waarop met de aanbevelingen kan worden omgegaan.

Wij gaan hieronder inhoudelijk in op uw algemene reactie en op de reacties per aanbeveling en afsluitend geven we in een slotreactie enkele aandachtspunten voor het vervolgproces mee.

Algemene reactie college:

Werken vanuit de bedoeling
Wij zijn verbaasd over de aanbeveling om specifiek jeugdbeleid op te stellen, omdat we bewust en in gesprek met de raad gekozen hebben voor integraal beleid in het sociaal domein. Het gedachtegoed van `werken vanuit de bedoeling' vormt de paraplu van het door de raad vastgestelde beleidskader `Samen Denken, Samen Doen'. We willen niet vanuit de systeemwereld de inwoner ondersteunen, maar vanuit de leefwereld van de inwoner. De opdracht van de gemeente en al haar partners is om daar waar nodig en daar waar het mogelijk is, naar de vraag van de inwoner te organiseren en maatwerk te leveren. Specifiek jeugdbeleid druist daar tegenin, omdat dan vanuit een specifieke wet wordt gekeken en niet vanuit de inwoner, die vaak met meerdere wetten in het sociaal domein te maken heeft. De decentralisatie van de jeugdzorg naar de gemeente maakt 'werken vanuit de bedoeling' met integraal beleid mogelijk. Hiermee sluiten we aan bij de landelijke tendens om integraal te werken in het sociaal domein. Dat vertaalt zich bijvoorbeeld ook in de ambitie voor een sociaal domein brede verordening, waarin we in begrijpelijke taal voor de drie wetten inzicht willen geven in hoe we werken. Daar waar het meerwaarde heeft, kiezen we er overigens wel voor om Jeugd apart te benaderen. Zo is er een speerpunt jeugd in de programmabegroting en worden uitgaven voor zorg in natura en PGB (persoonsgebonden budget) wel apart benoemd voor jeugd en Wmo. Op deze manier blijft het mogelijk per wet inzichtelijk te maken welke uitgaven worden gedaan.

Voorkomen en normaliseren
Wij menen dat het de opdracht van de gemeente is om jeugdproblematiek te voorkomen en het beroep op jeugdzorg terug te dringen. Niet alleen gemeenten, maar de gehele samenleving staat voor deze complexe opdracht. Dat betekent dat we als samenleving kinderen niet te snel moeten diagnosticeren, maar vaker uit moeten gaan van het principe van normaliseren en demedicaliseren. We willen zo veel mogelijk zorgen dat kinderen mee kunnen doen op school, op de vereniging en op de arbeidsmarkt. Ouders/verzorgers horen ondersteund te worden, zodat alledaagse vragen niet verworden tot een zorgvraag; investeren in preventie en inclusie in plaats van steeds meer kinderen verwijzen naar de jeugdzorg. Ook dit vraagt om een integrale benadering, want alle leefdomeinen spelen een rol bij een gezond opvoed- en opgroeiklimaat voor kinderen.

Zorg voor wie dat nodig heeft
Tenslotte maken wij ons sterk voor het garanderen van jeugdzorg voor kinderen die dit nodig hebben; voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben om veilig op te groeien en zich te ontwikkelen. We zetten daarbij in op zorg zo dichtbij mogelijk, zo vroeg mogelijk (preventie) en zo kort mogelijk en altijd uitgaande van het belang van het kind.

Reactie rekenkamercommissie:
We zijn als rekenkamercommissie blij met de insteek zoals hierboven beschreven waarbij de nadruk ligt op integraliteit, voorkomen, normaliseren en werken vanuit de bedoeling. Deze insteek sluit goed aan bij de transformatiegedachte.
U geeft aan verbaasd te zijn over de vraag specifiek jeugdhulpbeleid op te stellen omdat u bewust heeft gekozen voor een integrale benadering. In het rapport wordt aangegeven: '*Neem het huidige beleid als uitgangspunt en maak een selectie van doelen die specifiek voor de jeugdhulp geoperationaliseerd worden. Breng hierin een balans aan tussen behoud van de integrale blik en gericht inzoomen op doelen met betrekking tot jeugdhulp*[1]*.'* Het een sluit het ander ons inziens niet uit. Wij vragen meer aandacht voor en inzicht in de wijze waarop met jeugd *binnen* het integrale beleid van Berkelland wordt omgegaan. Ook binnen een integrale benadering leg je als gemeente accenten op bepaalde thema's voor jeugdhulp en daarmee zouden specifieke doelen kunnen worden gesteld.

U geeft daarnaast aan, dat inzicht in de uitgaven met betrekking tot de Jeugdwet bestaat omdat Jeugd een speerpunt in de programmabegroting vormt en ZIN en PGB uitgaven apart worden benoemd voor jeugd. Dit maakt financieel inzichtelijk hoe het thema Jeugd ervoor staat. Het was voor ons echter niet mogelijk om de doelmatigheid van deze financiële inzet vast te stellen.

Aanbeveling A: Operationaliseer beleidsdoelstellingen (specifiek gericht op jeugdhulp) en ontwikkel een monitor

Reactie college:
De verantwoordingsrapportage, aan uw raad verstuurd in april 2019, is net na het onderzoek van de rekenkamercommissie opgesteld. Deze verantwoordingsrapportage is een invulling van deze aanbeveling. We hebben in deze rapportage maatschappelijke effecten geformuleerd met een aantal concrete indicatoren waar we op monitoren. Deze rapportage herhalen we in het eerste half jaar van 2020, waarin we de voortgang meten op de beleidsindicatoren. Er zijn in deze rapportage veel sturingscijfers gegeven in de vorm van financieel inzicht en zorggebruik.
Ook is een monitoringsinstrument in ontwikkeling. Momenteel wordt een BI (Business Intelligence) tool geïmplementeerd. De BI-tool is een toegankelijke dashboard die van de Voormekaar medewerker tot de bestuurders sturingsinformatie geeft over het sociaal domein.

[1] Rekenkameronderzoek 'Zicht op de jeugdhulp Berkelland', 2019, p 11

Ook is dit een middel dat ten goede komt aan de bedrijfsvoering van Voormekaar, onder andere in de monitoring van wacht- en doorlooptijden en caseload. We verwachten dat deze voor het eind van het jaar wordt gemaakt en dat deze in het voorjaar van 2020 operationeel is. Bij de volgende verantwoordingsrapportage (eerste helft 2020) zullen we een eerste beeld geven van de informatie die deze monitor ons kan bieden.

Reactie rekenkamercommissie:
Het is goed te zien dat u reeds invulling geeft aan deze aanbeveling en daarin rekening houdt met de ontsluiting van de informatie voor een brede doelgroep personen betrokken bij jeugdhulp. Uit uw reactie kunnen wij echter niet afleiden hoe u in dit opzicht omgaat met de operationalisering/uitvoering van de beleidsdoelstellingen specifiek gericht op jeugdhulp. Daarnaast kunnen wij uit uw reactie niet opmaken of er naast output (zorggebruik, financiële cijfers) ook gekeken wordt naar outcome: het 'nut' of 'effect' van deze output. Op landelijk niveau zijn er verschillende pilots en handreikingen over het gebruik van (gestandaardiseerde) outcome metingen binnen de jeugdhulp.[2] Naast het gebruiken van deze outcome indicatoren (zoals uitval en doelrealisatie) kunnen indicatoren worden toegevoegd die passen bij de lokale realiteit en visie van de gemeente Berkelland. Specifieke indicatoren met betrekking tot jeugd(hulp) kunnen tevens aangevuld worden met indicatoren die passen bij het integrale karakter van het lokale beleid, zoals de mate waarin een jeugdige op verschillende levensgebieden zelfstandig verder kan (zoals sociaal, werk, onderwijs).
Uit uw reactie blijkt niet hoe de raad betrokken wordt bij het opstellen van de verantwoordingsrapportage (monitor in de zin van de aanbeveling van de rekenkamercommissie). Wij bevelen een actieve betrokkenheid van de raad in deze aanbeveling wel aan.

Aanbeveling B: Stel specifieke beheersmaatregelen op met betrekking tot overschrijdingen op de jeugdhulp

Reactie college:
Wij kunnen ons vinden in deze aanbeveling en hebben daar op twee manieren reeds invulling aan gegeven. Ten eerste vormt de eerdergenoemde verantwoordingsrapportage het eerste raamwerk voor het plan om te sturen in het sociaal domein. Binnen de vijf sporen wordt aangegeven welke maatregelen we treffen. We zijn bezig met de concretisering van deze maatregelen en houden de raad hiervan op de hoogte, zoals met de raadsbrief Voortgang sturen in het sociaal domein' (zaaknummer 243819) die recentelijk gedeeld is. Daarnaast is een samenhangend en gedragen plan van aanpak met besparingsmaatregelen in de maak. Dit plan van aanpak leggen wij u in het eerste kwartaal van 2020 voor.
Overigens vinden we het belangrijk hier te benadrukken dat het nooit precies te duiden is wat preventie oplevert. We kunnen wel een inschatting maken van het effect en op basis daarvan besluiten of we door gaan met de maatregel of niet.

Reactie rekenkamercommissie:
We waarderen dat er opvolging wordt gegeven aan deze aanbeveling en dat de raad hierin wordt meegenomen. Daarnaast zijn we positief over het feit dat u uw preventieve inzet zal beoordelen op effectiviteit en op de wijze waarop u de uitkomsten wilt bijsturen.

Aanbeveling C: Faciliteer een beter overzicht van het aanbod binnen het jeugdhulpveld (van preventieve voorzieningen tot aan specialistische jeugdhulp)

Reactie college:
Wij kunnen ons vinden in deze aanbeveling en hebben deze op de volgende manier geborgd binnen het huidige beleid. Aan het eind van dit jaar wordt een digitale sociale kaart

[2] Het Nederlands Jeugdinstituut heeft bijvoorbeeld de volgende publicatie uitgebracht. De VNG heeft een themapagina over outcome indicatoren jeugd.

opgeleverd, voor zowel inwoners als professionals. In deze sociale kaart komt het brede sociaal domein aan de orde, waaronder ook sport, onderwijs, cultuur en gezondheid. Er wordt gewerkt aan een hoge mate van toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid. Op verzoek van uw raad kijken we of we deze sociale kaart ook op papier beschikbaar kunnen stellen.

Verder zijn er enkele zorgmarkten georganiseerd. Vorig jaar is er een markt met voorliggende voorzieningen geweest. Professionals kennen daarna weer beter elkaars aanbod en weten elkaar weer makkelijker te vinden. Binnen het Preventieplatform Jeugd Oost Achterhoek vinden verschillende netwerksessies rond thema's plaats met hetzelfde doel. Ook is het in 2019 voorgekomen dat aanbieders zelf een netwerkbijeenkomst organiseerden waarbij Voormekaar een van de genodigden was. Ook investeren we er in dat Voormekaar medewerkers goed zichtbaar zijn in de kernen en dat er vaste aanspreekpunten zijn voor een school, huisarts, aanbieder of gecertificeerde instelling.

Reactie rekenkamercommissie:
We zijn verheugd te horen dat u een digitale en integrale sociale kaart oplevert. Ook constateren we dat u overweegt deze kaart op papier beschikbaar te stellen. In het onderzoek werd het nut hiervan door enkele respondenten specifiek benoemd.
In uw reactie betreffende de zorgmarkten gaat u niet in op de wijze waarop u omgaat met het openstellen van zorgmarkten voor een bredere doelgroep. Wij kunnen daarom niet nagaan hoe wordt omgegaan met brede ontmoeting tussen verschillende partijen zoals de Voormekaar teams, aanbieders van vrij toegankelijke en specialistische jeugdhulp, voorliggende voorzieningen, scholen, kinderopvangorganisaties en eventueel inwoners. De huidige activiteiten die u in uw reactie omschrijft zijn allen gericht op enkele van deze partijen. Wij zien echter ook de meerwaarde in ontmoetingen en inzicht in het aanbod in de breedte van het veld, van zeer laagdrempelig (onderwijs, kinderopvang) tot aan specialistische jeugdhulpaanbieders. Wij blijven daarnaast specifiek aandacht vragen voor het aanbod van preventieve algemene voorzieningen.

Aanbeveling D: Organiseer in het verlengde van de doorontwikkeling van de Voormekaar teams bijeenkomsten gericht op samenwerking rondom complexe casuïstiek

Reactie college:
Wij kunnen ons vinden in deze aanbeveling en geven hier al invulling aan. Zo zijn er verschillende overlegvormen op het domein jeugd waarin professionals elkaar vinden. Belangrijkste zijn het Regieoverleg Jongeren Berkelland, de Jeugdbeschermingstafel en de Expertisetafel jeugd.

- *Het Regieoverleg Jongeren Berkelland wordt gevormd door lokale uitvoerende professionals van Voormekaar, jongerenwerk, politie en onderwijs. Zij zetten gezamenlijke acties in om overlast van jongeren terug te dringen.*
- *Bij de Jeugdbeschermingstafel kunnen professionals (van bijvoorbeeld Veilig Thuis, Voormekaar, Gecertificeerde Instelling) jeugdigen aanmelden als er zorgen zijn over de ontwikkeling en opvoedsituatie van een kind en vrijwillige hulpverlening niet toereikend lijkt te zijn. Er wordt gezamenlijk en in aanwezigheid van ouders en kind (vanaf 12 jaar) een afweging gemaakt of de raad voor de Kinderbescherming een onderzoek gaat starten om te kijken of er een kinderbeschermingsmaatregel nodig is (zie voor meer informatie ook http://www.leucidbeschermingstafelachterhoek.nl).*
- *De Expertisetafel Jeugd is op regionaal niveau ingericht voor jeugdigen waarbij de hulpverlening is vastgelopen. Ongeacht de complexiteit van de zorgvraag en de wachtlijsten bij zorgaanbieders realiseert de expertisetafel op korte termijn passende hulp. Vaak komt dit neer op multidisciplinaire ondersteuning (meerdere aanbieders nodig)*

en een verblijfplek. Met de regionale expertisetafel is ook bijgedragen aan een landelijk dekkend netwerk.

Wij monitoren de verschillende samenwerkingsvormen, want aan de hand van casuïstiek komen veel aanknopingspunten naar voren voor structurele verbetering van werkprocessen.

Reactie rekenkamercommissie:
Wij zijn verheugd te zien dat samenwerking en de verbetering van het proces aandacht heeft van het college. Wij kunnen echter op basis van de bij ons bekende informatie niet beoordelen of bovengenoemde overleggen anders zijn dan degenen benoemd in het onderzoek – en daarmee of dit een adequate opvolging is van de aanbeveling.
Tevens wordt het lerende karakter van deze vormen van samenwerking niet duidelijk uit uw reactie. Onze aanbeveling van tweejaarlijkse sessies heeft niet als primaire doel om complexe casuïstiek aan te pakken, maar juist om te leren van casuïstiek waar eerder in is samengewerkt. Het is in die zin een (eenvoudige) tussentijdse evaluatie van het proces van samenwerken – waarin belangrijke knelpunten (én succesfactoren) worden gedestilleerd. De focus ligt dus expliciet op leren en daarmee doorontwikkelen van de samenwerkingsvormen- en verbanden.

Aanbeveling E: Versterk de kaderstellende en controlerende positie van de raad

Reactie college:
Wij kunnen ons vinden in deze aanbeveling. We blijven de raad via voortgangsrapportages, themabijeenkomsten en actieve informatievoorziening informeren. We zullen daarnaast de raad in de gelegenheid stellen om meer met behulp van uitgewerkte scenario's haar kaderstellende rol te vervullen. En we zullen er in het vervolg alerter op zijn om regionale kaders door de gemeenteraad te laten vaststellen. Wij zijn benieuwd hoe de raad haar kaderstellende en controlerende rol wil invullen en gaan hier graag verder over in gesprek met de raad. Daarin komen we graag gezamenlijk tot een verdieping in de kaderstelling om ons beleid vorm te geven.

Reactie rekenkamercommissie:
In het onderzoek is geconstateerd dat de raad behoefte heeft aan meer inzicht en overzicht. Dit komt uiteindelijk de kwaliteit van het gesprek tussen college en raad ten goede. We zijn dan ook blij te horen dat u deze aanbeveling overneemt.
Uit uw reactie kunnen wij echter niet specifiek opmaken hoe u omgaat met de verbetering van de informatievoorziening en de kwaliteit van de informatie met betrekking tot jeugdhulp. Het voorleggen van uitgewerkte scenario's is een mooie eerste stap, maar we zouden graag zien dat de raad en het college in gezamenlijkheid tot afstemming komen hoe de informatievoorziening verder verbeterd kan worden. Daarbij blijkt uit uw reactie op aanbeveling A en op aanbeveling E niet hoe u de raad betrekt bij het opstellen van de monitor. Ook wordt in de aanbeveling genoemd: *"Ten slotte moet de raad bijgepraat worden over de regionale samenwerking op het gebied van het Sociaal Domein en hoe deze samenwerking precies georganiseerd is, wat de bevoegdheden zijn en hoe er verantwoording af wordt gelegd over de regionale samenwerking en de regionale beleidsdocumenten."* Uit uw reactie wordt niet duidelijk hoe hiermee wordt omgegaan.

Wij onderschrijven dat u zich gezamenlijk met de raad wenst te verdiepen in de kaderstelling van uw beleid. Om opvolging van bovenstaande punten te faciliteren is ons inziens vervolg discussie nodig. Hierop gaan we later in deze reactie verder in.

Tot slot

Slotreactie college:
Samenvattend kunnen wij concluderen dat het rekenkameronderzoek een bruikbaar onderzoek is, omdat het een beeld geeft van waar we als gemeente op het gebied van jeugd voor staan. We verbazen ons over de kwaliteit van de aanbevelingen, omdat deze - op wat details na - al in actiepunten en beleid waren omgezet. De aanbevelingen zelf lijken daardoor ingehaald door de realiteit en zijn bovendien gebaseerd op systeemdenken, dat we juist zoveel mogelijk los willen laten. Het overnemen van de aanbevelingen en het maken van een plan van aanpak hierop zal in onze visie daarom weinig meerwaarde hebben voor de verdere verbetering van de kwaliteit van het jeugdbeleid. Liever investeren wij in het samenhangende en integrale plan van aanpak om te sturen in het sociaal domein, dat zoals eerdergenoemd in het eerste kwartaal van 2020 gereed is.

Reactie rekenkamercommissie:
Na afronding van het onderzoek is gebleken dat sinds april 2019 een aantal zaken in gang is gezet binnen de gemeente rondom jeugdhulp zoals u het nu schetst in uw reactie richting de raad. Deze zaken zijn hierdoor uiteraard niet meegenomen in het onderzoek omdat dit op dat moment was afgerond. Daardoor hebben de onderzoekers de kwaliteit van de verbeterslagen en de verhouding tot de aanbevelingen niet kunnen toetsen.
Wij blijven het van groot belang achten om voor de jeugdhulp concrete meetbare doelen te stellen . Om deze vervolgens te kunnen monitoren en dit samen zal zorgen voor beter en meer inzicht en overzicht, ook voor de raadsleden. Dit hoeft niet ten koste te gaan van het integrale karakter van het beleid, maar maakt een inhoudelijk gesprek juist mogelijk - en maakt inzichtelijk waar mogelijkheden voor bijsturen bestaan. Uit het onderzoek is gebleken dat de integrale aanpak soms tot gevolg heeft dat goed zicht op het thema jeugd ontbreekt.

Het vinden van een balans tussen integraal en specifiek is een opgave waar college en raad ons inziens gezamenlijk het gesprek over kunnen voeren.

Eigen slotreactie rekenkamercommissie

Wij constateren dat het college inmiddels zelf met de inhoud van diverse aanbevelingen een vertaalslag heeft gemaakt in een aantal acties. Wij hebben kennis genomen van de in gang gezette acties na afloop van het onderzoek en de gedeelde inzichten van het college met zijn uitgebrachte reactie. Daarop hebben wij in deze reactie een verdere inkleuring gegeven aan onze aanbevelingen. De aanbevelingen op zich blijven daarmee ongewijzigd.

Er zijn elementen uit onze aanbevelingen die volgens ons naast de gegeven inkleuring nog nadere aandacht vragen zowel voor de raad als voor het college:

- Zorg ervoor dat de raad betrokken blijft bij het verder ontwikkelen en operationaliseren van de **beleidsdoelstellingen** specifiek gericht op de jeugdzorg en daarmee ook op een verdere ontwikkeling van de verantwoordingsrapportage (**monitoring**) (zie aanbeveling A). Doe dit in de vorm van werksessies met de raad, Hierdoor wordt automatisch de **kaderstellende en controlerende rollen** van de raad versterkt. Zoals al vermeld zou het voorleggen van uitgewerkte scenario's een mooie eerste stap zijn en we zouden graag zien dat de raad en het college in gezamenlijkheid tot afstemming komt hoe de informatievoorziening verder verbeterd kan worden (zie aanbeveling E).

- Blijf aandacht houden voor het leren van ervaringen gericht op samenwerking rondom complexe casuïstiek (zie aanbeveling D). Zoals eerder voorgesteld in ons rapport organiseer een tweejaarlijkse sessie met belangrijke partijen binnen de jeugdhulp.

Na de behandeling van het rapport met bijbehorend raadsvoorstel in de raad zal de rekenkamercommissie de uitwerking en doorwerking van de aanbevelingen monitoren. De

rekenkamercommissie ziet met belangstelling uit naar de toekomstige ontwikkelingen in dit complexe beleidsveld.

Met vriendelijke groet
namens de Rekenkamercommissie Berkelland,

William van Deursen BLS MPM MBM

Voorzitter

Nota van Bevindingen

6 Deelvragen, normenkader en onderzoek aanpak

6.1 Centrale vraag, deelvragen en normenkader

Centrale vraagstelling:
Op welke wijze is het jeugdhulpbeleid door de gemeente Berkelland vormgegeven en is hier op een effectieve, efficiënte en rechtmatige wijze uitvoering aan gegeven en welke verbeterpunten zijn er mogelijk gezien de kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol van de raad?

De centrale vraagstelling is uitgewerkt in verschillende deelvragen. De deelvragen hebben betrekking op de periode 2015 tot januari 2019. Hieronder staan de deelvragen weergegeven met de daaraan gerelateerde normen.

Deelvraag	Norm
Kaderstelling en beleid	
1. Welke kaders en doelstellingen zijn geformuleerd voor de jeugdhulp in de gemeente Berkelland, zowel voor lokale als voor regionale keuzes?	1a. Er zijn zowel lokaal als regionaal kaders en doelstellingen geformuleerd voor de jeugdhulp. 1b. De doelstellingen van het jeugdhulpbeleid zijn in specifieke en meetbare activiteiten en resultaten beschreven en de relatie tussen doelstellingen, activiteiten en resultaten is expliciet, logisch onderbouwd en vastgelegd.
2. In welke mate is de gemeenteraad betrokken geweest bij de formulering van de doelstellingen en kaders?	2a. De gemeenteraad is actief en tijdig betrokken geweest bij de formulering van doelstellingen en kaders op lokaal niveau. 2b. De gemeenteraad is actief en tijdig betrokken geweest bij de formulering van doelstellingen en kaders op regionaal niveau. 2c. De gemeenteraad heeft initiatief getoond in zijn kaderstellende rol aangaande het jeugdhulpbeleid.
3. Zijn door het college aan de gemeenteraad (inhoudelijke) scenario's voorgelegd op basis waarvan de gemeenteraad (vooraf) gewogen keuzes heeft kunnen maken?	3. Het college heeft de gemeenteraad (inhoudelijke en financiële) scenario's voorgelegd, waardoor zij (vooraf) gewogen keuze heeft kunnen maken.
4. Welke afspraken zijn er in het beleid gemaakt over de budgetten van het	4. Er zijn binnen het beleid duidelijke afspraken gemaakt over budgetten

sociaal domein en de hierbij behorende geldstromen?	van het sociaal domein en daarbij behorende geldstromen, deze zijn specifiek uitgesplitst en inzichtelijk voor wat de jeugdhulp betreft.
5. In hoeverre heeft een risico-inventarisatie plaatsgevonden en zijn beheersmaatregelen opgesteld?	5. Er heeft een risico-inventarisatie plaatsgevonden en er zijn beheersmaatregelen opgesteld.
De Jeugdhulp in de praktijk	
6. Wat zijn de kerngegevens in de gemeente Berkelland ten aanzien van jeugdhulp? (gebruik van zorg- en hulp; hoeveel procent hulp zonder verblijf, hulp met verblijf, jeugdbescherming en jeugdreclassering)	6. Kerngegevens met betrekking tot jeugdhulpgebruik zijn inzichtelijk en geven trends weer.
7. Hoe is de uitvoering van en de toegang tot de jeugdhulp in de gemeente Berkelland georganiseerd?	7. In samenwerking met de relevante stakeholders is op transparante en laagdrempelige wijze invulling gegeven aan de organisatie van de toegang.
8. Wie zijn de (beoogde) partnerorganisaties? Hoe en waarvoor wordt er samengewerkt met deze partners?	8. Het is duidelijk wie (beoogde) partnerorganisaties zijn, en afspraken c.q. overeenkomsten rondom samenwerking zijn helder en concreet.
9. Welke bijstellingen hebben er plaatsgevonden ten aanzien van het beleid en de organisatie-inrichting?	9a. Indien nodig hebben er tijdig bijstellingen plaatsgevonden ten aanzien van het beleid en de organisatie-inrichting. 9b. Deze bijstellingen zijn mede gebaseerd op de kerngegevens m.b.t. jeugdhulpgebruik.
10. Heeft de gemeente inzicht in doelrealisatie en de voortgang van de transformatie?	10. De gemeente heeft inzicht in doelrealisatie en de voortgang van de transformatie en deelt deze inzichten met de gemeenteraad.
11. Welke ervaringen hebben direct en Indirect betrokkenen bij de Uitvoering van de jeugdhulp?	11. De ervaringen van direct en indirect betrokkenen bij de jeugdhulp zijn bekend en voldoende positief.
12. In hoeverre voldoet de uitvoering aan de doelen van de Jeugdwet?	12. De uitvoering van de jeugdhulp voldoet in grote mate aan de doelen van de Jeugdwet.
13. In hoeverre voldoet de uitvoering van de jeugdhulptaken aan de vooraf gesteld doelen?	13. De uitvoering van de jeugdhulptaken voldoet in grote mate aan de vooraf gestelde doelen.
14. Hoe zijn de budgetten in de praktijk de afgelopen jaren besteed?	14a. Er is inzichtelijk hoe de budgetten in de praktijk zijn besteed;

Welke systematiek is er gehanteerd m.b.t. budgetbeheer?	14b. Het budgetbeheer is inzichtelijk en systematisch toegepast; 14c. De uitgaven m.b.t. de jeugdhulp zijn binnen de begroting gebleven.
15. Hoe wordt omgegaan met financiële risico's? En op welke manier vindt risicomanagement plaats?	15. Er zijn duidelijke afspraken over hoe om te gaan met – onder andere – financiële risico's, bijvoorbeeld in het geval van budgetoverschrijding.
Monitoring, informatievoorziening en rol van de gemeenteraad	
16. Welke afspraken zijn gemaakt over informatievoorziening aan de gemeenteraad (op welke momenten, vorm, inhoudelijk en financieel)? Worden deze afspraken ook nageleefd?	16a. Er zijn duidelijke afspraken over informatievoorziening aan de gemeenteraad (als het gaat over welke momenten, vorm, inhoud en financieel). 16b Deze afspraken worden ook daadwerkelijk nageleefd.
17. Hoe houdt de gemeenteraad zicht op de realisatie van de doelstellingen? Is dit uitgewerkt in concrete afspraken? In welke mate neemt de gemeenteraad hierin een actieve rol aan? 17a. Welke instrumenten zijn ingezet om voor de raad de realisatie van doelstellingen inzichtelijk te maken? Hoe effectief zijn deze instrumenten? Kan de gemeenteraad hierdoor ook echt zicht houden op de realisatie van de doelstellingen?	17a. Er is een heldere uitwerking van hoe de gemeenteraad zicht kan houden op de realisatie van doelstellingen, onder andere door de inzet van effectieve middelen. 17b. De gemeenteraad is in staat om zicht te houden op de realisatie van de doelstellingen van de jeugdhulp. 17c. De gemeenteraad stuurt op basis van deze informatie actief bij (indien nodig).
18. Heeft de raad op basis van de gemaakte afspraken invulling kunnen geven aan hun kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rollen?	18. De gemeenteraad geeft zowel lokaal als regionaal actief invulling aan zijn kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol.

6.2 Onderzoek aanpak

Voor het onderzoek hebben we:

- Een documentanalyse uitgevoerd;
- Face-to-face en groepsinterviews gehouden met de verantwoordelijke portefeuillehouder, beleidsmedewerkers, medewerkers van de Voormekaar teams, gemeenteraadsleden en kinderen en ouders die jeugdhulp gebruiken[3].
- Tot slot telefonische interviews afgenomen met vier jeugdhulpaanbieders en twee algemene voorzieningen en twee huisartsen. Daarnaast hebben de huisartsen in Borculo gezamenlijk een schriftelijke reactie gegeven op vragen van de onderzoekers.
- In totaal zijn er 15 interviews en focusgroepen gehouden met in totaal 35 respondenten die deelgenomen hebben aan het onderzoek.

6.3 Leeswijzer

De bovenstaande deelvragen hebben we onderverdeeld in 3 hoofdstukken, te weten: Kaderstelling en beleid, Jeugdhulp in de praktijk en Monitoring, informatievoorziening en rol van de gemeenteraad. Dit is de nota van bevindingen. Alle deelvragen komen aan bod in de verschillende hoofdstukken. Aan het eind van elk hoofdstuk reflecteren we op de daarbij behorende normen uit het normenkader.

Daarnaast zijn de volgende documenten als bijlagen opgenomen. In bijlage 1 is een overzicht van begrippen opgenomen en in bijlage 2 is een overzicht van de gebruikte documenten weergegeven. Tot slot is in bijlage 3 de klantreis opgenomen, dit is een grafische weergave van een mogelijk traject dat een jongere in de jeugdhulp in Berkelland doorloopt.

[3] De gespreksleidraden die gebruikt zijn voor de interviews kunnen opgevraagd worden bij de Rekenkamercommissie.

7 Kaderstelling en beleid

In dit hoofdstuk staat het jeugdhulpbeleid van de gemeente Berkelland centraal. In het eerste gedeelte wordt ingegaan op de wijze waarop beleid eruitziet vanuit het rijk, gemeente en regio. Vervolgens is er gekeken naar de betrokkenheid van de gemeenteraad bij de formulering van kaders en beleid. Daarbij is aandacht voor de wijze waarop met budgetten, geldstromen, risico-inventarisatie en beheersmaatregelen wordt omgegaan.

Op 1 januari 2015 trad de nieuwe Jeugdwet in werking. Uitgangspunt van de stelselwijzing was dat "jeugdhulp beter, efficiënter en effectiever op lokaal niveau geregeld kan worden".[4] Om dit voor elkaar te krijgen werden verantwoordelijkheden en (financiële) middelen, welke eerst bij het rijk, provincie en zorgverzekeraars belegd waren, overgedragen aan gemeenten. Deze decentralisatie vroeg om zowel een nieuwe bestuurlijke inregeling (transitie) als een omslag (transformatie) in de wijze waarop hulp en ondersteuning aan jeugdigen en hun systeem werd geboden. Samenhang bestond tussen transitie en transformatie in de zin dat transitie nodig was om de "bestuurlijke en financiële randvoorwaarden" te creëren voor het behalen van de transformatiedoelen. De doelen van de Jeugdwet zijn[5]:

- Preventie en eigen kracht; waarbij ingezet wordt op eigen verantwoordelijkheden, eigen mogelijkheden en het eigen sociaal netwerk.
- De-medicaliseren, ontzorgen en normaliseren; onder andere door het versterken van het opvoedkundig klimaat in wijken en scholen.
- Eerder en juiste hulp op maat; waarmee beoogd wordt het beroep op dure gespecialiseerde hulp te verminderen.
- Integrale hulp aan gezinnen (één gezin, één plan, één regisseur); waarbij ingezet wordt op betere samenwerking en innovaties in ondersteuning door ontschotting van budgetten.
- Vermindering regeldruk voor meer ruimte professionals; waardoor betrokken professionals sociale netwerken rondom het gezin weten in te schakelen en hun kracht weten te benutten.

7.1 Lokale kaders voor de jeugdhulp in gemeente Berkelland

In voorliggende paragrafen (2.1 t/m 2.4) worden de volgende deelvraag beantwoord:

Deelvraag 1: Welke kaders en doelstellingen zijn geformuleerd voor de jeugdhulp in de gemeente Berkelland, zowel voor lokale als voor regionale keuzes?

[4] Memorie van toelichting bij de Jeugdwet, 2013, p 8 https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2013/07/01/memorie-van-toelichting-bij-de-jeugdwet

[5] Memorie van toelichting bij de Jeugdwet, 2013, p 2

Deelvraag 2: In welke mate is de gemeenteraad betrokken geweest bij de formulering van de doelstellingen en kaders?

Deelvraag 3: Zijn door het college aan de gemeenteraad (inhoudelijke) scenario's voorgelegd op basis waarvan de gemeenteraad (vooraf) gewogen keuzes heeft kunnen maken?

7.1.1 Totstandkoming

In het 3D beleidskader 2014- 2016[6] is bepaald dat Wmo en jeugdhulpvragen in een team per kern opgepakt zouden worden om een eerste start te maken met het werken vanuit het principe '1 gezin, 1 plan, 1 regisseur'. De samenwerking met de Sociale Dienst Oost Achterhoek (uitvoering van de Participatiewet) en andere partners is kerngericht neergezet. Verder is in het 3D beleidskader 2014-2016 op hoofdlijnen de ontwikkelrichting beschreven. De praktijkervaringen vormen de belangrijkste elementen voor ontwikkeling. De inzet vanuit Voormekaar wordt gaandeweg bepaald op basis van gesprek met en inbreng van inwoners en hun organisaties. Dit sloot aan bij de besturingsfilosofie achter het coalitieakkoord 'Veranderende samenleving, vernieuwd bestuur' die kort te omschrijven valt als "doen is het nieuwe denken". In het coalitieakkoord staat dit als volgt beschreven: "In de nieuwe raadsperiode kiezen we voor een bestuursstijl die uitgaat van de kracht van alle inwoners, vrijwilligers, professionals en ondernemers in de gemeente. Het accent ligt op wat er wél kan. Wij juichen initiatieven toe, geven ruimte en geven vertrouwen."

Eind 2016 heeft met het 'Koersdocument Voormekaar' een heroriëntatie op de positie en taken van Voormekaar plaatsgevonden. Toen is onder andere besloten dat Voormekaar onderdeel blijft uitmaken van de gemeentelijke organisatie.

Sinds februari 2018 bestaat het nieuwe beleidskader 'Samen denken, samen doen' voor het Sociaal Domein in de gemeente Berkelland[7]. Daarvoor was in de gemeente, zoals de beleidsambtenaren zelf aangeven, het (jeugdhulp)beleid lange tijd "vrij sober".

In het beleidskader geeft de gemeente aan dat zij in haar handelen oog heeft voor regionale afspraken en dat het beleidskader in veel opzichten aansluit op de regionale koers[8]. Hoe die aansluiting eruitziet wordt niet gespecificeerd.

Centraal in het lokale beleidskader van de gemeente Berkelland staat het werken vanuit de vraag van inwoners, of "werken vanuit de bedoeling". De klant, en daarmee de samenleving, centraal stellen is hiermee een belangrijk speerpunt in het beleid van gemeente Berkelland. Het opstellen van het nieuwe beleidskader is dan ook iets dat gemeente Berkelland samen met inwoners en professionals heeft gedaan[9].

> "We zijn begonnen met interviews met sleutelfiguren. Daarin hebben we gevraagd welke thema's er spelen in het sociaal domein. Wat zijn belangrijke onderwerpen.

[6] 3D Beleidskader 2015-2016: Voormekaar in Berkelland, 2014
[7] Samen denken, Samen doen: beleidskader sociaal domein, 2018
[8] Samen denken, Samen doen: beleidskader sociaal domein, 2018, p 14
[9] Actieve Schriftelijke informatievoorziening Commissie Sociaal, 31 oktober 2017

Deze hebben we getoetst middels een enquête en daaruit hebben we kunnen opmaken welke thema's men het meest belangrijk vindt. Op basis van deze informatie hebben we thema's gebundeld. Deze thema's zijn de basis voor het beleidskader en de uitvoeringsprogramma's.[10]"

Uit het interview met de wethouder komt naar voren dat naast inwoners en professionals, ook ervaringsdeskundigen en raadsleden betrokken zijn geweest bij het ontwikkelen van het beleidskader. De wethouder geeft tevens aan dat ze niet zeker weet of de raad ook echt heel veel heeft toegevoegd aan de beleidskaders. Ze heeft in ieder geval niet scherp welke onderdelen dit dan zouden zijn. Raadsleden geven aan dat het huidige beleidskader al "grotendeels in de steigers" stond voor deze raadsperiode begon. Niet alle raadsleden zaten toen al in de gemeenteraad, waardoor ook niet iedereen iets kon zeggen over de manier waarop de kaders tot stand zijn gekomen en wat de rol van de raad daarbij was. Raadsleden die wel betrokken waren bij het ontwikkelen van de kaders geven aan dat er geen zichtbaar concrete punten zijn meegenomen die door de raad zijn aangedragen. Tot slot geeft de raad tijdens de focusgroep aan dat iedereen erg zoekende was in de kaderstelling bij de jeugdhulp. Een van de raadsleden stelt dat dat de jeugdhulp redelijk ver weg staat van de raad, met name door de complexiteit van het onderwerp.

Uit de interviews met vertegenwoordigers van algemene voorzieningen komt niet duidelijk naar voren hoe zij betrokken zijn bij het formuleren van beleid door de gemeente. Een vertegenwoordiger van een algemene voorziening geeft wel aan dat zij op verzoek in juni 2018 een advies hebben uitgebracht aan het college over de wijze waarop het preventieve jeugdbeleid vormgegeven zou moeten worden. Daarin hebben zij aangegeven dat het goed is in te zetten op zowel preventie als talentontwikkeling bij jongeren.

7.1.2 Lokale kaders

Uit de sessies met inwoners en professionals (voor de ontwikkeling van het beleidskader 'Samen denken, samen doen') zijn zes thema's gekomen die, volgens hen, op dit moment belangrijk zijn in het sociaal domein. Deze thema's staan centraal in het beleidskader van de gemeente Berkelland.

Het gaat hierbij om één algemeen thema en vijf inhoudelijke thema's[11]. Binnen elk thema is in het beleidskader onderscheid gemaakt in uitdagingen en ambities voor het betreffende thema.

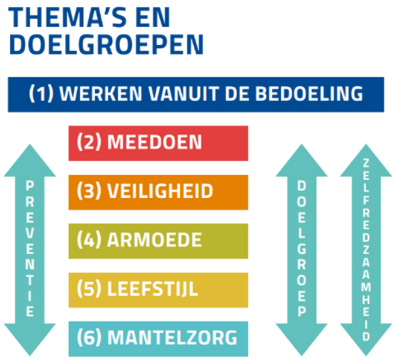

[10] Actieve Schriftelijke informatievoorziening Commissie Sociaal, 31 oktober 2017
[11] Samen denken, Samen doen: beleidskader sociaal domein, 2018

Hieronder is een samenvatting gegeven van de inhoud van de verschillende thema's op basis van het beleidskader 'Samen denken, Samen doen':

1. **Werken vanuit de bedoeling**
   Belangrijk binnen "werken vanuit de bedoeling" is dat niet langer de regels leidend zijn maar dat de samenleving en haar behoeften leiden, van systeemwereld naar leefwereld. Gemeente Berkelland streeft ernaar dat een 'sterk netwerk' bestaat waarin partijen elkaar snel weten te vinden en vanuit Wmo, Jeugdwet en Participatie domein overstijgend gezamenlijk met inwoners en professionals tot oplossingen wordt gekomen. Daarvoor is vertrouwen in en ruimte voor het handelen van professionals nodig, evenals vraaggericht werken in plaats van aanbodgericht. Minder regels en standaardprocedures zijn daarin de sleutel om eigenaarschap bij professionals te ondersteunen. Het principe van 'één gezin, één plan, één regisseur' wordt binnen dit kader nagestreefd. In dit kader wordt niet specifiek ingegaan op jeugdhulp.
2. **Meedoen**
   Uitgangspunt binnen dit kader is dat iedereen die dat wil de mogelijkheid moet hebben om mee te doen aan de samenleving of de kans moet krijgen hieraan een bijdrage te leveren. Waar nodig biedt de gemeente Berkelland hierin een steuntje in de rug. Gemeente Berkelland streeft hierin na dat maatwerk wordt geleverd, eenduidigheid in de aanpak van problemen bestaat en dat 'één gezin, één plan en één regisseur' hierbij gehandhaafd wordt. Om dit te bereiken is aandacht nodig voor communicatie tussen verschillende instanties. Binnen dit kader wordt ook genoemd hoe vroegsignalering van problematiek van belang is zodat mensen mee kunnen blijven doen. Als voorbeeld voor personen waarvoor extra aandacht nodig is wordt genoemd "jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt waarvoor geen goede tussenstap naar werk is".
   Hiervoor streeft de gemeente naar het creëren van tussenvormen van werk zodat de overstap van school naar werk makkelijker kan worden gemaakt.
3. **Veilig thuis en in de buurt**
   Met veiligheid wordt in gemeente Berkelland bedoeld: veilig opgroeien (thuis, op school en in de buurt), veilig ouder worden (thuis en in de buurt), veilig wonen en je veilig in de openbare ruimte bewegen. Tijdig de juiste hulp ontvangen en hier zonder wachtlijst bij terecht kunnen wordt expliciet voor de doelgroep kinderen en jongeren genoemd als aandachtspunt. Ook hierin streeft gemeente Berkelland na dat vroegsignalering plaatsvindt door korte lijnen in de keten. Daarbij streeft de gemeente na dat inwoners weten waar ze met zorgen terecht kunnen. Verder wordt nagestreefd dat professionals weten hoe om te gaan met privacy en de wetgeving daaromheen.

4. **Armoede**
   Gezien wordt dat schulden vaak leiden tot een opeenstapeling van problematiek. Preventie (van schulden) en vroegsignalering van problematiek zijn binnen dit onderwerp dan ook een belangrijk streven voor gemeente Berkelland. Naar vermogen inspelen op de zelfredzaamheid en de eigen verantwoordelijkheid van inwoners wordt gezien als middel om dit te bereiken. Dit betekent dat in verschillende situaties in meer of mindere mate ondersteuning dient te worden ingezet: maatwerk op de situatie. In dit kader wordt niet specifiek ingegaan op jeugdhulp.
5. **Gezonde Leefstijl**
   Dit kader omvat het streven om mensen zowel fysiek als mentaal fit te laten zijn zodat daarmee ook andere problematiek voorkomen wordt. Daarbij wordt aangegeven dat meer ingespeeld moet worden op specifieke doelgroepen omdat deze meer vatbaar zijn voor een ongezonde leeftijd. Jongeren worden hierin als voorbeeld voor een meer vatbare doelgroep genoemd. Gemeente Berkelland streeft hierin naar een gezamenlijke aanpak in de keten zodat aandacht is voor andere problematiek, zoals beperkte financiën en psychische belemmeringen, welke voorkomen dat mensen een gezonde leefstijl kunnen aannemen. Gestreefd wordt naar een situatie waarin maatwerk sneller beschikbaar is om inwoners naar een gezonde leefstijl te helpen. In dit kader wordt niet specifiek ingegaan op jeugdhulp.
6. **Mantelzorg**
   Binnen dit kader streeft gemeente Berkelland ernaar mantelzorgers te ondersteunen en overbelasting te voorkomen. Op verschillende manieren wil de gemeente hieraan uitvoering geven. Namelijk door mantelzorgers in beeld te hebben, ondersteuningsmogelijkheden inzichtelijk te maken, de basiskennis en -vaardigheden te vergroten en verbinding en (kennis-)uitwisseling tussen mantelzorgers en tussen mantelzorgers en professionals te creëren. In dit kader wordt niet specifiek ingegaan op jeugdhulp.

Overkoepelend is aangegeven dat toegankelijkheid tot zorg en eigen regie van inwoners in het proces belangrijk zijn[12]:

> "We willen dat inwoners altijd kunnen rekenen op goede, snelle hulp. Een voorbeeld daarvan is dat we tijd tussen het stellen van een vraag door een inwoner en het moment dat de juiste hulp wordt geboden zo kort mogelijk is. Dit hebben wij in onze verordening vastgelegd. We vinden het ook belangrijk dat inwoners zelf regie hebben en zelf kunnen kiezen voor wat bij hen past."

[12] Samen denken, Samen doen: beleidskader sociaal domein, 2018, p 40

Behorend bij het beleidskader is een uitvoeringsprogramma[13], dat in de volgende paragraaf verder wordt toegelicht, opgesteld:

> "Hierin staat per thema welke stappen we de komende jaren zetten om de ambities uit het beleidskader te realiseren. Het beleidskader beschrijft wat we willen bereiken en waarom. In het uitvoeringsprogramma benoemen we hoe we dit gaan bereiken. Net als het beleidskader is het uitvoeringsprogramma opgesteld samen met inwoners en professionals. In verschillende gezamenlijke bijeenkomsten is nagedacht over de uitdagingen en hoe we die kunnen omzetten in ambities".

Evenals het beleidskader is ook het uitvoeringsprogramma integraal ingestoken. Zowel kader als uitvoeringsprogramma hebben betrekking op het brede Sociaal Domein, niet enkel op de jeugdhulp. Deze integrale insteek is volgens de algemene voorzieningen geen belemmering in het uitvoeren van hun taken. Zij geven aan voldoende vrijheid en ruimte te ervaren om in te zetten wat nodig is.

7.1.3 Uitvoeringsprogramma 2018, Verordening jeugdhulp 2015 en Beleidsregels Jeugdhulp 2015

De Gemeente Berkelland heeft geen beleidskaders opgesteld die specifiek gericht zijn op jeugdhulp. Binnen de gemeente bestaat alleen Sociaal Domein breed beleid, zoals hierboven beschreven. Uitwerking aan het onderdeel Jeugd wordt gegeven in het uitvoeringsprogramma behorende bij het beleidskader, de Verordening jeugdhulp 2015 gemeente Berkelland en de Beleidsregels Jeugdhulp gemeente Berkelland 2015.

In het uitvoeringsprogramma worden de thema's en de daarbij behorende ambities uit het beleidskader herhaald. Per thema wordt aangegeven welke plannen er zijn om hier uitvoering aan te geven, welke stappen per plan worden gezet en op welk moment een plan in werking treedt.

Met betrekking tot Jeugd zijn drie specifieke plannen opgesteld:

1. *Pilot project 'Samen voor jongeren' in Neede (meer activiteiten voor jongeren en betere verbinding met gemeenschap).* Dit plan ging van start in 2018 en richt zich op het opstellen van plannen in samenspraak met organisaties en het uitvoeren hiervan.
2. *Project Praktijk Ondersteuner Huisarts (POH) jeugd GGZ*. Dit plan ging van start in 2018 en omvatte de ambitie een POH-jeugd GGZ in te zetten bij huisartsenpraktijken waar deze nu nog niet zijn[14].
3. *Voortzetting ketenaanpak jeugd*. Dit plan vormt het voortzetten van twee initiatieven, namelijk: 1) de deelname aan het Preventie Platform Jeugd Oost Achterhoek en 2) het voortzetten van Cool2BFit van Berkelland Fit[15].

[13] Samen denken, Samen doen: beleidskader sociaal domein uitvoeringsprogramma, 2018, p 3
[14] Samen denken, Samen doen: beleidskader sociaal domein uitvoeringsprogramma, 2018, p 11
[15] Samen denken, Samen doen: beleidskader sociaal domein uitvoeringsprogramma, 2018, p 15

In vier andere plannen wordt ook aandacht besteed aan de doelgroep Jeugd (maar niet specifiek gericht op jeugdhulp):

1. *Verder ontwikkelen en versterken van de bestaande infrastructuur rond participatie op de arbeidsmarkt*. Dit plan is gestart in 2016 en hierin wordt onder andere gekeken naar het ontwikkelen van een programma voor "*training van basis arbeidsvaardigheden voor jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt*"[16].
2. *Sterk netwerk, gericht op preventie van sociaal onveilige situaties*. Dit plan start in 2018/2019 en kijkt onder andere naar een Regietafel Jongeren als onderdeel van de te zetten stappen[17].
3. *Toegankelijk samen sporten en bewegen*. Dit plan start in 2019 en omvat onder andere de stap om te kijken hoe jongeren van 18 t/m 23 jaar met een minimum inkomen toegang kunnen houden tot sporten en bewegen in verenigingsverband[18].
4. *Mantelzorgsteunpunt*. Dit plan is gestart in 2017 en omvat onder andere de stap om te kijken naar de ondersteuning van jonge mantelzorgers[19].

In de verordening van 2015[20] zijn regels vastgesteld met betrekking tot verschillende onderdelen van de jeugdhulp. Op dit moment is een nieuwe verordening in ontwikkeling. Deze is echter nog niet vastgesteld door de raad, waardoor de verordening van 2015 nu geldt. In de verordening van 2015 staan de volgende onderwerpen:

- De door het college te verlenen individuele voorzieningen en overige voorzieningen;
- Voorwaarden voor toekenning van een individuele voorziening en de wijze van beoordeling en de afwegingsfactoren daarbij;
- De wijze waarop de toegang tot en de toekenning van een individuele voorziening wordt afgestemd met andere voorzieningen op het gebied van zorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning, werk en inkomen;
- De wijze waarop de hoogte van een persoonsgebonden budget wordt vastgesteld;
- Onder welke voorwaarden degene aan wie een persoonsgebonden budget wordt verstrekt, de jeugdhulp kan betrekken van een persoon die behoort tot diens sociale netwerk;
- De bestrijding van het ten onrechte ontvangen van een individuele voorziening of een persoonsgebonden budget alsmede misbruik en oneigenlijk gebruik van de wet;

[16] Samen denken, Samen doen: beleidskader sociaal domein uitvoeringsprogramma, 2018, p 7
[17] Samen denken, Samen doen: beleidskader sociaal domein uitvoeringsprogramma, 2018, p 10
[18] Samen denken, Samen doen: beleidskader sociaal domein uitvoeringsprogramma, 2018, p 15
[19] Samen denken, Samen doen: beleidskader sociaal domein uitvoeringsprogramma, 2018, p 16
[20] Verordening Jeugdhulp 2015 gemeente Berkelland, 2015

- Regels ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van jeugdhulp of de uitvoering van een kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit daarvan.[21]

Om uitwerking te geven aan deze Verordening heeft het college van B&W de Beleidsregels Jeugdhulp gemeente Berkelland 2015[22] opgesteld. Ook voor de beleidsregels geldt dat op dit moment een nieuwe versie in ontwikkeling is, welke nog niet is vastgesteld door de raad. De beleidsregels van 2015 gelden daarom nu nog. De beleidsregels van 2015 vormen een uitwerking van artikel 4 van de Verordening Jeugdhulp gemeente Berkelland 2015. Artikel 4 van de Verordening betreft de procedure toegang jeugdhulp via de gemeente waarin het volgende wordt aangegeven[23]:

> "Het college stelt bij nadere regeling regels vast met betrekking tot de procedure van en de voorwaarden voor toekenning, de wijze van beoordeling en de afwegingsfactoren bij een melding of een hulpvraag voor een individuele voorziening bij het Voormekaar team. Het college geeft daarbij aan op welke wijze hij jeugdigen informeert over de mogelijkheid en het belang om in bepaalde gevallen een beroep op jeugdhulp te doen."

Hierover wordt in de Beleidsregels 2015 het volgende aangegeven:

> "De in deze beleidsregels vervatte artikelen hebben betrekking op de indiening van een aanvraag voor een individuele voorziening, de registratie en gespreksvoorbereiding, het te voeren gesprek met een jeugdige of zijn ouders, de verslaglegging, het ondersteuningsplan, de indiening van een aanvraag, alsmede de voorwaarden voor een complete aanvraag."[24]

In 6 artikelen wordt in de Beleidsregels van 2015 het proces beschreven dat een (potentiële) cliënt binnen de jeugdhulp doorloopt.

7.2 Regionale kaders voor de jeugdhulp

7.2.1. Totstandkoming regionale kaders

De gemeente Berkelland werkt binnen het Sociaal Domein samen met acht Achterhoekse gemeenten[25]. Deze regionale samenwerking wordt gevormd door de gemeenten Berkelland, Aalten, Montferland, Oude IJsselstreek, Winterswijk, Oost Gelre, Bronckhorst en Doetinchem. In eerste instantie ging de regionale samenwerking vooral over het vormgeven van de transitie, de bestuurlijke inrichting. Echter, in 2017 werd aangegeven door het College aan de Raad tijdens de vergadering van 21 maart 2017 dat de samenwerking een verbeterslag behoefde.

[21] Verordening Jeugdhulp 2015 gemeente Berkelland, 2015
[22] Beleidsregels Jeugdhulp gemeente Berkelland 2015
[23] Verordening Jeugdhulp 2015 gemeente Berkelland, 2015
[24] Beleidsregels Jeugdhulp gemeente Berkelland 2015, p 4
[25] Sociaal Domein Achterhoek: Samenwerken om elkaar te versterken, 2017

Aansturing van de ambtelijke regionale samenwerking diende versterkt te worden waarvoor een managementoverleg Sociaal Domein (MOSD) is ingesteld waaraan uit elke gemeente één manager deelneemt[26]. Vanuit het MOSD is een nieuw visiedocument opgesteld. Sinds 2017 werken de Achterhoekse gemeenten met dit nieuwe visiedocument voor de regionale samenwerking binnen het Sociaal Domein: 'Samenwerken om elkaar te versterken'[27]. Deze regionale visie vormt de basis voor een volgende stap in het uitvoeren van de decentralisaties, namelijk het vormgeven van de transformatie; de cultuur.

De meerwaarde van de samenwerking zit hem in:

Het versterken van elkaars preventie-, hulp- en ondersteuningsaanbod.

Het versterken van elkaars ambtelijke organisatie, zowel rondom beleid, de toegang als de back- office, door het bundelen en delen van capaciteit en expertise.

Het versterken van elkaars innovatieve kracht door ervaringen en kennis met elkaar te delen.

Het versterken van elkaars strategische positie en invloed door in gezamenlijkheid op te trekken.

Bron: 'Samenwerken om elkaar te versterken'

Tijdens het interview met beleidsmedewerkers van gemeente Berkelland werd bovenstaand proces bevestigd. De regionale visie is in verschillende fasen opgesteld waarbij input van wethouders, ambtenaren, vertegenwoordigers van inwoners (vanuit de sociale raad/WMO-raad), een selectie van aanbieders, gemeenteraden en colleges van de verschillende gemeenten is meegenomen. Een aantal jeugdhulpaanbieders gaf aan zijdelings betrokken geweest te zijn bij het opstellen van het regionale visiedocument, maar wist niet meer precies hoe het proces was vormgegeven. Uit de focusgroep met raadsleden komt naar voren dat niet geheel duidelijk is in welke mate zij betrokken zijn bij de formulering van doelstellingen en kaders op regionaal niveau.

7.2.1 Regionale kaders

In de regionale visie[28] uit 2017 staat beschreven hoe binnen de regio de transformatie bewerkstelligd moet worden door onder andere het gezamenlijk afsluiten van contracten met jeugdhulpinstellingen.

Dit heeft tot doel menskracht en middelen zo efficiënt en effectief mogelijk in te zetten. Door samenwerking willen de gemeenten kennis en expertise bundelen waarmee zij beogen de kwaliteit van zorg te verhogen, vernieuwingen door te voeren en te zorgen voor eenduidigheid naar aanbieders.

In de regionale visie is een missie en een aantal maatschappelijke doelen opgesteld. De missie die wordt nagestreefd in de regio Achterhoek luidt: "Iedereen doet mee en draagt zijn steentje bij, naar eigen kunnen. Daar helpen wij elkaar bij".

[26] Ingekomen stukken - BenW-besluit over samenwerking in het sociaal domein in de Achterhoek, 21 maart 2017
[27] Sociaal Domein Achterhoek: Samenwerken om elkaar te versterken, 2017
[28] Sociaal Domein Achterhoek: Samenwerken om elkaar te versterken, 2017

De maatschappelijke doelen die daarbij zijn geformuleerd, zijn als volgt:

1. Jeugdigen groeien gezond op in een veilige en vertrouwde omgeving en kunnen zich maximaal ontwikkelen, zodat zij opgroeien tot zelfredzame mensen.
2. Mensen zitten fysiek en mentaal goed in hun vel, zij hebben veerkracht en voelen zich goed.
3. Mensen wonen zelfstandig in een veilige en toegankelijke omgeving, indien nodig met ondersteuning.
4. Mensen voelen zicht thuis in hun stad of dorp en hebben een sociaal netwerk dat zich kenmerkt door wederkerigheid.
5. Mensen participeren naar vermogen, werken aan hun ontwikkeling en leveren een maatschappelijke bijdrage aan hun omgeving.

Transformatieplan

In september 2018 is het Transformatieplan Jeugdzorgregio Achterhoek 2018-2020[29] gepresenteerd. Dit plan is de basis voor de aanvraag van de jeugdregio Achterhoek voor het landelijk transformatiefonds en is dan ook opgesteld door de acht Achterhoekse gemeenten. In het plan wordt uitwerking gegeven aan bovenstaande doelen. Dit Transformatieplan is voortgekomen uit het 'Actieprogramma Zorg voor de Jeugd', dat is opgesteld naar aanleiding van de eerste landelijke (tussen)evaluatie van de jeugdwet[30]. Met dit actieprogramma willen minister de Jonge (VWS) en minister Dekker (Rechtsbescherming) investeren in een betere zorg voor de jeugd; de jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering. Het uitgangspunt is dat het belang van het kind nog meer centraal moet komen te staan in de jeugdhulp. In het plan van de Jeugdzorgregio Achterhoek wordt aangegeven dat "de visie in eerste instantie betrekking heeft op Jeugd en Wmo in afstemming met andere beleidsterreinen zoals participatie, onderwijs, wonen e.d.".

In het Transformatieplan worden specifieke transformatiedoelen en resultaten benoemd welke de regio met zorgaanbieders en andere stakeholders wil behalen. Per doel worden acties benoemd die ondernomen zullen worden**.** In een afzonderlijk uitvoeringsprogramma dat jaarlijks wordt opgesteld zal concreet uiteengezet worden welke (meerjarige) acties worden ondernomen, met wie en wanneer. Dit plan is opgesteld "in de periode januari t/m juni 2018 met een vertegenwoordiging van gemeenten, aanbieders, cliënten, pleegouders en ervaringsdeskundigen"[31] door met hen te spreken over de wijze waarop transformatie tot een succes kon worden gemaakt. Prioriteit wordt in het plan gelegd bij "Actielijn 2 uit het landelijk actieprogramma Zorg voor de Jeugd ("Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien")"[32].

[29] Transformatieplan Jeugdzorgregio Achterhoek 2018-2022, 2018
[30] Eerste evaluatie Jeugdwet. Na de transitie nu de transformatie. ZonMw, januari 2018
[31] Transformatieplan Jeugdzorgregio Achterhoek 2018-2022, 2018, p 5
[32] Transformatieplan Jeugdzorgregio Achterhoek 2018-2022, 2018, p 8

Het Transformatieplan is in de regio opgesteld door beleidsmedewerkers van de verschillende gemeenten, waaronder alle ambtenaren jeugd van de acht gemeenten. Het plan is vastgesteld door het regionaal portefeuillehouders overleg Sociaal Domein Achterhoek (PoHo Sociaal) en door het college van B&W van de gemeente Doetinchem als penvoerder en indiener van de aanvraag voor het transformatiefonds van het Rijk. Het plan is in de gemeente Berkelland niet vastgesteld door college of raad. Of het plan langs de raad werd gestuurd was een eigen keuze van de gemeenten, bij sommige is dit wel en bij sommige is dit niet gebeurt. Het PoHo Sociaal was de formele opdrachtgever van dit plan.

Er is voor de regio's geen financiële verantwoordingsplicht, wel een inhoudelijke verantwoordingsplicht gericht op realisatie van het plan. Het Rijk en de VNG volgen de regio (evenals de 41 andere jeugdregio's) bij de uitvoering van de transformatieplannen. Ook monitoren de Achterhoekse gemeenten zelf de realisatie. Dit gebeurt door een regionale stuurgroep, bestaande uit lokale beleidsambtenaren jeugd, onder aansturing van een regionale programmamanager. Er staan nog geen afspraken over de informatievoorziening richting de colleges en gemeenteraden op papier, maar naar verwachting zal de monitorinformatie vanuit de stuurgroep gedeeld worden via de route MOSD, PoHo, colleges en dan naar de gemeenteraden. Wanneer dit zal gebeuren is nog onduidelijk.

7.3 Betrokkenheid raad bij formulering doelstelling en kaders

Voor het opstellen van het nieuwe lokale Beleidskader Sociaal domein, het uitvoeringsprogramma en het bijbehorend budget is het Plan van Aanpak: Integraal Beleidskader Sociaal Domein[33] opgesteld. Dit plan van aanpak geeft toelichting op de te nemen stappen om tot de kaders, het programma en het budget te komen. Uit dit plan van aanpak[34] blijkt hoe het informeren en betrekken van de raad bij het formuleren van het nieuwe beleidskader in 2017 van het begin af aan een onderwerp van aandacht is geweest. Beschreven is hoe men de raad op verschillende momenten wilde betrekken door:

1 "Ze te informeren over de onderliggende documenten als de bestuursopdracht en dit plan van aanpak;
2. Ze op de hoogte te houden van voortgang via de actieve informatievoorziening;
3. Ze te betrekken bij de activiteiten die we ondernemen om in gesprek te gaan met inwoners en professionals;
4. Te betrekken bij de feedbacksessies over de concepten;
5. De commissie sociaal mondeling te informeren over proces en inhoud en te vragen om feedback."

[33] Plan van Aanpak: Integraal Beleidskader Sociaal Domein, juli 2017
[34] Plan van Aanpak: Integraal Beleidskader Sociaal Domein, juli 2017, p 10

Deze stappen zijn gekoppeld aan een planning welke is opgenomen in het Plan van Aanpak. Uit de opdracht blijkt hoe tijdens de vergadering van 20 juni 2017 de raad op de hoogte is gesteld van het aanstaande plan om het beleidskader Sociaal Domein te vernieuwen[35]. Uit de stukken blijk niet of de raad is geïnformeerd over de inhoud van het Plan van Aanpak: Integraal Beleidskader Sociaal domein, beleidsambtenaren geven aan dat dit wel het geval is geweest.

Uit de actieve schriftelijke informatievoorziening blijkt hoe de commissie Sociaal op 31 oktober 2017 wordt geïnformeerd over de voortgang van het nieuwe beleidskader 'Samen denken, samen doen'. De zes thema's welke uiteindelijk de basis voor het beleidskader vormen zijn op dat moment vastgesteld.

Uit de notulen van de Commissie Sociaal van 6 februari 2018 blijkt dat tijdens deze vergadering het "*vaststellen van het beleidskader Samen denken samen doen*"[36] op de agenda staat.

Zoals beschreven in paragraaf 7.2.1. bij de totstandkoming van de lokale kaders, hebben de raadsleden niet zo'n scherp beeld met betrekking tot de ontwikkeling van de kaders. Door raadsleden of wethouder is bovenstaand Plan van Aanpak ook niet genoemd tijdens de interviews. Zowel wethouder als raadsleden benadrukten dat de jeugdhulp een complex dossier is voor de gemeenteraad om kaders voor te stellen.

De beleidsambtenaren geven aan dat er aan het college en de raad ook specifiek is gevraagd om (de ontwikkeling van) het nieuwe beleidskader en uitvoeringsprogramma niet te veel in te kaderen. Dit met als reden dat het een proces is dat bij de gemeenschap gelaten moet worden. In het proces zelf hebben uiteindelijk ongeveer acht raadsleden deelgenomen aan werksessies. Hiervoor waren raadsleden breed uitgenodigd. Beleidsadviseurs geven aan dat enkele "gemeenteraadsleden de kennis en achtergrond binnen het veld hebben om voldoende de kaderstellende rol te kunnen vervullen". Dit punt wordt ook gemaakt door raadsleden die aangeven dat de jeugdhulp erg complex is voor de meeste van hen. Uiteindelijk zijn de voornaamste kaders die meegegeven zijn vanuit raadsleden (volgens de beleidsadviseurs) dat er "geen wachtlijsten mochten ontstaan en dat er binnen de rijksfinanciën gebleven moest worden".

7.4 Inhoudelijke en financiële scenario's

Uit de documenten en gesprekken is naar voren gekomen dat er geen uitgewerkte (financiële) scenario's aan de raad zijn voorgelegd. Het college heeft, zo blijkt uit de gesprekken, voor een procesmatige aanpak gekozen waarbij er geen statische keuzescenario's zijn voorgelegd aan de gemeenteraad. In 2015 en 2016 was er met name vanwege overschot in die jaren geen aanleiding om financiële scenario's uit te werken en voor te leggen aan de raad.

[35] Raadsvoorstel bestuursopdracht beleidskader, 20 juni 2017
[36] Notulen Commissie Sociaal, 6 februari 2018

7.5 Budgetten en geldstromen

In voorliggende paragraaf wordt antwoord gegeven op **deelvraag 4: Welke afspraken zijn er in het beleid gemaakt over de budgetten van het sociaal domein en de hierbij behorende geldstromen?**

Uit interviews met beleid en financiën is naar voren gekomen dat in de collegeperiode 2014 tot en met 2018 de nieuwe taken – en dus ook de jeugdhulptaken – uitgevoerd moesten worden met de middelen die daartoe beschikbaar zijn gesteld door het rijk. Later is deze insteek losgelaten en is er gekozen voor 'zorg voor wie dat nodig heeft'. Momenteel ligt er een taakstelling om de kosten terug te dringen voor de jeugdhulp en begeleiding vanwege de tekorten. De tekorten zijn opgevangen door de inzet van eigen middelen ter beschikking te stellen voor de nieuwe taken. De budgetten jeugd en WMO zijn verder ontschot, tot het niveau van de bedragen die ontvangen zijn vanuit het rijk. Het budget voor jeugdhulp wordt niet uitgesplitst naar zorgsoorten. Geld voor de uitvoering van de participatiewet is apart gehouden.

Verder zijn de normale regels voor budgetbeheer en ook de planning en control cyclus op dit budget van toepassing. Wel heeft de raad in september 2018 ingestemd om de cyclus iets aan te passen[37] door onder andere de voorjaarsnota te laten vervallen en te vervangen door een bestuursrapportage. De jaarrekening en het jaarverslag blijven gehandhaafd.

7.6 Risico-inventarisatie en beheersmaatregelen

In voorliggende paragraaf wordt antwoord gegeven op **deelvraag 5**: **In hoeverre heeft een risico-inventarisatie plaatsgevonden en zijn beheersmaatregelen opgesteld?**

Uit interviews met beleid en financiën blijkt dat er in 2014 een risicoanalyse heeft plaatsgevonden. De risicoanalyse is een doorlopend onderdeel geweest van de begroting die jaarlijks door de raad wordt vastgesteld. Het risico (verschil tussen uitgaven en inkomsten) werd in de begroting van 2015 ingeschat op een tekort van 4 miljoen voor jeugdhulp en Wmo. Voor jeugdhulp alleen werd het risico ingeschat op € 1.825.000,-. In 2015 is de risicoanalyse in een apart voorstel aan de orde geweest bij de Raad (op 28 oktober 2014)

De gemeente kwam achteraf tot de conclusie dat ze voor 2015 en 2016 ruim uitkwamen met de middelen die beschikbaar waren gesteld door het rijk. Daar waren verschillende verklaringen voor. De meest steekhoudende is dat het rijk in de toewijzing van de middelen is uitgegaan van verouderde gegevens. Daardoor is het mogelijk dat de ene gemeente teveel middelen beschikbaar krijgt, terwijl de andere gemeente kampt met een tekort. Omdat dit risico al breed werd onderkend zijn er afspraken gemaakt met de gemeenten uit de regio om te komen tot verevening van tekorten en zo het risico te delen.

---

37 https://www.gemeenteberkelland.nl/Bestuur/Nieuwsberichten/Nieuws/2018/September/Raadsbesluiten_september_2018

De wethouder geeft in haar interview aan dat het er in eerste instantie ook op leek dat er in 2017 0,9 miljoen over zou zijn op het totale sociaal domein budget. Maar uiteindelijk bleek er 1,6 miljoen tekort te zijn.

Risicoanalyses

Uit de jaarrekeningen van 2015 en 2016 kwam naar voren dat de risico's uit de eerdere analyses geen realiteit werden. Ook in de risicoanalyse van de begroting 2017 is het risico op tekorten in de jeugdhulp benoemd. Achteraf is de constatering dat de jaarrekeningcijfers van de jaren 2015 en 2016 geen bruikbare informatie opleverden om zicht te krijgen op de omvang van het zorggebruik binnen de gemeente.

Doordat de cijfers van 2015 en 2016 positief uitvielen werd er door de gemeente geen noodzaak gevoeld om beheersmaatregelen op te stellen. Uiteindelijk werd het tekort van het boekjaar 2017 pas echt inzichtelijk in maart 2018.

Beheersmaatregelen

Om de kosten beheersbaar te houden is er in januari 2019 een presentatie aan de raad gegeven, met een uitleg van het bestuur/ ambtelijke organisatie over de financiële stand van zaken van het sociaal domein en de manier waarop de organisatie wil sturen. Langs zogenaamde 'sporen' wordt hier verder uitwerking aan gegeven, ervan uitgaande dat de inkomsten ongeveer gelijk blijven en de uitgaven verder zullen stijgen:

Verschillende sporen [38]
Spoor 1: Uitvoeringsprogramma "Samen Denken Samen Doen"
Spoor 2: Aanscherping in het proces van zorgtoewijzing
Spoor 3: Invloed uitoefenen op het toegewezen budget en de uitkering
Spoor 4: Inzet binnen de regio
Spoor 5: Kritisch kijken naar de reguliere uitgaven

De maatregelen die hierin worden beschreven hebben betrekking op het gehele sociaal domein. De wethouder heeft echter al wel een winstwaarschuwing afgegeven: "Het gaat waarschijnlijk niet lukken om het tekort helemaal op te lossen, maar er wordt wel stevig op in gezet. Nu ligt er de opdracht van de raad om te zorgen dat al deze maatregelen gaan lukken".

7.7 Samenvattend en reflectie op de normen

In dit hoofdstuk is onderzocht welke doelstellingen regionaal en lokaal in de gemeente Berkelland voor de jeugdhulp bestaan, hoe de raad betrokken is bij de formulering hiervan en op welke manier is omgegaan met budgetten en risico's.

[38] Presentatie aan de raad, 15 januari 2019 Sociaal domein (powerpoint)

Hieronder reflecteren we op norm 1 t/m 5.

Norm 1a: Er zijn zowel lokaal als regionaal kaders en doelstellingen geformuleerd voor de jeugdhulp. Norm 1b: De doelstellingen van het jeugdhulpbeleid zijn in specifieke en meetbare activiteiten en resultaten beschreven en de relatie tussen doelstellingen, activiteiten en resultaten is expliciet, logisch onderbouwd en vastgelegd.

Deze norm wordt gedeeltelijk behaald. Lokaal is jeugdhulp opgenomen in het integraal sociaal domeinbeleid, daarin staan geen doelen specifiek gericht op de jeugdhulp. De activiteiten en resultaten met betrekking tot jeugd worden aan de hand van de gestelde doelen gespecificeerd in het uitvoeringsprogramma, echter worden deze weinig meetbaar beschreven. Regionaal is in samenwerking met acht Achterhoekse gemeenten een visie op samenwerking in het brede sociaal domein en een transformatieplan specifiek gericht op de jeugdhulp opgesteld. In het transformatieplan worden specifieke transformatiedoelen en resultaten benoemd voor de regio en haar partners. In een afzonderlijk uitvoeringsprogramma dat jaarlijks wordt opgesteld zal concreet uiteengezet worden welke (meerjarige) acties worden ondernomen, met wie en wanneer. Hoe het lokale en regionale beleid en de daarin genoemde doelen zich precies tot elkaar verhouden wordt niet specifiek gemaakt in de documenten.

Norm 2a: De gemeenteraad is actief en tijdig betrokken geweest bij de formulering van doelstellingen en kaders op lokaal niveau. Norm 2b: De gemeenteraad is actief en tijdig betrokken geweest bij de formulering van doelstellingen en kaders op regionaal niveau. Norm 2c: De gemeenteraad heeft initiatief getoond in zijn kaderstellende rol aangaande het jeugdhulpbeleid.

Deze norm wordt gedeeltelijk behaald. Het initiatief voor het stellen van de kaders ligt met name bij het college. Het invullen van de kaderstellende rol door de raad wordt bemoeilijkt door een gebrek aan kennis en ervaring met betrekking tot jeugdhulp(beleid). De raad heeft als kader vooral genoemd dat geen wachtlijsten dienen te bestaan en dat budgetten niet overschreden moeten worden. Met betrekking tot het lokaal niveau is de raad op verschillende momenten voor, tijdens en na formulering van doelen en kaders betrokken door hen om input te vragen en hen te informeren over de ontwikkeling. Echter was de rol van de gemeenteraad bewust beperkt, omdat kaderstelling, op initiatief van het college, vooral in samenspraak met de samenleving heeft plaatsgevonden. Met betrekking tot het regionale niveau, de visie en het transformatieplan, is onduidelijk in welke mate de raad betrokken is geweest bij formulering van doelstellingen en kaders en of dit tijdig is gebeurd. De visie en het transformatieplan zijn niet vastgesteld door de gemeenteraad van Berkelland.

Norm 3: Het college heeft de gemeenteraad (inhoudelijke en financiële) scenario's voorgelegd, waardoor zij (vooraf) gewogen keuze heeft kunnen maken.

Aan deze norm wordt niet voldaan. Er zijn geen uitgewerkte inhoudelijke en financiële scenario's aan de raad voorgelegd. Het college heeft een procesmatige aanpak gekozen waarbij geen statische keuzescenario's zijn voorgelegd aan de gemeenteraad.

Met name vanwege overschot in 2015 en 2016 bestond er geen aanleiding financiële scenario's uit te werken en aan de raad voor te leggen.

Norm 4: Er zijn binnen het beleid duidelijke afspraken gemaakt over budgetten van het sociaal domein en daarbij behorende geldstromen, deze zijn specifiek uitgesplitst en inzichtelijk voor wat de jeugdhulp betreft.

Deze norm wordt gedeeltelijk behaald. Op dit moment wordt zorg in gemeente Berkelland geleverd volgens het principe 'zorg voor wie dat nodig heeft'. Budgetten voor jeugd en WMO zijn ontschot tot het niveau van de bedragen beschikbaar gesteld door het rijk, het budget voor de participatiewet is apart gehouden. Met een kleine aanpassing in de cyclus zijn verder de normale regels voor budgetbeheer en de planning en control cyclus op het jeugdhulpbudget van toepassing. Het budget voor jeugdhulp wordt niet verder specifiek gemaakt, er vindt geen uitsplitsing naar zorgsoorten plaats.

Norm 5: Er heeft een risico-inventarisatie plaatsgevonden en er zijn beheersmaatregelen opgesteld.

Deze norm wordt gedeeltelijk behaald. Er heeft een risico-inventarisatie plaatsgevonden op verschillende momenten in het proces van (vormgeving van) de decentralisaties. Achteraf is gebleken dat bij de risicoanalyses gebruik is gemaakt van inadequate en onbruikbare cijfers waardoor de analyses geen adequaat beeld van de werkelijkheid gaven. Volgens de analyses zouden de resultaten positief uitvallen waardoor de gemeente geen noodzaak tot het opstellen van beheersmaatregelen voelde. In 2018 werden tekorten in het sociaal domein inzichtelijk, veroorzaakt door niet ingecalculeerde risico's. Naar aanleiding van de geconstateerde tekorten in het sociaal domein zijn nu verschillende beheersmaatregelen opgesteld waaraan volgens 5 sporen uitwerking wordt gegeven.

8 Jeugdhulp in de praktijk

8.1 Kerngegevens zorggebruik

In voorliggende paragraaf wordt antwoord gegeven op **deelvraag 6: Wat zijn de kerngegevens in de gemeente Berkelland ten aanzien van jeugdhulp?**

Uit de cijfers van het CBS[39] is te zien dat 6.7% van alle jongeren in de gemeente Berkelland tot 23 jaar in de eerste helft van 2018 jeugdhulp ontving. Dit is lager dan het landelijk gemiddelde, dat volgens het CBS op 7.3% procent ligt. Onderstaande grafiek geeft dit grafisch weer.

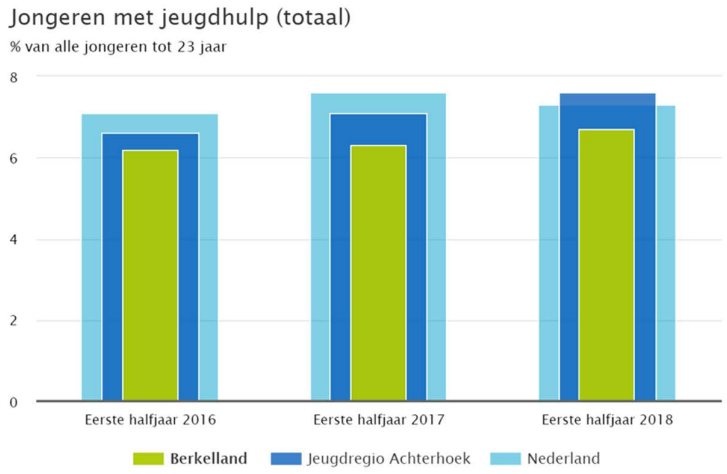

In onderstaande tabel is de verdeling naar type jeugdhulp af te lezen voor de gemeente Berkelland in de eerste helft van 2018[40]:

Type jeugdhulp	Percentage
Jeugdhulp zonder verblijf	80,6%
Jeugdhulp met verblijf	10,6%
Jeugdbescherming	7,6 %
Jeugdreclassering	1,8%

Op basis van de cijfers van het CBS[41] is ook een vergelijking te maken in het jeugdhulpgebruik van de gemeente Berkelland en het landelijk gemiddelde. Deze vergelijking is in onderstaande tabel te zien.

[39] Via https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/benchmark-jeugdzorg#berkelland
[40]Verkregen via https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Jeugd-en-jeugdhulpverlening/
[41] https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/benchmark-jeugdzorg#berkelland

Type jeugdhulp	Landelijke gemiddelde	Gemeente Berkelland
Jeugdhulp zonder verblijf	6,8%	6,2%
Jeugdhulp met verblijf	0,8%	0,9%
Jeugdbescherming	0,8%	1,0%
Jeugdreclassering	0,3%	0,3%

Uit een presentatie aan de Raad op 15 januari 2019[42] blijkt daarbij dat in de gemeente ontgroening[43] plaatsvindt. De verwachting is dat de verhouding jeugd zich zal ontwikkelen van 1 op de 4 jongeren in 2005 naar 1 op de 5 jongeren in 2040 in populatie. Daarbij wordt de vraag gesteld wat hiervan de invloed op jeugdhulp zal zijn in de toekomst.

Daarbij blijkt uit dezelfde presentatie dat de gemiddelde kosten van de jeugdhulp van 2017 op 2018 op alle vlakken behalve jeugdhulp met verblijf (exclusief behandeling) zijn gestegen. Vooral binnen de GGZ is een forse toename van kosten zichtbaar (zie onderstaande tabel)[44]. Aandachtspunt hierbij is dat van aanbieders in de GGZ in 2017 en ook begin 2018 niet alle betalingen via het gegevensknooppunt werden verwerkt, terwijl eigenlijk alle zorgleveranciers dit vanaf begin 2017 hadden moeten doen. In de loop van 2018 zijn de meeste aanbieders in de GGZ dit wel gaan doen. Dit verklaart de relatief grote stijging. Hetzelfde geldt, maar dan in mindere mate, voor de ambulante hulpverlening.

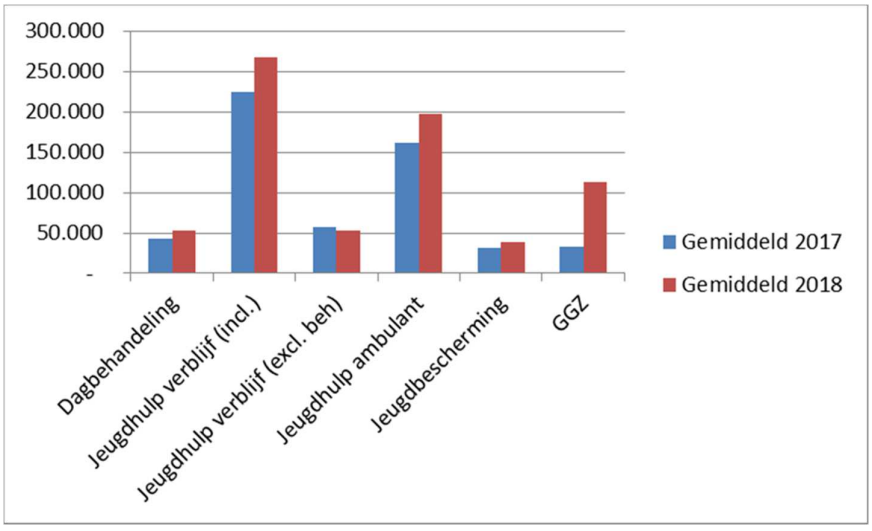

[42] Presentatie Raad 15 januari 2019 Sociaal Domein
[43] https://nl.wikipedia.org/wiki/Ontgroening_(demografie)
[44] Presentatie Raad 15 januari 2019 Sociaal Domein

Ook blijkt uit de presentatie hoe over 2018 een opwaartse trend in het aantal voorzieningen Jeugd heeft plaatsgevonden, van ongeveer 1250 naar ongeveer 1450 (zie onderstaande tabel)[45].

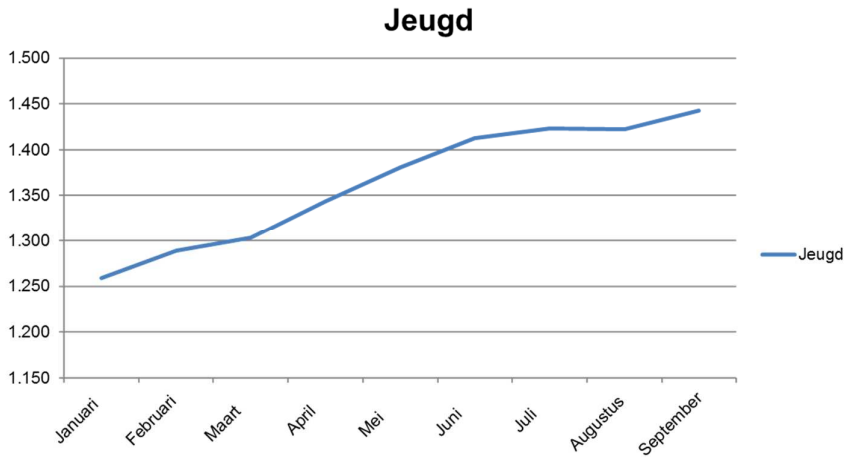

8.2 Uitvoering toegang

Deze paragraaf gaat in op de organisatie en uitvoering van de 'toegang', oftewel de routes die jeugdigen en/of ouders die hulp zoeken kunnen nemen. Allereerst wordt ingegaan op de verschillende mogelijke routes, waarna de gemeentelijke route verder wordt uitgediept. Ook worden aandachtspunten van deze route benoemd en de huidige doorontwikkeling ervan. Ten slotte gaan we in op een aantal andere routes die in de gemeente Berkelland veelvuldig worden genomen.

In voorliggende paragraaf wordt antwoord gegeven op **deelvraag 7**: **Hoe is de uitvoering van en de toegang tot de jeugdhulp georganiseerd?**

Uit de Verordening Jeugdhulp 2015 van gemeente Berkelland[46] blijkt hoe de toeleiding naar Jeugdhulp op vijf verschillende manieren kan verlopen, namelijk:

1. Vrij toegankelijk
2. Via de gemeente
3. Via gecertificeerde instellingen, (kinder-)rechter, OM of justitiële jeugdinrichting
4. Na verwijzing door de huisarts, medisch specialist of jeugdarts
5. Via het Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK) (dit is inmiddels opgegaan in Veilig Thuis)

[45] Presentatie Raad 15 januari 2019 Sociaal Domein
[46] Verordening Jeugdhulp 2015 gemeente Berkelland

De Voormekaar teams

Wat betreft de gemeentelijke toegang heeft gemeente Berkelland in 2015 vijf lokale teams ingesteld als toegang tot Wmo en jeugdhulp, de Voormekaar teams (VMK)[47]. Dit betekent dat per kern een team verantwoordelijk is voor de Wmo en jeugdhulp vragen uit die kern. Een nauwe samenwerking met de Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA) zorgt voor de verbinding met vragen op het terrein van de Participatiewet. De teams zijn er voor alle leeftijden, zogenaamde 0-100 teams.

De VMK teams van Borculo en Beltrum zijn operationeel samengevoegd en gezamenlijk verantwoordelijk voor de meldingen. De Voormekaar teams zijn verspreid over vijf dorpen en dorpskernen binnen de gemeente. Via de teams zet gemeente Berkelland in op preventie en laagdrempelige ondersteuning. De Voormekaar teams maken deel uit van de gemeente, dat wil zeggen dat de medewerkers van de teams in dienst zijn van de gemeente. De medewerkers zijn allen 'casusregisseurs', waarbij ieder een eigen specialisatie heeft. In elk team zitten ongeveer 3 jeugdspecialisten. In de schil rond Voormekaar zitten twee senior jeugdspecialisten (tevens teamcoaches) voor intervisie, supervisie en complexe casuïstiek. De jeugdspecialisten zijn SKJ geregistreerd of vooraangemeld, daarmee voldoet de gemeente aan het Kwaliteitskader Jeugd.

Voor de Voormekaar teams is bij aanvang "gekozen voor een ontwikkelpad onder het motto "doen is het nieuwe denken". Er was geen blauwdruk vooraf.[48]" De inzet vanuit Voormekaar zou gaandeweg bepaald worden op basis van behoeften van inwoners en organisaties. In 2016 werd het eerste initiatief genomen voor doorontwikkeling van de Voormekaar teams, op basis van de opgedane praktijkervaringen. In het daaropvolgende koersdocument zijn de volgende kerntaken van de Voormekaar teams benoemd[49]:

1. **Preventie en signalering**
   "VMK handelt proactief en signaleert om kansen en mogelijkheden van inwoners maximaal te benutten. Ook is VMK aanspreekpunt voor maatschappelijke partners en inwoners die een signaal willen afgeven of een suggestie hebben voor verbetering, zowel voor een individu als voor een bepaalde groep"
2. **Ondersteuning aan inwoners die actief zijn of willen worden**
   Hierbij is specifieke aandacht voor mensen die informele zorg en mantelzorg (willen) leveren

[47] Koersdocument doorontwikkeling Voormekaar, 2016
[48] Koersdocument doorontwikkeling Voormekaar, 2016, p 4
[49] Koersdocument doorontwikkeling Voormekaar, 2016, p 6

3. **Toegang bieden tot ondersteuning. Monitoring van de voortgang en doelmatigheid van de toegekende en geleverde ondersteuning**
   "VMK vervult een poortwachtersfunctie. Inkomende ondersteuningsvragen van inwoners worden beoordeeld. Als er sprake is van een eenvoudige hulpvraag wordt het vraagstuk door VMK opgelost; bij complexe hulpvragen worden zo nodig diensten ingekocht bij specialistische partners. Ingeval van doorverwijzing monitort VMK de voortgang."
4. **Verbinding en overzicht tussen organisaties en mensen**
   "VMK verbindt organisaties en mensen met elkaar, heeft inzicht in en biedt overzicht van het lokaal sociaal maatschappelijk veld en onderhoudt dit voortdurend."

In de praktijk werkt toeleiding naar de Voormekaar teams op verschillende manieren. Veel aanvragen komen telefonisch binnen. Daarnaast gebeurt toeleiding naar de teams ook via onder andere scholen, kinderartsen en huisartsen. Wanneer een vraag binnenkomt wordt deze (indien nodig) eerst toegewezen aan een specifiek team, daarna aan een medewerker die de specialisatie heeft voor de desbetreffende vraag. Er vindt een keukentafelgesprek plaats (streven is binnen 5 werkdagen) waarin de hulpvraag verder wordt verkend. Vanuit daar schakelt het Voormekaar team – indien nodig – hulp in: binnen het eigen netwerk van een cliënt, bij algemene voorzieningen en/of bij een jeugdhulpaanbieder. Ook kunnen er vervolggesprekken met de casusregisseur vanuit het Voormekaar team plaatsvinden.

Aandachtspunten bij de gemeentelijke toegang

In de gesprekken komen verschillende positieve punten naar voren over de werking van de Voormekaar teams. De medewerkers van de teams geven aan veel te delen over hun werkwijze, aan onderlinge intervisie te doen en opbouwend kritisch te zijn naar elkaar. Samenwerking met veel partners gaat goed, er zijn met verschillende jeugdhulpaanbieders, huisartsen en scholen inmiddels korte lijntjes. Over het algemeen lukt het de teams dan ook om hun (in het interview) zelfbenoemde resultaat te behalen: "Dat kinderen veilig, gezond en gelukkig kunnen opgroeien binnen hun eigen systeem". Ook partners, zoals jeugdhulpaanbieders en huisartsen, geven aan (de samenwerking met) de Voormekaar teams te waarderen. Huisartsen benoemen bijvoorbeeld het feit dat de Voormekaar teams gezinsgericht werken als grote voordeel. Naast deze positieve lijn komen er ook een aantal aandachtspunten uit de gesprekken naar boven met betrekking tot de Voormekaar teams, waarvan een groot deel ook door de medewerkers zelf wordt benoemd.

Onduidelijkheid over rollen en verantwoordelijkheden

In het koersdocument over Voormekaar staat dat de Voormekaar team medewerkers enkel een "poortwachtersfunctie" vervullen naar hulp (een toegang) en niet als opdracht hebben om zelf hulp en ondersteuning te bieden, behalve als het om kleine enkelvoudige vragen gaat. Wanneer specialistische hulp wordt ingezet monitoren ze het verloop daarvan. Uit de interviews met beleidsadviseurs blijkt de praktijk veel weerbarstiger te zijn. Ditzelfde punt wordt gemaakt door de medewerkers van de Voormekaar teams. Volgens hen:

> "Heeft het goed oppakken van jeugdcasussen meer tijd nodig dan we nu hebben. Het echt goed volgen van een casus lukt nu niet. Het wordt steeds duidelijker dat er meer van ons wordt verwacht dan dat wij kunnen waarmaken".

Het lukt de medewerkers naar eigen zeggen dus onvoldoende om bij jeugdcasuïstiek de inzet te plegen die zij nodig achten. Daarbij komt de vraag kijken wat dan precies van hen verwacht wordt, vanuit zowel cliënt als gemeente, als samenwerkingspartners. En of die verwachtingen overeenkomen en realistisch zijn. Gekoppeld aan de spanning tussen de toegangsfunctie en die van hulpverlener, is er ook de vraag over de precieze invulling van een eventuele regierol van de medewerkers. Bij jeugdcasuïstiek is het momenteel onvoldoende duidelijk wat van de casusregisseurs van de teams wordt verwacht qua regie: voeren ze actieve of passieve regie? Dit is een vraag waar ze mee worstelen en nog geen helder antwoord op hebben. En mocht de uitkomst zijn dat ze meer actieve regie gaan voeren (wat meer tijd kost), wat betekent dit dan voor eventuele wachtlijsten?

Verschillende extra taken

De teams hebben door de tijd heen verschillende extra taken erbij gekregen, zoals het uitvoeren van 'drang'[50]. Deze extra taak drukt zowel op hun tijd, als dat het hun rol als casusregisseur nog onduidelijker maakt. Wat betreft de drang-taak geeft de geïnterviewde gecertificeerde instelling (voorheen ingekocht voor drang) daarnaast aan dat deze instelling nu casuïstiek voorbij ziet komen waarbij ze in een eerder stadium nog wat hadden kunnen doen in het kader van drang, om erger te voorkomen. Maar omdat dit nu bij de Voormekaar teams ligt heeft de gecertificeerde instelling daar geen rol meer in.

Tijdstekort en wachtlijsten

De medewerkers van de Voormekaar teams geven aan onvoldoende tijd te hebben om jeugdcasuïstiek op te pakken. Ze hebben te weinig tijd om voldoende aandacht te kunnen besteden aan elke (nieuwe) jeugdige en daarnaast ook nog te monitoren op het verloop van hulp bij jeugdigen die ze eerder hebben verwezen.

---

[50] Ook wel 'preventieve jeugdbescherming': een vasthoudende en actieve houding van de jeugdhulpprofessional, die vrijwillige maar niet vrijblijvende ondersteuning biedt aan een gezin waar veiligheid en/of ontwikkeling van een jeugdige in het geding zijn. Drang is vaak de laatste kans om een jeugdbeschermingsmaatregel te voorkomen. Bron: Nederlands Jeugdinstituut.

De nu gemaakte werkafspraak is dat wanneer een medewerker het met een gezin denkt te redden met 4 á 6 gesprekken, dat de Voormekaar medewerker dan zelf de ondersteuning biedt. Is er meer inzet nodig, bijvoorbeeld bij gezinnen met meervoudige problematiek, dan verwijst de medewerker door naar (specialistische) hulp. Ondanks werkafspraken om de hoge werklast te verlichten blijft dit een aandachtspunt, zeker aangezien er bij meerdere teams soms wachtlijsten ontstaan. De medewerkers van Voormekaar team geven echter aan dat deze voor jeugd waarschijnlijk meevallen, ten opzichte van wachttijden voor vragen met betrekking tot de WMO. Jeugdigen krijgen over het algemeen prioriteit, omdat er sneller veiligheidsvraagstukken bij komen kijken.

Verschillen tussen de teams

Zowel Voormekaar team medewerkers als de wethouder geven aan dat de samenwerking en afstemming tussen de teams onderling nog beter kan. Nu blijkt uit onder meer verslaglegging nog te vaak dat bijvoorbeeld de intake of de wijze van samenwerken met een jeugdhulpaanbieder verschillen per team. De teams hebben ook de mogelijkheid tot het bepalen van hun eigen 'couleur locale', doordat ze zelfsturend werken. Dit geeft minder mogelijkheden tot grip en sturing dan bij een meer hiërarchische structuur.

Laagdrempeligheid toegang

Ten slotte ziet ook de geïnterviewde jongerenwerker een aandachtspunt bij de huidige inrichting van de gemeentelijke toegang:

> "De toegang past niet bij jongeren. Als zij te maken krijgen met jeugdhulp of zelf de stap daarnaartoe willen zetten moeten zij zich eigenlijk altijd bewegen naar een systeemwereld. Die stap is ontzettend groot om te maken, dat maakt dat veel jongeren daar in een vroeg stadium ook niet terechtkomen. De toegang naar de jeugdhulp zou zo makkelijk en klein mogelijk moeten zijn. Nu de Voormekaar teams in de Jimmy's komen werken komt de toegang dichterbij. Daardoor komt er bekendheid bij jongeren, wat de stap verkleint."

Het aandachtspunt dat ze hier benoemt, de drempel die jeugdigen ervaren naar het Voormekaar team toe te gaan als 'instituut', wordt inmiddels dus al deels verholpen doordat Voormekaar team medewerkers actief de jeugdigen (in dit geval bij Jimmy's) opzoeken.

Doorontwikkeling Voormekaar teams

Veel van de genoemde aandachtspunten hangen met elkaar samen. Onduidelijkheid over de rol van de casusregisseur, het krijgen van extra taken en tijdsdruk hebben allemaal een onderling verband. Daarom is in de doorontwikkeling van de Voormekaar teams ook specifiek aandacht voor onder meer deze punten. In 2018 is vanuit B&W opnieuw opdracht gegeven tot doorontwikkeling van de Voormekaar teams[51].

[51] Bestuursopdracht doorontwikkeling VMK, 2018,

Noodzaak voor deze ontwikkeling is tweeledig, enerzijds gaat het hierbij om het verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening en anderzijds om het beheersen van de kosten.

> "De urgentie vanuit de organisatie voor deze doorontwikkeling is groot: vanuit het bestuur is er de wens om de kwaliteit van de dienstverlening van VMK verder te verbeteren en zijn er zorgen over de toenemende kosten in het sociaal domein. Ook is er nu tijd om te investeren in de doorontwikkeling van VMK; na een periode waarin alle zeilen bij werden gezet om de transitie van de zorgtaken op te pakken. Omdat VMK een groot deel van de toewijzingen van ondersteuning doet, is de aanname dat er binnen VMK ook mogelijkheden liggen om te sturen in deze kosten.[52]"

In het interview met de wethouder werd ook aangegeven dat de doorontwikkeling van de Voormekaar teams prioriteit heeft. Volgens de wethouder is er in de doorontwikkeling van de teams ook aandacht voor betere uitwerking van protocollen en meer uniform uitvoeren van taken; op dit moment worden sommige taken niet eenduidig uitgevoerd in de verschillende teams.

In de Bestuursopdracht doorontwikkeling VMK 2018 wordt aangegeven dat de visie zoals opgesteld in het Koersdocument in 2016 leidend blijft: de kerntaken van het team blijven hetzelfde[53]. Doorontwikkeling is vanaf 1 januari 2019 ingezet[54] en richt zich vooral op het scherper stellen van de kaders van de Voormekaar teams:

> "Op dit moment is er onvoldoende duidelijkheid over werkafspraken, procesafspraken en (bestuurlijke) kaders. Er is daarom behoefte aan borging van en uniformiteit in de werkwijze van VMK. Een verduidelijking van de VMK opdracht zal bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit en het verminderen van werkdruk bij Voormekaar.[55]"

De volgende concrete resultaten worden beoogd met het traject van doorontwikkeling[56]:

- De zorgtoewijzing vindt zodanig plaats dat er sprake is van zorg voor wie dat nodig heeft (dus noodzakelijke zorg wordt ingezet).
- De werkprocessen (werkafspraken, definities, kwaliteitsafspraken, enz.) van VMK zijn uniform.
- Maatwerk is altijd mogelijk (vastgelegd in de wet), maar wel binnen eenduidige kaders.
- De verantwoordelijkheden van VMK (en wat juist niet onder de verantwoordelijkheden van VMK valt) zijn helder. Elke medewerker van VMK weet wat er van hem/haar verwacht wordt.

[52] Bestuursopdracht doorontwikkeling VMK, 2018, p 1
[53] Bestuursopdracht doorontwikkeling VMK, 2018, p 3
[54] Actieve Schriftelijke informatievoorziening Commissie Sociaal, 8 januari 2019
[55] Bestuursopdracht doorontwikkeling VMK, 2018, p 2
[56] Bestuursopdracht doorontwikkeling VMK, 2018, p 2

- De dienstverlening van VMK voor inwoners en professionals uit het sociaal domein is kwalitatief goed.
- De verwachtingen van de VMK-medewerkers zijn helder (zoals bewustzijn van het werken in een politieke organisatie en kostenbewustzijn).

De raad is van de doorontwikkeling op de hoogte gesteld in de Actieve Schriftelijke informatievoorziening van de Commissie Sociaal op 8 januari 2019 en in een presentatie op 15 januari 2019.[57]

Andere verwijzers

Naast de gemeentelijke toegang zijn er ook nog andere wettelijke verwijzers, waarvan de meeste verwijzingen plaatsvinden door huisartsen en Gecertificeerde Instellingen. Cijfers van de 'Benchmark Jeugdzorg' van het CBS laten zien dat in de gemeente Berkelland relatief veel verwijzingen naar jeugdhulp zonder verblijf via de gemeentelijke toegang lopen t.o.v. van andere gemeenten.[58] Bij jeugdhulp mét verblijf is dit percentage juist relatief laag en nemen gecertificeerde instellingen het merendeel van de verwijzingen voor hun rekening.

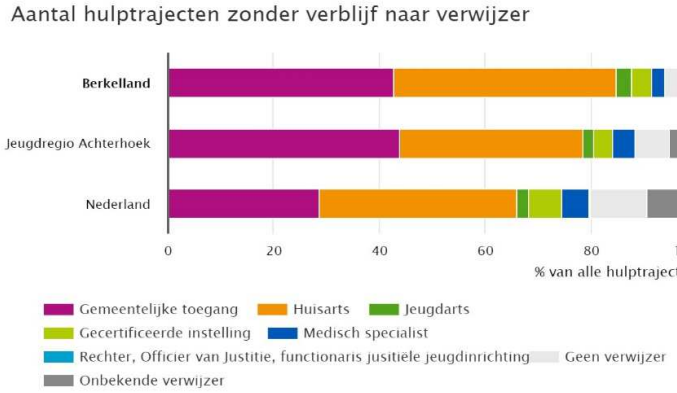

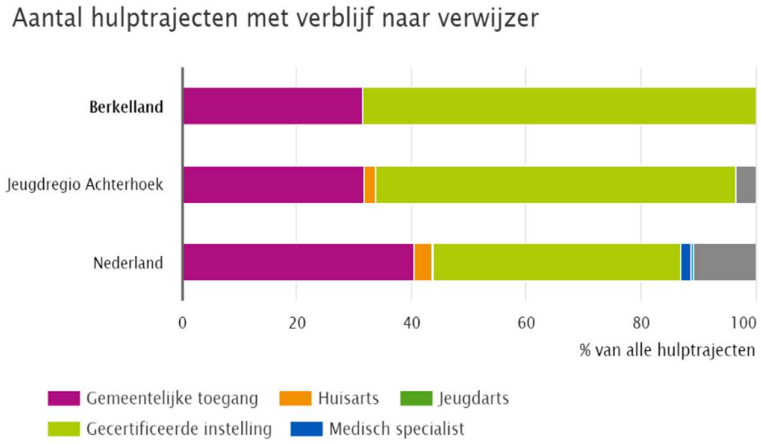

[57] Presentatie Raad 15 januari Sociaal Domein
[58] https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/benchmark-jeugdzorg#berkelland

Bovenstaande tabellen laten ook zien dat in vergelijking met de regio en Nederland ook nog relatief veel verwijzingen via huisartsen en gecertificeerde instellingen lopen in Berkelland. Eén van de geïnterviewde huisartsen geeft wel aan steeds meer de samenwerking met het Voormekaar team om te zoeken en daar ook meer naartoe te verwijzen, in plaats van direct naar jeugdhulpaanbieders. Dit doet ze met name bij complexe gezinsproblematiek, omdat het Voormekaar team gezinsgericht werkt en meerdere disciplines in huis heeft. Bij enkelvoudige opvoedproblematiek en GGZ-hulpvragen verwijst ze direct door naar aanbieders, omdat ze daar korte lijntjes mee heeft en uit ervaring weet wat en wie ze nodig heeft: *"ik heb eigenlijk nog nooit overwogen om dan naar Voormekaar te verwijzen"*. Ervaringen van andere huisartsen zijn wisselend. Sommigen hebben op casusniveau contact met Voormekaar medewerkers, anderen werken nog weinig samen.

Eén van de aanbieders geeft aan dat ze cliënten die rechtstreeks bij hun aankloppen, soms naar de huisarts verwijzen, als het een hulpvraag betreft waar snel mee aan de slag gegaan moet worden. Omdat het soms 6-8 weken duurt voordat iets door de Voormekaar teams wordt opgepakt, adviseren ze als er spoed achter zit, mensen om naar de huisarts te gaan voor een verwijzing. Het komt overigens soms ook voor dat er een verwijzing komt via de huisarts, maar dat er sprake is van problematiek op meerdere leefgebieden. In dat geval betrekt de aanbieder zelf de Voormekaar teams.

8.3 Samenwerking in het veld

Deze paragraaf gaat in op de samenwerking die de gemeente heeft op verschillende niveaus. Allereerst wordt ingegaan op de samenwerking in de uitvoeringspraktijk van het Voormekaar team. Daarna wordt benoemd op welke manier de gemeente zowel lokaal als regionaal samenwerkt met jeugdhulpaanbieders op het niveau van bedrijfsvoering. In voorliggende paragraaf wordt antwoord gegeven op **deelvraag 8**: **Wie zijn de (beoogde) partnerorganisaties? Hoe en waarvoor wordt er samengewerkt met deze partners?**

Als belangrijke spil-in-het-web organisatie gaan we allereerst in op de (beoogde) partnerorganisaties van de Voormekaar teams. Er wordt beschreven met wie, waarvoor en hoe de Voormekaar teams samenwerken in het veld. Vervolgens wordt ingegaan op de investeringen die de Voormekaar teams hebben gepleegd om de samenwerking de initiëren of versterken. Tot slot worden de knelpunten die worden ervaren in de samenwerking in het veld beschreven.

Samenwerking tussen Voormekaar teams en partners in de uitvoering

Medewerkers van de Voormekaar teams werken met veel organisaties samen. Het gaat onder andere om partners die vanwege hun 'reguliere' rol in het leven van jeugdigen een belangrijke taak vervullen in preventie, signalering, toeleiding naar hulp en het eventueel bieden/inbedden van ondersteuning. Het gaat dan om onder andere primair en voortgezet onderwijs, het ROC, consultatiebureau Yunio, jongerenwerk en algemene voorzieningen die ondersteuning bieden, bijvoorbeeld door de inzet van vrijwilligers.

Als het gaat om toeleiding zijn ook huisartsen een belangrijke partner voor de Voormekaar teams. Daarnaast is er met name samenwerking met aanbieders die gespecialiseerde jeugdhulp uitvoeren. De contacten over en weer hebben vooral betrekking op de inzet van zorg of hulp voor een cliënt. In de praktijk blijkt dat medewerkers vooral met een selectie van zorgaanbieders te maken hebben, terwijl er in regioverband meer dan 100 zijn gecontracteerd. Reden voor het feit dat er maar met een selectie van jeugdhulpaanbieder contact is, is met name dat de Voormekaar teams met deze aanbieders goede ervaringen opdoen, een band opbouwen en de lijntjes daardoor kort zijn.

Investeringen in samenwerking

Bovenstaande partners zijn de (beoogde) partnerorganisaties voor de gemeente. Deze samenwerking gaat niet vanzelf en heeft aandacht nodig om tot stand te komen of versterkt te worden. Veel geïnterviewden, zowel huisartsen als aanbieders en Voormekaar teams noemen dat er de afgelopen jaren veel is geïnvesteerd in samenwerkingen. Dit heeft geresulteerd in verschillende verbeterde relaties:

Onderwijs en Voormekaar teams: De samenwerking met onderwijs partners (Primair Onderwijs en Voortgezet Onderwijs) loopt steeds beter. Er is door de gemeenten en door de Voormekaar teams flink geïnvesteerd in de relatie. Zo heeft elke school een contactpersoon vanuit de Voormekaar teams. Daarnaast is er met een ROC een subsidieovereenkomst gesloten om trajectbegeleiders in te zetten, om vroegtijdig te signaleren en in te grijpen wanneer jongeren problematiek ervaren. Deze samenwerking zal ook geëvalueerd gaan worden.

Huisartsen en Voormekaar teams: Ook de relatie met huisartsen gaat steeds beter. Zowel huisartsen als medewerkers van de Voormekaar teams geven dit aan. Overleg vindt met name plaats op casusniveau. Huisartsen geven aan dat ze nu nog vooral in contact treden met Voormekaar teams wanneer er sprake is van een complexe gezinssituatie waarbij er problemen zijn op verschillende leefgebieden. In sommige kernen heeft het Voormekaar team inmiddels als een inloopspreekuur bij de huisarts, in andere kernen staat samenwerking nog wat meer in de kinderschoenen maar worden ook stappen genomen, zoals een netwerkborrel of een jaarlijks terugkerend gezamenlijk overleg. Huisartsen zien nog wel punten ter verbetering, zoals een duidelijkere structuur bij de Voormekaar teams en betere communicatie en informatie-uitwisseling rondom casuïstiek. Over die punten gaan ze ook met VMK in gesprek.

Jeugdhulpaanbieders en Voormekaar teams: Naast de korte lijntjes die Voormekaar teams zelf zeggen te hebben met (een deel van) de jeugdhulpaanbieders, geven de geïnterviewde aanbieders zelf ook aan redelijk positief te zijn over de samenwerking met de Voormekaar teams. In de meeste gevallen vinden zij dat rol-en taakverdeling tussen aanbieder en Voormekaar team duidelijk is.

Algemene voorzieningen en Voormekaar teams: Ook algemene voorzieningen (in dit geval Yunio en de jongerenwerker) geven aan positief te zijn over de samenwerking met de Voormekaar teams.

Zij geven aan dat er veel contact is tussen hen en de teams, wat afstemmen over taakverdeling vergemakkelijkt. De Voormekaar teams zelf zien dit wat betreft het consultatiebureau anders; zij geven aan dat jeugdartsen nog vaak doorverwijzen zonder Voormekaar te betrekken.

De verschillende organisaties werken – los van de Voormekaar teams – ook met elkaar samen, maar vaak gebeurt dit met name op casusniveau en niet structureel. Succesfactoren voor samenwerking die de verschillende partijen noemen zijn onder andere: nauwe lijntjes (bekendheid), weten wat je aan de ander hebt (inzicht in iemands 'aanbod') en opgebouwd vertrouwen doordat gezamenlijke casuïstiek naar tevredenheid is opgepakt. Gezamenlijke MDO's (multidisciplinair overleg, waarbij verschillende betrokkenen rondom een gezin bij elkaar komen) dragen hieraan bij en worden daarom ook vaker georganiseerd.

Knelpunten in de samenwerking

Naast de successen in samenwerking zijn door de geïnterviewden ook verschillende knelpunten benoemd:

Indicatiestelling gebeurt niet altijd voldoende: Een punt waar sommige aanbieders tegenaan lopen is dat de Voormekaar teams een bepaalde indicatie afgeven op basis van het keukentafelgesprek. Wanneer de aanbieder vervolgens aan de slag gaat met het kind/gezin blijkt de problematiek groter te zijn dan uit het gesprek met de Voormekaar teams bleek. Er treedt dan een verandering van hulpvraag op en het initiële resultaat dat door de regisseur geformuleerd was wijzigt. Als gevolg daarvan moet een ander product ingezet worden en kan het soms erg lang duren voordat dit nieuwe product goedgekeurd wordt door de gemeente. Een aanbieder zei daarover: "Als je vervolgens zo lang moet wachten tot er opgeschaald kan en mag worden in urenaantal voor de zorg, heb je soms het gevoel dat je als aanbieder niet serieus genomen wordt".

Onvoldoende duidelijkheid over taakverdeling bij complexe casuïstiek: Een aantal aanbieders geeft aan dat bij complexe casussen soms rolverwarring kan ontstaan, over wie waar verantwoordelijk voor is. Dit geldt met name voor casussen waar meerdere aanbieders en het Voormekaar team bij betrokken zijn.

Wachtlijsten bij en samenwerking met GGZ-aanbieders: Medewerkers van de Voormekaar teams geven aan dat de samenwerking met GGZ-instellingen minder soepel verloopt. Zij ervaren dergelijke organisaties als gesloten. Dat kan er volgens hen mee te maken hebben dat GGZ-aanbieders minder 'systeemgericht/ gezinsgericht' werken dan andere organisaties, terwijl dit juist een belangrijk uitgangspunt is voor de Voormekaar teams. Daarnaast geven verschillende geïnterviewden aan dat doorstroom binnen de jeugdhulpketen bemoeilijkt wordt door "enorme wachttijd" binnen de GGZ.

Onvoldoende inzicht in aanbod: Verschillende geïnterviewden geven aan door het grote aantal jeugdhulpaanbieders niet meer het overzicht te hebben van alle hulp die is ingekocht en daarom vaak bij dezelfde partijen uit te komen.

Een huisarts oppert daarom jaarlijks een conferentie te organiseren met alle aanbieders en een duidelijk overzicht te maken van het ingekochte aanbod. Er is wel een portaal waar dit aanbod in staat, maar geïnterviewden geven aan hier weinig gebruik van te maken en het ook geen inzichtelijk systeem te vinden. Niet alleen is er te weinig overzicht van ingekochte specialistische jeugdhulp, ook het beeld van het laagdrempelige aanbod is onvoldoende inzichtelijk. Voormekaar teams geven aan niet goed te weten wat er “allemaal beschikbaar” is in het voorliggend veld. Het is ook nog geen automatisme om daarnaar te kijken”. Ook algemene voorzieningen geven aan te ervaren dat er onvoldoende beeld is van elkaars bestaan en het aanbod dat bijvoorbeeld algemene voorzieningen en jeugdhulpaanbieders elkaar te bieden hebben: “Ik denk dat organisaties mogelijk wel op de hoogte zijn van elkaars bestaan, maar het daadwerkelijk naar elkaar verwijzen en afschalen is lastiger.”

Samenwerking tussen gemeente en partners in de bedrijfsvoering

Op regionaal niveau is er een team contract -en leveranciersmanagement. Daar zit ook een inkoper in, iemand verantwoordelijk voor fraude en handhaving en een informatieanalist. De contractmanagers hebben de grootste aanbieders onderverdeeld en voeren daar kwartaalgesprekken mee, waar ook een beleidsmedewerker bij aansluit. Ook is er een lokale contractmanager voor gemeente Berkelland. Zij is verantwoordelijk voor kleinere aanbieders, zowel regionaal als lokaal. Deze contractmanager krijgt door haar ‘lokale positie’ vanuit Voormekaar teams sneller signalen mee. Door deze structuur kan zij snel handelen op signalen en lokaal en regionaal daarbij verbinden.

Knelpunten die zij (en andere regionale contractmanagers) signaleren in de samenwerking met aanbieders:

Jeugdhulpaanbieders dienen niet op tijd facturen in (dit is ook één van de redenen dat de tekorten pas zo laat inzichtelijk waren). Bij veel aanbieders gaat dit beter, maar dit geldt momenteel nog steeds bij grote GGZ-aanbieders.

Inhoudelijke vraagstukken waar discussie over bestaat. Kan bijvoorbeeld samen naar de bioscoop gaan als jeugdhulp gezien worden (en dus betaald worden door de gemeente)? Over dergelijke vragen wordt discussie gevoerd met aanbieders en worden afspraken over gemaakt.

Tariefstelling is een discussiepunt. Sommige jeugdhulpaanbieders geven aan dat de door de regio gestelde tarieven niet voldoen, terwijl wordt uitgegaan van de Algemene Maatregel van Bestuur ‘reële tarieven’. Sommige aanbieders hebben echter niet ingeschreven (op bepaalde producten) om die reden.

In contractgesprekken worden naast dergelijke knelpunten ook doelen vanuit de Transformatieagenda besproken met aanbieders, zoals (verminderen van) de lengte van verblijftrajecten.

Aanbieders ervaren de contractgesprekken over het algemeen als positief. Een van de aanbieders zegt: “In die gesprekken is de sfeer en de wederkerigheid voldoende aanwezig”.

Over de tariefstelling wordt wisselend gedacht, de ene aanbieder zegt dat de tarieven in de Achterhoek “nog best prima” zijn, maar de andere aanbieder stelt dat de tarieven erg magertjes zijn voor het werk dat geleverd moet worden. Tot slot ervaren de jeugdhulpaanbieders de contractgesprekken met name als gesprekken die over ‘cijfertjes’ gaan. Ze zouden graag zien dat deze meer over inhoud en kwaliteit van de zorg gaan.

8.4 Bijstellingen beleid en organisatie-inrichting

In voorliggende paragraaf wordt antwoord gegeven op **deelvraag 9: Welke bijstellingen hebben er plaatsgevonden ten aanzien van het beleid en de organisatie-inrichting?**

Beleidsambtenaren alsook algemene voorzieningen geven aan dat gemeente Berkelland lang sober beleid heeft gehad op het gebied van jeugd(hulp). Met het nieuwe beleidskader en het aannemen van een contractmanager, een beleidsadviseur jeugd en een jongerenwerker is er nieuwe invulling gegeven aan beleid. Met daarin onder meer een vergrote aandacht voor preventie en minder afhankelijkheid van de regio. Ditzelfde gaf de wethouder aan tijdens het interview. Concrete bijstellingen die er hebben plaatsgevonden:

Transformatieplan jeugd vanuit de regio opgesteld met focus op “Actielijn 2 uit het landelijk actieprogramma Zorg voor de Jeugd (“Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien”)”[59]. Dit omdat ondanks de inspanningen om residentiële jeugdzorg af te bouwen hier nog geen vermindering in heeft plaatsgevonden. In het Transformatieplan staan geen cijfers om aan te geven om hoeveel indicaties het gaat.

Sinds december 2017 is een jongerenwerker aangesteld, omdat er veel jongerenoverlast was in Neede[60]. Dit is uitgegroeid tot een focus op ‘positieve jongerenontwikkeling’ (destijds door het college geïnitieerd).

Uit interviews en documenten blijkt hoe de organisatie van de Voormekaar teams op verschillende momenten is bijgesteld. In 2016 zijn wijzigingen in de taakstelling van de teams geweest, omdat de ervaring leerde dat de initiële taakomschrijving niet bij de praktijk paste. Ook in 2018 is doorontwikkeling van de Voormekaar teams ingezet, deze is nog gaande. Noodzaak voor deze ontwikkeling was zoals genoemd tweeledig, enerzijds gaat het hierbij om het verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening en anderzijds om het beheersen van de kosten. De wethouder geeft hierover aan dat de doorontwikkeling onder andere kwalitatief van aard is, bijvoorbeeld door het vergroten van inhoudelijke kennis binnen de teams. Daarbij is aandacht voor een betere uitwerking van protocollen en het meer uniform uitvoeren van de taken.

Sinds 2017 is de gemeente Berkelland aangesloten bij het ‘Preventie Platform Jeugd’, bleek uit de gesprekken met beleidsmedewerkers.

[59] Transformatieplan Jeugdzorgregio Achterhoek 2018-2022, 2018, p 8
[60] Actieve Schriftelijke informatievoorziening Commissie Sociaal, 7 december 2017

Dit is een samenwerking met vier buurtgemeenten in de Oost Achterhoek (Aalten, Winterswijk, Oost Gelre en Berkelland) en verschillende partners rondom jongeren, zoals politie en onderwijs. Het doel is om in breder verband preventieve activiteiten op te zetten en uit te voeren, gericht op bijvoorbeeld het voorkomen van complexe echtscheidingen.

Uit de Actieve Informatievoorziening en het interview met algemene voorzieningen blijkt dat de Regiegroep Jeugd gemeente Berkelland in 2018 is gestart als onderdeel van de gezamenlijke jongerenaanpak binnen gemeente Berkelland[61]. De Regiegroep bestaat uit deelnemers van gemeente (Leerplicht, Openbare Orde en Veiligheid, Handhaving, Jongerenwerk, Voormekaar teams) en samenwerkingspartners (Politie, Verslavingszorg, Onderwijs). Deze groep richt zich met name op (aanpak van) individuele casuïstiek.

In het Uitvoeringsprogramma behorende bij het beleidskader 'Samen Denken, Samen Doen' wordt aangegeven hoe de pilot met de POH Jeugd (praktijk ondersteuner huisarts) wordt uitgebreid naar meer huisartspraktijken. Hiervoor wordt geen specifieke reden opgegeven.[62] De stap is onderdeel van thema 3 'veilig thuis en in de buurt' uit het beleidskader waarbij wordt ingezet op een sterk netwerk met korte lijnen.

8.5 Doelrealisatie en de voortgang van de transformatie

In voorliggende paragraaf wordt antwoord gegeven op **deelvraag 10**: **Heeft de gemeente inzicht in doelrealisatie en de voortgang van de transformatie**? Daarbij wordt gekeken naar hoe monitoring in de praktijk eruitziet (welke informatie wordt bij relevante partijen opgevraagd) en hoe monitoring van het nieuwe beleidskader vorm is gegeven.

In 2015 heeft gemeente Berkelland een plan opgezet voor het monitoren van de voortgang van de decentralisatie Wmo en Jeugdwet[63]. Dit naar aanleiding van een motie ingediend door de raad op 28 oktober 2014 met het verzoek tot monitoring[64]. In het monitoringplan wordt de volgende kanttekening gemaakt:

> "De gemeentelijke monitor sociaal domein sluit niet op alle onderdelen aan bij de motie van de raad. Deze monitor komt bijvoorbeeld twee keer per jaar uit, terwijl de raad een monitoringsrapportage per kwartaal verwacht. Daarnaast geeft deze monitor niet op alle onderdelen inzicht in de situatie in de gemeente Berkelland.[65]"

[61] Actieve Schriftelijke informatievoorziening Commissie Sociaal, 17 april 2018
[62] Samen denken, Samen doen: beleidskader sociaal domein uitvoeringsprogramma, 2018, p 11
[63] 3D Monitoringsplan, 2015
[64] 3D Monitoringsplan, 2015
[65] 3D Monitoringsplan, 2015, p 3

De monitoringsrapportages van de afgelopen jaren geven met name inzicht in kosten en aantallen – zoals aantallen indicaties, zorggebruikers, lengte van de wachttijd, duur van de behandeling en gemaakte kosten.[66]

In de monitoring wordt daarnaast verslag gedaan van kwaliteit en effecten, waarbij wordt aangegeven dat "het effect op de inwoner het meest van belang" is. Om dat te meten worden er onder meer jaarlijks cliëntervaringsonderzoek gedaan (waarover meer te vinden is in paragraaf 8.6)

Wat betreft effecten in het behalen van bredere doelstellingen (bijvoorbeeld integraliteit of meedoen) geven de monitoringsrapportages vooral inzicht in welke procesmatige stappen zijn genomen. Wat betreft de doelstelling 'integraliteit' wordt bijvoorbeeld gerapporteerd dat geïnvesteerd is in relevante training en coaching en dat het aantal multidisciplinaire overleggen is toegenomen.

Monitoring in de praktijk

Voormekaar teams

Uit de gesprekken met de Voormekaar teams en de (beleids-)ambtenaren komt eveneens het beeld naar voren dat de gemeente met name monitort op (aantallen) indicaties en financiën *(output)* maar niet zozeer op de prestaties die deze inzet en investering opleveren, de resultaten *(outcome)*. De medewerkers van de Voormekaar Teams geven aan dat ze proberen resultaatgericht te werken, maar dat dit vooralsnog met name gebeurt vanuit 'gevoelde' resultaten. Continue monitoring gebeurt nog niet:

> "Ons systeem is er niet dusdanig op ingericht dat je er managementinformatie uit kunt halen. Je kunt er wel doelen in zetten van gezinnen, maar die informatie er niet op geaggregeerd niveau uithalen. Dat inzicht in behaalde resultaten is zeker wenselijk, maar dat moet dan wel makkelijk ondersteund worden door het systeem. Het moet niet meer (registratie)werk kosten."

Tijdens het interview met de wethouder werd ook aangegeven dat onvoldoende monitoring van de Voormekaar teams plaatsvindt. Volgens de wethouder is er "geen beeld van de kwaliteit van de eigen lokale toegang". Het beeld dat er is, dat is gebaseerd op signalen van ouders waar de wethouder mee spreekt, maar niet gebaseerd op structurele monitoringsinformatie.

Bij de intake in een Voormekaar Team wordt de Zelfredzaamheidsmatrix ingevuld en wordt er een plan opgesteld waarbij doelstellingen zoveel mogelijk SMART worden gemaakt. Tussentijds vindt evaluatie plaats en na afsluiten van een indicatie een exitgesprek. De mate waarin dit standaard op die wijze gedaan en geregistreerd wordt verschilt per team en medewerker, geven de geïnterviewde Voormekaar Team medewerkers aan. In de toekomst zullen de Voormekaar Teams een grotere rol krijgen in monitoring, dit is onderdeel van het doorontwikkelproject van de teams.

[66] 3D Monitoringsplan, 2015 / 3D Monitoringsplan – 2e voortgangsrapportage, 2015 / 3D Monitoringsplan – 3e voortgangsrapportage, april 2016 / 3D Monitoringsplan – 4e voortgangsrapportage, december 2016

Uit documenten hierover wordt niet duidelijk hoe de monitoring er precies uit zal gaan zien.

Algemene voorzieningen

Ook andere partijen geven aan dat de gemeente stappen zet richting meer resultaatgericht monitoren. Zo geeft één algemene voorziening aan: “je moet tellen en vertellen aan de gemeente”. De wens om effecten inzichtelijk te maken, zoals het effect van vrijwillige inzet, levert echter wel druk op bij deze partijen, omdat ze het een lastige taak vinden.

Algemene voorzieningen geven daarnaast aan dat zij niet worden betrokken door de gemeente bij het ontwikkelen van indicatoren voor monitoring en sturing: *“*meer een mededeling dat er naar effecten gekeken gaat worden door de gemeente.”

Een medewerker van een algemene voorziening geeft aan dat ze tot dusverre elk jaar een jaarverslag schreven, met daarin informatie over onder andere aantal trajecten, type ondersteuningsvragen, vrijwilligers en de nationaliteit van gezinnen. Ondanks de gemeentelijke wens voor meer inzicht in effecten geeft één algemene voorziening wel aan: “We hebben met de gemeente afgesproken dat we geen heftige registratie doen”.

Jeugdhulpaanbieders

Jeugdhulpaanbieders geven aan dat ze op allerlei manieren zelf zicht houden op de kwaliteit van hun dienstverlening, onder andere door onderzoek te doen naar klanttevredenheid, door resultaatmetingen uit te voeren aan het begin en eind van een traject en doordat op regionaal niveau kwaliteitsnormen gemonitord worden door kwaliteitsmedewerkers binnen hun eigen organisatie. Daarnaast zijn de jeugdhulpaanbieders vaak ook aangesloten bij keurmerkinstituten zoals het HKZ[67]. Ook jeugdhulpbieders worden door de gemeente niet betrokken bij het ontwikkelen van indicatoren ten behoeve van monitoring en sturing. Twee aanbieders hebben tijdens het interview aangegeven dat ze het wel interessant zouden vinden om samen met de gemeente na te denken over het ontwikkelen van indicatoren.

Jeugdhulpaanbieders geven verder aan dat verantwoording richting gemeente met name financieel plaatsvindt aan de hand van productieverantwoording. Sommige aanbieders zijn zelf ook actief bezig om de resultaten die ze behalen duidelijker aan de gemeente kunnen terugkoppelen. Een aanbieder zegt hierover:

“We zijn nu ook aan het kijken hoe we resultaatmeting goed kunnen verwerken in plan van aanpak. Zodat ook voor regisseurs duidelijk wordt wat start en eind is. Soms worden cijfers heel leidend terwijl het soms slechts een momentopname is. Belangrijk is om de bedoeling voor ogen te houden... niet gek laten maken door alle eisen. Maar anderzijds wil je ook meewerken aan de indirecte bezuinigingsopdracht”.

[67] Kwaliteitsbeoordeling in zorg en welzijn, zie ook: https://www.hkz.nl/

Monitoring van het nieuwe beleidskader

In het 5e 3D Monitoringsplan (in 2017) werd aangegeven dat dit de laatste zou zijn in die vorm[68]:

> "Deze voortgangsrapportage is de laatste rapportage dat aan dit 'oude' beleidskader gekoppeld is. Op dit moment wordt gewerkt aan een nieuw Beleidskader Sociaal Domein; de raad zal gevraagd worden hierover voor de verkiezingen nog een besluit te nemen. Uiteraard zal de uitvoering van dit nieuwe beleidskader op een eigen wijze gemonitord worden."

Hierin wordt aangegeven dat beleidskader en monitoring samenhangen. Het nieuwe beleidskader heeft inmiddels vorm gekregen in het stuk 'Samen Denken, Samen Doen'[69]. Daarbij lijkt echter nog geen concreet plan te zijn met betrekking tot de monitoring van de beleidsdoelstellingen. Uit de notulen van Commissie Sociaal van 6 februari 2018 blijkt hoe dan al vragen spelen omtrent het monitoringbeleid. De vraag wordt gesteld "Hoe ziet u de jaarlijkse tussenevaluatie voor zich?" In december 2018 ontvangt de raad een uitnodiging van B&W voor een informatiebijeenkomst over de mogelijkheden om te sturen in het sociaal domein[70]. Ook wordt vanuit de raad op verzoek van het college een werkgroep 'voorbereiding verantwoording sociaal domein' geformeerd[71]. Dit omdat "het college bij de verantwoording van het sociaal domein in april 2019 graag de visie van de raad wil meenemen". Acties met betrekking tot monitoring van het nieuwe beleidskader en informatievoorziening naar de raad lopen momenteel dus nog.

8.6 Ervaringen van direct en indirect betrokkenen bij de jeugdhulp

De ervaringen in dit onderdeel komen vanuit de directe doelgroep van de jeugdhulp: jeugdigen en hun ouders. Daarbij is gebruik gemaakt van kwantitatieve informatie uit cliëntervaringsonderzoeken en kwalitatieve informatie uit de focusgroepen met ouders en jeugdigen. Ervaringen worden in dit stuk dus zowel opgetekend door te 'tellen' als te 'vertellen'. In voorliggende paragraaf wordt antwoord gegeven op **deelvraag 11**: **Welke ervaringen hebben direct en indirect betrokkenen bij de uitvoering van de jeugdhulp?**

Tellen & vertellen – Cliëntervaringsonderzoeken en focusgroepen

Cliëntervaringsonderzoeken

Om de ervaringen van directbetrokkenen bij de uitvoering van de jeugdhulp te onderzoeken voert de gemeente jaarlijks een cliëntervaringsonderzoek uit.

---

[68] 3D Monitoringsplan - 5 2017 Jeugdzorg en Wmo, november 2017
[69] Samen denken, Samen doen: beleidskader Sociaal Domein, 2018

[70] Uitnodiging - College van BenW -uitnodiging Raad voor informatiebijeenkomst AEF en sturen in het Sociaal Domein op 15-01-2018, 19 december 2018
[71] Presidiumbesluit 23-01-2019 - Werkgroep voorbereiding verantwoording sociaal domein

Dit onderzoek is uitgevoerd over de jaren 2015[72], 2016[73] en 2017[74]. Deze onderzoeken omvatten vooral een overzicht van cijfers, in dit geval met betrekking tot de ervaring van hulp en ondersteuning binnen de Jeugdhulp. Daarnaast bieden ze de mogelijkheid tot aanvullende opmerkingen en het stellen van de open vraag 'wat gaat goed?' en 'wat kan beter?'. Het aantal ouders en jongeren dat deelneemt aan het onderzoek is over de jaren heen redelijk gelijk gebleven, fluctuerend tussen 232 en 284. In de evaluatie maakt de Gemeente Berkelland gebruik van de modelvragenlijst Jeugd, waaraan zij een aantal eigen vragen heeft toegevoegd[75]. In de onderzoeken is gekeken naar "'toegankelijkheid van voorzieningen', 'uitvoering van de zorg' en 'effecten van de zorg op het opgroeien, de zelfstandigheid, de zelfredzaamheid en het meedoen in de eigen omgeving'"[76]. Onderstaand zijn de onderzoeken van de afgelopen jaren met elkaar vergeleken.

Focusgroepen met ouders en jeugdigen

In het kader van dit rekenkameronderzoek zijn twee focusgroepen georganiseerd met cliënten, respectievelijk met jeugdigen en ouders die een vorm van ondersteuning ontvangen. Bij de ouders kwamen de deelnemers via een uitnodiging van een Voormekaar team medewerker bij de focusgroep terecht. De Voormekaar team medewerkers hebben allen meerdere gezinnen benaderd. Uiteindelijk kwamen drie ouders naar de focusgroep, alleen via een andere medewerker. Deze ouders hebben allemaal zowel hulp vanuit het Voormekaar team als vanuit één of meerdere jeugdhulpaanbieders ontvangen voor hun kind(eren).

De jeugdigen die deelnamen kwamen allen op uitnodiging van de jongerenwerker van de gemeente. Ook zij had breed (meerdere jongeren) uitgenodigd. Uiteindelijk namen daarvan vijf jongeren deel aan de focusgroep, die plaatsvond bij de Jimmy's. Deze jeugdigen hadden niet altijd direct contact met het Voormekaar team, soms enkel met jeugdhulpaanbieders. Ze waren allemaal wel bekend met wat het Voormekaar team is.

De belangrijkste aandachtspunten (zowel positief als negatief) die uit deze focusgroepen naar boven kwamen staan hieronder weergegeven. De thema's die in de focusgroepen aan de orde kwamen volgen de thema's van de cliëntervarings-onderzoeken, dus zijn ook naast die kwantitatieve bevindingen gezet. Daarbij moet wel gezegd worden dat focusgroepen een stuk verdieping en extra nuance opleveren. Niet elke ervaring of mening is hetzelfde en over niet elk (sub)thema is daarom een eenduidig antwoord te geven. Waar er verschillende meningen zijn is dit duidelijk aangegeven.

[72] Eindrapportage Jeugd – Achterhoekse Gemeenten V1, september 2016
[73] Cliëntervaring jongeren en ouders met jeugdhulp, Gemeente Berkelland, augustus 2017
[74] Conceptrapport CEO Jeugd DH, juli 2018
[75] Conceptrapport CEO Jeugd DH, juli 2018, p 1
[76] Conceptrapport CEO Jeugd DH, juli 2018, p 1

Toegankelijkheid voorzieningen

Cliëntervaringsonderzoeken

Wat betreft de toegankelijkheid van voorzieningen laten de cijfers een dalende trend zien. In 2015[77] gaf 90% van de respondenten aan vaak of altijd te weten waar ze terecht moesten voor hulp, in 2016 was dat 73% en in 2017 is dat getal gedaald naar 61%.

Op de vraag 'ik ben snel geholpen' antwoordde in 2015 73% met vaak of altijd, in 2016 was dit hetzelfde percentage. Over 2017 zijn deze gegevens niet bekend.

Focusgroep ouders

Voormekaar teams goed zichtbaar: Het vinden van het Voormekaar team is voor alle ouders relatief makkelijk verlopen. Ze werden bijvoorbeeld door Voormekaar zelf benaderd bij de transitie in 2015 (omdat de kinderen al in hulp zaten) of zijn naar het Voormekaar team verwezen door een huisarts of jeugdhulpaanbieder.

Jeugdhulplandschap onoverzichtelijk: Inzicht krijgen in welke hulp er vervolgens allemaal mogelijk is wordt echter als een zoektocht ervaren door ouders. De betreffende ouders zijn allemaal zelf op zoek gegaan naar mogelijkheden, via Google, andere ouders, organisaties waar ze al mee te maken hadden. De ouders hebben vervolgens allemaal zelf een voorstel neergelegd bij Voormekaar van welke hulp ze nodig achtten. De medewerkers van het Voormekaar team hebben daarin wel een meedenkende rol ingenomen, maar dus geen leidende. De aanwezige ouders vinden dit echter niet zo'n probleem, want "ik ben in mijn eentje sneller dan een groot orgaan". Een andere ouder geeft aan: "ik zou het ook niet prettig hebben gevonden als de gemeente had besloten wat ik kon of moest aan hulp". Wel wordt ondersteuning bij deze zoektocht als één van de voornaamste verbeterpunten met betrekking tot de jeugdhulp genoemd, waarbij ouders specifiek aandacht vragen voor:

1. Een duidelijke sociale kaart, waarop al het aanbod inzichtelijk wordt gemaakt en ook wordt aangegeven in hoeverre het aanbod aan kwaliteitseisen voldoet;
2. Meer inzicht in wat het VMK team nu precies is en wat het kan bieden.

Focusgroep jeugdigen

Hulp niet altijd snel genoeg: Jeugdigen gaven aan niet zozeer moeite te hebben om terecht te komen bij de juiste voorzieningen (daarin werden ze vaak begeleid door ouders, de jongerenwerker of nog anderen), maar hadden wel wisselende ervaring met de snelheid waarmee hun hulpvraag werd opgepakt. Wanneer er echt spoed was zijn de jeugdigen in het verleden snel geholpen, daar zijn ze erg tevreden over.

[77] In het onderzoek van 2015 zijn de cijfers van ouders en jongeren apart weergeven, voor deze vergelijking is het gemiddelde genomen.

Erg ontevreden zijn ze echter over 'reguliere' wachttijden, waarbij zowel GGZ-instellingen als het Voormekaar team worden genoemd als partijen waar ze moeten wachten. Zoals één van de jeugdigen zegt: "Als iemand zegt, 'het gaat niet', dan moet je per direct actie ondernemen. Dan is het eigenlijk al te laat". Wanneer dan gewacht moet worden op de daadwerkelijke hulp wringt dat. Eén van de jeugdigen geeft aan dat ze al 3 á 4 weken op een telefoontje vanuit het Voormekaar team wacht. Dit zorgt al vóór het eerste contact voor frustratie.

Jeugdhulp graag laagdrempeliger: Eén van de redenen dat de jeugdigen aangegeven de Jimmy's erg te waarderen is omdat ze het een gezellige, leuke ruimte vinden. De hulpverleningslocaties waar ze normaal komen worden als erg steriel omschreven: "alleen maar witte muren". Ze zouden het fijn vinden als hulpverleners ook eens naar hen toekomen, zodat ze hun thuissituatie kunnen zien. Of dat ze afspreken op een terras of een bankje, zodat het contact wat laagdrempeliger is. Eén van de jeugdigen geeft aan dat een medewerker van het Voormekaar team bij haar thuis kwam voor het eerste gesprek, dat vond ze erg fijn.

Kwaliteit van zorg

Cliëntervaringsonderzoeken

In 2015 vond 36% van de respondenten dat ze altijd goed geholpen werden bij vragen en problemen, in 2016 is dit nagenoeg gelijk gebleven, namelijk 34% en in 2017 is dit aantal gestegen naar 52%. Daarbij komt nog 34% van de respondenten die vinden dat ze vaak goed geholpen worden. In 2017 vindt dus 86% van de respondenten dat ze vaak of altijd goed geholpen worden.

Meer dan 75% van de respondenten antwoordt in 2015, 2016 en 2017 positief op de vragen 'ik krijg voldoende informatie over de hulp' en 'beslissingen over de hulp worden samen met mij genomen' en 'De verschillende organisaties werken goed samen om mij/en mijn kind te helpen'. Er zijn geen grote verschillen waar te nemen in de reacties van respondenten op deze vragen over de jaren heen.

Als het gaat over de kwaliteit van hulpverleners vindt ongeveer 85% respondenten in 2015, 2016 en 2017 dat de hulpverleners vaak of altijd genoeg kennis hebben om hen te kunnen helpen. Ook voelt de grote meerderheid van de respondenten zich serieus genomen door de hulpverleners; in 2015 is dit 91,5%, in 2016 is het percentage respondenten dat zich vaak of altijd serieus genomen voelt door de hulpverleners ook 91% en in 2017 is dit iets gedaald naar 87%.

Focusgroep ouders

Mogelijkheden tot maatwerk worden gewaardeerd: Ouders noemen als één van de belangrijkste positieve punten dat Voormekaar team medewerkers werken vanuit de vragen: "Wat heb je nodig?" en "Hoe gaan we dat bereiken?". Daar wordt zonder oordeel en zonder (te veel) beperkingen in meegedacht. Eén van de ouders noemt het "zo fijn dat er nooit gedoe was over soort hulp en aantal uren, daar ging VMK onvoorwaardelijk in mee".

Ook denkt VMK mee 'buiten de kaders', door bijvoorbeeld leerlingenvervoer te regelen ondanks dat niet helemaal aan de juiste voorwaarden werd voldaan. Voor een ouder kan dat juist de 'lucht' geven die nodig is.

Voormekaar team denkt mee in (on)mogelijkheden van het eigen netwerk: Alle ouders geven aan dat door het Voormekaar team wel was gevraagd in hoeverre hun eigen netwerk een bijdrage kon leveren aan de nodige ondersteuning. Echter wijst de praktijk bij elke ouder uit dat dit soort informele hulp wel incidenteel ingezet kan worden, maar dat het over het algemeen niet realistisch, en ook niet per sé wenselijk is om dit structureel te doen. Zo werd in één gezin aan de bel getrokken toen oma op een gegeven moment meer als 'taxichauffeur' gezien werd dan als oma. Aandacht voor behoud van familierelaties en beperkingen aan het netwerk is daarom belangrijk. De gesproken ouders geven aan dat de Voormekaar team medewerkers in dit soort gevallen begripvol zijn.

Aandacht voor het hele gezin is belangrijk, Voormekaar gaat hier goed mee om: Problematiek van een jeugdige treft niet alleen het individu, maar ook het gezin. Ouders geven aan dat Voormekaar voldoende oog heeft voor de rest van de gezinsleden, vraagt hoe het met de anderen gaat en waar nodig extra ondersteuning aanbiedt om ouders te ontlasten. Het sensitief omgaan met ouders en hun rollen en beperkingen wordt echter ook als aandachtspunt benoemd. Niet zozeer van de Voormekaar teams, maar als aandachtspunt voor jeugdhulpverleners in het algemeen: "Ze geven je als moeder soms ook het gevoel dat jij de kinderen het probleem hebt aangepraat".

Verslaglegging kan beter: Ouders krijgen onder andere jaaroverzichten van het Voormekaar team. Die rapportages vormen echter een puzzel: "oude informatie wordt met nieuwe informatie aangevuld en staat door elkaar". Ook zijn de verslagen niet altijd up-to-date gemaakt. Ook sensitiviteit is een aandachtspunt. Wanneer een jeugdhulpverlener een oordeel over een ouder in het verslag opneemt kan dit heel confronterend voelen, als een diskwalificatie. Voor de vertrouwensband is het dus belangrijk hier nauwkeurig mee om te gaan.

Focusgroep jeugdigen

Gebrek aan continuïteit in hulpverleners: De vele wisselingen van hulpverleners bij Voormekaar teams en aanbieders worden als vervelend ervaren. Jongeren ervaren dat ze heel vaak hun verhaal opnieuw moeten vertellen en snappen ook niet goed waarom ("het staat toch in mijn dossier")

Oprechte aandacht ontbreekt soms: Jongeren willen met name echte aandacht vanuit een hulpverlener. Dat uit zich in dingen als oogcontact tijdens gesprekken (niet enkel naar een laptop of notitieblok kijken), regelmatig contact en klaar staan wanneer dat nodig is (ook al is het 's nachts). De ervaringen hiermee wisselen. Sommige jeugdigen hebben ook 's nachts contact kunnen krijgen met hun hulpverlener of een hulpverlener die speciaal uit Amsterdam kwam rijden voor een moeilijk gesprek. Een andere jeugdige heeft een keer in paniek haar hulpverlener proberen te bereiken, wat niet lukte.

Ook los van incidenten vinden de jeugdigen regelmatig contact belangrijk, al is het maar een *Whatsapp* bericht om te vragen hoe het gaat. Niet alle jeugdigen vinden dat dit voldoende gebeurt.

Niet altijd voldoende vertrouwen in hulpverleners: Jeugdigen geven aan het erg belangrijk te vinden dat hulpverleners onder andere doen wat ze beloven en duidelijk communiceren over welke informatie wel of niet gedeeld wordt met anderen (en informatie ook echt vertrouwelijk houden wanneer daar om wordt gevraagd). Dit vertrouwen is voor hen een belangrijk verbeterpunt voor de jeugdhulp, ze ervaren dit nu nog onvoldoende.

Effect van de hulp

Het laatste onderdeel van het cliëntervaringsonderzoek gaat over het effect van de hulp, waarbij vragen worden gesteld over verschillende elementen waar jeugdigen en hun ouders een verbetering kunnen ervaren: opgroeien, zelfstandigheid, zelfredzaamheid en meedoen. De verschillende elementen staan hieronder beschreven en zijn vergeleken over de jaren heen.

In 2015 vindt 83,5% van de respondenten dat zij/hun kind zich veel of een beetje beter voelt door de hulp. In 2016 is dit 86% en in 2017 is dit percentage iets gedaald naar 82%. Wat betreft het effect van de hulp op zelfstandigheid van jeugdigen en ouders is op alle indicatoren een stijging te zien over de jaren 2015-2017. Eenzelfde stijgende lijn is er voor zelfredzaamheid. Op alle onderdelen vindt een grote meerderheid (meer dan 75%) in 2017 dat het veel beter of een beetje beter gaat. Ook op het gebied van meedoen is een stijging waar te nemen over de jaren van 2015 tot 2017. Als het gaat om de stelling 'door de hulp gaat het beter op school, werk of dagbesteding', antwoordde in 2015 69% dat het een beetje beter of veel beter was geworden. In 2016 was dit percentage 75% en in 2017 77%.

Focusgroep ouders

Tevredenheid over Voormekaar: Eén van de voornaamste redenen dat de ouders naar de focusgroep kwamen was dat ze heel tevreden waren over de ondersteuning die hen door het Voormekaar team was geboden. Ze hebben het idee dat de hulp hen helpt en in een enkel geval ervoor zorgt dat het gezin weer zelfstandig door kan.

Focusgroep jeugdigen

Wisselend beeld van de effecten van de hulp: De jeugdigen lieten erg verschillende reacties horen op de vragen in hoeverre ze wat aan de hulp hadden en of ze er tevreden over waren. Het cijfer dat ze gaven aan de jeugdhulp (één van de vragen in de focusgroep) wisselde tussen een 3 (specifiek voor jeugdbescherming) en een 10 (voor de jongerenwerkers) en alles daar tussenin. Datzelfde gold voor hun oordeel over het effect. Sommigen waren echt heel blij met wat de hulp voor hen betekende en voelden zich er beduidend beter door, anderen hadden het idee dat de hulp die ze momenteel kregen (met name vanuit jeugdhulpaanbieders) geen nut had.

Overall

Cliëntervaringsonderzoeken

Bij de open vraag is aan de respondenten gevraagd wat er goed gaat in de hulp en begeleiding die ze ontvangen. Bovenaan staat de professionaliteit van de hulpverleners. Een respondent schrijft daarover: “Er is veel expertise en professionaliteit bij de hulpverleners en begeleiders. Zij houden ons goed op de hoogte van de voortgang.” Ook wordt het effect van de hulp genoemd als iets dat goed gaat en tot slot het feit dat er een luisterend oor wordt geboden.

Minder goed gaat de samenwerking tussen organisaties volgens de respondenten. Er wordt door respondenten aangegeven dat er in de afgelopen jaren te veel zorgverleners zijn geweest die zich met het gezin bemoeiden. Ook moeizame communicatie met de gemeente wordt genoemd als iets wat minder positief is aan de hulp en ondersteuning. Specifiek wordt genoemd dat dossier en brieven niet goed gelezen worden voordat er vragen gesteld worden.

8.7 Doelen van de Jeugdwet

In voorliggende paragraaf wordt antwoord gegeven op **deelvraag 12**: **In hoeverre voldoet de uitvoering aan de doelen van de jeugdwet?**

Hieronder zijn de doelen zoals geformuleerd in de jeugdwet weergegeven. Per doel is beschreven in hoeverre de uitvoering voldoet aan deze doelen.

- Preventie en eigen kracht; waarbij ingezet wordt op eigen verantwoordelijkheden, eigen mogelijkheden en het eigen sociaal netwerk.

Cliënten geven aan dat Voormekaar medewerkers een goede balans hebben tussen wel gebruik maken van het netwerk van een gezin maar ook het respecteren van de onmogelijkheden van dit netwerk en de mate waar het belast kan worden. Uit de interviews met voorliggende voorzieningen blijkt ook dat de gemeente veel aandacht heeft voor preventie. Zo heeft de gemeente vorig jaar een jongerenwerker aangesteld en zet zij in op samenwerking tussen bewoners en organisaties in het voorliggend veld.

- De-medicaliseren, ontzorgen en normaliseren; onder andere door het versterken van het opvoedkundig klimaat in wijken en scholen.

Door de enorme werkdruk komen Voormekaar teams tot dusverre nog niet goed toe aan het creëren van collectief aanbod, zoals projecten om het opvoedkundig klimaat te versterken. Wel hebben ze een steeds betere band met het onderwijs en zijn ook steeds vaker standaard op scholen aanwezig. Ook bij de Jimmy’s zijn Voormekaar team medewerkers vaker te vinden. Dit verlaagt de drempel tussen jeugdige en ‘organisatie’.

Wat betreft normaliseren geven jeugdigen aan dat ze de ondersteuning nu als te ‘klinisch’ ervaren. Ze zouden liever hulp ontvangen in een wat laagdrempeligere setting, zoals een gezellige ruimte of zelfs in hun eigen huis of op een bankje in het park.

Door algemene voorzieningen wordt aangegeven dat gemeente Berkelland een tweeledige aanpak hanteert waarin zij naast inzetten op curatieve middelen ook inzet op preventie. Zo worden vanuit Home Start vrijwilligers ingezet om gezinnen te ondersteunen bij onder andere opvoedingsvraagstukken.

- Eerder en juiste hulp op maat; waarmee beoogd wordt het beroep op dure gespecialiseerde hulp te verminderen.

Zowel ouders als jeugdigen geven aan dat zodra ze 'aankloppen' voor hulp dat is omdat het op dat moment echt nodig is. Zeker jeugdigen vinden dat ze dan niet altijd snel genoeg geholpen worden.

Voormekaar team medewerkers geven aan dat meldingen soms laat binnen komen, waardoor zodra ze binnenkomen er vaker een element van crisis bij zit. Daar is dan veel (snelle) actie voor nodig. Door de samenwerking met scholen wordt in de signalering vanuit scholen inmiddels wel sneller aan de bel getrokken.

Ook een van de huisartsen geeft aan dat vroegsignalering een aandachtspunt is wat de jeugdhulp betreft. Ze krijgt vaak mensen in haar praktijk waar iets mee aan de hand is, dat al eerder gesignaleerd had kunnen (en moeten) worden. Ze oppert bijvoorbeeld een "opvoedlijn".

Uit de interviews met jeugdhulpaanbieders komt naar voren dat hulp niet altijd eerder en juist is. Zo wordt door de gecertificeerde instelling en de GGZ-aanbieder aangegeven dat er soms te lang gewacht wordt met het consulteren van specialistische kennis. Hierdoor ontstaat er soms crisis, terwijl erger misschien voorkomen had kunnen worden als er op tijd expertise was ingewonnen. Ook blijkt uit de interviews met jeugdhulpaanbieders dat de verwijzingen zoals geïndiceerd door de Voormekaar teams niet altijd aansluiten op wat een jeugdige echt nodig heeft. De aanbieder moet dan terug naar de gemeente om alsnog een passende indicatie te krijgen. Dit duurt soms lang en in de tussentijd kan hulp niet geboden worden.

- Integrale hulp aan gezinnen (één gezin, één plan, één regisseur); waarbij ingezet wordt op betere samenwerking en innovaties in ondersteuning door ontschotting van budgetten

Uit de interviews met de jeugdhulpaanbieders blijkt dat het bieden van integrale hulp aan gezinnen in de praktijk erg lastig blijkt. Een aanbieder zegt daarover: "Het 1 gezin, 1 plan krijg je niet voor de bakker, niet eens uit onwil maar omdat je systeem niet met elkaar klopt, je rapportagesysteem. Dat is ook versterkt door de AVG. Je vindt elkaar wel maar het maken van een gezamenlijk plan is nog heel lastig."

Huisartsen geven aan het Voormekaar team te zien als een plek waar integraal wordt gewerkt. Eén van de huisartsen omschrijft hoe zij het Voormekaar team heeft zien functioneren als volgt: "mensen met verschillende achtergronden en kwaliteiten die zich inzetten voor individuen of gezinnen met complexe problematiek, zowel op financieel, maatschappelijk, sociaal en psychisch gebied". Dit past goed bij het beeld van integrale hulp.

Ook cliënten geven aan dat ze vinden dat er goed naar het gezin als geheel gekeken wordt. Ze hebben het idee dat naar ieders rol en behoeften gekeken wordt in de ondersteuning.

Tot slot worstelen de medewerkers van Voormekaar teams zelf met de vraag wat precies hun rol is, ook als regisseur. Zij missen duidelijke afspraken over de regierol, ook met samenwerkingspartners.

- Vermindering regeldruk voor meer ruimte professionals; waardoor betrokken professionals sociale netwerken rondom het gezin weten in te schakelen en hun kracht weten te benutten.

Alle jeugdhulpaanbieders benadrukken dat het verminderen van regeldruk voor de professional niet gelukt is. De aanbieders ervaren hoge druk om verantwoording af te leggen en zijn daar veel tijd aan kwijt. Het organiseren van een verlening van een indicatie kost erg veel tijd, maar dat geldt soms ook voor facturatie. Het komt voor dat facturen worden afgekeurd en dat de aanbieder dan veel tijd kwijt is om uit te zoeken hoe dit komt.

Bij algemene voorzieningen bestaat over regeldruk geen eenduidig beeld. Door een algemene voorziening wordt ervaren dat verantwoording afgestemd is op de dienst en dat zij hierover in gesprek kunnen met de gemeente om hier vorm aan te geven. Bij een andere voorziening wordt wel last ervaren van de wens tot het meten van effecten.

8.8 De uitvoering van de jeugdhulptaken en vooraf gestelde doelen

In voorliggende paragraaf wordt antwoord gegeven op **deelvraag 13**: **In hoeverre voldoet de uitvoering van de jeugdhulptaken aan de vooraf gestelde doelen?**

Uit de interviews en documentanalyse komt naar voren dat de gemeente Berkelland geen specifieke doelen heeft die gericht zijn op de jeugdhulp; het beleid dat er is, richt zich op het gehele sociaal domein. Ook sociaal domein breed blijkt uit de documenten dat er geen duidelijke, vooraf gestelde doelen zijn. In het beleidskader ‘Samen denken, Samen doen’[78] wordt onder andere gewerkt met thema’s zoals ‘werken vanuit de bedoeling’ en ‘meedoen’. Deze thema’s zijn verder uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma[79], maar ook hier zijn geen specifieke geoperationaliseerde doelen voor jeugdhulp geformuleerd.

8.9 Financiën - Besteding budgetten praktijk

In voorliggende paragraaf wordt antwoord gegeven op **deelvraag 14**: **Hoe zijn de budgetten in de praktijk de afgelopen jaren besteed? Welke systematiek is er gehanteerd met betrekking tot budgetbeheer?**

[78] Samen denken, Samen doen: beleidskader sociaal domein, 2018
[79] Samen denken, Samen doen: beleidskader sociaal domein uitvoeringsprogramma, 2018

Uit de gesprekken met de afdeling financiën blijkt dat de gemeente Berkelland te maken heeft met een open-einde-regeling (dit geldt voor alle gemeenten in Nederland). Wanneer een inwoner met een zorgvraag aan de voorwaarden voldoet, heeft de gemeente de verantwoordelijkheid om de lasten van de toegekende hulp/zorg te dragen.

Uit de navraag blijkt dat het in de beginfase van de transitie moeilijk was om het budget te beheren. Daarvoor zijn twee belangrijke oorzaken te benoemen, enerzijds gaat het om de gebrekkige gegevensoverdracht van de toenmalige stelselverantwoordelijke naar de gemeenten, en anderzijds om het declaratiesysteem wat grote aanloopproblemen kende.

Omdat de informatie bij overdracht niet adequaat was, wist de gemeente niet goed wat ze aan lasten mochten verwachten. Uit navraag bij de afdeling financiën blijkt dat er in 2016 over 2015 nog 7 miljoen aan lasten transitorisch zijn opgenomen. Dit geeft aan dat het in 2015 en 2016 niet goed mogelijk was om een goede voorspelling van de lasten aan het einde van het boekjaar te maken. Daarbij komt dat het budget in 2015 en 2016 ruim toereikend leek zoals in paragraaf 7.6 eerder is aangegeven.

Om beter zicht te houden op het budget wordt er vanaf 2018 maandelijks een analyse gemaakt waarbij de ontwikkeling van de lasten nauwlettend in de gaten wordt gehouden. Dit heeft ertoe geleid dat in de najaarsnota van 2018 het budget voor jeugdhulp (en daarmee ook de taakstelling) met 3 miljoen is verhoogd. Dit is gebeurd omdat de lastenontwikkeling - zoals bleek uit de maandelijkse analyse - dat noodzakelijk maakte.

Volgens de afdeling financiën lijkt het er daarmee op dat voor 2018 de lasten bij benadering binnen het begrote budget voor jeugdhulp blijven. Alleen in 2017 zijn de lasten voor jeugdhulp boven de begroting uit gekomen. Voor 2019 zijn de voorspellingen niet rooskleurig. Dit komt door tariefaanpassing en de algemene tendens van toenemend beroep op de jeugdhulp.

8.10 Financiën - Omgang financiële risico's en risicomanagement

In voorliggende paragraaf wordt antwoord gegeven op **deelvraag 15**: **Hoe wordt omgegaan met financiële risico's? En op welke manier vindt risicomanagement plaats?**

Bij aanvang van de wetswijziging heeft de gemeente afspraken gemaakt in regioverband over de omgang met financiële risico's. Op de Raadsvergadering van 23 juni 2015[80] lag het besluit voor om in te stemmen met een regeling voor regionale kostenverevening en risicodeling in de financiering van de jeugdhulp in 2015 in de jeugdzorgregio Achterhoek.

[80] Voorstel aan Raad en besluit - Regionale kostenverevening en risicodeling in de financiering van de jeugdhulp 2015, 23 juni 2015

Verschillende scenario's zijn voorgelegd[81] waarbij gekozen is voor scenario 1 en 3, waarbij de totale regionale jeugdhulpkosten in 2015 werden gedeeld door de acht Achterhoekse gemeenten.

Hierin werden alle rechtstreekse kosten voor verleende zorg meegenomen, uitgezonderd de strikt lokale kosten voor de inrichting van de lokale toegang en de gemeentelijke organisatie.[82]

Verschillende wijzigingen hebben sindsdien in deze regeling plaatsgevonden namelijk:

- Tijdens de Raadsvergadering van 8 december 2015 stemt de raad opnieuw in met een verevening en risicodeling Jeugdzorgbudget 2016[83]. De omvang hiervan wordt aangepast naar de Landelijk ingekochte zorg, de bovenregionaal ingekochte zorg en de individuele voorzieningen met 24 uurs verblijf. Ambulante jeugdhulp en de Pgb's vallen hierdoor vanaf 2016 buiten de verevening.
- Tijdens de Raadsvergadering van 19 september 2017 stemt de raad in met verevening en risicodeling Jeugdzorgbudget 2017[84]. In 2015 en 2016 is verevend op zowel tekorten als overschotten. Dit wordt aangepast naar enkel op tekorten verevenen.
- In de Actieve Schriftelijke Informatievoorziening van 30 oktober 2018 aan de Commissie Sociaal is te lezen dat door het college besloten is per 2018 te stoppen met de regionale verevening[85].

Als het gaat om de kostenoverschrijding van de jeugdhulp in 2017 wordt de raad schriftelijk geïnformeerd. Op 9 april 2018 ontvangt B&W een memo over het financieel tekort Wmo/Jeugdwet in het boekjaar 2017[86]. Dit is het eerste jaar sinds 2015 dat tekorten binnen het Sociaal Domein ontstaan. Het blijkt dat op dat moment het resultaat op €1.656.000,- negatief uitkomt terwijl het in eind oktober 2017 leek alsof het saldo €800.000,- positief zou eindigen[87].

Via de actieve schriftelijke informatievoorziening wordt de Commissie Sociaal op 17 april 2018 van dit tekort op de hoogte gebracht[88].

Uit het gesprek met de afdeling financiën blijkt dat de gemeente meer grip zal krijgen op het voorspellen van de omvang van de lasten van de zorg. "Vanwege de openeinderegeling is daarmee niet zozeer sprake van bewust budget overschrijden als wel constateren dat de lastenontwikkeling van de zorg, voor een groot deel niet is gecompenseerd door het rijk".

---

[81] Bijlage 2 - Scenario's - Regionale kostenverevening en risicodeling in de financiering van de jeugdhulp 2015, 23 juni 2015
[82] Voorstel aan Raad en besluit - Regionale kostenverevening en risicodeling in de financiering van de jeugdhulp 2015, 23 juni 2015
[83] Voorstel en besluit - Regionale verevening en risicodeling Jeugdzorgbudget 2016, 8 december 2015
[84] Voorstel en besluit - Regionale Verevening en risicodeling jeugdzorg 2017, 19 september 2017
[85] Actieve Schriftelijke informatievoorziening Commissie Sociaal, 30 oktober 2018
[86] Memo Financieel tekort WmoJeugdwet in het boekjaar 2017, 9 april 2018
[87] Memo Financieel tekort WmoJeugdwet in het boekjaar 2017, 9 april 2018
[88] Actieve Schriftelijke informatievoorziening Commissie Sociaal, 17 april 2018

De gangbare afspraak is nu om algemene lastenstijging door toenemend gebruik te melden in de P&C cyclus en dan ook aanvullend budget te vragen van het de Raad.

Wanneer er een specifieke oorzaak is, moet deze in een apart raadsvoorstel worden gemeld aan de raad inclusief dekkingsvoorstel.

8.11 Samenvattend en reflectie op de normen

In dit hoofdstuk is onderzocht hoe de gemeente Berkelland in de praktijk vorm heeft gegeven aan het jeugdhulpbeleid. Er wordt onder andere ingegaan op monitoring van (de kwaliteit van) de inzet en de bijbehorende financiën. Ten slotte wordt getoetst in hoeverre de uitvoering van het jeugdhulpbeleid voldoet aan de vooraf gestelde doelen. Hieronder reflecteren we op de norm 6 t/m15.

Norm 6: Kerngegevens met betrekking tot jeugdhulpgebruik zijn inzichtelijk en geven trends weer.

Deze norm wordt grotendeels behaald. Cijfers met betrekking tot gebruik van jeugdhulp worden door de gemeente verzameld en geanalyseerd om trends weer te geven, zoals de stijging van het aantal GGZ indicaties. Of daarbij ook inzicht is in de trends die daaronder liggen wordt niet duidelijk (bijv. m.b.t. de GGZ: stijgt het aantal indicaties per cliënt en/of stijgt het aantal cliënten en/of worden duurdere producten ingezet?).

Norm 7: In samenwerking met de relevante stakeholders is op transparante en laagdrempelige wijze invulling gegeven aan de organisatie van de toegang.

Deze norm wordt gedeeltelijk behaald. Cijfers laten zien dat in gemeente Berkelland relatief veel indicaties via de gemeentelijke toegang (de Voormekaar Teams) lopen. Het aantal indicaties als geheel stijgt. Inwoners weten de (gemeentelijke) route richting jeugdhulp dus goed te vinden. Verschillende knelpunten, zoals de samenwerking met huisartsen en de laagdrempeligheid van de toegang, worden momenteel al opgepakt. Een belangrijk aanvullend aandachtspunt zijn wachtlijsten, deze moeten aangepakt worden om echt goed aan deze norm te voldoen. Nu is de caseload van medewerkers van de Voormekaar teams dusdanig hoog dat er bij een aantal teams wachtlijsten zijn ontstaan. Wanneer een inwoner (te) lang moet wachten op een gesprek met het Voormekaar team komt dit de laagdrempeligheid van de toegang niet ten goede.

Norm 8: Het is duidelijk wie (beoogde) partnerorganisaties zijn, en afspraken c.q. overeenkomsten rondom samenwerking zijn helder en concreet.

Deze norm wordt gedeeltelijk behaald. In de uitvoering weten partners als Voormekaar Teams, onderwijs, jeugdhulpaanbieders en huisartsen elkaar steeds beter te vinden, met name op casusniveau. Concrete afspraken op structureel niveau (over bijv. regie) zijn er echter niet, wat met name bij complexe casuïstiek een knelpunt vormt. Ook het inzichtelijk maken van aanbod bij zowel (preventieve) laagdrempelige voorzieningen als bij specialistische jeugdhulpaanbieders is een belangrijk aandachtspunt: veel geïnterviewden geven aan een overzicht te missen.

Op het niveau van inkoop- en contractmanagement verloopt de samenwerking ook grotendeels positief, maar missen aanbieders een meer inhoudelijk gesprek.

Norm 9a: Indien nodig hebben er tijdig bijstellingen plaatsgevonden ten aanzien van het beleid en de organisatie-inrichting. Norm 9b: Deze bijstellingen zijn mede gebaseerd op de kerngegevens m.b.t. jeugdhulpgebruik.

Deze norm wordt grotendeels behaald. Bijstellingen van zowel lokaal als regionaal beleid hebben inderdaad plaatsgevonden. Deze bijstellingen worden ook veelal verklaard vanuit een concrete aanleiding, zoals jongerenoverlast. Een concrete aanleiding is echter vaak de enige onderbouwing. Bij veel van de bijstellingen ontbreekt een onderbouwing gebaseerd op kerngegevens m.b.t. jeugdhulpgebruik. Bij de regionale aanvraag voor het Transformatiefonds wordt dit wel gedaan. In deze aanvraag worden specifieke transformatiedoelen en resultaten benoemd welke de regio met zorgaanbieders en andere stakeholders wil behalen.

Norm 10: De gemeente heeft inzicht in doelrealisatie en de voortgang van de transformatie en deelt deze inzichten met de gemeenteraad.

Deze norm wordt niet behaald. Momenteel wordt met name gemonitord op output cijfers, zoals aantallen indicaties en kosten. Er wordt nog onvoldoende gemeten in hoeverre deze inzet bijdraagt aan het behalen van gestelde doelen. Tot dusverre zijn ook met name inzichten vanuit output metingen gedeeld met de gemeenteraad, zoals aantallen ingezette jeugdhulpvoorzieningen en bijbehorende kosten in de 3D monitoringsrapportages. Outcome metingen, zoals in hoeverre doelen (bijvoorbeeld zelfstandigheid) worden gerealiseerd door inzet van bepaalde jeugdhulpproducten, gebeuren nog weinig en in ieder geval niet binnen een bepaalde structuur. Op het verbeteren van de monitoring lopen momenteel verschillende acties, zoals een monitoringsplan als onderdeel van de doorontwikkeling van de Voormekaar teams.

Norm 11: De ervaringen van direct en indirect betrokkenen bij de jeugdhulp zijn bekend en voldoende positief.

Deze norm wordt gedeeltelijk behaald. Ervaringen van jeugdigen en ouders worden door de gemeente jaarlijks gemeten door het uitvoeren van een cliëntervaringsonderzoek. Dit levert met name een kwantitatief beeld, dat in dit onderzoek is aangevuld met een kwalitatief beeld vanuit de focusgroepen. De cliëntervaringsonderzoeken laten een grotendeels positief beeld zien van onder meer de tevredenheid en de effecten van de hulp bij jeugdigen en ouders. Ook de ouders bij de focusgroep waren positief. De jeugdigen die deelnamen aan de focusgroep verschilden echter sterk van mening, waarbij ook kritische noten waren over bijvoorbeeld wachttijden en de laagdrempeligheid van de hulp.

Norm 12: De uitvoering van de jeugdhulp voldoet in grote mate aan de doelen van de Jeugdwet.

Deze norm wordt gedeeltelijk behaald. Wat betreft een aantal doelen is gemeente Berkelland goed op weg, bij andere doelen zijn er nog (grote) stappen te maken.

Enerzijds wordt er ingezet op preventie, het versterken van het opvoedkundig klimaat in wijken en scholen en wordt er op positieve wijze omgegaan met het benutten van eigen kracht van gezinnen. Anderzijds is er nog onvoldoende voortgang wat betreft het standaardiseren qua aanpak, het eerder signaleren en vroegtijdig inzetten van juiste hulp en het verminderen van regeldruk voor professionals. Wat betreft integraliteit wisselt het beeld. De Voormekaar teams zetten in op integraal werken, wat door onder meer inwoners en huisartsen wordt gewaardeerd. Er is echter nog ruimte voor verbetering, zoals het vaker opstellen van een gezamenlijk plan met verschillende betrokken partijen.

Norm 13: De uitvoering van de jeugdhulptaken voldoet in grote mate aan de vooraf gestelde doelen.

Deze norm kan niet getoetst worden, omdat de gemeente Berkelland geen specifieke doelen heeft gericht op jeugdhulp.

Norm 14a: Er is inzichtelijk hoe de budgetten in de praktijk zijn besteed; Norm 14b: Het budgetbeheer is inzichtelijk en systematisch toegepast; Norm 14c: De uitgaven m.b.t. de jeugdhulp zijn binnen de begroting gebleven.

Deze norm wordt gedeeltelijk behaald. Het is grotendeels inzichtelijk hoe de budgetten zijn besteed, al was dit voor 2015 en 2016 wel pas laat inzichtelijk. Het budgetbeheer is na enigszins zoekende opstartjaren systematisch en inzichtelijk toegepast (inzichtelijk in ieder geval op geaggregeerd niveau met betrekking tot jeugd; informatievoorziening op basis van uitsplitsing naar typen hulp binnen de grote noemer ‘jeugdhulp’ gebeurt minder). Uitgaven zijn grotendeels binnen de begroting gebleven, behalve in 2017. Vanaf 2019 worden eveneens overschrijdingen verwacht.

Norm 15: Er zijn duidelijke afspraken over hoe om te gaan met – onder andere – financiële risico’s, bijvoorbeeld in het geval van budgetoverschrijding.

Aan deze norm wordt voldaan. Op regionaal niveau zijn er afspraken vastgelegd over de financiële verdeelsystematiek en hoe om te gaan met eventuele budgetoverschrijdingen. Op gemeentelijk niveau zijn er afspraken met de raad over hoe om te gaan met informatievoorziening en besluiten in het geval van budgetoverschrijdingen.

9 Monitoring, informatievoorziening en rol van de gemeenteraad

9.1 Afspraken informatievoorziening aan de raad

In voorliggende paragraaf wordt antwoord gegeven op **deelvraag 16: Welke afspraken zijn gemaakt over informatievoorziening aan de gemeenteraad (op welke momenten, vorm, inhoudelijk en financieel)? Worden deze afspraken ook nageleefd?**

Tijdens de focusgroep met de gemeenteraadsleden is besproken welke afspraken er gemaakt zijn over informatievoorziening. Allereerst geven de raadsleden aan dat de gemeenteraad na de verkiezingen van 2018 voor de helft uit nieuwe raadsleden bestond. De raadsleden die deelnamen aan de focusgroep hebben aangegeven dat zij niet specifiek zijn geïnformeerd over het dossier van de jeugdhulp; er was bijvoorbeeld geen georganiseerd moment waarop zij werden bijgepraat of een overdrachtsdossier van hun voorganger. Om meer te weten te komen over de jeugdhulp en op de hoogte te zijn van documenten en dergelijke geven de raadsleden aan dat ze vaak in het onlinesysteem voor raadsleden zoeken naar documenten die betrekking hebben op de jeugdhulp. Dit werkt volgens hen niet ideaal want wanneer men in dit systeem zoekt komt er een grote hoeveelheid aan documenten tevoorschijn, waarbij het lastig is om te beslissen welke documenten relevant zijn.

Over de informatievoorziening geven de raadsleden verder aan dat er wel veel informatie hun kant op komt, door de actieve informatieplicht die door de wethouder wordt gehanteerd, maar dat dit voor de raadsleden als vrij incidenteel voelt. Er zijn volgens hen geen afspraken over structurele informatievoorziening.

Op het gebied van monitoring van het beleidskader lopen er momenteel diverse acties, zo is er bijvoorbeeld het voornemen om een jaarlijkse tussenevaluatie te houden van het beleidskader en wordt er vanuit de raad op verzoek van het college een werkgroep ‘voorbereiding en verantwoording sociaal domein’ geformeerd[89].

Uit de documenten en gesprekken komt met betrekking tot informatievoorziening het volgende naar voren:

Met betrekking tot de ontwikkeling van het beleidskader voor het Sociaal domein in de gemeente Berkelland werd in het Plan van Aanpak: Integraal Beleidskader Sociaal domein aangegeven dat de raad actief op de hoogte zou worden gehouden en betrokken zou worden hierbij. Met betrekking hiertoe wordt de raad op verschillende momenten geïnformeerd:

- 20 juni 2017; Op deze raadsvergadering staat het verzoek van het college geagendeerd waarin zij aan de raad vraagt in te stemmen met de bestuursopdracht ‘Opstellen beleidskader sociaal domein’. Hiermee worden zij op de hoogte gesteld van het plan het beleidskader Sociaal Domein te vernieuwen[90].

[89] [89] Presidiumbesluit 23-01-2019 - Werkgroep voorbereiding verantwoording sociaal domein
[90] Raadsvoorstel Bestuursopdracht Beleidskader, 20 juni 2017

- 31 oktober 2017; de Commissie Sociaal wordt geïnformeerd over de voortgang van het beleidskader “Samen denken, Samen doen”[91].
- 6 februari 2018; Bij de Commissie Sociaal staat het vaststellen van het beleidskader op de agenda[92].
- Op 23 juni 2015 besluit de raad om in te stemmen met een regionale vervening in de financiering van de jeugdhulp[93]. Vervolgens is de raad op verschillende momenten gevraagd te beslissen over de wijze waarop de regionale verevening doorgezet zou worden, namelijk op 8 december 2015 en 19 september 2017. Op 30 oktober 2018 wordt de Commissie Sociaal via de actieve schriftelijke informatievoorziening op de hoogte gebracht van het beëindigen van de regionale verevening per 2018.
- 21 maart 2017; Op deze raadsvergadering wordt de raad geïnformeerd over het besluit om in de regio een managementoverleg Sociaal Domein (MOSD) in te stellen om de samenwerking te verbeteren. Aanleiding voor het MOSD was bedrijfsmatig, er was behoefte aan een duidelijkere lijn in besluitvorming en een eerlijkere capaciteitsverdeling tussen de gemeenten. Vanwege de bedrijfsmatige aanleiding is de raad niet eerder geïnformeerd. Dit MOSD zal de regiovisie opstellen en opleveren in de zomer van 2017[94]. De Achterhoekse gemeenten werken sinds 2017 volgens dit nieuwe visiedocument ‘Samenwerken om elkaar te versterken’ waarmee de regionale samenwerking binnen het Sociaal Domein in de uitvoering van de decentralisaties verder wordt vormgegeven.
- 21 maart 2017; Op deze raadsvergadering wordt de raad geïnformeerd over het opstellen van een regionaal contract- en leveranciersmanagement (CLM). Zo wordt de raad de Kadernota “Inrichting en governance voor Contract en Leveranciersmanagement voor het Sociaal Domein Jeugd en Wmo” voorgelegd[95].
- 7 december 2017; Via actieve schriftelijke informatievoorziening wordt de Commissie sociaal op de hoogte gesteld van de start van een jongerenwerker naar aanleiding van jongerenoverlast in Neede[96].
- 17 april 2018; Via actieve schriftelijke informatievoorziening wordt de Commissie Sociaal van tekorten in het Sociaal Domein dat jaar op de hoogte gesteld. In datzelfde document worden zij op de hoogte gesteld van de start van de

[91] Actieve Schriftelijke informatievoorziening Commissie Sociaal, 31 oktober 2017
[92] Notulen Commissie Sociaal, 6 februari 2018
[93] Voorstel aan Raad en besluit - Regionale kostenverevening en risicodeling in de financiering van de jeugdhulp 2015, 23 juni 2015
[94] Ingekomen stukken - BenW-besluit over samenwerking in het sociaal domein in de Achterhoek, 21 maart 2017

[95] Ingekomen stukken - BenW-besluit over contract- en leveranciersmanagement Sociaal Domein Jeugd en Wmo, 21 maart 2017
[96] Actieve Schriftelijke Informatievoorziening Commissie Sociaal, 7 december 2017

Regiegroep Jeugd in gemeente Berkelland als onderdeel van de gezamenlijke jongerenaanpak binnen gemeente Berkelland[97].

- September 2018; In 2018 wordt in september het Transformatieplan Jeugdzorgregio Achterhoek 2018-2020[98] gepresenteerd. Met betrekking tot informatievoorziening over het regionaal transformatieplan zijn geen afspraken gemaakt met de gemeenteraad.
- 8 januari 2019; Via actieve schriftelijke informatievoorziening wordt de Commissie Sociaal op de hoogte gesteld van een project 'werken vanuit de bedoeling' dat in het kader van het nieuwe beleidskader in mei 2018 is gestart[99]. Daarbij wordt de commissie in datzelfde document op de hoogte gesteld van de wachtlijst bij VMK en de doorontwikkeling die gaande is om de kwaliteit van dienstverlening en interne processen bij VMK te verbeteren.

Ook hebben de raadsleden aangegeven dat zij via gecombineerde bijeenkomsten over de Wmo en Jeugd worden geïnformeerd. Er vinden volgens hen geen specifieke bijeenkomsten gericht op jeugd of jeugdhulp plaats. De behoefte aan specifieke informatievoorziening met betrekking tot jeugdhulp is er echter wel bij de gemeenteraadsleden. De wethouder bevestigde in haar interview dat de gemeenteraad via bijeenkomsten geïnformeerd wordt. Uit de documenten komen de volgende bijeenkomsten naar boven:

- 16 november 2017; De raad wordt per mail uitgenodigd voor een informatiebijeenkomst op 12 december 2017 over het beleidskader "Samen denken, Samen doen" en de uitvoeringsprogramma's voor het sociaal domein[100].
- 19 december 2018; De raad ontvangt een uitnodiging voor 15 januari 2019 van het college voor een informatiebijeenkomst over de mogelijkheden om te sturen in het sociaal domein[101]. Uit de presentatie gebruikt op de bijeenkomst 15 januari 2019 blijkt hoe de raad hier op de hoogte wordt gesteld van de financiële stand van zaken van het sociaal domein en de manier waarop de organisatie wil sturen. Ook is tijdens deze presentatie aandacht besteed aan de doorontwikkeling van VMK[102].

Met betrekking tot de financiële informatievoorziening geeft de raad aan dat zij geen goed beeld hebben van hoe de gemeente Berkelland er financieel voor staat met betrekking tot de jeugdhulp. De raadsleden gaven aan dat er wel "iets over jeugdhulp" in de P&C cyclus zit, maar dat dit onvoldoende is om goed op te kunnen sturen.

---

[97] Actieve Schriftelijke Informatievoorziening Commissie Sociaal, 17 april 2018
[98] Transformatieplan Jeugdzorgregio Achterhoek 2018-2022, 2018
[99] Actieve Schriftelijke Informatievoorziening Commissie Sociaal, 8 januari 2019
[100] Uitnodiging informatiebijeenkomst Gemeenteraad 12 december 2017, 16 november 2017 (e-mail)
[101] Uitnodiging - College van BenW -uitnodiging Raad voor informatiebijeenkomst AEF en sturen in het Sociaal Domein op 15-01-2018, 19 december 2018
[102] Presentatie Raad 15 januari 2019 Sociaal Domein

Tijdens de focusgroep gaf de raad aan dat ze alleen te horen krijgen dat de kosten van de jeugdhulp waarschijnlijk nog hoger worden de aankomende jaren, maar ze vinden het lastig om grip te krijgen op hoe dit komt. In januari 2019 is een presentatie aan de raad gegeven, met een uitleg van het bestuur/ambtelijke organisatie over de financiële stand van zaken van het sociaal domein en de manier waarop de organisatie wil sturen[103].

De wethouder geeft tijdens het interview met als verklaring voor de (regionale) stijging onder andere: duurdere jeugdhulp en meer gebruik van gespecialiseerde zorg. Ook stijging van tarieven van de jeugdhulp wordt genoemd. Maar volgens de raadsleden zijn dit heel globale beschrijvingen, die overal (landelijk) genoemd worden als oorzaken. De situatie in Berkelland wordt er onvoldoende door verklaard. De gemeenteraad gelooft wel dat de intentie van de wethouder er is om grip te krijgen op de financiën, maar onduidelijk blijft welke stappen daarin gezet worden.

9.2 Toezichthouden door de raad

In voorliggende paragraaf wordt antwoord gegeven op **deelvraag 17**: **Hoe houdt de gemeenteraad zicht op de realisatie van de doelstellingen? Is dit uitgewerkt in concrete afspraken? In welke mate neem de gemeenteraad hierin een actieve rol aan?**

Tijdens de focusgroep met de raadsleden blijkt het voor de raadsleden lastig te zijn om zicht te houden op de realisatie van de doelstellingen. Dit heeft volgens de raadsleden verschillende oorzaken. Ten eerste stond het huidige beleid al grotendeels in de steigers tijdens de vorige raadsperiode, waardoor niet alle raadsleden betrokken zijn bij de formulering van doelstellingen en kaders. Ten tweede blijkt in de raad wat verwarring te zijn over wat de kaders en doelstellingen van de jeugdhulp precies zijn. Een veel gehoord punt tijdens de focusgroep is dat de jeugdhulp ver weg staat van de raadsleden. Dit komt volgens hen met name door de complexiteit van het dossier en vanwege het feit dat op veel onderdelen in regioverband wordt gewerkt. Ook wordt geconstateerd dat de bestaande kaders erg algemeen zijn. Tot slot geven de raadsleden aan dat naast het feit dat de kaders erg algemeen zijn, ze ook lastig zijn te toetsen doordat gegevens en inzicht in de voortgang ontbreken. Deze bevindingen sluiten aan op andere bevindingen die gepresenteerd zijn in hoofdstuk 7 en 8. Na enige discussie wordt er door de raadsleden tijdens de focusgroep geconcludeerd dat het zou helpen om concrete beleidsdoelstellingen gericht op jeugd te hebben (in plaats van meer algemeen geformuleerd en sociaal domein breed).

[103] [103] Presentatie aan de raad, 15 januari 2019 Sociaal domein (powerpoint)

9.3 Inzet instrumenten

In voorliggende paragraaf wordt antwoord gegeven op **deelvraag 17a**: **Welke instrumenten zijn ingezet om voor de raad de realisatie van doelstellingen inzichtelijk te maken? Hoe effectief zijn deze instrumenten? Kan de gemeenteraad hierdoor ook echt zicht houden op de realisatie van de doelstellingen*?***

De belangrijkste instrumenten die volgens de wethouder worden ingezet om voor de raad de realisatie van de doelstellingen inzichtelijk te maken zijn Raadsinformatiebrieven, de gemeentemonitor[104] en cliëntervaringsonderzoeken, aangevuld met extra informatie. De gemeenteraadsleden geven daarnaast aan, tijdens de focusgroep, dat ze soms als instrument het stellen van schriftelijke vragen gebruiken, om zodoende meer inzicht te krijgen in de realisatie van doelstellingen.

Verder wordt als instrument ook nog genoemd dat de ambtenaren in Berkelland makkelijk te bereiken zijn en dat als de raadsleden hen een email sturen met een vraag, dat ze daar dan snel antwoord op krijgen. Dit wordt door de raadsleden gewaardeerd.

Ondanks het feit dat er diverse instrumenten beschikbaar zijn in Berkelland is het volgens de raadsleden die deelnamen aan de focusgroep niet mogelijk om de realisatie van doelstellingen inzichtelijk te maken. Dit komt volgens de raadsleden niet zozeer door de gebruikte instrumenten, maar meer door het feit dat de doelstellingen voor hen ook niet helemaal duidelijk zijn. Een raadslid zegt daarover: *"*Soms is het al lastig om te weten wat de doelen precies zijn. Dan is het helemaal lastig om te weten waar je op kunt monitoren". Daarbij wordt aangegeven dat een gevolg daarvan ook is dat het voor raadsleden heel lastig is om in te schatten welke instrumenten eventueel nog meer nuttig kunnen zijn en wat deze instrumenten dan eventueel zouden moeten meten.

9.4 Rollen raad

In voorliggende paragraaf wordt antwoord gegeven op **deelvraag 18**: **Heeft de raad op basis van de gemaakte afspraken invulling kunnen geven aan hun kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rollen?**

De raadsleden die gesproken zijn in het kader van dit onderzoek geven zelf aan dat het invulling geven aan hun kaderstellende rol op het gebied van de jeugdhulp lastig is. De ambitie van veel raadsleden is om te sturen op de jeugdhulp en aan de voorkant mee te praten over beleid en projecten die opgezet worden, maar dit is in de praktijk nu niet het geval. Vaak stellen raadsleden nu achteraf vragen over de jeugdhulp, maar is het op basis daarvan lastig om een duidelijk beeld te krijgen. Ook de wethouder geeft aan dat de jeugdhulp 'lastige materie' is voor de raadsleden en dat het echt specialistische kennis vraagt om sterk op een dossier als de jeugdhulp te kunnen sturen.

[104] Zie ook: https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Jeugd-en-jeugdhulpverlening/

Volgens de wethouder lukt het de raadsleden zeker om hun controlerende rol te vertegenwoordigen. Zij stelt dat de raad vaak erg kritisch is op het dossier van de jeugdhulp. Ze ziet wel dat de raad echt bezig is met zijn controlerende rol, bijvoorbeeld doordat ze initiatief hebben genomen om meer informatie te krijgen over de financiële situatie rondom de jeugdhulp (naar aanleiding van de overschrijdingen). De wethouder geeft ook aan dat het soms echt zoeken is tussen de raad en college, omdat de knoppen waar de raad aan wil draaien vaak betrekking hebben op financiële aspecten, terwijl de kwaliteit van de zorg ook geborgd moet worden. Deze twee punten gaan niet altijd hand in hand omdat het beperken van financiën ook ten koste kan gaan van de kwaliteit van de zorg.

De raadsleden geven echter aan dat ook het invulling geven aan hun controlerende rol in de praktijk best lastig is. Doordat de jeugdhulp ingewikkeld is, maar ook doordat informatievoorziening onvoldoende is. Volgens de raad zou het helpen om in één A4'tje een overzicht te krijgen waarop ze kunnen zien hoe het met de jeugdhulp gaat, zowel inhoudelijk als financieel. Om vervolgens op basis daarvan inzicht te krijgen in 'de knoppen waar de raad aan kan draaien'. Tot slot geeft een van de raadsleden aan dat de raad zelf ook een verantwoordelijkheid heeft. Bij het lezen van de vragenlijst van dit interview kwam de realisatie dat het jeugddossier best wel specifiek is en dit ook een wake up call kan zijn voor de raadsleden zelf om meer initiatief te nemen.

Als het gaat om de volksvertegenwoordigende rol dan is door de raadsleden aangegeven dat ze deze rol op andere dossiers makkelijker kunnen vervullen. Een raadslid zegt daarover: "Als ik vragen krijg van inwoners over de Wmo dan heb ik wel een antwoord klaar, maar bij de jeugdhulp kan ik vaak niet echt een goed antwoord geven over wat mensen het beste kunnen doen". Een ander raadslid heeft tijdens de focusgroep aangegeven dat het door de complexiteit van het dossier ook heel lastig is om zelf in te schatten of je de verschillende rollen goed kunt vertolken. Wel geeft ze aan dat er doordat er nu sprake is van budgetoverschrijdingen, dat er steeds meer vragen aan de raadsleden worden gesteld hoe deze tekorten zijn ontstaan. Dit wordt als lastig ervaren, omdat de raadsleden zelf ook het idee hebben dat ze niet goed genoeg zicht hebben op de oorzaken van de overschrijdingen.

Tot slot is ook aan de raadsleden gevraagd hoe ze hun rollen op regionaal niveau invullen. Hierover zeggen de raadsleden dat ze op regionaal niveau onvoldoende invulling kunnen geven aan de verschillende rollen. De raad weet van de regionale inkoop van de jeugdhulp en het feit dat Berkelland daaraan deelneemt, maar verder zijn zij niet op de hoogte van inhoudelijke punten of issues die regionaal spelen. Er is volgens de raadsleden op regionaal niveau nog minder zicht en grip. Een raadslid zegt daarover: Als het regionaal geregeld is dan denken we vaak toch: 'het zal wel goed zijn'.

9.5 Samenvattend en reflectie op de normen

In dit hoofdstuk is onderzocht welke afspraken zijn gemaakt met betrekking tot informatievoorziening, hoe de raad toezicht houdt op doelstellingen en of de raad op basis van de gemaakte afspraken invulling kan geven aan haar verschillende rollen. Hieronder reflecteren we op de norm 16 t/m18.

Norm 16a: Er zijn duidelijke afspraken over informatievoorziening aan de gemeenteraad (als het gaat over welke momenten, vorm, inhoud en financieel). Norm 16b: Deze afspraken worden ook daadwerkelijk nageleefd.

Aan deze normen wordt niet voldaan. Er zijn geen duidelijke structurele afspraken gemaakt tussen de raad en het college met betrekking tot momenten, vorm, inhoud en financiële componenten op basis waarvan informatievoorziening aan de raad plaatsvindt. Wel hanteert de wethouder actieve informatieplicht. De informatievoorziening richting de raad vindt veelal plaats in de vorm van gecombineerde bijeenkomsten voor Wmo en jeugd en richt zich dus op het brede sociale domein, niet specifiek op de jeugdhulp. Ook op regionaal niveau zijn er geen duidelijke structurele afspraken gemaakt tussen de raad en het college met betrekking tot informatievoorziening. Wel wordt de raad incidenteel geïnformeerd over regionale ontwikkelingen.

Norm 17a: Er is een heldere uitwerking van hoe de gemeenteraad zicht kan houden op de realisatie van doelstellingen, onder andere door de inzet van effectieve middelen. Norm 17b: De gemeenteraad is in staat om zicht te houden op de realisatie van de doelstellingen van de jeugdhulp. Norm 17c: De gemeenteraad stuurt op basis van deze informatie actief bij (indien nodig).

Aan deze normen wordt niet voldaan. Aan deze normen wordt niet voldaan. Er zijn diverse instrumenten beschikbaar in de gemeente Berkelland, maar door onduidelijkheid over de doelstellingen kunnen deze instrumenten niet effectief ingezet worden. In de eerste plaats geven de raadsleden aan dat het dossier van de jeugdhulp erg complex is. Ten tweede bestaat er verwarring over wat de kaders en doelstellingen voor de jeugdhulp precies zijn. Tot slot ontbreken gegevens en inzicht om de voortgang te kunnen toetsen. Dit geldt zowel lokaal als regionaal. Hierdoor is het voor de raadsleden niet mogelijk om zicht te houden op de realisatie van de doelstellingen en ook bijsturing is hierdoor lastig. De raad heeft aangegeven dat het creëren van sturingsinformatie op basis van duidelijke parameters een belangrijke opgave is voor de komende periode.

Norm 18: De gemeenteraad geeft zowel lokaal als regionaal actief invulling aan zijn kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol.

Deze norm wordt gedeeltelijk behaald. Kaderstellend heeft de gemeenteraad op het dossier van de jeugdhulp weinig tot niets bijgedragen. Dit heeft te maken met het feit dat veel raadsleden nieuw waren en onvoldoende zijn bijgepraat en doordat het beleid al gedeeltelijk in de steigers stond. Ook hebben raadsleden niet altijd voldoende ruimte gekregen om hun rol in te kunnen vullen, bijvoorbeeld vanwege het feit dat ze maar beperkt kaders konden stellen en door de complexiteit van het dossier.

Tot slot zijn raadsleden niet of nauwelijks betrokken bij de regionale beleidskaders. Volgens de wethouder lukt het de raadsleden om hun controlerende rol te vertegenwoordigen, de raad is echter van mening dat zij nog onvoldoende zicht heeft op de situatie van de jeugdhulp om hun controlerende rol goed uit te kunnen oefenen. Dit geldt volgens de raadsleden ook voor hun volksvertegenwoordigende rol. Op regionaal niveau is de raad helemaal niet in staat (gesteld) om zijn rollen in te vullen. De raad heeft ook onvoldoende een beeld van wat er speelt op regionaal niveau met betrekking tot de jeugdhulp.

10 Bijlagen

10.1 Bijlage 1: Begrippen

Algemene voorziening

Een algemene voorziening is het aanbod van diensten of activiteiten dat, zonder voorafgaand onderzoek (of indicatie) naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers, toegankelijk is en dat is gericht op maatschappelijke ondersteuning.

Beschikking/ indicatie

Een beschikking is een besluit van een administratief orgaan, meestal van de overheid, gericht op een persoon of rechtspersoon. Van een beschikking wordt gesproken als het gaat om intensieve hulp die niet vrij-toegankelijk is. Voor deze hulp is de toestemming (in de vorm van een beschikking) nodig van de gemeente. In de praktijk worden beschikking en indicatie beide gebruik.

Drang

Ook wel 'preventieve jeugdbescherming': een vasthoudende en actieve houding van de jeugdhulpprofessional, die vrijwillige maar niet vrijblijvende ondersteuning biedt aan een gezin waar veiligheid en/of ontwikkeling van een jeugdige in het geding zijn. Drang is vaak de laatste kans om een jeugdbeschermingsmaatregel te voorkomen.

Gecertificeerde instelling

Wordt van overheidswege gecertificeerd om maatregelen in het kader van de jeugdreclassering en jeugdbescherming te mogen uitvoeren.

Home Start

Is een opvoedondersteuningsprogramma dat wil voorkomen dat alledaagse problemen in gezinnen met jonge kinderen uitgroeien tot ernstige of langdurige problemen die (zwaardere) professionele hulp nodig maken. Bij Home-Start zijn getrainde vrijwilligers betrokken.

Maatwerkvoorziening

Een maatwerkvoorziening is specifiek en op maat gericht op het ondersteunen van een individu. Een maatwerkvoorziening is dus afgestemd op de behoeften en omstandigheden van een specifieke persoon. Een maatwerkvoorziening is geen medische hulp.

Jeugdbescherming

Jeugdbescherming draagt bij aan de bescherming van kinderen en daardoor aan een veilige ontwikkeling van kinderen. Het gaat om gecertificeerde instellingen die intensieve systeemgericht casemanagement uitvoeren in gezinnen met en zonder een maatregel, zoals een ondertoezichtstelling, voogdij of jeugdreclassering.

Jeugdgezondheidszorg

Jeugdgezondheidszorg (JGZ) bevordert en beschermt de gezondheid, groei en ontwikkeling van kinderen van 4 tot 18 jaar. Dit gebeurt door onderzoek en vaccinatie van kinderen, ondersteuning van ouders, ondersteuning van leerkrachten en samenwerking met andere instanties.

Jeugdreclassering

Wordt uitgevoerd door een gecertificeerde instelling. Jeugdreclassering voert begeleiding en controle uit als een jeugdige van 12 jaar of ouder een strafbaar feit pleegt. Het belangrijkste doel van jeugdreclassering is herhaling of terugval (recidive) te voorkomen

10.2 Bijlage 2: Literatuur

- Verordening Jeugdhulp 2015 gemeente Berkelland, 2015
- Voorstel aan Raad en besluit - Regionale kostenverevening en risicodeling in de financiering van de jeugdhulp 2015, 23 juni 2015
- 3D Beleidskader 2015-2016: Voormekaar in Berkelland, 2014
- 3D Monitoringsplan, 2015
- 3D Monitoringsplan – 2e voortgangsrapportage, 2015
- 3D Monitoringsplan – 3e voortgangsrapportage, april 2016
- 3D Monitoringsplan – 4e voortgangsrapportage, december 2016
- 3D Monitoringsplan – 5e 2017 Jeugdzorg en Wmo, november 2017
- Actieve Schriftelijke Informatievoorziening Commissie Sociaal, 6 september 2016
- Actieve Schriftelijke Informatievoorziening Commissie Sociaal, 7 december 2017
- Actieve Schriftelijke Informatievoorziening Commissie Sociaal, 17 april 2018
- Actieve Schriftelijke informatievoorziening Commissie Sociaal, 8 januari 2019
- Beleidsregels Jeugdhulp gemeente Berkelland 2015, 2015
- Bestuursopdracht doorontwikkeling VMK, 2018
- Conceptrapportage CEO Jeugd DH, juli 2018
- Eerste evaluatie Jeugdwet 2018, ZonMw
- Eindrapportage Jeugd – Achterhoekse Gemeenten V1, september 2016
- Ingekomen stukken - BenW-besluit over samenwerking in het sociaal domein in de Achterhoek, 21 maart 2017
- Ingekomen stukken - BenW-besluit over contract- en leveranciersmanagement Sociaal Domein Jeugd en Wmo, 21 maart 2017
- Koersdocument doorontwikkeling Voormekaar, 2016
- Memo Financiën Sociaal Domein, 4 december 2018
- Memorie van toelichting bij de Jeugdwet, 2013,
- Notulen Commissie Sociaal, 6 februari 2018
- Plan van Aanpak: Integraal Beleidskader Sociaal Domein, juli 2017
- Presentatie Raad 15 januari 2019 Sociaal Domein
- Raadadvies Koers Voormekaar, 13 december 2016
- Raadsvoorstel bestuursopdracht beleidskader, 20 juni 2017
- Samen denken, Samen doen: beleidskader Sociaal Domein, 2018
- Samen denken, Samen doen: beleidskader Sociaal Domein uitvoeringsprogramma 2018
- Sociaal Domein Achterhoek: Samenwerken om elkaar te versterken, 2017
- Transformatieplan Jeugdzorgregio Achterhoek 2018-2022, 2018
- E-mail Uitnodiging informatiebijeenkomst Raad 12 december 2017,november 2017
- Uitnodiging - College van BenW -uitnodiging Raad voor informatiebijeenkomst AEF en sturen in het Sociaal Domein op 15-01-2018, 19 december 2018

10.3 Bijlage 3: Klantreis Jeugdhulp Gemeente Berkelland

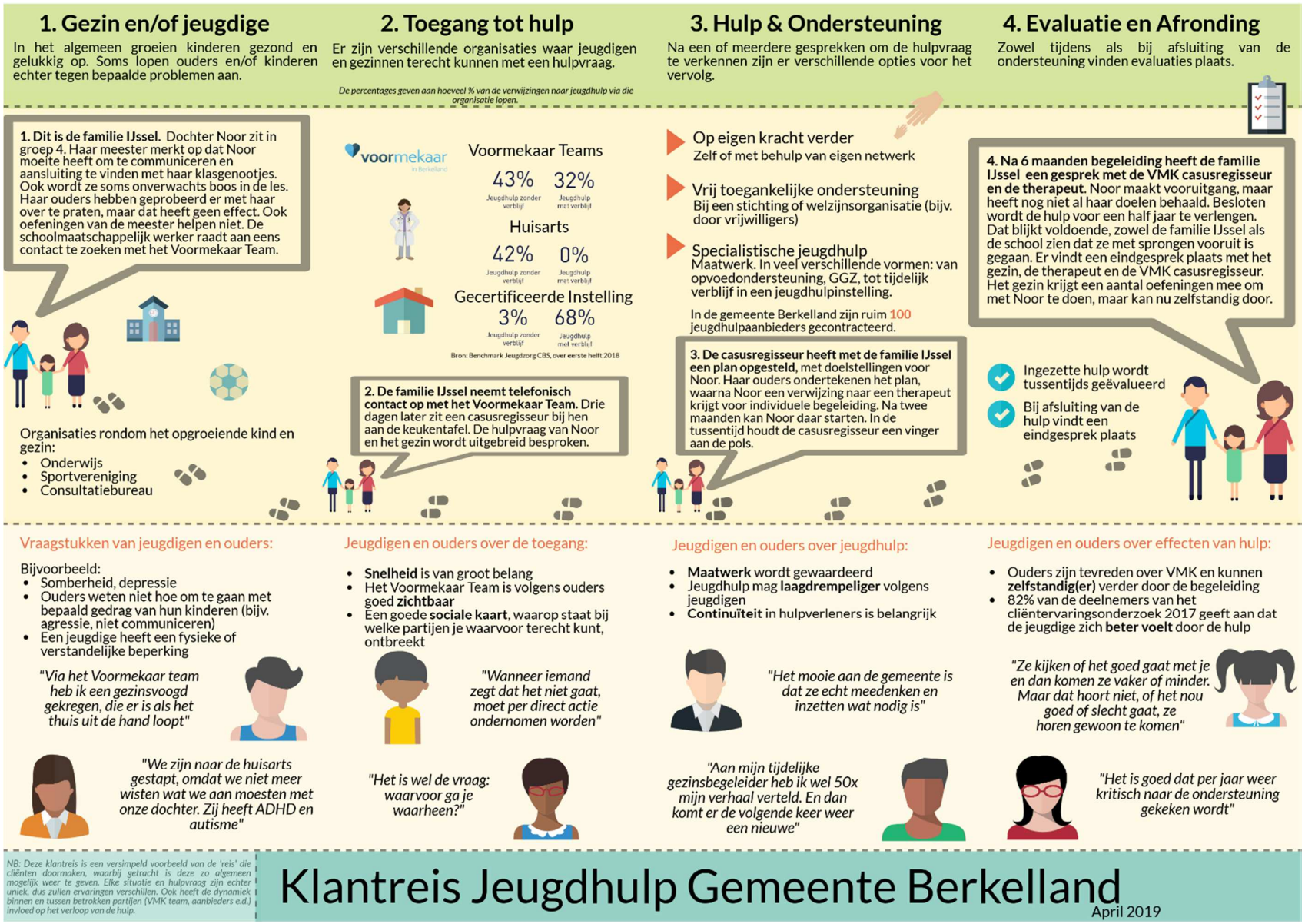

1. Gezin en/of jeugdige

In het algemeen groeien kinderen gezond en gelukkig op. Soms lopen ouders en/of kinderen echter tegen bepaalde problemen aan.

1. Dit is de familie IJssel. Dochter Noor zit in groep 4. Haar meester merkt op dat Noor moeite heeft om te communiceren en aansluiting te vinden met haar klasgenootjes. Ook wordt ze soms onverwachts boos in de les. Haar ouders hebben geprobeerd er met haar over te praten, maar dat heeft geen effect. Ook oefeningen van de meester helpen niet. De schoolmaatschappelijk werker raadt aan eens contact te zoeken met het Voormekaar Team.

Organisaties rondom het opgroeiende kind en gezin:

- Onderwijs
- Sportvereniging
- Consultatiebureau

2. Toegang tot hulp

Er zijn verschillende organisaties waar jeugdigen en gezinnen terecht kunnen met een hulpvraag.

De percentages geven aan hoeveel % van de verwijzingen naar jeugdhulp via die organisatie lopen.

voormekaar in Berkelland

Voormekaar Teams

43% Jeugdhulp zonder verblijf — 32% Jeugdhulp met verblijf

Huisarts

42% Jeugdhulp zonder verblijf — 0% Jeugdhulp met verblijf

Gecertificeerde Instelling

3% Jeugdhulp zonder verblijf — 68% Jeugdhulp met verblijf

Bron: Benchmark Jeugdzorg CBS, over eerste helft 2018

2. De familie IJssel neemt telefonisch contact op met het Voormekaar Team. Drie dagen later zit een casusregisseur bij hen aan de keukentafel. De hulpvraag van Noor en het gezin wordt uitgebreid besproken.

3. Hulp & Ondersteuning

Na een of meerdere gesprekken om de hulpvraag te verkennen zijn er verschillende opties voor het vervolg.

- **Op eigen kracht verder**
  Zelf of met behulp van eigen netwerk
- **Vrij toegankelijke ondersteuning**
  Bij een stichting of welzijnsorganisatie (bijv. door vrijwilligers)
- **Specialistische jeugdhulp**
  Maatwerk. In veel verschillende vormen: van opvoedondersteuning, GGZ, tot tijdelijk verblijf in een jeugdhulpinstelling.

In de gemeente Berkelland zijn ruim 100 jeugdhulpaanbieders gecontracteerd.

3. De casusregisseur heeft met de familie IJssel een plan opgesteld, met doelstellingen voor Noor. Haar ouders ondertekenen het plan, waarna Noor een verwijzing naar een therapeut krijgt voor individuele begeleiding. Na twee maanden kan Noor daar starten. In de tussentijd houdt de casusregisseur een vinger aan de pols.

4. Evaluatie en Afronding

Zowel tijdens als bij afsluiting van de ondersteuning vinden evaluaties plaats.

4. Na 6 maanden begeleiding heeft de familie IJssel een gesprek met de VMK casusregisseur en de therapeut. Noor maakt vooruitgang, maar heeft nog niet al haar doelen behaald. Besloten wordt de hulp voor een half jaar te verlengen. Dat blijkt voldoende, zowel de familie IJssel als de school zien dat ze met sprongen vooruit is gegaan. Er vindt een eindgesprek plaats met het gezin, de therapeut en de VMK casusregisseur. Het gezin krijgt een aantal oefeningen mee om met Noor te doen, maar kan nu zelfstandig door.

- ✓ Ingezette hulp wordt tussentijds geëvalueerd
- ✓ Bij afsluiting van de hulp vindt een eindgesprek plaats

Vraagstukken van jeugdigen en ouders:

Bijvoorbeeld:

- Somberheid, depressie
- Ouders weten niet hoe om te gaan met bepaald gedrag van hun kinderen (bijv. agressie, niet communiceren)
- Een jeugdige heeft een fysieke of verstandelijke beperking

"Via het Voormekaar team heb ik een gezinsvoogd gekregen, die er is als het thuis uit de hand loopt"

"We zijn naar de huisarts gestapt, omdat we niet meer wisten wat we aan moesten met onze dochter. Zij heeft ADHD en autisme"

Jeugdigen en ouders over de toegang:

- **Snelheid** is van groot belang
- Het Voormekaar Team is volgens ouders goed **zichtbaar**
- Een goede **sociale kaart**, waarop staat bij welke partijen je waarvoor terecht kunt, ontbreekt

"Wanneer iemand zegt dat het niet gaat, moet per direct actie ondernomen worden"

"Het is wel de vraag: waarvoor ga je waarheen?"

Jeugdigen en ouders over jeugdhulp:

- **Maatwerk** wordt gewaardeerd
- Jeugdhulp mag **laagdrempeliger** volgens jeugdigen
- **Continuïteit** in hulpverleners is belangrijk

"Het mooie aan de gemeente is dat ze echt meedenken en inzetten wat nodig is"

"Aan mijn tijdelijke gezinsbegeleider heb ik wel 50x mijn verhaal verteld. En dan komt er de volgende keer weer een nieuwe"

Jeugdigen en ouders over effecten van hulp:

- Ouders zijn tevreden over VMK en kunnen **zelfstandig(er)** verder door de begeleiding
- 82% van de deelnemers van het cliëntervaringsonderzoek 2017 geeft aan dat de jeugdige zich **beter voelt** door de hulp

"Ze kijken of het goed gaat met je en dan komen ze vaker of minder. Maar dat hoort niet, of het nou goed of slecht gaat, ze horen gewoon te komen"

"Het is goed dat per jaar weer kritisch naar de ondersteuning gekeken wordt"

NB: Deze klantreis is een versimpeld voorbeeld van de 'reis' die cliënten doormaken, waarbij getracht is deze zo algemeen mogelijk weer te geven. Elke situatie en hulpvraag zijn echter uniek, dus zullen ervaringen verschillen. Ook heeft de dynamiek binnen en tussen betrokken partijen (VMK team, aanbieders e.d.) invloed op het verloop van de hulp.

Klantreis Jeugdhulp Gemeente Berkelland

April 2019

Zicht op de Jeugdhulp

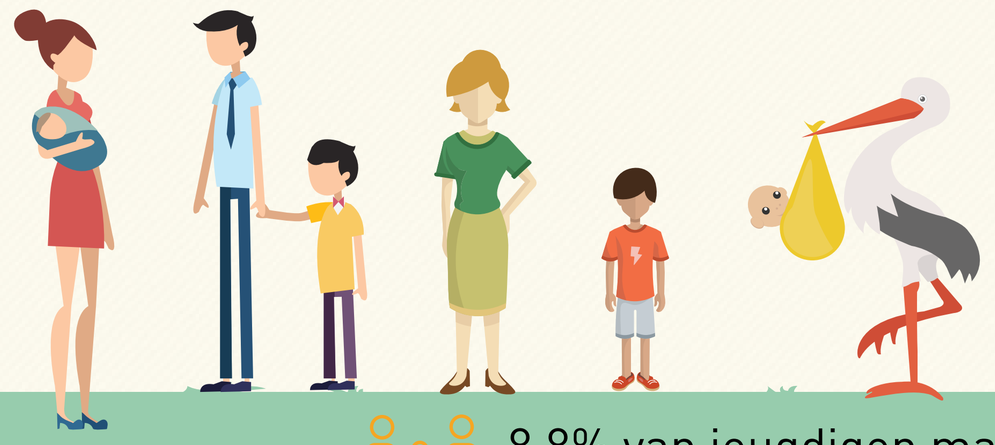

Rekenkameronderzoek gemeente Berkelland

8,8% van jeugdigen maakt gebruik van jeugdhulp

ONDERZOEK

- Documentanalyse
- Face-to-face interviews — Portefeuillehouder, beleids- en Voormekaarmedewerkers
- Telefonische interviews — Jeugdhulpaanbieders, voorliggende voorzieningen en de koepel van huisartsen
- Focusgroepen — jeugdhulpgebruikers, ouders van jeugdhulpgebruikers en de gemeenteraad

CONCLUSIES

- Inbreng van de gemeenteraad bij de kaderstelling is minimaal geweest
- Specifieke beheersmaatregelen voor de overschrijding op de jeugdhulpkosten ontbreken
- De toegang wordt door cliënten goed gewaardeerd. Definiëring van de regierol en samenwerking rond complexe casuïstiek zijn aandachtspunten
- Inzicht in het al dan niet behalen van (beleids-)doelstelling en met betrekking tot de jeugdhulp ontbreekt
- De raad heeft onvoldoende handvatten en mogelijkheden gepakt en gekregen van het college om zijn verschillende rollen goed te vervullen

AANBEVELINGEN

Voor college & De Raad:

Voor het college:

Voor de raad:

gemeente Berkelland

C: *H.H.J. van Zwet*
T: *0545-250 250*
E: *info@gemeenteberkelland.nl*
Bezoekadres: Marktstraat 1, Borculo

Gemeenteraad gemeente Berkelland

Zaaknummer : 229590
Onderwerp : reactie college bij Nawoord van Rekenkamercommissie bij rapport 'Zicht op jeugdhulp in Berkelland'
Verzonden : 28 NOV. 2019

Geachte leden van de raad,

Wij hebben op 26 september 2019 een inhoudelijke reactie gegeven op het rapport 'Zicht op jeugdhulp in Berkelland' van de rekenkamercommissie. Hierop heeft de rekenkamercommissie gereageerd met de brief van 7 november 2019.

Op 10 december 2019 staat het rekenkamerrapport, inclusief de gegeven reacties, geagendeerd voor uw raadsvergadering. Voorafgaand daaraan staat het rapport ook geagendeerd voor uw commissievergadering op 3 december 2019. Met deze brief geven wij graag nogmaals onze reactie, zowel op de inhoudelijke aanbevelingen als op het vervolgproces.

Inhoudelijke reactie
Wij zijn verheugd dat de rekenkamercommissie erkent dat het integrale karakter van het beleid overeind moet blijven en dat daarbinnen specifieke doelstellingen voor jeugdzorg gelden. Wij kunnen ons met deze nuancering in de aanbeveling vinden. De commissie herhaalt haar aanbeveling dat er specifieke beleidsdoelstellingen voor jeugdzorg opgesteld moeten worden. De commissie vraagt meer aandacht voor en inzicht in de wijze waarop met jeugd binnen het integrale beleid van Berkelland wordt omgegaan.

De commissie stelt dat er outcome-indicatoren opgesteld moeten worden in samenspraak met de raad om het effect van beleid te kunnen monitoren. Dit is juist wat we al hebben gedaan voor de verantwoordingsrapportage van het beleidskader ´Samen Denken, Samen Doen´. Daarvoor zijn met de commissie sociaal in februari 2019 de outcome-indicatoren bepaald. Zoals bekend is een eerste verantwoording op basis van deze outcome-indicatoren gepland in de eerste helft van 2020. Op deze manier kan de gemeenteraad het effect van beleid monitoren en zodoende haar controlerende rol vervullen.

De commissie waardeert dat er al opvolging wordt gegeven aan de aanbeveling om specifieke beheersmaatregelen voor jeugdzorg op te stellen. Wij organiseren in februari een openbare avond over de eerste contouren van het plan van aanpak. Daarvoor wordt uw raad ook uitgenodigd. In april kan de gemeenteraad besluiten over het definitieve plan van aanpak.

De aanbeveling om een markt te organiseren voor een brede doelgroep brengt de rekenkamercommissie opnieuw onder onze aandacht. Tijdens de themabijeenkomst jeugd van 10 oktober 2019 hebben wij van professionals teruggekregen dat zij het een meerwaarde vonden om elkaar beter te leren kennen. Daarom nemen wij deze aanbeveling over. Wij organiseren in 2020 samen met onze partners een netwerkmarkt specifiek voor uitvoerende professionals uit het voorliggende en specialistische veld van de jeugdzorg. We stellen ons daarbij geen standjes met reclame-uitingen voor, maar deelnemers zullen worden uitgedaagd om elkaar actief te bevragen op wat zij samen kunnen betekenen voor kinderen/ jongeren.

De commissie wijst er in haar vierde aanbeveling op dat het haar niet helder wordt hoe er wordt geleerd van de complexe casuïstiek die ingebracht wordt in de verschillende overlegvormen. Wij zijn van mening dat overleggen waarin complexe casuïstiek wordt besproken mede als doel hebben om werkprocessen te verbeteren, zodat andere kinderen daarbij gebaat zijn. Deze lerende cyclus is daarmee onderdeel van de overleggen. Een goed voorbeeld hiervan is de deskundigheidsbevordering binnen de doorontwikkeling van Voormekaar. Naast een gestructureerde werkwijze met de benodigde opleidingen en trainingen, zijn er de methodieken van intervisie, supervisie, casuïstiekbespreking en moreel beraad. Hierbij is nadrukkelijk aandacht voor het verloop van de samenwerking met interne en externe partijen.

De vijfde en laatste aanbeveling gaat om de versterking van de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad. Wij zijn content met het concrete procesvoorstel van de rekenkamercommissie om hierin samen stappen te zetten.

Procesvoorstel
De commissie stelt voor om met de raad werksessies te houden waarin de beleidsdoelstellingen voor jeugdzorg worden ontwikkeld én daarmee de verantwoordingsrapportage verder te ontwikkelen. Wij kunnen ons vinden in dit voorstel om daarmee de kaderstellende en controlerende rol van uw gemeenteraad te versterken. Wij bereiden dergelijke werksessies graag met een afvaardiging van de commissie sociaal voor. Ook bouwen wij in deze sessies ruimte in om afspraken te maken over informatievoorziening aan uw gemeenteraad.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Berkelland,

de secretaris,	de burgemeester,
M.N.J. Broers.	drs. J.H.A. van Oostrum

Kopie aan:
-Archief

Raadsvergadering

Dossiernummer	2071
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2019
Agendapunt	15
Omschrijving	Hamerstuk / Samen aan het stuur, één uitvoeringsorganisatie werk en inkomen voor het sociaal domein

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergadering	10 december 2019

gemeente Berkelland

Zaaknummer	:	262759
Raadsvergadering	:	10 december 2019
Onderwerp	:	Samen aan het stuur, één uitvoeringsorganisatie werk en inkomen voor het sociaal domein
Collegevergadering	:	5 november 2019
Portefeuillehouder	:	G.J. Teselink
Steller	:	M. Lahdo tel: : 0545-250 215

Te nemen besluit:
De gemeenteraad stemt in met model 2 van het Radarrapport '*Aan het stuur positionering van SDOA in het sociaal domein'* en het implementatieplan '*Samen aan het stuur, één uitvoeringsorganisatie werk en inkomen voor het sociaal domein'*.

Waarom dit voorstel en wat is het effect
De gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk werken voor de uitvoering van de Participatiewet samen in de Gemeenschappelijke regeling Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA). Op het gebied van jeugd en zorg werken de gemeenten in de Achterhoek nauw samen. Dit hebben we vastgelegd in het visiedocument *'Samenwerken om elkaar te versterken'*. De wens is om deze visie voor de drie SDOA-gemeenten te verbreden naar het domein van werk en inkomen.

Dit voorstel geeft antwoord op de vraag hoe gemeenten de uitvoering van werk en inkomen het best kunnen positioneren en organiseren, om zo optimaal mogelijk bij te dragen aan de uitvoering van de visie op het sociaal domein.

Het college heeft u in haar brief van 13 juni 2019 geïnformeerd over de visie van de doorgaande ontwikkellijn. Een doorlopende ontwikkellijn, van arbeidsmatige dagbesteding tot regulier werk, biedt de doelgroep ontwikkelperspectief. Deze visie, ondersteund door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, realiseert het traploos af- en opschalen tussen (arbeidsmatige) dagbesteding, beschut werk en betaald werk van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

De visie doorgaande ontwikkellijn kan het best vormgegeven worden vanuit één uitvoeringsorganisatie. Concreet komt het neer op een fusie van de gemeenschappelijke regeling Sociale Dienst Oost Achterhoek en Werkbaan Oost.

In de brief van het college aan de gemeenteraad van 13 juni 2019 hebben wij u toegezegd in het laatste kwartaal van dit jaar met de gemeenteraad in gesprek te gaan. Zowel ten aanzien van de inhoud als ten aanzien van het (eventuele) vervolgproces. Met dit voorstel lost het college haar toezegging in.

Argumentatie:
1.1 Model 2 sluit het best aan op de wensen van de gemeenten
Vanuit de participatiegedachte zijn de gemeenten van mening dat iedereen mee moet doen, dat er voor de inwoners van de drie gemeenten één integrale toegang tot het sociaal domein moet zijn en dat de ondersteuningsvragen van inwoners worden benaderd vanuit de bedoeling. Model 2 sluit het best aan op deze wensen. Met dit model zal de intake weer bij

---

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering
Afhandelingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 bespreekstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen
0

de gemeente plaats vinden. Van daaruit wordt met een integrale blik het vervolg voor de inwoner bepaald. Voorgaande past bij de uitgangspunten van de regionale visie sociaal domein 'Samenwerken om elkaar te versterken' en het beleidskader 'Samen denken, samen doen':

- Integratie van de toegang en waar mogelijk en nodig dichtbij en rondom de inwoner.
- De ondersteuningsstructuur wordt aangeboden rondom de vraag van de inwoner.
- Bij elke hulp- of ondersteuningsvraag wordt gewerkt volgens 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur.
- De vraag van de inwoner is het uitgangspunt en daarin wordt gewerkt vanuit de bedoeling.

1.2. De visie doorgaande ontwikkellijn het best vormgegeven kan worden vanuit één uitvoeringsorganisatie
Onze inwoners worden vanuit verschillende wet- en regelgeving geholpen, waardoor een versnipperd aanbod in werk en begeleiding is ontstaan. Het aanbod vanuit de verschillende regelingen heeft onvoldoende samenhang. Terwijl het doel voor de gehele doelgroep hetzelfde is; een plek waar men zich zo optimaal mogelijk kan ontwikkelen richting arbeidsinschakeling of zinvolle dag invulling. Dit pleit voor één uitvoeringsorganisatie met kerntaken op het gebied van werk en inkomen. Dit betekent een fusie van SDOA met WBO.

1.3 De gemeenten willen meer regie
De veranderingen in het sociaal domein vragen om meer regie. Model 2 sluit aan op deze wens. Model 2 beschrijft SDOA als een 2e lijns organisatie, waarbij de gemeente verantwoordelijk is voor de intake, ofwel 1 integrale toegang voor de inwoner. Met de implementatieopdracht 'Samen aan het stuur' die voor u ligt, wordt helder gemaakt hoe een mogelijke inkleuring van model 2 eruit kan zien.

1.4 Door in te stemmen met de implementatieopdracht Samen aan het stuur, één uitvoeringsorganisatie werk en inkomen voor het sociaal domein creëren wij helderheid op inhoud en op proces.
Met ingang van 1 januari 2021 wordt de nieuwe uitvoeringsorganisatie gerealiseerd. Het gaat om een omvangrijk project en het college vindt de betrokkenheid van de gemeenteraad bij de verdere uitwerking van groot belang. In de implementatieopdracht worden de noodzakelijke stappen genoemd om te komen tot een realisatie van de nieuwe uitvoeringsorganisatie.

1.5 het college lost haar toezegging in door met de gemeenteraad in gesprek te gaan
In de brief van het college van 13 juni 2019, na het vaststellen van de visie doorgaande ontwikkellijn, hebben wij toegezegd in het laatste kwartaal van dit jaar met de gemeenteraad in gesprek te gaan. Zowel ten aanzien van de inhoud als ook het proces. Hiermee lossen wij onze toezegging in.

Kanttekeningen en risico's
Veel vragen worden gedurende het project nader uitgewerkt en zijn op dit moment nog niet concreet te maken. Bijvoorbeeld:

- De kosten van de nieuwe uitvoeringsorganisatie;
- Welke juridische entiteit de nieuwe organisatie krijgt;
- Het takenpakket van de nieuwe organisatie;
- De overdracht van werkzaamheden van SDOA naar gemeenten;
- Hoe het werkproces eruit ziet met betrekking tot de integrale toegang.

In de implementatieopdracht worden kennis en expertises vanuit de deelnemende gemeenten bij elkaar gebracht zodat hierover helderheid wordt geboden. Door het instellen van de volgende deelopdrachten:

1. Bestuurlijke en operationele organisatie
2. Overdracht minimaregelingen en schuldhulpverlening van SDOA naar gemeenten
3. Integrale toegang

4. Productenboek
5. Kosten organisatie en uitvoering.

Financiën
De uitvoering van de implementatieopdracht vindt in belangrijke mate plaats door inzet van professionals van de afzonderlijke gemeenten. Wel wordt expertise aangetrokken. De totale kosten begroten wij op circa €200.000,-. De kosten worden gedekt uit de begroting van SDOA en Werkbaan Oost.

VN-verdrag rechten van mensen met een beperking
De visie doorgaande ontwikkellijn voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt doet recht aan hun mogelijkheden. Door ons te positioneren vanuit één organisatie waarbij kennis en expertise gebundeld worden, benutten wij de ontwikkelmogelijkheden optimaal.

Initiatief, participatie en rol gemeente
Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling SDOA heeft op 16 oktober 2019 dit voorstel uitgebreid besproken. De deelnemende gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk hebben overeenstemming bereikt ten aanzien van dit voorstel.

Radar heeft voor het opstellen van het rapport gesproken met de Welzijnsraad Berkelland en de Cliëntenraad Participatiewet SDOA. Verder is gesproken met de leden van de ondernemingsraden van de gemeenten. Zowel de advies- en cliëntenraden als ook de ondernemingsraden hebben aangegeven actief betrokken te willen zijn bij de uitkomsten van het onderzoek en het vervolg daarop.

Planning en evaluatie

	Berkelland	**Oost Gelre**	**Winterswijk**
Collegebehandeling	05-11-2019	05-11-2019	05-11-2019
Presidium	13-11-2019	18-11-2019	20-11-2019
Ondernemingsraden van de deelnemende partijen	Na 5-11-2019	Na 5-11-2019	Na 5-11-2019
Informatieve Raadsbijeenkomst	18-11-2019	18-11-2019	18-11-2019
Raadscommissies	26-11-2019	03-12-2019	04-12-2019
Gemeenteraad	10-12-2019	17-12-2019	19-12-2019

Bijlagen
1. Bijlage 1 Adviesrapport Radar.
2. Bijlage 2 Implementatieopdracht Samen aan het stuur, één uitvoeringsorganisatie werk en inkomen voor het sociaal domein.
3. Bijlage 3 Raadsbrief evaluatie lokale initiatieven en visie doorgaande ontwikkellijn voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
4. Bijlage 4 Save the Date informatiebijeenkomst raadsleden Samen aan het stuur.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

gemeente Berkelland

Raadsvergadering : 10 december 2019

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 5 november 2019;

b e s l u i t :

in te stemmen met model 2 van het Radarrapport '*Aan het stuur positionering van SDOA in het sociaal domein'* en het implementatieplan '*Samen aan het stuur, één uitvoeringsorganisatie werk en inkomen voor het sociaal domein'*

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van
10 december 2019

de griffier, de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Samen aan het stuur, één uitvoeringsorganisatie werk en inkomen voor het sociaal domein**.**

radar
bureau voor sociale vraagstukken

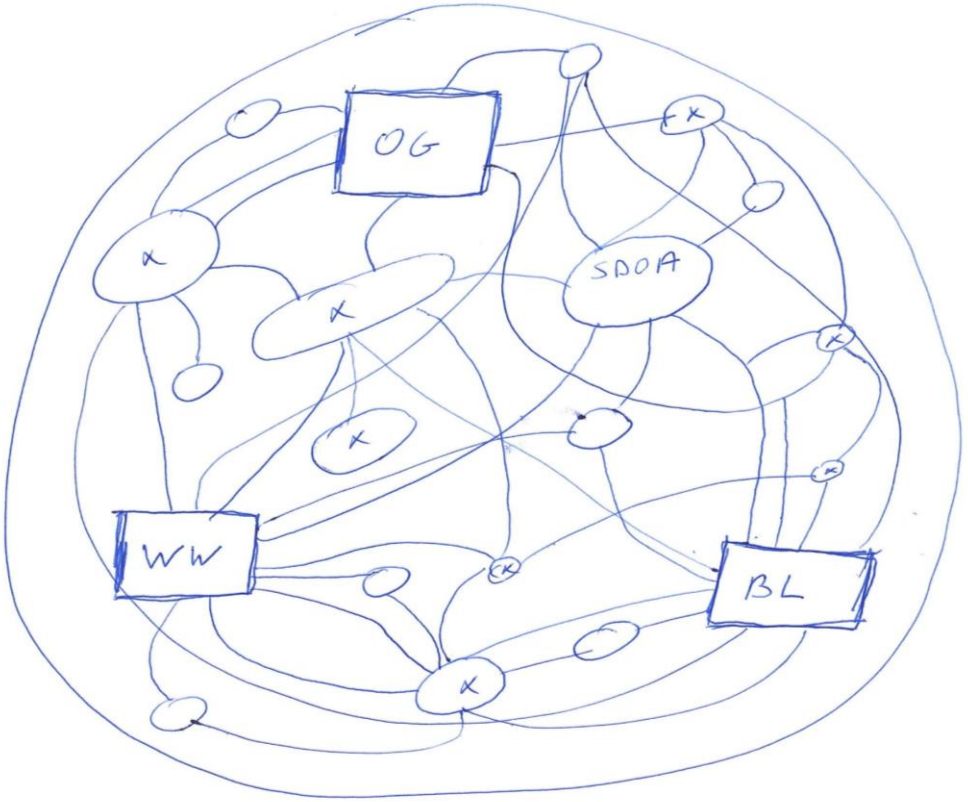

Aan het Stuur!

Positionering van SDOA in het sociaal domein

Sociale Dienst Oost Achterhoek

Rapport

Amsterdam, 6 juni 2019

Rapport

radar
bureau voor sociale vraagstukken

Onderzoek positionering Sociale Dienst Oost Achterhoek in het sociaal domein

Het Dagelijks Bestuur van de Sociale Dienst Oost Achterhoek heeft opdracht gegeven om onderzoek te doen naar de toekomstige positionering van de Sociale Dienst in het brede sociaal domein. In dit rapport beschrijven we op welke wijze SDOA in de toekomst gepositioneerd zou kunnen worden in het brede sociaal domein van de gemeenten.

Opdrachtgever

Dagelijks Bestuur SDOA

Contactpersoon

De heer T. Beijer
Directeur Sociale Dienst Oost Achterhoek
Kevelderstraat 1, 7141 BE Groenlo
T.Beijer@SocialeDienstOostAchterhoek.nl
0544 - 47 42 02

Uitvoerder

RadarAdvies
Veemarkt 83
1019 DB Amsterdam
020 - 463 50 50
www.radaradvies.nl

Projectleider

John Boes, senior adviseur
j.boes@radaradvies.nl
06 – 5372 1718

Inhoud

radar
bureau voor sociale vraagstukken

Samenvatting		1
1.	Inleiding	3
2.	De opdracht	4
3.	Onze aanpak	5
4.	De foto	7
5.	De modellen	9
6.	Participatie en check	17
7.	Uw vragen	18
8.	Ons advies	24
9.	Tot slot	31
Bijlage 1: Geraadpleegde documenten		32
Bijlage 2: Geïnterviewde personen		33

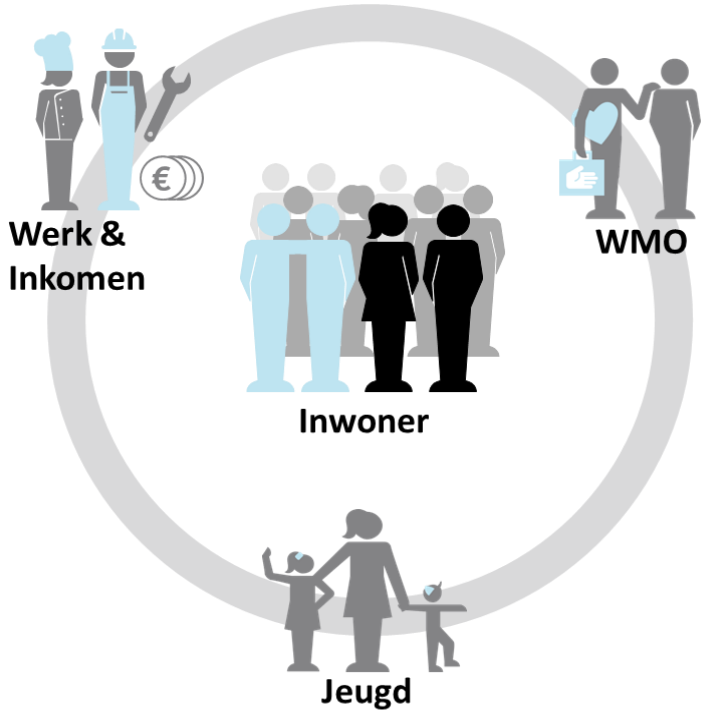

Samenvatting

Dit onderzoeksrapport is tot stand gekomen in opdracht van het dagelijks bestuur (DB) van de Gemeenschappelijke Regeling Sociale Dienst Oost Achterhoek (verder SDOA). In deze Gemeenschappelijke Regeling (GR) nemen de gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk deel. De GR voert voor de drie gemeenten sinds 2010 de taken uit op het gebied van de Participatiewet (voorheen Wet Werk en Bijstand), het Minimabeleid en (sinds 2016) het onderdeel Detacheren en Ontwikkelen in het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening.

Met dit onderzoek wil het DB zicht krijgen op de mogelijk toekomstige positionering van SDOA in het sociaal domein van de deelnemende gemeenten.

Op basis van een documentenanalyse is “een foto” gemaakt van de huidige inrichting van het sociaal domein van de gemeenten. Aansluitend is op basis van een groot aantal gesprekken een drietal modellen beschreven als de mogelijk toekomstige inrichting van het sociaal domein van de gemeenten. Zowel “de foto” als de modellen zijn gepresenteerd en besproken met de regiegroep die dit onderzoek heeft begeleid.

Op basis hiervan hebben we geconcludeerd dat alle bouwstenen aanwezig zijn om ook SDOA centraal te positioneren in het sociaal domein van de gemeenten. Belangrijk daarin is dat de gemeenten en SDOA op visieniveau nauw overeenstemmen. Iedereen doet mee, we werken vanuit de bedoeling en er is één integrale toegang tot het sociaal domein.

Om die stap ook daadwerkelijk te maken hebben we geadviseerd om:

- Op dit moment niet “te sleutelen” aan de organisatiestructuur maar te sturen op de drie hiervoor benoemde visie-elementen;
- Sterker invulling te geven aan het opdrachtgeverschap van de gemeenten en “aan het stuur” te gaan zitten om de gewenste beweging in gang te zetten;
- De rol en de inhoud van het ambtelijk opdrachtgeversoverleg SDOA door te ontwikkelen waardoor veel nadrukkelijker de kaderstellende en opdrachtgevende rol van de gemeenten merkbaar en zichtbaar wordt;
- Te kiezen voor een ontwikkelmodel waarin van model 1, zoals beschreven in hoofdstuk 5 van dit rapport, gaandeweg wordt toegewerkt naar model 2;

Samenvatting

- De reeds ingezette ontwikkeling van Werkbaan Oost naar een leerwerkbedrijf voort te zetten om op die wijze een doorlopende leer- en ontwikkellijn te creëren voor de “onderkant van de arbeidsmarkt”, en
- Als eerste stap op weg naar een integrale benadering van inwoners de taken op het gebied van schuldhulpverlening en minimabeleid te beleggen bij de sociale teams.

Wij hebben met veel genoegen gewerkt aan dit onderzoek en wij willen alle geïnterviewden bedanken voor de openhartige wijze waarop zij met ons hebben gesproken. Natuurlijk willen wij ook de regiegroep bedanken voor de constructieve wijze waarop zij dit onderzoek hebben begeleid en gefaciliteerd.

Tenslotte willen wij het dagelijks bestuur van SDOA bedanken voor de opdracht tot dit onderzoek en het is nu aan het bestuur van SDOA om besluiten te nemen over de verdere toekomst van SDOA en met name de toekomstige positionering van SDOA in het sociaal domein van de gemeenten. Wij hopen natuurlijk dat onze adviezen daaraan een constructieve bijdrage zullen leveren.

Namens RadarAdvies,

Karen Smit
David Sondorp
Bert Otten
John Boes

1. Inleiding

De gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk werken voor de uitvoering van de Participatiewet, het onderdeel Detacheren en Ontwikkelen in het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening en het Minimabeleid samen in de Gemeenschappelijke Regeling Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA).

Op het gebied van jeugd en zorg werken de gemeenten in de Achterhoek nauw samen. Dit hebben ze met elkaar in 2017 vastgelegd in het visiedocument “Samenwerken om elkaar te versterken”. De wens is nu om deze visie voor in ieder geval de drie samenwerkende gemeenten te verbreden naar het domein van werk en inkomen. Dit vraagt een antwoord op de vraag hoe gemeenten de uitvoering van werk en inkomen willen positioneren en organiseren om zo optimaal mogelijk bij te dragen aan de uitvoering van de visie op het sociaal domein. Met het oog op de toekomst is daarmee de onderliggende vraag of de huidige organisatie, werkwijze en positionering voldoet aan de gemeentelijke wensen in het sociaal domein.

RadarAdvies is gevraagd om een voorstel met concrete adviezen te ontwikkelen voor de toekomstige positionering van SDOA in het brede sociaal domein (Wmo, Jeugdwet én Participatiewet). In dit rapport vindt u de bevindingen van het onderzoek en de daaruit volgende adviezen.

2. De opdracht

In het advies dienen in ieder geval de volgende vragen te worden beantwoord:

- Hoe kan de toegang het meest effectief en efficiënt worden georganiseerd?
- Welke onderverdeling op casusniveau kan worden gemaakt waarin een integrale aanpak wel of niet gewenst is?
- Hoe kunnen medewerkers van SDOA onderdeel worden van de werkwijze van de lokale teams?
- Is de werkwijze en positionering van SDOA voldoende toegerust om maatwerk te leveren, ook als dit niet 1-op-1 binnen de bestaande wet- en regelgeving past?
- Welke organisatiestructuur past hier in relatie tot de dienstverlening (uitvoering én beleid) van SDOA? Betrek hierbij de aspecten van governance, zoals de positionering van beleid.
- Wat zijn de risico's op het vlak van: efficiency, kwaliteit, continuïteit en kosten?
- Formuleer KPI's om kosten en efficiency van SDOA te kunnen monitoren.

Om hiertoe te komen staan in het onderzoek de volgende twee deelvragen centraal:

1. Hoe ziet op dit moment de inrichting en organisatie van SDOA eruit mede in relatie tot de huidige inrichting en organisatie van het sociaal domein van de gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk?

2. Welke modellen van inrichting en organisatie van het brede sociaal domein kunnen we onderkennen en zien we in het land?

3. Onze aanpak

In ons onderzoek hebben we een drietal fases doorlopen:

3.1 Fase 1: De foto

Het onderzoek is gestart met een scan van de huidige situatie door middel van een documentenanalyse. Er is een beeld gevormd van de inrichting en organisatie van SDOA, mede in relatie tot de inrichting en organisatie van het sociaal domein van de gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk. Hierbij is ingegaan op de elementen beleid & strategie, werkwijze & processen, kwaliteit & dienstverlening, governance, personeel & organisatie, financiën en huisvesting.

Het eindproduct was een ‘foto’ waarin een beeld is gegeven van de huidige situatie en waarin is ingezoomd op de verschillen en overeenkomsten tussen gemeenten en SDOA. De ‘foto’ is gepresenteerd aan de regiegroep en deze is in hoofdstuk 4 van dit rapport uitgewerkt.

3. Onze aanpak

3.2 Fase 2: De modellen

In fase twee hebben we een twintigtal gesprekken gevoerd met leden van het dagelijks en algemeen bestuur van SDOA, de algemeen directeur van de drie gemeenten en SDOA, de betrokken managers en beleidsmedewerkers van de drie gemeenten en SDOA en vertegenwoordigers van de Voormekaarteams van de gemeente Berkelland, het Sociaal Team Oost Gelre en het Sociaal Team De Post van de gemeente Winterswijk.

In de gesprekken zijn we met name ingegaan op de huidige positionering van SDOA, de integrale dienstverlening en op de visie op de inrichting van het sociaal domein en de rol van SDOA hierin. In de bijlage van dit rapport is een lijst met de geïnterviewde personen opgenomen.

Op basis hiervan hebben we aan de regiegroep een drietal mogelijke modellen gepresenteerd voor de toekomstige positionering van SDOA. Deze modellen zijn in hoofdstuk 5 van dit rapport verder uitgewerkt.

3.3 Fase 3: Participatie en check

In fase drie zijn de bevindingen uit de eerdere twee fases besproken met een aantal belangrijke stakeholders, namelijk de advies- en cliëntenraden sociaal domein en de ondernemingsraden van de drie gemeenten en SDOA. Dit hebben we gedaan in een tweetal informatie- en participatiesessies. Eén sessie met de advies- en cliëntenraden en één sessie met de ondernemingsraden. We hebben met hen gesproken over hun perspectief op de verschillende modellen en de kansen en knelpunten die zij vanuit hun positie ervaren. Tevens hebben we, alhoewel niet zo expliciet gevraagd, gepeild wat het draagvlak was voor de verschillende modellen. Dit is meegewogen in ons uiteindelijke advies.

Deze drie fases hebben geleid tot het advies dat nu aan u voorligt.

4. De foto

Zoals in hoofdstuk 3.1 beschreven laat de ‘foto’ zien wat de huidige situatie is op de elementen beleid & strategie, werkwijze & processen, kwaliteit & dienstverlening, governance, personeel & organisatie, financiën en huisvesting. Daarin zoomen we in op de belangrijkste overeenkomsten en verschillen in deze elementen tussen de drie gemeenten en SDOA.

Overeenkomsten
Uit de foto blijkt dat de gemeenten en SDOA eenzelfde visie hebben op participatie: Iedereen doet mee! Dit stimuleert en helpt in ieder geval om de structuren te realiseren waarin samenwerking kan plaatsvinden.

Daarnaast zien we dat de gemeenten hun taken op het gebied van Wmo en Jeugdzorg ondergebracht hebben in een sociaal team. Hierdoor ligt er een basis in de gemeenten om ook op het gebied van werk en inkomen samen te werken met SDOA. Hierin valt op dat alle drie de gemeenten de medewerkers van het sociaal team zelf in dienst hebben. Vanzelfsprekend geldt dit voor SDOA ook, alle medewerkers zijn in dienst van de GR.

Tot slot zien we, en dat volgt natuurlijk ook uit wet- en regelgeving, dat de gemeenten en SDOA op nagenoeg identieke wijze cliëntenvertegenwoordiging en medezeggenschap hebben ingericht.

Verschillen
Weliswaar hebben alle drie de gemeenten een of meer sociale teams, maar de gemeenten Oost Gelre en Winterswijk kennen ook nog een zgn. Ondersteuningsteam Jeugd. Dit team is vooral gericht op een eerste normalisatie van de situatie in het gezin en kan in beginsel geen zorg indiceren.

Tot slot moeten we constateren dat tot en met 2018 de gemeente Berkelland forse tekorten had op de uitgaven voor Wmo en Jeugdzorg en dat bij beide andere gemeenten deze tekorten fors kleiner waren of er zelfs sprake was van een overschot. Dit beeld lijkt in 2019 te keren omdat ook bij de beide andere gemeenten nu in meer of mindere mate tekorten op zowel Wmo, met name huishoudelijke hulp, als Jeugdzorg worden verwacht. Tot en met 2018 heeft SDOA in ieder geval een overschot op het BUIG-budget gerealiseerd en voor 2019 is er dezelfde verwachting. Dit overschot wordt overigens vervolgens uitgekeerd aan de gemeenten.

4. De foto

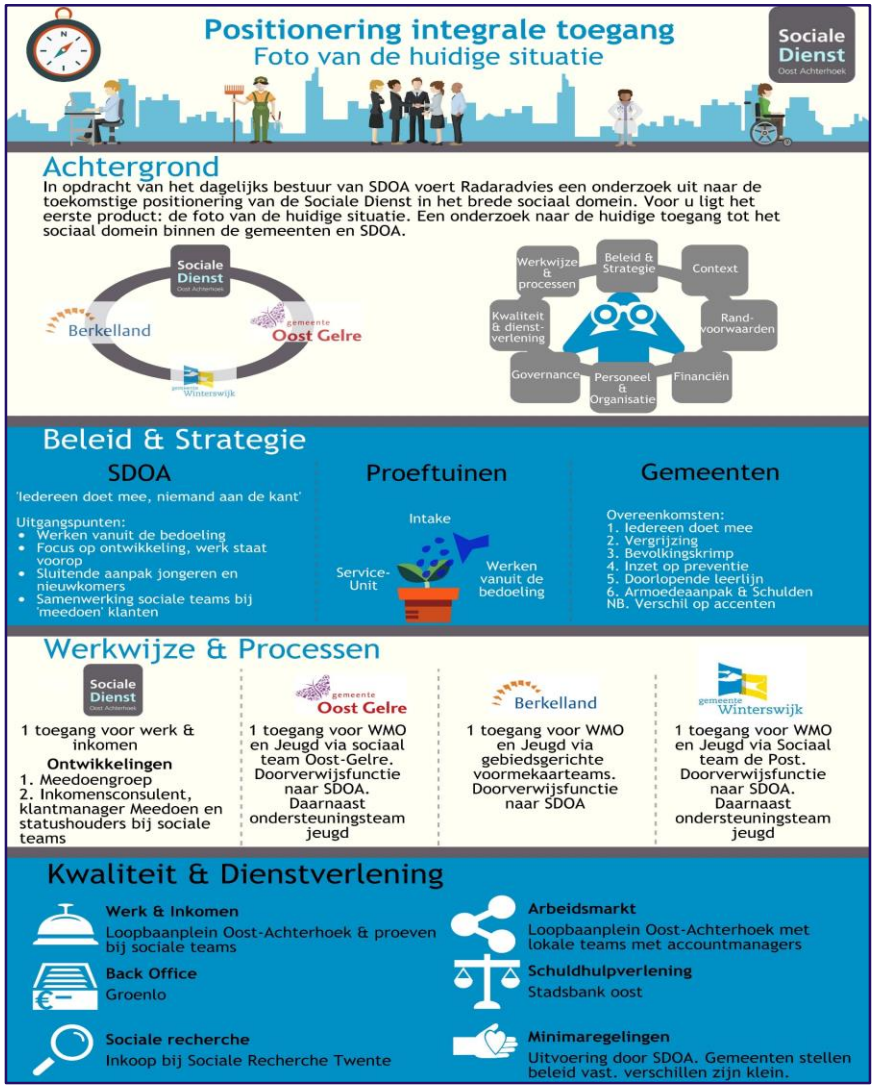
Positionering integrale toegang
Foto van de huidige situatie
Sociale Dienst
Oost Achterhoek
Achtergrond
In opdracht van het dagelijks bestuur van SDOA voert Radaradvies een onderzoek uit naar de toekomstige positionering van de Sociale Dienst in het brede sociaal domein. Voor u ligt het eerste product: de foto van de huidige situatie. Een onderzoek naar de huidige toegang tot het sociaal domein binnen de gemeenten en SDOA.
Sociale Dienst
Berkelland
gemeente Oost Gelre
gemeente Winterswijk
Werkwijze & processen
Beleid & Strategie
Context
Kwaliteit & dienst-verlening
Rand-voorwaarden
Governance
Personeel & Organisatie
Financiën
Beleid & Strategie
SDOA
'Iedereen doet mee, niemand aan de kant'
Uitgangspunten:
• Werken vanuit de bedoeling
• Focus op ontwikkeling, werk staat voorop
• Sluitende aanpak jongeren en nieuwkomers
• Samenwerking sociale teams bij 'meedoen' klanten
Proeftuinen
Intake
Service-Unit
Werken vanuit de bedoeling
Gemeenten
Overeenkomsten:
1. Iedereen doet mee
2. Vergrijzing
3. Bevolkingskrimp
4. Inzet op preventie
5. Doorlopende leerlijn
6. Armoedeaanpak & Schulden
NB. Verschil op accenten
Werkwijze & Processen
Sociale Dienst
1 toegang voor werk & inkomen
Ontwikkelingen
1. Meedoengroep
2. Inkomensconsulent, klantmanager Meedoen en statushouders bij sociale teams
gemeente Oost Gelre
1 toegang voor WMO en Jeugd via sociaal team Oost-Gelre. Doorverwijsfunctie naar SDOA. Daarnaast ondersteuningsteam jeugd
Berkelland
1 toegang voor WMO en Jeugd via gebiedsgerichte voormekaarteams. Doorverwijsfunctie naar SDOA
gemeente Winterswijk
1 toegang voor WMO en Jeugd via Sociaal team de Post. Doorverwijsfunctie naar SDOA. Daarnaast ondersteuningsteam jeugd
Kwaliteit & Dienstverlening
Werk & Inkomen
Loopbaanplein Oost-Achterhoek & proeven bij sociale teams
Back Office
Groenlo
Sociale recherche
Inkoop bij Sociale Recherche Twente
Arbeidsmarkt
Loopbaanplein Oost-Achterhoek met lokale teams met accountmanagers
Schuldhulpverlening
Stadsbank oost
Minimaregelingen
Uitvoering door SDOA. Gemeenten stellen beleid vast. verschillen zijn klein.

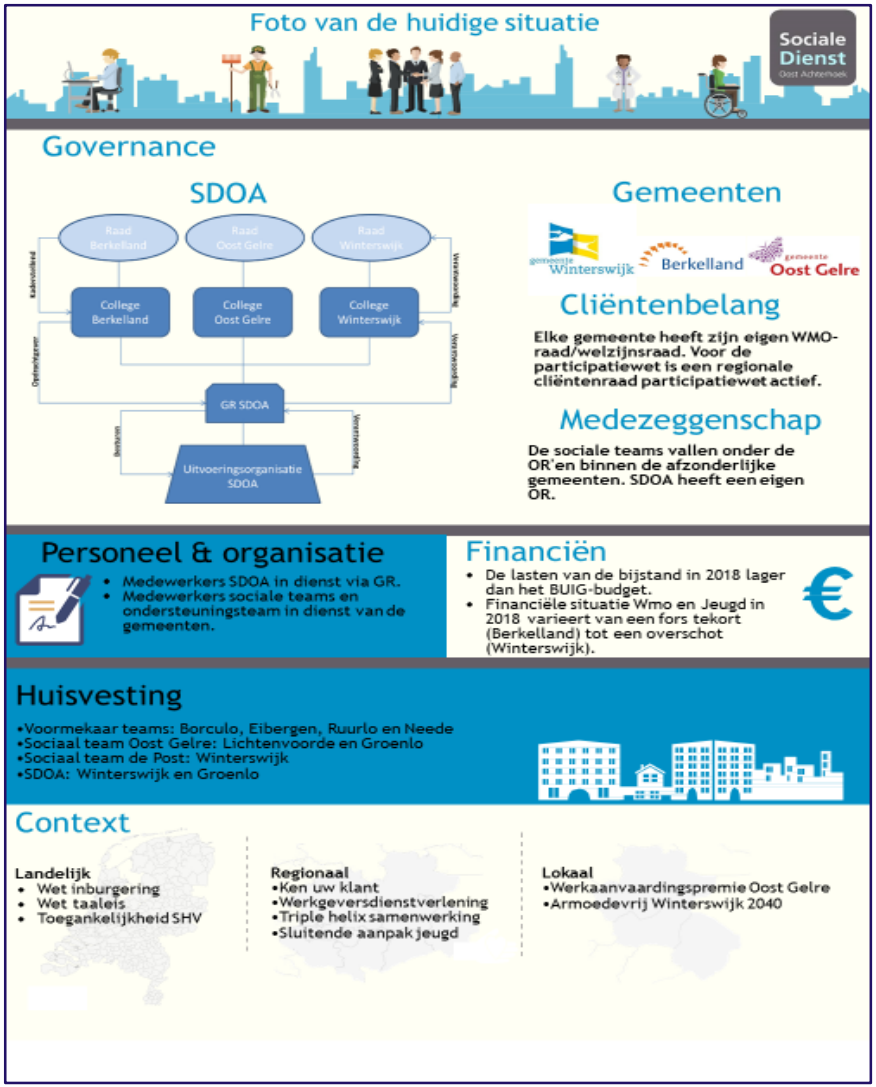
Foto van de huidige situatie
Sociale Dienst
Oost Achterhoek
Governance
SDOA
Raad Berkelland
Raad Oost Gelre
Raad Winterswijk
College Berkelland
College Oost Gelre
College Winterswijk
GR SDOA
Uitvoeringsorganisatie SDOA
Gemeenten
gemeente Winterswijk
Berkelland
gemeente Oost Gelre
Cliëntenbelang
Elke gemeente heeft zijn eigen WMO-raad/welzijnsraad. Voor de participatiewet is een regionale cliëntenraad participatiewet actief.
Medezeggenschap
De sociale teams vallen onder de OR'en binnen de afzonderlijke gemeenten. SDOA heeft een eigen OR.
Personeel & organisatie
• Medewerkers SDOA in dienst via GR.
• Medewerkers sociale teams en ondersteuningsteam in dienst van de gemeenten.
Financiën
• De lasten van de bijstand in 2018 lager dan het BUIG-budget.
• Financiële situatie Wmo en Jeugd in 2018 varieert van een fors tekort (Berkelland) tot een overschot (Winterswijk).
Huisvesting
•Voormekaar teams: Borculo, Eibergen, Ruurlo en Neede
•Sociaal team Oost Gelre: Lichtenvoorde en Groenlo
•Sociaal team de Post: Winterswijk
•SDOA: Winterswijk en Groenlo
Context
Landelijk
• Wet inburgering
• Wet taaleis
• Toegankelijkheid SHV
Regionaal
•Ken uw klant
•Werkgeversdienstverlening
•Triple helix samenwerking
•Sluitende aanpak jeugd
Lokaal
•Werkaanvaardingspremie Oost Gelre
•Armoedevrij Winterswijk 2040

5. De modellen

De drie modellen die we hierna beschrijven zijn tot stand gekomen op basis van de documentenanalyse en de daaropvolgende gesprekken met bestuurders, management en beleidsadviseurs.

Tijdens de gesprekken is ons opgevallen dat de gemeenten tevreden zijn over de kwaliteit van dienstverlening van SDOA en de wijze waarop zij invulling geeft aan de haar opgedragen taken. Het bestaan van SDOA werd daarin niet ter discussie gesteld.

Tegelijkertijd willen de gemeenten een meer integrale uitvoering van de taken in het sociaal domein. De taken op het gebied van werk, inkomen, zorg en jeugdzorg moeten meer in samenhang met elkaar worden uitgevoerd. De gemeenten waren daarom ook positief over de beweging “naar buiten” die SDOA op dit moment maakt.

Er waren echter ook een aantal kritische kanttekeningen. De gemeenten zijn van mening dat er nog steeds onduidelijkheid bestaat over wie nu verantwoordelijk is voor het kaderstellend beleid op het gebied van werk en inkomen.

Het mag duidelijk zijn dat de gemeenten verantwoordelijk zijn voor het kaderstellend beleid. Daarin wordt immers ook de opdracht geformuleerd voor de uitvoeringsorganisatie SDOA. Een aantal jaren geleden is daarvoor het ambtelijk opdrachtgeversoverleg geïntroduceerd bij SDOA. In dit overleg wordt, onder voorzitterschap van de gemeenten, het initiatief genomen tot het voorbereiden van het kaderstellend beleid (het WAT) en het formuleren van de opdracht van SDOA. Het kaderstellend beleid en de opdracht worden vervolgens formeel vastgesteld door de raden van de afzonderlijke gemeenten.

Klaarblijkelijk functioneert het ambtelijk opdrachtgevers-overleg nog niet op het door de gemeenten gewenste niveau. Gemeenten moeten daarom veel nadrukkelijker dan tot nu het geval is geweest “het stuur pakken” in dit overleg en duidelijker formuleren wat ze daarin willen en verwachten van SDOA. Hier komen we in hoofdstuk 7 nogmaals nadrukkelijk op terug.

5. De modellen

Het daaruit volgende uitvoeringsbeleid, de vertaling van het kaderstellend beleid naar de uitvoering (het HOE), kan naar onze mening het best vormgegeven worden dichtbij de uitvoering, in casu SDOA als uitvoeringsorganisatie.

De gemeenten zijn blij met het uitgangspunt van SDOA dat medewerkers meer vanuit de bedoeling moeten gaan werken. Niet de regel of de procedure is leidend maar dat wat de inwoner nodig heeft.

Tegelijkertijd zien gemeenten, hetgeen ook door SDOA wordt onderkend, dat er voor medewerkers van SDOA nog een opgave ligt met betrekking tot deze werkwijze. SDOA is daarom ook van plan om een opleidings- en coachingstraject te starten voor haar medewerkers met daarin de onderkenning dat dit een proces is dat tijd zal vergen en waarin, naar alle waarschijnlijkheid, niet alle medewerkers mee kunnen komen.

Verder hebben we geconstateerd dat er in ieder geval bij één gemeente discussie is over het kostenniveau van SDOA. De gemeente Oost Gelre vindt dat SDOA, gezien het aantal naar werk bemiddelbare inwoners, een hoog kostenniveau heeft. Doorvragen heeft ons geleerd dat dit vooral veroorzaakt wordt doordat de gemeente onvoldoende inzicht heeft in de kosten van SDOA en wat ze daar dan voor terugkrijgen. Het is dus noodzakelijk om meer inzicht te geven in de kostenstructuur van SDOA om zo te voorkomen dat het geld “een splijtzwam” wordt.

5. De modellen: Model 1

SDOA als partner van sociale teams

Omschrijving: De toegang Werk & Inkomen bevindt zich bij SDOA en de toegang van Wmo en Jeugd bij de sociale teams. Er is sprake van een nauwe verbinding tussen SDOA en de sociale teams in de vorm van een aansluitende werkwijze en kennis over elkaar. Resulterend in wederzijdse signalering en doorverwijzing, zoals de doelgroep 'Meedoen' van SDOA.

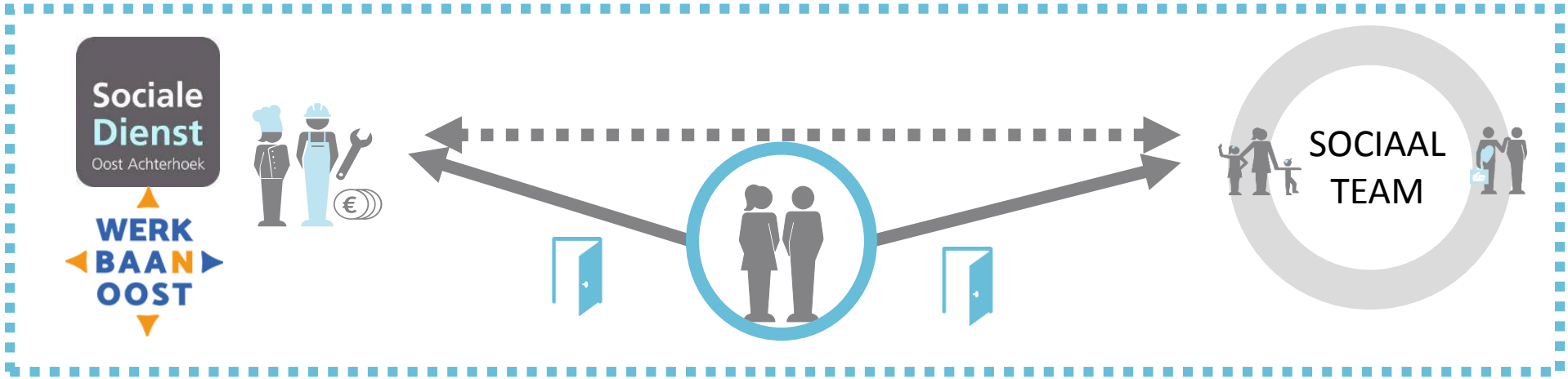

Voordelen
- Schaalvoordeel m.b.t. specialisme, voorzieningen, overhead
- Rolduidelijkheid voor professionals
- Behoud van rust in de organisatie

Nadelen en risico's
- Sluit niet aan op 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur
- Continue investering in de samenwerking nodig
- Afstand maakt versterking lastiger
- Onduidelijkheid over verantwoordelijkheid voor kaderstellend- en uitvoeringsbeleid
- Beperkt gevoel van grip, sturing en lokale kleur

5. De modellen: Toelichting model 1

radar
bureau voor sociale vraagstukken

Beleid & strategie	❑ Kaderstellend beleid Werk & Inkomen bij gemeenten ❑ Uitvoeringsbeleid Werk & Inkomen bij SDOA ❑ Uitvoerings- en kaderstellend beleid Wmo/Jeugd per gemeente
Processen & werkwijze	❑ Twee ingangen Sociaal Domein ❑ Samenwerking op lokaal niveau versterken (pilots borgen in het reguliere proces)
Kwalitatief	❑ Twee ingangen voor de inwoner ❑ Integraliteit afhankelijk van mate van samenwerking/afspraken sociale teams en SDOA
Governance	❑ GR SDOA blijft bestaan in huidige vorm
Personeel & Organisatie	❑ Geen personele wijzigingen ❑ Investeren is meer cultuurgericht op samenwerken en integrale aanpak
Financieel	❑ Investering in betere samenwerking tussen SDOA en sociale teams
Juridisch	❑ Geen juridische consequenties, tenzij GR SDOA wijzigt
Randvoor-waarden	❑ Geen tot weinig wijzigingen randvoorwaarden

5. De modellen: Model 2

SDOA als tweedelijns organisatie

Omschrijving: Vanuit één toegang ontvangt de inwoner integrale ondersteuning bij alle vragen op het gebied van Werk & Inkomen, Wmo en Jeugd, en wordt zo nodig verwezen naar partners in het netwerk. SDOA fungeert als een tweedelijns organisatie voor bijv. matching, leerwerktrajecten en inkomensexpertise.

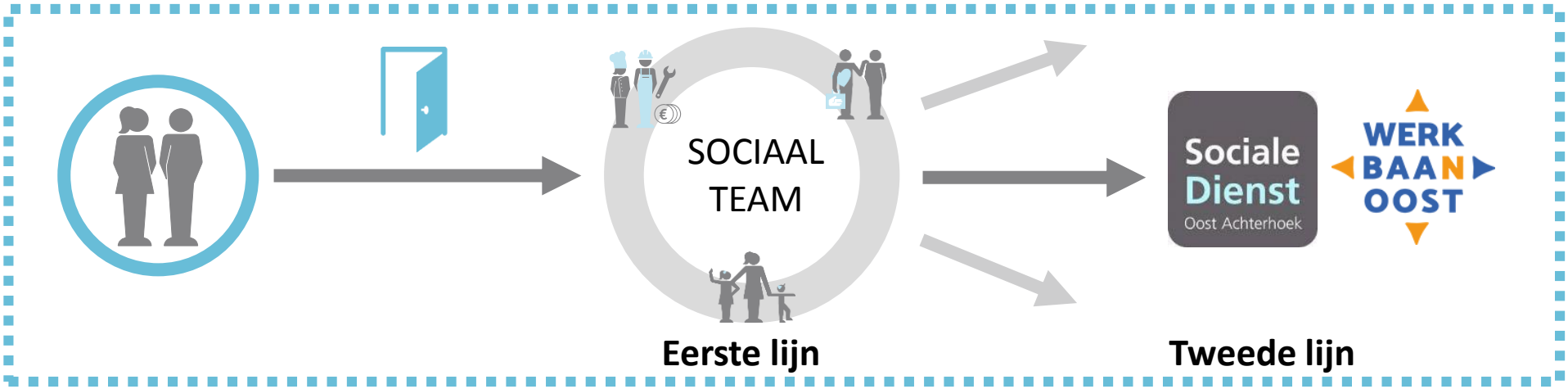

Voordelen
- Eenduidige nabije toegang
- Aansluitend op werkwijze 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur
- Schaalvoordelen m.b.t. specialisme en voorzieningen
- Mogelijkheden voor lokale kleur

Nadelen en risico's
- Grote vraag sociale teams wat betreft kennis
- Grote verschillen in benadering van de inwoners per professional
- Korte lijnen met SDOA vraagt investeringen
- Onduidelijkheid over verantwoordelijkheid voor kaderstellend- en uitvoeringsbeleid

5. De modellen: Toelichting model 2

radar
bureau voor sociale vraagstukken

Beleid & strategie	❑ Kaderstellend beleid Werk & Inkomen bij gemeenten ❑ Uitvoeringsbeleid Werk & Inkomen bij SDOA ❑ Uitvoerings- en kaderstellend beleid Wmo/Jeugd per gemeente
Processen & werkwijze	❑ Lid sociaal team als generalist Wmo, Jeugd & Werk & Inkomen ❑ Duidelijkheid over lichte vorm begeleiding of doorverwijzen tweede lijn noodzakelijk ❑ Lokale kleur bij uitvoering Werk & Inkomen
Kwalitatief	❑ Eén ingang voor de inwoner ❑ Integraal voor de algemene ondersteuning, specialistisch voor de specifiekere ondersteuning
Governance	❑ GR SDOA blijft bestaan voor specialistische taken en zaken waarbij schaalvoordeel te behalen valt
Personeel & Organisatie	❑ SDOA minder personeel, deel kan naar Sociaal Team ❑ SDOA heeft geen directe toegang meer
Financieel	❑ Minder budget naar SDOA, meer naar sociale teams ❑ Investering in opleiding tot generalist ❑ Mogelijk frictiekosten bij SDOA
Juridisch	❑ Adviesrecht vanuit medezeggenschap ❑ Aanpassingen GR
Randvoor-waarden	❑ Minder huisvesting nodig SDOA, meer lokaal ❑ ICT-toepassing sociaal team, werk toevoegen

5. De modellen: model 3

Gemeenten als integraal uitvoerder

Omschrijving: Vanuit één toegang ontvangt de inwoner integrale ondersteuning bij alle vragen op het gebied van Werk & Inkomen, Wmo en Jeugd, en wordt zo nodig verwezen naar partners in het netwerk. In een gemeentelijke backoffice vindt de toekenning en uitkeringsregistratie plaats. SDOA wordt ontmanteld.

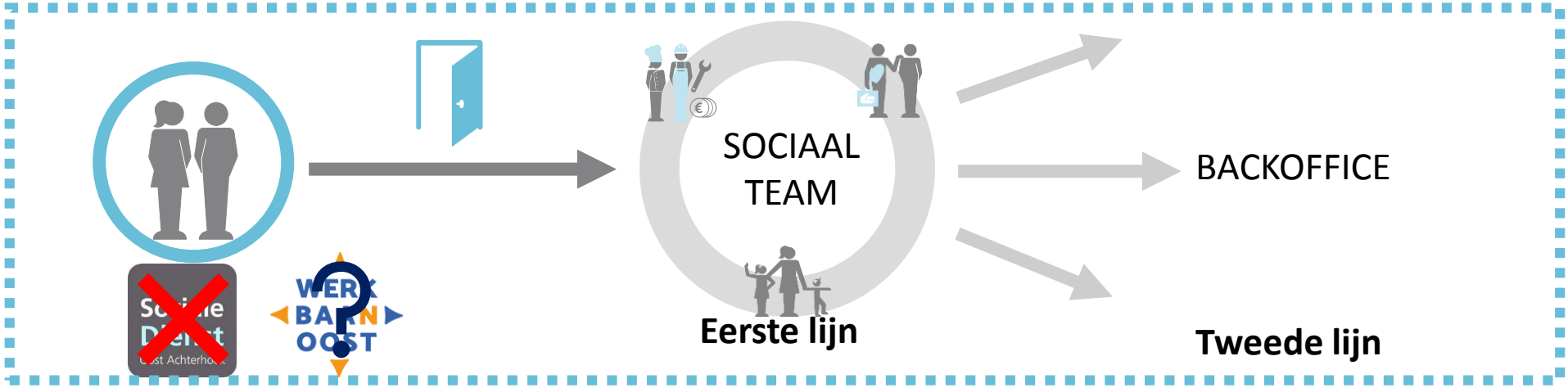

Voordelen
- Directe sturing vanuit de gemeente
- Lokale kleur
- Eenduidige nabije toegang

Nadelen en risico's
- Kwetsbaar wat betreft specialisme en capaciteit
- Organiseren van nieuw Beschut Werk en Wsw
- Beperkte kostenefficiency m.n. overhead
- Verbinding met regionale arbeidsmarktstructuur

5. De modellen: Toelichting model 3

radar
bureau voor sociale vraagstukken

Beleid & strategie	❑ Kaderstellend en uitvoeringsbeleid Werk & Inkomen, Jeugd & Wmo bij gemeente
Processen & werkwijze	❑ Eén toegang sociaal domein ❑ Generalistische leden sociale teams, met bepaalde specialismen binnen de teams of via inkoop ❑ Lokale kleur bij uitvoering Werk & Inkomen
Kwalitatief	❑ Eén ingang voor de inwoner ❑ Integraliteit toegang
Governance	❑ GR stopt te bestaan
Personeel & Organisatie	❑ Personeel SDOA treedt uit dienst: deels naar sociale teams, deels naar gemeentelijke backoffice
Financieel	❑ Frictiekosten opheffen GR ❑ Investering in opleiding tot generalist
Juridisch	❑ Opheffen GR
Randvoor-waarden	❑ Huisvesting lokaal ❑ ICT lokaal

6. Participatie en check

6.1 Advies- en cliëntenraden

We hebben de Welzijnsraad Berkelland, de Wmo-raad Oost Gelre, de Wmo-raad Winterswijk en de Cliëntenraad Participatiewet SDOA uitgenodigd. Er zijn zes leden van de participatieraad SDOA en één lid van de welzijnsraad Berkelland gekomen. Het doel van de bijeenkomst was om met hun te praten over hun perspectief op de drie verschillende modellen, onze bevindingen tot dan te delen en de eerste reacties te peilen.

De volgende kansen en knelpunten werden gezien:

- De inwoner moet centraal staan, model 2 en 3 bieden hier de meeste kans toe;
- Fysieke afstand verkleinen is mooi, maar de afstand moet ook sociaal worden verkleind. Medewerkers moeten echt contact hebben met de inwoner;
- Er zijn zorgen over de mate waarin de professionals de kennis en vaardigheden kunnen verkrijgen die nodig zijn om integraal te werken.

De advies- en cliëntenraden willen graag actief betrokken blijven bij de uitkomsten van het onderzoek en het vervolg daarop.

6.2 Ondernemingsraden

We hebben met 12 leden van de ondernemingsraden van Berkelland, Oost-Gelre, Winterswijk en SDOA gesproken over de drie verschillende modellen. Het doel van het groepsgesprek was om de drie modellen te delen. Er werd niet om een formele reactie gevraagd van de OR'en.

De volgende kansen en knelpunten werden gezien:

- Klantvriendelijkheid en haalbaarheid voor de medewerkers moeten de belangrijkste redenen zijn voor een bepaald model;
- Een model verandert niet direct de mindset van mensen;
- Het risico op overbelasting van eventuele generalisten is reëel.

Tot slot willen ook de OR'en graag actief betrokken blijven bij de uitkomsten van het onderzoek en het vervolg daarop.

7. Uw vragen

In uw opdracht heeft u een drietal kaders gegeven waarbinnen ons advies tot stand moet komen:

1. Er is één integrale toegang, waar mogelijk en nodig dichtbij en rondom de inwoner. Hierbij dienen wij te onderzoeken of het minimabeleid door SDOA of de sociale teams wordt uitgevoerd;
2. De ondersteuningsstructuur dient georganiseerd te worden rondom de vraag van de inwoner en zijn leefwereld;
3. Op het gebied van governance vindt een prioritering plaats, waarbij er behoefte is aan een heroriëntering ten aanzien van de uitvoering van de koersbepaling en het (strategisch/ tactisch/ operationeel) beleid.

Verder hanteert u de volgende door u vastgestelde richtinggevende uitgangspunten:

1. Iedereen doet mee, niemand aan de kant;
2. Bij elke hulp- of ondersteuningsvraag wordt gewerkt volgens 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur;
3. De vraag van de inwoner is het uitgangspunt en daarin wordt gewerkt vanuit de bedoeling;
4. Er wordt integraal samengewerkt, zowel regionaal als tussen SDOA en de 3 gemeenten, en daarin moeten alle actoren kennis hebben van elkaars expertise;
5. De Participatiewet is een vangnet, geen structurele inkomensvoorziening.

Alvorens wij, gegeven deze kaders en uitgangspunten, ons advies formuleren, zoomen we in dit hoofdstuk eerst in op de door u geformuleerde deelvragen. Deze zijn hierna steeds in een apart kader weergegeven.

Hoe kan de toegang het meest effectief en efficiënt worden georganiseerd, zowel op lokaal, centraal en regionaal niveau?

In het door u gegeven kader is er sprake van één integrale toegang. Daarnaast hanteert u het kader dat de ondersteuningsstructuur georganiseerd dient te worden rondom de vraag van de inwoner en waarin gedacht wordt vanuit de leefwereld van de inwoner.
Dit betekent onzes inziens dat met de inwoner het integrale gesprek plaatsvindt en dat in dit gesprek, waar nodig, alle leefgebieden aan bod komen.

7. Uw vragen

Zodra medewerkers in staat zijn het integrale gesprek te voeren, is er feitelijk sprake van een effectief georganiseerde toegang. De vraag van de inwoner staat centraal en wordt gevoerd vanuit de leefwereld van de inwoner.

Hieruit volgt dat het niet zozeer gaat om de wijze waarop de toegang georganiseerd is, maar vooral of medewerkers de kennis en competenties hebben om dit gesprek te voeren. Te signaleren of er zorgelijke aspecten zijn en, indien nodig, passend kunnen doorverwijzen naar meer specialistische ondersteuning of zorg.
Het vraagt dus vooral om een investering in kennis en competenties van medewerkers.

De vraag of hiermee de toegang ook efficiënt is georganiseerd hangt sterk samen met de geformuleerde beleidsdoelstellingen van de gemeenten. In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat zodra er sprake is van een effectieve integrale toegang een belangrijke beleidsdoelstelling van de gemeenten is gerealiseerd.

Uiteraard is dat niet ten koste van alles, maar binnen de grenzen van dit onderzoek kan geen uitspraak gedaan worden over de kosten van deze effectieve integrale toegang. Voorbeelden uit Denemarken, waar ze al veel eerder deze beweging hebben gemaakt, laten zien dat in de eerste jaren hiervan de kosten toenamen en pas na verloop van tijd de kosten ook daadwerkelijk gingen dalen.

Ook uit onderzoek door het Centraal Planbureau (CPB, De Wijkteambenadering nader bekeken, 2019) blijkt dat de kosten in het sociaal domein de afgelopen jaren zijn gestegen en dat daar een mogelijk causaal verband is met de integrale benadering van inwoners door de sociale teams. Om daar een goed antwoord op te krijgen adviseren we om dit uit te werken in een businesscase per gemeente.

7. Uw vragen

Welke onderverdeling op casusniveau kan worden gemaakt waarin een integrale aanpak wel of niet gewenst is?

In zijn algemeenheid kan op deze vraag niet zomaar een antwoord worden gegeven. Pas in het gesprek wordt vaak duidelijk wat de precieze ondersteuningsvraag is en of deze meerdere leefgebieden beslaat (de vraag achter de vraag).

We kunnen wel stellen dat, en niet uitputtend benoemd, een integrale aanpak wenselijk c.q. noodzakelijk is in het geval:

- Er sprake is van vragen op meerdere domeinen (multi-problematiek) en het efficiënter is om deze gelijktijdig op te pakken in plaats van na elkaar.
- Er een bepaald doel op één van de leefgebieden niet bereikt kan worden, omdat er een belemmering is op een ander leefgebied
- Er meerdere professionals betrokken zijn bij de ondersteuningsvraag of -vragen van de inwoner en die elkaar beïnvloeden of overlappen.
- Er escalaties dreigen.

Hoe kunnen medewerkers van SDOA onderdeel worden van de werkwijze van de lokale teams, zonder dat dit de efficiency van SDOA geweld aandoet?

De werkwijze in de sociale teams is nieuw voor elke professional die daar onderdeel van uit gaat maken. Een nieuwe werkwijze eigen maken leidt altijd tot enig efficiencyverlies en in dit geval is dat zeker zo. Medewerkers van het sociale team moeten zich nl. niet alleen nieuwe kennis eigen maken maar het vraagt ook een andere houding en ander gedrag. Het gaat niet meer om hulpverlening maar om ondersteuning. Het gaat ook niet meer om het uitvoeren van regels en procedures maar om werken vanuit de bedoeling.

In ons onderzoek is het echter ook duidelijk geworden dat in ieder geval bij één van de deelnemende gemeenten veel vragen leven over de kostenefficiency van SDOA an sich, en SDOA, ruwweg gezegd, duur vindt. Het verdient daarom aanbeveling om eerst zichtbaar te maken hoe de kostenstructuur van SDOA er uitziet zodat gemeenten ook de overtuiging krijgen dat SDOA een efficiënt werkende organisatie is. Het hen duidelijk is wat zij krijgen voor het geld dat zij jaarlijks aan SDOA besteden.

7. Uw vragen

Kortgezegd moet eerst het vertrekpunt bepaald worden voordat er een uitspraak gedaan kan worden op deze vraag.

Is de werkwijze en positionering van SDOA voldoende toegerust om maatwerk te leveren, ook als dit niet 1-op-1 binnen de bestaande wet- en regelgeving past?

De positionering van SDOA is feitelijk, zoals eerder betoogd, niet belangrijk bij de beantwoording van de vraag of SDOA voldoende toegerust is om maatwerk te leveren. Wat wel belangrijk is, is de vraag of medewerkers van SDOA voldoende toegerust zijn om maatwerk te leveren. En of ze voldoende in staat zijn om te werken vanuit de bedoeling.

Op dit moment is dat zeker nog niet het geval en dat wordt door SDOA zelf ook onderkend. SDOA wil werken vanuit de bedoeling en is daar nog maar relatief kort mee bezig. In de praktijk blijkt ook dat medewerkers van SDOA veel moeite hebben om los te komen van procedures en regelgeving. Dat is hen ook niet te verwijten, want dat is feitelijk ook jarenlang de opdracht geweest van gemeenten. Rechtmatigheid van de uitkering was de opdracht en één van de belangrijkste doelstellingen.

De komende jaren zal daarom ook door SDOA geïnvesteerd moeten worden in onder meer:

- specifieke kennis en vaardigheden voor medewerkers door opleiding;
- specifieke kenmerken bij medewerkers, zoals creativiteit, door coaching en begeleiding;
- duidelijke kaders en handreikingen (stappenplannen, voorbeelden, intervisie).

Daarnaast moeten medewerkers het vertrouwen krijgen en de vrijheid voelen om te kunnen werken vanuit de bedoeling. Er zou ten slotte een feitelijke ontschotting van budgetten moeten zijn om ook daadwerkelijk maatwerk te kunnen leveren.

7. Uw vragen

Welke organisatiestructuur past hier in relatie tot de dienstverlening (uitvoering én beleid) van SDOA? Betrek hierbij de aspecten van governance, zoals de positionering van beleid.

SDOA is de uitvoeringsorganisatie van de gemeenten voor de Participatiewet en de Wsw (deels). Dit vraagt om een duidelijke opdrachtgeversrol van de gemeenten. Dit maakt het onontkoombaar dat gemeenten zelf verantwoordelijk zijn voor het kaderstellend beleid op het gebied van werk, inkomen en sociale werkvoorziening (en natuurlijk Wmo en Jeugd) omdat hieruit de opdracht volgt voor SDOA (en Werkbaan Oost).

Hiervoor zou het ambtelijk opdrachtgeversoverleg SDOA beter benut moeten worden. Dit is naar onze mening ook absoluut voorwaardelijk voor de ondersteuning van het bestuur in zijn rol als opdrachtgever.

Als uitvoeringsorganisatie kan SDOA vervolgens zelf de vertaling maken van beleid naar uitvoering (het zgn. uitvoeringsbeleid). In het volgende hoofdstuk gaan we hier in ons advies nader op in.

In de dienstverlening naar inwoners toe moet SDOA, volgens het kader dat er één integrale toegang tot het sociaal domein is, steeds meer aansluiten bij de sociale teams van de gemeenten.

De organisatiestructuur is hierin feitelijk ondergeschikt. De structuur bepaalt niet de kwaliteit van de dienstverlening, maar (houding en gedrag van) de medewerkers doen dat.

Vanuit de huidige uitvoeringsstructuur zijn er voldoende mogelijkheden om invulling te geven aan de integrale toegang tot het sociaal domein van de gemeenten. Medewerkers kunnen daarin hiërarchisch vallen onder SDOA en zo nodig functioneel aangestuurd worden door de gemeenten.

7. Uw vragen

Wat zijn de risico's op het vlak van: efficiency, kwaliteit, continuïteit en kosten?

Risico's op deze gebieden ontstaan feitelijk alleen als er besloten wordt tot een hele nieuwe werkwijze voor SDOA. Als er, en daarin lopen we dan alvast wat voor op ons in hoofdstuk 8 geformuleerde advies, besloten wordt om verder te ontwikkelen vanuit model 1 naar model 2 treden deze risico's eigenlijk niet op. Vanuit ons advies is er veel meer sprake van een organisch proces naar een eindsituatie toe.

Bij elke volgende stap in dit ontwikkelproces kunnen de risico's benoemd worden. Vervolgens kunnen er maatregelen worden genomen om deze te beheersen.

Formuleer KPI's om kosten en efficiency van SDOA te kunnen monitoren.

De opdracht van SDOA wordt jaarlijks door het Bestuur van SDOA vastgesteld. Deze komt voort uit het kaderstellend beleid van de gemeenten. In die opdracht wordt mede bepaald welke prestaties SDOA in dat jaar moet realiseren. In het geval dat het bestuur van SDOA handelt naar ons advies, zoals wij formuleren in hoofdstuk 8, kunnen de gemeenten jaarlijks de prestaties van SDOA in de opdracht bepalen. Hieruit volgen dan logischerwijze de KPI's.

Een aantal voorbeelden van KPI's die daarin gehanteerd kunnen worden zijn:

- de tijdsperiode tussen de aanvraag van een uitkering en de eerste uitbetaling van de uitkering;
- het aantal inwoners dat een baan heeft gevonden (duurzame uitstroom);
- het aantal beëindigde uitkeringen door handhaving;
- het aantal inwoners dat de stap maakt van "perspectief" naar "werk";
- Bereik en uitgaven van regelingen als maatschappelijke participatie voor kinderen en bijzondere bijstand.

8. Ons advies

Aan het stuur!
In ons onderzoek hebben we geconstateerd dat gemeenten en SDOA op visieniveau nauw overeenstemmen. Iedereen doet mee, we werken vanuit de bedoeling en er is één integrale toegang tot het sociaal domein.

De kwaliteit van dienstverlening of het werken vanuit de bedoeling wordt echter niet bepaald door de organisatiestructuur. Deze is vooral afhankelijk van de kennis en vaardigheden van medewerkers. Houding en gedrag spelen hierin een grote rol. We adviseren dan ook om op dit moment niet aan de organisatiestructuur "te sleutelen" – het is namelijk geen structuurvraagstuk maar een cultuurvraagstuk – en vooral te gaan sturen op de hiervoor benoemde visie-elementen. Dat vraagt om goed opdrachtgeverschap en vooral om "aan het stuur' te gaan zitten om de gewenste beweging op gang te krijgen en te houden.

Kaderstellend beleid en de opdracht
We adviseren u daarom om een aantal vervolgstappen te zetten in de verdere ontwikkeling van het ambtelijk opdrachtgeversoverleg en deze te splitsen in een strategisch deel en een tactisch/operationeel deel.

In het strategisch deel, dat tweemaal per jaar wordt georganiseerd en voorgezeten door één van de gemeenten, wordt in de eerste bijeenkomst vanuit het kaderstellend beleid door medewerkers op strategisch niveau van de gemeenten de opdracht voor SDOA voorbereid. In alle gevallen dienen dit medewerkers te zijn die in directe verbinding staan met de portefeuillehoudende wethouder en de directie van hun gemeente en in staat zijn om vanuit een integraal overzicht op het sociaal domein de opdracht voor te bereiden.

Deze wordt vervolgens door het bestuur van SDOA vastgesteld. In de tweede bijeenkomst wordt in het strategisch overleg een tussentijdse evaluatie uitgevoerd op de opdracht van SDOA en wordt onderzocht of uitvoering van de opdracht op koers ligt en of bijsturing gewenst dan wel noodzakelijk is. Dit wordt gerapporteerd aan het bestuur en, indien nodig, geadviseerd over bijsturing in de opdracht.

8. Ons advies

Door jaarlijks in deze opdracht, naast de gebruikelijke vaste prestaties en doelstellingen op het gebied van werk en inkomen, ook te bepalen welke stappen er gezet moeten worden in de richting van het werken vanuit de bedoeling én één integrale toegang tot het sociaal domein, kan beheerst en gecontroleerd de door gemeenten gewenste beweging bij SDOA in gang worden gezet.

In het tactisch/operationeel deel van het overleg, dat minimaal zes maal per jaar wordt georganiseerd, vindt de afstemming plaats tussen de gemeenten en SDOA over het uitvoeringsbeleid.

Tevens wordt in dit overleg, aan de hand van door SDOA verstrekte stuurinformatie, de uitvoering door SDOA gemonitord. Waar nodig vindt advisering van Dagelijks en Algemeen Bestuur plaats.

Hiermee ontstaat de governancestructuur van SDOA zoals weergegeven op pagina 26

8. Ons advies

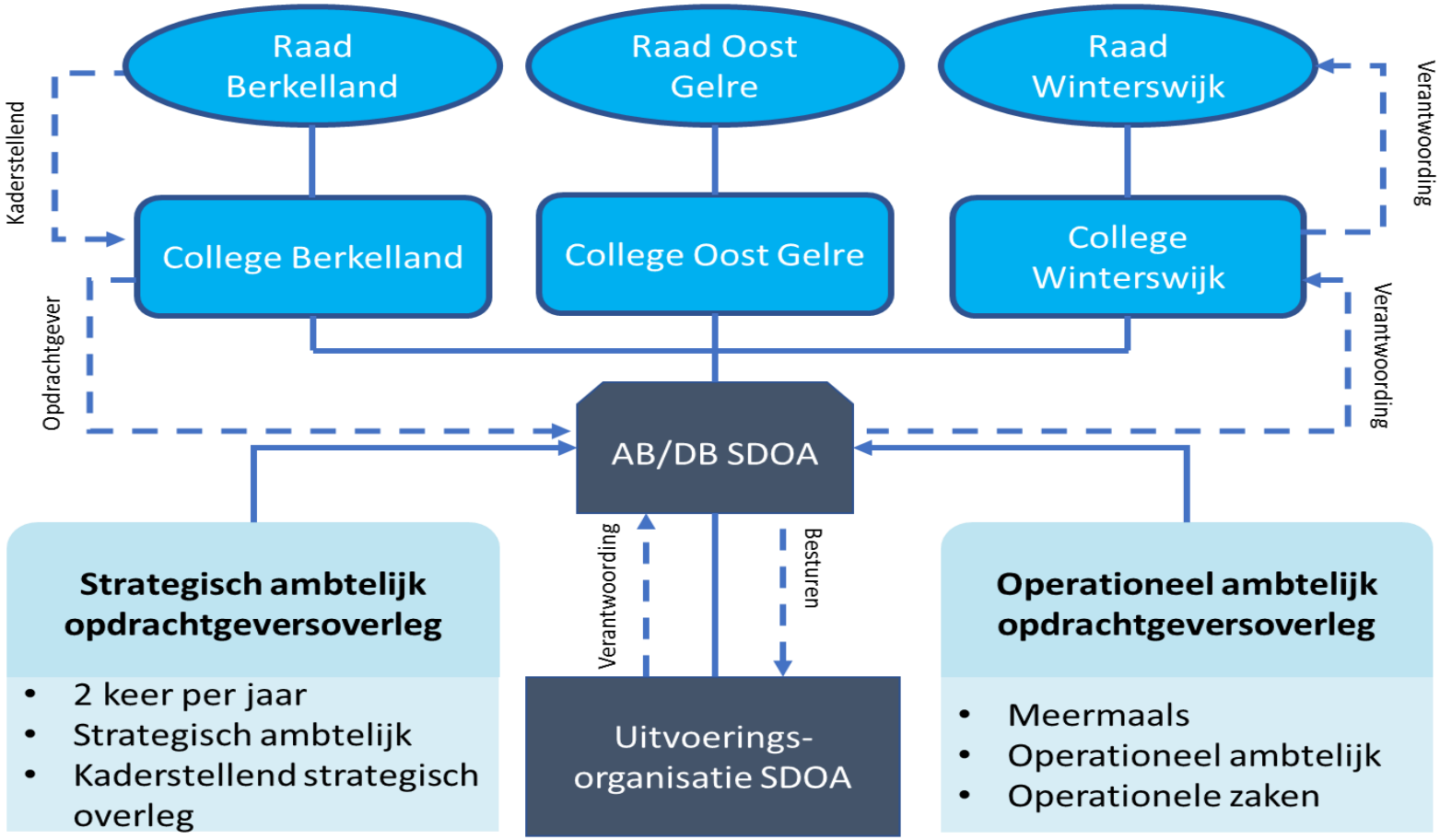
Raad Berkelland
Raad Oost Gelre
Raad Winterswijk
Kaderstellend
Verantwoording
College Berkelland
College Oost Gelre
College Winterswijk
Opdrachtgever
Verantwoording
AB/DB SDOA
Verantwoording
Besturen
Strategisch ambtelijk opdrachtgeversoverleg
• 2 keer per jaar
• Strategisch ambtelijk
• Kaderstellend strategisch overleg
Uitvoerings-organisatie SDOA
Operationeel ambtelijk opdrachtgeversoverleg
• Meermaals
• Operationeel ambtelijk
• Operationele zaken

8. Ons advies

Het ontwikkelmodel
Hiermee ontstaat feitelijk een ontwikkelmodel waarin vanuit model 1, de huidige situatie, toegewerkt wordt naar een situatie waarin de lokale gemeentelijke sociale teams de integrale toegang tot het sociale domein zijn. SDOA is daarin een tweedelijnsvoorziening geworden op het gebied van werk en inkomen zoals beschreven in model 2.

In de sociale teams komen dan alle ondersteuningsvragen op het gebied van werk, inkomen, armoede, schuldhulp, zorg en jeugdzorg binnen.

Door het sociaal team wordt vervolgens het integrale en generalistische gesprek gevoerd. Waar er specialistische kennis nodig is op het gebied van werk en/of inkomen, wordt er verwezen naar SDOA als specialist op dat gebied.

Vooralsnog kan hierdoor de bestaande structuur van SDOA blijven bestaan. Aangezien het een ontwikkelmodel is, kan er straks een moment ontstaan waarop de structuur moet gaan kantelen. Medewerkers van SDOA kunnen dan zodanig vervlochten zijn in het sociaal team dat het vanuit een oogpunt van operationele aansturing praktischer is om deze medewerkers ook volledig ''collega'' te laten worden in het sociaal team. Hierin moet dan wel afgewogen worden wat de gevolgen daarvan zijn voor o.m. kennis, continuïteit en eenduidigheid van uitvoering.

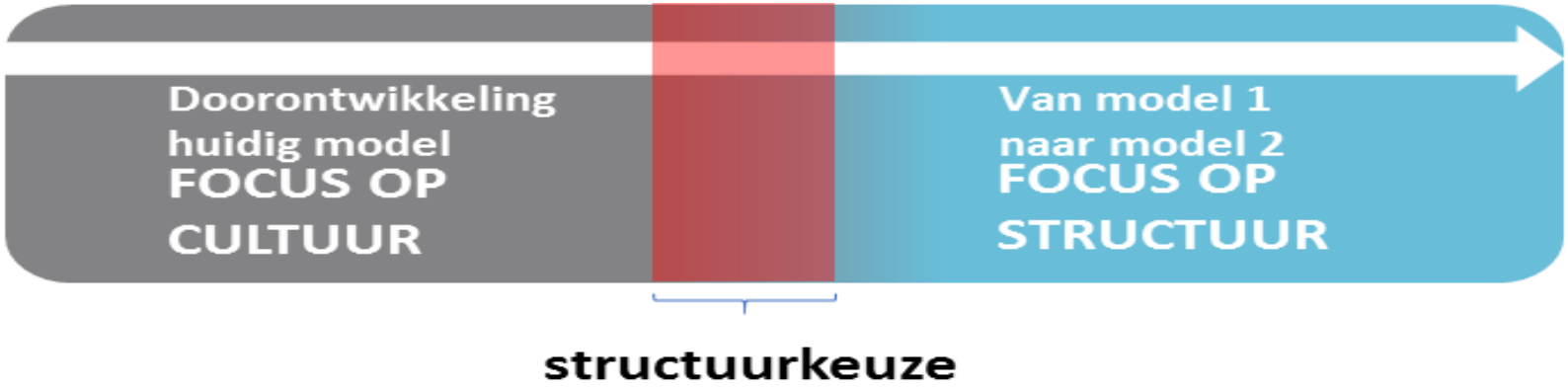

8. Ons advies

Werkbaan Oost
Werkbaan Oost heeft veel kennis en expertise van mensen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. We willen u adviseren om deze kennis niet verloren te laten gaan, maar de reeds ingezette ontwikkeling om Werkbaan Oost door te ontwikkelen naar een leerwerkberdrijf voort te zetten.

Met deze doorontwikkeling van Werkbaan Oost creëert u, gebruikmakend van de kennis en expertise van SDOA en Werkbaan Oost, een doorlopende leer- en ontwikkellijn voor de "onderkant van de arbeidsmarkt". De kennis en expertise, maar ook de infrastructuur wordt dan ingezet voor een doorlopende lijn van arbeidsmatige dagbesteding tot uitstroom naar de reguliere arbeidsmarkt. Met name voor de doelgroep ''Perspectief'' kan deze doorlopende lijn van groot belang zijn.

Het is aan het bestuur van SDOA en de gemeenten of t.z.t. de beide organisaties ook organisatorisch geïntegreerd moeten worden.

De verbinding sociale teams en SDOA
Verder hebben we kunnen constateren dat SDOA inmiddels belangrijke stappen zet om verbinding te maken met de gemeentelijke sociale teams. Zo zijn er nu al met regelmaat consulenten van SDOA (op het gebied van inkomen, statushouders en doelgroep "Meedoen") aanwezig in het sociaal team. Zij voeren nog niet het integrale gesprek maar kunnen wel op casusniveau nauw afstemmen met de sociale teams.

SDOA heeft daarmee gekozen om nadrukkelijk aanwezig te zijn in de kernen van de deelnemende gemeenten (het zogenaamde 7 kernenbeleid). SDOA is zich bewust dat deze beweging veel van de SDOA-medewerkers vraagt, met name in het werken vanuit vertrouwen en het werken vanuit de bedoeling.

De sociale teams van de gemeenten zijn ondertussen ook nog lerende. Ook van deze medewerkers wordt veel gevraagd. Zij moeten de beweging maken van (veelal) specialistisch hulpverlener naar generalistisch ondersteuner.

8. Ons advies

Daarnaast zijn zij nog lerende op de nieuwe uitvoeringsgebieden Wmo en/of Jeugdzorg. Het lijkt wat veel te zijn om daar op dit moment ook nog de uitvoeringsgebieden van werk en inkomen aan toe te voegen.

Schuldhulpverlening en minimabeleid
Wij adviseren u daarom om vooralsnog als één van de eerste stappen daarin de taken op het gebied van schuldhulpverlening en minimaregelingen te beleggen bij de sociale teams. Deze stap lijkt ook het meest logisch omdat in de praktijk van de sociale teams in veel ondersteuningsvragen ook schuldenproblematiek speelt.

Met behulp van minimaregelingen kan in deze schuldensituaties mogelijk al enige verlichting worden geboden. De afhandeling van de minima-aanvragen, de beschikking en de betaling, kan vervolgens bij SDOA blijven. Uiteraard vervult SDOA hierin dan ook de rol van specialist richting de sociale teams. Om deze overdracht van taken zorgvuldig voor te bereiden adviseren wij u om op korte termijn een werkgroep in te richten met medewerkers van de gemeenten en SDOA.

Deze werkgroep heeft dan tot taak uit te werken aan welke kwaliteitseisen de uitvoering van deze taken door de sociale teams dienen te voldoen, op welke wijze de verdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen sociale teams en SDOA is vormgegeven, wat er nodig is (o.m. aan opleiding en procedures) voor de uitvoering van deze taken, welke planning hierbij wordt gehanteerd en, tot slot, hoe we deze overdracht van taken gaan monitoren en welke aspecten daarin van belang zijn.

Hiermee kan het bestuur van SDOA een weloverwogen besluit nemen tot een overdracht van taken en vervolgens op een goede wijze monitoren wat de gevolgen zijn van deze overdracht van taken.

Het vervolg
In ons advies kiezen wij voor een ontwikkelingsmodel van het sociaal domein van de drie gemeenten. Hierdoor zijn er op dit moment geen structuuraanpassingen nodig, zijn er geen directe arbeidsrechtelijke consequenties voor medewerkers en wijzigt ook de bestaande governancestructuur niet.

8. Ons advies

Dit impliceert dat de raden van de drie gemeenten formeel niet in positie hoeven te worden gebracht. Ook de ondernemingsraad van de 3 gemeenten en SDOA én de advies- en cliëntraden hoeven formeel niet om advies te worden gevraagd.

Toch dient het naar onze mening aanbeveling om de besluitvorming van het bestuur van SDOA straks breed te delen met zowel de 3 raden van de gemeenten, de OR'en en de advies- en cliëntraden.

De uitvoering in het sociaal domein staat op dit moment, en de oplopende financiële tekorten spelen daar zeker geen onbelangrijke rol in, vanwege de vele veranderingen in het middelpunt van belangstelling op zowel bestuurlijk niveau, medewerkersniveau als bij inwoners. Ieder uiteraard vanuit zijn of haar eigen perspectief.

Hiervoor hebben wij ook betoogd dat de transformatie van het sociaal domein vooral een cultuurvraagstuk is en daarom is het naar onze mening noodzakelijk en voorwaardelijk om al deze niveaus te betrekken bij de ontwikkelingen die gemeenten en SDOA de komende jaren willen en gaan maken.

Wij adviseren u dan ook om onze adviezen en de daarop gebaseerde bestuurlijke besluitvorming van SDOA in min of meer informele bijeenkomsten te presenteren aan de 3 raden. Alhoewel formeel niet noodzakelijk, kan zelfs overwogen worden om de raad te vragen zijn zienswijze te geven op de besluitvorming van SDOA.

Wij adviseren u verder, en het is ook nadrukkelijk als wens geuit door zowel de OR'en als advies- en cliëntraden om betrokken te blijven bij dit proces, om ons advies en de bestuurlijke besluitvorming te presenteren aan beide organen en in een meer interactieve bijeenkomst met hen het vervolggesprek te hebben over o.m. wat vanuit hun perspectief voorwaardelijk is voor het verdere ontwikkelingsproces.

9. Tot slot

Uit ons onderzoek blijkt dat alle bouwstenen aanwezig zijn om ook SDOA centraal in het sociaal domein van de gemeenten te positioneren. Vanuit de participatiegedachte vinden de gemeenten en SDOA dat iedereen mee moet doen, dat er voor inwoners van de drie gemeenten één integrale toegang tot het sociaal domein moet zijn en dat de ondersteuningsvragen van inwoners benaderd worden vanuit de bedoeling.

Dit zijn belangrijke overeenstemmende voorwaarden om verdere stappen te zetten in de transformatie van het sociaal domein.

Inmiddels worden daarin vanuit SDOA ook al stappen gezet maar het vraagt tijd om ook de uiteindelijke stap te zetten naar één integrale toegang. Dat heeft niet alleen te maken met de situatie bij SDOA maar zeker ook met de situatie bij de gemeentelijke sociale teams.

Zoals we eerder in ons advies hebben aangegeven is de positionering van SDOA in het sociaal domein ook geen structuurvraagstuk. De transformatie is vooral een cultuurvraagstuk.

Het vraagt nieuwe kennis bij medewerkers vanwege de integrale benadering maar vooral ook een andere houding en ander gedrag, oftewel andere en nieuwe competenties. En vooral de ontwikkeling daar naartoe vraagt, niet alleen bij SDOA maar ook bij de sociale teams, tijd, ruimte en vertrouwen om die ook te kunnen maken.

Dit vraagt om heldere kaders, een duidelijke opdracht en sturen op het resultaat: een integrale benadering van inwoners met een ondersteuningsvraag waarin medewerkers deze vraag benaderen vanuit de bedoeling.

Kortom: Aan het stuur!

Bijlage 1: Geraadpleegde documenten

Sociale Dienst Oost Achterhoek

- Dienstplan Sociale Dienst Oost Achterhoek, 2018.
- Dienstplan Sociale Dienst Oost Achterhoek, 2019.
- DB nota Pilot integraal werken, 2018.
- DB nota Lokaal en wijkgericht werken, 2019.
- Eerste bestuursrapportage, 2018.
- MO memo Proeftuin maatwerk.
- MO memo Tussenevaluatie Proeftuin maatwerk.
- MO memo Besluitvorming Proeftuin intake.
- Programmabegroting 2019 en meerjarenbegroting 2020-2022.
- Wijziging Gemeenschappelijke Regeling, 2018.

Gemeente Berkelland

- Lokaal inclusie agenda Berkelland 2018-2019.
- Beleidskader Sociaal domein & uitvoeringsprogramma's. ''Samen denken, samen doen''.
- Uitvoeringsagenda Vooruitblik demografische verandering.

Gemeente Oost Gelre

- (Concept) Beleidsnota sociaal domein 2019 – 2022
- Coalitieprogramma 2018- 2022 "Volle kracht vooruit!"
- Speerpunten nota 2017 – 2018 Wmo, Jeugd, Participatie & Gezondheid, Samen in Oost Gelre

Gemeente Winterswijk

- Beleidskader sociaal domein ''Meedoen in Winterswijk'', 2018.
- Coalitieakkoord 2019-2022.
- De evaluatie sociaal domein 2015-2017, en de aanbevelingen die in dit kader zijn gedaan.
- Kadernota Winterswijk, 2017.
- Organogram, 2018.
- Programmabegroting 2019-2022 Winterswijk.

Bijlage 2: Geïnterviewde personen

Gemeente Berkelland
- Gerjan Teselink
- Marijke van Haaren
- Martin Broers
- Esther Wisselink
- Milad Lahdo
- Monique Pragt

Gemeente Oost Gelre
- Jos Hoenderboom
- Karel Bonsen
- Marjan Nekkers
- Sander Jentink
- Petra Sasse
- Wim Kleverwal
- Majda Letica

Gemeente Winterswijk
- Wim Aalderink
- Everdien Abbink
- Christine Sloetjes
- Wilfred Goedmakers
- Desiré Bruin
- Norma Menting

Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA)
- Theo Beijer
- Monique Vos
- Wietse Kooistra
- Hans Bussing, Marion Schwarte, Geertje Rasing en Sanne Vriezen (groepsgesprek)

Werkbaan Oost
- Hans Scheinck

SAMEN AAN HET STUUR

in participatie, werk en inkomen

Opdracht doorgaande ontwikkellijn voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt, en implementatie bestuursopdracht positionering SDOA in het sociaal domein.

CONCEPT

PROJECTOPDRACHT SAMEN AAN HET STUUR in participatie, werk en inkomen

1. Aanleiding

De gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk werken voor de uitvoering van de Participatiewet samen in de Gemeenschappelijke Regeling Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA).

Op het gebied van Jeugd en WMO werken de gemeenten nauw samen. Dit hebben we vastgelegd in het visiedocument 'Samenwerken om elkaar te versterken'. De wens is om deze visie te verbreden naar het domein Werk en Inkomen. Het Dagelijks Bestuur van SDOA wil graag antwoord op de vraag hoe gemeenten de uitvoering van werk en inkomen kunnen positioneren en organiseren om zo optimaal mogelijk bij te dragen aan de uitvoering van de visie op het sociaal domein. Met het oog op de toekomst is de onderliggende vraag of de huidige organisatie, werkwijze en positionering voldoet aan de gemeentelijke wensen in het sociaal domein.

Bestuursopdracht Positionering SDOA in het Sociaal Domein

RadarAdvies is gevraagd om een voorstel met concrete adviezen te ontwikkelen voor de toekomstige positionering van SDOA in het brede sociaal domein (Wmo, Jeugdwet en Participatiewet). Op 31 mei 2019 heeft Radar de onderzoeksresultaten opgeleverd (zie bijlage 1). Radar adviseert te kiezen voor model 2. Het DB van SDOA onderschrijft dit advies.

Herpositionering gemeenten in uitvoering Participatiewet

Model 2 uit het rapport van Radar beschrijft SDOA als een 2e lijns organisatie, waarbij de gemeente verantwoordelijk is voor de intake. Hier ontvangt de inwoner integrale ondersteuning bij vragen op het gebied van Werk & Inkomen, WMO en Jeugd. Binnen de Sociale Teams vraagt dit om een verbreding van (vakinhoudelijke) kennis op het domein van Werk & Inkomen. Voor specialistische vragen wordt doorverwezen naar de tweede lijns organisatie.

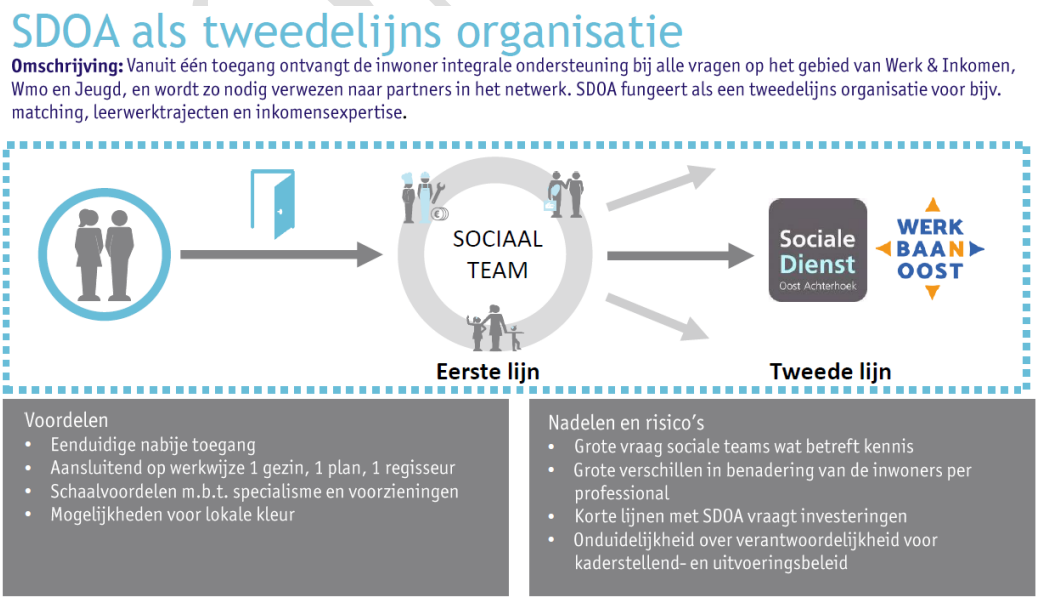

Figuur I: model 2, Radarrapport

CONCEPT

Project doorgaande ontwikkellijn
Parallel aan de bestuursopdracht werd door een kernteam bestaande uit vertegenwoordigers van de drie gemeenten, SDOA en Werkbaan Oost (WBO), nagedacht over de dienstverlening aan inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. De kerngroep doorgaande ontwikkellijn is voortgekomen uit de visie doorgaande ontwikkellijn die de colleges in 2019 hebben vastgesteld. Het doel van de kerngroep doorgaande ontwikkellijn is integrale ondersteuning te bieden voor alle inwoners die hulp nodig hebben bij hun re-integratie; van arbeidsmatige dagbesteding tot regulier werk.
Inwoners uit onze gemeenten met een afstand tot de arbeidsmarkt vallen namelijk onder veel verschillende regelingen. Het is een gemêleerde groep, de grote gemene deler is de afstand tot de arbeidsmarkt. Het gaat hier om inwoners met een indicatie Wet sociale werkvoorziening, mensen met een Participatiewet- of Wajonguitkering, Nieuw Beschut Werken, jongeren die van het praktijkonderwijs komen en mensen met een indicatie dagbesteding op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning. Deze wetten en regelingen sluiten niet altijd goed op elkaar aan zodat de inwoner soms in zijn mogelijkheden wordt begrensd in plaats van dat wordt aangesloten bij zijn of haar ontwikkelmogelijkheden. In de afgelopen jaren zijn binnen de gemeenten verschillende zaken in gang gezet in relatie tot de ondersteuning aan deze inwoners.

In het najaar 2014 hebben de deelnemende gemeenten in de Gemeenschappelijke Regeling Hameland het 'Beleidsplan Participatiewet 2015-2018' vastgesteld naar aanleiding van invoering van de Participatiewet.
De visie die hieraan werd verbonden is dat iedereen naar vermogen meedoet. We streven naar vitale gemeenten waarin een groot deel van de inwoners zichzelf redt; zij beschikken over voldoende zelf organiserend vermogen om tegenslagen op te vangen. Mensen die dat niet kunnen, bieden we ondersteuning op het gebied van zelfredzaamheid. We spelen in op lokale initiatieven, en stimuleren actieve deelname van inwoners. We mobiliseren de kracht van onze inwoners en delen onze verantwoordelijk als overheid met inwoners. Deze visie moet resulteren in een tijdig en passend ondersteuningsaanbod dat zoveel mogelijk aansluit op de persoonlijke (thuis)situatie, mogelijkheden en sociale netwerk.

Afgeleid van de visie is ook besloten tot een nieuwe uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening. De inrichting van het Beschut werk in het kader van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) werd belegd bij Werkbaan Oost (WBO) in de vorm van een tijdelijke voorziening. In de afgelopen jaren is gebleken dat een aanzienlijk aantal inwoners is teruggestroomd naar WBO. Deze personen zijn al dan niet tijdelijk uit de detachering teruggekomen door bijvoorbeeld afnemende gezondheid en of onvoldoende vaardigheden. Dit maakt nog eens extra duidelijk dat een basisvoorziening voor beschut werk, waarbij een vangnet gegarandeerd is, noodzakelijk is.

Samen aan het stuur
Gezien de sterke samenhang tussen de implementatie van de uitkomsten van de bestuursopdracht en de opdracht aan het kernteam om de dienstverlening aan inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt te optimaliseren, is het voornemen om deze projecten met elkaar te verbinden.

In het hiernavolgende voorstel wordt de toekomstige samenwerking tussen de sociale teams in wisselwerking met de bestaande activiteiten die nu zijn belegd bij respectievelijk Werkbaan Oost en SDOA geduid. De lijn die is uitgewerkt in deze projectopdracht is gestoeld op een domein overstijgende aanpak. Inwoners met arbeids-, ontwikkel-, of inkomensvraagstukken op het terrein van Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) of

CONCEPT

Participatiewet (PW) worden vanuit de sociale teams doorgeleid naar een uitvoeringsorganisatie. Deze uitvoeringsorganisatie (zie bijlage I voor een schematische weergave) bedient onder één vlag de onderkant van de arbeidsmarkt op het terrein van werk, ontwikkeling en/of inkomensvragen met de volgende activiteit en deelneming:

- Werk-/ leerbedrijf
- Levensonderhoud
- Werkgevers Service Punt (deelneming)

2. Infrastructuur

Er zijn veel verschillende partijen die een rol hebben op het terrein van het aanbod van werk, arbeidsmarkttoeleiding en inkomensondersteuning en begeleiding. De volgende organisaties en teams vallen onder de aansturing of verantwoordelijkheid van de gemeenten.

	Taak
Gemeenschappelijke regeling Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA)	De uitvoering van de Participatiewet is via een gemeenschappelijke regeling belegd bij SDOA. Inkomensvragen(bijstand, bijzondere bijstand, IOAW) worden hierdoor op een logische wijze verbonden met werk- en ontwikkelingsvragen.
Werkgeversservice punt Achterhoek (WSPA)	Het WSPA is een samenwerkingsverband tussen SDOA, UWV, Laborijn, en de gemeente Bronckhorst. Dit is in lijn met de landelijke verdeling in arbeidsmarktregio's, waarbinnen gemeenten en het UWV samenwerken aan dienstverlening die gericht is op werkgevers en werkzoekenden. Het WSPA bedient de volledige doelgroep van gemeenten, UWV en SW. Alle werkgeverscontacten verlopen via het WSPA en zij staat opgesteld voor de bemiddeling van werkzoekenden naar werk bij werkgevers met hulp van regionaal geharmoniseerde instrumenten.
Werkbaan Oost B.V. (WBO)	WBO is primair verantwoordelijk voor het bieden van werk voor Wsw-medewerkers die op een beschermde werkomgeving aangewezen zijn. Daarnaast biedt Werkbaan Oost ook trajecten aan andere doelgroepen met een afstand tot de arbeidsmarkt om werknemersvaardigheden te ontwikkelen en klaar te stomen voor detachering bij een werkgever.
Sociale teams	De sociale teams vormen de toegang voor concrete hulp en ondersteuning bij onder andere: • opgroeien en opvoeden • ondersteuning en begeleiding thuis • sociale contacten en vrije tijd • vrijwilligerswerk • eenzaamheid • mantelzorg

Samenwerkingspartners

De eerder genoemde organisaties werken in samenhang met veel verschillende andere organisaties en instituties samen. Zonder uitputtend te willen zijn; er zijn lokale sociale ondernemingen, met name in Berkelland en in mindere mate in de andere gemeenten, die trajecten aanbieden aan Wsw-medewerkers die in een beschermde werkomgeving moeten werken. Vaak zijn dit organisaties die ook dagbesteding aanbieden in het kader van WMO.

CONCEPT

Daarnaast worden maatwerktrajecten aangeboden met een WMO-karakter, zoals bij WMO Harreveld. In Winterswijk worden in het kader van een pilot maatwerktrajecten aangeboden aan kwetsbare jongeren met psycho-/sociale problematiek die mogelijk voorheen aangewezen zouden zijn op arbeidsmatige dagbesteding[1].
Ook wordt al jaren geïnvesteerd in de toekomst van jongeren, als het gaat om de signaleringsfunctie van vroegtijdig schoolverlaters, en de begeleiding naar en tijdens betaald werk. Dit wordt in toenemende mate gedaan in goede samenwerking tussen bedrijfsleven, onderwijs (mbo, pro, VSO), Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Voortijdig Schoolverlaten (RMC), Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), de uitvoeringsorganisaties WBO, SDOA en het Loopbaanplein.

Voor alle ondersteuningsvragen op het vlak van scholing en mobiliteit kunnen inwoners (waaronder uitkeringsgerechtigden) terecht bij het Loopbaanplein. Op het Loopbaanplein Oost Achterhoek is het WSPA aanwezig, wat het eenvoudig en praktisch maakt om te schakelen naar arbeidsbemiddeling als onderdeel van een loopbaanvraagstuk. Het Loopbaanplein is een netwerkorganisatie van het Graafschap College, SDOA, het ROZ, UWV en WSP.

Zoals in de aanleiding is aangegeven worden inwoners vanuit verschillende regelingen bediend. De omvang aan verschillende spelers binnen het veld illustreert dat de regie op de ondersteuning aan de klant ingewikkeld is. Deze constatering vormde voor de SDOA gemeenten aanleiding om een Visie doorgaande ontwikkellijn op te stellen.

3. Doorgaande ontwikkellijn

3.1 Visie doorgaande ontwikkellijn 2019

De visie doorgaande ontwikkellijn is binnen de SDOA gemeenten vastgesteld vanuit de constatering dat verbeterslagen te maken zijn op de thema's toegang, regie en efficiënte samenwerking met ketenpartners. Omdat inwoners vanuit verschillende wet- en regelgeving (Wet sociale werkvoorziening, Participatiewet, Wet maatschappelijke ondersteuning) worden geholpen, is er een te divers en versnipperd aanbod in werk en begeleiding. Het aanbod vanuit de verschillende regelingen heeft vaak onvoldoende samenhang en begrenst eerder mogelijkheden dan dat het aansluit op de ontwikkelbehoefte. Als voorbeeld; wanneer eenmaal een indicatie is afgegeven lukt het ons onvoldoende om nog een ontwikkeling op gang te brengen.

De versnippering maakt het speelveld onoverzichtelijk voor zowel de inwoners die het betreft als voor de professionals, terwijl het doel voor de gehele groep hetzelfde is: een plek waar men zich zo optimaal mogelijk kan ontwikkelen richting arbeidsinschakeling of een zinvolle dag invulling. Hoe die ontwikkeling eruit ziet en wat het einddoel zal zijn, is van te voren niet altijd exact in te schatten.

3.2 Ministerie SZW en brancheorganisaties pleiten voor een doorgaande lijn

De brancheorganisaties Divosa en Cedris pleiten nadrukkelijk voor het traploos af – en opschalen tussen arbeidsmatige dagbesteding, beschut werk, garantiebanen en (tijdelijk) werk van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het ministerie van SWZ onderschrijft deze boodschap. Eind december 2018 is het project Simpel Switchen in de Participatieketen vanuit SZW gelanceerd.

"Switchen betekent omschakelen, van positie wisselen. Switchen gaat niet alleen over ergens naar

[1] Villagedeal

CONCEPT

toe gaan, maar ook weer terug kunnen gaan. Er moeten drempels worden weggenomen om te gaan werken en aan het werk te blijven. Dit vraagt om een intensieve samenwerking, waarbij een integrale domein overstijgende aanpak is vereist. Er moet vertrouwen komen dat het veilig genoeg is om stappen te maken en dat het stapje terug als dat nodig blijkt nog beschikbaar is."

In bovenstaande wordt aandacht besteed aan de van toepassing zijnde regelgeving.

In de aangenomen motie in de Tweede Kamer (oktober 2018) van het Kamerlid Gijs van Dijk wordt nadrukkelijk de verbinding gelegd met de wijze waarop het leer- en ontwikkelingsaanbod wordt georganiseerd. In deze motie verzoekt de Tweede Kamer de regering om met gemeenten en andere belanghebbende partijen te bezien of en hoe het sociaal ontwikkelbedrijf verder kan worden vormgegeven, als een opstap naar werk, als een plek waar je in een beschutte omgeving kan werken en als een plek waarop je kunt terugvallen als het even niet lukt bij het bedrijf waar je werkt.

3.3 Domein overstijgende aanpak vanuit één uitvoeringsorganisatie

De landelijke lijn om de toegang en de regie voor de inwoner passend in te zetten om een doorlopende ontwikkellijn te creëren met een compleet en samenhangend aanbod voor de gehele doelgroep met een afstand tot de arbeidsmarkt wordt herkend en onderschreven. Wij willen aansluiten bij de belevingswereld van onze inwoners en ruimte blijven houden voor lokale initiatieven. Intensieve samenwerking en een domein overstijgende aanpak zijn daarbij essentieel.

Inwoners met arbeids-, ontwikkel-, of inkomensvraagstukken op het terrein van WMO of Participatiewet dienen snel te worden doorgeleid vanuit de sociale teams naar een uitvoeringsorganisatie die onder één vlag de onderkant van de arbeidsmarkt bedient op het terrein van werk, ontwikkeling en/of inkomensvragen. (zie ook bijlage 2: klantroute op klantniveau)

Dit pleit voor één uitvoeringsorganisatie met de volgende activiteiten en deelneming:

- Werk-/ leerbedrijf
- Levensonderhoud
- Werkgevers Service Punt (deelneming)

Hieronder is dit schematisch weergegeven:

CONCEPT

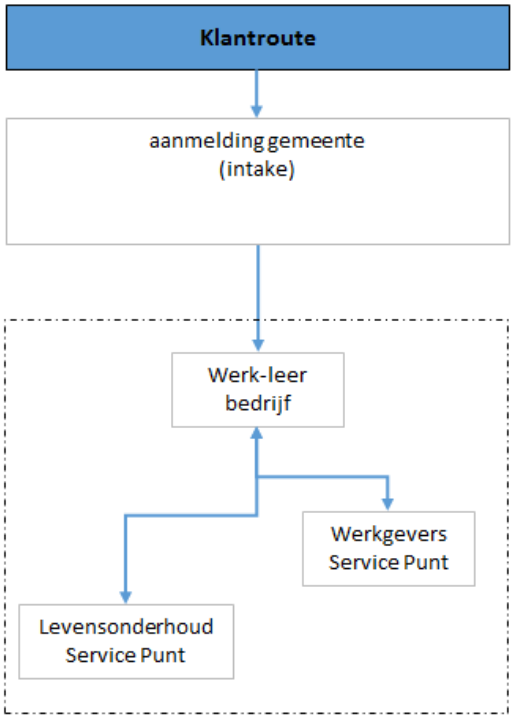

Figuur II: klantroute op organisatieniveau

In figuur III staat de klantroute in stappen weergegeven:

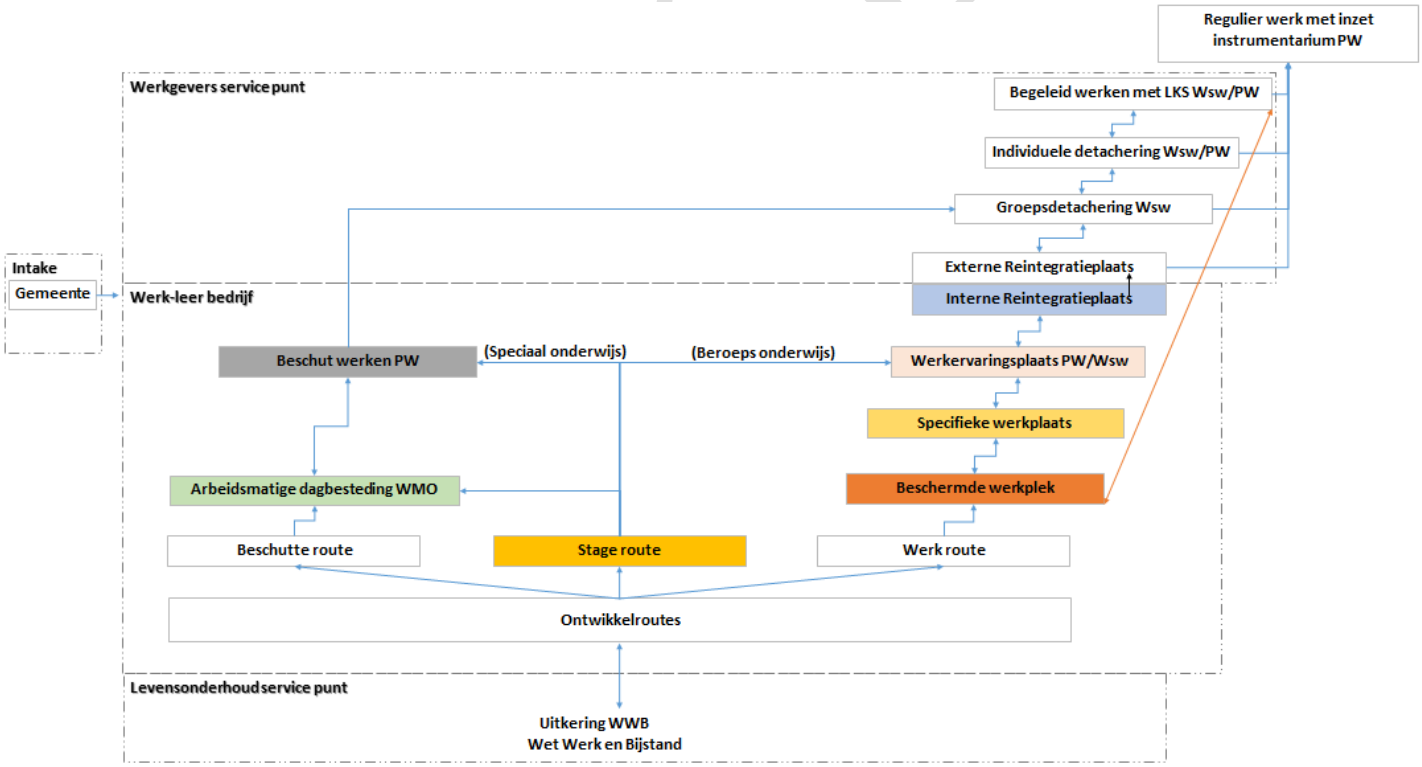

Figuur III: klantroute in stappen

Het nieuwe werk-/leerbedrijf van de SDOA-gemeenten, als onderdeel van de uitvoeringsorganisatie, fungeert mede als vangnet naast de lokale voorzieningen. Lokale initiatieven zijn in maatschappelijk opzicht zeer waardevol, maar niet robuust genoeg waardoor een tijdelijk vangnet nodig blijft. Dit maakt het geheel minder kwetsbaar.

CONCEPT

3.4 Relevante ontwikkeling
De volgende ontwikkeling kan niet los worden gezien van de visie op de doorgaande ontwikkellijn.

Nieuw Beschut Werk
Op grond van artikel 10b van de Participatievoorziening Nieuw Beschut Werk zijn de drie gemeenten verplicht via een taakstelling vanuit de Rijksoverheid om dienstverbanden Nieuw Beschut Werk aan te bieden aan geïndiceerde personen die onder aangepaste omstandigheden werkzaamheden kunnen verrichten.
De SDOA wil een besloten vennootschap oprichten om dienstverbanden Nieuw Beschut Werk vanaf 1 april 2020 onder te brengen. De beoogde naam is Slinge Werk! bv. Op dit moment is de SDOA aangewezen voor de volledige uitvoering van Nieuw Beschut Werk als onderdeel van de Participatiewet op grond van de gemeenschappelijke regeling (GR) van SDOA. Een bv oprichten onder de SDOA is nu een goede en snelle oplossing om de dienstverbanden Nieuw Beschut Werk structureel onder te brengen. Deze BV kan later desgewenst ook onder één of meer gemeenten, onder Werkbaan Oost BV of elders ondergebracht worden. Er kan op deze manier ingespeeld blijven worden op mogelijke nieuwe toekomstige inzichten over de inzet en organisatie van het toeleiden naar werk voor personen met arbeidsvermogen.

4. Opdrachtomschrijving

"We ondersteunen onze inwoners op het vlak van participatie, werk en inkomen door het realiseren van een doorgaande ontwikkellijn. Hierbinnen kunnen zij zich maximaal ontplooien op een lijn van arbeidsmatige dagbesteding tot betaald werk".

Zo komen wij tot de volgende opdrachtomschrijving:

Werk de implementatie uit naar de vorming van één uitvoeringsorganisatie voor de Participatiewet binnen het sociaal domein". Ontwerp in het verlengde hiervan de aanpassing van de gemeentelijke organisatie voor wat betreft de implementatie van de integrale toegang.

Deze organisatie moet in elk geval de volgende activiteiten geïntegreerd kunnen aanbieden:

- Regievoering op re-integratietrajecten
- Re-integratie naar regulier werk, (bemiddeling) of terug naar school
- Ontwikkeling (training, werkervaring, stages), ook elders in het netwerk
- Arbeidsmatige dagbesteding
- Nieuw Beschut werk, zowel binnen de eigen voorziening als lokaal in het netwerk
- Beschermd werken, zowel binnen de eigen voorziening als lokaal in het netwerk
- Stagemogelijkheden, zowel binnen de eigen voorziening als lokaal in het netwerk
- Werkervaringsplaatsen, zowel binnen de eigen voorziening als lokaal in het netwerk
- Tijdelijke re-integratieplaats binnen de eigen voorziening (bij ontwikkeling, terugval en leegloop)
- Ondersteuning gericht op meedoen (participeren)
- Inzet van instrumenten, gericht op werk en activering (zie bijlage 3: menukaart)
- Inkomensondersteuning

CONCEPT

5. Deelopdrachten

Om uitvoering te geven aan de hierboven beschreven opdrachtomschrijving zijn de volgende deelopdrachten geformuleerd:

a) Bestuurlijke en operationele organisatie

- Welke organisatievorm/juridische entiteit past het best bij de ambitie om een doorgaande ontwikkellijn te creëren voor de verschillende doelgroepen?
- Wat betekent dit voor de bestaande entiteiten die nu onder verantwoordelijkheid vallen van de gemeenten; de GR SDOA en Werkbaan Oost bv?
- Wat is de best passende organisatiestructuur binnen de beoogde constructie?
- Op welke wijze wordt regie gevoerd op strategisch beleid en welke overlegstructuren passen daarbij?
- In relatie tot locaties:
    - Welke wisselwerking is er met lokale initiatieven?
    - Welke locaties is/zijn er in eigen beheer?
    - Wat betekent dit voor de vestiging in Lichtenvoorde?
    - Welke functies vervullen de 'eigen 'locatie(s).
- Werk alle zaken uit die gemoeid zijn met een structuurwijziging (inclusief formatieplan, functieboek, sociaal plan, administratieve inrichting, etc.)

b) Overdracht minimaregelingen en schuldhulpverlening van SDOA naar de gemeenten

- De uitvoering van het minimabeleid en het beleid schuldhulpverlening gaan we integreren binnen de gemeentelijke loketten.

c) Integrale toegang

- Welke verbeteringen kunnen worden aangebracht in de klantroute, zowel bij de intake als op het moment dat er een doorverwijzing volgt?
- Wie is op welk moment regiehouder van het traject met de inwoner?
- Cultuurverandering; Hoe werken de professionals dan samen aan het gewenste en afgesproken resultaat?
- Wat betekent dit voor de samenwerking met de ketenpartners?
- Professionalisering van medewerkers, o.a. op het gebied van inkomensexpertise

d) Productenboek

- Welke infrastructuur kan worden geboden aan de verschillende doelgroepen, van arbeidsmatige dagbesteding tot regulier werk

e) Kosten organisatie en uitvoering[2]

- Maak een business case
- Heroverweeg en/of herijk bestaande afspraken (overhead, huisvesting, flexibele schil, detachering en wijze van begroten)

6. Beoogd resultaat

De voorliggende deelopdrachten moeten resulteren in een ontwerpbesluit met uitgewerkt implementatieplan voor de nieuwe uitvoeringsorganisatie voor de Participatiewet.

[2] *Er is reeds een interventie ingezet, waarbij de financieel adviseurs van de drie gemeenten, ondersteund door accountant Stolwijk Kelderman te Doetinchem, de kostenverdeling SDOA onder de loep nemen. Dit conform één van de afspraken die de secretarissen van de drie gemeenten hebben gemaakt.*

CONCEPT

7. Planning

De voorliggende opdrachtbeschrijving wordt door het DB bekrachtigd op 16 oktober 2019. In de tweede helft van oktober 2019 wordt het ontwerpbesluit voor deze projectopdracht ter instemming voorgelegd aan de drie colleges (Berkelland, Oost Gelre, Winterswijk) en vervolgens doorgeleid naar de commissie en raadsvergaderingen voor wensen en bedenkingen.
De data op een rij:

	Berkelland	**Oost Gelre**	**Winterswijk**
DB en AB (ter afstemming en bespreking)	16-10-2019	16-10-2019	16-10-2019
Collegebehandeling	05-11-2019	05-11-2019	05-11-2019
Presidium	13-11-2019	18-11-2019	20-11-2019
OR drie gemeenten, OR SDOA en OR WBO	Na 5-11	Na 5-11	Na 5-11
Informatieve Raadsbijeenkomst	18-11-2019	18-11-2019	18-11-2019
Raadscommissies	26-11-2019	03-12-2019	04-12-2019
Gemeenteraad	10-12-2019	17-12-2019	19-12-2019

Parallel hieraan wordt een aantal bureaus gevraagd een offerte uit te brengen voor de projectleiding. Beoogd wordt medio januari 2020 de projectleider te laten starten in samenwerking met de projectgroepen, onder voorbehoud van de zienswijze van de raden.
Het plan moet 2 juli 2020 worden voorgelegd aan het DB. Hierna zal het ontwerpbesluit moeten worden bekrachtigd door het AB en worden doorgeleid aan de raden om de wensen en bedenkingen kenbaar te maken. Uiterlijk december 2020 wordt het besluit door het AB bekrachtigd. De beoogde implementatiefase heeft een doorlooptijd van 6 maanden.
De implementatiefase loopt van januari t/m juni 2021.

8. Budget

Omschrijving	**Kosten**
Extern projectleider	€ 96.000
Adviesopdrachten deelprojecten(bv. financieel, juridisch en communicatie advies)	€ 60.000
Projectsecretaris/projectondersteuning	€ 40.000
Onvoorzien	€ 4.000
Totaal	**€ 200.000**

De benodigde middelen worden uit de bestaande budgetten van WBO en SDOA gefinancierd.

9. Communicatie

Er dient in het gehele proces aandacht te zijn voor een zorgvuldige communicatie naar de betrokken partijen, waaronder medewerkers van de SDOA en WBO, de medewerkers van de gemeenten en betrokken klanten. Er wordt hiervoor een communicatieplan opgesteld.

De volgende doelgroepen worden op onderstaande wijze van informatie voorzien:

- Gemeenteraden
  Voor het inbrengen van wensen en bedenkingen op de voorliggende opdrachtbeschrijving, alsmede in relatie tot de definitieve uitkomsten van de opdracht.

- Colleges

CONCEPT

De colleges zijn bestuurlijk opdrachtgever.

- AB SDOA
  Het AB van SDOA neemt een vooringenomen besluit over deze projectopdracht. De colleges nemen het formele besluit.

- Aandeelhouders Werkbaan Oost
  Instemmen met het opheffen /integreren van Werkbaan Oost in de nieuwe organisatie.

- Ondernemingsraden
  Ter informatie de uitkomsten van deze projectopdracht en formeel betrokken bij alle ontwikkelingen waarover zij advies- of instemmingsrecht hebben.

- Medewerkers
  Worden zorgvuldig geïnformeerd over de opdracht en de uitkomsten van deze projectopdracht.

- Betrokken klanten
  Worden zorgvuldig geïnformeerd over de opdracht en de uitkomsten van deze projectopdracht.

- Cliëntenraad
  Worden geïnformeerd en om advies gevraagd.

CONCEPT

Bijlagen

Bijlage I: Radar rapport, zie apart document

CONCEPT

Bijlage II: Klantroute op klantniveau

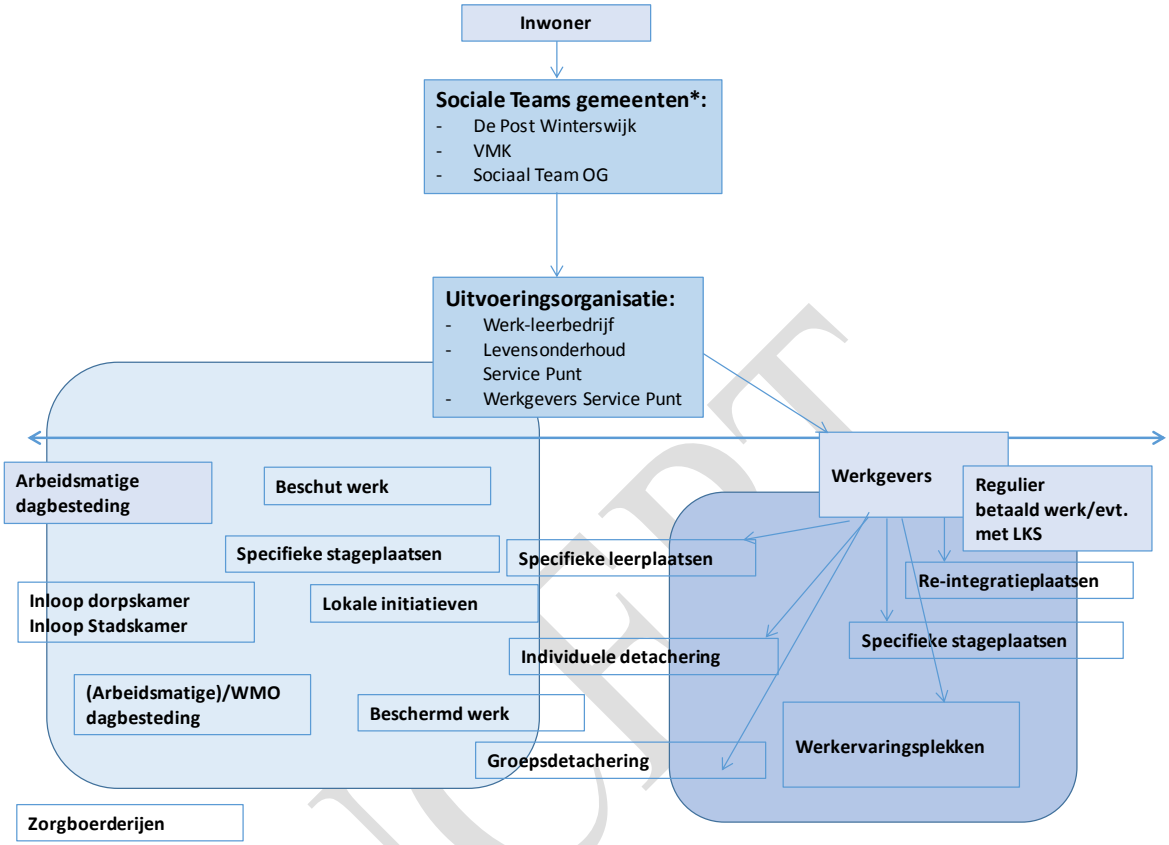

CONCEPT

Bijlage III: Projectstructuur

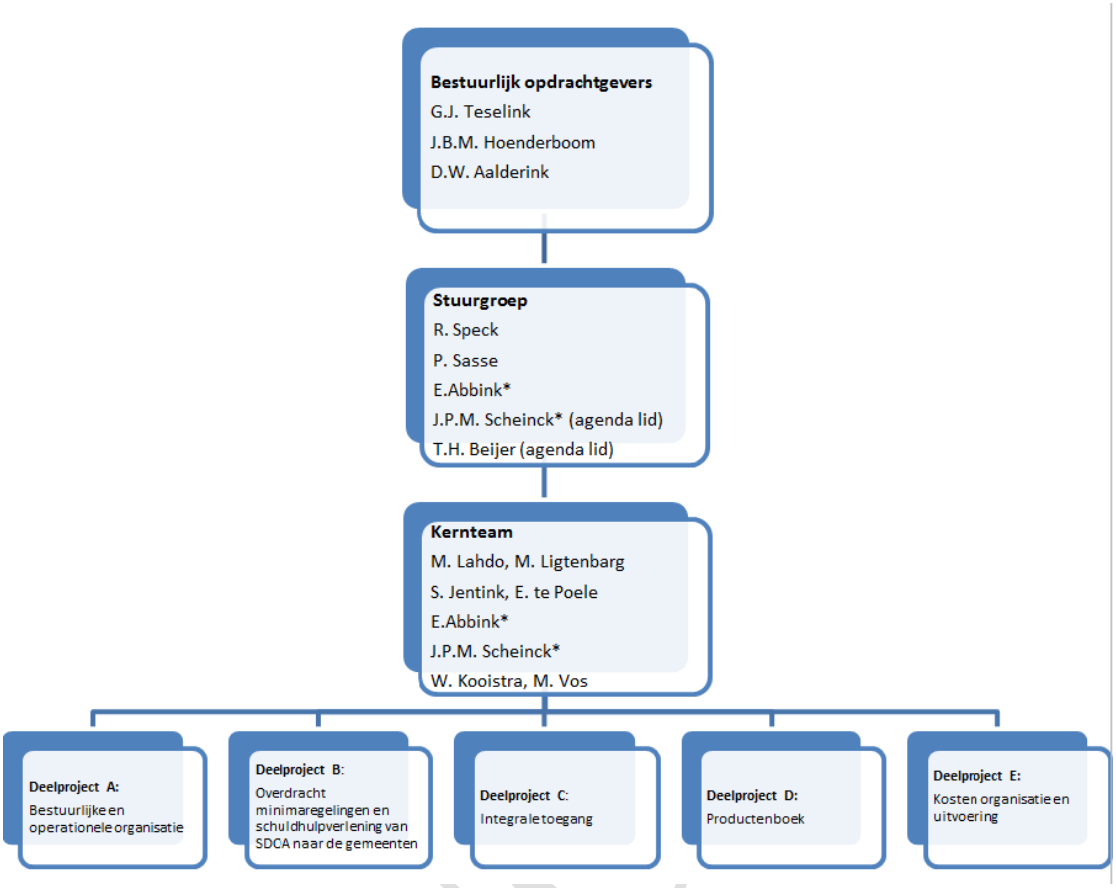

**E.Abbink en J.P.M. Scheinck hebben in overleg zowel zitting in de stuurgroep als in het kernteam.*

Onder de deelprojecten worden verschillende werkgroepen gevormd.

CONC

Verantwoordelijke (intern)	Functie	Project verantwoordelijkheid
De heer G.J. Teselink	Wethouder gemeente Berkelland	Bestuurlijk opdrachtgever
De heer J.B.M. Hoenderboom	Wethouder gemeente Oost Gelre	Bestuurlijk opdrachtgever
De heer D.W. Aalderink	Wethouder gemeente Winterswijk	Bestuurlijk opdrachtgever
De heer R. Speck	Concernopdrachtgever gemeente Berkelland	Lid stuurgroep
Mevrouw P. Sasse	Manager OWZ gemeente Oost Gelre	Lid stuurgroep
Mevrouw E. Abbink	Manager Mens & Omgeving gemeente Winterswijk	Lid stuurgroep en lid kernteam
De heer J.P.M. Scheinck	Directeur Werkbaan Oost	Lid stuurgroep (agenda lid) en lid kernteam
De heer T.H. Beijer	Directeur SDOA	Lid stuurgroep (agenda lid)
De heer M. Lahdo	Beleidsmedewerker gemeente Berkelland	Lid kernteam
De heer M. Ligtenbarg	Beleidsmedewerker gemeente Berkelland	Lid kernteam
Mevrouw E. te Poele	Beleidsmedewerker gemeente Oost Gelre	Lid kernteam
De heer S. Jentink	Beleidsmedewerker gemeente Oost Gelre	Lid kernteam
Mevrouw M. Vos	Strategisch beleidsmedewerker SDOA	Lid kernteam
De heer W. Kooistra	Teamleider SDOA	Lid kernteam
Vacature	Extern projectleider implementatie bestuursopdracht en doorgaande ontwikkellijn	Projectleiding

Bijlage VI: Menukaart

Werkaanbod in eigen beheer

Menu							ingrediënt
Arbeidsmatige dagbesteding	Beschut werken	Stage	Beschermde werkplek	Specifieke werkplaats	Werkervaringsplaats	Interne Reintegratieplaats	
x	x	x	x	x	x	x	**Bedrijfsunits,**
x	x	x	x			x	Samenstellen en vullen van displayverpakking.
x	x		x		x	x	Samenstellen van bevestigingssets, montagesets.
	x	x	x			x	Samenstellen van speciale transportverpakking voor cirkelzagen.
x	x						Deel montage van diverse producten, bevestigings materialen.
	x		x			x	Sealen van voorgesorteerde/ samengestelde product onderdelen.
	x		x		x	x	Samenstellen van diverse schoonmaaksets voor vakantiewoningen.
x	x		x				Etiketteren van geschenk (verpakking).
x	x		x				Assembleren van diverse aardklemblokjes.
	x	x	x	x	x	x	Electro montage, installatiedraad op maat snijden en voorzien van kabelschoen.
				x	x	x	Demontage en montage van fietsen/ rollators
				x	x	x	Ontmantelen koperen kabels
	x		x	x	x	x	**Mogelijkheid tot certificering Vca basis (veiligheidsdiploma op het gebied van veilig en gezond werken).**
	x	x	x		x	x	**Kantine**
	x	x	x		x	x	Voorraad controleren en bijvullen.
	x	x	x		x	x	Schoonmaken en bijvullen van diverse keukenapparaten b.v. koffiemachines.
	x	x	x		x	x	Gereed zetten van voorverpakte producten in vitrine.
	x	x	x		x	x	Verkoop van producten, voorverpakt beleg en brood.
	x	x	x		x	x	Afrekenen van producten.
	x	x	x		x	x	Afwassen van en schoonmaken van kantine faciliteiten na een pauze.
	x	x	x		x	x	Opletten op de producten die over de datum gaan.
	x		x		x	x	**Mogelijkheid tot certificering Haccp (voedselveiligheidssysteem).**
		x	x		x	x	**Bedrijfsbureau**
		x	x		x	x	Maken van voor en na calculatie.
		x	x		x	x	Productie opdrachten invoeren in Erp systeem.
		x	x		x	x	Werkinstuctie maken.
		x	x		x	x	Productie planning voor de bedrijfsunit.
	x	x	x	x	x	x	**Technische ondersteuning (gebouwenbeheer en groenvoorziening)**
	x	x	x	x	x	x	Het maken van hulpgereedschap, mallen t.b.v. de productieactiviteiten.
	x		x		x	x	NEN 3140 veiligheidskeuringen voor elektrische apparaten.
	x		x		x	x	Keuring van klimmaterialen.
	x	x	x		x	x	Ondersteuning bij afdelings-inrichten en optimalisatie.
	x	x	x		x	x	Kleine reparatie werkzaamheden, schilderen, vervangen van defecte verlichting, enz.
	x	x	x		x	x	Schoon en onkruid vrij houden van het bedrijfs terrein.
	x	x	x	x	x	x	Verzorgen en bijhouden van aanwezige beplanting.
	x	x	x		x	x	**Magazijn**
	x	x	x		x	x	Magazijn beheer.
	x	x	x		x	x	Laden en lossen van vrachtwagen met heftruck en/of stapelaar, palletwagen.
	x	x	x		x	x	Ontvangst, controleren en op locatie plaatsen goederen.
	x	x	x		x	x	Intern transport van goederen en grondstoffen met heftruck en/of palletwagen.
	x	x	x		x	x	Plannen extern en intern transport.
	x	x	x		x	x	Order picken.
	x	x	x		x	x	Logistiek transport naar en van afdelingen.
	x	x	x		x	x	Corvee, regulier afvoer van restmaterialen/ afval enz.
	x		x		x	x	**Mogelijkheid tot certificering heftruckchauffeur, elektrische stapelaar.**
	x	x	x		x	x	**Receptie**
	x	x	x		x	x	Beheer en netjes onderhouden van receptie
	x	x	x		x	x	Planten onderhouden en water geven
	x	x	x		x	x	Gastvrij en correct ontvangen en te woord staan van bezoekers
	x	x	x		x	x	Plannen en noteren van afspraken en reserveringen
	x	x	x		x	x	In en uitgaande post verzorgen
	x	x	x		x	x	Correcte telefoonbehandeling en doorverbinden van gesprekken.
	x	x	x		x	x	Uitgifte, bijhouden en bestellen van kantoor(artikelen).
	x	x	x		x	x	Agenda beheer spreekkamers

In te zetten instrumenten

Analyse-instrumenten:

- ✓ Loonwaardemeting

Begeleiding:

- ✓ Verzuimbegeleiding
- ✓ Job coaching bij start en na uitstroom uit de uitkering (maatwerk)
- ✓ Werkbegeleiding na uitstroom (maatwerk)
- ✓ Organisatie van taaltrajecten
- ✓ Organisatie van oriëntatie op beroepen (bv. VCA, heftruck)
- ✓ Sollicitatie-ondersteuning
- ✓ Individuele Traject Begeleiding (ITB)

CONCEPT

Financiële prikkels:

- ✓ Proefplaatsing
- ✓ Low risk polis
- ✓ Kortdurende loonkostensubsidie
- ✓ Langdurige loonkostensubsidie
- ✓ Loonkostensubsidie van € 1 per verloond uur (voor uitzendorganisaties)

Financiële prikkels gericht op werknemers:

- ✓ Werkaanvaardingspremie
- ✓ Inkomensvrijlating

Ondersteuning bij overige instrumenten zoals:

- ✓ Wet tegemoetkoming loondomein
- ✓ Uniforme now risk-polis via het UWV
- ✓ Wet tegemoetkoming loondomein, inclusief Jeugd LIV
- ✓ Lage inkomensvoordeel

CONCEPT

gemeente Berkelland

C: M.Lahdo
T: 0545-250 250
E: info@gemeenteberkelland.nl
Bezoekadres: Marktstraat 1, Borculo

Gemeenteraad gemeente Berkelland

Zaaknummer : 230301
Onderwerp : Evaluatie lokale initiatieven en visie doorgaande ontwikkellijn voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt
Verzonden : 13 JUNI 2019

Geachte leden van de raad,

In het najaar 2014 hebben de deelnemende gemeenten in de Gemeenschappelijke Regeling Hameland in het 'Beleidsplan Participatiewet 2015-2018' vastgesteld, dat de gemeenten zelf de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) gaan uitvoeren. In deze visie is ook besloten tot een nieuwe uitvoering van de Wsw, waarbij er geen rol meer is voor Hameland. Inmiddels zijn de nodige stappen gezet om uitvoering te geven aan de visie. De inrichting van het Beschut werk in het kader van de Wsw hebben we belegd bij Werkbaan Oost (WBO), waarin we samen werken met de gemeenten Oost-Gelre en Winterswijk. De gemeente Berkelland heeft ervoor gekozen om diverse lokale initiatieven te starten met ondernemers. Met het doel om beschut werk lokaal te borgen.

Middels deze raadsbrief willen wij u informeren over de stand van zaken en wordt een doorkijk naar de toekomst gegeven. Met deze brief bieden wij u ook het rapport aan "Evaluatie lokale infrastructuur Berkelland". In het onderzoek is de uitvoering van het huidig beschut werk/nieuw beschut bij de lokale initiatieven binnen de gemeente Berkelland geëvalueerd.

Doelgroep Beschut werken
Tot de doelgroep Beschut werken behoren mensen die volledig zijn aangewezen op gesubsidieerde arbeid in een beschermde werkomgeving. Hierin zijn twee groepen te onderscheiden, namelijk een deel van de Wsw-medewerkers (financiering vanuit de WSW)[1] en de groep nieuw Beschut Werk (financiering vanuit de Participatiewet). Gezamenlijk kenmerk is dat het gaat om personen met een zeer kwetsbare positie op de arbeidsmarkt. Deze mensen hebben uitsluitend in een beschutte omgeving, onder aangepaste omstandigheden, mogelijkheden tot arbeidsparticipatie. Het gaat om mensen die door hun lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking zoveel (structurele) begeleiding of aanpassing van de werkplek nodig hebben, dat niet van een werkgever mag worden verwacht dat hij deze mensen in dienst neemt, ook niet met een extra voorziening van de gemeente of UWV. Indien mogelijk plaatsen we wel bij reguliere werkgevers, vanuit de visie dat inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt zich maximaal kunnen ontwikkelen. Hierbij sluiten we aan bij de belevingswereld van deze inwoners en maken, waar mogelijk, ruimte voor lokale initiatieven.

[1] Tot de Wsw-doelgroep behoren ook mensen die met begeleiding wel bij een reguliere werkgever kunnen werken. Denk hierbij aan begeleid werken of een individuele- of groepsdetachering

Huidige situatie
Met de komst van de Participatiewet per 1 januari 2015 is het voor inwoners niet meer mogelijk een indicatie op grond van de Wsw te krijgen. Wel hebben gemeenten de plicht om jaarlijks aan een vastgesteld aantal fte een zogenaamde voorziening Nieuw Beschut werk aan te bieden. Voor de gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk gaat het over de periode 2018 om een gezamenlijke taakstelling van 22 fte op basis van 31 uur, in 2019 is deze opgehoogd naar 28 fte. Per 31 januari 2019 werken er ongeveer 250 personen met een Wsw indicatie Beschut binnen. Voor Berkelland gaat het om 47 werkplekken bij Werkbaan Oost; 9 bij 'lijstenmakerij Martin; 11 bij werkbedrijf Parlijn; 5 bij Zozijn en 3 bij Kringloop Warm (31-1-2019).

Staatssecretaris Van Ark heeft in de kamerbrief van 20 november 2018 de Tweede Kamer geïnformeerd over het project Simpel Switchen in de Participatieketen. Met Simpel Switchen wil Van Ark dat mensen zich durven te ontwikkelen en zich veilig genoeg voelen om de stappen die ze kunnen maken ook daadwerkelijk gaan maken.

Op dit moment is er een kernteam geformeerd dat zich bezig houdt met de toekomstige inrichting van een doorgaande lijn aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Doel hierbij is dat we binnen de kaders van de wet, efficiënt uitvoering geven aan het Beschut werken, waarbij we veilige werkplekken creëren die de ontwikkeling van de doelgroep stimuleert. Hierbij dient sprake te zijn van een doorgaande lijn met arbeidsmatige dagbesteding, lokale inloopvoorzieningen en zo mogelijk richting uitstroom naar betaald werk met of zonder loonkosten subsidie. We werken hierbij met de drie gemeenten samen, omdat we geloven dat een gezamenlijke invulling van het Beschut werk de kwetsbaarheid tegengaat; efficiënter is en de kwaliteit bevordert. Uitgangspunt hierbij is dat er binnen de samenwerking tussen de gemeenten volop ruimte is voor lokale initiatieven. Er werken op dit moment al 186 medewerkers uit onze gemeente met een Wsw indicatie bij een reguliere werkgever, veelal via detachering (31-1-2019).

Populatie werken binnen
Zoals onderstaande tabel laat zien, neemt het aantal medewerkers die aangewezen zijn op werken in een beschermde werkomgeving jaarlijks af:

Gemeente	Begin 2017	Begin 2018	Begin 2019
Berkelland	*119*	*94*	*72*
Oost-Gelre	*139*	*112*	*95*
Winterswijk	*147*	*107*	*85*

De afname van het aantal personen bij WBO (over de drie gemeenten) betreft in totaal 103 personen ten opzichte van 1 januari 2017. Ook zijn er in deze periode 102 inwoners uit de drie gemeenten teruggestroomd naar WBO. Deze personen zijn al dan niet tijdelijk uit de detachering teruggekomen door bijvoorbeeld afnemende gezondheid en of onvoldoende vaardigheden. Dit maakt nog eens extra duidelijk dat een basisvoorziening voor beschut werk, waarbij een vangnet gegarandeerd is, noodzakelijk is.

Op dit moment slagen we er in om, samen met de SDOA, 2/3 van bovenstaande groep in het reguliere bedrijfsleven te plaatsen. Voor de overige groep willen we een zo goed mogelijk alternatief bieden. WBO is derhalve gevraagd een voorstel uit te werken, waarbij ook mensen in het kader van een zinvolle dag invulling, activiteiten kunnen verrichten bij WBO. Dit hoeven geen inwoners te zijn met een beschut werk indicatie. Op deze manier willen we een ieder de kans geven zichzelf te ontwikkelen en ergens bij te horen. Dit kan ook lokaal kleinschalig zijn.

Uitgangspunt
De drie gemeenten zien voor de toekomst één organisatie die fungeert als ontwikkelbedrijf en onder één vlag personen en medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt bedient naar betaald werk. Bij werkgevers en zo dicht mogelijk bij de doelgroep. Belangrijk uitgangspunt hierbij is, een doorgaande ontwikkellijn voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt te realiseren, zodat inwoners uitgedaagd worden maximaal te participeren en schotten wegvallen tussen de diverse ketenpartners. Bij deze doorgaande ontwikkellijn worden ketenpartners, zoals onderwijs, zorg en werkgevers, actief betrokken, zodat het aanbod optimaal aansluit op de doelgroep en deze kwetsbare groep dicht bij huis aan het werk kan in hun eigen leefomgeving.

Vervolg
Om concreet invulling te geven aan dit project, is vanuit de gemeente Oost Gelre een projectorganisatie ingericht en een projectleider aangesteld. Inmiddels is een kernteam geformuleerd, waarin een afvaardiging vanuit de drie gemeenten, een afvaardiging vanuit SDOA en een afvaardiging vanuit WBO zitting heeft. De kerngroep gaat aan de slag met een eerste verkenning van de weg naar het ontwikkelbedrijf. De kerngroep levert voor de zomer van 2019 een projectaanpak op. Het gaat om een omvangrijk project en uw betrokkenheid vinden wij van groot belang. Wij verwachten dat wij hierover in het vierde kwartaal met u in gesprek gaan, zowel ten aanzien van de inhoud als ten aanzien van het (eventuele) vervolgproces.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Berkelland,

de secretaris,	de burgemeester,
M.N.J. Broers	drs. J.H.A. van Oostrum

Kopie aan:
- *Archief*
- *Ondernemingsraad/Onderdeelcommissie SW gemeente Berkelland*

Langedijk SWO
samen werken aan oplossingen

Evaluatie lokale infrastructuur Berkelland

Drs. Dirk Langedijk

Langedijk Samen Werken aan Oplossingen (Langedijk SWO)

21 februari 2019

Inhoudsopgave

Inleiding **3**

1 Relevante context **4**
1.1 Context landelijk 4
1.2 Context regionaal: de doorgaande ontwikkellijn voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt 5
1.3 Toekomst Werkbaan Oost 5
1.4 Omvang beschut Berkelland

2 Korte schets van de lokale bedrijven **6**
2.1 Martin's lijstenmakerij 6
2.2 Kringloop WARM 7
2.3 Parlijn 8
2.4 Algemeen 9

3 De lokale infrastructuur afgezet tegen het toetsingskader **10**
3.1 Cliënt/werknemer 10
3.2 Regie en integraliteit 11
3.3 Financiën en risico's 11

4 De deelvragen behandeld **13**

5 Beschouwing **14**

6 Aanpak **15**

Inleiding

De gemeente Berkelland wil de lokale initiatieven voor de uitvoering van beschut werk en nieuw beschut werk evalueren. Het beschut werk wordt nu regionaal uitgevoerd via 'Werkbaan Oost'. In gemeente Berkelland is er voor gekozen om met diverse lokale initiatieven te starten, om zodoende het beschut werk lokaal te borgen. Er is in regionaal verband een visie op de doorgaande ontwikkellijn voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt opgesteld. Voordat hierover een besluit wordt genomen, wil Berkelland een evaluatie van de lokale initiatieven.

De centrale onderzoeksvraag luidt:
Evalueer de uitvoering van het huidig beschut werk/nieuw beschut bij de lokale initiatieven binnen de gemeente Berkelland.

Deze centrale onderzoeksvraag is geoperationaliseerd in de volgende deelvragen:

- Is er voldoende continuïteit voor het beschut binnen in verband met de kwetsbaarheid van deze doelgroep?
- Is het werkgeverschap Wsw-ers geborgd?
- Wat zijn de effecten, voor- en nadelen en risico's voor de doelgroep?
- Wat zijn de financiële consequenties en risico's/wat is een reële begeleidingsvergoeding?
- Is er voldoende flexibiliteit in de organisatorische inrichting in verband met de ontwikkeling van de doelgroep?

Bij de beantwoording dienen de volgende zaken betrokken worden:

- de afspraken met Werkbaan Oost;
- de ideeën over nieuwe structuur voor onderkant arbeidsmarkt vanuit SDOA;
- Sturingsmogelijkheden voor de gemeente Berkelland;
- Op Berkelland-niveau of in kern regelen;
- De context als het gaat om de ontwikkelingen van deze doelgroep (in volume, regelingen en financieel) en de relatie met de Participatiewet en de instroom daar.

Het volgende toetsingskader wordt hierbij gebruikt:

Cliënt/werknemer

- Inhoud werk
- Ontwikkel- en doorstroommogelijkheden werknemer
- Duidelijkheid voor werknemer
- Nabijheidsprincipe/reisafstand

Regie en integraliteit

- Mogelijkheid gemeente eigen beleid Wsw te bepalen
- Mogelijkheid gemeente te sturen op ontwikkeling werknemer
- Mogelijkheid tot integraliteit in uitvoering sociaal beleid

Financiën en risico's

- Kosten exploitatie
- Financiële risico's
- Risico's in de continuïteit/kwetsbaarheid
- Lengte verplichting
- Toekomstbestendigheid
- Innovativiteit
- Verhouding WSP/werkgeversdienstverlening

De evaluatie wordt afgerond met een mogelijke aanpak over het vervolg en de daarbij behorende acties.

1 Relevante context

1.1 Context landelijk

Met de invoering van de Participatiewet is er een einde gekomen aan de instroom in de sociale werkvoorziening. De huidige medewerkers behouden hun Wsw-indicatie, hun arbeidscontract en hun arbeidsvoorwaarden. Deze medewerkers blijven de verantwoordelijkheid van de gemeenten. In theorie zal de Wsw blijven bestaan tot de laatste van de huidige medewerkers met pensioen gaat. Dat de uitstroom niet meer gecompenseerd wordt door nieuwe instroom, stelt gemeenten voor de vraag wat te doen met de Wsw-bedrijven. Het rijk uit gaat van een krimp van de Wsw met 5-6% per jaar. Wsw-bedrijven kunnen hun organisatie niet op natuurlijke wijze aanpassen aan die krimp en zullen dus moeten reorganiseren. Ook zal voor bepaalde organisatieonderdelen de schaal te klein worden. Dit vraagt om organisatorische herbezinning. Niets doen is geen optie.

Sinds 1 januari 2015 bestaat er geen geoormerkt budget meer voor de uitvoering van de Wsw. Wel was binnen de Integratie Uitkering Sociaal Domein (IUSD) sprake van een 'fictieve component Wsw' die de grondslag vormt voor de uitkering van de totale uitkering van het Rijk aan gemeenten. Met ingang van 2019 is de IUSD onderdeel van de algemene uitkering. Het "fictieve" bedrag voor de Wsw is te herleiden uit de meicirculaire. Deze fictieve component heeft een relatie met het aantal Wsw-ers dat een gemeente zou hebben. Zij is echter niet gebaseerd op de daadwerkelijke aantallen maar op een prognose van het Rijk. Daarnaast daalde en daalt het nominale bedrag dat het Rijk per rekeneenheid beschikbaar stelt jaarlijks. De uitvoering van de Wsw is voor de meeste gemeenten daardoor niet meer te dekken uit alleen deze fictieve component Wsw. Gemeenten passen uit algemene middelen de tekorten bij.

Terwijl de Wsw geen instroom meer kent, is er wel een nieuwe voorziening binnen de Participatiewet ingevoerd voor mensen met een beperking en/of werkaanpassing die een grote mate van begeleiding nodig hebben: de voorziening "beschut werk". Gemeenten zijn verplicht deze voorziening in te richten tot aan hun taakstelling. In het inkomens- en participatiebudget zijn middelen beschikbaar om (deels) in het inkomen te kunnen voorzien en begeleiding te organiseren. Deze medewerkers krijgen een dienstverband tegen het wettelijk minimumloon.

1.2 Context regionaal: de doorgaande ontwikkellijn voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt

De gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk hebben de volgende visie ontwikkeld.

"Inwoners uit onze gemeenten met een afstand tot de arbeidsmarkt vallen onder veel verschillende regelingen. Denk aan: Wsw-ers, Wajong-ers, mensen met een Participatiewet- of Wajonguitkering, Beschut Werken nieuw, jongeren die van het praktijkonderwijs komen en mensen met een indicatie Wmo dagbesteding. Het is een gemêleerde groep, de grote gemene deler is de afstand tot de arbeidsmarkt. Inwoners worden vanuit verschillende regelingen geholpen, waardoor er een divers en versnipperd aanbod is in werk en begeleiding. Om deze groep optimaal te ondersteunen, dienen schotten weg te vallen zodat er een doorgaande lijn ontstaat waarin onze inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt zich maximaal kunnen ontwikkelen. Hierbij willen we aansluiten bij de belevingswereld van onze inwoners en waar mogelijk ruimte maken voor lokale initiatieven.

Het aanbod vanuit de verschillende regelingen heeft vaak onvoldoende samenhang en begrenst eerder mogelijkheden dan dat het aansluit op de ontwikkelbehoefte. De versnippering maakt het speelveld ook onoverzichtelijk voor zowel de inwoners die het betreft als voor de professionals, terwijl het doel voor de gehele groep hetzelfde is: een plek waar men zich zo optimaal mogelijk kan ontwikkelen richting arbeidsinschakeling. Hoe die ontwikkeling eruit ziet en wat het einddoel zal zijn, is van te voren niet altijd exact in te schatten. Als ontwikkeling niet mogelijk is, dan dient er een zinvolle daginvulling gevonden te worden.

De SDOA gemeenten willen daarom een doorlopende ontwikkellijn creëren met een compleet en samenhangend aanbod voor de gehele doelgroep met een afstand tot de arbeidsmarkt.

De redenen hiervoor zijn:

1. Een doorlopende ontwikkellijn, van arbeidsmatige dagbesteding tot regulier werk, biedt de doelgroep ontwikkelperspectief;
2. Het huidige aanbod is niet voor iedereen passend;
3. Het huidige aanbod is versnipperd;
4. De toegang tot de voorzieningen vereenvoudigen voor de klant en de betrokken professionals: de gemeente regelt de toegang;
5. De geldstromen en het beleid van diverse regelingen en wetten zijn gescheiden en kunnen dichter bij elkaar gebracht worden en liefst worden ontschot;
6. Het is efficiënter, ook met het oog op de kosten;
7. Binnen deze ontwikkellijn hebben mensen de tijd zich te ontwikkelen tot hetgeen voor hun het maximaal haalbare is, zonder dat er rekening hoeft te worden gehouden met allerlei schotten. Niet geremd door schotten kunnen mensen sneller stappen maken. Aan de andere kant werkt het ook als een vangnet als het tijdelijk wat minder gaat.
8. Het samen ontwikkelen van deze doorlopende lijn, betekent niet dat er geen ruimte is voor lokale projecten, juist wel, door bijvoorbeeld organisatorische zaken samen op te pakken, wordt het lokaal organiseren een stuk makkelijker. Bovendien is het voor betrokken professionals, die vaak gemeentegrens overstijgend werken, overzichtelijker.

De bedoeling is om de Meedoengroep van SDOA, de klanten zonder uitzicht op werk, voor wat betreft begeleiding en participatie onder te brengen bij de gemeentelijke sociale teams/Voormekaar teams. Het aanbod van de doorlopende ontwikkellijn is ook geschikt voor deze doelgroep en biedt hen ontwikkelperspectief, bijvoorbeeld richting vrijwilligerswerk.

Er ontstaat dan een doorlopende keten van arbeidsmatige dagbesteding naar regulier werk. Hierbij zijn veel partijen betrokken zoals vrijwilligerspunten, sociale teams, zorgpartijen die dagbesteding aanbieden, VSO/Pro scholen, SDOA, Werkbaan Oost, UWV, werkgevers, WSPA en gemeenten.

1.3 Toekomst Werkbaan Oost

Werkbaan Oost (WBO) is een vennootschap van de gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk. Zij biedt werk aan de groep beschutte Wsw-medewerkers waarvan aangenomen wordt dat zij echt niet gedetacheerd kan worden.

Over de toekomst van Werkbaan Oost moet op korte termijn een uitspraak komen, omdat er eerder besloten is om Werkbaan Oost per juli 2019 op te heffen. Er zal daarom binnenkort onderzoek gedaan worden. Uitgangspunt is de dienstverlening voor alle inwoners met een behoefte aan dagbesteding en werken in een beschutte omgeving als onderdeel van de keten van arbeidsmatige dagbesteding naar regulier werk. Het is mogelijk dat mensen als onderdeel van de ontwikkeling tijdelijk beschut werken, maar het kan ook het hoogst haalbare zijn.

Het onderzoek en het daaraan gerelateerde proces loopt parallel aan de visievorming op en het projectmatig uitvoeren van het opzetten van de in paragraaf 1.2 geschetste brede, doorgaande ontwikkellijn voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De opzet van een doorgaande ontwikkellijn is een project voor de lange termijn. Voor WBO zal dus op de korte termijn in ieder geval een tijdelijk besluit genomen moeten worden, omdat in de opzet van de doorgaande ontwikkellijn, de rol die WBO hier eventueel in kan spelen, meegenomen wordt.

1.4 Omvang beschut Berkelland

De gemeente Berkelland heeft nog 78 medewerkers die in het kader van de Wsw op beschut werk aangewezen zijn. Daarvan werken er nu 28 in de lokale infrastructuur. De instellingen ontvangen hiervoor een vergoeding van € 2.500 per jaarplaats van de gemeente Berkelland. Al deze medewerkers zijn formeel in dienst van de gemeente Berkelland.

De gemeente Berkelland heeft voor "nieuw" beschut werk een taakstelling van 13.

2 Korte schets van de lokale bedrijven

2.1 Martin's lijstenmakerij

Martin Lijstenmakerij is gestart (zoals de naam reeds zegt) als lijstenmaker en heeft zich ontwikkeld als leerwerkbedrijf. Werkzaamheden gaan inmiddels verder dan alleen het maken van lijsten. Ook wordt eenvoudig, sterk repeterend, werk binnen gehaald zoals verpakken, ompakken etc. Het gaat om werk met zeer geringe financiële marges.

Het bedrijf biedt werk aan personen vanuit verschillende regelingen.

- Er werken circa tien Wsw-medewerkers die aangewezen zijn op beschut werk en geplaatst worden vanuit Werkbaan Oost. Hier ontvangt het bedrijf € 2.500 per jaar per persoon voor.
- Het bedrijf biedt vier plekken voor Wsw-medewerkers die via SDOA gedetacheerd zijn bij reguliere werkgevers maar om uiteenlopende redenen uitvallen en tijdelijk een vangnet nodig hebben. Hiervoor wordt geen vergoeding ontvangen of betaald.
- Het bedrijf biedt circa twintig leerwerk/werkervaring-plekken voor bijstandscliënten vanuit de sociale dienst. Hiervoor wordt geen vergoeding ontvangen of betaald.
- Dan zijn er zes plekken dagbesteding die in onderaanneming via zorginstellingen bij het bedrijf komen. Hiervoor wordt een vergoeding ontvangen van € 30 per dagdeel.

Inclusief de eigenaar werken er twee reguliere medewerkers. De eigenaar is afkomstig uit de zorgwereld.

De eigenaar heeft plannen voor een forse uitbreiding.

- Hij wil naar 80 werkplekken.
- Het pand waarin hij gevestigd is wordt nu gehuurd en hij wil dat kopen en verbouwen.
- Hij heeft een zakenpartner gevonden die met hem het bedrijf verder wil professionaliseren. De zakenpartner detacheert inmiddels een medewerker die zich met name richt op de bedrijfsprocessen. De eigenaar wil zich meer gaan bezighouden met de begeleiding van de cliënten. De jobcoaching wordt intern georganiseerd.
- Het bedrijf heeft nu als rechtsvorm de "eenmanszaak". Dit wordt omgezet naar een BV.
- Om risico's van pieken en dalen in de werkvoorraad te spreiden is een samenwerking aangegaan met een aantal bedrijven in de Achterhoek die zich (ook) profileren als sociaal ondernemer.
- Het is niet zeker dat de bestaande tarieven die nu bij SDOA (nihil) en Werkbaan Oost (€ 2.500) in rekening worden gebracht, gehandhaafd kunnen blijven.

Hoewel het de bedoeling van de eigenaar is om "organisch" te groeien, zal bovenstaande ontwikkeling met een aantal grote stappen gepaard gaan zoals de aankoop en verbouwing van het pand.

Het lijkt erop dat de doelstelling van het bedrijf sinds het ontstaan is verschoven van productie naar werk bieden aan mensen met een beperking of een afstand tot de arbeidsmarkt. Echter, met het binnen halen van werk en (grote) opdrachten, gaat het bedrijf verplichtingen aan om binnen zekere deadlines en kwaliteitseisen prestaties te leveren waardoor de productie op dat moment prevaleert boven het bieden van werk en/of dagbesteding.

2.2 Kringloop WARM

Kringloop WARM is een veel opzichten een klassiek kringloopbedrijf: meubilair, (delen van) inboedels etc. worden gebracht of opgehaald en verkocht of wanneer ze niet verkocht worden afgevoerd of uitgedeeld aan inwoners met beperkte middelen. Tussen het inzamelen van goederen en de verkoop daarvan vindt een groot aantal werkprocessen plaats:

- Sorteren;
- Controleren op kwaliteit en volledigheid;
- Prijzen;
- Inrichten van de winkel;
- Controle van het winkelaanbod;
- Etc.

Door de grote hoeveelheid goederen die gebracht worden, is de hoeveelheid werk die geboden kan worden bijna onuitputtelijk. Zo worden bijvoorbeeld de stukjes van legpuzzels handmatig geteld voor ze te koop worden aangeboden. Dit arbeidsintensieve werk kan bij een verkoopprijs van enkele euro's niet regulier worden uitgevoerd.

Het bedrijf biedt werk aan personen vanuit verschillende regelingen.

- Er werken 24 vrijwilligers waarvan er gemiddeld vijf dagelijks aanwezig zijn.
- Er werken circa drie Wsw-medewerkers die aangewezen zijn op beschut werk en geplaatst worden vanuit Werkbaan Oost. Hier ontvangt het bedrijf € 2.500 per jaar per persoon voor. De bedoeling is dat dat aantal uitgroeit naar vijf of zes.
- Het bedrijf biedt één plek voor een Wsw-medewerker die via SDOA gedetacheerd is bij een reguliere werkgever maar om uiteenlopende redenen uitvalt en tijdelijk een vangnet nodig heeft. Hiervoor wordt geen vergoeding ontvangen of betaald. Jobcoaching wordt door SDOA verzorgd.
- Dan wordt er op dit moment één plek dagbesteding ingevuld in onderaanneming van een zorginstelling. Het bedrijf zou plaats kunnen bieden aan acht van dergelijke werkplekken maar er wordt tot nu toe niet meer aangeleverd.

Inclusief de eigenaresse werken er twee reguliere medewerkers. Eén van hen heeft lang in de zorgwereld gewerkt.

Er zijn plannen voor verdere uitbreiding. Een dubbele bezetting zou haalbaar zijn zonder verdere uitbreiding in reguliere formatie. Er zou dan werk kunnen worden geboden aan nog eens 20-30 personen. Die zouden afkomstig kunnen zijn uit verschillende regelingen:

- Wsw-beschut;
- Bijstand, en dan specifiek cliënten die door de aard van hun problematiek nog niet aan re-integratie toe zijn en bij het bedrijf worden "voorgewassen";
- Arbeidsmatige dagbesteding.

De groei ziet het bedrijf het liefst stapsgewijs (om te voorkomen dat het zich vertilt) maar wel met wel met uitzicht op de groei naar 20 tot 30 omdat de benodigde investeringen anders niet terugverdiend kunnen worden.

Doelstelling van het bedrijf is nu primair het verkopen van gebruikte goederen. De aard van het bedrijf brengt werkzaamheden met zich mee die zulke geringe marges hebben dat zij regulier nooit uitgevoerd kunnen worden. Dat maakt het bedrijf geschikt voor het bieden van werk aan inwoners met een beperking en/of een afstand tot de arbeidsmarkt. Doordat er geleverd wordt aan consumenten zijn er geen deadlines en bestaat de druk eigenlijk alleen op het genereren van voldoende opbrengsten om de eigenaar voldoende inkomsten te bieden. Met de geambieerde groei wordt het bieden van werk aan inwoners met een beperking en/of een afstand tot de arbeidsmarkt wel een steeds belangrijker doelstelling én bron van inkomsten.

2.3 Parlijn

Parlijn is gestart als organisatie voor dagbesteding. Zij voert dat uit op twee locaties: één waarin vooral belevingsgerichte activiteiten plaats vinden in het centrum van Eibergen, en één op dagbesteding gerichte productie-omgeving op het bedrijventerrein. Er wordt binnenkort verhuisd naar een veel groter pand waarin alle activiteiten worden samengevoegd. Men is hierover nog in onderhandeling (4 februari 2019).

Het bedrijf voert een brede hoeveelheid werk uit.

- De grootste hoeveelheid werk wordt gedaan door de verwerking van pallethout. Pallets worden gebracht of opgehaald, gedemonteerd, spijkers worden verwijderd en van het hout wordt van alles gemaakt: van vogelhuisjes tot meubilair. Restafval wordt verwerkt tot aanmaakhout. Deze producten worden vooral verkocht aan particulieren.
- Er is een klussendienst die bij particulieren werk uitvoert in en om het huis.
- Er wordt kleding gesorteerd en weggegeven aan inwoners die het niet breed hebben.
- Er wordt sorteerwerk gedaan, onder meer CD's en DVD's.
- Er wordt ompakwerk gedaan.
- Daarnaast biedt het bedrijf opslag aan in containers op het eigen terrein. De ervaring leert dat dat werk oplevert doordat gebruikers ook andere diensten willen afnemen.

Bij het aannemen van werk wordt scherp gelet of er geen grote verplichtingen worden aangegaan. Het bedrijf wil niet gehinderd worden door deadlines of grote verwachtingen. Zo wordt werk wat aangeboden wordt door hoveniers niet aangenomen. De opbrengsten variëren: de houtverwerking en het sorteren leveren geld op maar het ompakwerk niet of nauwelijks. De inkomsten uit de tarieven voor dagbesteding leveren het meeste op.

Het bedrijf biedt werk aan personen vanuit verschillende regelingen.

- Er werken twee vrijwilligers en één stagiaire.
- Er werken circa elf Wsw-medewerkers die aangewezen zijn op beschut werk en geplaatst worden vanuit Werkbaan Oost. Hier ontvangt het bedrijf € 2.500 per jaar per persoon voor. Parlijn merkt op dat er veel tijd en energie in gestoken wordt om deze medewerkers niet uit te laten vallen. Het ziekteverzuim zou daardoor flink gedaald zijn en er is meer variatie in werk aangebracht waardoor zij zich ontwikkelen maar het niveau is vaak lager is dan dat van de cliënten uit de dagbesteding. Daardoor zou de vergoeding van € 2.500 ontoereikend zijn.
- Er zijn contacten met SDOA maar dat heeft (nog) niet geleid tot cliënten vanuit de bijstand.
- Dan zijn er vijftien plekken dagbesteding die rechtstreeks in opdracht van de gemeente worden ingevuld. Hiervoor wordt een vergoeding ontvangen van € 30 per dagdeel.

Er werken circa 2,5 fte reguliere medewerkers. Zij zijn afkomstig uit de zorgwereld.

Ook Parlijn heeft plannen voor uitbreiding.

- De eerder genoemde verhuizing naar een veel groter pand.
- Realisatie van 60 tot 70 werkplekken.
- Een kringloopwinkel voor bouwmaterialen.
- Opslag voor ondernemers.
- Een kledingbank.
- Realiseren van combinaties met werk en dagbesteding.

Doelstelling van het bedrijf is primair het bieden van dagbesteding en werk aan inwoners met een beperking en/ of een afstand tot de arbeidsmarkt. De werkzaamheden zelf zijn hieraan ondergeschikt en dienen als middel. De inkomsten komen dan ook vooral uit de vergoedingen die betaald worden voor het bieden van dagbesteding en werk. Al eerder werd genoemd dat vergoeding voor beschut werk niet als toereikend wordt beschouwd en dat dat eerder € 6.500 per jaarplek zou moeten zijn.

2.4 Algemeen

De drie hierboven geschetste bedrijven kennen een aantal overeenkomsten:

- Zij zijn lokaal geworteld.
- Bieden werk aan inwoners met een beperking en/of een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Eigenaren en medewerkers zijn afkomstig uit de zorgwereld. Zij zijn vanuit eigen ervaring en/of deskundigheid zeer betrokken.
- Zij werken voor eigen risico en rekening.
- Er wordt werk verricht met een lage financiële waarde.

Er zijn ook (grote) verschillen.

- Kringloop WARM genereert haar inkomsten vooral uit de consumenten markt.
- Martin's Lijstenmakerij opereert voor een groot deel business to business.
- Parlijn genereert een groot deel van haar inkomsten uit publieke middelen.

Belangrijkste overeenkomst is echter dat zij alle drie bezig zijn met (plannen voor) (forse) uitbreidingen en investeringen en dat deze uitbreidingen vooral leiden tot een groter aanbod van werkplekken voor cliënten van gemeente, SDOA, Werkbaan Oost en zorginstellingen. Wanneer deze plekken niet ingevuld worden kan de continuïteit van deze bedrijven in gevaar komen omdat de investeringen niet terugverdiend worden. Behalve de invulling van deze plekken zal er ook van gemeenten en anderen gevraagd worden om hogere tarieven te betalen.

3 De lokale infrastructuur afgezet tegen het toetsingskader

De gemeente Berkelland heeft aangegeven de lokale infrastructuur langs de lat van onderstaand toetsingskader te willen leggen. Onder het schema worden zij één voor één behandeld.

Cliënt/werknemer
- Inhoud werk
- Ontwikkel- en doorstroommogelijkheden werknemer
- Duidelijkheid voor werknemer
- Nabijheidsprincipe/reisafstand

Regie en integraliteit
- Mogelijkheid gemeente eigen beleid Wsw te bepalen
- Mogelijkheid gemeente te sturen op ontwikkeling werknemer
- Mogelijkheid tot integraliteit in uitvoering sociaal beleid

Financiën en risico's
- Kosten exploitatie
- Financiële risico's
- Risico's in de continuïteit/kwetsbaarheid
- Lengte verplichting
- Toekomstbestendigheid
- Innovativiteit
- Verhouding WSP/werkgeversdienstverlening

3.1 Cliënt/werknemer

Inhoud werk
De inhoud van het werk varieert van bedrijf tot bedrijf. Parlijn probeert zo veel mogelijk werk te zoeken bij de cliënt. In feite gebruikt zij voor de beschutte medewerkers dezelfde insteek als bij dagbesteding: het hoeft niet te gaan om (hoge) opbrengsten, de zinvolle invulling voor de medewerker staat voorop. In het geval van Kringloop WARM zijn de bestaande werkzaamheden een gegeven. Dat hoeft niet per se te leiden tot minder grote variëteit: er is veel verschillend werk te doen. Ook Martin's lijstenmakerij zoekt werk wat past bij de mogelijkheden maar daar moet wel loonwaarde gerealiseerd worden die door de aard van het bedrijf en haar inkomsten hoger ligt dan bij de andere twee. De keerzijde zullen we straks zien bij kosten van exploitatie: hoe meer maatwerk intern gedaan wordt, hoe hoger de kosten.

Ontwikkel- en doorstroommogelijkheden werknemer
Door de variëteit van werkzaamheden is er zeker sprake van ontwikkeling. Er is aandacht voor de mogelijkheden van de medewerker en hier wordt voor zover mogelijk op gestuurd. Eerder werd opgemerkt dat sommige medewerkers een (zeer) laag niveau hebben en dat dat zelfs lager zou liggen dan bij medewerkers van de dagbesteding. Willekeur in indicatie en toeleiding enige decennia geleden, zouden hier aan ten grondslag liggen. De bedrijven werken nu vooral aan invulling van de eigen werkplekken. Enerzijds zal door het lage niveau doorstroom naar detachering bij een ander regulier bedrijf niet of nauwelijks reëel zijn, anderzijds dragen de "beste" medewerkers juist bij aan de productiedoelstelling, een dilemma wat zich ook lange tijd voor deed in Wsw-bedrijven.

Duidelijkheid voor werknemer
Zo lang continuïteit van het bedrijf en de inlening geborgd is, biedt de werksituatie duidelijkheid aan de werknemer. Dat zal nooit voor 100% geborgd kunnen worden, omdat het bedrijven zijn die afhankelijk zijn van onzekere inkomsten.

Nabijheidsprincipe/reisafstand
Werken in een lokale infrastructuur betekent in de nabijheid of zelfs in de eigen buurt of kern. Reistijd- en kosten zijn daardoor laag.

3.2 Regie en integraliteit

Mogelijkheid gemeente eigen beleid Wsw te bepalen
De huidige werkwijze is dat de medewerkers vanuit Werkbaan Oost geplaatst worden bij de lokale bedrijven. Afspraken hierover worden in het bestuurlijk gremium rond Werkbaan Oost gemaakt en niet binnen de gemeente zelf.

Mogelijkheid gemeente te sturen op ontwikkeling werknemer
In de huidige constellatie stuurt de gemeente niet zelf op de ontwikkeling van de werknemer. Deze taak ligt deels bij Werkbaan Oost – die de medewerker plaats bij de lokale bedrijven – en vervolgens bij deze bedrijven zelf.

Mogelijkheid tot integraliteit in uitvoering sociaal beleid
Er is nu geen sprake van integraliteit in uitvoering sociaal beleid. Dit ligt deels bij SDOA, deels bij Werkbaan Oost en deels bij de gemeente.

3.3 Financiën en risico's

Kosten exploitatie
We moeten onderscheid maken tussen de kosten voor de gemeente zelf en de kosten van de bedrijven. Om met dat laatste te beginnen: in ieder geval Parlijn geeft aan de beschutte medewerkers met de huidige tarieven geen plaats te kunnen bieden. Dat is niet vreemd. De werkwijze van Parlijn is geënt op de dagbesteding en het bieden van zinvolle werkzaamheden waarbij productie- en leveringsdruk ondergeschikt zijn. Vanuit de gedachte van de Wsw moet werk ook "echt" werk zijn waar een loonwaarde kan worden verbonden en waar – ook voor de zwakste groep - tussen de € 2.000 en € 4.000 aan netto toegevoegde waarde gerealiseerd kan worden. Parlijn ziet zich echter geconfronteerd met medewerkers die – volgens hen – nauwelijks loonwaarde hebben. Los van discussie over de juistheid van indicatie, loonwaarde en wat "echt" werk is, onder deze omstandigheden zal Parlijn niet genoeg hebben aan de huidige tarieven. Daarmee worden – wanneer Werkbaan Oost en de gemeenten akkoord zouden gaan met hogere tarieven - de kosten van de exploitatie van de Wsw hoog. Of Martin's Lijstenmakerij "uit komt" met de huidige vergoeding zal blijken uit hun business case.

Financiële risico's en risico's in de continuïteit/kwetsbaarheid
De financiële risico's liggen bij de lokale bedrijven die immers voor eigen risico en rekening ondernemen.

- Bij Kringloop WARM zijn de inkomsten vooral de consumentenmarkt. Gezien de populariteit van kringloopwinkels, Marktplaats, vrijmarkten etc. loopt zij een gering risico. Veel werk wordt gedaan door vrijwilligers. Er is geen reden om aan te nemen dat de stroom vrijwilligers ineens opdroogt.
- Martin Lijstenmakerij is (nu) vooral afhankelijk van opdrachten van bedrijven in een markt die grillig is en waar marges klein zijn, waar veel aanbieders van goedkope arbeid actief zijn (zoals penitentiaire instellingen). Daarmee zijn risico's van continuïteit groter.
- Parlijn voor een groot deel afhankelijk van de overheid. Aangezien de overheid niet failliet kan gaan is betaling gegarandeerd. Beleidswijziging, of andere wet- en regelgeving kunnen wel tot een risico leiden.

Ook de gemeente en/of Werkbaan Oost kennen financiële risico's wanneer – om wat voor reden dan ook – de inkoop plotseling stopt (bijvoorbeeld bij faillissement van de aanbieder) en er moet worden geïnvesteerd in een vangnet.

Lengte verplichting
Alle aanbieders hebben plannen voor investeringen, uitbreiding of overwegen dat. Om die te kunnen bekostigen en om verplichtingen aan te gaan, hebben zij zekerheden nodig. Zij zijn gebaat bij langdurige contracten en zullen investeringen willen afschrijven binnen de contractperiode. Hoe korter de verplichting hoe meer dat een prijsopdrijvend effect zal hebben.

Toekomstbestendigheid
Geen constructie wordt gemaakt voor de eeuwigheid. Organisaties en structuren wijzigen op basis van nieuwe inzichten, veranderende hoeveelheden etc. De toekomstbestendigheid van het onderbrengen van een grote groep beschutte medewerkers bij lokale bedrijven neemt toe met spreiding zodat Werkbaan Oost en/of de gemeente niet afhankelijk zijn van een beperkt aantal aanbieders.

Innovativiteit
Het onderbrengen van de groep beschutte medewerkers bij lokale bedrijven is innovatief. Plannen en/of realisatie daarvan zijn op veel plaatsen in het land te vinden.

Verhouding WSP/werkgeversdienstverlening
De beschutte medewerkers worden nu geplaatst vanuit Werkbaan Oost. Omdat er consensus is dat deze groep niet gedetacheerd kan worden is een verhouding tot werkgeversdienstverlening en het WSP nauwelijks relevant. Dat kan het wel zijn of worden wanneer WSP wordt ingezet om (extra) opdrachten van bedrijven of instellingen toe te spelen aan de lokale infrastructuur.

Samenvattend:
De lokale infrastructuur biedt variëteit. Van ontwikkeling en doorstroom moet gezien de aard van de groep niet al te veel verwacht worden. Vanuit de gedachte om in het kader van participatie en sociale cohesie zo veel mogelijk gebruik te maken van de infrastructuur binnen de eigen wijk of kern, is de huidige situatie ideaal. Verdere uitbreiding tot de hele groep beschut bij de bestaande instellingen zal alleen mogelijk zijn wanneer zij investeren en ook in reguliere formatie uitbreiden. Zij hebben daarvoor garanties nodig en het is zeer de vraag of de huidige tarieven in stand blijven. Het is reëel te veronderstellen dat de kosten hoger zullen worden.

4 De deelvragen behandeld

Is er voldoende continuïteit voor het beschut binnen in verband met de kwetsbaarheid van deze doelgroep?
De huidige lokale bedrijven bieden nu plaats aan ongeveer een derde van de medewerkers. Hoewel er plannen zijn voor uitbreiding is het de vraag of bij deze drie de complete groep geplaatst kan worden. Sowieso geldt dat zeker één aanbieder niet akkoord zal gaan met het huidige tarief. Aangenomen mag worden dat alle aanbieders commitment van de gemeente willen in verband met de benodigde investeringen.

Is het werkgeverschap Wsw-ers geborgd?

- Het formeel werkgeverschap is nu belegd bij de gemeente Berkelland.
- Het materieel werkgeverschap is belegd bij Werkbaan Oost.
- Salarisbetaling etc. gebeurt door de gemeente Berkelland.
- De dagelijkse begeleiding gebeurt door de lokale bedrijven.
- Bij calamiteiten is begeleiding vanuit Werkbaan Oost beschikbaar. Daar vallen de medewerkers ook op terug als de plaatsing niet gecontinueerd kan worden.

Wat zijn de effecten, voor- en nadelen en risico's voor de doelgroep?
In het vorige hoofdstuk zagen we dat voordelen liggen in het binnen de eigen gemeenschap werken. Variëteit van werk is afhankelijk van bij welk bedrijf zij werken. Parlijn claimt een veel lager ziekteverzuim dan bij Hameland het geval was.

Er bestaat het risico van discontinuïteit. De gemeente is altijd verantwoordelijk, een bedrijf kan failliet gaan of het contract niet verlengen. Overigens geldt dat ook voor de via SDOA gedetacheerde Wsw-ers, hoewel daarvan gesteld kan worden dat zij minder kwetsbaar zijn dan de groep die aangewezen is op beschut werk.

Wat zijn de financiële consequenties en risico's/ wat is een reële begeleidingsvergoeding?
Zoals het er nu naar uitziet zullen niet alle aanbieders bij uitbreiding of überhaupt akkoord gaan met de huidige prijs. De filosofie van met name Parlijn is dan ook niet op gericht om een zo hoog mogelijke netto toegevoegde waarde (NTW) te realiseren maar om zo veel mogelijk het werk bij de mens te organiseren zonder hoge productiedwang. Deze filosofie past meer bij dagbesteding dan bij de Wsw waar het moet gaan om loonwaarde verzilveren. Hier wordt tegenin gebracht dat deze groep niet meer capaciteit heeft dan de groep dagbesteding of zelfs minder dan hen.
In zijn algemeenheid zien we in Nederland de groep beschut NTW realiseren van tussen de € 2.000 en € 4.000. Het gaat in deze casus om de zwakste groep, dus het is beter om hier uit te gaan van € 2.000. De kosten van begeleiding etc. zijn hoger dan deze NTW dus per saldo kost men meer. Op basis van ervaringen elders zou bij de zwakste groep dat saldo al gauw € 4.000 zijn. Dat is meer dan de huidige € 2.500.

Is er voldoende flexibiliteit in de organisatorische inrichting in verband met de ontwikkeling van de doelgroep?
Het is zeer de vraag of voor deze doelgroep nog veel verwacht mag worden met betrekking tot ontwikkeling. Wel is het zo dan de organisaties met elkaar een veelheid van werksoorten kunnen bieden waardoor ontwikkeling mogelijk is. Daarvoor moeten zij wel bereid zijn naar elkaar werknemers te verwijzen.

5 Beschouwing

De keuze om zoveel mogelijk werk lokaal te organiseren is een logische die op veel plaatsen in Nederland gemaakt is. Het biedt een grote variëteit aan werk en het is dichterbij. De aanbieders verschillen net als in Berkelland vaak erg sterk van aard. Bij de één is het werk bieden aan de doelgroep zelf het product, bij de ander zijn het "handjes" voor de productie. In vrijwel alle gevallen gaat het echter om werk wat erg weinig waarde heeft (in financiële zin) en daarom nooit door reguliere krachten kan worden uitgevoerd. De aanbieders (in Berkelland) zijn echter niet eenduidig te karakteriseren. Dat is niet erg maar maakt het maken van een eenduidig beeld wat meer complex. Er liggen een paar vraagstukken op tafel:

- Er is het dilemma dagbestedingsachtige activiteiten versus kostprijs. Wat mag een plaats beschut werk ons kosten?
- De huidige bedrijven kunnen zonder investeringen niet de hele groep een werkplek bieden. Er wordt terecht gepleit voor een stapsgewijze groei. Daarmee is plaatsing op korte termijn niet reëel. Voor hoe lang wil de gemeente een garantie geven en hoe verhoudt zich dat tot regels rond aanbesteding?

Belangrijk ingrediënt voor de verdere uitbouw van de lokale infrastructuur is de ontwikkeling van de doorlopende ontwikkellijn. De kracht hiervan zit in het volledige aanbod van dagbesteding tot en met regulier werk geregisseerd door lokale teams. De regie op de beschutte medewerkers kan hier belegd worden. Een professional moet bepalen wat er moet gebeuren wanneer een inwoner terug valt, er problemen zijn en hoe het ontwikkelplan er uit ziet.

Zonder al te veel vooruit te willen lopen over de nog uit te voeren onderzoeken; het zou een mogelijkheid zijn om te komen tot een lokaal leerwerkbedrijf waar alle beoogde groepen tijdelijk (en soms permanent) een plekje vinden: van stages VSO, vangnet beschut etc. Dat zou kunnen worden uitgevoerd door wat nu Werkbaan Oost is, maar dan kan ook een andere publieke of private instelling zijn of een samenwerking met onder meer een zorginstelling. Dit lokaal werkbedrijf is de spin in het web van de lokale infrastructuur en plaatst zoveel mogelijk bij lokale bedrijven en instellingen, zoals nu reeds het geval is. Daartoe zou het wenselijk om uit een oogpunt van diversiteit aan werk en spreiding van risico's te komen tot zo'n tien bedrijven en instellingen.

6 Aanpak

Huidige situatie:

- Het benutten van de lokale infrastructuur is uitgangspunt van Berkelland maar beperkt zich nog tot drie bedrijven.
- De lokale bedrijven bereiden zich voor en anticiperen op meer instroom zonder dat er overeenstemming is over prijzen en condities, anders dan de huidige afspraken.
- Er vinden onderzoeken plaats naar de doorlopende ontwikkellijn en de toekomst van Werkbaan Oost.

Wat nu nodig is, zijn de volgende stappen.

1. Besluit over de stip op de horizon. Hoe ziet Berkelland de lokale infrastructuur voor de brede doelgroep in het kader van de doorlopende ontwikkellijn? Hoe lokaal wil Berkelland dat blijven doen? Hoe ziet de organisatorische vormgeving eruit en wat is de rol van Werkbaan Oost hierin? En hoe ziet de gemeente de lokale regiefunctie in relatie tot Voormekaar? Dit wordt vastgesteld in een notitie. (maart-april 2019)

2. Onderzocht moet worden wat de lokale opnamecapaciteit is voor beschut werk én andere doelgroepen. Wie zijn nog meer aanbieders, en wat zijn hun condities? Een soort consultatieronde moet inzicht geven in de mogelijkheden die er nog meer zijn dan de huidige drie aanbieders. Het hoeft dan niet te gaan om bedrijven en instellingen die groepen medewerkers werk bieden. Wanneer er 15-20 bedrijven en instellingen gevonden worden die ieder werk bieden aan één medewerker zijn er toch weer 15-20 geplaatst. Het gaat dan niet alleen om "oud" beschut, maar ook om medewerker uit andere regelingen zoals Beschut Werk, dagbesteding of bijstand. Dit levert een catalogus op met daarin alle mogelijkheden binnen de gemeente Berkelland. (tweede kwartaal 2019)

3. Hoe willen we afspraken met de lokale infrastructuur vorm gaan geven? Looptijd, wat mag het ons kosten? Welke eisen stelt de gemeente aan aanbieders? Dit wordt beschreven in een checklist. (tweede kwartaal 2019)

   Te denken valt aan:
   - (Maximale) prijs
   - Liquiditeit
   - Solvabiliteit
   - Garantie voor de toekomst/continuïteit
   - Kwaliteit begeleiding
   - Ontwikkelperspectief
   - Veiligheid
   - Verklaring Omtrent Gedrag

4. Inventarisatie en screening door Voormekaar met Werkbaan Oost welke cliënten/werknemers geplaatst kunnen worden op welke plekken. Dit levert een lijst op kandidaten met voorkeur voor bepaalde werkzaamheden. (tweede kwartaal 2019)

5. Matching, plaatsing, begeleiding en nazorg. Vanaf september 2019.

Save the date

- Maandag 18 november, 19.30 uur tot 21.15 uur
- Gemeentehuis Oost Gelre, Varsseveldseweg 2, Lichtenvoorde

Bijeenkomst Samen aan het stuur

Onze uitdaging

Het organiseren van een doorgaande ontwikkellijn voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Daar willen we het die avond graag met u over hebben. We leggen uit wat we van plan zijn. Maar willen ook graag uw mening horen. Uw tips en adviezen hoe we samen aan het stuur komen in participatie, werk en inkomen. Samen staat voor de drie gemeenten, de Sociale Dienst Oost Achterhoek en het Sociaal Werkbedrijf Werkbaan Oost.
De colleges van de drie gemeenten bespreken bovengenoemde uitdaging begin november in de collegevergaderingen en nemen hierover naar verwachting tevens ook een besluit.

Samenwerken om elkaar te versterken

Op het gebied van Jeugd en Wmo werken wij als Achterhoekse gemeenten al nauw samen. Dit hebben we vastgelegd in het visiedocument 'Samenwerken om elkaar te versterken'. We willen deze visie verbreden naar het domein Werk en Inkomen. Naar één uitvoeringsorganisatie voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, met als resultaat een doorgaande lijn van arbeidsmatige dagbesteding tot regulier werk.

Onze ambitie

"We ondersteunen onze inwoners op het vlak van participatie, werk en inkomen door het realiseren van een doorgaande ontwikkellijn. Hierbinnen kunnen zij zich maximaal ontplooien op een lijn van arbeidsmatige dagbesteding tot betaald werk."

Wat kunt u verwachten?
We beginnen de bijeenkomst met een filmpje van Erik Dannenberg. Hij is voorzitter van Divosa (Vereniging van gemeentelijke directeuren in het sociaal domein). Hij laat beeldend zien hoe de doorgaande lijn er uit kan zien.

Na een presentatie over het project Samen aan het stuur gaan we met u in gesprek over onze uitdaging en ambitie.

Wij hopen u op deze avond te inspireren om te komen tot een nieuwe aanpak voor de 'basis' van de arbeidsmarkt.

Namens de deelnemers aan het project,

Jos Hoenderboom	Gerjan Teselink	Wim Aalderink
Wethouder Oost Gelre	Wethouder Berkelland	Wethouder Winterswijk

6 november 2019

- Persbericht -

Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk gaan inwoners nóg beter begeleiden bij werk- en inkomensvragen

Eén uitvoeringsorganisatie en gemeente eerste aanspreekpunt voor inwoners

Inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt nog beter begeleiden naar betaald werk of dagbesteding. Dat is het doel van een nieuwe werkwijze van Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk vanuit de samenwerking binnen de Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA) en Werkbaan Oost.

De drie betrokken wethouders, Gerjan Teselink (Berkelland), Jos Hoenderboom (Oost Gelre) en Wim Aalderink (Winterswijk) zijn hier blij mee. “We willen dat vragen van inwoners rondom werk en inkomen lokaal door die inwoner gesteld kunnen worden. Dan is het logisch dat de woongemeente het eerste aanspreekpunt voor inwoners is.”

Rapport: ‘Samen aan het stuur’
De drie gemeenten werken al nauw samen op het gebied van de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Participatiewet. De afgelopen maanden hebben zij samen gewerkt aan een voorstel om inwoners nog beter te begeleiden bij werk- en inkomensvragen. Dat heeft geresulteerd in een rapport ‘Samen aan het stuur’. Uitkomst van dit rapport is onder andere dat er één leer-werkbedrijf komt.” Het rapport vindt u op de websites van de drie gemeenten.

Gemeenten weer eerste aanspreekpunt voor inwoners
De eigen woongemeente wordt weer het eerste aanspreekpunt voor inwoners met vragen over werk en inkomen. Dat betekent kortere lijnen. Daarin is een belangrijke rol weggelegd voor de sociale teams of Voormekaarteams. De cliënt wordt dan door iemand van het team van de eigen gemeente doorgeleid naar één uitvoeringsorganisatie.

Besluitvorming door de gemeenteraden
Met de drie gemeenteraden spreken we in november over het proces en het vervolg. In december vragen we de gemeenteraden om in te stemmen met deze koers.

Hoe nu verder?
Een kerngroep van de drie gemeenten, SDOA en Werkbaan Oost werkt de plannen de komende maanden verder uit. Daar komt nog best veel bij kijken. Het gaat over re-integratie, maar ook over ontwikkeling, beschut werken, stagemogelijkheden, werkervaringsplaatsen, meedoen, inkomensondersteuning en arbeidsmatige dagbesteding. “Dit moeten we zo organiseren dat mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zich maximaal kunnen ontplooien. Zodat inwoners zoveel mogelijk regulier kunnen werken op die plek die past bij hun persoonlijke situatie” aldus de drie wethouders.

Noot aan de redactie:
Vragen over de inhoud van dit persbericht kunt u stellen aan communicatie gemeente Berkelland, telefoon 0545-250 587.

Raadsvergadering

Dossiernummer	2069
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2019
Agendapunt	16
Omschrijving	Hamerstuk / Eerste bestuursrapportage SDOA 2019

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergadering	10 december 2019

gemeente Berkelland

Zaaknummer : 263014

Raadsvergadering : 10 december 2019

Onderwerp : Eerste bestuursrapportage 2019 Sociale Dienst Oost Achterhoek

Collegevergadering : 5 november 2019
Portefeuillehouder : G.J. Teselink
Steller : M. Lahdo tel: : 0545-250 215

Te nemen besluit:
1. Aan de afgevaardigden in het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling SDOA mee te geven de volgende zienswijze naar voren te brengen met betrekking tot de tweede begrotingswijziging 2019:
   - Naar vermogen deelnemen aan de samenleving vindt bij voorkeur plaats door betaald werk. In de huidige conjunctuur zien wij dat er veel vraag naar personeel is. Wij rekenen erop dat SDOA zich maximaal inzet om de uitstroompercentage van 4% te realiseren.
2. Aan de afgevaardigden in het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling SDOA mee te geven geen zienswijze naar voren te brengen met betrekking tot de eerste begrotingswijziging 2020.

Waarom dit voorstel en wat is het effect
Op 11 september 2019 heeft de gemeenschappelijke regeling Sociale Dienst Oost Achterhoek de eerste bestuursrapportage 2019 aangeboden. De bestuursrapportage bevat:
1. De tweede begrotingswijziging 2019 SDOA
2. De eerste begrotingswijziging 2020 SDOA

De gemeenteraad wordt geïnformeerd over de onderwerpen met inhoudelijke- en of financiële ontwikkelingen.

Argumentatie:
1.1 De tweede begrotingswijziging 2019 geeft aanleiding tot het indienen van een zienswijze gericht op de realisatie van de uitstroompercentage van 4%.
De toename van €701.000,- wordt veroorzaakt door een verplaatsing van de activiteiten op het gebied van de loonkostensubsidie van het programma Inkomen naar het programma Werk en Activering. Het tekort op dit programma wordt gecompenseerd door het positieve saldo van €725.000,- bij het programma Inkomen. Dit overschot wordt veroorzaakt doordat in de begroting 2019 rekening is gehouden met een uitstroomverwachting van 1% ten opzichte van de eindstand 2018. In de tweede begrotingswijziging 2019 is de uitstroom bijgesteld naar 4%. Per ultimo juli 2019 is er sprake van een daling van 0,81%. Hoewel landelijk een vergelijkbare tendens zich voordoet willen wij dat onze inwoners in de huidige conjunctuur optimaal profiteren van de arbeidsmarktkansen die zich nu voordoen. Er is immers veel vraag naar personeel.
In het programma ondersteuning zien wij eveneens een positief resultaat ter hoogte van €224.000,-. Ondanks dat de trend is dat de kosten voor bijzondere bijstand en minimabeleid juist toenemen. Een exacte verklaring is nog niet te geven. De gemeentebegroting laat op basis van deze tweede wijziging een onderbesteding zien van €340.000,-.

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering
Afhandelingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 bespreekstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen
0

2.1 De eerste begrotingswijziging 2020 geeft geen aanleiding tot het indienen van een zienswijze.
Het verschil tussen de vastgestelde gemeentebegroting 2020 en de eerste begrotingswijziging 2020 in de eerste bestuursrapportage betreft een verschuiving van de loonkostensubsidie naar programma werk en activering ter hoogte van € 760.000,-. Het tekort dat ontstaat bij werk en activering wordt gecompenseerd door de overschot bij programma inkomen. Een andere ontwikkeling is dat de daling van het aantal uitkeringsgerechtigden hoger is dan begroot in de begroting van 2020.
In het programma ondersteuning zien wij eveneens een positief resultaat ter hoogte van €158.000,-. Ondanks dat de trend is dat de uitgaven voor bijzondere bijstand en minimabeleid juist toenemen. Een exacte verklaring is nog niet te geven.

Kanttekeningen en risico's
De omvang van het uitkeringsbestand wordt beïnvloed door zowel de instroom alsook door de uitstroom. Voorspellingen zijn moeilijk te maken. Wij zijn er echter van overtuigd dat 4% uitstroompercentage in 2019 realistisch is gelet op de huidige conjunctuur.

Financiën
De middelen worden gedekt uit de algemene middelen en het BUIG-budget.

Initiatief, participatie en rol gemeente
Op grond van de gemeenschappelijke regeling wordt de gemeenteraad gevraagd om een zienswijze. Ook wanneer het een begrotingswijziging betreft. Het Algemeen Bestuur stelt, de zienswijze van de gemeenteraden te hebben gehoord, de begrotingswijziging vast.

Planning en evaluatie
Op 18 december 2019 komt het Algemeen Bestuur bij elkaar om de eerste bestuursrapportage 2019 vast te stellen.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

gemeente Berkelland

Raadsvergadering : 10 december 2019

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 5 november 2019;

b e s l u i t :

1. aan de afgevaardigden in het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling SDOA mee te geven de volgende zienswijze naar voren te brengen met betrekking tot de tweede begrotingswijziging 2019:
    - Naar vermogen deelnemen aan de samenleving vindt bij voorkeur plaats door betaald werk. In de huidige conjunctuur zien wij dat er veel vraag naar personeel is. Wij rekenen erop dat SDOA zich maximaal inzet om de uitstroompercentage van 4% te realiseren;
2. aan de afgevaardigden in het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling SDOA mee te geven geen zienswijze naar voren te brengen met betrekking tot de eerste begrotingswijziging 2020.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van
10 december 2019

de griffier, de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp **:** Eerste bestuursrapportage 2019 Sociale Dienst Oost Achterhoek

Niet van toepassing.

Sociale Dienst
Oost Achterhoek

Correspondentieadres
Postbus 109
7140 AC Groenlo

T: 0544 47 42 00

E: info@socialedienstoostachterhoek.nl
I: www.socialedienstoostachterhoek.nl
Banknr: NL13BNGH0285144715

Het college van Burgemeester &
Wethouders van de gemeente Berkelland
Postbus 200
7270 HA BORCULO

Onderwerp : Eerste bestuursrapportage 2019
Bijlage(n) : 1
Ons kenmerk: 2008
Datum : 11 september 2019

Geacht college,

Hierbij ontvangt u van ons de eerste bestuursrapportage 2019.

Het Algemeen Bestuur van de Sociale Dienst Oost Achterhoek ontvangt graag de zienswijze van de gemeenten voordat zij op 19 december 2019 een besluit neemt over de begrotingswijzigingen naar aanleiding van deze rapportage.

Eerste bestuursrapportage 2019
In deze rapportage melden wij de ontwikkelingen sinds de vaststelling van de eerste begrotingswijzigingen voor 2019 die in de tweede bestuursrapportage 2018 zijn gedaan.

In de eerste bestuursrapportage 2019 is op pagina 18 en 19 een financiële samenvatting opgenomen van de onderwerpen waarop wij middels de tweede wijziging van de begroting 2019 en de eerste wijziging van de begroting 2020 besluitvorming van het Algemeen Bestuur vragen. De financiële consequenties zijn tevens in totaal en per gemeente opgenomen in de bijlagen "Wat mag het kosten" 2019 en 2020.

Voor vragen verzoeken wij u contact op te nemen met de heer T. Hemelman, controller, via e-mail t.hemelman@socialedienstoostachterhoek.nl of telefoonnummer 0544-474200.

Zienswijze
Graag ontvangen wij voor 13 december 2019 de zienswijze van uw gemeente op:
1. de tweede begrotingswijziging 2019;
2. de eerste begrotingswijziging 2020.

Met vriendelijke groet,
Namens het Dagelijks Bestuur van de Sociale Dienst Oost Achterhoek,

T.A. Beijer
directeur

gemeente Berkelland

gemeente Oost Gelre

gemeente Winterswijk

Eerste Bestuursrapportage 2019

Sociale Dienst Oost Achterhoek

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING **3**

1. PROGRAMMA WERK & ACTIVERING **4**

1.1 Producten Langdurige loonkostensubsidies en nieuw Beschut Werk 4

1.2 Nieuw Beschut Werk 4

1.3 Werkgeverschap nieuw Beschut Werk 5

1.4 Langdurige loonkostensubsidies 6

1.5 Pilot Sociale Dienst Oost Achterhoek - Werkbaan Oost 7

1.6 Regionaal actieplan Achterhoekse jongeren 8

1.7 Pilot werkaanvaardingspremie Oost Gelre 8

1.8 Integraal werken: klanten ingedeeld in werk, perspectief en meedoen 8

2. PROGRAMMA INKOMEN **10**

2.1 Inkomensvoorziening 10

3. PROGRAMMA ONDERSTEUNING **12**

3.1 Bijzondere bijstand / minimabeleid 12

3.2 Back Office Applicatie (BOA) collectieve zorgverzekering 13

3.3 Stadsbank BudgetZorg 13

4. BEDRIJFSVOERING **14**

4.1 Bestuursopdracht 14

4.2 Personeel en HR-beleid 14

4.3 Informatievoorziening 14

4.4 Verdeelsleutel 2019 15

4.5 Bijstelling bedrijfsvoeringsbudget 16

5. SAMENVATTING **18**

BIJLAGEN **20**

INLEIDING

In deze Eerste Bestuursrapportage 2019 worden de onderwerpen met inhoudelijke - en/of financiële ontwikkelingen weergegeven. Wanneer er over een onderwerp niets is aangegeven, wordt verwacht dat het vastgestelde beleid binnen de planning en het beschikbare budget wordt gerealiseerd. Er wordt afgesloten met een samenvatting van de onderwerpen, waar besluitvorming over wordt gevraagd. De financiële consequenties van deze ontwikkelingen zijn verwerkt in deze Eerste Bestuursrapportage 2019.

De missie en visie richten zich op de zelfredzaamheid en participatie van inwoners. Om dit te realiseren zijn er arrangementen ontwikkeld voor alle doelgroepen, gericht op volledige dan wel gedeeltelijke zelfredzaamheid en participatie in de samenleving. Immers: iedereen doet mee! Dat betekent ook dat iedereen een steentje bijdraagt in de samenleving door middel van werk of anders vrijwilligerswerk.

1. PROGRAMMA WERK & ACTIVERING

Het re-integreren van werkzoekenden met een gemeentelijke uitkering, maar ook van niet uitkeringsgerechtigden (de zogenoemde NUO's en NUG-ers) en het matchen en detacheren van Wsw medewerkers.

1.1 Producten Langdurige loonkostensubsidies en nieuw Beschut Werk

In de bestandsontwikkeling van de Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA) is duidelijk zichtbaar dat bij plaatsingen naar werk de klanten meer dan in het verleden deels afhankelijk blijven van een aanvulling vanuit de bijstand en/of dat een vorm van loonkostensubsidie moet worden ingezet. Dit wordt met name veroorzaakt door de instroom van klanten die voor de komst van de Participatiewet in de WAJONG of in de Wsw zouden instromen. Deze inwoners zijn grotendeels niet in staat zelfstandig het wettelijk minimumloon te verdienen doordat zij of een verminderde loonwaarde hebben en/of slechts een beperkt aantal uren per week kunnen werken. Zij zullen dus langdurig tot het klantenbestand van SDOA blijven behoren.

Uitvloeisel van bovenstaande is de toename van de producten Langdurige Loonkostensubsidies en nieuw Beschut Werk. Dit is dan ook de reden dat met ingang van de begroting 2020 deze producten als aparte producten binnen het programma Werk & Activering worden begroot. De loonkostensubsidies die voor deze beide producten worden uitbetaald aan de werkgevers worden gefinancierd uit de buig-uitkering van de gemeenten. In het verlengde van de begroting 2020 zijn deze producten nu ook apart meegenomen in deze Bestuursrapportage, omdat voor deze producten begrotingswijzigingen zijn opgenomen.

1.2 Nieuw Beschut Werk

Voor de uitvoering van nieuw Beschut Werk is aan de gemeenten een taakstelling opgelegd. De Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA) draagt er zorg voor dat aan geïndiceerde inwoners een beschutte werkplek wordt aangeboden, inclusief het bijbehorende dienstverband, voor zover er ruimte beschikbaar is binnen de aan de gemeente opgelegde taakstelling. Voor het aangaan van de dienstverbanden wordt tijdelijk gebruik gemaakt van een payrollconstructie via Stichting SWB Beschut te Hengelo.

De taakstelling en realisatie wordt gebaseerd op dienstverbanden van 31 uur per week. Onderstaand wordt de prognose van de realisatiecijfers 2019 weergegeven.

	Taakstelling 2019	Prognose realisatie 2019	Verschil
Berkelland	13,00	6,68	-6,32
Oost Gelre	7,00	3,75	-3,25
Winterswijk	8,00	2,95	-5,05

Tabel 1-1

Het aantal indicaties is niet toereikend waardoor niet aan de taakstellingen kan worden voldaan. Aan alle geïndiceerde inwoners is inmiddels een dienstverband aangeboden. In de prognose voor de resterende maanden is rekening gehouden dat er per gemeente nog één kandidaat per maand instroomt.
Doordat in 2019 de taakstelling niet volledig kan worden ingevuld, moeten de ramingen van de kosten voor nieuw Beschut Werk in 2019 en 2020 worden bijgesteld. Voor 2020 is de taakstelling nog

onbekend. In onderstaande ramingen wordt ervan uitgegaan dat de stijging in de jaren 2018 en 2019 wordt doorgetrokken naar de taakstelling voor 2020.

De uitvoeringskosten en de werkgeverslasten voor het product nieuw Beschut Werk waren in 2019 begroot binnen het bestaande re-integratiebudget 2019. De hieronder geraamde kosten worden nu dan ook vanuit het re-integratiebudget overgeheveld naar het product nieuw Beschut Werk. De loonkostensubsidies worden betaald uit de buig- uitkering.

Voor 2019 zijn de volgende kosten geraamd voor de uitvoer van het product nieuw Beschut Werk.

Lasten nieuw Beschut Werk 2019	Totaal kosten 2019	Uitvoerings- en werkgeverskosten (re-integratie budget)	Loonkosten subsidies (buig)
Berkelland	176.000	71.000	105.000
Oost Gelre	97.000	38.000	59.000
Winterswijk	76.000	30.000	46.000

Tabel 1-2

Voor 2020 wordt ervan uitgegaan dat de SDOA de geprognosticeerde taakstelling volledig invult. Doordat de taakstelling in 2019 echter niet volledig zal worden ingevuld wordt het jaar 2020 gestart met een lager aantal plaatsingen dan begroot. Dit leidt tot de volgende bijstelling van de raming voor 2020.

Lasten nieuw Beschut Werk 2020	Totaal kosten 2020	Uitvoerings- en werkgeverskosten	Loonkosten subsidies (buig)
Raming 2020			
Berkelland	348.000	131.000	217.000
Oost Gelre	179.000	68.000	111.000
Winterswijk	206.000	78.000	128.000
Begroting 2020			
Berkelland	436.000	222.000	214.000
Oost Gelre	226.000	115.000	111.000
Winterswijk	270.000	137.000	133.000
Bijstelling begroting 2020			
Berkelland	-88.000	-91.000	3.000
Oost Gelre	-47.000	-47.000	0
Winterswijk	-64.000	-59.000	-5.000

Tabel 1-3

De in 2020 vrijgekomen middelen voor de uitvoerings- en werkgeverslasten voegen wij toe aan het algemene re-integratiebudget 2020 zodat deze ingezet kunnen worden voor andere doelgroepen.

1.3 Werkgeverschap nieuw Beschut Werk

Het Dagelijks Bestuur van de SDOA heeft de opdracht gegeven om in het eerste kwartaal 2019 uit te werken welke rechtsvorm het meest geschikt is om de dienstverbanden nieuw Beschut Werk structureel onder te brengen. Het Algemeen Bestuur heeft in haar vergadering van 28 maart 2019 een ontwerpbesluit genomen over het oprichten van een Besloten Vennootschap met beperkte aansprakelijkheid. Doel was om hier de dienstverbanden in het kader van nieuw Beschut Werk vanaf

1 oktober 2019 onder te brengen. Ook is besloten deze Besloten Vennootschap door de GR SDOA als enig aandeelhouder op te laten richten met de naam Slinge Werkt! B.V. Dit ontwerpbesluit zou vervolgens voor het indienen van wensen en bedenkingen worden voorgelegd aan de gemeenteraden van de gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk.

Tijdens de informatieavonden voor raadsleden Berkelland op 10 april 2019 en in Winterswijk op 9 mei 2019 zijn er vragen gesteld. Onder andere over de planning en de samenhang tot mogelijk toekomstige ontwikkelingen van Werkbaan Oost (WBO) en de dienstverlening aan personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Deze aandachtpunten zullen door het Dagelijks Bestuur in september 2019 worden besproken. In samenspraak met het Algemeen Bestuur zal het eerder genomen ontwerpbesluit dan ook niet eerder dan na de Algemeen Bestuursvergadering van oktober 2019 aan de gemeenteraden worden verzonden.
Inmiddels is de beoogde startdatum van 1 oktober 2019 niet meer haalbaar gelet op de planning van de vergaderingen van Colleges en gemeenteraden. Door de werkgroep zal voorgesteld worden om deze datum te verschuiven naar 1 april 2020.

Gelet op bovenstaande situatie heeft SWB Hengelo zich bereid verklaard om de dienstverleningsovereenkomst met SDOA te verlengen tot uiterlijk 1 april 2020.

1.4 Langdurige loonkostensubsidies

Het aantal werkzoekenden dat met inzet van langdurige loonkostensubsidie aan het werk gaat neemt toe, met name door de instroom van klanten die voorheen in de WAJONG of de Wsw zouden instromen. In de begroting 2020 is dit product dan ook als apart product opgenomen binnen het programma Werk & Activering. De langdurige loonkostensubsidies worden net als de loonkostensubsidies voor nieuw Beschut Werk betaald uit de Gebundelde uitkering (BUIG)-uitkering van de gemeenten.

De volgende ontwikkeling voor het aantal plaatsingen met Langdurige Loonkostensubsidie worden geprognosticeerd:

Plaatsingen met langdurige loonkostensubsidie	Eindstand 2018	Prognose eindstand 2019	Prognose eindstand 2020
Berkelland	62	82	87
Oost Gelre	23	33	36
Winterswijk	28	48	51

Tabel 1-4

De ontwikkelingen leiden ertoe dat de ramingen voor de uitgaven en de inkomsten voor 2019 en 2020 moeten worden herzien. Zoals aangegeven waren in de begroting 2019 de loonkostensubsidies niet afzonderlijk begroot, deze waren opgenomen in de uitkeringslasten voor inkomenswaarborg. Door deze verschuiving nemen de geraamde kosten voor de uitkeringen levensonderhoud af.

Lasten Langdurige Loonkostensubsidies 2019	Begroting 2019 na 2e berap 2018	Nieuwe raming 2019	Bijstelling
Berkelland	0	504.000	504.000
Oost Gelre	0	196.000	196.000
Winterswijk	0	266.000	266.000

Tabel 1-5

Lasten Langdurige Loonkostensubsidies 2020	Begroting 2020	Nieuwe raming 2020	Bijstelling
Berkelland	581.000	609.000	28.000
Oost Gelre	238.000	252.000	14.000
Winterswijk	273.000	357.000	84.000

Tabel 1-6

De inkomsten van SDOA worden gevormd door de bijdragen vanuit de gemeenten voor de afzonderlijke producten. De bijdragen vanuit de gemeente voor langdurige loonkostensubsidies betreffen zowel de loonkostensubsidies voor nieuw Beschut Werk (zie Tabel 1-3 en Tabel 1-4) als de Langdurige Loonkostensubsidies (zoals opgenomen in Tabel 1-5 en Tabel 1-6). Deze bijdragen worden door de gemeenten bekostigd uit het Buig-budget.

Dit leidt voor 2019 en 2020 tot de volgende bijstellingen:

Bijdrage gemeenten Langdurige Loonkostensubsidies inclusief Beschut Werk 2019	Begroting 2019 na 2e berap 2018	Nieuwe raming 2019	Bijstelling
Berkelland	0	609.000	609.000
Oost Gelre	0	255.000	255.000
Winterswijk	0	312.000	312.000

Tabel 1-7

Bijdrage gemeenten Langdurige Loonkostensubsidies inclusief Beschut Werk 2020	Begroting 2020	Nieuwe raming 2020	Bijstelling
Berkelland	795.000	826.000	31.000
Oost Gelre	349.000	363.000	14.000
Winterswijk	406.000	485.000	79.000

Tabel 1-8

1.5 Pilot Sociale Dienst Oost Achterhoek - Werkbaan Oost

De pilot bestaat uit het aanbieden van tijdelijk betaald deeltijdwerk bij Werkbaan Oost voor maximaal zes structurele plekken voor de Participatiedoelgroep. Door het opdoen van werkervaring wordt de afstand tot de reguliere arbeidsmarkt verkleind. Vanaf juli 2018 is in totaal aan 23 personen een aanbod gedaan (stand eind juni 2019). Er zijn in totaal 18 personen gestart bij Werkbaan Oost, op dit moment werken er nog zeven personen. Acht personen zijn uitgestroomd naar regulier werk, van twee personen is het traject gestopt door switch naar een ander meer passend traject en één persoon is arbeidsongeschikt verklaard.

In totaal zijn vijf personen niet gestart: vier van hen hebben voor aanvang zelf regulier werk gevonden en één persoon is op een onbetaalde werkervaringsplaats geplaatst. Eind december 2019 zal deze pilot worden geëvalueerd en besluitvorming plaatsvinden of deze pilot wordt omgezet in een structureel instrument.

1.6 Regionaal actieplan Achterhoekse jongeren

De Achterhoekse gemeenten en de sociale diensten SDOA en Laborijn hebben samen met het Werkgeverservicepunt Achterhoek (WSPA), het UWV, het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC) en de scholen (mbo, praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs) een regionaal actieplan Achterhoekse jongeren opgesteld. Het doel is om via een structurele, gezamenlijke aanpak de jongeren te ondersteunen naar school, werk of een zinvolle dag invulling. Daarom is er een regionale projectleider aangesteld en wordt een jobcoach ingezet waardoor op maat ondersteuning wordt geboden om jongeren te helpen zodat zij na de studie direct aan het werk kunnen.

1.7 Pilot werkaanvaardingspremie Oost Gelre

Door de gemeente Oost Gelre is het besluit genomen om de uitkeringsgerechtigden uit hun gemeente die door het aanvaarden van regulier werk volledig uitstromen uit de uitkering een werkaanvaardingspremie toe te kennen. Deze werkaanvaardingspremie geldt ook voor personen die volledig uitstromen door aanvaarding van werk met behulp van langdurige loonkostensubsidie.
Op verzoek van de gemeenteraad van Oost Gelre voert de SDOA deze pilot in 2019 uit. Aan elke uitgestroomde klant uit Oost Gelre die aan de voorwaarden voldoet wordt in totaal € 1.500 in twee termijnen uitgekeerd. Bij aanvang werk ontvangt de betrokkene € 500, indien de betrokkene na zes maanden nog werkt dan ontvangt diegene € 1.000.
In het eerste halfjaar zijn acht personen uitgestroomd naar werk, hiervan hebben zeven personen een eerste termijn van de werkaanvaardingspremie gekregen. De achtste persoon die wel was uitgestroomd voldeed niet aan de leeftijdseis van de werkaanvaardingspremie. De pilot is aangegaan voor de duur van één jaar, waarna de effecten worden geëvalueerd.

1.8 Integraal werken: klanten ingedeeld in werk, perspectief en meedoen

Vanaf het derde kwartaal 2018 is het klantenbestand ingedeeld in de navolgende doelgroepen Werk, Perspectief en Meedoen. De inwoners die voorheen onder basisdienstverlening vielen, zijn hierdoor ook gescreend.

- Doelgroep werk

Inwoners die in de categorie werk zijn ingedeeld, kunnen in beginsel per direct regulier werk aanvaarden. Een groot deel van deze doelgroep heeft echter wel (zware) beperkingen van psychische en/of fysieke aard, waardoor aanpassingen op de werkplek noodzakelijk zijn. Plaatsingen van inwoners uit deze doelgroep vinden veelal plaats door inzet van financiële prikkels voor de werkgever, bijvoorbeeld door middel van loonkostensubsidie.

Ruim 40% van de inwoners uit de doelgroep werk zijn deels aan het werk. Voor velen is deze deeltijdbaan ook het hoogst haalbare. Zij blijven dan ook aangewezen op inkomensaanvulling vanuit de bijstand.

- Doelgroep perspectief

De inwoners die onder perspectief vallen hebben een voortraject nodig om regulier werk te kunnen aanvaarden. Hierbij kan gedacht worden aan training, opleiding, het doorlopen van een medisch traject, of activering door middel van werkervaringsplekken.

- Doelgroep meedoen

Voor de inwoners die zijn ingedeeld in de categorie meedoen is regulier werk momenteel niet mogelijk en wordt er gezocht naar een passende dag invulling in samenspraak met de inwoner. Deze inwoners worden voor een periode van maximaal 24 maanden vrijgesteld van de arbeidsinschakeling, maar behouden de re-integratieverplichting. Na afloop van de vrijstellingsperiode zal deze opnieuw beoordeeld worden.

Door het screenen van het klantenbestand zijn de klanten in beeld en worden er op maat activiteiten ingezet met als doel re-integratie richting de arbeidsmarkt of sociale activering.

Het totale uitkeringsbestandbestand is per ultimo juli 2019 als volgt opgedeeld:

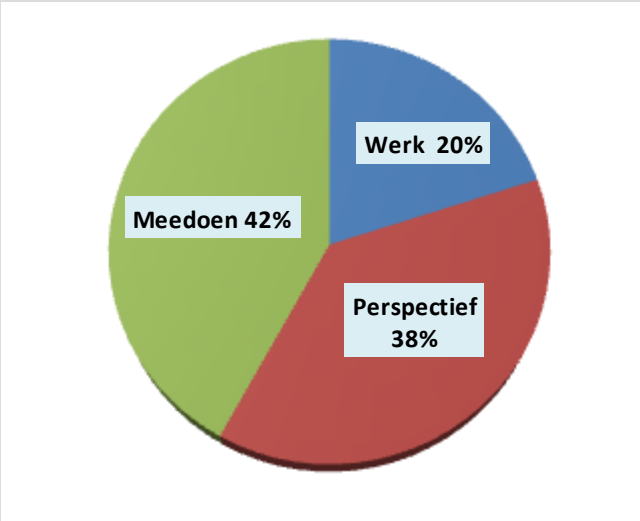

2. PROGRAMMA INKOMEN

Het verlenen van bijstand voor levensonderhoud aan personen die niet zelfstandig in hun bestaan kunnen voorzien.

2.1 Inkomensvoorziening

Bijstelling verwachting aantal uitkeringsgerechtigden en uitgaven 2019

In 2018 is het klantenbestand van de SDOA met 8% gedaald. Op basis hiervan is eind 2018 de uitstroomverwachting voor 2019 bijgesteld naar een daling van 4% ten opzichte van de eindstand 2018. In de begroting 2019 is nog rekening gehouden met daling van 1%.

De eerste maanden van 2019 laten een beperkte daling van het klantenbestand zien. Per ultimo juli 2019 is er sprake van een daling van 0,81%. Landelijk is er eenzelfde tendens. De meest recente Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) cijfers (t/m april 2019) laten ook een beperkte daling zien van 0,74%.

De ontwikkeling van de omvang van het uitkeringenbestand wordt zowel beïnvloed door de instroom alsook de uitstroom. Een procentuele wijziging bij SDOA betekent een mutatie van een klein aantal personen. Dit maakt de cijfers grillig en ook lastiger om betrouwbare voorspellingen te doen. Zoals hiervoor gemeld blijft de uitstroom achter bij de verwachtingen. De uitstroom is - in lijn met de landelijke tendens - beperkt. De instroom daarentegen ligt in de eerste maanden van dit jaar hoger dan waarop de doelstelling van 4% bestandsreductie is gebaseerd. SDOA zet zich de resterende maanden maximaal in om de doelstelling te bereiken, maar is hierbij sterk afhankelijk van de economische ontwikkelingen.

In de ramingen wordt er vanuit gegaan dat het uitstroompercentage van 4% per ultimo 2019 gerealiseerd wordt. Dit houdt in dat de uitstroom met name in de 2^{e} helft van 2019 zal moeten plaatsvinden. Daarnaast nemen de gemiddelde uitkeringslasten toe, grotendeels door de indexatie van het wettelijk minimumloon. Door deze beide ontwikkelingen nemen de uitgaven voor de inkomenswaarborg toe. In de begroting van de uitkeringslasten waren ook de uitgaven voor de langdurige loonkostensubsidies opgenomen. Doordat deze subsidies nu afzonderlijk worden begroot (zie paragraaf 1.4) wordt de verhoging van de uitkeringslasten deels gecompenseerd.

Op basis van bovenstaande worden de uitkeringslasten 2019 als volgt bijgesteld:

Lasten Inkomenswaarborg 2019 (WWB, IOAW en IOAZ)	Begroting 2019 na 2e berap 2018	Nieuwe raming 2019	Bijstelling
Berkelland	8.219.000	7.994.000	-225.000
Oost Gelre	4.469.000	4.415.000	-54.000
Winterswijk	8.275.000	8.340.000	65.000

Tabel 2-1

De begroting 2020 is gebaseerd op een daling in 2019 van 4%, waarbij er eveneens rekening is gehouden met een hogere gemiddelde uitkeringslast. Deze hoeft dan ook niet te worden bijgesteld. Zoals aangegeven is er sprake van een beperkte uitstroom zowel binnen de SDOA als landelijk. Onlangs heeft het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) aangegeven dat zij de

laatste maanden weer een toename van Werkloosheiduitkering (WW) zien. Deze ontwikkelingen zouden er toe kunnen leiden dat de gestelde uitstroomdoelstelling niet wordt gerealiseerd.
Hoe verhouden de nieuwe lasten zich tot het voorlopig toegekende BUIG-budget 2019
Op basis van de nieuwe ramingen en de nader voorlopige buigbudgetten 2019 ziet het er naar uit dat de lasten in alle drie de gemeenten hoger liggen dan het gemeentelijke buigbudget, zoals blijkt uit navolgende tabel.
Hierover zijn de gemeentelijke controllers in eerder stadium geïnformeerd.

Voor de gemeenten houdt dit het volgende in:

Buigbudget 2019	Nadere voorlopige toekenning buig 2019 (afgerond)	Voorlopige bijgestelde raming uitgaven 2019	Verschil	Verschil in % van het nadere voorlopige budget
Berkelland	7.765.000	8.503.000	-738.000	-9,50%
Oost Gelre	4.138.000	4.610.000	-472.000	-11,41%
Winterswijk	8.166.000	8.502.000	-336.000	-4,11%

Tabel 2-2

Bovenstaande tabel is ten behoeve van de deelnemende gemeenten en geeft per gemeente het saldo van het buigbudget weer. De uitgaven in deze tabel betreffen de bijdragen vanuit de gemeenten aan SDOA voor de kosten voor de uitkeringen voor levensonderhoud - zoals opgenomen in Tabel 2-1 - en het totaal van de loonkostensubsidies (Tabel 1-7).

De voorwaarden om in aanmerking te komen voor een vangnetuitkering over een tekort zijn met ingang van 2019 gewijzigd. De tekorten en overschotten over de voorgaande twee jaren zijn mede bepalend.
Om in aanmerking te komen voor een vangnetuitkering over het tekort van 2019 dient de gemeente aan beide onderstaande voorwaarden te voldoen:

- De gemeenten dient een tekort over 2019 te hebben dat groter is dan 7,5% van het budget 2019;
- De tekorten en overschotten over 2017, 2018 en 2018 gesaldeerd leiden tot een tekort groter dan 7,5% van het budget over 2019.

Op basis van deze voorwaarden, de thans bekende voorlopige budgetten en daarnaast de huidige ramingen kan alleen de gemeente Oost Gelre over 2019 een beroep doen op de vangnetuitkering.

3. PROGRAMMA ONDERSTEUNING

Het bieden van een financieel vangnet voor mensen die met bijzondere kosten te maken hebben of door omstandigheden in financiële problemen dreigen te raken of zijn geraakt.

3.1 Bijzondere bijstand / minimabeleid

De kosten voor bijzondere bijstand/minimabeleid liggen hoger dan begroot.
Met name de kosten voor bewindvoering liggen in de eerste maanden van 2019 hoger dan in hetzelfde tijdvak 2018. Het aantal inwoners dat in de eerste maanden van 2019 gebruik maakt van enige vorm van bewindvoering ligt in elke gemeente boven het niveau van vorig jaar. De inschatting is dat dit het gevolg is van twee bewegingen in de dienstverlening van SDOA, waardoor meer inwoners bereikt worden.

Allereerst is de samenwerking tussen de sociale (wijk)teams van de gemeenten en SDOA geïntensiveerd. Medewerkers van de SDOA werken inmiddels structureel op locatie samen met deze teams. Hierdoor zal de weg naar hulpverlening voor de inwoners sneller worden gevonden. Daarnaast zijn de inwoners die voorheen onder de basisdienstverlening vielen grotendeels ingedeeld in de doelgroep Meedoen en worden deze gezamenlijk benaderd. Hierdoor kan de behoefte aan (financiële) ondersteuning zichtbaar zijn geworden.

Ten aanzien van bewindvoering, we zien een landelijke tendens dat de gemeentelijke uitgaven voor bewindvoering stijgen. Onderzocht wordt welke sturingsmogelijkheden er zijn om de uitgaven beter te kunnen beheersen.

Op basis van de uitgaven van de eerste maanden worden de volgende uitgaven voor bijzondere bijstand/minimabeleid verwacht en daarmee bijstelling van de begroting 2019.

Lasten Bijzondere bijstand / minimabeleid 2019	Begroting 2019 na 2e berap 2018	Nieuwe raming 2019	Bijstelling
Berkelland	1.285.000	1.400.000	115.000
Oost Gelre	610.000	648.000	38.000
Winterswijk	905.000	927.000	22.000

Tabel 3-1

Zoals aangegeven wordt de dienstverlening van SDOA steeds meer lokaal georganiseerd. De SDOA start met ingang van 1 januari 2020 met de meedoenapplicatie waar de bijzondere bijstand/minima- en kindregelingen ondergebracht worden. De verwachting is dat door deze ontwikkeling de aanspraken op deze regelingen zullen toenemen. Ondanks het dalende klantenbestand wordt er daarom rekening gehouden met de uitgaven overeenkomstig de nieuwe raming van 2019.

Lasten Bijzondere bijstand / minima beleid 2020	Begroting 2020	Nieuwe raming 2020	Bijstelling
Berkelland	1.285.000	1.400.000	115.000
Oost Gelre	610.000	648.000	38.000
Winterswijk	905.000	927.000	22.000

Tabel 3-2

3.2 Back Office Applicatie (BOA) collectieve zorgverzekering

Sinds 1 juni 2019 wordt er gewerkt met de BOA applicatie. Dit is een backoffice applicatie waar de aanvragen van inwoners voor de collectieve zorgverzekering (CZV) via de website gezondverzekerd.nl binnenkomen. Deze applicatie wordt ingezet zodat er nog efficiënter vooraf getoetst wordt. Tevens biedt deze applicatie ondersteuning richting de klant bij het kiezen en vergelijken van een verzekeringspakket. Na de aanvraag van de CZV volgt via deze applicatie automatisch een terugkoppeling naar de aanvrager of hij/zij wel of niet in aanmerking komt voor de collectieve zorgverzekering.

De kosten voor deze applicatie bedragen afgerond € 15.000 voor een jaar en dekking hiervoor is gevonden door een besparing op het bedrijfsvoeringsbudget van SDOA te realiseren.

3.3 Stadsbank BudgetZorg

De Stadsbank kent diverse producten. Sinds september 2019 is het mogelijk om het nieuwe product BudgetZorg in te zetten. Dit is een tussenliggend product voor inwoners waarbij budgetbeheer te licht is en bewindvoering te zwaar. Het wordt ingezet voor de duur van 48 maanden. BudgetZorg biedt overname van de financiële administratie, het aanvragen van kwijtscheldingen, toeslagen, belastingaangiftes en een tijdelijke overname van de post. Schuldeisers worden verzocht om de post naar de Stadsbank te sturen. Concluderend is dit een product voor inwoners die behoefte hebben aan tijdelijke financiële ontlasting en inwoners, bij wie de verwachting is dat de financiële zelfredzaamheid verder ontwikkeld kan worden. Gelet op de toenemende kosten van bewindvoering, kan BudgetZorg in worden gezet als voorliggend product. Hier is geen rechterlijke toewijzing voor nodig.

Een vergelijking van de kosten per product wordt hieronder weergegeven.

	BudgetZorg	Budgetbeheer	Bewindvoering
Opstartkosten per traject (eenmalig)	€ 545	€ 229	gem. € 586
Beheerskosten per traject (per jaar)	€ 1.150	€ 381	gem. €1.454
Eindrekening & verantwoording	-	-	gem. € 222

Tabel 3-3

De Stadsbank geeft in haar eerste verwachting aan dat ongeveer 5% van de inwoners die nu gebruik maken van budgetbeheer beter af zouden zijn met de inzet van BudgetZorg. Aangezien nog niet met zekerheid kan worden aangegeven wat de inzet van bovenstaande producten zal worden, is de raming van SDOA niet aangepast.

4. BEDRIJFSVOERING

De directe uitvoeringskosten worden rechtstreeks aan de hierboven vermelde programma's a t/m c toegerekend. Onder programma overhead en algemene kosten worden de uitvoeringskosten geraamd die niet specifiek aan een programma toegerekend kunnen worden omdat deze voorzieningen betrekking hebben op meerdere programma's.

4.1 Bestuursopdracht

Binnen de drie colleges van de SDOA-gemeenten is - op advies van het Algemeen Bestuur van SDOA – een onderzoek uitgevoerd naar de gewenste positie van de SDOA binnen het gehele sociaal domein (Wmo, Jeugd en Participatie). Dit alles gebeurt op basis van de regionale visie binnen het sociaal domein. Het onderzoek is in de eerste helft van 2019 uitgevoerd. De resultaten worden in het najaar 2019 besproken.

4.2 Personeel en HR-beleid

De bijdrage van medewerkers is voor SDOA het primaire instrument om tot goede prestaties te komen. Investeren in medewerkers is noodzakelijk en kansrijk. De competentie dienend leiderschap is de leidende competentie. Hierbij is het aspect het ondersteunen en laten ontwikkelen en groeien van je naaste collega, maar ook voor de gehele doelgroep een heel belangrijke doelstelling. In de HR-cyclus is hier ook expliciet aandacht voor.
Daarnaast is geïnvesteerd in het maken van afwegingen bij de "omgekeerde toets". Wet- en regelgeving zijn geen doel op zich, maar een middel om een gewenst effect te realiseren in onze dienstverlening. Medewerkers moeten in staat zijn deze professionele afweging te maken.

Ten slotte is de dienstverlening onder de loep genomen. De dienstverlening van SDOA wordt meer lokaal georganiseerd in samenwerking met de sociale teams van de gemeenten. Daarnaast zijn drie proeftuinen gelanceerd: intake, maatwerk en service-unit. Deze drie proeftuinen zullen er toe leiden dat de dienstverlening verder wordt geoptimaliseerd. Zo is het intakeproces volledig herzien en schuift indien een aanvrager naar werk begeleid kan worden, direct bij de intake een klant- en een accountmanager aan.

Om bovenstaande te realiseren en in goede banen te leiden is dit jaar onder andere geïnvesteerd in opleiding en training van de medewerkers. Hiervoor was het in de begroting opgenomen opleidingsbudget niet toereikend, er dient aanvullend € 40.000 te worden geraamd.

4.3 Informatievoorziening

De informatievoorziening moet SDOA ondersteunen in de koers van de organisatie. Dit betekent dat alle informatiekanalen hierbij benut moeten worden. Daarbij moet de informatievoorziening ondersteuning bieden bij de communicatie van rechten en plichten in het kader van de wet- en regelgeving. Dit moet actueel en meer interactief.

Daarnaast moet de informatievoorziening ondersteunen bij de sturing van de organisatie. De behoefte aan voortdurende actuele managementinformatie wordt steeds verder gefaciliteerd door onder meer het ontwikkelen van dashboards.

In de informatievoorziening zijn dit jaar de nodige stappen gemaakt. De digitalisering van werkprocessen is verder vormgegeven en er wordt een start gemaakt met de implementatie van portals zoals Mijn Inkomen en de meedoenapplicatie.

4.4 Verdeelsleutel 2019

Eind 2017 is er door het Algemeen Bestuur een nieuwe verdeelsleutel vastgesteld. Hierbij wordt de eerste € 2.500.000 van de bedrijfsvoeringskosten verdeeld op basis van de historische verdeelsleutel bij de start van de SDOA. De overige bedrijfsvoeringskosten worden over de gemeenten verdeeld op basis van de verhouding van het aantal uitkeringsgerechtigden, inclusief het aantal geplaatsten met langdurige loonkostensubsidies, en het aantal gedetacheerde Wsw-fte op 1 januari dienstjaar min 1. Voor 2019 dus zijn de standen per 1 januari 2018 bepalend.

In de begroting 2019 zijn de aantallen geplaatsten met langdurige loonkostensubsidies niet meegewogen in de vaststelling van de verdeelsleutel. De verdeelsleutel over 2019 moet dan ook worden herzien, wat leidt tot een kleine verschuiving van bijdragen tussen de gemeenten.

De gecorrigeerde verdeelsleutel komt hiermee op:

	Berkelland	Oost Gelre	Winterswijk
Eerste € 2.500.000	30,35%	26,41%	43,24%
Overige € 9.170.000	40,10%	23,30%	36,60%
Gewogen gemiddelde	**38,01%**	**23,97%**	**38,02%**
Aandeel bedrijfsvoeringskosten			
• o.b.v. gecorrigeerde verdeelsleutel	€ 4.436.000	€ 2.798.000	€ 4.436.000
• o.b.v. verdeelsleutel in begroting 2019	€ 4.389.000	€ 2.810.000	€ 4.471.000
Bijstelling	**€ 47.000**	**- € 11.000**	**- € 36.000**

Deze bijstelling is meegenomen in de bijstelling van de bedrijfsvoeringskosten zoals hieronder weergegeven.

4.5 Bijstelling bedrijfsvoeringsbudget

	Lasten	Baten
Personeels- en salariskosten		
Binnen het personeelsbudget leiden ontwikkelingen ertoe dat het budget moet worden bijgesteld.		
• Een aantal medewerkers wordt gedetacheerd bij gemeenten/organisaties. Deze organisaties dragen de loonkosten van deze medewerkers, deze dekking wordt ingezet voor kosten van de vervangingsvraag. Dit leidt tot een toename van de kosten en een evenredige toename van de baten.	400.000	400.000
• Dit jaar is een aantal vaste formatieplaatsen ingevuld met flexkrachten. Dit leidt tot en hogere loonkosten en ook tot een BTW last die door SDOA niet teruggevorderd kan worden. Deze BTW last wordt bijgeraamd, de gemeenten kunnen deze BTW terugvorderen via het BTW-compensatiefonds.	125.000	
• Payrollmedewerkers kunnen een keuze maken bij welk pensioenfonds zij zich willen aansluiten. Het pensioenfonds van SDOA, zijnde het ABP, of het pensioenfonds van de payrollorganisatie. Kiezen zij voor het eigen pensioenfonds dan worden zij gecompenseerd voor het verschil in de regelingen, en ontvangen zij 7% toeslag op hun salaris. Dit leidt tot onvoorziene meerkosten voor SDOA.	70.000	
• SDOA levert via een aantal dienstverleningsovereenkomsten diensten aan derden. Deze opbrengsten vallen hoger uit dan begroot.		74.000
• Loon- en prijsontwikkelingen. Door de VNG is met de vakbonden een onderhandelaarsakkoord bereikt. In de begroting van SDOA is abusievelijk geen rekening gehouden met cao-ontwikkelingen. Ondanks dat er op dit moment sprake is van een onderhandelaarsakkoord nemen we deze ontwikkeling mee in onze raming.	340.000	
• Opleidingskosten Zoals eerder toegelicht heeft SDOA geïnvesteerd in opleidingen, onder andere om de dienstverlening verder te kunnen professionaliseren.	40.000	
ICT		
In 2014/2015 is besloten de ICT omgevingen van Berkelland en SDOA zoveel als mogelijk te integreren in 1 ICT omgeving, rekening houdend met de privacy van twee zelfstandige organisaties.		372.000

Hierdoor is Berkelland gaan betalen voor licenties die voor een deel ook voor de Sociale Dienst bestemd zijn. Dit is niet tijdig opgemerkt binnen Berkelland. Hierdoor heeft Berkelland vanaf 2015 betaald voor de licenties die voor een deel door de Sociale Dienst gebruikt worden. Dit is begin 2018 door Berkelland aangegeven. Hiervoor zijn in de jaarrekening 2017 en 2018 van SDOA verplichtingen opgenomen, op basis van de door Berkelland ingeschatte kosten. In 2019 heeft de eindafrekening over voorgaande jaren plaatsgevonden, dit leidt tot een vrijval van deze verplichting ten gunste van het resultaat.		
Totaal	**975.000**	**846.000**

Tabel 4-1

Uit bovenstaande tabel blijkt dat per saldo voor de uitvoeringskosten € 129.000 moet worden bijgeraamd. Deze kosten zullen worden verdeeld op basis van de nieuwe verdeelsleutel zoals hiervoor aangegeven. Dit leidt tot een aanvullende bijdrage van Berkelland van € 49.000, van Oost Gelre van € 31.000 en van Winterswijk van € 49.000.

Per programma leidt dit tot de volgende bijstelling van de geraamde uitvoeringskosten en de bijdrage van de gemeenten hierin.

Bijdrage gemeenten in de uitvoeringskosten per programma	Begroting 2019 na 2e berap 2018	Nieuwe raming	Bijstelling 1e berap 2019
Directe uitvoeringskosten programma Werk & Activering	4.167.000	4.409.000	242.000
Directe uitvoeringskosten programma Inkomen	1.554.000	1.633.000	79.000
Directe uitvoeringskosten programma Ondersteuning	478.000	507.000	29.000
Algemene baten en lasten	31.000	31.000	0
Overhead	5.442.000	5.221.000	-221.000
Totaal	**11.672.000**	**11.801.000**	**129.000**

Tabel 4-2

Bijdrage gemeenten in de uitvoeringskosten per programma	Begroting 2019 na 2e berap 2018	Nieuwe raming	Bijstelling 1e berap 2019
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma Werk & Activering	4.188.000	4.430.000	242.000
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma Inkomen	1.576.000	1.655.000	79.000
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma Ondersteuning	478.000	507.000	29.000
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma Overhead	4.768.000	4.547.000	-221.000
	11.010.000	**11.139.000**	**129.000**

Tabel 4-3

5. SAMENVATTING

Besluitvorming

Wij vragen u te besluiten tot vaststelling van de tweede begrotingswijziging 2019 waarbij de volgende wijzigingen op de begroting plaatsvinden:

➢ Verlaging budget Re-integratie Berkelland	- € 71.000
➢ Verlaging budget Re-integratie Oost Gelre	- € 38.000
➢ Verlaging budget Re-integratie Winterswijk	- € 30.000
➢ Verhoging budget Langdurige loonkostensubsidies Berkelland	€ 504.000
➢ Verhoging budget Langdurige loonkostensubsidies Oost Gelre	€ 196.000
➢ Verhoging budget Langdurige loonkostensubsidies Winterswijk	€ 266.000
➢ Verhoging budget Beschut werken Berkelland	€ 176.000
➢ Verhoging budget Beschut werken Oost Gelre	€ 97.000
➢ Verhoging budget Beschut werken Winterswijk	€ 76.000
➢ Verhoging budget directe kosten programma Werk & Activering Berkelland	€ 92.000
➢ Verhoging budget directe kosten programma Werk & Activering Oost Gelre	€ 58.000
➢ Verhoging budget directe kosten programma Werk & Activering Winterswijk	€ 92.000
➢ Verlaging budget inkomensvoorziening Berkelland	- € 225.000
➢ Verlaging budget inkomensvoorziening Oost Gelre	- € 54.000
➢ Verhoging budget inkomensvoorziening Winterswijk	€ 65.000
➢ Verhoging budget directe kosten programma Inkomen Berkelland	€ 30.000
➢ Verhoging budget direct kosten programma Inkomen Oost Gelre	€ 19.000
➢ Verhoging budget direct kosten programma Inkomen Winterswijk	€ 30.000
➢ Verhoging budget bijzondere bijstand Berkelland	€ 115.000
➢ Verhoging budget bijzondere bijstand Oost Gelre	€ 38.000
➢ Verhoging budget bijzondere bijstand Winterswijk	€ 22.000
➢ Verhoging budget directe kosten programma Ondersteuning Berkelland	€ 11.000
➢ Verhoging budget directe kosten programma Ondersteuning Oost Gelre	€ 7.000
➢ Verhoging budget directe kosten programma Ondersteuning Winterswijk	€ 11.000
➢ Verlaging budget Overhead Berkelland	- € 84.000
➢ Verlaging budget Overhead Oost Gelre	- € 53.000
➢ Verlaging budget Overhead Winterswijk	- € 84.000
➢ Verhoging bijdrage gemeente loonkostensubsidies Berkelland	€ 609.000
➢ Verhoging bijdrage gemeente loonkostensubsidies Oost Gelre	€ 255.000
➢ Verhoging bijdrage gemeente loonkostensubsidies Winterswijk	€ 312.000
➢ Verhoging bijdrage gemeente uitv. kosten programma Werk&Activering Berkelland	€ 92.000
➢ Verhoging bijdrage gemeente uitv. kosten programma Werk&Activering Oost Gelre	€ 58.000
➢ Verhoging bijdrage gemeente uitv. kosten programma Werk&Activering Winterswijk	€ 92.000
➢ Verlaging bijdrage gemeente programma Inkomen Berkelland	- € 225.000
➢ Verlaging bijdrage gemeente programma Inkomen Oost Gelre	- € 54.000
➢ Verhoging bijdrage gemeente programma Inkomen Winterswijk	€ 65.000
➢ Verhoging bijdrage gemeente uitvoeringskosten programma Inkomen Berkelland	€ 30.000
➢ Verhoging bijdrage gemeente uitvoeringskosten programma Inkomen Oost Gelre	€ 19.000
➢ Verhoging bijdrage gemeente uitvoeringskosten programma Inkomen Winterswijk	€ 30.000
➢ Verhoging bijdrage gemeente programma Ondersteuning Berkelland	€ 115.000
➢ Verhoging bijdrage gemeente programma Ondersteuning Oost Gelre	€ 38.000
➢ Verhoging bijdrage gemeente programma Ondersteuning Winterswijk	€ 22.000
➢ Verhoging bijdrage gemeente uitv. kosten programma Ondersteuning Berkelland	€ 11.000
➢ Verhoging bijdrage gemeente uitv. kosten programma Ondersteuning Oost Gelre	€ 7.000
➢ Verhoging bijdrage gemeente uitv. kosten programma Ondersteuning Winterswijk	€ 11.000

- Verlaging bijdrage gemeente uitvoeringskosten programma Overhead Berkelland - € 84.000
- Verlaging bijdrage gemeente uitvoeringskosten programma Overhead Oost Gelre - € 53.000
- Verlaging bijdrage gemeente uitvoeringskosten programma Overhead Winterswijk - € 84.000

Wij vragen u te besluiten tot vaststelling van de eerste begrotingswijziging 2020 waarbij de volgende wijzigingen op de begroting plaatsvinden:

- Verhoging budget Re-integratie Berkelland € 91.000
- Verhoging budget Re-integratie Oost Gelre € 47.000
- Verhoging budget Re-integratie Winterswijk € 59.000
- Verhoging budget Langdurige loonkostensubsidies Berkelland € 28.000
- Verhoging budget Langdurige loonkostensubsidies Oost Gelre € 14.000
- Verhoging budget Langdurige loonkostensubsidies Winterswijk € 84.000
- Verlaging budget Beschut werken Berkelland - € 88.000
- Verlaging budget Beschut werken Oost Gelre - € 47.000
- Verlaging budget Beschut werken Winterswijk - € 64.000
- Verhoging budget Bijzondere bijstand Berkelland € 105.000
- Verhoging budget Bijzondere bijstand Oost Gelre € 33.000
- Verhoging budget Bijzondere bijstand Winterswijk € 12.000
- Verhoging bijdrage gemeente Loonkostensubsidies Berkelland € 31.000
- Verhoging bijdrage gemeente Loonkostensubsidies Oost Gelre € 14.000
- Verhoging bijdrage gemeente Loonkostensubsidies Winterswijk € 79.000
- Verhoging bijdrage gemeente programma Ondersteuning Berkelland € 105.000
- Verhoging bijdrage gemeente programma Ondersteuning Oost Gelre € 33.000
- Verhoging bijdrage gemeente programma Ondersteuning Winterswijk € 12.000

Met vriendelijke groet,
Namens het Dagelijks Bestuur van de Sociale dienst Oost Achterhoek

T.A. Beijer
Directeur

BIJLAGEN

Programmabegroting: overzicht "Wat mag het kosten 2019" Eerste bestuursrapportage 2019

Totaal (Berkelland + Oost Gelre + Winterswijk)	Werkelijk 2018	Begroting 2019	Begroting 2019	Begroting 2019	Begroting 2019
		Primitieve begroting	na wijziging 2e Berap 2018	Wijzigingen 1e Berap 2019	Na 1e Berap 2019
PROGRAMMA WERK EN ACTIVERING					
BATEN					
Debiteurenontvangsten	-2	0	0	0	0
Overige ontvangsten	117	0	0	0	0
WSW detacheringen*	4.777	3.463	4.251	0	4.251
Bijdrage gemeenten WSW begeleid werkensubsidie	244	243	243	0	243
Bijdrage gemeenten programma Werk en activering	1.326	2.038	2.038	0	2.038
Bijdrage gemeenten loonkostensubsidies (incl. Beschut Werk)	0	0	0	1.176	1.176
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma	4.525	4.188	4.188	242	4.430
Totaal baten programma Werk en activering	**10.987**	**9.932**	**10.720**	**1.418**	**12.138**
PROGRAMMA INKOMEN					
BATEN					
Debiteurenontvangsten	324	310	310	0	310
Debiteurenontvangsten BBZ	329	420	420	0	420
Bijdrage gemeenten programma Inkomen	21.052	21.290	20.723	-214	20.509
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma	1.411	1.576	1.576	79	1.655
Totaal baten programma Inkomen	**23.116**	**23.596**	**23.029**	**-135**	**22.894**
PROGRAMMA ONDERSTEUNING					
BATEN					
Bijzondere bijstand	-52	170	170	0	170
Debiteurenontvangsten	0	0	0	0	0
Bijdrage gemeenten programma Ondersteuning	3.523	4.152	3.492	175	3.667
Bijdrage gemeenten uitvoeringkosten programma	689	478	478	29	507
Totaal baten programma Ondersteuning	**4.160**	**4.800**	**4.140**	**204**	**4.344**
PROGRAMMA OVERHEAD EN ALGEMENE KOSTEN					
BATEN					
Overige algemene baten	0	0	0	0	0
Treasury	7	0	0	0	0
Overhead	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	1.759	0	0	0	0
Bijdrage gemeenten in de uitvoeringskosten	5.007	4.768	4.768	-221	4.547
Onverdeeld resultaat	-1.754	0	0	0	0
Totaal programma Overhead en algemene kosten	**5.019**	**4.768**	**4.768**	**-221**	**4.547**
Totaal programma's	**43.282**	**43.096**	**42.657**	**1.266**	**43.923**

** inclusief de detacheringsvergoedingen voor de Sw medewerkers uit de gemeenten Aalten en Haaksbergen en de doorbetaling daarvan.*

Totaal (Berkelland + Oost Gelre + Winterswijk)	Werkelijk 2018	Begroting 2019	Begroting 2019	Begroting 2019	Begroting 2019
(x € 1.000)		Primitieve begroting	na wijziging 2e Berap 2018	Wijzigingen 1e Berap 2019	Na 1e Berap 2019
PROGRAMMA WERK EN ACTIVERING					
LASTEN					
Re-integratie	781	1.378	1.378	-139	1.239
Doorbetaling WSW detacheringen *	4.777	3.463	4.251	0	4.251
WSW begeleid werken subsidies	244	243	243	0	243
Bijdrage voorziening dubieuze debiteuren	-121	0	0	0	0
Langdurige loonkostensubsidies	0	0	0	966	966
Beschut werken	0	0	0	349	349
Directe uitvoeringskosten	3.832	4.167	4.167	242	4.409
Totaal lasten programma Werk en activering	**9.513**	**9.251**	**10.039**	**1.418**	**11.457**
PROGRAMMA INKOMEN					
LASTEN					
Inkomenswaarborg (WWB, IOAW en IOAZ)	21.409	21.530	20.963	-214	20.749
Bijstandsbesluit zelfstandigen (BBZ)	297	490	490	0	490
Doorbelaste uitvoeringskosten	1.518	1.554	1.554	79	1.633
Totaal programma lasten Inkomen	**23.224**	**23.574**	**23.007**	**-135**	**22.872**
PROGRAMMA ONDERSTEUNING					
LASTEN					
Bijzondere bijstand	2.613	3.490	2.800	175	2.975
Schuldhulpverlening /Stadsbank	858	832	862	0	862
Doorbelaste uitvoeringskosten	748	478	478	29	507
Totaal lasten programma Ondersteuning	**4.219**	**4.800**	**4.140**	**204**	**4.344**
PROGRAMMA OVERHEAD EN ALGEMENE KOSTEN					
LASTEN					
Algemene baten en lasten	0	31	31	0	31
Treasury	-5	0	0	0	0
Overhead	4.313	5.442	5.442	-221	5.221
Mutatie reserves/rekeningresultaat	143	0	0	0	0
Totaal programma Overhead en algemene kosten	**4.451**	**5.473**	**5.473**	**-221**	**5.252**
Totaal programma's	**41.407**	**43.098**	**42.659**	**1.266**	**43.925**

Programmabegroting: overzicht "Wat mag het kosten 2019" Eerste bestuursrapportage 2019

Berkelland	Werkelijk 2018	Begroting 2019	Begroting 2019	Begroting 2019	Begroting 2019
		Primitieve begroting	na wijziging 2e Berap 2018	Wijzigingen 1e Berap 2019	Na 1e Berap 2019
PROGRAMMA WERK EN ACTIVERING					
BATEN					
Debiteurenontvangsten	-2				0
Overige ontvangsten	56				0
WSW detacheringen	1.502	1.326	1.471		1.471
Bijdrage gemeenten WSW begeleid werkensubsidie	63	84	84		84
Bijdrage gemeenten programma Werk en activering	578	752	752		752
Bijdrage gemeenten loonkostensubsidies (incl. Beschut Werk)			0	609	609
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma	1.570	1.576	1.576	92	1.668
Totaal baten programma Werk en activering	**3.767**	**3.738**	**3.883**	**701**	**4.584**
PROGRAMMA INKOMEN					
BATEN					
Debiteurenontvangsten	130	100	100		100
Debiteurenontvangsten BBZ	179	250	250		250
Bijdrage gemeenten programma Inkomen	8.202	8.628	8.129	-225	7.904
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma	489	593	593	30	623
Totaal baten programma Inkomen	**9.000**	**9.571**	**9.072**	**-195**	**8.877**
PROGRAMMA ONDERSTEUNING					
BATEN					
Bijzondere bijstand	-33	70	70		70
Debiteurenontvangsten			0		0
Bijdrage gemeenten programma Ondersteuning	1.486	1.855	1.505	115	1.620
Bijdrage gemeenten uitvoeringkosten programma	239	180	180	11	191
Totaal baten programma Ondersteuning	**1.692**	**2.105**	**1.755**	**126**	**1.881**
PROGRAMMA OVERHEAD EN ALGEMENE KOSTEN					
BATEN					
Overige algemene baten			0		0
Treasury	3		0		0
Overhead			0		0
Mutaties reserves	640		0		0
Bijdrage gemeenten in de uitvoeringskosten	1.972	1.800	1.800	-84	1.716
Onverdeeld resultaat	-638		0		0
Totaal programma Overhead en algemene kosten	**1.977**	**1.800**	**1.800**	**-84**	**1.716**
Totaal programma's	**16.436**	**17.214**	**16.510**	**548**	**17.058**

Berkelland	Werkelijk 2018	Begroting 2019	Begroting 2019	Begroting 2019	Begroting 2019
(x € 1.000)		Primitieve begroting	na wijziging 2e Berap 2018	Wijzigingen 1e Berap 2019	Na 1e Berap 2019
PROGRAMMA WERK EN ACTIVERING					
LASTEN					
Re-integratie	391	512	512	-71	441
Doorbetaling WSW detacheringen	1.502	1.326	1.471		1.471
WSW begeleid werken subsidies	63	84	84		84
Bijdrage voorziening dubieuze debiteuren	-44		0		0
Langdurige loonkostensubsidies			0	504	504
Beschut werken			0	176	176
Directe uitvoeringskosten	1.406	1.568	1.568	92	1.660
Totaal lasten programma Werk en activering	**3.318**	**3.490**	**3.635**	**701**	**4.336**
PROGRAMMA INKOMEN					
LASTEN					
Inkomenswaarborg (WWB, IOAW en IOAZ)	8.384	8.718	8.219	-225	7.994
Bijstandsbesluit zelfstandigen (BBZ)	127	260	260		260
Doorbelaste uitvoeringskosten	579	585	585	30	615
Totaal programma lasten Inkomen	**9.090**	**9.563**	**9.064**	**-195**	**8.869**
PROGRAMMA ONDERSTEUNING					
LASTEN					
Bijzondere bijstand	1.166	1.645	1.285	115	1.400
Schuldhulpverlening /Stadsbank	286	280	290		290
Doorbelaste uitvoeringskosten	274	180	180	11	191
Totaal lasten programma Ondersteuning	**1.726**	**2.105**	**1.755**	**126**	**1.881**
PROGRAMMA OVERHEAD EN ALGEMENE KOSTEN					
LASTEN					
Algemene baten en lasten		11	11		11
Treasury	-2	0	0		0
Overhead	1.583	2.047	2.047	-84	1.963
Mutatie reserves/rekeningresultaat	52		0		0
Totaal programma Overhead en algemene kosten	**1.633**	**2.058**	**2.058**	**-84**	**1.974**
Totaal programma's	**15.767**	**17.216**	**16.512**	**548**	**17.060**

Programmabegroting: overzicht "Wat mag het kosten 2019" Eerste bestuursrapportage 2019

Oost Gelre	Werkelijk 2018	Begroting 2019	Begroting 2019	Begroting 2019	Begroting 2019
		Primitieve begroting	na wijziging 2e Berap 2018	Wijzigingen 1e Berap 2019	Na 1e Berap 2019
PROGRAMMA WERK EN ACTIVERING					
BATEN					
Debiteurenontvangsten	0				0
Overige ontvangsten	24				0
WSW detacheringen	1.296	1.193	1.258		1.258
Bijdrage gemeenten WSW begeleid werkensubsidie	49	47	47		47
Bijdrage gemeenten programma Werk en activering	303	316	316		316
Bijdrage gemeenten loonkostensubsidies (incl. Beschut Werk)			0	255	255
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma	1.179	1.008	1.008	58	1.066
Totaal baten programma Werk en activering	**2.851**	**2.564**	**2.629**	**313**	**2.942**
PROGRAMMA INKOMEN					
BATEN					
Debiteurenontvangsten	83	60	60		60
Debiteurenontvangsten BBZ	56	70	70		70
Bijdrage gemeenten programma Inkomen	4.487	4.433	4.419	-54	4.365
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma	368	379	379	19	398
Totaal baten programma Inkomen	**4.994**	**4.942**	**4.928**	**-35**	**4.893**
PROGRAMMA ONDERSTEUNING					
BATEN					
Bijzondere bijstand	-17	40	40		40
Debiteurenontvangsten			0		0
Bijdrage gemeenten programma Ondersteuning	775	860	755	38	793
Bijdrage gemeenten uitvoeringkosten programma	179	115	115	7	122
Totaal baten programma Ondersteuning	**937**	**1.015**	**910**	**45**	**955**
PROGRAMMA OVERHEAD EN ALGEMENE KOSTEN					
BATEN					0
Overige algemene baten			0		0
Treasury	2		0		0
Overhead			0		0
Mutaties reserves	435		0		0
Bijdrage gemeenten in de uitvoeringskosten	1.185	1.187	1.187	-53	1.134
Onverdeeld resultaat	-434		0		0
Totaal programma Overhead en algemene kosten	**1.188**	**1.187**	**1.187**	**-53**	**1.134**
Totaal programma's	**9.970**	**9.708**	**9.654**	**270**	**9.924**

Oost Gelre	Werkelijk 2018	Begroting 2019	Begroting 2019	Begroting 2019	Begroting 2019
(x € 1.000)		Primitieve begroting	na wijziging 2e Berap 2018	Wijzigingen 1e Berap 2019	Na 1e Berap 2019
PROGRAMMA WERK EN ACTIVERING					
LASTEN					
Re-integratie	207	196	196	-38	158
Doorbetaling WSW detacheringen	1.296	1.193	1.258		1.258
WSW begeleid werken subsidies	49	47	47		47
Bijdrage voorziening dubieuze debiteuren	-30		0		0
Langdurige loonkostensubsidies			0	196	196
Beschut werken			0	97	97
Directe uitvoeringskosten	945	1.003	1.003	58	1.061
Totaal lasten programma Werk en activering	**2.467**	**2.439**	**2.504**	**313**	**2.817**
PROGRAMMA INKOMEN					
LASTEN					
Inkomenswaarborg (WWB, IOAW en IOAZ)	4.600	4.483	4.469	-54	4.415
Bijstandsbesluit zelfstandigen (BBZ)	25	80	80		80
Doorbelaste uitvoeringskosten	361	374	374	19	393
Totaal programma lasten Inkomen	**4.986**	**4.937**	**4.923**	**-35**	**4.888**
PROGRAMMA ONDERSTEUNING					
LASTEN					
Bijzondere bijstand	572	725	610	38	648
Schuldhulpverlening /Stadsbank	186	175	185		185
Doorbelaste uitvoeringskosten	184	115	115	7	122
Totaal lasten programma Ondersteuning	**942**	**1.015**	**910**	**45**	**955**
PROGRAMMA OVERHEAD EN ALGEMENE KOSTEN					
LASTEN					
Algemene baten en lasten		8	8		8
Treasury	-1	0	0		0
Overhead	1.064	1.310	1.310	-53	1.257
Mutatie reserves/rekeningresultaat	35		0		0
Totaal programma Overhead en algemene kosten	**1.098**	**1.318**	**1.318**	**-53**	**1.265**
Totaal programma's	**9.493**	**9.709**	**9.655**	**270**	**9.925**

Programmabegroting: overzicht "Wat mag het kosten 2019" Eerste bestuursrapportage 2019

Winterswijk	Werkelijk 2018	Begroting 2019	Begroting 2019	Begroting 2019	Begroting 2019
		Primitieve begroting	na wijziging 2e Berap 2018	Wijzigingen 1e Berap 2019	Na 1e Berap 2019
PROGRAMMA WERK EN ACTIVERING					
BATEN					
Debiteurenontvangsten	0				0
Overige ontvangsten	38				0
WSW detacheringen	973	944	924		924
Bijdrage gemeenten WSW begeleid werkensubsidie	132	112	112		112
Bijdrage gemeenten programma Werk en activering	445	970	970		970
Bijdrage gemeenten loonkostensubsidies (incl. Beschut Werk)			0	312	312
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma	1.776	1.604	1.604	92	1.696
Totaal baten programma Werk en activering	**3.364**	**3.630**	**3.610**	**404**	**4.014**
PROGRAMMA INKOMEN					
BATEN					
Debiteurenontvangsten	111	150	150		150
Debiteurenontvangsten BBZ	94	100	100		100
Bijdrage gemeenten programma Inkomen	8.364	8.229	8.175	65	8.240
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma	*554*	*604*	604	30	634
Totaal baten programma Inkomen	**9.123**	**9.083**	**9.029**	**95**	**9.124**
PROGRAMMA ONDERSTEUNING					
BATEN					
Bijzondere bijstand	-1	60	60		60
Debiteurenontvangsten			0		0
Bijdrage gemeenten programma Ondersteuning	1.263	1.437	1.232	22	1.254
Bijdrage gemeenten uitvoeringkosten programma	271	183	183	11	194
Totaal baten programma Ondersteuning	**1.533**	**1.680**	**1.475**	**33**	**1.508**
PROGRAMMA OVERHEAD EN ALGEMENE KOSTEN					
BATEN					
Overige algemene baten			0		0
Treasury	3		0		0
Overhead			0		0
Mutaties reserves	684		0		0
Bijdrage gemeenten in de uitvoeringskosten	1.850	1.781	1.781	-84	1.697
Onverdeeld resultaat	-682		0		0
Totaal programma Overhead en algemene kosten	**1.855**	**1.781**	**1.781**	**-84**	**1.697**
Totaal programma's	**15.875**	**16.174**	**15.895**	**448**	**16.343**

Winterswijk	Werkelijk 2018	Begroting 2019	Begroting 2019	Begroting 2019	Begroting 2019
(x € 1.000)		Primitieve begroting	na wijziging 2e Berap 2018	Wijzigingen 1e Berap 2019	Na 1e Berap 2019
PROGRAMMA WERK EN ACTIVERING					
LASTEN					
Re-integratie	183	670	670	-30	640
Doorbetaling WSW detacheringen	973	944	924		924
WSW begeleid werken subsidies	132	112	112		112
Bijdrage voorziening dubieuze debiteuren	-47		0		0
Langdurige loonkostensubsidies			0	266	266
Beschut werken			0	76	76
Directe uitvoeringskosten	1.481	1.596	1.596	92	1.688
Totaal lasten programma Werk en activering	**2.722**	**3.322**	**3.302**	**404**	**3.706**
PROGRAMMA INKOMEN					
LASTEN					
Inkomenswaarborg (WWB, IOAW en IOAZ)	8.424	8.329	8.275	65	8.340
Bijstandsbesluit zelfstandigen (BBZ)	145	150	150		150
Doorbelaste uitvoeringskosten	578	595	595	30	625
Totaal programma lasten Inkomen	**9.147**	**9.074**	**9.020**	**95**	**9.115**
PROGRAMMA ONDERSTEUNING					
LASTEN					
Bijzondere bijstand	875	1.120	905	22	927
Schuldhulpverlening /Stadsbank	386	377	387		387
Doorbelaste uitvoeringskosten	289	183	183	11	194
Totaal lasten programma Ondersteuning	**1.550**	**1.680**	**1.475**	**33**	**1.508**
PROGRAMMA OVERHEAD EN ALGEMENE KOSTEN					
LASTEN					
Algemene baten en lasten		12	12		12
Treasury	-2	0	0		0
Overhead	1.667	2.085	2.085	-84	2.001
Mutatie reserves/rekeningresultaat	55		0		0
Totaal programma Overhead en algemene kosten	**1.720**	**2.097**	**2.097**	**-84**	**2.013**
Totaal programma's	**15.139**	**16.173**	**15.894**	**448**	**16.342**

Programmabegroting: overzicht "Wat mag het kosten 2020" Eerste bestuursrapportage 2019

Totaal (Berkelland + Oost Gelre + Winterswijk)	Begroting 2020	Begroting 2020 Wijzigingen 1e Berap 2019	Begroting 2020 Na 1e Berap 2019
PROGRAMMA WERK EN ACTIVERING			
BATEN			
Debiteurenontvangsten	0	0	0
Overige ontvangsten	0	0	0
WSW detacheringen*	3.885	0	3.885
Bijdrage gemeenten WSW begeleid werkensubsidie	259	0	259
Bijdrage gemeenten programma Werk en activering	1.967	0	1.967
Bijdrage gemeenten loonkostensubsidies (incl. Beschut Werk)	1.550	124	1.674
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma	4.464	0	4.464
Totaal baten programma Werk en activering	**12.125**	**124**	**12.249**
PROGRAMMA INKOMEN			
BATEN			
Debiteurenontvangsten	290	0	290
Debiteurenontvangsten BBZ	290	0	290
Bijdrage gemeenten programma Inkomen	21.200	0	21.200
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma	1.434	0	1.434
Totaal baten programma Inkomen	**23.214**	**0**	**23.214**
PROGRAMMA ONDERSTEUNING			
BATEN			
Bijzondere bijstand	170	0	170
Debiteurenontvangsten	0	0	0
Bijdrage gemeenten programma Ondersteuning	3.537	175	3.712
Bijdrage gemeenten uitvoeringkosten programma	689	0	689
Totaal baten programma Ondersteuning	**4.396**	**175**	**4.571**
PROGRAMMA OVERHEAD EN ALGEMENE KOSTEN			
BATEN			
Overige algemene baten	0	0	0
Treasury	0	0	0
Overhead	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0
Bijdrage gemeenten in de uitvoeringskosten	4.903	0	4.903
Onverdeeld resultaat	0	0	0
Totaal programma Overhead en algemene kosten	**4.903**	**0**	**4.903**
Totaal programma's	**44.638**	**299**	**44.937**

Totaal (Berkelland + Oost Gelre + Winterswijk)	Begroting 2020	Begroting 2020	Begroting 2020
(x € 1.000)		Wijzigingen 1e Berap 2019	Na 1e Berap 2019
PROGRAMMA WERK EN ACTIVERING			
LASTEN			
Re-integratie	833	197	1.030
Doorbetaling WSW detacheringen *	3.885	0	3.885
WSW begeleid werken subsidies	259	0	259
Bijdrage voorziening dubieuze debiteuren	0	0	0
Langdurige loonkostensubsidies	1.092	126	1.218
Beschut werken	932	-199	733
Directe uitvoeringskosten	4.464	0	4.464
Totaal lasten programma Werk en activering	**11.465**	**124**	**11.589**
PROGRAMMA INKOMEN			
LASTEN			
Inkomenswaarborg (WWB, IOAW en IOAZ)	21.380	0	21.380
Bijstandsbesluit zelfstandigen (BBZ)	400	0	400
Doorbelaste uitvoeringskosten	1.434	0	1.434
Totaal programma lasten Inkomen	**23.214**	**0**	**23.214**
PROGRAMMA ONDERSTEUNING			
LASTEN			
Bijzondere bijstand	2.800	175	2.975
Schuldhulpverlening /Stadsbank	907	0	907
Doorbelaste uitvoeringskosten	689	0	689
Totaal lasten programma Ondersteuning	**4.396**	**175**	**4.571**
PROGRAMMA OVERHEAD EN ALGEMENE KOSTEN			
LASTEN			
Algemene baten en lasten	30	0	30
Treasury	0	0	0
Overhead	5.536	0	5.536
Mutatie reserves/rekeningresultaat	0	0	0
Totaal programma Overhead en algemene kosten	**5.566**	**0**	**5.566**
Totaal programma's	**44.641**	**299**	**44.940**

* inclusief de detacheringsvergoedingen voor de Sw medewerkers uit de gemeenten Aalten en Haaksbergen en de doorbetaling daarvan.

Programmabegroting: overzicht "Wat mag het kosten 2020" Eerste bestuursrapportage 2019

Berkelland	Begroting 2020	Begroting 2020 Wijzigingen 1e Berap 2019	Begroting 2020 Na 1e Berap 2019
PROGRAMMA WERK EN ACTIVERING			
BATEN			
Debiteurenontvangsten			0
Overige ontvangsten			0
WSW detacheringen	1.502		1.502
Bijdrage gemeenten WSW begeleid werkensubsidie	69		69
Bijdrage gemeenten programma Werk en activering	785		785
Bijdrage gemeenten loonkostensubsidies (incl. Beschut Werk)	795	31	826
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma	1.646		1.646
Totaal baten programma Werk en activering	**4.797**	**31**	**4.828**
PROGRAMMA INKOMEN			
BATEN			
Debiteurenontvangsten	100		100
Debiteurenontvangsten BBZ	150		150
Bijdrage gemeenten programma Inkomen	8.150		8.150
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma	529		529
Totaal baten programma Inkomen	**8.929**	**0**	**8.929**
PROGRAMMA ONDERSTEUNING			
BATEN			
Bijzondere bijstand	70		70
Debiteurenontvangsten	0		0
Bijdrage gemeenten programma Ondersteuning	1.525	115	1.640
Bijdrage gemeenten uitvoeringkosten programma	254		254
Totaal baten programma Ondersteuning	**1.849**	**115**	**1.964**
PROGRAMMA OVERHEAD EN ALGEMENE KOSTEN			
BATEN			
Overige algemene baten	0		0
Treasury	0		0
Overhead	0		0
Mutaties reserves	0		0
Bijdrage gemeenten in de uitvoeringskosten	1.811		1.811
Onverdeeld resultaat	0		0
Totaal programma Overhead en algemene kosten	**1.811**	**0**	**1.811**
Totaal programma's	**17.386**	**146**	**17.532**

Berkelland	Begroting 2020	Begroting 2020	Begroting 2020
(x € 1.000)		Wijzigingen 1e Berap 2019	Na 1e Berap 2019
PROGRAMMA WERK EN ACTIVERING			
LASTEN			
Re-integratie	323	91	414
Doorbetaling WSW detacheringen	1.502		1.502
WSW begeleid werken subsidies	69		69
Bijdrage voorziening dubieuze debiteuren	0		0
Langdurige loonkostensubsidies	581	28	609
Beschut werken	436	-88	348
Directe uitvoeringskosten	1.646		1.646
Totaal lasten programma Werk en activering	**4.557**	**31**	**4.588**
PROGRAMMA INKOMEN			
LASTEN			
Inkomenswaarborg (WWB, IOAW en IOAZ)	8.200		8.200
Bijstandsbesluit zelfstandigen (BBZ)	200		200
Doorbelaste uitvoeringskosten	529		529
Totaal programma lasten Inkomen	**8.929**	**0**	**8.929**
PROGRAMMA ONDERSTEUNING			
LASTEN			
Bijzondere bijstand	1.285	115	1.400
Schuldhulpverlening /Stadsbank	310		310
Doorbelaste uitvoeringskosten	254		254
Totaal lasten programma Ondersteuning	**1.849**	**115**	**1.964**
PROGRAMMA OVERHEAD EN ALGEMENE KOSTEN			
LASTEN			
Algemene baten en lasten	11		11
Treasury	0		0
Overhead	2.041		2.041
Mutatie reserves/rekeningresultaat	0		0
Totaal programma Overhead en algemene kosten	**2.052**	**0**	**2.052**
Totaal programma's	**17.387**	**146**	**17.533**

Programmabegroting: overzicht "Wat mag het kosten 2020" Eerste bestuursrapportage 2019

Oost Gelre	Begroting 2020	Begroting 2020 Wijzigingen 1e Berap 2019	Begroting 2020 Na 1e Berap 2019
PROGRAMMA WERK EN ACTIVERING			
BATEN			
Debiteurenontvangsten			0
Overige ontvangsten			0
WSW detacheringen	1.207		1.207
Bijdrage gemeenten WSW begeleid werkensubsidie	52		52
Bijdrage gemeenten programma Werk en activering	288		288
Bijdrage gemeenten loonkostensubsidies (incl. Beschut Werk)	349	14	363
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma	1.081		1.081
Totaal baten programma Werk en activering	**2.977**	**14**	**2.991**
PROGRAMMA INKOMEN			
BATEN			
Debiteurenontvangsten	70		70
Debiteurenontvangsten BBZ	40		40
Bijdrage gemeenten programma Inkomen	4.465		4.465
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma	347		347
Totaal baten programma Inkomen	**4.922**	**0**	**4.922**
PROGRAMMA ONDERSTEUNING			
BATEN			
Bijzondere bijstand	40		40
Debiteurenontvangsten	0		0
Bijdrage gemeenten programma Ondersteuning	760	38	798
Bijdrage gemeenten uitvoeringkosten programma	167		167
Totaal baten programma Ondersteuning	**967**	**38**	**1.005**
PROGRAMMA OVERHEAD EN ALGEMENE KOSTEN			
BATEN			0
Overige algemene baten	0		0
Treasury	0		0
Overhead	0		0
Mutaties reserves	0		0
Bijdrage gemeenten in de uitvoeringskosten	1.226		1.226
Onverdeeld resultaat	0		0
Totaal programma Overhead en algemene kosten	**1.226**	**0**	**1.226**
Totaal programma's	**10.092**	**52**	**10.144**

Oost Gelre	Begroting 2020	Begroting 2020	Begroting 2020
(x € 1.000)		Wijzigingen 1e Berap 2019	Na 1e Berap 2019
PROGRAMMA WERK EN ACTIVERING			
LASTEN			
Re-integratie	53	47	100
Doorbetaling WSW detacheringen	1.207		1.207
WSW begeleid werken subsidies	52		52
Bijdrage voorziening dubieuze debiteuren	0		0
Langdurige loonkostensubsidies	238	14	252
Beschut werken	226	-47	179
Directe uitvoeringskosten	1.081		1.081
Totaal lasten programma Werk en activering	**2.857**	**14**	**2.871**
PROGRAMMA INKOMEN			
LASTEN			
Inkomenswaarborg (WWB, IOAW en IOAZ)	4.525		4.525
Bijstandsbesluit zelfstandigen (BBZ)	50		50
Doorbelaste uitvoeringskosten	347		347
Totaal programma lasten Inkomen	**4.922**	**0**	**4.922**
PROGRAMMA ONDERSTEUNING			
LASTEN			
Bijzondere bijstand	610	38	648
Schuldhulpverlening /Stadsbank	190		190
Doorbelaste uitvoeringskosten	167		167
Totaal lasten programma Ondersteuning	**967**	**38**	**1.005**
PROGRAMMA OVERHEAD EN ALGEMENE KOSTEN			
LASTEN			
Algemene baten en lasten	7		7
Treasury	0		0
Overhead	1.340		1.340
Mutatie reserves/rekeningresultaat	0		0
Totaal programma Overhead en algemene kosten	**1.347**	**0**	**1.347**
Totaal programma's	**10.093**	**52**	**10.145**

Programmabegroting: overzicht "Wat mag het kosten 2020" Eerste bestuursrapportage 2019

Winterswijk	Begroting 2020	Begroting 2020 Wijzigingen 1e Berap 2019	Begroting 2020 Na 1e Berap 2019
PROGRAMMA WERK EN ACTIVERING			
BATEN			
Debiteurenontvangsten	0		0
Overige ontvangsten	0		0
WSW detacheringen	1.048		1.048
Bijdrage gemeenten WSW begeleid werkensubsidie	138		138
Bijdrage gemeenten programma Werk en activering	894		894
Bijdrage gemeenten loonkostensubsidies (incl. Beschut Werk)	406	79	485
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma	1.737		1.737
Totaal baten programma Werk en activering	**4.223**	**79**	**4.302**
PROGRAMMA INKOMEN			
BATEN			
Debiteurenontvangsten	120		120
Debiteurenontvangsten BBZ	100		100
Bijdrage gemeenten programma Inkomen	8.585		8.585
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma	558		558
Totaal baten programma Inkomen	**9.363**	**0**	**9.363**
PROGRAMMA ONDERSTEUNING			
BATEN			
Bijzondere bijstand	60		60
Debiteurenontvangsten	0		0
Bijdrage gemeenten programma Ondersteuning	1.252	22	1.274
Bijdrage gemeenten uitvoeringkosten programma	268		268
Totaal baten programma Ondersteuning	**1.580**	**22**	**1.602**
PROGRAMMA OVERHEAD EN ALGEMENE KOSTEN			
BATEN			
Overige algemene baten	0		0
Treasury	0		0
Overhead	0		0
Mutaties reserves	0		0
Bijdrage gemeenten in de uitvoeringskosten	1.866		1.866
Onverdeeld resultaat	0		0
Totaal programma Overhead en algemene kosten	**1.866**	**0**	**1.866**
Totaal programma's	**17.032**	**101**	**17.133**

Winterswijk	Begroting 2020	Begroting 2020	Begroting 2020
(x € 1.000)		Wijzigingen 1e Berap 2019	Na 1e Berap 2019
PROGRAMMA WERK EN ACTIVERING			
LASTEN			
Re-integratie	457	59	516
Doorbetaling WSW detacheringen	1.048		1.048
WSW begeleid werken subsidies	138		138
Bijdrage voorziening dubieuze debiteuren	0		0
Langdurige loonkostensubsidies	273	84	357
Beschut werken	270	-64	206
Directe uitvoeringskosten	1.737		1.737
Totaal lasten programma Werk en activering	**3.923**	**79**	**4.002**
PROGRAMMA INKOMEN			
LASTEN			
Inkomenswaarborg (WWB, IOAW en IOAZ)	8.655		8.655
Bijstandsbesluit zelfstandigen (BBZ)	150		150
Doorbelaste uitvoeringskosten	558		558
Totaal programma lasten Inkomen	**9.363**	**0**	**9.363**
PROGRAMMA ONDERSTEUNING			
LASTEN			
Bijzondere bijstand	905	22	927
Schuldhulpverlening /Stadsbank	407		407
Doorbelaste uitvoeringskosten	268		268
Totaal lasten programma Ondersteuning	**1.580**	**22**	**1.602**
PROGRAMMA OVERHEAD EN ALGEMENE KOSTEN			
LASTEN			
Algemene baten en lasten	12		12
Treasury	0		0
Overhead	2.155		2.155
Mutatie reserves/rekeningresultaat	0		0
Totaal programma Overhead en algemene kosten	**2.167**	**0**	**2.167**
Totaal programma's	**17.033**	**101**	**17.134**

Correspondentieadres
Postbus 109
7140 AC Groenlo

T: 0544 47 42 00

E: info@socialedienstoostachterhoek.nl
I: www.socialedienstoostachterhoek.nl
Banknr: NL13BNGH0285144715

Het College van Burgemeester &
Wethouders van de gemeente Berkelland
Postbus 200
7270 HA BORCULO

Onderwerp : Fout in eerste bestuursrapportage 2019
Bijlage(n) :
Ons kenmerk: 2066
Datum : 01 NOV 2019

Geacht college,

Op 11 september stuurden wij u de eerste bestuursrapportage 2019 van de Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA) voor het indienen van de zienswijze op de hierin opgenomen begrotingswijzigingen. Deze begrotingswijzigingen 2019 zijn gebaseerd op de meest actuele cijfers en een doorrekening op basis van de verwachtingen voor de resterende maanden van 2019.

Onderdeel van de begrotingswijziging 2019 is een aanvullende bijdrage in de uitvoeringskosten van SDOA voor het jaar 2019 voor in totaal € 129.000 voor de drie gemeenten. Voor de gemeente Berkelland betekent dit een aanvullende bijdrage van € 49.000.

Deze aanvullende bijdrage wordt grotendeels veroorzaakt doordat hogere personeelskosten worden geraamd (a.g.v. extra btw last, cao ontwikkeling en pensioencompensatie voor flex krachten). Onlangs is een nieuwe doorrekening gemaakt. Hieruit is gebleken dat in de berekening van de personeelskosten, zoals opgenomen in de bestuursrapportage enkele fouten zijn opgetreden. Als gevolg hiervan is de bijstelling van de personeelskosten in de bestuursrapportage te hoog opgenomen. Voor gemeente Berkelland behelst dit een voordelig bedrag van € 231.000.

Voor een dergelijk bedrag zou normaliter een begrotingswijziging worden voorgesteld. Gezien de doorlooptijd voor het doorvoeren van begrotingswijzigingen van een gemeenschappelijke regeling is een wijziging in 2019 niet meer mogelijk. De gemeenteraden moeten namelijk in de gelegenheid worden gesteld hun zienswijze uit te kunnen brengen, alvorens het AB een besluit kan nemen. Hiervoor resteert in 2019 te weinig tijd.
Dit houdt in dat de nu geconstateerde afwijking zal worden opgenomen in het rekeningresultaat van de jaarrekening over 2019.

Wij verzoeken u uw raad van bovenstaande in kennis te stellen.

Met vriendelijke groet,
Namens het Dagelijks Bestuur Sociale Dienst Oost Achterhoek,

J.B.M. Hoenderboom
voorzitter

Raadsvergadering

Dossiernummer	2061
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2019
Agendapunt	17
Omschrijving	Bespreekstuk / Plan toekomstbestendige verenigingen Berkelland

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergadering	10 december 2019

gemeente Berkelland

Zaaknummer : 256931

Raadsvergadering : 10 december 2019

Onderwerp : Plan toekomstbestendige verenigingen Berkelland

Collegevergadering : 28 oktober 2019
Portefeuillehouder : H.J. Bosman
Steller : G. Protzman tel: : 214

Te nemen besluit:
1. Kennisnemen van het plan om € 500.000 in te zetten voor lastenverlichting van verenigingen in het collegeprogramma 2018-2022;
2. Instemmen met het beschikbaar stellen van € 400.000 voor de sportverenigingen in Berkelland;
3. Instemmen met het beschikbaar stellen van € 100.000 voor de culturele verenigingen;
4. Hiervoor € 500.000 verschuiven van het programma 'Financiën' naar het programma 'Sport is meer!' voor een bedrag van € 400.000 en 'Cultuur is van iedereen!' voor een bedrag van € 100.000,-.

Waarom dit voorstel en wat is het effect
In het collegeprogramma 2018-2022 is € 500.000 uitgetrokken voor lastenverlichting voor verenigingen. Wij hebben u toegezegd hiervoor een plan te maken.
Er loopt een participatieproces met verenigingen. Om dit proces richting een definitieve regeling te brengen en om de middelen daarvoor beschikbaar te krijgen, is instemming van uw raad noodzakelijk.

Argumentatie:
1.1 Er ligt een plan voor de ontwikkeling naar toekomstbestendigheid van verenigingen
De afgelopen maanden heeft er een participatieproces gelopen met de Sportfederatie Berkelland en een brede vertegenwoordiging uit het verenigingsleven. Hieruit is een plan ontstaan voor de inzet van de middelen die beschikbaar zijn gesteld voor lastenverlichting van verenigingen in dit collegeprogramma.
De € 500.000 die beschikbaar is gesteld voor lastenverlichting is incidenteel beschikbaar en kan daarom niet voor structurele lastenverlichting van verenigingen worden ingezet.

2.1 De vitaliteit en toekomstbestendigheid van sportverenigingen staat onder druk
Eind 2018 heeft de Sport Federatie Berkelland een onderzoek afgerond naar de vitaliteit van Berkellandse sportverenigingen. De respons laat zien dat organisatie- en financiële kracht van verenigingen behoorlijk afneemt. We zien dat de omgeving van verenigingen aan het veranderen is en men maakt zich zorgen over de toekomst. Zowel demografische ontwikkelingen als de aanhoudende verschuiving naar meer consumentengedrag van (potentiële) leden maakt dat verenigingen problemen krijgen met teruglopende leden- en vrijwilligersaantallen en de betaalbaarheid van de sport. Verenigingen zullen zich moeten aanpassen en door ontwikkelen. Als gemeente willen we de ontwikkeling naar een toekomstbestendige verenigingsstructuur stimuleren, ondersteunen en faciliteren.

2.2 Het plan realiseert directe en indirecte lastenverlichting voor verenigingen
Onze verenigingen zijn belangrijk binnen de Berkellandse samenleving als het gaat om

---

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering
Afhandelingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 bespreekstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen
0

vergroten van de sociale cohesie, de leefbaarheid van ons kernen en het toegankelijk maken van een gezonde leefstijl voor inwoners. Het vitaliteitsonderzoek laat zien dat verenigingen behoefte hebben aan een steuntje in de rug.
In overleg met de verenigingen kiezen we er voor om € 200.000 in te zetten voor een directe (eenmalige) basissubsidie voor verenigingen en koppelen dit aan de volgende onderdelen c.q. doelstellingen:

- Het ondersteunen van de inzet van vrijwilligers.
- De ontwikkeling van sportaanbod voor kwetsbare inwoners zoals jongeren met gezondheidsachterstanden, ouderen, mensen met een lichamelijke of fysieke beperking, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en statushouders.
- Een bonus voor het stimuleren van beweegdeelname onder jeugd.
- Een ondersteuning in de reservering voor toekomstige investeringen in de accommodaties.

Daarnaast kiezen we er voor om € 200.000 in te zetten voor een ‘transformatiefonds sport’ en richten hiervoor een subsidieregeling in. Met deze subsidieregeling willen we de ontwikkeling van verenigingen naar toekomstbestendige (vrijwilligers)organisaties faciliteren. Deze middelen zijn weliswaar eenmalig beschikbaar maar worden wel op een duurzame manier ingezet. Verenigingen worden namelijk gestimuleerd na te denken over het eigen toekomstperspectief, (bredere) samenwerkingsmogelijkheden en het ontwikkelen van een concreet plan/visie.
We stimuleren dat verenigingen een (nog) grotere maatschappelijke rol gaan vervullen als voorliggende voorziening en ook een plek kunnen bieden aan kwetsbare inwoners als bijvoorbeeld mensen met een beperking, ouderen, mensen met klein budget en/of afstand tot de arbeidsmarkt, statushouders, etc. De zogeheten ‘Open Club gedachte’, waarbij verenigingen zich openstellen en proberen verbindingen te leggen met andere domeinen als zorg, welzijn en onderwijs, is hierin leidend. Daarbij stimuleren we samenwerking en het multifunctioneel inzetten en beter benutten van accommodaties. We zijn ons er van bewust dat het niet voor elke vereniging een haalbare ambitie is een open club te worden. Binnen een subsidieregeling moet er dan ook ruimte zijn voor maatwerk, passend bij de verschillende ambitieniveaus van verenigingen.

3.1 Binnen het proces om te komen tot een nieuwe cultuur- en erfgoedvisie stimuleren we culturele verenigingen na te denken over toekomstbestendigheid
Dit najaar is het proces gestart om te komen tot een nieuwe visie op cultuur en erfgoed. In dit proces wordt ingezet op de participatie van verenigingen die zich bezig houden met cultuur, kunst, muziek, erfgoed, et cetera. Het proces moet stimuleren om na te denken over toekomstperspectieven en te zoeken naar wegen om meer samenhang en samenwerking tussen de partijen uit het culturele veld te creëren. Dit moet leiden tot een maatwerk plan voor culturele verenigingen. Het doel is een toekomstbestendig geheel te realiseren met vitale vrijwilligersorganisaties die bijdragen aan de leefbaarheid van onze kernen. We kunnen de € 100.000 als extra geld hierbij goed gebruiken.

4.1 We hevelen budget over naar de programma’s ‘Sport is meer’ en ‘Cultuur is van iedereen’
De € 500.000 voor lastenverlichting van verenigingsleven is nu in de begroting opgenomen onder het programma Financiën. Om deze middelen daadwerkelijk te kunnen inzetten voor het plan ‘toekomstbestendige verenigingen Berkelland’ moet dit budget worden overgeheveld naar de programma’s ‘Sport is meer!’ en ‘Cultuur is van iedereen’.

We verdelen het budget in € 400.000 voor sport en € 100.000 voor cultuur. Deze verdeling is indicatief bepaald op basis van ledenaantallen bij de verschillende soorten verenigingen, de aard van de activiteiten die worden uitgeoefend en het gegeven dat voor sportverenigingen accommodatievraagstukken een grotere rol spelen.

Kanttekeningen en risico's

1. *Lastenverlichting via OZB is van de baan*

De oorspronkelijke inzet van lastenverlichting was gekoppeld aan de 'onroerende zaak belasting (OZB). Een OZB-maatregel voor verenigingen met een eigen accommodatie is op dit moment (juridisch) niet haalbaar. Met het voorgestelde plan is een alternatief voor lastenverlichting gevonden.

2. *Er is behoefte aan structurele ondersteuning*

In het vitaliteitsonderzoek dat is uitgevoerd onder sportverenigingen wordt ook aangegeven dat men behoefte heeft aan structurele ondersteuning. De reguliere subsidie die verenigingen ontvangen, wordt nu hoofdzakelijk bepaald aan de hand van het aantal jeugdleden. Deze aantallen lopen terug en daarmee neemt ook de hoogte van de subsidie die wordt ontvangen af. Tegelijkertijd gaan zij zich, mede gestuurd vanuit gemeentelijk beleid, richten op andere doelgroepen. Het is daarom wenselijk te onderzoeken of de huidige (structurele) subsidieregeling nog aansluit op de feitelijke situatie. Het kiezen voor subsidies ten aanzien van speciale doelgroepen, vrijwilligers en accommodatielasten zijn hierbij opties. Dit thema wordt concreet opgepakt binnen de uitwerking van zowel het 'lokale sportakkoord', dat begin 2020 moet worden vastgesteld, als de cultuur- en erfgoedvisie die naar verwachting in mei 2020 wordt vastgesteld.

3. *De ledenaantallen in de categorie 'kwetsbare inwoners' hebben we niet exact in beeld*

We weten op dit moment niet het exacte aantal leden in de categorie van 'kwetsbare inwoners'. In het plan dat voorligt bepalen we dit aantal op 1.000. Dit is een aanname op basis van informatie van de Sportfederatie Berkelland en de klankbordgroep. Het risico bestaat dat het feitelijke aantal iets hoger ligt.

Financiën

De lastenverlichting van € 500.000 uit het collegeprogramma is nu in de begroting opgenomen onder het programma financiën. De lastenverlichting wordt daarbij gedekt door een beroep te doen op de algemene reserve.
Het voorstel is om € 500.000 van het programma Financiën over te hevelen naar en specifiek op te nemen in het programma 'Sport is meer!' voor een bedrag van € 400.000 en 'Cultuur is van iedereen!' voor een bedrag van € 100.000. De dekking van de lasten uit het plan toekomstbestendigheid verenigingen' blijft daarbij onverminderd een beroep op de algemene reserve.

De middelen zijn incidenteel beschikbaar en zijn geen structurele ophoging van de begroting van de programma's 'Sport is meer!' en 'Cultuur is van iedereen'.

Communicatie

N.v.t.

Initiatief, participatie en rol gemeente

De Sportfederatie Berkelland heeft met het uitvoeren van het vitaliteitsonderzoek onder sportverenigingen, waaraan 20 verenigingen hebben deelgenomen, de basis gelegd voor de probleemverkenning. Uit de 20 deelnemende verenigingen is een klankbordgroep ontstaan waarmee de afgelopen maanden diverse gesprekken gevoerd over vitaliteit, de problematiek bij verenigingen en de oplossingsrichting(en). Op 18 juni 2019 is er vanuit de gemeenteraad een thema-avond sport georganiseerd met verenigingen en maatschappelijke organisaties waar de start werd gemaakt voor het opstellen van een lokaal sportakkoord. Hier stond het thema vitaliteit en toekomstbestendigheid van het verenigingsleven centraal. De uitkomsten van deze avonden zijn meegenomen in het voorstel.

Planning en evaluatie
Na instemming van uw raad wordt zowel de regeling van eenmalige basissubsidie als de subsidieregeling Transformatiefonds Sport zo snel mogelijk vastgesteld door het college.

- De uitvoering van de eenmalige basissubsidie moet plaats vinden in de periode januari t/m maart 2020 analoog aan de reguliere verenigingssubsidies.
- Voor de subsidieregeling voor transformatiefonds sport krijgen de verenigingen een voorbereidingstermijn van 9 maanden. Dat betekent dat in de periode 1 oktober tot en met 31 december 2020 verenigingen een subsidieaanvraag kunnen indienen. Verenigingen die nu nog niet zo ver zijn krijgen daarmee de tijd om de ideeën/behoeften inzichtelijk te maken. We voorkomen hiermee dat bepaalde verenigingen achterblijven en daarmee achter het net vissen. Als niet het volledige subsidiebedrag wordt aangevraagd wordt in 2021 gekeken of en hoe er een nieuwe rond plaats kan vinden.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

Raadsvergadering: 10 december 2019

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 28 oktober 2019;

b e s l u i t :

1. kennis te nemen van het plan om € 500.000 in te zetten voor lastenverlichting van verenigingen in het collegeprogramma 2018-2022;
2. in te stemmen met het beschikbaar stellen van € 400.000 voor de sportverenigingen in Berkelland;
3. in te stemmen met het beschikbaar stellen van € 100.000 voor de culturele verenigingen;
4. hiervoor € 500.000,- te verschuiven van het programma Financiën naar het programma ‘Sport is meer!’ voor een bedrag van € 400.000 en ‘Cultuur is van iedereen!’ voor een bedrag van € 100.000.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van
10 december 2019

de griffier, de voorzitter,

Plan ‘toekomstbestendige sportverenigingen in Berkelland’

In het collegeprogramma 2018-2022 is € 500.000 euro uitgetrokken voor lagere lasten voor verenigingen. Aan de gemeenteraad is toegezegd hiervoor een plan te maken. Dit plan richt zich op sport[1].

Het verenigingsleven levert een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid en sociale cohesie binnen de Berkellandse samenleving en de gezondheid van inwoners.
Het doel van dit plan is de ontwikkeling van sportverenigingen richting toekomstbestendige (vrijwilligers)organisaties te ondersteunen en te faciliteren. Dit doen we op de volgende manier:

1. Een eenmalige (extra) basissubsidie voor sportverenigingen in 2020	€ 200.000
2. Het inrichten van een transformatiefonds sport	€ 200.000
Totaal	**€ 400.000**

1. Eenmalige basissubsidie aan verenigingen

We geven in 2020 eenmalig een extra basissubsidie aan verenigingen. Dit bedrag wordt opgebouwd aan de hand van een verdeelsleutel voor verschillende onderdelen. In onderstaande schema is dit in overleg met de sportverenigingen nader uitgewerkt:

Sportverenigingen	Hoogte	Toelichting
A. Vergoeding/ondersteuning vrijwilligers	We keren een bedrag uit van € 5 per lid. Uitgaande van ongeveer 13.000 leden bij sportverenigingen in Berkelland komt dit neer op **€ 65.000,-.**	Verenigingen zijn afhankelijk van de vele vrijwilligers die de organisatiekracht bepalen. Vrijwilliger zijn steeds moeilijker te vinden, zeker als het gaat om uitvoeren van structurele taken. We baseren de subsidie op een bedrag per lid zodat dit voor alle verenigingen gelijk is. Met deze subsidie geven we de verenigingen en haar vrijwilligers een steuntje in de rug. Dit alles om meer bewegen te bevorderen en waarderen.
B. Subsidie voor leden boven de 60 jaar en andere ‘kwetsbare’ doelgroepen.	We keren een bedrag uit van € 12,50 per lid. Uitgaande van 1.000 leden in deze categorie bij sportverenigingen komt dit neer op **€ 12.500,-.**	Demografische ontwikkelingen laten zien dat het aantal ouderen in Berkelland toeneemt. We vinden het belangrijk dat zij en andere groepen kwetsbare inwoners een plek kunnen vinden binnen het verenigingsleven. Tot deze categorie rekenen we de volgende doelgroepen: - Ouderen (60+)

[1] Voor de culturele verenigingen wordt € 100.000 gereserveerd; de verdeling hiervan wordt bepaald in het lopende proces om te komen tot een cultuur- en erfgoedvisie.

		- Mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking; - Statushouders; Enkele verenigingen proberen hier al op in te spelen door meer aanbod voor deze doelgroepen te ontwikkelen, met deze subsidie willen we dit stimuleren. We subsidiëren voor deze doelgroep enkel de leden die in Berkelland woonachtig zijn.
C. Bonus subsidie voor jeugdleden	We keren een bedrag uit van € 5,00 per lid. Uitgaande van ongeveer 5.000 leden in deze leeftijdscategorie in Berkelland komt dit neer op **€ 25.000,00.**	Demografische ontwikkelen laten zien dat er sprake is van ontgroening in Berkelland. Verenigingen worden nu gesubsidieerd op basis van jeugdleden. Deze aantallen nemen af en daarmee ook de subsidie die zij ontvangen. We keren daarom eenmalig een extra subsidie uit voor jeugdleden tot en met 18 jaar.
D. Bijdrage voor toekomstige investeringen sportaccommodaties	We keren een bedrag uit van € 7,5 per lid. Uitgaande van ongeveer 13.000 leden bij sportverenigingen komt dit maximaal neer op een bedrag van **€ 97.500,-.**	Uit het vitaliteitsonderzoek komt als belangrijk knelpunt naar voren dat verenigingen moeite hebben met reserveren voor toekomstige investeringen in de <u>eigen</u> accommodaties. Met deze subsidie willen we dit ondersteunen.
	Totaal: € 200.000	

<u>Als peildatum voor ledenaantallen geldt 1 januari 2020.</u>

Om de verenigingen zo min mogelijk te belasten, combineren we de uitvraag voor deze extra subsidie met de reguliere subsidieaanvragen en toekenningen (periode januari tot en met maart 2020). De bovenstaande verdeling is vooral bedoeld als rekensleutel. De verenigingen zijn vrij in de besteding van het bedrag.

2. Transformatiefonds sport

Met het andere deel van het beschikbare bedrag (€ 200.000) richten we per 1 oktober 2020 een transformatiefonds sport in. Verenigingen kunnen een beroep doen op dat fonds via een nog uit te werken subsidieregeling.
Doel van deze subsidieregeling is om de verenigingen te stimuleren om na te denken over het eigen toekomstperspectief, (bredere) samenwerkingsmogelijkheden en het ontwikkelen van een concreet plan/visie.
Alle verenigingen kunnen daarvan profiteren, niet alleen de verenigingen met een accommodatie in eigendom. Op deze manier zetten we tijdelijke middelen in voor een structureel effect.

Wij verwachten van verenigingen dat zij een (nog) grotere maatschappelijke rol gaan vervullen. Bijvoorbeeld doordat zij (nog meer) een plek kunnen bieden aan kwetsbare inwoners, zoals mensen met een beperking, ouderen, mensen met klein budget en/of afstand tot de arbeidsmarkt, statushouders.
De zogeheten ‘Open Club gedachte’, waarbij verenigingen zich openstellen en proberen verbindingen te leggen met andere domeinen als zorg, welzijn en onderwijs, is hierin leidend. Daarbij stimuleren we samenwerking en het multifunctioneel inzetten en beter benutten van accommodaties.

We zijn ons er echter van bewust dat het niet voor elke vereniging een haalbare ambitie is een ‘open club’ te worden. De subsidieregeling moet dan ook ruimte bieden voor maatwerk, passend bij de verschillende ambitieniveaus van verenigingen.

Om een concreter beeld te kunnen geven is de conceptregeling voor het transformatiefonds sport in de bijlage toegevoegd. De definitieve uitwerking van de regeling vindt in de komende weken plaats. De regeling zal na het raadsbesluit door het college worden vastgesteld.

Bijlage 1: Subsidieregeling 'Transformatiefonds sport'

Burgemeester en wethouders van Berkelland:

Overwegende dat: het gewenst is om activiteiten te stimuleren die bijdragen aan een toekomstbestendige verenigingsstructuur:

- ondersteunen wij de ontwikkeling van sportverenigingen richting toekomstbestendige (vrijwilligers)organisaties die een nadrukkelijke bijdrage leveren aan de leefbaarheid en sociale cohesie binnen de Berkellandse samenleving en een positieve gezondheid van inwoners;
- hiervoor geven we de Berkellandse verenigingen de gelegenheid om met ontwikkelplannen/-initiatieven te komen;
- we faciliteren deze plannen onder voorwaarden en op een slagvaardige manier.

Gelet op artikel op artikel 3 van de Algemene subsidieverordening 2018;

Besluit

Vast te stellen de:

Subsidieregeling 'Transformatiefonds Sport'

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

Verenigingen:	een vereniging in de gemeente Berkelland gevestigd met leden die één of meerdere takken van sport beoefenen.
Toekomstbestendige verenigingen:	verenigingen die nu en in de toekomst in staat zijn op ontwikkelingen in de omgeving in te spelen en organisatorisch en financieel gezond zijn en blijven.
Open club	een 'open club' is ondernemend en richt zich op een langetermijnvisie en staat daarom nooit stil. Zij denkt vraag- en buurtgericht en gaat steeds opnieuw na wat de behoeften zijn, speelt daarop in en probeert verbindingen te leggen met andere domeinen (bv zorg, welzijn, onderwijs of cultuur) waarbij de maatschappelijke participatie van kwetsbare inwoners een specifiek aandachtspunt is. Een 'open club' stelt zich letterlijk 'open' en is naar buiten gericht (ook voor niet leden).
Vitaal sportpark	herbergt meerdere (sport)disciplines en wordt multifunctioneel (ook sport overstijgend) en zo optimaal mogelijk benut.
Vitale vereniging:	een vereniging die nu en in de toekomst in staat is om sportactiviteiten aan te bieden aan huidige en potentiële leden. Een vitale vereniging heeft zijn eigen organisatie op orde, zorgt voor regulier aanbod en probeert daar waar mogelijk een bredere maatschappelijke functie te vervullen.
Ontwikkelplan:	een concreet plan waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe de ontwikkeling richting een toekomstbestendige(re) verenigingsorganisatie wordt gerealiseerd en dat dient als onderbouwing voor de subsidieaanvraag.

Artikel 2 Activiteiten die voor subsidie in aanmerking komen
Subsidie op grond van deze regeling kan worden verstrekt voor activiteiten die gericht zijn op de ontwikkeling van sportverenigingen richting vitale en

toekomstbestendige (vrijwilligers)organisaties die een nadrukkelijke bijdrage leveren aan de leefbaarheid en sociale cohesie binnen de Berkellandse samenleving en een positieve gezondheid en ontwikkeling van inwoners.

Artikel 3 Doelgroep
Subsidie wordt uitsluitend verstrekt aan sportverenigingen die:

a. statutair gevestigd zijn in de gemeente Berkelland.
b. die daar (grotendeels) hun feitelijke werkzaamheden hebben.
c. die daadwerkelijk inwoners activiteiten aanbieden op het terrein van sport.

Artikel 4 Verstrekking subsidie
Het college kan subsidie verstrekken indien de aanvraag voldoet aan de volgende eisen:

a. Het ontwikkelplan moet aantoonbaar een bijdrage leveren aan het vergroten van de vitaliteit en toekomstbestendigheid van de vereniging(en) en/of het verkleinen van gezondheidsachterstanden van inwoners van Berkelland.
b. In het ontwikkelplan wordt aantoonbaar gemaakt dat de activiteiten in overeenstemming zijn met het type aanvraag (categorie a, b).
c. Bij type a aanvragen: in overeenstemming met a kan één afzonderlijke vereniging subsidie aanvragen. Er kan sprake zijn van samenwerking met andere verenigingen uit de kern of dezelfde sporttak en/of met één of meerdere organisaties uit een ander domein.
d. Bij type b aanvragen is er sprake van samenwerking tussen tenminste 3 verenigingen en één of meerdere organisaties uit een ander domein. Er geldt één hoofdaanvrager aan wie het subsidiebedrag wordt uitbetaald.
e. Het gevraagde bedrag is redelijk in relatie tot de omvang en inhoud van het ontwikkelplan en het bevat één van de volgende subsidiabele activiteiten:
    - Inzet van een (externe) professional voor procesbegeleiding (planontwikkeling) of uitvoerende taken (bv sportparkmanager);
    - (Door)ontwikkeling van (nieuw)aanbod;
    - Aanpassingen aan de accommodatie die de multifunctionaliteit en/of duurzaamheid vergroten;
    - Maatschappelijke evenementen/activiteiten mits er daadwerkelijk sprake is van vernieuwing/innovatie;
    - Inzet vrijwilligersuren a € 25 per uur tot een maximum van 25% van het totaal aangevraagde bedrag.
f. Het plan sluit aan bij gemeentelijke kaders en wensen.
g. Het ontwikkelplan dient door de aanvragende vereniging(en), eventueel met behulp van professionele externe inzet, zelf te worden uitgevoerd.
h. Alleen aantoonbaar gemaakte kosten worden vergoed.
i. Er is geen sprake van investeringen die tot ongedekte meerjarige onderhoudslasten voor de gemeente leiden.

Artikel 5 Hoogte van de subsidie
We categoriseren twee typen aanvragen:

a. Open club / vitale vereniging: het maximale bedrag dat aangevraagd kan worden is € 5.000;
b. Open club / vitaal sportpark (accommodatie): het maximale bedrag dat aangevraagd kan worden is € 25.000:

Artikel 6 Subsidieplafond

1. Voor de subsidieregeling Transformatiefonds Sport is € 200.000 beschikbaar t/m 2022.

Artikel 7 Wijze van verdeling

a. Verstrekking van de subsidie vindt plaats op volgorde van ontvangst van complete aanvragen totdat het voor de betrokken subsidie vastgestelde subsidieplafond is bereikt.

b. Als de aanvrager volgens artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht de gelegenheid heeft gehad de aanvraag aan te vullen, geldt als datum van ontvangst van de aanvraag de datum waarop de aangevulde aanvraag is ontvangen. Als het vastgestelde subsidieplafond wordt overschreden als gevolg van het aantal aanvragen dat op dezelfde dag wordt ontvangen, worden de volgorde van de aanvragen van die dag door middel van loting gerangschikt.
c. Wanneer de vraag om subsidie hoger ligt dan het vastgestelde subsidieplafond kijken we naar alternatieve mogelijkheden voor het kunnen toekennen van de subsidie.

Artikel 8 Aanvraag

1. Verenigingen kunnen een subsidie aanvragen bij het college.
2. De aanvraag wordt schriftelijk of digitaal ingediend en omvat in afwijking van artikel 7 lid 2, 3 en 4 van de Algemene subsidieverordening Berkelland 2018 de volgende gegevens:
   a. Naam, contactadres, e-mail adres, telefoonnummer en handtekening van de aanvrager(s);
   b. Een beschrijving van de inhoud, uitvoering en tijdsplanning van het ontwikkelplan, waarbij wordt aangegeven hoe dit de toekomstbestendigheid en vitaliteit van de vereniging(en) verbetert;
   c. Een kostenraming en een dekkingsplan (eventuele cofinanciering) voor de uitvoering van het ontwikkelplan;
   d. Een mededeling of tevens elders subsidie is aangevraagd;
   e. Informatie over het maatschappelijk draagvlak en meerwaarde van het ontwikkelplan;
   f. Indien de aanvrager een rechtspersoon is: de jaarrekening en balans van het jaar voorafgaand aan het jaar van de aanvraag en/of andere stukken die inzicht geven in de vermogenspositie.
   g. Een beschrijving van de toekomstbestendigheid van het ontwikkelplan: bv. Informatie over exploitatie, beheer en onderhoud, reservering afschrijving etc. en een taakomschrijving van wie dit op zich neemt;
   h. De ontwikkelplannen worden gemonitord.
   i. Het college neemt uiterlijk binnen 6 weken na indiening van de subsidieaanvraag een besluit.

Artikel 9 Weigeringsgronden

De subsidie kan worden geweigerd indien het ontwikkelplan niet voldoet aan artikel 4 lid 1, het initiatief anderszins niet voldoet aan de doelstelling van deze regeling of indien gegronde reden bestaat om aan te nemen dat:

a. het ontwikkelplan niet haalbaar of uitvoerbaar is binnen de in de aanvraag vermelde planning;
b. de aanvragende vereniging(en) doelstellingen beoogt of activiteiten zal ontplooien die in strijd zijn met de wet;
c. het ontwikkelplan voornamelijk betrekking heeft op privébelangen van personen aangesloten bij de vereniging;
d. met het ontwikkelplan een commercieel doel wordt nagestreefd;
e. voor het ontwikkelplan reeds eerder een gemeentelijke subsidie is toegekend;
f. de aanvrager recentelijk (in de afgelopen 3 jaar) voor vergelijkbare activiteiten al subsidie heeft ontvangen;
g. de rechtspersoon voldoende eigen middelen heeft om het initiatief te bekostigen. We vragen subsidieaanvrager(s) naar hun vermogenspositie en gaan hier redelijkerwijs mee om.
h. het initiatief niet past binnen gemeentelijk beleid;
i. We stimuleren verenigingen voor cofinanciering een beroep te doen op voorliggende voorzieningen zoals lokale-, regionale- en landelijke fondsen. Als dit naar inschatting onvoldoende wordt aangesproken kan dit een reden zijn de subsidieaanvraag te weigeren.

Artikel 10 Verplichtingen van de subsidieaanvrager(s)
1. De initiatiefnemer zorgt ervoor dat de subsidie wordt besteed aan de uitvoering van ontwikkelplan en administreert de uitgaven zorgvuldig.
2. Voor ‘type b’ aanvragen geldt dat, in afwijking van de artikelen 10 lid 3, 16 en 18 van de Algemene subsidieverordening Berkeland 2018, uiterlijk binnen 8 weken na datum van afronding plan een financiële- en inhoudelijke verantwoording aangeleverd te worden. Deze datum wordt bepaald op basis van de vooraf ingediende planning. De financiële verantwoording bestaat ten minste uit een overzicht van betalingen en ontvangsten. De inhoudelijke verantwoording dient te bestaan uit een korte tekst vergezeld van foto’s, krantenartikelen etc.

Planning
We stellen een voorbereidingstermijn in van 9 maanden. Verenigingen die nu nog niet zo ver zijn krijgen daarmee de tijd om de ideeën/behoeften inzichtelijk te krijgen. We voorkomen dat bepaalde verenigingen achterblijven en daarmee achter het net vissen.

In de periode 1 oktober tot en met 31 december 2020 kunnen verenigingen een subsidieaanvraag indienen voor het transformatiefonds sport.
Als niet het volledige subsidiebedrag wordt aangevraagd, wordt in 2021 gekeken of en hoe er een nieuwe rond plaats kan vinden.

Bijlage 2: Vitaliteitsonderzoek en participatieproces verenigingen

Eind 2018 heeft de Sport Federatie Berkelland een onderzoek afgerond naar de vitaliteit van Berkellandse sportverenigingen. De respons laat zien dat de organisatie- en financiële kracht van verenigingen behoorlijk afneemt. We zien dat de omgeving van verenigingen aan het veranderen is en men maakt zich zorgen over de toekomst. Zowel demografische ontwikkelingen als de aanhoudende verschuiving naar meer consumentengedrag van (potentiële) leden maakt dat verenigingen problemen krijgen met teruglopende leden- en vrijwilligersaantallen en de betaalbaarheid van de sport. Meer in detail worden uit het onderzoek de volgende conclusies getrokken:

- De ingezette afname van het aantal leden tussen 2014 en 2018 (5.7%) zet verder door naar 2023. - Men verwacht een afname van zo'n 15%. Afnemende ledenaantallen werken op meerdere vlakken door. Naast de opbrengsten van contributie nemen kantineopbrengsten en inkomsten uit sponsoring eveneens af. Hierdoor is er minder dekking op vaste kosten. Minder leden is minder netwerk, dus ook meer moeite om vrijwilligers te werven en te behouden
- Ongeveer een kwart van het aantal leden is actief als vrijwilliger (23.8%). 11.2% is actief als bestuurslid of commissielid en 12.6% zet zich in als trainer, coach of leider op sporttechnisch gebied. Verenigingen geven aan dat het lukt om vrijwilligers te vinden voor incidentele klussen. De belangstelling voor structurele inzet en verantwoordelijkheid neemt af. Meer dan de helft van de verenigingen geeft aan dat zij moeite hebben met het vinden van (deskundige) vrijwilligers voor structurele inzet en van (goede) trainers. Door afname van het aantal leden is de verwachting dat dit probleem groter wordt.
- De ervaren organisatiekracht ligt op dit moment rond het cijfer 7 en 60% van de verenigingen vindt zichzelf organisatorisch gezond. Positieve punten zijn: een grote inzet van vrijwilligers, ledenaanwas door nieuwe activiteiten en de aantrekkingskracht van een gemoderniseerde accommodatie. Verenigingen die zich organisatorisch ongezond achten noemen voornamelijk het niet of moeilijk kunnen invullen van vrijwilligerstaken. In de toekomst daalt het percentage clubs dat zichzelf organisatorisch gezond acht naar 35% en het gemiddelde naar een 6. De buitensport geeft zichzelf in de toekomst een onvoldoende. Men verwacht problemen met het vinden van nieuw bestuurlijk kader en een zware belasting van huidige vrijwilligers. Het in stand houden van de accommodatie en het voldoen aan wet- en regelgeving drukt zwaar op het aspect van het aangaan van verantwoordelijkheid.
- Op dit moment schatten verenigingen hun financiële positie positief in met een rapportcijfer 8 en vindt 75% zichzelf financieel gezond. Er zijn voldoende middelen om aan de verplichtingen te voldoen en er is een (kleine) reserve om tegenvallers op te vangen. Het overige percentage (25%) is minder positief over de financiële positie. Men ziet zich genoodzaakt tot bezuinigingen en/of contributieverhogingen en heeft vooral zorgen over financiële middelen voor groot onderhoud en investeringen in de toekomst.
- In de toekomst verwachten veel verenigingen problemen. 70% schat de toekomstige financiële positie als *on*gezond in en het gemiddelde cijfer daalt naar 6.1. Men maakt zich zorgen over beperkte financiële middelen voor grote toekomstige investeringen, duurder wordende trainers, teruglopende ledenaantallen, minder kantine inkomsten en minder sponsoring. Bijkomend probleem is de contributiestijging. Vergeleken met de bedragen in 2014 is de contributie voor een seniorlid in 2018 met 13.3% gestegen en voor een juniorlid zelfs met 20%. Ook hier zit een plafond aan.
- Verenigingen denken na over de toekomst. Men streeft ernaar om een stabiele club te worden en blijven zowel organisatorisch als financieel. Bijna de helft zoekt naar nieuwe doelgroepen en werkt aan de sportaccommodatie als een brede laagdrempelige sociale ontmoetingsplek. Iets minder dan de helft zoekt naar meer samenwerking met andere verenigingen. Een klein deel (20%) ziet mogelijkheden in het opleiden en of aantrekken van kwalitatief geschoold kader.

Vervolgbijeenkomsten met verenigingen

In navolging van het vitaliteitsonderzoek is er met de klankbordgroep van verenigingen verder gesproken over de probleemverkenning en nagedacht over de oplossingsrichting(en). In deze bijeenkomsten is het realiseren van een toekomstbestendige verenigingsstructuur als centrale doelstelling geformuleerd. Als aandachtspunten zijn genoemd:

- We willen onze verenigingen en voorzieningen op niveau houden. Toekomstbestendige en kwalitatief goede accommodaties zijn daarbij een voorwaarde;
- Er is behoefte aan maatwerkoplossingen per vereniging dan wel cluster van verenigingen;
- Nieuwe ontwikkelingen en brede maatschappelijke rol van verenigingen zijn een belangrijk speerpunt. Voor de klein(ere) verenigingen staat primair het versterken van de eigen organisatiekracht voorop;
- Ten aanzien van regie en eigenaarschap wordt aangegeven dat het belangrijk is om de rollen en verantwoordelijkheden van betrokken partijen te definiëren. De voorkeur gaat uit naar de gemeente die stimuleert, faciliteert en subsidieert (incidenteel dan wel structureel). Verenigingen pakken samen met de lokale en regionale ondersteuningsorganisaties (Sport Federatie Berkelland, Achterhoek in Beweging) de uitvoering op vanuit concrete doelstellingen. Procesondersteuning is noodzakelijk.

Onderstaande figuur laat het resultaat zien op de vraag; wat maakt verenigingen toekomstbestendig?

Op basis van bovenstaande criteria voor toekomstbestendigheid onderscheiden we de volgende 5 thema's:

- Leden & vrijwilligers;
- Financiële gezondheid;
- Visie & beleid;
- Accommodaties;
- Maatschappelijke rol.

Raadsvergadering

Dossiernummer	2075
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2019
Agendapunt	18
Omschrijving	Bespreekstuk / Nieuwbouw Integraal Kindcentrum en gymzaal het Simmelink

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergadering	10 december 2019

gemeente Berkelland

Zaaknummer : 246008

Raadsvergadering : 10 december 2019

Onderwerp : Nieuwbouw Integraal Kindcentrum en gymzaal het Simmelink

Collegevergadering : 5 november 2019
Portefeuillehouder : H.J. Bosman
Steller : L. Hutten tel: : 0545-250 250

Te nemen besluit:

1. Een krediet van € 2.710.027,- beschikbaar stellen voor de nieuwbouw van het schoolgedeelte voor Integraal kindcentrum (IKC) het Simmelink, die voldoet aan de eisen van een Bijna Energie Neutraal Gebouw (BENG).
2. Een krediet van € 424.226,- beschikbaar stellen voor de voorfinanciering van de nieuwbouw van de kinderopvang van IKC het Simmelink, die voldoet aan de eisen van een Bijna Energie Neutraal Gebouw (BENG).
3. Een krediet van € 1.116.542,- beschikbaar stellen voor de nieuwbouw van de gymzaal voor IKC het Simmelink, die voldoet aan de eisen van een Bijna Energie Neutraal Gebouw (BENG).
4. Een krediet van € 145.772,- beschikbaar stellen om extra duurzaamheidsmaatregelen te treffen zodat IKC het Simmelink gebouwd kan worden volgens de eisen van een Energie Neutraal Gebouw (ENG).
5. Een krediet van € 302.500,- beschikbaar stellen voor onderzoek, het participatietraject met de buurt en de herontwikkeling van de vrijkomende ruimte.
6. Voor de dekking van de kredieten genoemd onder beslispunt 1 tot en met 5 ter hoogte van € 4.699.067,- vanaf de begroting van 2022 een netto kapitaallast opnemen van € 51.004,- voor de realisatie van vervangende nieuwbouw voor IKC Het Simmelink.
7. Een krediet beschikbaar stellen van € 1.443.887,- voor sloopkosten en het afboeken van boekwaardes en dit bedrag dekken uit de reserve Onderwijshuisvesting.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

Op 29 augustus 2019 heeft Delta Scholengroep een gewijzigde huisvestingsaanvraag voor IKC het Simmelink ingediend. De aanvraag betreft de nieuwbouw van IKC het Simmelink, inclusief een gymzaal, op locatie Ketterinksteeg 2c in Eibergen. Met de aanvraag speelt Delta Scholengroep in op de demografische ontwikkelingen en willen ze het Rooms-katholieke onderwijs in Eibergen toekomstbestendig maken. Daarnaast wordt een stap gezet in de realisatie van een toekomstbestendig Integraal Kindcentrum (IKC) met een doorgaande ontwikkellijn voor 2 tot 12-jarigen in Eibergen. Dit is een uitwerking van de op 30 juni 2015 door u vastgestelde visie ‘Toekomstgericht primair onderwijs Berkelland’.

Argumentatie:

1.1. *Onderwijshuisvesting is een wettelijke taak*
De gemeente Berkelland is verantwoordelijk voor de onderwijshuisvesting op haar grondgebied. De aanvraag is getoetst aan de verordening ‘Voorzieningen huisvesting onderwijs 2019’.

1.2. *De aanvraag sluit aan op de visie en ontwikkelingen in Berkelland*
De huisvestingsaanvraag past in het op 30 juni 2015 vastgestelde visiedocument

---

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering
Afhandelingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 bespreekstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen
0

'Toekomstgericht Primair Onderwijs Berkelland' om per kern te komen tot samenhangende voorzieningen op school en in de wijk voor 2 tot 12-jarigen op het gebied van onderwijs, opvang en vrijetijdsbesteding. Deze aanvraag past binnen de totale ontwikkeling van het onderwijs in Eibergen, die in gang gezet is met de nieuwbouw van het Sterrenpalet en deel uit maakt van het Integraal Huisvestingsplan (zomer 2020).

1.3. *Nieuwbouw heeft de voorkeur boven renovatie*
We hebben een renovatiescan van de bestaande schoolgebouwen laten uitvoeren. Daaruit is gebleken dat het ruimtelijk en technische programma van IKC het Simmelink in de gebouwen te realiseren is. Het realiseren van het functionele programma is echter belangrijker voor IKC het Simmelink. Dit is niet (voldoende) mogelijk binnen de bestaande schoolgebouwen. Daarnaast vraagt renovatie een hoge financiële investering en zijn duurzaamheidsmaatregelen beter toe te passen bij nieuwbouw dan bij renovatie. Dit, in combinatie met het niet kunnen realiseren van het functionele programma, leidt ertoe dat nieuwbouw de voorkeur heeft boven renovatie.

1.4. *Er wordt gebouwd voor 175 leerlingen*
In de huisvestingsaanvraag gaat IKC het Simmelink uit van de bouw van een onderwijsvoorziening voor 200 leerlingen. Bij het bepalen van de leerlingenaantallen gaan wij uit van de prognoses van MOOZ. MOOZ is een onderzoeksbureau dat beleidsonderzoek doet en advies levert en leerlingenprognoses opstelt. De meest recente prognose (2019) gaat uit van 176 leerlingen in 2019, daarna volgt een lichte daling, met vervolgens een stijging naar 176 leerlingen in 2033. Op 1 oktober 2019 had het Simmelink 157 leerlingen. Dit daadwerkelijke leerlingenaantal is minder dan het leerlingenaantal uit de prognoses van MOOZ (2019). Deze daling wordt mogelijk veroorzaakt doordat de nieuwbouw van het Sterrenpalet in Eibergen leerlingen kan aantrekken die normaliter naar het Simmelink zouden gaan. De praktijk laat zien dat nieuwbouw van een school vaak een aanzuigende werking heeft. Het verschil tussen 200 leerlingen, waarvoor IKC het Simmelink een aanvraag indient, en het huidige leerlingenaantal van 157 leerlingen is groot. Daarom stellen we voor om te bouwen voor 175 leerlingen. Dit komt overeen met de prognoses van MOOZ (2019). Als het huidige leerlingenaantal licht groeit, is dit op te vangen in een gebouw voor 175 leerlingen. Een gebouw voor 175 leerlingen vangt daarnaast het ruimtegebrek op dat het Sterrenpalet nu heeft. Door de grote groei in leerlingen op het Sterrenpalet is er niet voldoende ruimte (er is gebouwd voor 230 leerlingen en ze hadden op 1 oktober 2019 278 leerlingen). Als de leerlingenaantallen zich met de nieuwbouw van het Simmelink gaan stabiliseren kan dit in een school voor 175 leerlingen opgevangen worden. De ruimtebehoefte van een school voor 175 leerlingen is 1080 m².

1.5. *Vergoeding vindt plaats op basis van de normbedragen van de VNG*
Conform het raadsbesluit 'Onderwijshuisvesting' van 19 maart 2019 volgen en werken we met normbedragen per m² voor de (ver)nieuwbouw van schoolgebouwen zoals voorgesteld door de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). Het normbedrag voor 2019 is € 2.147,55 per m² en gaat uit van Bouwbesluit 2012 Frisse Scholen B. De gemeente is wettelijk verplicht om de bouw van een school mogelijk te maken die aan deze eisen voldoet. Maar de verwachting is dat er in 2020 een nieuw Bouwbesluit komt, waardoor de eisen bijgesteld worden naar 'Bijna Energie Neutraal Gebouw' (BENG). Dit leidt waarschijnlijk tot hogere bouwkosten. De bouw van IKC het Simmelink begint naar verwachting pas als het nieuwe bouwbesluit is ingegaan. Daarom, en vanwege de ambities van de gemeente Berkelland om in 2030 energieneutraal te zijn, stellen we voor om een krediet beschikbaar te stellen waarmee volgens de BENG-eisen gebouwd kan worden. De normbedragen van de VNG die horen bij Bouwbesluit 2020 zijn nog niet bekend. Om toch tot een reëel normbedrag te komen hebben we een marktconsultatie laten uitvoeren om te bepalen hoeveel procent het meer kost om een school volgens BENG normen te bouwen in plaats van volgens de normen 'Frisse Scholen B'. Uit de marktconsultatie is gebleken dat dit ongeveer 19% extra kost. Daarom stellen we voor de normvergoeding met 19% te verhogen om zo een krediet vast te kunnen stellen

waarvoor een BENG-voorziening gebouwd kan worden. De BENG-normvergoeding wordt daarmee € 2.555,58,- per m². De totale normvergoeding voor de bouw van het onderwijsgedeelte van IKC het Simmelink bedraagt dan € 2.760.027,-. U heeft al een voorbereidingskrediet van € 50.000,- verstrekt, dus dit bedrag moet in mindering gebracht worden op de normvergoeding. Voor het onderwijsgedeelte leidt dit tot een resterende kredietaanvraag van € 2.710.027,-. Zie voor de berekening van de normvergoeding de toelichting bij dit voorstel.

2.1. *De aanvraag voor de voorfinanciering van de nieuwbouw van de kinderopvang sluit aan bij de onderwijsvisie van de gemeente Berkelland*
De huisvestingsaanvraag past in het op 30 juni 2015 vastgestelde visiedocument 'Toekomstgericht Primair Onderwijs Berkelland' om per kern te komen tot samenhangende voorzieningen op school en in de wijk voor 2 tot 12-jarigen op het gebied van onderwijs, opvang en vrijetijdsbesteding. Dit versterkt een doorgaande ontwikkellijn. In het raadsbesluit 'Onderwijshuisvesting' van 19 maart 2019 heeft u deze ambitie herbevestigd door te besluiten de oppervlakte voor de kinderopvang voor te financieren, zodat het bouwen van Integrale kindcentra mogelijk wordt.

2.2. *Vergoeding vindt plaats op basis van de normbedragen van de VNG*
De kinderopvang deelt het gebouw samen met de school. Daarom is het wenselijk dat de voorfinanciering op dezelfde manier gefinancierd wordt als de school. Hiermee kan voorkomen worden dat er binnen één gebouw volgens verschillende standaarden gebouwd wordt vanwege verschillende vergoedingen. Daarom wordt de voorfinanciering van de kinderopvang ook bepaald volgens de normvergoeding van de VNG. Hiervoor geldt dezelfde argumentatie als genoemd onder argument 1.5. De hoogte van de normvergoeding BENG bedraagt € 2.555,58,- per m². Het totaal krediet voor de voorfinanciering van de kinderopvang van 166 m² is € 424.226,-.

3.1. *Een gymzaal op het Simmelink blijft noodzakelijk*
Basisschool 't Simmelink is hoofdgebruiker van gymzaal 't Simmelink. Daarnaast wordt er gebruik van gemaakt door andere gebruikers. De fietsafstand naar de Pickerhal is groot voor de leerlingen (met name voor leerlingen uit de onderbouw). Met het oog hierop is het zeer wenselijk dat er een gymzaal op 't Simmelink blijft bestaan. In het haalbaarheidsonderzoek dat uitgevoerd gaat worden naar de binnensport in Eibergen en bij de toekomstvisie op de Pickerhal wordt rekening gehouden met deze gymzaal. Wij voorzien hierin geen concurrentie voor de Pickerhal omdat er voldoende aanbod is voor nog een sportaccommodatie (lees Pickerhal).

3.2. *Uitkomst stedenbouwkundige verkenning*
De stedenbouwkundige verkenning heeft aangetoond dat locatie Ketterinksteeg 2c (voormalige Julianaschool) en 2d (gymzaal 't Simmelink) het meest geschikt zijn voor de nieuwbouw van IKC het Simmelink. Als de huidige gymzaal blijft staan beperkt dit het ontwerp voor nieuwbouw van IKC het Simmelink.

3.3. *Natuurlijk moment om een toekomstbestendige gymaccommodatie te bouwen*
De gymzaal aan de Ketterinksteeg 2d is eigendom van en in beheer en exploitatie van de gemeente Berkelland. De gymzaal is gedateerd (1980) en is niet duurzaam. De meerjaren onderhoudsplanning laat zien dat de gemeente de komende jaren ongeveer € 113.000,- moet investeren in technische installaties en € 10.000,- per jaar in het onderhoud. Daarnaast zou het eventueel verduurzamen van de accommodatie ± € 360.000,- kosten. Door gelijk met de nieuwbouw van IKC het Simmelink een nieuwe gymzaal te realiseren creëren we een toekomstbestendige accommodatie. Dit sluit aan bij het collegeprogramma 'Sport is meer!'.

3.4. *Natuurlijk moment om de gymzaal af te stoten*
Omdat de aanvraag voor nieuwbouw van IKC het Simmelink binnenkwam en we oog hebben voor toekomstbestendigheid van onze gymzalen, hebben we gekeken of er een

slimme combinatie gemaakt kon worden tussen beide voorzieningen. IKC het Simmelink heeft aangegeven dat ze de bouw, onderhoud en exploitatie van de gymzaal op zich wil nemen. Dit betekent dat de gemeente de accommodatie af kan stoten, wat aansluit bij de visie van de gemeente ten aanzien van (de exploitatie) van sportaccommodaties. Voor het beheer en de exploitatie van de gymzaal ontvangt de stichting een genormeerde bijdrage bewegingsonderwijs van de gemeente. De bijdrage is afhankelijk van het aantal groepen op de school. IKC het Simmelink zal deze bijdrage ontvangen als ze verantwoordelijk wordt voor de gymzaal. Als IKC het Simmelink nu al verantwoordelijk zou zijn voor de exploitatie, het beheer en onderhoud, zou de bijdrage € 8.913,42 per jaar zijn.

3.5. De maatvoering van de huidige gymzaal voldoet niet

IKC het Simmelink heeft een aanvraag ingediend voor de nieuwbouw van een gymzaal met een speelvloer van 308 m². Dit omdat de afmeting van de huidige speelzaal 200 m² is en dit te klein is om goed bewegingsonderwijs te kunnen geven en 308 m² hiervoor de ideale grootte is. We onderschrijven dat de huidige maatvoering inderdaad niet voldoende is om goed bewegingsonderwijs te geven. Volgens de VNG normen, zoals opgenomen in onze verordening 'Voorzieningen huisvesting onderwijs 2019', moet een speelvloer van 252 m² voldoende zijn in een nieuwe gymzaal. Daarom stellen we voor een gymzaal te bouwen die overeen komt met de maatvoering uit onze verordening. De oppervlakte van de speelvloer is dan 252 m². Voor sportverenigingen die nu al gebruik maken van de gymzaal blijft de gymzaal geschikt. Voor verenigingen waarvoor een groter vloeroppervlakte noodzakelijk is, is ruimte in de Pickerhal.

3.6. Vergoeding op basis van de normbedragen van de VNG

In de verordening 'Voorzieningen huisvesting onderwijs 2019' staat opgenomen dat de normvergoeding voor een gymzaal met een netto speeloppervlakte van 252 m² € 1.084.021,- bedraagt. Deze vergoeding gaat uit van de bouw van een gymzaal die aan Bouwbesluit 2012 Frisse Scholen B voldoet. In lijn met de argumentatie bij argument 1.5 stellen we voor om de VNG normvergoeding Frisse Scholen B om te rekenen naar een normvergoeding BENG op basis van marktconsultatie. Uit de marktconsultatie blijkt dat het 3% extra kost om een gymzaal te bouwen die aan de BENG-normen voldoet in plaats van aan de Frisse Scholen B normen (zie ook de toelichting). De normvergoeding voor een gymzaal met een speelvloer van 252 m² die aan de BENG-eisen voldoet is € 1.116.5412,-.

4.1. BENG wordt de norm en ENG de ambitie

Op 19 maart 2019 heeft u via het raadsvoorstel 'Onderwijshuisvesting' besloten om te streven naar een zo hoog mogelijk niveau van duurzaamheidsmaatregelen, richting de norm Energie Neutraal Gebouw (ENG). Dit draagt bij aan de doelstelling 'Berkelland Energieneutraal 2030'. Uitgangspunt was dat eventueel (extra) exploitatievoordeel voor schoolbesturen als gevolg van deze extra maatregelen in principe terugvloeit naar de gemeente. Tijdens dit project is gebleken dat het niet mogelijk is uit te rekenen wat het exploitatievoordeel voor schoolbesturen is. Dit komt door toekomstige factoren, zoals gasprijzen en onderhoudskosten van de installaties, die niet in te schatten zijn. Ook kunnen we niet bepalen wat exact het verschil is tussen exploitatie van een BENG en ENG gebouw. Omdat eventueel (extra) exploitatievoordeel voor schoolbesturen niet bepaald kan worden, kan het ook niet terugvloeien naar de gemeente. Daarnaast is het zelfs mogelijk dat een ENG gebouw qua exploitatie geen voordeel oplevert ten opzichte van een BENG gebouw. Daarom stellen we voor de investering om naar een ENG-voorziening te gaan als extra investering van de gemeente te zien, waarmee we bijdragen aan de ambitie Energieneutraal Berkelland 2030.

4.2. ENG vergoeding op basis van marktconsultatie

Zoals genoemd onder argument 1.5 heeft marktconsultatie uitgewezen met welk percentage de VNG-norm verhoogd moet worden om een school en kinderopvang te bouwen die aan de BENG eisen voldoen. Om te bepalen welke extra investering er nodig

is om een ENG voorziening te bouwen, is ook een marktconsultatie gedaan. De extra investering om de gymzaal aan de ENG-eisen te laten voldoen in plaats van aan de BENG-eisen is bepaald aan de hand van de marktprijzen. In totaal komt de extra investering voor de bouw van IKC het Simmelink, inclusief gymzaal, die aan de ENG-eisen voldoet op € 145.772,-. Zie de toelichting voor de berekening hiervan.

5.1. Terreininrichtingskosten inclusief participatieproces
De buurt is nauw betrokken bij het tot stand komen van de visie en ambities van IKC het Simmelink. Vanuit het wijk- en kerngericht werken is het de ambitie om het vrijkomende gebied in samenspraak met de buurt opnieuw te ontwerpen en in te richten. Voor de inrichting van het terrein wordt € 302.500,- aan kosten geraamd. Deze kosten bestaan onder andere uit kosten voor onderzoek, inrichting, verlichting en het participatieproces.

6.1. Jaarlijkse lasten investering opnemen vanaf begroting 2022
De kapitaalslasten van de investering ter hoogte van € 51.004,- worden opgenomen in de begroting vanaf het jaar volgend op het jaar waarin de bouw gereed is. De verwachting is dat de bouw wordt afgerond in 2021, dus vanaf 2022 moeten de kapitaalslasten gedekt worden in de begroting.

7.1. Inzet onderwijsreserve
De onderwijsreserve mag ingezet worden voor onder andere de sloopkosten en afwaardering van de boekwaarden. Op het Simmelink staan drie scholen en een gymzaal aan de Ketterinksteeg. Deze scholen en de gymzaal moeten gesloopt worden en de boekwaarden moeten afgewaardeerd worden. De onderwijsreserve bedroeg op 1 januari 2019 € 7.000.000,-.

Kanttekeningen en risico's

1.1. De BENG en ENG normbedragen zijn gebaseerd op marktconsultatie omdat de BENG normbedragen van de VNG nog niet bekend zijn. De marktconsultatie is gebaseerd op voorlopige BENG eisen, omdat de definitieve BENG eisen nog niet bekend zijn. Het krediet wat we beschikbaar stellen om een BENG-voorziening te bouwen, is het bedrag waarvoor IKC het Simmelink de voorziening moet bouwen. Achteraf zal er geen verrekening plaatsvinden. Zowel de gemeente als IKC het Simmelink lopen hierdoor een risico, omdat de BENG normbedragen die de VNG gaat adviseren zowel hoger, als lager kunnen uitvallen. Als het BENG normbedrag van de VNG lager uitvalt dan het BENG normbedrag op basis van marktconsultatie, loopt de gemeente het risico meer te financieren dan op basis van de VNG BENG norm zou moeten. Andersom loopt IKC het Simmelink het risico dat ze minder BENG normvergoeding van de gemeente ontvangen dan ze volgens de toekomstige BENG normen van de VNG zouden ontvangen. IKC het Simmelink is hiervan op de hoogte en is bereid dit risico te nemen. De verwachting is dat het BENG normbedrag van de VNG in de loop van 2020 bekend wordt. Hierop wachten zou het proces enorm vertragen. Door het krediet op basis van marktconsultatie beschikbaar te stellen hoeft er achteraf geen verrekening plaats te vinden en loopt het proces geen vertraging op.

1.2. Het bouwheerschap ligt bij stichting IKC het Simmelink maar wij houden nauw toezicht op het verloop van het proces, waaronder de aanbesteding, en de inzet van onze financiële middelen om zo de gemeentelijke risico's zo klein mogelijk te houden.

1.3. De gemeente Berkelland ontvangt een (niet geoormerkte) bijdrage voor de onderwijshuisvesting in het Gemeentefonds. De normvergoedingen van de VNG voor 2019 zijn met 40% verhoogd, omdat de normvergoedingen niet meer aansloten bij de marktprijzen. Deze verhoging is echter niet meegenomen in onze uitkering via het Gemeentefonds. Ook voor de extra investering om een onderwijsvoorziening te bouwen die aan de BENG of ENG eisen voldoet wordt de gemeente niet via het Gemeentefonds gecompenseerd.

2.1 Basisschool het Simmelink en kinderopvang Humanitas werken op dit moment al samen en hebben een intentieverklaring ondertekend waaruit blijkt dat ze het voornemen hebben samen een Integraal kindcentrum te starten. Er is echter nog

geen sprake van een daadwerkelijke samenwerkingsovereenkomst. Deze samenwerkingsovereenkomst wordt ondertekend voordat de bouw start.

3.1 Uit de financiële doorrekening moet blijken of IKC het Simmelink de bouw, exploitatie en het beheer van de gymzaal op zich wil nemen. Dit kan pas berekend worden tijdens de ontwerpfase van het project. Mocht blijken dat stichting IKC het Simmelink de bouw, exploitatie en het beheer niet op zich kan nemen, kan de gemeente de bouw en het beheer op zich nemen. IKC het Simmelink is voornemens om het voorstel door te laten gaan.

4.1 De kapitaalslasten van de investering worden opgenomen in de begroting vanaf 2022. Hierdoor neemt het verwachte gemeentelijk tekort toe. Dit betekent een extra bezuinigingsopdracht.

Financiën

Hieronder wordt per onderdeel aangegeven wat de kredieten zijn op basis van Frisse Scholen, B, BENG en ENG. De uitgebreide berekening van de bedragen zijn terug te vinden in de toelichting.

Normvergoeding school op basis van

- Frisse Scholen B € 2.319.351,-
- Bijna Energie Neutraal Gebouw € 2.760.027,-
- Energie Neutraal Gebouw € 2.842.828,-

Normvergoeding kinderopvang op basis van

- Frisse Scholen B € 356.493,-
- Bijna Energie Neutraal Gebouw € 424.226,-
- Energie Neutraal Gebouw € 436.953,-

Normvergoeding gymzaal (conform verordening 252 m²) op basis van

- Frisse Scholen B € 1.084.021,-
- Bijna Energie Neutraal Gebouw € 1.116.542,-
- Energie Neutraal Gebouw € 1.166.786,-

Terreininrichtingskosten

Het krediet van € 302.500,- is nodig voor onderzoek, het participatietraject met de buurt en de herontwikkeling van de vrijkomende ruimte. Dit krediet is als volgt opgebouwd:

- Onderzoekskosten € 10.000,-
- Inrichting terrein € 175.000,-
- Openbare verlichting € 25.000,-
- Klimaatadaptatie/water afkoppeling € 50.000,-
- Participatietraject buurt € 17.500,-
- Aanpassing infrastructuur € 25.000,- +

  € 302.500,-

Voor de bouw van de school gaan we minimaal uit van een BENG vergoeding van € 2.760.027,-. U heeft al een voorbereidingskrediet van € 50.000,- verstrekt, dus dit bedrag moet in mindering gebracht worden op de normvergoeding. Voor het onderwijsgedeelte leidt dit tot een resterende kredietaanvraag van € 2.710.027,-.

Totale nieuwe voorgestelde investering IKC het Simmelink

- Onderwijsgedeelte BENG € 2.710.027,-
- Kinderopvang BENG € 424.226,-
- Gymzaal 252 m² BENG € 1.116.542,-
- Extra investering BENG -> ENG € 145.772,-
- Terreinrichtingskosten € 302.500,- +
- Totaal € 4.699.067,-

Door de sloop van de verschillende gebouwen is er sprake van vrijval van kapitaallasten. Dit in relatie tot de totale investering voor IKC het Simmelink leidt tot een nieuwe jaarlijkse netto kapitaallast vanaf 2022 van € 51.004,-.

We gaan proberen in aanmerking te komen voor subsidies, zoals Steengoed Benutten. Omdat het nog niet zeker is dat we deze daadwerkelijk toegekend krijgen, is hier in de doorrekening van de kapitaallasten nog geen rekening mee gehouden.

Communicatie
We communiceren hierover via de gebruikelijke kanalen, zoals Berkelbericht, de website, social media, een persbericht en een persgesprek.

Initiatief, participatie en rol gemeente
Er is constructief en intensief overleg gevoerd met het bestuur van Delta Scholengroep over deze huisvestingsaanvraag. Ook Humanitas is betrokken, als potentiële kinderopvangpartner voor het vormen van het integraal kindcentrum.

In het voortraject zijn bijeenkomsten georganiseerd voor de buurtbewoners, om ze op de hoogte te brengen van de ontwikkelingen, te spreken over hoe zij de functie van de school zien en hoe zij de omgeving het liefst zien. In het vervolgtraject zullen ze ook bij de ontwerpfase betrokken worden.

Planning en evaluatie
Na toekenning van het krediet zal IKC het Simmelink de bouwopdracht in 2020 verstrekken. In de voorlopige planning staat de verhuizing naar de nieuwe locatie gepland voor het schooljaar 2021/2022.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

gemeente Berkelland

Raadsvergadering : 10 december 2019

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 5 november 2019;

b e s l u i t :

1. een krediet van € 2.710.027,- beschikbaar te stellen voor de nieuwbouw van het schoolgedeelte voor integraal kindcentrum (IKC) het Simmelink, die voldoet aan de eisen van een Bijna Energie Neutraal Gebouw (BENG);
2. een krediet van € 424.226,- beschikbaar te stellen voor de voorfinanciering van de nieuwbouw van de kinderopvang van IKC het Simmelink, die voldoet aan de eisen van een Bijna Energie Neutraal Gebouw (BENG);
3. een krediet van € 1.116.542,- beschikbaar te stellen voor de nieuwbouw van de gymzaal voor IKC het Simmelink, die voldoet aan de eisen van een Bijna Energie Neutraal Gebouw (BENG);
4. een krediet van € 145.772,- beschikbaar te stellen om extra duurzaamheidsmaatregelen te treffen zodat IKC het Simmelink gebouwd kan worden volgens de eisen van een Energie Neutraal Gebouw (ENG);
5. een krediet van € 302.500,- beschikbaar te stellen voor onderzoek, het participatietraject met de buurt en de herontwikkeling van de vrijkomende ruimte.
6. voor de dekking van de kredieten genoemd onder beslispunt 1 tot en met 5 ter hoogte van € 4.699.067,- in de begroting van 2022 een netto kapitaallast op te nemen van € 51.004,- voor de realisatie van vervangende nieuwbouw voor IKC Het Simmelink;
7. een krediet beschikbaar te stellen van € 1.443.887,- voor sloopkosten en het afboeken van boekwaardes en dit bedrag dekken uit de reserve Onderwijshuisvesting.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van
10 december 2019

de griffier, de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp **:** Nieuwbouw Integraal Kindcentrum en gymzaal het Simmelink

Kern Eibergen
De onderwijsvisie voor Eibergen is gebaseerd op de visie van schoolbesturen en voorschoolse partners op de ontwikkeling van drie onderwijsvoorzieningen met een eigen identiteit en evenwichtige spreiding over de kern. Daarmee wordt voldaan aan uw wens, en de wens van de inwoners, voor een gevarieerd onderwijsaanbod in Berkelland.

Begin 2019 is de vernieuwbouw van het Sterrenpalet aan de Prins Bernhardstraat afgerond. Nu is de realisatie van een Rooms-katholieke onderwijsvoorziening aan de Ketterinksteeg aan de beurt, vooruitlopend op het Integraal Huisvestingsplan. Samen met het schoolbestuur is er gekozen voor een integrale gebiedsbenadering, omdat drie onderwijslocaties vervangen worden door één locatie. Daarom is in het voortraject niet alleen gekeken naar de invulling van de onderwijshuisvoorziening, maar ook naar hoe de voorziening het ‘hart’ van de wijk kan worden. Hiervoor zijn verschillende bijeenkomsten georganiseerd waar school, buurt en andere belangstellenden aanwezig waren.

Het schoolbestuur heeft een visiedocument opgesteld, waarin de onderwijsambities en doelen vertaald zijn naar een huisvestingsconcept met relatieschema, omschrijving van de functionele ruimten en een ruimtestaat. Daarnaast is er een renovatiescan en stedenbouwkundig onderzoek uitgevoerd en loopt er een flora- en fauna onderzoek.

De bijeenkomsten hebben samen met het visiedocument geleid tot een startnotitie die de onderlegger is voor de huisvestingsaanvraag die Delta Scholengroep op 29 augustus 2019 heeft ingediend.

<u>Samenvatting van de aanvraag</u>
- Uit de renovatiescan blijkt dat renovatie van één van de drie bestaande schoolgebouwen functioneel, technisch en financieel niet verantwoord is. Daarom doet Delta Scholengroep een aanvraag voor nieuwbouw.
- In de nieuwbouw zal het Simmelink hoofdgebruiker zijn. Ze willen samen met Stichting Kinderopvang Humanitas een integraal kindcentrum (IKC) starten.
- De beoogde locatie voor de vervangende nieuwbouw is Ketterinksteeg 2c, de voormalige locatie van de Julianaschool.
- Het Simmelink vraagt om de bouw van een voorziening van 1372 m². Hiervan is 1206 m² bedoeld voor de school, dit is de oppervlakte voor een voorziening voor 200 leerlingen. Daarnaast vragen ze 166 m² voor de kinderopvang.
- Onderdeel van de vervangende nieuwbouw is een nieuw te realiseren gymzaal van ongeveer 530 m², met een speelvloer van 308 m².

Beoordeling aanvraag IKC het Simmelink
Aan de Ketterinksteeg staan drie schoolgebouwen uit 1980. Twee van de drie schoolgebouwen staan leeg (Ketterinksteeg 2a en 2c) en zijn eigendom van de gemeente. De derde school, het Simmelink (voorheen de Schakel), aan de Ketterinksteeg 2b is nog in gebruik. Verder staat er aan de Ketterinksteeg 2d een gymzaal. Deze gymzaal is in eigendom en beheer en exploitatie van de gemeente. De gymzaal is gedateerd (1980) en is niet duurzaam. Daarnaast voldoet het met een speelvloer van 200 m² niet aan de maatvoering die de Koninklijke Vereniging voor Lichamelijk onderwijs (KVLO) adviseert (een speelvloer van 308 m²).

De gemeente moet de komende jaren ongeveer € 113.000,- investeren in vervanging van de technische installatie en de komende tien jaar jaarlijks € 10.000,- in onderhoud. Tot slot zou het eventueel verduurzamen van de gymzaal ± € 360.000,- kosten. Voor het in stand houden van een gedateerde gymzaal is dus een flinke investering nodig.

Wat maakt deze aanvraag bijzonder?
Omdat de gymzaal gedateerd en niet duurzaam is en de gemeente er de komende jaren flink in moet investeren dient zich een natuurlijk moment aan om na te denken over de toekomstbestendigheid van de gymzaal. Dit sluit aan bij het collegeprogramma '*Sport is meer!'.* De aanvraag voor nieuwbouw van IKC het Simmelink heeft ertoe geleid dat de vraag rond toekomstbestendigheid van de gymzaal relevant werd. Daarom is gekeken of er een slimme combinatie gemaakt kan worden tussen beide voorzieningen. Dit heeft tot een integrale maatwerkoplossing voor een brede onderwijsvoorziening met gymzaal geleid.

IKC het Simmelink ziet de te realiseren gymzaal als welkome aanvulling op het IKC. Ze heeft dan ook aangegeven dat ze het bouwheerschap voor de gehele nieuwbouw, zowel IKC als gymzaal, op zich wil nemen. Daarnaast is ze bereid de exploitatie en het onderhoud van de gymzaal op zich te nemen.

IKC het Simmelink zal uit drie onderdelen (onderwijs, kinderopvang en gymzaal) bestaan. De wens is om integraal gebruik te maken van de voorzieningen. De kinderopvang gaat een deel van het gebouw huren, maar een schoolbestuur mag daar wettelijk geen rol in vervullen. Om dit toch mogelijk te maken richt IKC het Simmelink een stichting op, stichting IKC het Simmelink. Door oprichting van deze stichting worden mogelijke problemen rond verhuur aan de kinderopvang of uitdagingen in beheer, exploitatie en dagelijks gebruik opgevangen.

In de stichting zitten twee bestuurders van Delta Scholengroep. Omdat de gymzaal ook onder de verantwoordelijkheid van de stichting valt, zal de gemeente (tijdelijk) ambtelijk vertegenwoordigd zijn in de stichting. De gemeente wil het liefst geen actieve bemoeienis, behalve rond de roostering en tarieven. Door zitting te nemen in de stichting kunnen de kwaliteitsvoorwaarden, tarieven en openingstijden bewaakt worden en kan gevolgd worden of de stichting aan de voorwaarden voldoet.

Voor de bouw van IKC het Simmelink en de gymzaal doet de gemeente Berkelland zaken met stichting IKC het Simmelink. Voorheen deed de gemeente rechtstreeks zaken met schoolbesturen. Bij de bouw van IKC het Sterrenpalet heeft de gemeente zaken gedaan met VCO Oost-Nederland. De kinderopvangorganisatie is daar integraal onderdeel van. In het geval van IKC het Simmelink is de kinderopvang geen onderdeel van de Delta Scholengroep. Daarom wordt de stichting opgericht en doen we zaken met deze stichting.

Stichting IKC het Simmelink zal een jaarlijks genormeerde bijdrage bewegingsonderwijs van de gemeente ontvangen voor de exploitatie en het onderhoud en beheer van de gymzaal. Deze bijdrage bestaat uit een vaste bijdrage voor de exploitatie, het beheer en onderhoud en een variabel bedrag afhankelijk van het aantal bovenbouwgroepen dat gebruik maakt van de gymzaal. IKC het Simmelink maakt aanspraak op deze vergoeding vanaf het moment dat de gymzaal in gebruik genomen wordt. Ter indicatie: als de nieuwe gymzaal op dit moment in gebruik genomen zou worden, zou de bijdrage € 8.913,42 per jaar zijn. Door indexeringen zal dit bedrag iets afwijken op het moment dat de gymzaal in gebruik genomen wordt.

- Vaste vergoeding (>252 m²) = € 3.442,77
- Variabele vergoeding = (6 groepen x 1,5 klokuur x € 607,85) € 5.470,65 +
- Totaal vergoeding 2019 (ter indicatie) € 8.913,42

Er wordt nog een samenwerkingsovereenkomst opgesteld tussen stichting IKC het Simmelink en de gemeente om zaken als het financieringsmodel, regeling rond de tarieven van de gymzaal, kwaliteitseisen rondom onderhoud, beheer en materialen en roostering van gebruik vast te leggen. De uitwerking van het financiële beheermodel zal niet leiden tot een aanvullende kredietaanvraag.

In deze constructie verandert de rol van de gemeente van eigenaar en beheerder in die van subsidient en partner. Dit sluit aan op de visie van de gemeente ten aanzien van (de exploitatie van) sportaccommodaties.

Leerlingenprognoses
De hoogte van de normvergoeding is afhankelijk van de leerlingenprognose van de betreffende school. De ruimtebehoefte wordt bepaald met de leerlingenprognose. IKC het Simmelink vraagt krediet aan voor de bouw van een school voor 200 leerlingen. Wij bepalen de ruimtebehoefte van een school aan de hand van prognoses van MOOZ. De meest recente prognose (2019) gaat uit van 176 leerlingen in 2019, daalt daarna licht en stijgt dan weer tot 176 leerlingen in 2033.

Op 1 oktober 2019 had het Simmelink 157 leerlingen. Deze daling wordt mogelijk veroorzaakt doordat de nieuwbouw van het Sterrenpalet in Eibergen leerlingen heeft aangetrokken die normaliter naar het Simmelink zouden gaan. De verwachting is dat dit wellicht ook het geval zal zijn als de nieuwbouw van IKC het Simmelink klaar is. Daarom gaan we uit van de prognoses van MOOZ 2019 en kan er in een school voor 175 leerlingen nog licht gegroeid worden ten opzichte van het huidige leerlingenaantal.

Ruimtebehoefte IKC het Simmelink
De ruimtebehoefte voor een school voor basisonderwijs wordt bepaald aan de hand van het aantal leerlingen en is inclusief een speellokaal van 90 m². De genormeerde ruimtebehoefte voor 175 leerlingen is 1080 m². De kinderopvang heeft een oppervlak van 166 m² nodig. De totale ruimte behoefte komt daarmee uit op 1246 m².

Naast de ruimtebehoefte voor de onderwijsvoorziening, geldt er ook een minimum terreinoppervlakte voor het verharde gedeelte (speelplaats). Het minimale terreinoppervlakte bedraagt 3m² per leerling, met een minimum van 300 m² netto. Voor een school met 175 leerlingen volstaat een verhard gedeelte van 525 m². Kosten hiervoor zijn meegenomen in de terreininrichtingskosten.

Vergoeding onderwijsvoorziening en kinderopvang

Ruimtebehoefte
De ruimtebehoefte voor 175 leerlingen is 1080 m² bruto vloeroppervlak.
- 200 m² + 5,03 x 175 leerlingen = 1080 m².
- Het bruto vloeroppervlak wordt voor de berekening van de normvergoeding onderverdeeld in:
    - 350 m² vaste voet.
    - 730 m² overig oppervlak.

Vergoeding vindt plaats op basis van de VNG normen
Conform het raadsbesluit ‘Onderwijshuisvesting’ van 19 maart 2019 volgen en werken we met de normbedragen per m² voor de (ver)nieuwbouw van schoolgebouwen zoals voorgesteld door de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). Deze normbedragen zijn opgenomen in de verordening ‘Voorzieningen huisvesting onderwijs Berkelland 2019’. Op dit moment is alleen het normbedrag behorende bij Bouwbesluit 2012 Frisse Scholen B voor 2019 bekend. Die normvergoeding bedraagt € 2.147,55 per m².

Normvergoeding Frisse scholen B
Normbedragen conform verordening:
- Startbedrag eerste 350 m² € 1.031.171,-
- Bedrag elke volgende m² € 1.764,63

De hoogte van de normvergoeding 2019 Frisse scholen B wordt als volgt bepaald:

- Startbedrag eerste 350 m² € 1.031.171,-
- Normvergoeding overige oppervlak € 1.288.180,-
  - 730 m² x € 1.764,63 +
- Totaal € 2.319.351,-
  - € 1.031.171,- + € 1.288.180,-

Dit komt neer op een gemiddelde normvergoeding van € 2147,55 per m² voor een schoolgebouw van 175 leerlingen (€ 2.319.351,- / 1080 m²).

In het raadsvoorstel van 19 maart 2019 is gesproken over een normvergoeding van € 1851,- per m². Het gaat hier om een gemiddeld normbedrag dat de VNG hanteert. Hoe groter de onderwijsvoorziening, hoe lager de normvergoeding per m² wordt. Er is namelijk sprake van een vast startbedrag voor de eerste 350 m². Daarna wordt er een bedrag van € 1.764,63 gerekend per overige m². Als de hierboven genoemde berekening gevolgd wordt, wordt de gemiddelde normvergoeding lager naarmate er een groter gebouw gebouwd wordt.

Normbedrag Bijna Energie Neutraal Gebouw
Het normbedrag voor 2019 van € 2.147,55 per m² gaat uit van Bouwbesluit 2012 Frisse Scholen B. De gemeente is wettelijk verplicht om de bouw van een school die aan het Bouwbesluit voldoet mogelijk te maken. De verwachting is dat er in 2020 een nieuw Bouwbesluit komt met BENG-eisen (Bijna Energie Neutraal Gebouw). Dit leidt waarschijnlijk tot hogere bouwkosten. De bouw van IKC het Simmelink begint naar verwachting pas als het nieuwe bouwbesluit ingaat. Daarom, en vanwege de ambities van de gemeente Berkelland om in 2030 energieneutraal te zijn, stellen we voor om een krediet beschikbaar te stellen waarmee minimaal volgens de BENG-eisen gebouwd kan worden. De normbedragen van de VNG die horen bij Bouwbesluit 2020 zijn nog niet bekend. Om toch tot een reëel normbedrag te komen is er een marktconsultatie bij SBM gedaan om te bepalen hoeveel procent het meer kost om een BENG school te bouwen in plaats van Frisse Scholen B. Uit de marktconsultatie is gebleken dat dit 19% extra kost. Daarom moet de normvergoeding met 19% verhoogd worden om een vergoeding te kunnen geven om een BENG-voorziening te bouwen. De BENG-normvergoeding wordt dan € 2.555,58 per m² (€ 2.147,55 x 1,19 = € 2.555,58).

Normbedrag Energie Neutraal Gebouw
Uit de marktconsultatie is ook gebleken dat het ongeveer 3% extra kost om extra duurzaamheidsmaatregelen te treffen waardoor het school gebouw aan de ENG-eisen voldoet in plaats van aan de BENG-eisen. De BENG normvergoeding moet met dit percentage verhoogd worden. Dit leidt tot een normvergoeding ENG van € 2.632,25 per m² (€ 2.555,58 x 1,03 = € 2.632,25).

Normvergoedingen op basis van VNG normen en marktconsultatie
Op basis van de Frisse Scholen B normvergoeding (volgens VNG) zou IKC het Simmelink recht hebben op de volgende normvergoedingen:

- Onderwijsvoorziening: 1246 m² x € 2.147,55,- = € 2.319.351,-
- Kinderopvang: 166 m² x € 2.147,55,- = € 356.493,- +
- Totaal € 2.675.844,-

Op basis van de BENG normvergoeding (marktconsultatie) adviseren we de volgende kredieten om een BENG-voorziening te bouwen:

- Onderwijsvoorziening: 1246 m² x € 2.555,58 = € 2.760.027,-
- Kinderopvang: 166 m² x € 2.555,58,- = € 424.226,- +
- Totaal = € 3.184.253,-

Om aan de ambitie Energieneutraal Berkelland 2030 bij te dragen dient er extra geïnvesteerd te worden. Op basis van de ENG normvergoeding (marktconsultatie) adviseren we de volgende kredieten om een ENG-voorziening te bouwen:

- Onderwijsvoorziening: 1246 m² x € 2.632,25 = € 2.842.828,-
- Kinderopvang: 166 m² x € 2.632,25 = € 436.953,- +
- Totaal = € 3.279.781,-

Het verschil tussen de investering voor een BENG-voorziening en ENG-voorziening bedraagt € 95.528,-. Dit is het extra krediet dat nodig is om de school en kinderopvang conform ENG-eisen te kunnen bouwen. Daarnaast wordt er extra krediet aangevraagd om de gymzaal naar het ENG niveau te brengen. Zie het kopje hieronder.

Vergoeding gymzaal

Ruimtebehoefte gymzaal
Uit de renovatiescan van 7 december, uitgevoerd door SBM, blijkt dat de aanwezige gymzaal een aardige technische kwaliteit kent, hoewel er wel geïnvesteerd moet worden in de technische installatie. De gymzaal is goed onderhouden maar de functionele eisen voor sportaccommodaties zijn tegenwoordig hoger. De afmeting van de gymzaal is met 10x20 meter niet conform de richtlijnen van de Koninklijke Vereniging voor Lichamelijk Onderwijs (KVLO). Zij adviseren om een gymzaal te bouwen met afmetingen van de speelvloer van 22 bij 14 meter (totaal 308 m²). Daarom vraagt IKC het Simmelink krediet aan voor de bouw van een gymzaal met een speelvloer van 308 m².

We onderschrijven de noodzaak om een gymzaal te bouwen met een grotere speelvloer, omdat de speelvloer van 200 m² niet meer volstaat. Volgens de verordening ‘Voorzieningen huisvesting onderwijs 2019’ voldoet een gymzaal met een speelvloer van 252 m². Voor medegebruik zou een gymzaal met een speelvloer van 308 m² het beste zijn. Uit analyse van het medegebruik van gymzaal ’t Simmelink blijkt dat de gebruikers voldoende hebben aan een speelvloer van 252 m². We gaan er daarbij vanuit dat er een andere sportaccommodatie in Eibergen blijft (Pickerhal) die voldoet aan de KVLO normen. Daarom honoreren we de aanvraag voor een gymzaal met een vloer van 308 m² niet, maar stellen we voor om een krediet te verstrekken voor een gymzaal met een speelvloer van 252 m².

Normvergoeding op basis van VNG norm en marktconsultatie
In de verordening ‘Voorzieningen huisvesting onderwijs 2019’ is een normvergoeding opgenomen op basis van Frisse scholen B. Deze normvergoeding gaat uit van een speelvloer van 252 m² en bedraagt € 1.084.021,-. Uit de marktconsultatie is gebleken dat het 3% extra aan investeringen kost om een gymzaal aan de BENG-eisen te laten voldoen in plaats van aan Frisse scholen B. Dit is veel minder dan de 19% die het aan extra investeringen kost om het duurzaamheidsniveau van de school en kinderopvang te verhogen. Dit kan verklaard worden doordat de sprong om bij een gymzaal van Bouwbesluit Frisse Scholen B naar BENG te gaan minder kostbaar is dan bij een schoolgebouw. Dit komt doordat de energievraag bij een gymzaal veel kleiner is vanwege het gebruik en de niet flexibele ontwerpvorm van een gymzaal. Daarnaast kost het 4,5% meer om de gymzaal aan de ENG-eisen in plaats van BENG-eisen te laten voldoen.

De normvergoedingen voor een gymzaal met een speelvloer van 252 m² bedragen zijn, op basis van de VNG normvergoeding en marktconsultatie, als volgt:

- Frisse scholen B = € 1.084.000,-
- Bijna Energie Neutraal Gebouw = € 1.116.542,-
- Energie Neutraal Gebouw = € 1.166.786,-

Extra krediet voor maatregelen ENG
Het verschil tussen de investering voor een BENG-voorziening en ENG-voorziening voor de school en kinderopvang bedraagt € 95.528,-. Dit is het extra krediet dat nodig is om de school en kinderopvang conform ENG-eisen te kunnen bouwen. De extra investering om een gymzaal met een speelvloer van 252 m² te bouwen die aan de ENG-eisen in plaats van BENG-eisen voldoet is € 50.244,-. Totaal is er dus een extra krediet van € 145.772,- nodig om IKC het Simmelink aan de ENG-eisen te laten voldoen, in plaats van aan de BENG eisen.

Inkoop- en aanbestedingsbeleid
Op de uitvoering van het bouwplan is het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente Berkelland van toepassing. Dit betekent dat de opdrachtgever (Stichting IKC het Simmelink) zich zal houden aan het beleid van de gemeente voor het verstrekken van opdrachten en aanbestedingen voor werken, diensten en leveringen. Conform de raadsbrief van 23 mei 2019 heeft de onderhandse meervoudige aanbesteding voor architectenkeuze in samenspraak met de gemeentelijk inkoopadviseur plaatsgevonden.

Fasering/planning
De bouw van de school start naar verwachting in oktober 2020 en zou eind 2021 klaar moeten zijn.

Bijlagen:
Bijlage 1 Huisvestingsaanvraag Het Simmelink
Bijlage 2 Leerlingenprognose Gemeente 2019
Bijlage 3 Het Simmelink Renovatiescan
Bijlage 4 Stedenbouwkundig programma
Bijlage 5 Startnotitie IKC het Simmelink
Bijlage 6 Persbericht nieuwbouw IKC het Simmelink
Bijlage 7 Intentieverklaring Het Simmelink – Humanitas

Formulier voor aanvragen van Voorzieningen in de onderwijshuisvesting (artikel 6, lid 1)
Per type aanvraag - programma, spoedeisende aanvraag of bouwvoorbereiding - 1 formulier invullen

---

1. Bestuursgegevens van het bevoegd gezag:

Betreft: Aanvraag namens het schoolbesturen Stichting Delta Scholengroep voor vervangende nieuwbouw t.b.v. het realiseren van een (I)KC.

Namens deze;
Naam : Stichting Delta Scholengroep
Adres : Beverweerdlaan 3
Postcode/Plaats : 6825 AE Arnhem
Contactpersoon huisvestingszaken : Mevrouw J. Groosman
Telefoonnummer : (0)26 7600 900
E-mail : info@deltascholengroep.nl

2. Type aanvraag *

De aanvraag betreft een:

- ✓ **opneming in het programma**
- ☐ aanvraag op basis van de spoedprocedure
- ☐ aanvraag bouwvoorbereiding

Bij bouwvoorbereiding na invullen van 3a verder gaan met invullen van 5!

3. Gegevens over de gewenste voorziening

a. De aanvraag is bedoeld voor:

schoolnaam : Het Simmelink (stichting Delta scholengroep)
BRIN-nummer : 09JX
gebouwadres : Ketterinksteeg 2b, 7152 BG te Eibergen
gebouw(deel)nr. : -
functie gebouw * :

- ✓ **hoofdgebouw van hoofdvestiging**
- ☐ hoofdgebouw van nevenvestiging
- ☐ dislocatie van de hoofd-/nevenvestiging**

b. Gevraagde voorziening

Over te leggen gegevens:			(codering: zie onder 3b)
~~1.~~	☐	~~nieuwbouw~~	~~A, B of C, E, F, J~~
2.	✓	**vervangende bouw**	**B ~~of C~~, D, E, ~~F, J~~**
~~3.~~	☐	~~uitbreiding~~	~~B of C, D (alleen bij vervanging gebouw), E, F, J~~
~~4.~~	☐	~~ingebruikneming~~	~~A (alleen bij nieuwe bekostiging), B of C, E/F, J~~
~~5.~~	☐	~~verplaatsing noodlokalen~~	~~C, E, J~~
~~6.~~	☐	~~terrein~~	~~---~~
~~7.~~	☐	~~eerste inrichting olp (PO)~~	~~---~~
~~8.~~	☐	~~eerste inrichting meubilair (PO)~~	~~---~~
~~9.~~	☐	~~eerste inrichting leer- en hulpmiddelen en meubilair (VO~~	~~---~~
~~10.~~	☐	~~medegebruik~~	~~G~~
~~11.~~	☐	~~aanpassing~~	~~B, D, E, F, J~~
~~12.~~	☐	~~herstel van constructiefouten herstel/vervanging van schade~~	~~D, E~~
~~13.~~	☐	~~in geval bijzondere omstandigheden~~	~~E, H~~
~~14.~~	☐	~~huur sportterrein VO~~	~~I~~

* Aankruisen/invullen hetgeen van toepassing is.
** Doorhalen hetgeen niet van toepassing is.

Codering benodigde gegevens:

A : Beschikking van de minister inzake schikking van school of afdeling.

B : Prognose voor ten minste 15 jaren bij permanente bouwaard.

C : Prognose voor ten minste 4 jaren bij tijdelijke bouwaard.

D : Bouwkundige opname volgens het formulier 'bouwkundige opname'
- voor onderhoud en constructiefouten: desbetreffende element(en);
- voor vervangende bouw: alle gebouwelementen.

E : Alleen indien de feitelijke kostensystematiek van toepassing is: kostenraming.

F : (Eventueel) na bouwvoorbereiding: bouwplan en bouwbegroting.

G : Opgave van aantal groepen waarvoor medegebruik wordt gewenst en - indien bekend - gebouw waarin medegebruik wordt gewenst.

H : Aard van de schade, aard van de bijzondere omstandigheden en - bij inbraak - aangifte bij politie

I : Opgave noodzaak en aantal lestijden gebruik.

J : Indien van toepassing: opgave (voorgenomen) beschikkingen (fusies/opheffingen/verplaatsingen en dergelijke).

c. Gewenste omvang voorziening:

☐ bij voorziening 1/2/3/4/5/7/8A/8B/9/10/15:
200 ~~groepen~~/leerlingen (aangevuld met kind voorzieningen /kinderopvang /BSO)

☐ ~~bij voorziening 11/12/13/14 omschrijving werkzaamheden:~~

d. Gewenste bouwaard voorziening:

✓ **permanent**

☐ tijdelijk

e. Gewenste plaats voorziening (bij nieuwbouw/vervangende bouw ingebruikneming en verplaatsing noodlokalen)

Ketterinksteeg 2C, 7152 BG te Eibergen

f. Gewenste datum aanvang uitvoering

- Eind 2020

4. Spoedprocedure

a. ~~Aanduiding omstandigheden spoedeisendheid:~~

b. ~~Reden waarom voorziening niet kon worden aangevraagd in het kader van een nog vast te stellen programma:~~

5. Bouwvoorbereiding

Over te leggen gegevens:	(codering: zie onder 3b)
☐ Nieuwbouw	A, B of C, E, J
✓ **Vervangende bouw**	**B of C, D, E, J**
☐ Uitbreiding	B of C, D (enkel bij vervanging van een gebouw), E, J
☐ ……	E,J, ……...

Gewenste locatie van de voorziening **Ketterinksteeg 2C, 7152 BG te Eibergen**

Gewenst tijdstip realisering **2020-2021**

Bijlagen

Aantal bijlagen bij dit formulier: **4**

Omschrijving bijlagen:

1. Leerlingenprognoses, bron gemeente Berkelland
2. Het Simmelink Renovatiescan d.d. 07 december 2018
3. Het Simmelink Stichtingskosten d.d. 29 augustus 2018
4. Het Simmelink Startnotitie d.d. 29 augustus 2018

Ondertekening

Ondergetekenden verklaren dat de aanvraag namens het bestuur van het bevoegd gezag is ingediend.

Namens de betrokken stichting Delta Scholengroep

Stichting Delta Scholengroep

Plaats: _____ Datum: _____

Voorzitter:_____ Secretaris: ___ _____

Prognoses MOOZ 2019 het Simmelink (voorheen basisschool de Schakel)

Rijlabels	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
09JX-00 Basisschool De Schakel	264	249	219	186	173	176	173	171	168	165	164	164	165	166	168	169	171	173	174	176

Renovatiescan IKC ’t Simmelink te Eibergen

I.o.v. de gemeente Berkelland

sbm

BOUW- EN
VASTGOEDMANAGERS

Renovatiescan IKC ’t Simmelink te Eibergen

I.o.v. de gemeente Berkelland

Naam	SBM
KvK nummer	06090607
Projectnummer	2P1708300
Auteur(s)	Mevr. M. Wolbers
Adres	Hofstraat 79 7607 AC Almelo
Datum	7 december 2018
Status	Concept
Aantal pagina's	28

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave		**3**
1.	**Inleiding**	**5**
1.1	Aanleiding en achtergrond	5
1.2	Uitgangspunten - toetsingskader	6
1.3	Doelstelling	6
2.	**Ruimtelijke programma**	**7**
2.1	Ruimtebehoefte	7
2.2	Ruimtelijke analyse	7
2.3	Deelconclusie	7
3.	**Functioneel programma**	**8**
3.1	Functionele behoefte	8
3.2	Functionele analyse	8
3.2.1	Bereikbaarheid	9
3.2.2	Comfort	9
3.2.3	Duurzaamheid	10
3.2.4	Flexibiliteit	10
3.2.5	Ruimtegebruik	10
3.2.6	Representativiteit	10
3.2.7	Veiligheid	11
3.2.8	Voorzieningen	11
3.3	Deelconclusie	12
4.	**Technische kwaliteit – Bestaande gebouwen**	**13**
4.1	Nulmeting	13
4.2	Bouwkundige gebouwdelen	14
4.3	Installatietechnische gebouwdelen	15
4.4	Deelconclusie	16
5.	**Technische kwaliteit - Bouwbesluit 2012**	**17**
5.1	Uitgangspunt	17
5.2	Bouwkundige aanpassingen	17
5.3	Installatietechnische aanpassingen	19
5.4	Deelconclusie	19
6.	**Technische kwaliteit – Frisse Scholen klasse B**	**20**
6.1	Uitgangspunt	20
6.2	Bouwkundige aanpassingen	20
6.3	Installatietechnische aanpassingen	21
6.4	Deelconclusie	21

7.	**Investeringskosten**	**22**
7.1	Uitgangspunt	22
7.2	Financiële analyse	22
7.3	Deelconclusie	23
8.	**Conclusies**	**24**
8.1	Ruimtelijk programma	24
8.2	Functioneel programma	24
8.3	Technisch programma	24
8.4	Investeringskosten	25
8.5	Eindconclusie	25
Bijlagen		**26**
Bijlage 1.	**Nulmeting**	**27**
Bijlage 2.	**Ruimtelijk Functioneel Programma van Eisen, februari 2018**	**28**

1. Inleiding

1.1 *Aanleiding en achtergrond*

Vanaf medio 2019 gaan basisschool De Regenboog en IKC De Schakel (beide scholen vallen onder het bestuur van Stichting Delta) samen met Kinderopvang Humanitas verder als IKC ‘t Simmelink. De beoogde locatie hiervoor is de huidige onderwijslocatie aan de Ketteringsteeg. Deze onderwijslocatie, gelegen in de Eibergse wijk ’t Simmelink, bestaat uit drie nagenoeg identieke schoolgebouwen voor primair onderwijs en één gymzaal. De vier gebouwen zijn gerealiseerd in 1980 en nadien enkele malen gerenoveerd.

Het schoolgebouw aan de Ketterinksteeg 2a is niet meer in gebruik en staat momenteel leeg. Het schoolgebouw aan de Ketterinksteeg 2c, waarin nu IKC Juliana is gehuisvest, zal op korte termijn eveneens leeg komen te staan i.v.m. vergevorderde fusie-/nieuwbouwplannen van de school op een andere locatie in Eibergen. Hierdoor zal aan de Ketterinksteeg een onderwijslocatie ontstaan met veel leegstand en slechts 1 onderwijsinstelling (IKC de Schakel).

De onderwijslocatie in haar huidige vorm heeft een bruto vloeroppervlakte van circa 3750 m2 bruto vloeroppervlak (bvo) inclusief de gymzaal.

Bovenstaande ontwikkelingen vormen de aanleiding voor dit onderzoek, de renovatiescan. Voor de toekomstige IKC ’t Simmelink is er een ruimtelijk functioneel programma van eisen vervaardigd (bijlage 2). Op basis van de hierin omschreven ruimtelijke, functionele en (op hoofdlijnen) technische eisen en wensen dient in beeld te worden gebracht of de huidige gebouwen middels renovatie geschikt gemaakt kunnen worden. In de volgende paragraaf worden de uitgangspunten voor het onderzoek omschreven.

1.2 *Uitgangspunten - toetsingskader*

Bij de renovatiescan wordt gekeken in welke mate de gewenste ruimtelijke, functionele en technische kwaliteit behaald wordt en wat hiervoor de te verwachten investeringskosten zijn. Hieronder worden deze uitgangpunten beschreven.

Ruimtelijk programma
Als toetsingskader voor het ruimtelijk programma is aangesloten bij de normen zoals vastgesteld in de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2015, aangevuld met de uitgangspunten voor de kinderopvang. Het totaal aan ruimtebehoefte bedraagt conform deze uitgangpunten 1827 m2 bvo.

Functioneel programma
Naast de hierboven omschreven ruimtelijke behoefte wordt gekeken in welke mate gewenste functionele kwaliteit gerealiseerd kan worden. Als toetsingskader wordt hiervoor het Ruimtelijk Functioneel Programma van Eisen, februari 2018 gehanteerd. Waarbij de criteria in deze rapportage gekoppeld worden aan de prestatie indicatoren uit de NEN 8021.

Technisch programma
Voor het technisch toetsingskader wordt aangesloten bij het bouwbesluit 2012 (niveau nieuwbouw), aangevuld met de kwaliteitseis Frisse scholen Klasse B. In het kader van dit onderzoek zijn de kwaliteitseisen voor BENG niet meegenomen, een en ander besloten en vastgesteld in de stuurgroep.

Financieel toetsingskader
Voor het financiële toetsingskader is in het kader van dit onderzoek als uitgangpunt genomen dat de totale investeringskosten voor de renovatie maximaal 80% mag bedragen van de totale kosten bij nieuwbouw. Aangezien bij renovatie over het algemeen een groot deel van de bestaande hoofddraagconstructie gehandhaafd blijft is een investering tot 80% t.o.v. het totaalbudget gerechtvaardigd. Uitgangspunt hierbij is wel dat er sprake is van een verlengde levensduur van tenminste 40 jaar.

1.3 *Doelstelling*

Het doel van het onderzoek is het verkrijgen van inzicht of en in welke mate, door middel van renovatie, de in het programma van eisen vastgestelde ruimtelijke, functionele en technische kwaliteit gerealiseerd kan worden in één van de bestaande locaties en wat hiervoor de te verwachten investeringskosten zijn.

Dit inzicht dient verkregen te worden door onderzoek te doen naar:
1. de benodigde aanpassingen om te komen tot de gewenste ruimtelijke en functionele kwaliteit;
2. de technische kwaliteit van de bestaande gebouwen;
   (op hoofdlijnen, bouwkundig en installatietechnisch)
3. de benodigde aanpassingen met het doel de gewenste technisch kwaliteit te behalen;
   (bouwbesluit 2012 nieuwbouw, Frisse Scholen Klasse B)
4. de te verwachten investeringskosten voor de renovatie.

De eindconclusie van het onderzoek zal een bijdrage leveren aan de besluitvorming of renovatie dan wel nieuwbouw gepleegd moet worden ten behoeve van het te realiseren IKC ’t Simmelink.

2. Ruimtelijke programma

2.1 *Ruimtebehoefte*

Uit het ruimtelijk Programma van Eisen blijkt dat, op basis van 200 basisschoolleerlingen en 16 kindplaatsen bij de kinderopvang, de totale ruimtebehoefte voor IKC 't Simmelink ca. 1827 m2 bvo bedraagt. De volledige ruimtestaat is opgenomen in het Ruimtelijk Functioneel Programma van Eisen uit februari 2018. Hieronder wordt een beknopt overzicht weergegeven.

Deelgebied	Functioneel Nuttig Oppervlak ($m^{2)}$	Bruto Vloer Oppervlak ($m^{2)}$
Centrale hal	226,0	316,0
Peuter- en kinderopvang	111,0	155,0
Leerteam 1	339,0	475,0
Leerteam 2	304,0	426,0
Gymzaal	379,0	455,0
	1359,0	1827,0

2.2 *Ruimtelijke analyse*

Om de totale ruimtebehoefte zo efficiënt mogelijk te realiseren heeft het de voorkeur het IKC te concentreren in één van de drie onderwijsgebouwen. De omvang en structuur van de drie gebouwen zijn nagenoeg gelijk en hebben per gebouw een bruto vloeroppervlak van circa 1185 m2. Dit betekent dat wanneer men het volledige programma binnen één gebouw wenst te realiseren dat er naast de renovatie van een gebouw tevens een uitbreiding gerealiseerd dient te worden van ca. 187 m2 bvo. Aangevuld met de vierkante meters voor bewegingsonderwijs.

2.3 *Deelconclusie*

Op basis van de ruimtebehoefte en ruimtelijke analyse kan geconcludeerd worden dat het totale programma qua omvang past binnen één van de bestaande onderwijsgebouwen, mits aangevuld met een uitbreiding van circa 187 m2 bvo. Hiermee sluit men aan op de normering en is er geen sprake van een over- of ondermaat.

3. Functioneel programma

3.1 *Functionele behoefte*

De onderwijskundige kwaliteit van het gebouw, ofwel de functionaliteit, moet aansluiten bij de onderwijskundige visie van de gebruikers. Uit deze onderwijskundige visie is een huisvestingsvisie afgeleid welke is vertaald in het Ruimtelijk Functioneel Programma van Eisen, februari 2018.

Visie op het IKC
Het doel van IKC 't Simmelink is om een veilige, inspirerende omgeving te creëren, waarin kinderen van nul tot dertien jaar zich optimaal kunnen ontwikkelen vanuit een gedeelde pedagogische- en didactische aanpak en cultuur. Het IKC is een middel om ieder kind zodanig te begeleiden en te stimuleren dat het zich optimaal kan ontwikkelen en zijn of haar plek weet te vinden in een sterk veranderende omgeving. Kinderopvang en onderwijs vormen bondgenoten die zich met hart en ziel inzetten voor het gezamenlijke doel!

Gepersonaliseerd leren, leren op maat, differentiatie, afstemming op individuele onderwijsbehoeften en instructie op maat zijn leidend.

3.2 *Functionele analyse*

Met het doel de functionaliteit en gebruikskwaliteit van de onderwijsgebouwen inzichtelijk te maken is voor dit onderzoek aansluiting gezocht bij de prestatie-indicatoren uit de NEN 8021. Aan de hand van deze indicatoren, hieronder opgesomd, zijn de huidige onderwijsgebouwen en de onderwijslocatie beoordeeld.

- Bereikbaarheid
- Comfort
- Duurzaamheid
- Flexibiliteit
- Ruimtegebruik
- Representativiteit
- Veiligheid
- Voorzieningen

3.2.1 *Bereikbaarheid*

Toegankelijkheid
In het PvE staat m.b.t. de toegankelijkheid omschreven dat men de wens heeft om een levendige centrale hal te realiseren toegankelijk voor alle gebruikers. Vanuit deze wens is gekeken naar de huidige gebouwen. De oriëntatie van de afzonderlijke gebouwen is als voldoende te beschouwen. Klaslokalen zijn per gebouw gesitueerd rondom een centrale hal, wat deels aansluit bij de behoefte. De gebouwen zijn voldoende toegankelijk voor mindervaliden. Echter, de hoofdentrees van de gebouwen zijn matig zichtbaar doordat ze diep terug liggen ten opzichte van de voorgevels.

Ontsluiting
De schoolgebouwen en gymzaal liggen centraal in de wijk Simmelink en het perceel is goed bereikbaar te voet, per fiets en met de auto. Meerdere voet- en fietspaden bieden vanaf verschillende zijden toegang tot de percelen.

Stalling
Het perceel en de nabije omgeving bieden beperkte mogelijkheden voor het stallen van voertuigen tijdens de haal- en brengmomenten. Bij de herinrichting van het perceel zal op dit aspect een verdiepingsslag moeten plaatsvinden. Het totale perceel is echter van voldoende omvang om hier een goede oplossing voor te vinden.

3.2.2 *Comfort*

Licht
De klaslokalen hebben voldoende daglicht. De hoeveelheid daglicht in de rest van het gebouw is beperkt doordat lichtstraten en daklichten zijn dichtgezet tijdens eerdere renovaties.

Lucht
De ventilatie in de gebouwen is zeer gering. De onderwijsruimten zijn enkel voorzien van ventilatieroosters, waardoor op natuurlijke wijze lucht wordt toe- en afgevoerd. De sanitaire ruimten worden afgezogen middels mechanische ventilatie.

Temperatuur
Tijdens de inspectie, een winterse dag met sneeuw, was het gebouw aangenaam warm. Door de beperkt aanwezige thermische isolatie kan het gebouw in de zomer sterk opwarmen.

Geluid
Met betrekking tot de wering van geluid van buiten het gebouw zijn geen bijzonderheden geconstateerd. De wering van geluid binnen het gebouw is niet beoordeeld, aangezien er geen onderwijsactiviteiten plaatsvonden op het moment van inspectie.

Bediening
De gebouwen zijn voorzien van een zeer beperkte technische installatie. Er is dan ook geen sprake van individuele regelbaarheid of regelbaarheid met onderscheid naar geveloriëntatie.

Uitzicht
Alle onderwijsruimten beschikken over voldoende zicht op buiten en zijn vrij van obstakels.

3.2.3 *Duurzaamheid*

Energielabel
Voor de schoolgebouwen is geen energielabel afgegeven. Afgaand op de leeftijd van het gebouw scoort het gebouw op deze indicator vermoedelijk laag. Om te voldoen aan frisse scholen klasse B zal het gebouw een energielabel van minimaal A+++ moeten hebben.

Herwinbare energiebronnen
Er wordt momenteel geen gebruik gemaakt van herwinbare energiebronnen.

Voor een nadere analyse en voorstellen waarop de duurzaamheid van de gebouwen kunnen worden verbeterd wordt verwezen naar hoofdstukken 5 en 6 Technisch programma.

3.2.4 *Flexibiliteit*

Indeling
Een groot deel van de gebouwen is opgebouwd uit dragende binnenwanden waardoor de interne flexibiliteit zeer beperkt is.

Omvang
De locatie beschikt over de mogelijkheid om groei en krimp op te vangen. Door de positionering van de klaslokalen rondom de centrale hal zijn de gebouwen lastig uit te breiden. De functionaliteit van een eventuele uitbreiding wordt bepaald door het aanbrengen van een heldere routing en een duidelijke structuur in het gebouw. Dit is lastig te realiseren binnen de huidige setting.

3.2.5 *Ruimtegebruik*

Ruimtebenutting
De afmeting van de bestaande onderwijsruimten zijn erg royaal (60 m^2) en afgestemd op klassikaal onderwijs. De onderwijskundige visie en bijbehorende huisvestingsvisie van het IKC gaat uit van kleinere groepsruimten (45 m^2) voor korte instructie, aangevuld met een kleine werk- en overlegruimte rondom een leerplein waar wordt samengewerkt.

3.2.6 *Representativiteit*

Architectuur
De gebouwen zijn gelijktijdig ontworpen en gebouwd. Hierdoor straalt de onderwijslocatie, bestaande uit verschillende losse gebouwen, toch eenheid uit. De bebouwing, de materialisatie en het kleurgebruik zijn kenmerkend voor de bouwperiode begin jaren tachtig.

Verschijning
De bijdrage van de gebouwen aan de bebouwde omgeving is voldoende. Het perceel heeft de uitstraling van een primaire onderwijslocatie.

3.2.7 *Veiligheid*

Sociale veiligheid
De sociale veiligheid van de gebouwen in de omgeving is voldoende geborgd. Omwonenden zijn bekend met de gebruikers en maken, buiten schooltijden, gebruik van de aanwezige speelvoorzieningen op het terrein.

3.2.8 *Voorzieningen*

Voorzieningen
De in de gebouwen aanwezige voorzieningen zijn voldoende voor de huidige gebruikers, echter is het centrale “hart” in het gebouw, waarin ontmoeting centraal kan staan, onvoldoende om als volwaardig IKC te functioneren en faciliteren.

Sport
De aanwezige gymzaal kent een matige technische kwaliteit. De gymzaal wordt goed onderhouden, echter zijn de kwaliteitseisen voor nieuwbouw heden ten dage aanzienlijk hoger. De afmeting van de gymzaal is met 10x20 meter niet conform de richtlijnen van de KVLO, welke adviseert een minimale zaalafmeting van 22x14 meter met een vrije hoogte van 5,5 meter.

ICT
De kwaliteit van de ICT-voorzieningen hebben we tijdens de inspectie onvoldoende kunnen beoordelen.

Sanitair
In aantallen zijn er voldoende toiletten aanwezig in de gebouwen. De grotere toiletgroepen zijn aan weerszijde van de gemeenschapsruimten gepositioneerd.

3.3 *Deelconclusie*

Op basis van de informatie uit het functioneel en ruimtelijk programma van eisen is de functionele analyse uitgevoerd. Op basis hiervan is geconcludeerd dat de huidige structuur, waaronder onder andere te verstaan de indelingen van de ruimten, de opzet en omvang van de klaslokalen, de huidige inflexibele hoofddraagconstructie en daarmee de beperkingen ten aanzien van het te realiseren gewenste programma zoals de ruimtebehoefte per klaslokaal, teamkamers en leerpleinen slechts ten dele realiseerbaar is en daarmee niet aansluit op de eisen en wensen zoals omschreven in het Ruimtelijk Functioneel Programma van Eisen.

Hieronder wordt per prestatie indicator de beoordeling weergegeven:

Prestatie indicator	Beoordeling renovatiescenario t.o.v. nieuwbouwkaders
Bereikbaarheid	Goed
Comfort	Matig
Duurzaamheid	**Slecht**
Flexibiliteit	**Slecht**
Ruimtegebruik	**Slecht**
Representativiteit	Voldoende
Veiligheid	Goed
Voorzieningen	Voldoende

4. Technische kwaliteit – Bestaande gebouwen

4.1 *Nulmeting*

De schoolgebouwen en de gymlokaal zijn in 1980 gebouwd. In en aan de gebouwen zijn in de afgelopen jaren diverse werkzaamheden uitgevoerd. De exacte perioden waarin deze diverse werkzaamheden hebben plaatsgevonden is ons niet (geheel) bekend.

- De *Ketterinksteeg 2a* (7-klassige basisschool)
  Deze locatie is buiten beschouwing gelaten. (Opname)gegevens van deze school ontbreken, doordat de school op het moment van inspectie leegstond en niet toegankelijk was.

- De *Ketterinksteeg 2b (*9-klassige basisschool, IKC de Schakel)
  Deze locatie is enkele malen gerenoveerd (laatst gedocumenteerde renovatie 2010). Tot de renovatiewerkzaamheden behoorden onder andere nieuwe plafonds met bijbehorende duurzame verlichting, nieuwe vloerbedekking, nieuwe sanitair groepen, nieuw schilderwerk en een nieuwe CV-verwarmingsinstallatie (bouwjaar 2005). Daarnaast zijn hardhouten buitenkozijnen met hoogrendements-beglazing aangebracht en geïsoleerde aluminium ramen.

- De *Ketterinksteeg 2c* (8-klassige basisschool, IKC Juliana)
  Deze locatie is eveneens enkele malen gerenoveerd. Het gebouw is daarnaast recent intern verbouwd respectievelijk uitgebreid met 2 lokalen. Tot de renovatiewerkzaamheden behoorden onder andere nieuwe plafonds met bijbehorende duurzame verlichting, nieuwe vloerbedekking, nieuwe sanitair groepen, nieuw schilderwerk en een nieuwe CV-verwarmingsinstallatie (bouwjaar 2013). Daarnaast zijn hardhouten buitenkozijnen met hoogrendements-beglazing aangebracht en geïsoleerde aluminium ramen.

- De *Ketterinksteeg 2d* is een gymlokaal en is recent gerenoveerd. Bij deze renovatie zijn de kleedruimten en sanitaire ruimten aangepast. De sanitaire ruimten zijn voorzien van nieuwe wand-, vloer- en plafondafwerking en de kleedruimten van nieuwe vloer- en plafondafwerking. De gymzaal zelf is niet gerenoveerd.

4.2 *Bouwkundige gebouwdelen*

De schoolgebouwen en het gymlokaal bestaan uit één bouwlaag en zijn voorzien van een plat dak. Op basis van een visuele beoordeling kan de conditie van de hoofdelementen van de schoolgebouwen als volgt worden omschreven:

Gebouwdeel	Beschrijving	Conditie
Fundering	Strokenfundering op vaste zandlaag. Geen zettingscheuren waargenomen in binnen- en buitenmetselwerk.	Niet geïnspecteerd
Buitenwanden	Schoonwerk gemetseld binnen- en buitenspouwblad met steenwol isolatie, Rc<1,3 m2K/W. Dakdragend. Plaatselijk laat voegwerk los of ontbreekt. Metselwerk op diverse plaatsen verweerd met groene aanslag.	Redelijk
Binnenwanden	Schoonwerk gemetselde binnenwanden, gesausd. Dakdragend.	Goed
Begane grondvloer	Ongeïsoleerde systeemvloer, Rc<1,3 m2K/W (grenswaarde Bouwbesluit). NB beperkte vloerbelasting!	Niet geïnspecteerd
Plat dak	Houten balklaag i.c.m. gelamineerde liggers opgelegd op metselwerk. Constructieve kwaliteit (o.a. doorbuiging) van dakconstructie niet beoordeeld i.v.m. systeemplafonds. Het dakbeschot bestaat uit houtwolcement-platen.	Niet geïnspecteerd
Buitenkozijnen	Hardhouten buitenkozijnen met HR++-beglazing (2010). Deuren massief hardhout, ramen aluminium. Incidenteel kaal, ongeschilderd hout. Waterslagen incidenteel niet goed sluitend waardoor lekkage kan ontstaan.	Redelijk
Binnenkozijnen	Hardhouten binnenkozijnen/puien met enkele beglazing. Deuren gevuld met karton/hardboard.	Goed
Dakopeningen	Daklichten uit zicht onttrokken door systeemplafonds. In verband met weersomstandigheden (sneeuw) niet geïnspecteerd.	Niet geïnspecteerd
Binnenwand-Afwerking	Metselwerk in lokalen, verkeersruimten en personeelsruimten is gesausd. Met name in lokalen plaatselijk vervuild.	Redelijk
	Sanitaire ruimten zijn betegeld. Geen RVS hoekbeschermers, inwendige hoeken niet gekit. Voegwerk redelijke kwaliteit.	Redelijk
Buitenwand-afwerking	Paneelvulling in buitenkozijnen van geschilderd multiplex. Schilderwerk goed.	Goed
Vloerafwerking	Lokalen, verkeersruimten en hal v.v. linoleum. Met name in lokalen forse gebruikssporen zichtbaar (krassen, diepe deuken) die mogelijk niet te repareren zijn. Plintafwerking d.m.v. geschilderd hardhout. Schilderwerk beschadigd.	Redelijk
	Personeelsruimten v.v. naaldvilt vloerbedekking. Weinig sporen van schade. Plintafwerking d.m.v. geschilderd hardhout. Schilderwerk beschadigd.	Goed
	Sanitaire ruimten v.v. gietvloer. Weinig sporen van schade. Plintafwerking d.m.v. gietvloer opgezet op bestaand wandtegelwerk.	Goed
Plafondafwerking	Systeemplafond met uitneembare plafondpanelen. Akoestische geluidsisolatiewaarde onbekend. NB: plenumhoogte beperkt!	Goed

Dakafwerking	Opbouw en samenstelling niet bekend. Door sneeuwval was het dak niet toegankelijk. De dakrandafwerking lijkt echter redelijk nieuw, hetgeen de indruk wekt dat de dakafwerking recent is gerenoveerd. Of daarbij extra isolatie is aangebracht is onbekend.	Niet geïnspecteerd
Vaste inrichting	Keukeninrichting in personeelsruimten bestaande uit onderkasten en bovenkast van gemelamineerde spaanplaat. Recent geplaatst.	Goed
	Werkbladen in lokalen *Ketterinksteeg 2b* van gemelamineerde spaanplaat.	Slecht
	Keukenblokje in lokalen *Ketterinksteeg 2c* van gemelamineerde spaanplaat.	Goed
	Sanitairwanden in kindertoiletten zonder vingerknelbeveiliging.	Goed
Zonwering	Handbediende screens in lokalen *Ketterinksteeg 2b*.	Goed
	Handbediende uitvalschermen in lokalen *Ketterinksteeg 2c.*	Goed
Terreinafwerking	Verharding van betontegels. Kwaliteit door sneeuwval niet te beoordelen.	Niet geïnspecteerd

4.3 *Installatietechnische gebouwdelen*

De werktuigbouwkundige installaties zijn veelal weggewerkt in bouwkundige constructies en daarom visueel niet te beoordelen. De elektrotechnische installaties zijn meest uitgevoerd als een opbouw (’in zicht’) -installatie. Voor zowel de werktuigbouwkundige installaties als de elektrotechnische installaties geldt dat deze installaties en installatie-onderdelen na een gebruiksduur van bijna 40 jaar over het algemeen sterk verouderd zullen zijn en derhalve op korte termijn vervangen moeten worden.

Op basis van een visuele beoordeling kan de conditie van de hoofdelementen van de schoolgebouwen als volgt worden omschreven:

Installatiedeel	Beschrijving	Conditie
Hemelwaterafvoer	De primaire afvoeren (standleidingen) zijn ingemetseld en daardoor niet bereikbaar. Kwaliteit niet beoordeelbaar. Er zijn verder geen secundaire afvoeren (noodoverlopen) aanwezig waardoor de kans op waterophoping op het dak aanwezig is in geval van verstopte afvoeren (instortingsgevaar).	Slecht
Warmteopwekking en -distributie	De CV-verwarmingsinstallatie in *Ketterinksteeg 2b* is in 2005 vervangen door een HR++-installatie en daarmee ruim over de helft van haar theoretische levensduur. De installatie (opgesteld vermogen >130 kW) is geïnstalleerd in een brandwerend uitgevoerde stookruimte. Doorvoeringen in de brandscheidingen zijn echter niet brandwerend afgewerkt.	Matig
	De CV-verwarmingsinstallatie in *Ketterinksteeg 2c* is in 2013 vervangen door een HR++-installatie. Nieuwbouw-kwaliteit. De installatie (opgesteld vermogen = 130 kW) is geïnstalleerd in een niet brandwerend uitgevoerde stookruimte. Op basis van opgesteld vermogen is dit toegestaan.	Goed.

Ventilatie/ luchtbehandeling	Lokalen en personeelsruimten v.v. natuurlijke ventilatie (toe- en afvoer). Ventilatieroosters in buitenkozijnen veelal vervuild waardoor verminderde capaciteit en gezondheidsklachten.	Zeer slecht
	Sanitaire ruimten zijn v.v. mechanische afzuiging. Aanvoer van ventilatielucht op natuurlijke wijze.	Slecht
Elektrotechnische installatie	Opbouwinstallatie, met sterk verouderde groepenkast met bakelieten smeltzekering. NEN 3140 keuringsrapport niet aanwezig op locatie.	Zeer slecht
Verlichting	Met het vervangen van het systeemplafond zijn nieuwe hoogrendements-armaturen geplaatst van type TL8.	Goed.
Brandbestrijdings-installatie	Brandslangshaspels worden jaarlijks gekeurd. Verplichte markeringen ontbreken incidenteel.	Goed.
Brandveiligheids-Installatie	Onderhouds-/keuringscertificaat op locatie aanwezig.	Goed.
Inbraakveiligheids-installatie	Onderhouds-/keuringscertificaat op locatie aanwezig. T.p.v. Ketterinksteeg 2b sommige lokalen niet beveiligd.	Goed

4.4 *Deelconclusie*

Op basis van de visuele beoordelingen van de bouwkundige hoofdelementen kan geconcludeerd worden dat de onderhoudstoestand over het algemeen redelijk tot goed is. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud welke goed gebruik van de gebouwen op korte termijn kan belemmeren. Op basis van de visuele beoordeling van de technische installaties kan geconcludeerd worden dat hierbij een aantal aspecten er zeer slecht aan toe zijn, waaronder in het bijzonder te benoemen de ventilatie/luchtbehandeling en de elektrotechnische installaties. De staat van onderhoud van de gymzaal is te beoordelen als redelijk tot goed. Waarbij opgemerkt dient te worden dat de gymzaal zelf functioneel sterk verouderd is.

5. Technische kwaliteit - Bouwbesluit 2012

5.1 *Uitgangspunt*

Op basis van de nulmeting (bijlage 1) worden in dit hoofdstuk de aanpassingen omschreven die noodzakelijk zijn om de gewenste technische kwaliteit (Bouwbesluit 2012, niveau nieuwbouw) te behalen.

5.2 *Bouwkundige aanpassingen*

Om te komen tot een technisch kwaliteitsniveau dat voldoet aan het nieuwbouwniveau van het Bouwbesluit 2012 voor onderwijsfuncties, worden onderstaande aanpassingen voorgesteld.

Gebouwdeel	**Bouwbesluit**	**Voorgestelde aanpassing/maatregel**
Buitenwanden	Rc>4,5 m2K/W	Bestaande buitenmetselwerk en spouwisolatie verwijderen en vervangen door nieuwe buitengevel van metselwerk of een gevelisolatiesysteem met een Rc-isolatiewaarde van tenminste 4,5 m2K/W. Het bestaande gemetselde binnenblad kan niet worden vernieuwd omdat deze de dakconstructie draagt.
Begane grondvloer	Rc>3,5 m2K/W	Bestaande begane grondvloeren handhaven en na-isoleren d.m.v. spuitisolatie en/of schelpenisolatie. Technische haalbaarheid n.t.b.
Plat dak	Afd 2.1	Vanwege het aanbrengen van een nieuw, zwaarder dakbedekkingssysteem, alsmede (ter voorbereiding op) de plaatsing van luchtbehandelings- en PV-installaties op het dak, dient de bestaande dakconstructie te worden verwijderd tot op de bestaande balklaag. De dakconstructie indien nodig plaatselijk verzwaren, daaropvolgend een nieuw houten dakbeschot aanbrengen.
	Art. 5.3	Als gevolg van de verhoogde isolatiewaarde van de dakafwerking dienen bestaande dakranden te worden verhoogd. Bestaande daktrimmen vervangen door dakkappen.
Buitenkozijnen	U<1,65 W/m2K/ h>2,3 m	De bestaande houten buitenkozijnen/puien geheel vervangen door geïsoleerde aluminium buitenkozijnen met HR++-beglazing, geïsoleerde paneelvullingen en buitendeuren van 2,3 m hoog.
Binnenkozijnen	h>2,3 m	De bestaande binnenkozijnen verwijderen/aanpassen en nieuwe binnendeuren van 2,3 m hoog aanbrengen.
	Afd. 2.10	Brandwerende binnenkozijnen, binnendeuren, beglazing etc. aanbrengen om te voldoen aan eis van brand- en rookcompartimentering (compartimentgrootte A<1.000 m2, lengte vluchtroutes l<30 m.)
Dakopeningen	U<1,65 W/m2K	De bestaande lichtstraten zijn nu weggewerkt door systeemplafonds.

		Geadviseerd wordt daarom de bestaande lichtkoepels/daklichten te slopen/verwijderen en de hierdoor vrijgekomen dakopeningen af te sluiten met een geïsoleerde dakconstructie met Rc-isolatiewaarde 6,0 m2K/W.
Vloerafwerking	-	De bestaande vloerafwerking geheel vervangen door nieuwe vloerafwerking. Als gevolg van de vele overige bouwkundige ingrepen is handhaven van de bestaande vloerafwerking geen reële optie.
Wandafwerking	-	T.b.v. hygiëne/onderhoudsaspecten en het aanbrengen van nieuwe (uit-zicht) elektrotechnische installaties in de wanden, de bestaande gemetselde binnenwanden glad pleisteren en afwerken met een onderhoudsarme wandafwerking. Bestaande geluidlekken in de binnenwanden boven het plafond afdichten.
Plafondafwerking	h>2,6 m	De bestaande plafondhoogte voldoet aan de Bouwbesluit-eis, echter voor het aanbrengen van luchtbehandelingsinstallaties is onvoldoende plenumhoogte (vrije hoogte tussen plafond en dakconstructie) aanwezig om een efficiënt luchtbehandelings-/ventilatiesysteem te kunnen monteren. Tevens wordt door de beperkt beschikbare vrije hoogte de systeemkeuze ten aanzien van ventilatie beperkt.
Dakafwerking	Rc>6,0 m2K/W	Bestaand dakbedekkingssysteem vervangen door bitumineus dakbedekkingssysteem met Rc-isolatiewaarde van 6,0 m2K/W.
Zonwering	-	Om de warmtelast te verminderen als gevolg van intreding van zonlicht moeten bestaande handbediende zonweringen worden vervangen door elektronisch bediende zonweringen die worden aangestuurd door een GBS-installatie.

5.3 *Installatietechnische aanpassingen*

Om te komen tot een technisch kwaliteitsniveau dat voldoet aan het nieuwbouwniveau van het Bouwbesluit 2012 voor onderwijsfuncties, worden onderstaande aanpassingen voorgesteld.

Installatiedeel	Bouwbesluit	Voorgestelde aanpassing/maatregel
Hemelwater-afvoeren	Afd. 2.1	De dakranden voorzien van noodafvoeren zodat staand water op het dak wordt voorkomen.
	Art. 6.17	Hemelwaterafvoeren zoveel in het zicht aanbrengen zodat lekkages en verstoppingen vroegtijdig kunnen worden opgespoord.
Waterinstallaties	Afd. 6.3	De bestaande waterinstallatie keuren en zo nodig aanpassen opdat deze legionella-bestendig is.
Warmte-opwekking	Afd. 5.1	Om te voldoen aan de eisen voor energiezuinigheid dienen bestaande verwarmingsinstallaties te worden vervangen door hoogrendements-CV installaties of warmtepompen.
Ventilatie-/ luchtbehandeling	Afd. 3.6	Een volledig nieuw gebalanceerd centraal ventilatie-/luchtbehandelingssysteem met warmteterugwinning aanbrengen om te voldoen aan de capaciteitseisen per persoon.
Elektrotechnische installatie	Afd. 6.2	Een volledig nieuwe elektrotechnische installatie aanbrengen die voldoet aan de eisen van het Bouwbesluit.
Verlichting	Art. 6.3	Oriëntatieverlichting en vluchtwegaanduidingen aanbrengen overeenkomstig de geldende normen.

5.4 *Deelconclusie*

Op basis van de hierboven omschreven voorstellen hoe de gewenste technische kwaliteit, bouwbesluit 2012, niveau nieuwbouw, gerealiseerd kan worden is geconcludeerd dat er, ten opzichte van de huidige situatie, sprake zal zijn van totaalsloop c.q. renovatiesloop van de bestaande gebouwen/het bestaande gebouw tot op het casco (de hoofddraagconstructie), waarna aansluitend het opnieuw opbouwen van nagenoeg alle bouwkundige en installatietechnische hoofdelementen noodzakelijk is. Daarbij dient in aanmerking te worden genomen dat, als gevolg technische beperkingen van de bestaande gebouwen, zoals de beperkte flexibiliteit van de hoofddraagconstructie, de functionele aanpasbaarheid aan de huidige én toekomstige behoefte beperkt is.

6. Technische kwaliteit – Frisse Scholen klasse B

6.1 *Uitgangspunt*

Op basis van de nulmeting werden in het vorige hoofdstuk 3 de maatregelen beschreven die noodzakelijk zijn om een technisch kwaliteitskader te behalen dat voldoet aan het Bouwbesluit 2012 (niveau nieuwbouw). Indien deze maatregelen worden doorgevoerd wordt tevens voldaan aan een groot deel van de functionele en technische eisen van Frisse Scholen klasse B. Op enkele onderdelen overschrijdt Frisse Scholen klasse B het Bouwbesluit 2012.

In dit hoofdstuk worden de maatregelen beschreven die noodzakelijk zijn om te kunnen voldoen aan de eisen van het Frisse Scholen-beleid, klasse B (Goed).

6.2 *Bouwkundige aanpassingen*

Om te komen tot een technisch kwaliteitsniveau dat voldoet aan het Frisse Scholen-beleid, zijn onderstaande aanpassingen noodzakelijk.

Gebouwdeel	**Frisse Scholen – B**	**Voorgestelde aanpassing/maatregel**
Buitenwanden	h>2,80 m	Vanwege minimale eis vrije plafondhoogte van 2,80 m zullen de buitenwanden moeten worden verhoogd.
Binnenwanden	h>2,80 m	Vanwege minimale eis vrije plafondhoogte van 2,80 m zullen de binnenwanden moeten worden verhoogd.
Dakconstructie	h>2,80 m	Vanwege minimale eis vrije plafondhoogte van 2,80 m zal de dakconstructie moeten worden verhoogd. De bestaande houten dakconstructie geheel verwijderen en vervangen door een steenachtige dakconstructie, of indien dit technisch niet mogelijk is, een stalen dakconstructie.
Buitenkozijnen	4 ramen	Nieuwe buitenkozijnen met verbeterde luchtdichtheid en HR++-beglazing aanbrengen. Per lokaal 4 ramen aanbrengen.
Plafondafwerking	< 0,6 s	De nagalmtijd in de lokalen verlagen tot 0,6 s door het aanbrengen van een nieuw, extra geluidsabsorberend systeemplafond en voorzieningen.
Zon-/lichtwering	-	Helderheidswering aanbrengen op alle buitenkozijnen van lokalen.

6.3 *Installatietechnische aanpassingen*

Om te komen tot een technisch kwaliteitsniveau dat voldoet aan het Frisse Scholen-beleid, worden onderstaande aanpassingen geadviseerd.

Installatiedeel	Frisse Scholen – B	Voorgestelde aanpassing/maatregel
Hemelwater-afvoeren	>10%	Minimaal 10% van energieconsumptie moet afkomstig zijn van duurzame bronnen. Het opslaan in een ondergrondse buffertank en hergebruiken van hemelwater voor het spoelen van toiletten kan hier aan bijdragen.
Warmte-opwekking	>10%	Minimaal 10% van energieconsumptie moet afkomstig zijn van duurzame bronnen. Het plaatsen van een warmtepomp voor de verwarming van het gebouw kan hier aan bijdragen.
Ventilatie-/ luchtbehandeling	<950 ppm / >8,5 dm3/s	Luchtbehandeling met warmteterugwinning (rendement >75%) installeren die is ontworpen met een ventilatiecapaciteit per persoon van 8,5 dm3/s per lokaal en Co-2 gestuurd.
Elektrotechnische installatie	>10%	Minimaal 10% van energieopwekking moet worden geleverd door duurzame bronnen. Het plaatsen van een PV-installatie van voldoende omvang op het platte dak kan hier aan bijdragen.
Verlichting	<9 W/m2	In lokalen en personeelsruimten TL5- of LED-verlichting monteren met maximaal vermogen van 9 W/m2. Lichtschakeling door bewegingsmelders, beperkt regelbaar en daglicht-gestuurd.
	<4,5 W/m2	In overige ruimten TL5 of LED-verlichting monteren met maximaal vermogen van 4,5 W/m2. Lichtschakeling door bewegingsmelders.
Plafondafwerking	<0,6 s	De nagalmtijd in de lokalen verlagen tot 0,6 s door het aanbrengen van een nieuw, extra geluidsabsorberend systeemplafond en voorzieningen.
Zon-/lichtwering	-	Helderheidswering aanbrengen op alle buitenkozijnen van lokalen.

6.4 *Deelconclusie*

Op basis van de hierboven omschreven voorstellen hoe de gewenste technische kwaliteit, Frisse Scholen Klasse B, gerealiseerd kan worden is geconcludeerd dat er, ten opzichte van de huidige situatie, sprake zal zijn van totaalsloop c.q. renovatiesloop van de bestaande gebouwen/het bestaande gebouw tot op het casco (de hoofddraagconstructie), waarna aansluitend het opnieuw opbouwen van nagenoeg alle bouwkundige en installatietechnische hoofdelementen noodzakelijk is. Daarbij dient in aanmerking te worden genomen dat, als gevolg de technische beperkingen van de bestaande gebouwen, zoals de bepekte flexibiliteit van de hoofddraagconstructie, de functionele aanpasbaarheid aan de huidige én toekomstige behoefte beperkt is.

7. Investeringskosten

7.1 *Uitgangspunt*

Om inzicht te verkrijgen in de financiële omvang van de renovatie, en dit mede te kunnen beschouwen ten opzichte van een nieuwbouwscenario, wordt in dit hoofdstuk een overzicht van de te verwachten investeringskosten voor renovatie weergegeven zoals deze door ons zijn geraamd. Daarnaast wordt inzicht gegeven hoe dit zich verhoudt ten opzichte van de te verwachten investeringskosten voor nieuwbouw.

Voor het financiële toetsingskader is in het kader van dit onderzoek aansluiting gezocht bij het veel gebruikte uitgangpunt dat de totale investeringskosten voor de renovatie maximaal 80% mogen bedragen van de totale kosten bij nieuwbouw. Uitgaande van een levensduurverlenging van 40 jaar.

7.2 *Financiële analyse*

In onderstaande tabellen zijn de investeringskosten van drie scenario's weergegeven. Dit zijn de investeringskosten exclusief grondkosten en sloopkosten omdat bij nieuwbouw de te slopen school terug gaat naar de gemeente en dat deze voor sloop of herbestemming zorg draagt en derhalve dus buiten het nieuwbouw budget vallen.

Renovatie scenario		m2	€/m2	excl. BTW	incl. BTW
Renovatie	Niveau BB 2012	1185	€ 1.103	€ 1.306.463	€ 1.580.820
	Niveau FS Klasse B	1185	€ 500	€ 592.500	€ 716.925
Nieuwbouw	Uitbreiding	187	€ 1.466	€ 274.105	€ 331.667
	Gymzaal	455	€ 1.466	€ 666.939	€ 806.996
Bijkomende kosten			20%	€ 568.001	€ 687.281
		1827		€ 3.408.007	€ 4.123.689

Nieuwbouw scenario	m2	€/m2	excl. BTW	incl. BTW
Nieuwbouw BB 2012 en FS klasse B	1827	€ 1.466	€ 2.678.017	€ 3.240.400
Bijkomende kosten		20%	€ 535.603	€ 648.080
			€ 3.213.620	€ 3.888.480

Alternatief scenario		m2	€/m2	excl. BTW	incl. BTW
Renovatie	Niveau BB 2012	1185	€ 1.103	€ 1.306.463	€ 1.580.820
	Niveau FS Klasse C+	1185	€ 300	€ 355.500	€ 430.155
Nieuwbouw	Uitbreiding	187	€ 1.466	€ 274.105	€ 331.667
	Gymzaal	455	€ 1.466	€ 666.939	€ 806.996
Bijkomende kosten			20%	€ 520.601	€ 629.927
		1827		€ 3.123.607	€ 3.779.565

7.3 *Deelconclusie*

Op basis van de benodigde functionele, maar met name technische aanpassingen zijn de te verwachten investeringskosten in beeld gebracht.

Bovenstaande financiële analyse laat zien dat het renovatiescenario hogere investeringskosten met zich mee brengt dan het nieuwbouw scenario. Dit wordt onder andere veroorzaakt door het verhogen van het dak. Het dak dient verhoogd te worden vanwege de vereiste minimale vrije hoogte bij Frisse Scholen Klasse B.

Realistischer zou zijn om voor het renovatiescenario aansluiting te zoeken bij de eisen voor Frisse Scholen klasse C+. Hierbij worden de luchthoeveelheden/CO2 waarden en CO2 meting van Klasse B aangehouden maar niet het plafond/dak verhoogd. De investeringskosten voor dit scenario bedragen circa 97% van de investeringskosten voor het nieuwbouwscenario.

8. Conclusies

In het kader van de huisvesting van het IKC 't Simmelink in Eibergen is onderzocht of (een deel van) de bestaande onderwijsgebouwen aan de Ketterinksteeg door middel van renovatie geschikt gemaakt kunnen worden. Hiervoor is beoordeeld of en hoe de gewenste ruimtelijke, functionele en technische kwaliteit gerealiseerd kon worden en wat hiervoor de te verwachten investeringskosten zijn. Hieronder worden per programma de conclusies omschreven, waarna de eindconclusie volgt.

8.1 *Ruimtelijk programma*

Voor het ruimtelijk programma is als toetsingskader de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2015 aangevuld met de uitgangspunten voor de kinderopvang aangehouden. Het totaal aan ruimtebehoefte bedraagt conform deze uitgangpunten 1.827 m2 bvo. Op basis van deze behoefte is de ruimtelijke analyse uitgevoerd. Op basis van de ruimtebehoefte en ruimtelijke analyse kan geconcludeerd worden dat het totale programma qua omvang past binnen één van de bestaande onderwijsgebouwen, mits aangevuld met een uitbreiding van circa 187 m2 bvo. Hiermee sluit men aan op de normering en is er geen sprake van een over- of ondermaat.

8.2 *Functioneel programma*

Op basis van de informatie uit het functioneel en ruimtelijk programma van eisen is de functionele analyse uitgevoerd. Op basis hiervan is geconcludeerd dat de huidige structuur, waaronder onder andere te verstaan de indelingen van de ruimten, de opzet en omvang van de klaslokalen, de huidige inflexibele hoofddraagconstructie en daarmee de beperkingen ten aanzien van het te realiseren gewenste programma zoals de ruimtebehoefte per klaslokaal, teamkamers en leerpleinen slechts ten dele realiseerbaar is en daarmee niet aansluit op de eisen en wensen zoals omschreven in het Ruimtelijk Functioneel Programma van Eisen.

Ten aanzien van de gymzaal is geconcludeerd dat deze, ondanks dat deze in een redelijke staat van onderhoud verkeerd, niet meer voldoet aan de eisen van de KVLO. De afmeting van de gymzaal is met 10x20 meter niet conform de richtlijnen van de KVLO welke adviseert een minimale zaalafmeting van 22x14 meter met een vrije hoogte van 5,5 meter.

8.3 *Technisch programma*

Op basis van een technische schouw en de technische ambitie zijn voorstellen gedaan voor maatregelen welke minimaal moeten worden getroffen om de gebouwen te laten voldoen aan het nieuwbouwniveau uit het Bouwbesluit 2012 en aan het kwaliteitsniveau Frisse Scholen, klasse B. Teneinde dit kwaliteitsniveau te behalen zal totaalsloop c.q. renovatiesloop van de bestaande gebouwen/het bestaande gebouw tot op het casco (de hoofddraagconstructie) moeten plaatsvinden, waarna aansluitend het opnieuw opbouwen van nagenoeg alle bouwkundige en installatietechnische hoofdelementen noodzakelijk is. Daarbij dient in aanmerking te worden genomen dat, als gevolg van de technische beperkingen van de bestaande gebouwen, zoals de beperkte flexibiliteit van de hoofddraagconstructie, de functionele aanpasbaarheid aan de huidige én toekomstige behoefte beperkt is.

8.4 *Investeringskosten*

Voor het financiële toetsingskader is in het kader van dit onderzoek als uitgangspunt genomen dat de totale investeringskosten voor de renovatie maximaal 80% mogen bedragen van de totale kosten bij nieuwbouw. Aangezien bij renovatie over het algemeen een groot deel van de bestaande hoofddraagconstructie gehandhaafd blijft is een investering tot 80% t.o.v. het totaalbudget gerechtvaardigd. Uitgangspunt hierbij is wel dat er sprake is van een verlengde levensduur van minstens 40 jaar.

Op basis van de benodigde functionele en technische aanpassingen zijn de te verwachten investeringskosten in beeld gebracht.

Het renovatiescenario brengt hogere investeringskosten met zich mee dan het nieuwbouw scenario. De investeringskosten voor alternatieve renovatiescenario, op basis van Frisse Scholen klasse C+, bedragen circa 97% van de investeringskosten voor het nieuwbouwscenario.

Op basis hiervan is geconcludeerd dat renovatie, vanuit financieel perspectief, niet gerechtvaardigd is en dat nieuwbouw prevaleert.

8.5 *Eindconclusie*

Op basis van de toetsingskaders kan geconcludeerd worden dat zowel het ruimtelijke en technische programma realiseerbaar is. Echter, het functionele programma, de primaire behoefte voor het IKC, is niet ofwel onvoldoende realiseerbaar binnen de inflexibele structuren van de huidige gebouwen. Daarnaast vraagt renovatie om een te hoge investering, waardoor naast het niet voldoen aan de functionele aspecten ook vanuit financieel perspectief renovatie niet te rechtvaardigen is en derhalve prevaleert nieuwbouw boven renovatie.

Bijlagen

Bijlage 1. Nulmeting

Bijlage 2. Ruimtelijk Functioneel Programma van Eisen, februari 2018

Bijlage 1. Nulmeting

Bijlage 2. Ruimtelijk Functioneel Programma van Eisen, februari 2018

Schetsboek locatie 3 scholen, Ketterinksteeg 2 in Eibergen

Gemeente Berkelland
Versie juli 2018
Sandra Diepeveen

Inleiding
Aan de Ketterinksteeg staan op dit moment 3 schoolgebouwen uit 1980 en een gymzaal. Hiervan staat 1 schoolgebouw leeg (Ketterinksteeg 2A) en het schoolgebouw van IKC Juliana aan de Ketterinksteeg 2C komt op korte termijn leeg te staan.
Op deze locatie blijft basisschool De Regenboog en deze gaat verder met IKC De Schakel en Kinderopvang Humanitas onder de naam IKC 't Simmelink.
Momenteel wordt onderzocht of renovatie of nieuwbouw op deze locatie de beste optie is. Als er wordt gekozen voor nieuwbouw, waar kan deze nieuwbouw dan het beste komen? En welke invulling kan de overgebleven ruimte krijgen? Op deze vragen wordt door middel van dit schetsboekje een visie gegeven.

Plangebied
Het plangebied wordt begrensd door de wandel/fietsroute Ketterinksteeg, de Krebberskamp de Kruiskamplaan en het open groene gebied grenzend aan de achtererven van de woningen aan de Kruiskamp. Op de luchtfoto hieronder is het plangebied met rood omlijnd.

Analyse van de situatie

Ontstaan van Eibergen
Al in de dertiende eeuw werd er een parochie en een kerk gesticht in Eibergen. Begin 19e eeuw was Eibergen een gestrekt esdorp met een concentratie van dorpsboerderijen aan een hoofdstraat. De ruimte om de kerk was het dorpshart waar de bijzondere beroepen en diensten gevestigd waren. Rond 1850 bestond de kern uit de Grotestraat, de Wemerdijk, de Hagen, de kleine Hagen, de Brink en het noordelijk deel van de JW Hagemanstraat.

Het oude dorpscentrum van Eibergen toonde eind 19de eeuw een gesloten bebouwing. Uitbreiding van het woningbestand kon dus alleen verkregen worden door het bouwen langs de 'uitvalswegen'. Zo zijn in de eerste kwart van de 20ste eeuw de bebouwingslinten ontstaan die nu nog steeds zeer herkenbaar zijn, zoals de Borculoseweg en Beltrumseweg.

Na de tweede wereldoorlog neemt de groei van Eibergen sterk toe waarbij het accent op dorpsuitleg kwam te liggen. Ten zuiden en westen van het centrum ontstaan na-oorlogse woonwijken.

In het midden van de jaren zestig zorgde de bevolkingsexplosie ervoor dat Eibergen verder groeide in zuidelijke en westelijke richting. Dit resulteerde in de nieuwe uitbreidingswijk Westenesch en het plan Bronbeek voor de driehoek tussen de Beltrumseweg en de spoorbaan.

Het gebied ten oosten van de Twenteroute is vanaf eind jaren zeventig tot het einde van de 20ste eeuw in stappen tot aan de Ramsbeek volgebouwd. De woningbouw uit de beginperiode weerspiegelt de invloed van de wijkgedachte terwijl de meer recentere delen aan de dorpsrand meer individuele woningbouw laten zien.
Door het ontwikkelen van het woongebied Simmelink midden jaren zeventig is de Twenteroute dwars door Eibergen komen te lopen.

Samenhangende gebieden

Verkeersstructuur Eibergen

Eibergen kent een doorgaande N-weg (van Enschede naar Varsseveld) door het dorp, de Twenteroute. Voor het doorgaande verkeer is in 2018 de nieuwe N18 via een omlegging om Eibergen geopend, ter hoogte van de ballastput.

Verder kent Eibergen nu nog een 3 tal in- en uitvalswegen welke samenkomen rondom het centrum. Dit zijn de Borculoseweg, Beltrumseweg en de Rekkenseweg. De Kiefteweg is door de omlegging van de N18 geen rechtstreekse doorgaande verbinding naar Beltrum meer.
De Grotestraat ligt tussen Borculoseweg en de oude N18 en is een ontsluitingsweg van het centrum.

De Borculoseweg gaat binnen de bebouwde kom over in de Lariksweg, welke een wijkontsluitingsweg is voor de wijken Westenesch en Den Esch.
De Lariksweg gaat over in de Bronbeekstraat, welke de wijkontsluitingsweg is voor de wijk Bronbeek. En de Vogelenzangstraat is de wijkontsluitingsweg voor de wijk Nieuw-Zuid.

Bij het ontwikkelen van de wijk ’t Simmelink is de Kruiskamplaan de ontsluitingsweg en doorgaande weg door de wijk. Vanaf de Kruiskamplaan lopen vele aftakkingen, waarmee de hele wijk te bereiken is. Aan de noordkant van de wijk is de Hondevoort ook een toegangsweg die via de Hemstea op de Kruiskamplaan uit komt.

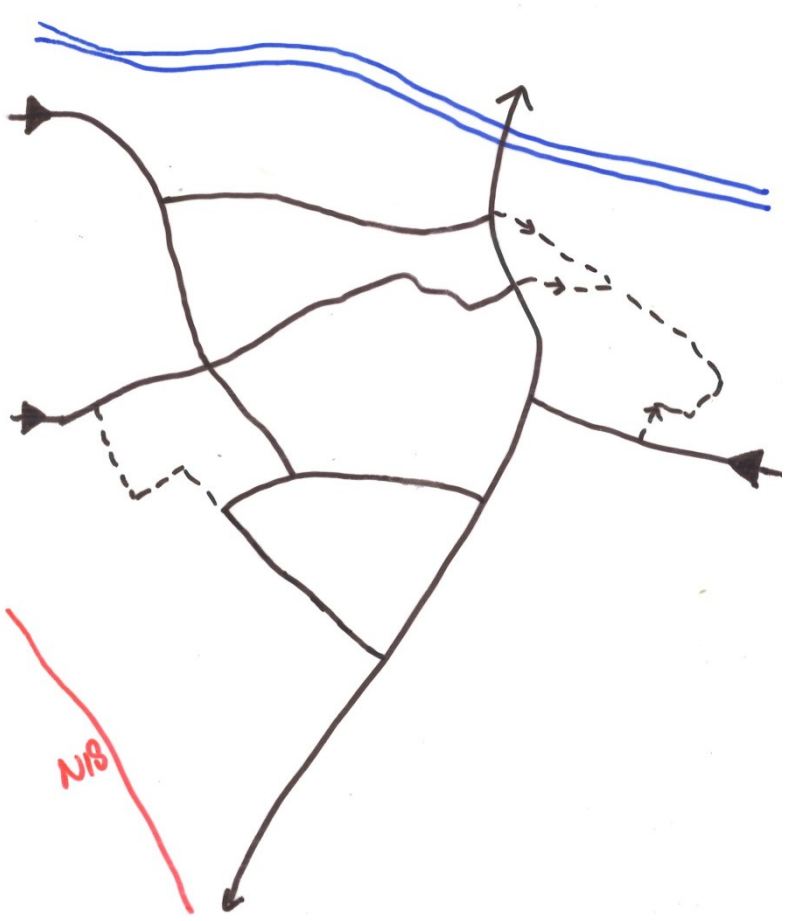

Weergave van de verkeersstructuur

Ligging en huidige situatie

De locatie ligt aan de zuidzijde in de wijk ’t Simmelink, aan de rand van de wijk, dicht bij de Rekkenseweg.

Deze wijk is in 5 gebieden op te delen. De wijkuitbreidingen ‘t Simmelink I (direct aangrenzend aan oude N18), ’t Simmelink II (uitbreiding ten oosten van fase I) en de Berkellanden (noordzijde van de wijk tot aan de Berkel). Daarnaast is de lintbebouwing langs de (oude) N18 een samenhangend gebied en de lintbebouwing aan de Hondevoort/ Hemstea.

Gebiedsbeschrijving omgeving van de locatie

De locatie ligt in ’t Simmelink I. In dit gebied is heel duidelijk de wijkgedachte duidelijk te herkennen. Er is sprake van een grillig stratenpatroon van kleine geknikte en doodlopende straten. Deze wijk kent een zogenaamde ‘bloemkoolstructuur’. De oorspronkelijk aanwezige elementen zoals de hoogteverschillen, de bomenrij aan de Ketterinksteeg en agrarische bebouwing zijn bewaard gebleven.

Aan de centrale groene zone is de locatie met de 3 schoolgebouwen gelegen. Deze scholenlocatie is centraal gepland, zodat de kinderen vanuit de wijk naar school konden gaan, zonder het autoverkeer te kruisen.

De woningen zijn geclusterd rond woonerven. De bebouwing oogt veelal hetzelfde door eenzelfde kleur- en materiaalgebruik. De woningen zijn veelal rijwoningen of twee onder een kapwoningen of geschakelde woningen. De buurt is sterk naar binnen gekeerd en gericht op het ‘eigen’ woonerf. Hierdoor grenzen de achtertuinen/ erven van woningen aan de Krebberskamp aan de groene Ketterinksteeg. En de achtertuinen/erven van de woningen aan de Kruiskamp zowel aan de groene Ketterinksteeg als ook de openbare groene speelplek aansluitend aan de locatie. De woningen hebben geen grote voortuinen, maar er is veel openbaar groen en er staan veel bomen in de buurt. Deze buurt is misschien wel de groenste buurt van Eibergen.

Groene zone grenzend aan locatie

Bomenrij en groene Ketterinksteeg

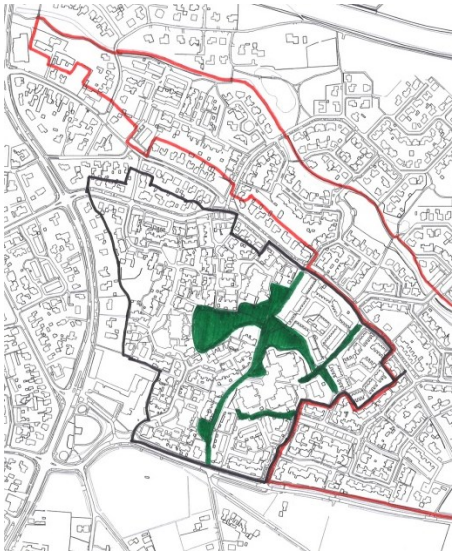
Groene zone centraal in ’t Simmelink I rondom scholenlocatie. Rode lijn is ’t Simmelink II.

De latere uitbreiding ’t Simmelink II kent ook een geknikte stratenstructuur, maar de woningen zijn hier niet meer rond woonerven gesitueerd. De bebouwing staat langs woonstraten en kleine hofjes. De bebouwing is hier gevarieerder en bestaat voornamelijk uit kleine series woningen, vrijstaande woningen en twee onder een kapwoningen.

Oriëntatie van de omliggende bebouwing
Zoals hierboven beschreven zijn de woningen rondom de locatie naar binnen gekeerd en gericht op het ‘eigen’ woonerf. Hierdoor grenzen de achtertuinen/ erven van woningen aan de Krebberskamp aan de groene Ketterinksteeg. En de achtertuinen/erven van de woningen aan de Kruiskamp zowel aan de groene Ketterinksteeg als ook de openbare groene speelplek aansluitend aan de locatie.
De scholenlocatie zelf is ook een naar binnen gerichte locatie, bijna geheel omsloten door groenelementen.

Oriëntatie van de bebouwing

Bereikbaarheid locatie
De scholenlocatie is van meerdere kanten per fiets en te voet bereikbaar.
Per auto is de locatie alleen bereikbaar door vanaf de Rekkenseweg de Kruiskamplaan in te rijden. Deze Kruiskamplaan is een relatief smalle (circa 6,5 meter breed) als 30 km weg ingerichte weg. Bij de ingang van het schoolplein zijn nu 20 parkeerplaatsen haaks op de weg en 3 parkeerplaatsen evenwijdig aan de inrit naar de scholen (langsparkeren).

Aanzet ruimtelijke randvoorwaarden

Programma IKC 't Simmelink
Uit het ruimtelijk programma van eisen blijkt dat voor IKC 't Simmelink circa 1827 m² bvo nodig is. Hierin is een gymzaal met een bvo van 455 m² meegenomen.
De bestaande schoolgebouwen Ketterinksteeg 2a en 2b zijn volgens de gemeentelijke BAG registratie beide 1115 m². Bij handhaving van het bestaande gebouw, zal hier circa 700 m² bvo moeten worden uitgebreid.
Het bestaande schoolgebouw Ketterinksteeg 2c is volgens de gemeentelijke BAG registratie 1522 m².Bij handhaving van dit schoolgebouw zal er circa 400 m² bvo moeten worden uitgebreid.
De gevraagde extra ruimte voor IKC 't Simmelink kan in principe bij elk van de nu bestaande scholen worden aangebouwd. De scholenlocatie biedt hiervoor voldoende ruimte.

Randvoorwaarden.

- Bij de transformatie van de locatie moet worden aangesloten en rekening worden gehouden met de omgeving. Zo is de huidige schoollocatie nu een centraal punt in de wijk, omsloten door groen.

- De bestaande groenelementen aan de zijde van de Ketterinksteeg en aan de noordzijde van het plangebied moeten intact blijven.

- De locatie van het IKC 't Simmelink bepalen door de mogelijkheden voor de toekomst van de leegkomende gronden door de sloop van de 2 niet meer te gebruiken schoolgebouwen.

- Voor de piekmomenten van brengen en halen van kinderen met de auto, moet een betere doorstroming en tijdelijk parkeren, ter plaatse van de entree worden gerealiseerd.

- De ontsluiting voor gemotoriseerd verkeer zal via de Kruiskamplaan blijven gaan.

Invulling plangebied
Een nieuwe invulling voor de bestaande schoolgebouwen vinden, lijkt een onmogelijke opgave. Daarom wordt ervan uitgegaan dat de 2 leegkomende schoolgebouwen zullen worden gesloopt.

Transformatiemogelijkheden locatie Ketterinksteeg 2a en 2b
De gronden ter plaatse van school Ketterinksteeg 2a en Ketterinksteeg 2b zijn afgescheiden van de naastliggende woningen aan de Krebberskamp door een met solitaire bomen en struiken ingeplante groenstrook van circa 6,5 meter breed.
De naastliggende woningen aan de Krebberskamp sluiten met het zijerf aan deze groenstrook.

Het doorzetten van de aanwezige structuur aan de Krebberskamp richting de gronden onder Ketterinksteeg 2a en 2b is zeer goed mogelijk. Het streven hierbij moet zijn om een groot deel van het aanwezige groen te behouden en in het ontwerp op te nemen.
Indien in de toekomst in de gemeente Berkelland eventueel weer toevoeging van woningbouw mogelijk is, is het uitbreiden met woningen een logische keuze. Deze sluiten aan op de bestaande volumes en passen goed in de aanwezige structuur.

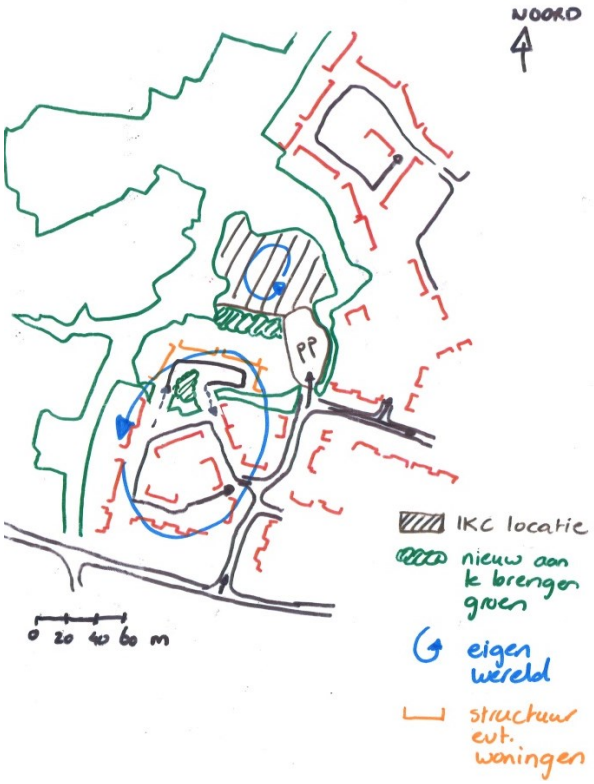

Indien invulling met woningbouw ook in de toekomst niet meer mogelijk is, kan de locatie ook gereserveerd worden voor eventuele andere samenhangende bebouwing die samen ook een naar binnen gericht gebied vormen. Hiermee wordt aangesloten op de aanwezige structuur en identiteit van de omgeving met kleine naar binnen en op zichzelf gerichte gebieden. De bebouwing kan zowel bestaan uit een groter oppervlak van beperkte hoogte, als ook meerdere gebouwen met een kleinere korrelgrootte.
Een invulling met bebouwing is niet noodzakelijk om de onbebouwde ruimte te laten aansluiten op de aanwezige structuur. Een invulling zonder bebouwing, maar met bijvoorbeeld een openbare volkstuin/ kruidentuin is ook een goed passende invulling op deze locatie.

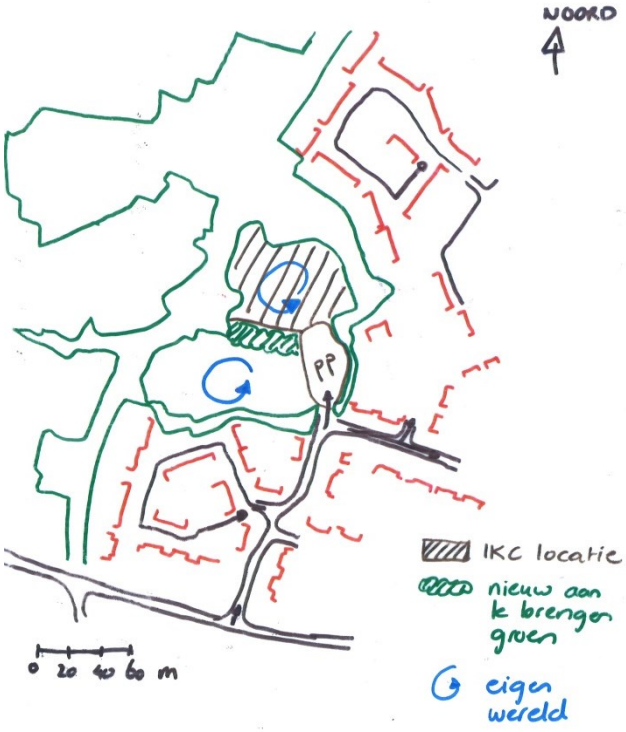

Transformatiemogelijkheden locatie Ketterinksteeg 2c
Kijkend naar de bebouwingsstructuur en mogelijkheden om hierop aan te sluiten zijn de gronden ter plaatse van Ketterinksteeg 2c geen logische keus om te transformeren.
De locatie Ketterinksteeg 2c heeft aan de noordzijde een brede groene afscheiding naar de omgeving. Dit is een met bomen beplante strook van circa 7,5 meter en daarnaast een brede maar vooral open ruimte welke aansluit op de achtertuinen van de woningen aan de Kruiskamp 15 – 29 en Kruiskamp 64 – 74. Mede door de oriëntatie van de woningen aan de Kruiskamp met achtertuinen aan de groene ruimte, is een reservering van de vrijkomende grond voor een nieuwe invulling met eventuele toekomstige woningen niet haalbaar. Deze eventuele nieuwe woningen kunnen niet worden aangesloten op de bebouwingsstructuur van de woningen aan de Kruiskamp. En het te transformeren gebied heeft een te klein oppervlak om een eigen naar binnen gericht 'woonerf' te creëren.

Een invulling met een op zichzelf staand nieuw gebouw en functie zou wel mogelijk zijn. De vraag is of hier behoefte aan is in de toekomst.
Het uitbreiden van het bestaande schoolgebouw voor IKC 't Simmelink of nieuwbouw voor het IKC op deze locatie kan daarom ook goed op deze plek. Het IKC kan gebruik maken van de bestaande ontsluiting via de Kruiskamplaan en er is ruimte ter plaatse van de toegang naar het IKC voor herinrichting/ uitbreiding van de parkeerplaatsen en haal/ breng punt van de leerlingen.
De bestaande groenelementen kunnen intact blijven. Het IKC wordt op deze locatie aan 3 zijden al omzoomd door het groen en door bij de nieuwe invulling aan de zuidzijde ook een groene afscheiding te maken, wordt het IKC weer het middelpunt in de groene zone van de wijk.
Bij nieuwbouw kan de bebouwing zo op de locatie gepositioneerd worden dat optimaal gebruik kan worden gemaakt van de oriëntatie ten behoeve van een energie-neutraal gebouw. Het huidige bestemmingsvlak en bouwvlak is daarbij aan de zuidzijde niet leidend, maar bij het overschrijden van het bouwvlak dient rekening te worden gehouden met het voeren van een afwijkingsprocedure.

<u>Conclusie.</u>
De locatie Ketterinksteeg 2a en 2b reserveren voor toekomstige transformatie.
De locatie Ketterinksteeg 2c benutten voor IKC 't Simmelink.
In deze opzet kan ten tijd van de nieuwbouw/ uitbreiding op locatie Ketterinksteeg 2c de nu nog in gebruik zijnde basisschool aan de Ketterinksteeg 2b in gebruik blijven.

Startnotitie

Nieuwbouw IKC Het Simmelink te Eibergen

Gemeente Berkelland

SBM, 29 augustus 2019

sbm

BOUW- EN
VASTGOEDMANAGERS

Startnotitie

Nieuwbouw IKC Het Simmelink te Eibergen

Gemeente Berkelland

SBM, 29 augustus 2019

Naam	SBM Bouw- en vastgoedmanagers B.V.
KvK nummer	06090607
Projectnummer	2P1708301
Rapportnummer	01
Auteur(s)	Ing. J. F. Huiskes MBA Ing. P.G.W. Welpelo
Adres	Hofstraat 79, Almelo Postbus 665 7600 AR Almelo 0546 - 85 19 19 info@sbm-groep.nl www.sbm-groep.nl
Datum	SBM, 29 augustus 2019
Wijzigingsdatum	
Status	Definitief
Aantal pagina's	38

BOUW- EN VASTGOEDMANAGERS

Samenvatting

Voorliggende Startnotitie betreft het slotdocument van de fase Projectdefinitie project Nieuwbouw IKC Het Simmelink. In de Startnotitie worden, voorafgegaan door de projectaanleiding, aan de hand van de GOTIK-beheersaspecten de uitgangspunten en (rand)voorwaarden van het beoogde project gedefinieerd, worden kansen en bedreigingen gesignaleerd en worden, waar nodig, beheersmaatregelen vastgesteld en taakstellend aan (nog te contracteren) partijen toegewezen.

Kortom, de Startnotitie betreft:

- het formele eindpunt van de desbetreffende fase: het faseresultaat, en
- één van de beslisdocumenten: go/no go-besluit opstart project/volgende fase, en
- het startdocument van de volgende fase, en
- het toetsingskader van de volgende fase.

Projectaanleiding

Aan de Ketterinksteeg in de wijk Het Simmelink is een onderwijslocatie gelegen, bestaande uit drie schoolgebouwen voor primair onderwijs en één gymzaal, gerealiseerd in 1980 en nadien enkele malen gerenoveerd. Momenteel staat er één schoolgebouw geheel leeg en één schoolgebouw grotendeels leeg. Nu is het de ambitie om op de huidige locatie het IKC Het Simmelink op te richten, waarin naast de basisschool Het Simmelink ook kinderopvang een plek krijgt.

Bovenstaande ontwikkelingen zijn aanleiding geweest om een Renovatiescan uit te voeren teneinde te beoordelen of de huidige gebouwen technisch, ruimtelijk en functioneel aanpasbaar zijn naar de eisen van deze tijd. Er is geconcludeerd dat de benodigde aanpassingen, gezien de investering, niet verantwoord zijn. Op basis daarvan is gekozen voor een nieuw te realiseren gebouw.

In de nieuwbouw zal basisschool Het Simmelink als hoofdgebruiker haar intrek nemen samen met beoogd en preferent partner Stichting Kinderopvang Humanitas. De beoogde locatie voor de vervangende nieuwbouw is de Ketterinksteeg 2b. De omvang van de nieuwbouw bedraagt ca. 1.372 m^2 voor het IKC en ca. 530m^2 voor de gymzaal.

Investeringskosten

Ten behoeve van de voorgenomen nieuwbouw zijn de investeringskosten in beeld gebracht, onderverdeeld naar het IKC (onderwijsvoorziening en kinderopvang) en de gymzaal. Voor het bepalen van deze kosten is het uitgangspunt dat de grond bouwrijp wordt geleverd en dat het gebouw voldoet aan de technische kwaliteit: bouwbesluit nieuwbouw, Frisse Scholen Klasse B (gemiddeld) en dat gemeente Berkelland de ambitie heeft uitgesproken om het een energieneutraal gebouw (ENG) te laten worden. De totale te verwachtten investeringskosten bedragen ca. € 5.170.000,- inclusief BTW (ca. € 3.900.000,- voor het IKC en € 1.270.000,- voor de gymzaal).

Organisatie

In overleg tussen de gemeente Berkelland en Delta Scholengroep is afgesproken dat er een stichting, Stichting IKC Het Simmelink, wordt opgericht. Deze startnotitie gaat niet op de wijze waarop de stichting wordt ingericht. Wat in deze wel benoemd wordt is dat het bouwheerschap voor de gehele nieuwbouw in handen komt van de stichting, waarin zowel gemeente als Delta Scholengroep vertegenwoordigd zijn gezien ieders belangen. De voorgenomen bouworganisatievorm betreft het bouwteam organisatiemodel. Deze vorm wordt op dit moment, met de marktsituatie in ogenschouw, als meest adequaat gezien. Zowel voor het selecteren van de architect, E&W-adviseur en constructeur als voor de uitvoerende partners, zal aangesloten worden bij de Aanbestedingswet 2012 (Aw 2012) en het gemeentelijk inkoopbeleid.

Planning

De huidige planning gaat uit van ingebruikname van de nieuwbouw in eind 2021. In de overall-planning is ervan uitgegaan dat er geen planologische procedures hoeven te worden doorlopen. Om de huidige bebouwing ligt het bouwblok (ca. 2580m^2) waarbinnen de nieuwbouw plaats moet vinden. Naast het in deze startnotitie beschreven werk 'IKC Het Simmelink' zullen er diverse infrastructurele werkzaamheden om het pand uitgevoerd moeten worden. Gemeente Berkelland zal voorbereidende en uitvoerende werkzaamheden aan laten sluiten op de planning van het IKC Het Simmelink.

Kwaliteit

Voor de ruimtelijke en functionele uitgangspunten wordt aangesloten bij het Ruimtelijk Functioneel Programma van Eisen d.d. april 2018 (bijlage 1). Voor de eisen aan de technische kwaliteit wordt onverkort aangesloten bij het wettelijk kader Bouwbesluit 2012, aangevuld met Frisse Scholen 2015 Klasse B (gemiddeld) en de eisen met betrekking tot energieneutrale gebouwen (ENG). De gemeente Berkelland heeft de ambitie uitgesproken om bovenop de wettelijk verplichte eisen uit BENG, het gebouw te willen laten voldoen aan eisen volgend uit ENG (Energieneutraal gebouw). In de bepalingsmethodiek voor een ENG-gebouw wordt alle energieverbruik ten behoeve van de gebouwgebonden installaties opgenomen en op een duurzame wijze opgewekt (energie die benodigd is voor verwarming, koeling en ventilatie). De energie benodigd voor de gebruikers (bijvoorbeeld voor verlichting, computers, digiborden, enz.) wordt niet in de methodiek meegenomen.

Inhoud

Samenvatting	**3**
Inhoud	**5**
1. Inleiding	**7**
1.1 Doel van het document	7
2. Projectaanleiding, -achtergrond en IKC Visie	**8**
2.1 Projectaanleiding en achtergrond	8
2.2 Partners IKC Het Simmelink	8
2.2.1 Onderwijs	9
2.2.2 Kinderopvang	9
2.3 Medegebruik / wijkfunctie	9
2.4 Gymzaal	9
2.5 IKC Visie	10
2.6 Duurzaamheidsvisie	11
3. Geld	**14**
3.1 Stand van zaken	14
3.1.1 Ruimtebehoefte – omvang voorziening	14
3.1.2 Investeringskosten	15
3.1.3 Kosten voor het beheer en onderhoud - toetsing	16
4. Organisatie & Informatie (& Communicatie)	**17**
4.1 Bouwheerschap	17
4.2 Medezeggenschapsraad en overige stakeholders	17
4.3 Projectorganisatie, Overleg- & beslisstructuur	17
4.3.1 Projectorganisatie	17
4.3.2 Overleg- & beslisstructuur	19
4.4 Bouworganisatievorm & aanbestedingsmethodieken	20
4.4.1 Bouworganisatievorm	20
4.4.2 Aanbestedingsmethodieken	22
4.5 Betrokken partijen	28
5. Tijd	**29**
5.1 Stand van zaken	29
6. Kwaliteit	**29**
6.1 Uitgangspunten	29
6.1.1 Functionele kwaliteit: Visiedocument IKC Het Simmelink	29
6.1.2 Kwaliteitskader, technisch	29
7. Risicomanagement	**31**

Bijlagen		**32**
Bijlage 1.	**Ruimtelijk en Functioneel Programma van Eisen, april 2018**	**33**
Bijlage 2.	**Renovatiescan**	**34**
Bijlage 3.	**Programma van Eisen Frisse Scholen 2015**	**35**
Bijlage 4.	**Investeringskostenoverzichten**	**36**
Bijlage 5.	**IKC Het Simmelink overall-planning**	**37**
Bijlage 6.	**IKC Het Simmelink risicoanalyse**	**38**

1. Inleiding

1.1 *Doel van het document*

Voorliggende Startnotitie is opgesteld in aansluiting op het ruimtelijk en functioneel Programma van Eisen en betreft het slotdocument van de Projectdefinitie van het project Nieuwbouw Integraal Kindcentrum Het Simmelink. In de Startnotitie worden aan de hand van de GOTIK-beheersaspecten de uitgangspunten en (rand)voorwaarden van het beoogde project gedefinieerd, worden kansen & bedreigingen gesignaleerd en worden, waar nodig, beheersmaatregelen vastgesteld en taakstellend aan (nog te contracteren) partijen toegewezen.

Kortom, de Startnotitie betreft:

- het formele eindpunt van de desbetreffende fase: het faseresultaat, en
- één van de beslisdocumenten: go/no go-besluit opstart project/volgende fase en, daarmee, het besluit tot het ter beschikking stellen van de gemeentelijke financiële bijdrage, en
- het startdocument van de volgende fase, en
- het toetsingskader van de volgende fase.

2. Projectaanleiding, -achtergrond en IKC Visie

2.1 *Projectaanleiding en achtergrond*

In de Eibergse wijk Het Simmelink is een onderwijslocatie gelegen aan de Ketterinksteeg, die bestaat uit drie nagenoeg identieke schoolgebouwen voor primair onderwijs en één gymzaal. De drie gebouwen zijn gerealiseerd in 1980 en nadien enkele malen gerenoveerd. Basisschool De Steege en de Julianaschool zijn gestopt op de onderwijslocatie aan de Ketterinksteeg te Eibergen. Sinds augustus 2018 zijn basisschool De Regenboog en basisschool De Schakel (beide scholen vallen onder het bestuur van Stichting Delta) gefuseerd tot één basisschool, genaamd 'Het Simmelink'. Als gevolg van bovengenoemde ontwikkelingen is één schoolgebouw geheel leeg en één schoolgebouw grotendeels leeg komen te staan. Het is de ambitie om op de huidige onderwijslocatie een IKC op te richten, waarin naast de gefuseerde basisschool Het Simmelink, ook een kinderopvangorganisatie een plek krijgt.

Bovenstaande ontwikkelingen zijn aanleiding geweest om een Renovatiescan uit te voeren om te beoordelen of de huidige gebouwen technisch, ruimtelijk en functioneel aanpasbaar zijn naar de huidige maatstaven, Frisse Scholen en het Ruimtelijk Functioneel Programma van Eisen van IKC Het Simmelink. De conclusie uit deze Renovatiescan is dat functionele en technische aanpassingen gezien de investering niet verantwoord zijn, op basis waarvan de keus is gemaakt voor een nieuw te realiseren gebouw voor IKC Het Simmelink.

In een nieuw te realiseren IKC Het Simmelink zal basisschool Het Simmelink als partner en hoofdgebruiker haar intrek nemen, samen met beoogd en preferent partner Humanitas als kinderopvang partij. De beoogde locatie hiervoor is de huidige onderwijslocatie aan de Ketterinksteeg. Met vervangende nieuwbouw op de huidige onderwijslocatie, specifiek Ketteringsteeg 2b, als uitgangspunt is deze Startnotitie opgezet.

De omvang van de nieuw te realiseren huisvesting, zowel het onderwijsdeel als het niet-onderwijsdeel, is gebaseerd op 200 leerlingen en de ruimtebehoefte voor de kinderopvangpartner van 166m^2.
De ruimtebehoefte bedraagt totaal 1.372 m^2 BVO, excl. de gymzaal. Voor de te realiseren gymzaal is een omvang, gebaseerd op de gemeentelijke behoefte, opgegeven van 530m^2 BVO.

2.2 *Partners IKC Het Simmelink*

Zowel gemeente Berkelland als de betrokken partner en hoofdgebruiker (basisschool Het Simmelink) van het te vormen Integraal Kindcentrum Het Simmelink hebben de ambitie uitgesproken om als IKC Het Simmelink een bredere maatschappelijke functie te bekleden in Eibergen en voor de wijk in het bijzonder. De te realiseren nieuwbouw van het IKC kan hiervoor het gewenste vliegwieleffect zijn. IKC Het Simmelink biedt huisvesting aan de partners: basisschool Het Simmelink en aan een kinderopvangorganisatie. Preferent en beoogd partner in deze is Stichting Kinderopvang Humanitas.

2.2.1 *Onderwijs*

Voor de te realiseren onderwijsvoorzienig wordt uitgegaan van een gemiddeld aantal leerlingen van 200. De leerlingen zijn verdeeld over twee leerteams. Leerteam 1 biedt onderwijs aan kinderen van circa 4 tot 7 jaar en leerteam 2 biedt onderwijs aan kinderen van circa 8 tot 13 jaar. Binnen het leerteam werken leerkrachten samen, waarbij het leerteam verantwoordelijk is voor het onderwijs en de ontwikkeling van alle kinderen in het betreffende leerteam. De kinderen worden begeleid door een team van 13 tot 14 FTE.

2.2.2 *Kinderopvang*

Preferent en beoogd partner in het IKC, Stichting Kinderopvang Humanitas, zal in het nieuwe IKC drie verschillende producten aanbieden: kinderdagverblijf (KDV), peuteropvang (PO) en buitenschoolse opvang (BSO). Het kinderdagverblijf en de peuteropvang maken gebruik van dezelfde ruimten. Er zijn 16 kindplaatsen beschikbaar en de kinderen worden begeleid door 3 pedagogisch medewerkers. De kinderen van de peuteropvang kunnen, onder begeleiding, gebruik maken van de ruimten van leerteam 1. Circa 30 kinderen van de BSO maken, onder begeleiding van 3 medewerkers, gebruik van de ruimten van de school. In eerste instantie maken zij gebruik van de ruimten van leerteam 1 en van de centrale hal. In de toekomst kan dit, bij behoefte en in overleg, uitgebreid worden naar
de ruimten van leerteam 2.

2.3 *Medegebruik / wijkfunctie*

Naast de invulling voor het onderwijs en de kinderopvangvoorziening wenst het IKC en de gemeente ook ruimte te bieden aan initiatieven van derden uit de buurt. Hierbij valt te denken aan een orthopedagoog, een huiswerkcoach, een weerbaarheid- of sociaalvaardigheidstrainer, etc. Tevens kunnen een logopedist, kinderfysiotherapeut, bibliotheek of de oudere jeugd en ouderen uit de wijk gebruik maken van de ruimten in het IKC. Het uitgangspunt is dat er geen extra vierkante meters worden gerealiseerd voor deze gebruikers.

Bron: IKC 't Simmelink – Ruimtelijk en Functioneel programma van eisen, april 2018

2.4 *Gymzaal*

Eén van de onderdelen met een duidelijk bredere functie is de te realiseren gymzaal, aanvullend op het IKC. In de gymzaal krijgen alle kinderen van IKC Het Simmelink bewegingsonderwijs. De gymzaal dient zodanig functioneel te zijn en ingepast te worden dat deze ook buiten schooltijden goed toegankelijk is voor het gebruik door derden (wijkfunctie, sportverenigingen, etc.). Na een gemeentelijke capaciteitsinventarisatie en de vraag naar sportruimten binnen de gemeentelijke grenzen kan worden geconcludeerd, dat een gymzaal met een gymvloerafmeting van 14m (b) x 22m (l) x 5,5m (h) voldoende is. De gymzaal en de nevenruimten zullen in totaal een omvang hebben van circa 530m^2.

2.5 *IKC Visie*

Het doel van IKC Het Simmelink is om een veilige, inspirerende omgeving te creëren, waarin kinderen van 0 tot 13 jaar zich optimaal kunnen ontwikkelen vanuit een gedeelde pedagogische- en didactische aanpak en cultuur. IKC Het Simmelink is een middel om ieder kind zodanig te begeleiden en te stimuleren dat het zich optimaal kan ontwikkelen en zijn of haar plek weet te vinden in een sterk veranderende omgeving. Kinderopvang en onderwijs vormen bondgenoten die zich met hart en ziel inzetten voor het gezamenlijke doel: gepersonaliseerd leren, brede ontwikkeling, onderwijs op maat, differentiatie, afstemming op individuele onderwijsbehoeften en instructie op maat.

Bron: IKC Het Simmelink – Ruimtelijk en Functioneel programma van eisen, april 2018

Inspiratie

''It takes a whole village to raise a child''

Hillary Clinton schreef jaren geleden een inspirerend boek over jeugdbeleid. De titel ontleende ze aan een Afrikaans gezegde: 'It takes a whole village to raise a child'.

Het beeld van dat dorp is voor mij een metafoor voor het jeugdbeleid. Opgroeien gaat meestal gewoon goed met ouders die hun best doen, met daaromheen een netwerk van opa's, oma's, vrienden, leerkrachten, ooms en tantes en buren. En als het dan even niet goed gaat, is er altijd wel iemand die het overneemt. Voor de meeste kinderen werkt het zo. Maar soms zijn draagkracht en draaglast niet in evenwicht met elkaar en is er extra hulp nodig. Soms zelfs zoveel hulp dat specialisten erbij gehaald moeten worden of dat ouders hun kinderen aan specialisten moeten overdragen.

Als je aan een Deense gemeenteambtenaar vragen stelt over jeugdbeleid dan krijg je een antwoord dat begint met de gemeentelijke visie op een inclusieve samenleving, op de ondersteuning van ouders, op goed en passend onderwijs en pas daarna gaat het over specialistische hulpverlening. Vraag je hetzelfde aan een Nederlandse gemeenteambtenaar, dan gaat het over inkoopcontracten en systemen. En dat is niet zo gek, misschien is het in deze fase zelfs wel onvermijdelijk. De overgang van het stelsel is zó lang in discussie geweest, terwijl de zorgcontinuïteit ondertussen wel geregeld moest worden. En daarbij moeten gemeenten zich tot op de dag van vandaag verdedigen en wordt er gedreigd het stelsel opnieuw aan te pakken.

Laten we daarmee ophouden en weer de goede vragen gaan stellen. Wat betekent het om op te groeien in Amsterdam, Súdwest-Fryslân, Peel en Maas of Vlissingen? Kunnen kinderen genoeg spelen, is de opvang geregeld, werkt het consultatiebureau goed, voelen ouders zich gesteund, zijn er veilige routes naar school, weten scholen ernstige problemen vroeg op te sporen en is er dan snel hulp geregeld? Dat zijn de vragen die we moeten we stellen, met de leefwereld van kinderen als uitgangspunt.

De Kinderombudsman heeft onlangs een belangrijk rapport geschreven over de toename van het aantal crisisplaatsen na de decentralisatie. Daarover ga ik graag in gesprek met de Kinderombudsman, maar ik ga haar ook vragen om gemeenten te helpen met lokaal jeugdbeleid waarin de rechten van kinderen centraal staan. Want ook in Nederland geldt: je hebt de hele gemeenschap nodig om álle kinderen goed te laten opgroeien.

Bron: VNG Magazine, Nummer 18, 2016

2.6 *Duurzaamheidsvisie*

IKC Het Simmelink, een duurzame ontwikkeling

Wereldwijd stijgt het bewustzijn van en de aandacht voor de maatschappelijke impact die het handelen van de mensheid heeft. Het gaat hierbij met name om negatieve effecten die het drijven van ondernemingen (profit) hebben op het welzijn van mensen (people) en de omgeving waarin ze leven (planet), zowel op korte als lange termijn. De algemene consensus lijkt steeds meer te worden dat de drie genoemde aspecten in balans moeten zijn om een duurzame wereld te creëren.

Instanties als de Verenigde Naties geven hier invulling en richting aan, bijvoorbeeld door het opstellen van 'The 2030 agenda for sustainable development' en het instellen van de UNFCCC, waar het in 2015 gesloten 'Akkoord van Parijs' onderdeel van uitmaakt. In Nederland ervaren we de consequenties van deze internationale afspraken: wet- en regelgeving wordt aangepast en het wordt door middel van subsidie en belastingvoordelen aantrekkelijk gemaakt om hierop voor te lopen.

Veel van bovengenoemde maatregelen zijn van invloed op de gebouwde omgeving. Dat is ook logisch, want onze gebouwen hebben een grote invloed op zowel de mens als het fysieke milieu. Daarbij zijn ze kapitaalintensief en onroerend: de keuzes die we maken bij het ontwikkelen en aanpassen van onze gebouwen hebben impact op zowel de korte als lange termijn. Daarom kijken we bij de ontwikkeling van IKC Het Simmelink niet alleen naar het nu, maar naar een bredere duurzame ontwikkeling. Op het ***waarom, hoe en wat*** gaan wij hieronder nader in.

Passie voor een duurzaam gebouw en haar omgeving

Met de realisatie van het nieuwe IKC Het Simmelink willen wij een veilige, inspirerende omgeving realiseren, waarin kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen vanuit een gedeelde pedagogische en didactische aanpak en cultuur. Maar dat is zeker niet onze enige doelstelling. Met het Integraal Kindcentrum 'Het Simmelink' willen wij meer bereiken. Wij streven ernaar bij te dragen aan, wat we noemen, duurzame ontwikkeling: *ontwikkeling waarbij balans is tussen mens, milieu en financiën.*

Hiermee bedoelen wij dat wij, naast de onderwijsfunctie, een positieve impact willen realiseren in de wijk, voor de wijkbewoners en overige belanghebbenden *(''It takes a whole village to raise a child'')* én zonder dat wij daarbij de aarde en de grondstoffen, waarin zij voorziet, uitputten.

Hierbij maken we onderscheid tussen de directe invloed die we hierop hebben, met het onderwijs, kinderopvangvoorziening en onze eigen huishouding, en indirecte invloed die we hierop hebben door ''ruimte voor duurzame ontwikkeling'' te faciliteren in een (technisch) duurzaam gebouw.

Hoe IKC Het Simmelink zich onderscheid

Hoe wij dit gaan doen wordt in eerste instantie ingegeven door de directe invloed die wij hierop hebben. Het geven van onderwijs en het opvangen van kinderen vanuit een gedeelde pedagogische en didactische aanpak en cultuur. Dit hebben wij gezamenlijk verwoord in het Ruimtelijk en Functioneel Programma van Eisen uit april 2018.

In dit programma hebben wij ook een aanzet gedaan voor de bredere maatschappelijke doelstellingen. Wij stellen het IKC open voor derden, het gebouw is er voor iedereen.

Wij gaan ruimte creëren die door anderen ingezet kan worden ten dienste of ten gunste van de kinderen van de school én de wijk, voor buurtbewoners en (wijk)verenigingen. Het IKC zal zich onderscheiden door haar gastvrijheid en functie in de wijk, zodat het een positieve impact heeft op de leefbaarheid en maatschappelijke cohesie in Eibergen en daarmee bijdraagt aan een duurzame ontwikkeling.

Het gebouw zal hiervoor ten dienste staan. Niet statisch, maar zo dynamisch mogelijk opgezet. Het dient aanpasbaar te zijn aan veranderende omstandigheden, veranderend onderwijs, veranderende behoeften in de wijk, enzovoort. Gezondheid en welbevinden van alle gebruikers van het gebouw vormen, naast technische aspecten zoals energiezuinigheid en onderhoudsvriendelijkheid, voor ons eveneens duurzaamheidsspeerpunten. We gaan een gezond, comfortabel, energiezuinig en onderhoudsvriendelijk gebouw realiseren. Hiermee borgen we ook voor een belangrijk deel de betaalbaarheid van het gebouw in de toekomst.

Invulling van de duurzaamheidsvisie

Vanuit een gezamenlijke entiteit, waarin het schoolbestuur, de gemeente, IKC partners en overige stakeholders, vertegenwoordigd zijn, nemen wij de verantwoordelijkheid voor het beheer, onderhoud en de exploitatie van het gebouw. Met de duurzame ontwikkeling als gezamenlijke visie geven wij invulling aan het IKC in de wijk. Gezamenlijk maken wij het programma, bieden we aan waar behoefte aan is. Hierbij valt, naast de basisvoorzieningen in het IKC, te denken aan:

- orthopedagoog
- huiswerkcoach
- weerbaarheids- of sociale vaardigheidstrainer
- logopedist
- kinderfysiotherapeut
- bibliotheek
- buurtvereniging ‘De Ham’
- ontmoetings-/wijkfunctie voor jong en oud ter bevordering van de vitaliteit voor ouderen en kennisoverdracht tussen jong en oud (naar voorbeeld programma “kleuters tegen kwalen’).

Op het gebied van ‘technische’ duurzaamheid gaan wij het volgende doen. Tijdens elke fase van het ontwerpproces gaan wij de keuze voor het materiaalgebruik afwegen. Welke impact heeft het op het welzijn, milieu en op onze financiën in directe en indirecte zin. Wij streven hierbij naar (vanzelfsprekend) gezonde, milieuvriendelijke en onderhoudsvriendelijke toepassing van de materialen, waarbij wij de circulariteitsgedachte omarmd hebben. De zogenaamde visuele duurzaamheid krijgt tijdens het ontwerpproces eveneens de aandacht.

Tevens sturen wij tijdens het ontwerpproces aan op de aanpasbaarheid van het gebouw, de constructieve opzet maakt dat het gebouw adaptief is. Ten aanzien van de gezondheid en het comfort gaan wij een gebouw realiseren aan de hand van het Frisse Scholen Programma. De thema’s die hierbij aan de orde komen zijn luchtkwaliteit (gezondheid), temperatuur (comfort), licht, geluid en energie. Laatstgenoemd aspect komt ook aan de orde bij de doelstelling een Energieneutraal Gebouw (ENG) te maken. Hoewel de aanstaande wet- en regelgeving minimaal een Bijna Energieneutraal Gebouw (BENG) voor zal schrijven, heeft de gemeente Berkelland de ambitie een ENG-schoolgebouw te realiseren. Wij omarmen deze ambitie, en het schoolbestuur en de gemeenten hebben afgesproken dat eventuele voordelen in de exploitatie ten goede komen aan de stichting/entiteit die het IKC exploiteert. Extra middelen kunnen daarmee ingezet worden ten behoeve van de duurzame ontwikkeling in de wijk.

Teneinde bovenstaande zo concreet mogelijk te maken hebben wij ons de navolgende doelen gesteld, waarbij er sprake is van ‘overlapping’ van waarderingen:

- GPR Gebouw score (gemiddeld): 8.
  - GPR Gebouw: de Gemeentelijke Praktijk Richtlijn brengt de duurzaamheid van gebouwen in kaart d.m.v. een rapportcijfer op basis van 5 thema’s: milieu, gebruikskwaliteit, toekomstwaarde, gezondheid en energie.
- Frisse Scholen: gemiddeld klasse B, luchtkwaliteit A.
- Energieneutraal Gebouw (ENG).

3. Geld

3.1 *Stand van zaken*

Binnen dit beheeraspect omschrijven wij de uitgangspunten kaders en (rand)voorwaarden van het beoogde project. Na vaststelling van deze Startnotitie vormen ze het toetsingskader voor elke opvolgende fase in het project.

3.1.1 *Ruimtebehoefte – omvang voorziening*

In de navolgende tabellen wordt een overzicht weergegeven van de ruimtebehoefte volgens de uitgangspunten van het Ruimtelijk en Functioneel Programma van Eisen, april 2018. Het totale aantal vierkante meters voor IKC Het Simmelink is gebaseerd op de ruimtebehoefte van basisschool Het Simmelink en beoogd en preferent kinderopvangpartner Stichting Kinderopvang Humanitas Voor een gespecificeerd overzicht van de ruimtebehoefte wordt verwezen naar het *Ruimtelijk en Functioneel Programma van Eisen, april 2018.*

IKC Het Simmelink

Ruimtebehoefte IKC Het Simmelink	**Bruto Vloeroppervlak (BVO)**		**Bijzonderheden**
Basisschool Het Simmelink	1206	m^2	▪ O.b.v. 200 ll (x 5,03m2 BVO) + een vaste voet van 200m2 BVO.
Beoogd en preferent Kinderopvangpartner: St. Kinderopvang Humanitas	166	m^2	▪ KDV, PO 0– 4 jaar (16 plaatsen) (100% mono gebruik) ▪ BSO (medegebruik) ▪ Ruimtebehoefte gebaseerd op referenties St. Kinderopvang Humanitas.
Totaal IKC Het Simmelink	**1372**	**m^2**	

Bron: IKC Het Simmelink – Ruimtelijk en Functioneel programma van eisen, april 2018

Gymzaal

Ruimtebehoefte Gymzaal	**Bruto Vloeroppervlak (BVO)**		**Bijzonderheden**
Gymzaal Het Simmelink	530	m^2	▪ Ruimtebehoefte volgens opgave gemeente Berkelland. ▪ Uitgangspunt RF- PVE was 455 m2

3.1.2 *Investeringskosten*

In onderstaand overzicht worden de te verwachten investeringskosten weergegeven. Voor een gedetailleerd overzicht van de investeringskosten wordt verwezen naar de *bijlagen 4 en 4a*.

Resumé:

Investeringskosten IKC Het Simmelink (excl. gymzaal)		Raming
(in euro, incl. BTW)		
	Kosten	
A	Grondkosten (sloopwerkzaamheden)	€ 0,-
B	Bouwkosten	€ 3.020.000,-
C	Inrichtingskosten	€ 10.000,-
D	Bijkomende kosten	€ 870.000,-
	Totaal Kosten	€ 3.9000.000,-

Toelichting (hoofdlijnen):

- De bovenstaande budgetraming is excl. kosten voor de gymzaal;
- Uitgangspunt prijspeil november 2019, inflatie nov. 2018 - nov. 2019 volgens prognose 5% (verdere prognoses/verwachtingen nog niet bekend);
- Het uitgangspunt is dat de bouwlocatie bouwrijp beschikbaar wordt gesteld;
- Aandacht voor de demarcatie tussen de bouwkosten en de inrichtingskosten. Hiervoor tijdig de afdeling facilitair inschakelen en/of adviseurs.

Investeringskosten gymzaal 530m^2		Raming
(in euro, incl. BTW)		
	Kosten	
A	Grondkosten (sloopwerkzaamheden)	€ 0,-
B	Bouwkosten	€ 980.000,-
C	Inrichtingskosten	€ 0,-
D	Bijkomende kosten	€ 290.000,-
	Totaal Kosten	€ 1.270.000,-

Toelichting (hoofdlijnen):

- De bovenstaande budgetraming is voor de gymzaal (530m2);
- Uitgangspunt prijspeil november 2019, inflatie nov. 2018 – nov. 2019 volgens prognose 5% (verdere prognoses/verwachtingen nog niet bekend);
- Het uitgangspunt is dat de bouwlocatie bouwrijp beschikbaar wordt gesteld;
- Aandacht voor de demarcatie tussen de bouwkosten en de inrichtingskosten van de gymzaal. Hiervoor tijdig de afdeling facilitair inschakelen en/of adviseurs.

3.1.3 *Kosten voor het beheer en onderhoud - toetsing*

In de opzet van de stichtingskosten is een post opgenomen voor het tijdens het ontwerp (per fase) toetsen van de onderhoudskosten. Het (financiële) kader zal hiervoor bij afronding van de volgende fase (SO/VO) worden vastgesteld. Hierbij nadrukkelijk de aandacht voor demarcatie, verdeelsleutel nuts/ onderhoud etc.

4. Organisatie & Informatie (& Communicatie)

4.1 *Bouwheerschap*

Het bouwheerschap voor het te realiseren IKC en de gymvoorziening komt in handen van de Stichting IKC Het Simmelink i.o., vertegenwoordigd door zowel Delta Scholengroep als de Gemeente Berkelland.

4.2 *Medezeggenschapsraad en overige stakeholders*

Delta scholengroep en Basisschool Het Simmelink zijn verantwoordelijk voor de communicatie richting haar medezeggenschapsraad en overige stakeholders. Indien er sprake is van een gezamenlijkheid c.q. gezamenlijk belang in deze, dan wordt er in het kader van dit project gezamenlijk gecommuniceerd. Hierbij moet men denken aan de communicatie richting bijvoorbeeld de omgeving, buurtbewoners en/of wijkvereniging ‘de Ham’.

4.3 *Projectorganisatie, Overleg- & beslisstructuur*

4.3.1 *Projectorganisatie*

De projectorganisatie bestaat uit een aantal niveaus, zowel in strategisch, tactisch als operationeel opzicht, waarop projectoverleg plaatsvindt. Het is, naast de hieronder weergegeven stuurgroep en projectgroep, aan te bevelen om één of meerdere specifieke werkgroepen te organiseren (operationeel) met het doel informatie *bottom-up* te verkrijgen en daarmee draagvlak voor de ontwikkeling te creëren. Vooralsnog is er geen specifieke werkgroep in deze Startnotitie beschreven.

Overlegniveau:	Stuurgroep - strategisch kader	
Frequentie:	6 wekelijks	
Leden van de stuurgroep	**Namens**	**Functie**
De heer P.A Dooijeweerd	Delta Scholengroep (SIM)	Bestuurder
Mevrouw L. Klein Holkenborg – Gebbinck	Basisschool Het Simmelink (SIM)	Directeur
Mevrouw J. Groosman	Delta Scholengroep (SIM)	Huisvesting & facilitair
De heer R. Nijboer	Gemeente Berkelland	Projectleider
De heer J. Huiskes en/of collega-projectleider (technisch)	SBM Bouw- en vastgoed-managers B.V.	Projectmanagement

Overlegniveau:	Projectgroep – tactisch /operationeel kader	
Frequentie:	4 wekelijks	
Leden van de projectgroep	**Namens**	**Functie**
Mevrouw L. Klein Holkenborg – Gebbinck	IKC Het Simmelink	Directeur
Mevrouw J. Groosman	Delta Scholengroep (IKC SIM)	Huisvesting & facilitair
Mevrouw S. Tankink	Gemeente Berkelland	Economische zaken
Partner Kinderopvang	p.m.	p.m.
De heer J. Huiskes en/of collega-projectleider	SBM Bouw- en vastgoed-managers B.V.	Projectmanagement
[Architect, adviseurs]	p.m.	p.m.

4.3.2 *Overleg- & beslisstructuur*

Overleg en besluitvorming vindt plaats op een drietal niveaus, te weten:

1. Strategisch niveau - stuurgroep
   - Primair proces specifieke zaken (geld, organisatie, tijd en informatie)
   - De 'rode draad'/het 'overall-niveau' wordt bewaakt (hoofdlijnen)
   - Nemen van ondernemings-/beleidsbeslissingen
   - Besluitvorming
   - Voortgangsbewaking
   - Financiële bewaking
   - Probleemoplossing
   - Risicoanalyse en -beheersing.

2. Tactisch/operationeel niveau - projectteam ontwerp/projectteam uitvoering
   - Proces specifieke (geld, organisatie, tijd en informatie) en object specifieke zaken (functioneel, technisch, beeldvorming en financieel)
   - Publiekrechtelijke procedures (vergunningen e.d.)
   - Informeren en voorbereiden besluitvorming stuurgroep
   - Voortgangsbewaking
   - Financiële bewaking
   - Probleemoplossing
   - Risicoanalyse en -beheersing.

3. Operationeel niveau - specifieke werkgroep
   - Primair object specifieke zaken (functioneel, technisch, beeldvorming)
   - Informeren en voorbereiden besluitvorming projectgroep
   - Voortgangsbewaking met betrekking tot operationele, dagelijkse zaken (detailniveau)
   - Probleemoplossing
   - Risicoanalyse en -beheersing.

Deze opdeling is overzichtelijk, praktisch hanteerbaar en werkt bevorderend voor het creëren van draagvlak binnen de organisatie(s). Daarnaast worden door de samenstelling van de overleggroepen en een heldere eenduidige toedeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden in formele zin op de juiste wijze besluiten genomen.

Expliciet wordt opgemerkt dat de opgezette overleg-/beslisstructuur een eerste opzet is en dat deze met de bijbehorende samenstelling in de tijd evolueert. Voor de Realisatiefase zullen bijvoorbeeld tevens de overlegstructuren bouwvergadering (uitvoeringsteam), werkvergadering, coördinatieoverleg e.d. worden opgestart, waarop, gegeven de huidige planstatus, in dit kaderdocument niet nader wordt ingegaan. Daarnaast is het denkbaar dat er voor specifieke onderdelen meer (ad hoc) werkgroepen worden samengesteld.

4.4 *Bouworganisatievorm & aanbestedingsmethodieken*

In deze paragraaf wordt de voorgenomen bouworganisatievorm en worden de aanbestedingsmethodieken op hoofdlijnen beschreven.

4.4.1 *Bouworganisatievorm*

De ontwikkeling van de nieuwbouw voor IKC Het Simmelink begeeft zich in een vroeg stadium. Betrokken partners hebben in 2018 een gezamenlijke visie en Ruimtelijk Functioneel Programma van Eisen ontwikkeld. Echter, veel vragen moeten nog worden beantwoord, maar zodra de uitwerking van de plannen concreter wordt, gaat het bij de betrokken partners meer leven en is er meer zicht op eventueel gebruik door derden. Het is daarbij van belang dat de betrokkenheid van de opdrachtgever (en partners) in het ontwerpproces hoog is, ontwerpen is in deze een groeiproces.

Daarnaast hebben wij momenteel met een marktsituatie te maken, waarin uitvoerende partners kritisch zijn op werken waarop men inschrijft. Er is op dit moment weinig capaciteit in de markt. Men zoekt bij voorkeur projecten waar men een onderscheidende aanbieding kan uitbrengen. Naast dat het belangrijk is om de uitvoeringscapaciteit te borgen, is het vroegtijdig betrekken van uitvoerende partners aan te bevelen, met het oog op levertijden van bouwelementen, en daarmee de inbreng van uitvoeringsexpertise.

Wanneer wij bovenstaande in ogenschouw nemen, dan is het aan te bevelen om enerzijds het ontwerp- en realisatieproces zoveel mogelijk te scheiden, en anderzijds uitvoeringspartners zo vroeg mogelijk bij het proces te betrekken. In deze zien wij de bouwteam bouworganisatievorm op dit moment als de meest geschikte bouworganisatievorm voor dit project.

Binnen de stuurgroep is derhalve afgesproken uit te gaan van een bouwteam bouworganisatievorm die in de huidige marktsituatie het meest gewenst is, waarbinnen nadrukkelijk aandacht gevestigd dient te zijn op de wijze waarop de beheeraspecten geld en kwaliteit geborgd worden. Hieronder wordt de opzet voor het bouwteammodel op hoofdlijnen toegelicht.

Bouworganisatiemodel (hoofdlijnen)

Beoogd bouworganisatiemodel (hoofdlijnen):

1. <u>Fase Ontwerpteam</u> Projectdefinitie -> Fase Structuurontwerp (SO) -> Fase Voorlopig Ontwerp (VO) -> Fase Definitief Ontwerp (DO) (concept):	Ontwerpteam (<u>exclusief</u> bouwteampartners)
2. <u>Fase Bouwteam</u> • Fase DO (afronding/definitief) -> Mits bestuurlijk ‘go-besluit’: • Fase Technisch Ontwerp (TO)/Bestek):	Bouwteam (<u>inclusief</u> bouwteampartners)
3. <u>Fase Uitvoering</u> (mits bestuurlijk ‘go-besluit’):	Beoogd: Bouwteampartners: uitvoeren bouwkundig werk en technisch installatiewerk

Ad 1 Fase Ontwerpteam

Op basis van de Projectdefinitie wordt er door het ontwerpteam een SO, VO en een concept-DO uitgewerkt. Tot en met het concept DO zijn alleen de opdrachtgever, het ontwerpteam, de bouwprocesmanager, kostenmanager en betrokken partners in het IKC bij het ontwerp betrokken. Het DO wordt mede onderbouwd door een technische omschrijving of een bestek. Op deze wijze wordt de gewenste kwaliteit gewaarborgd. De kostenmanager bewaakt en adviseert tijdens het ontwerpproces de bouwkosten versus het budget.

Ad 2 Fase Bouwteam

Vanwege de aard, complexiteit en raakvlakken van de werkzaamheden, het taakstellende budget en tijdpad, de wens de markt uit te dagen om te komen met innovatieve oplossingen, de wens om maximale afstemming tussen het ontwerp en de uitvoering (bouwkundig, constructief, elektrotechnisch, werktuigbouwkundig, civieltechnisch/infrastructureel e.d.) te realiseren, wordt het concept DO in bouwteamverband nader uitgewerkt en waar mogelijk/noodzakelijk geoptimaliseerd.

De middels de aanbestedingsprocedure te contracteren partijen (bouwteampartner(s)) nemen zitting in het bouwteam en zij hebben als primaire taken:

- het inbrengen van bouwkundige, constructieve en installatietechnische (elektrotechnische en werktuigbouwkundige) ontwerp-, engineerings- en uitvoeringsexpertise ter optimalisering van de prijs/kwaliteitverhouding van het DO ontwerp;
- het bouwkundig, constructief en installatietechnisch (elektrotechnisch en werktuigbouwkundig) afprijzen van het DO en – mits bestuurlijk ‘go-besluit’ – het TO/Bestek met als doel overeenstemming met opdrachtgever te krijgen inzake de (beoogde) aannemingsovereenkomst aangaande de feitelijke realisatie van het werk (Fase Uitvoering).
- Formalisering opdrachtverstrekking: Bouwteamovereenkomst (met afstandsverklaring).

Kanttekening:

- De verantwoordelijkheid voor adviezen en ontwerpen ligt bij degene op wiens specifieke terrein in het bouwteam die adviezen en ontwerpen betrekking hebben, mits diegene die adviezen en ontwerpen heeft aanvaard en tot de zijne heeft gemaakt.
- Gegeven voornoemde primaire taken van Bouwteampartner in het bouwteam zal de ontwerpverantwoordelijkheid in beginsel (blijven) liggen bij de ontwerpende partijen.
- Op deze wijze behoudt Opdrachtgever de grip op het beheeraspect Kwaliteit.

‘Go/no go-besluit’:

- Op basis van het goedgekeurde DO neemt het bevoegd gezag van Opdrachtgever een formeel bestuurlijk ‘go/no go-besluit’. In geval van een bestuurlijk ‘go-besluit’ zal de omgevingsvergunning activiteit bouwen (‘bouwvergunning’) worden aangevraagd en zal het bouwteam de werkzaamheden vervolgen met de Fase TO/Bestek.

A3 Fase Uitvoering

Indien en voor zover Opdrachtgever en Bouwteampartner overeenstemming hebben bereikt over de aannemingssom van de feitelijke realisatie het Werk (inclusief alle overige condities), én nadat Opdrachtgever hiertoe expliciet schriftelijk heeft besloten (bestuurlijk ‘go-besluit’), zal Bouwteampartner binnen de overeengekomen kaders voorzien in de feitelijke realisatie van het Werk.

4.4.2 *Aanbestedingsmethodieken*

Hieronder wordt een overzicht gegeven van het juridisch kader en de verschillende aanbestedingsmethodieken.

Juridisch aanbestedingskader

Opdrachtgever is aanbestedingsrechtelijk een aanbestedingsplichtige dienst, en is derhalve bij het inkopen (selecteren en contracteren) van opdrachten voor werken, diensten en leveringen gehouden aan een strikt wettelijk aanbestedingskader.

Relevante wet- & regelgeving, hoofdlijnen[1]:

a. Aanbestedingswet 2012 (Aw 2012);
b. Gids Proportionaliteit (GP);
c. 'Werken': Aanbestedingsreglement Werken 2016 (ARW 2016);
d. Jurisprudentie op het gebied van aanbestedingsgeschillen;
e. 'Diensten': Richtsnoeren Levering en Diensten (2013).
f. Gemeentelijk inkoopbeleid (zie navolgende internet link: https://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/XHTMLoutput/Actueel/Berkelland/CVDR478139.html)

Nationaal (en Europees)

a. Aanbestedingswet 2012 (Aw 2012)

   De Aanbestedingswet 2012 (laatste gewijzigd 01 juli 2016) geldt voor alle aanbestedingsplichtige diensten in Nederland. Met deze nationale wet geeft Nederland invulling aan de Europese richtlijnen voor aanbesteden. De Aanbestedingswet 2012 bevat zowel regels voor aanbestedingen boven de Europese drempelbedragen als daaronder.

   Aanbestedingsprocedures

   De Aw 2012 kent diverse aanbestedingsprocedures, waarvan de belangrijkste zijn:

   – Europese aanbestedingsprocedure, openbaar of niet-openbaar.

     Het verschil tussen de openbare en de niet-openbare aanbestedingsprocedure is dat de openbare aanbestedingsprocedure uit één fase bestaat en de niet-openbare aanbestedingsprocedure uit twee fasen.

     Bij een openbare aanbestedingsprocedure kan eenieder een inschrijving indienen en aan de hand van de uitsluitingsgronden, geschiktheidseisen en (sub)gunningcriteria wordt de 'winnaar' van de aanbestedingsprocedure bepaald.

     Bij een niet-openbare aanbestedingsprocedure wordt gestart met de aanmeldingsfase, waarvoor eenieder zich kan aanmelden en waarin op basis van uitsluitingsgronden en geschiktheidseisen (en eventueel na loting dan wel toepassing van selectiecriteria) ten minste vijf partijen worden geselecteerd en worden uitgenodigd om mee te doen aan de tweede fase, zijnde de inschrijvingsfase (het betreft een beoordeling op bedrijfsniveau: is het bedrijf geschikt voor de uitvoering het werk/de opdracht?). In de inschrijvingsfase wordt op basis van de (sub)gunningcriteria de 'winnaar' van de aanbestedingsprocedure bepaald (het betreft een beoordeling op projectniveau: welke geschikte partij heeft de beste aanbieding voor de uitvoering van het werk/de opdracht?).

Met inachtneming van de Gids Proportionaliteit (zie navolgend onder ‘b’) staat het de aanbestedende dienst in beginsel vrij te kiezen tussen de openbare en de niet-openbare aanbestedingsprocedure.
Opgemerkt wordt dat in geval van een omvangrijke, complexe opdracht in de regel een niet-openbare aanbestedingsprocedure wordt gevolgd (openbare aanbestedingsprocedure disproportioneel).
Bij een niet-openbare aanbestedingsprocedure kan de aanmeldingsfase reeds in een vroegtijdig stadium worden opgestart (men kan volstaan met het introduceren van het werk/de opdracht op hoofdlijnen, inclusief de vermelding van eventuele ‘bijzonderheden’); pas bij de start van de inschrijvingsfase dient de uitvraag/vraagspecificatie beschikbaar te zijn.

- Nationale aanbestedingsprocedure, openbaar of niet-openbaar.
  Openbare versus niet-openbare aanbestedingsprocedure: zie voorgaand onder ‘Europese aanbestedingsprocedure’, met dien verstande dat er ten minste drie partijen worden geselecteerd en worden uitgenodigd om mee te doen aan de tweede fase.
- Meervoudig onderhandse aanbestedingsprocedure.
  Betreft een aanbesteding waarvoor een beperkt aantal van ten minste drie en in de regel maximaal vijf ondernemers tot inschrijving wordt uitgenodigd.
- Niet als zodanig in de Aw 2012 opgenomen, maar in bepaalde gevallen kan de aanbestedende dienst ook kiezen voor een enkelvoudig onderhandse aanbestedingsprocedure.
  Betreft een 1-op-1 gunning.

De te volgen procedure volgt uit de geraamde opdrachtwaarde (zie navolgend onder ‘b’).

Werken, diensten en leveringen
Daarnaast dient er onderscheid te worden gemaakt tussen een opdracht voor werken, voor diensten en voor leveringen:

- ‘Werken’ betreffen in de regel opdrachten aan bouwkundig aannemers, installateurs (niet zijnde onderhoudsopdrachten) e.d.;
- ‘Diensten’ betreffen in de regel opdrachten aan architecten/bouwkundig ontwerpers, constructeurs, adviseurs E- en W-installaties, adviseurs bouwfysica en akoestiek, adviseurs ecologie, adviseurs bouwmanagement, installateurs (zijnde onderhoudsopdrachten gebouwgebonden installaties), schoonmaakbedrijven e.d.;
- ‘Leveringen’ betreffen in de regel opdrachten aan gebouwinrichters (losse inventaris, meubilair etc.).

Bij een ‘gemengde opdracht’, zijnde een opdracht met zowel elementen van werken, diensten en/of leveringen, moet worden gekeken naar wat het hoofdvoorwerp van de opdracht is. Indien de diensten en leveringen werken slechts een bijkomstig karakter hebben ten opzichte van de werken, is sprake van een opdracht voor werken. Opgemerkt wordt dat een ‘engineer & build-opdracht’ zich in de regel als een werk kwalificeert.

b. Gids Proportionaliteit (GP)

Bij het aanbesteden van overheidsopdrachten moeten aanbestedende diensten, naast het non-discriminatiebeginsel, het gelijkheidsbeginsel en het transparantiebeginsel, het beginsel van proportionaliteit in acht nemen.

De wet beschouwt het proportionaliteitsbeginsel als een van de dragende beginselen van aanbestedingsrecht. Het proportionaliteitsbeginsel houdt in dat de keuzes die een aanbestedende dienst maakt en de eisen en voorwaarden die zij stelt bij een aanbesteding, in redelijke verhouding dienen te staan tot de aard en omvang van de aan te besteden opdracht.

De Gids Proportionaliteit is in zijn geheel het richtsnoer dat is aangewezen in het Aanbestedingsbesluit (Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) voortvloeiende uit de Aw 2012) en handvatten geeft voor een redelijke toepassing van het proportionaliteitsbeginsel voor het gehele inkoopproces, van voorfase (precontractueel) tot aan contractvoorwaarden (contractueel). In de Gids Proportionaliteit zijn daarnaast voorschriften opgenomen. Op grond van de Aw 2012 geldt voor deze voorschriften dat deze door de aanbestedende dienst dienen te worden nageleefd dan wel dat afwijking van (onderdelen van) deze voorschriften wordt gemotiveerd in de aanbestedingsstukken (‘comply or explain’).

Keuze aanbestedingsprocedure

Boven de Europese drempelwaarden is een aantal procedures mogelijk, waarvan de openbare en niet-openbare aanbestedingsprocedure de bekendste en meest gebruikte zijn. Onder de grenzen voor Europees aanbesteden bestaan in principe geen wettelijk voorgeschreven procedures. Zowel boven als onder de drempel is het van belang dat een procedure wordt gekozen, die aansluit bij het onderwerp van de betreffende aanbesteding, afgezet tegen het karakter van de markt waarin potentiële inschrijvers opereren.

Naast het borgen van afdoende marktwerking/mededinging is het eveneens goed om bij de keuze voor een aanbestedingsprocedure de lasten (administratief, aanbestedingskosten etc.) die deze keuze met zich brengt voor zowel de aanbestedende dienst als de inschrijvers in ogenschouw te nemen.

De Gids Proportionaliteit geeft middels figuren (enerzijds voor opdrachten voor werken en anderzijds voor opdrachten voor leveringen en diensten) een handvat waarmee aan de hand van de geraamde opdrachtwaarde (exclusief btw) de in beginsel te volgen aanbestedingsprocedure kan worden bepaald.

Legenda:
- ‘Groen’: meest geëigende toe te passen aanbestedingsprocedure;
- ‘Rood’: aanbestedingsprocedure in beginsel niet toegestaan (motivering);
- ‘Oranje’: niet de meest geëigende toe te passen aanbestedingsprocedure (motivering).
- In casu relevante Europese drempels (exclusief btw, periode 2018-2019):
    - Werken: € 5.548.000,-;
    - Leveringen en diensten (decentrale overheid): € 221.000,-.
- Correctie figuren: zoals reeds aangegeven (zie voorgaand onder ‘a’) kan zowel bij de nationale als de Europese aanbestedingsprocedure worden gekozen voor een openbare dan wel een niet-openbare aanbestedingsprocedure.

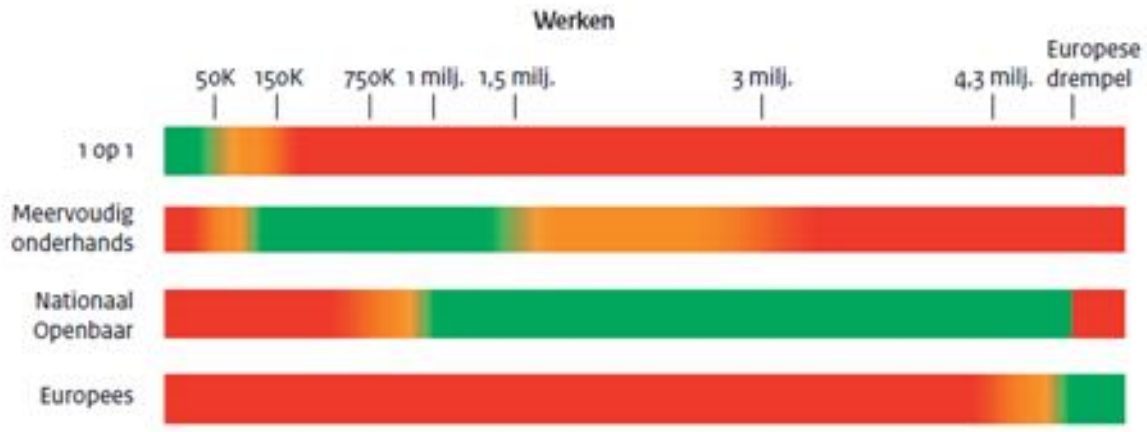

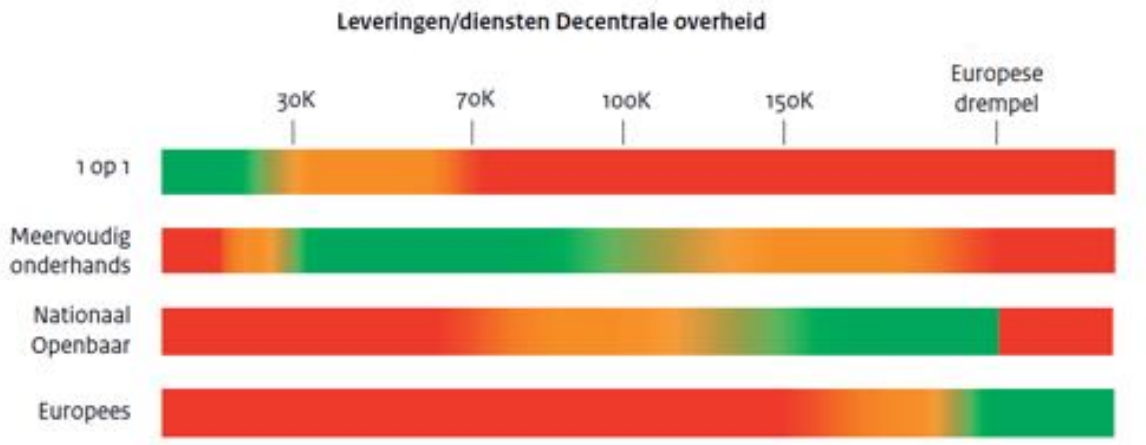

c. ‘Werken’: Aanbestedingsreglement Werken 2016 (ARW 2016)
Met het Aanbestedingsbesluit is het Aanbestedingsreglement Werken 2016 als verplicht richtsnoer voor het aanbesteden van opdrachten voor werken onder de Europese drempelwaarde aangewezen.

Hoewel niet verplicht, verdient het aanbeveling, vanwege het praktische nut (de procedures zijn volledig, gedetailleerd uitgeschreven) en bekendheid in de markt, het ARW 2016 ook toe te passen bij Europese aanbestedingen van opdrachten voor werken. Het ARW 2016 voorziet expliciet hierin. Aanbestedende diensten zijn eveneens vrij om het ARW 2016 te gebruiken bij opdrachten voor diensten en leveringen.

d. Jurisprudentie op het gebied van aanbestedingsgeschillen[2].

e. ‘Diensten’: Richtsnoeren Levering en Diensten (2013)
Deze Richtsnoeren zijn tot stand gekomen in het kader van het flankerend beleid bij de Aanbestedingswet 2012 (tot 01 juli 2016). Hoewel de toepassing hiervan niet wettelijk is voorgeschreven, kunnen de Richtsnoeren als spoorboekje worden gebruikt tijdens het inkoopproces voor opdrachten voor leveringen en diensten.

Kanttekening: vanwege de herziene Aw 2012 per 01 juli 2016 worden de Richtsnoeren op dit moment herzien.

f. Gemeentelijk inkoopbeleid (zie navolgende internet link:
https://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/XHTMLoutput/Actueel/Berkelland/CVDR478139.html)

[2] O.a.: https://uitspraken.rechtspraak.nl/

Selectie adviseurs

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de wijze waarop de selectie van adviseurs plaats gaat vinden. Dit is gebaseerd op het juridisch kader en de ingeschatte kosten voor de verschillende adviesdiensten (zie hiervoor bijlage 4), waarbij uitgegaan wordt van één project (IKC en gymzaal).

Adviseur	Procedure	Selectie en gunningcriteria
○ Architect	Meervoudig-onderhands	*Aanbieding beste 'PKV'* • *Prijsaanbieding* • *Planvisie* • *Presentatie*
○ Installatieadviseur	Meervoudig-onderhands	*Aanbieding beste 'PKV'* • Prijsaanbieding • Visie op BENG, FB • Presentatie
○ Constructeur	Meervoudig onderhands	Prijsaanbieding
○ Overig	Meervoudig onderhands en/of 1 op 1	Prijsaanbieding

Selectie uitvoerende partij(en)

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de wijze waarop de selectie van uitvoerende partners plaats gaat vinden (Werken). Dit is gebaseerd op het juridisch kader en de ingeschatte bouwkosten (zie hiervoor bijlage 4 en 4a), waarbij uitgegaan wordt van één project (IKC en gymzaal). De totale ingeschatte bouwkosten bedragen circa € 5,2 – 5,4 miljoen inclusief btw.

Uitvoerende partij	Procedure	Selectie en gunningcriteria
○ Bouwkundig aannemer *(perceel 1)*	Nationaal niet-openbaar	Selectiefase: • Uitsluitingsgronden • Geschiktheidseisen • Selectiecriteria referenties Gunningfase • (Fictieve) prijsaanbieding • Plan van Aanpak • Presentatie • Beste 'PKV' (waardering n.t.b.)
○ Installateur E&W *(perceel 2)*	Nationaal niet-openbaar	Selectiefase: • Uitsluitingsgronden • Geschiktheidseisen • Selectiecriteria referenties Gunningfase • (Fictieve) prijsaanbieding • Plan van Aanpak • Presentatie • Beste 'PKV' (waardering n.t.b.)

4.5 *Betrokken partijen*

Hieronder wordt een overzicht weergegeven van de betrokken partijen bij de ontwikkeling van het Integraal Kindcentrum Het Simmelink.

Partij	Organisatie	Contactpersoon	Bevoegd persoon
Opdrachtgever			
Opdrachtgever	Gemeente Berkelland	Dhr. R. Nijboer	Dhr. R. Nijboer
Gebruiker	Delta scholengroep	Dhr. P.A. Dooijeweerd	Dhr. P.A. Dooijeweerd
Participanten IKC Het Simmelink			
Onderwijsinstelling PO	Basisschool Het Simmelink	Mevr. L. klein Holkenborg	Mevr. L. klein Holkenborg
Kinderopvang – BSO	P.m.	Dhr. / Mevr.	Dhr. / Mevr.
Overheid			
Gemeente Berkelland	Afd. Economische zaken	Mevr. S. Tankink	Mevr. S. Tankink
Adviseurs			
Bouwprojectmanagement	SBM Bouw- en vastgoedmanagement	Dhr. J. Huiskes en/of collega-projectleider	Dhr. J. Huiskes en/of collega-projectleider
Overige adviseurs	P.m., nader te selecteren		
Uitvoerende partijen			
Uitvoerende partners	P.m., nader te selecteren		

5. Tijd

5.1 *Stand van zaken*

Voor een gedetailleerde overall-planning wordt verwezen naar Bijlage 6.

6. Kwaliteit

6.1 *Uitgangspunten*

Hieronder worden de functionele en technische uitgangspunten omschreven voor het te realiseren Integraal Kindcentrum Het Simmelink te Eibergen.

6.1.1 *Functionele kwaliteit: Visiedocument IKC Het Simmelink*

Voor de ruimtelijke en functionele uitgangspunten wordt aangesloten bij de uitgangspunten uit paragraaf 3.2.1., aangevuld met het de uitgangspunten uit het Ruimtelijk Functioneel Programma van Eisen d.d. april 2018, auteur M3V. Dit document is als bijlage 1 toegevoegd aan deze Startnotitie.

6.1.2 *Kwaliteitskader, technisch*

Voor de eisen aan de technische kwaliteit wordt onverkort aangesloten bij het wettelijke kader Bouwbesluit 2012 (nieuwbouw, onderwijs- en sportfunctie, hierna aan te duiden als BB) aangevuld met Frisse Scholen 2015 Klasse B (Bijlage 8) en de eisen met betrekking tot energieneutrale gebouwen (ENG). Hieronder worden de uitgangspunten beknopt omschreven

Bijna Energieneutraal gebouw (Beng) – wettelijke eisen

Voor alle nieuwbouw, zowel woningbouw als utiliteitsbouw, geldt dat aanvragen van de omgevingsvergunning vanaf 1 januari 2020 moeten voldoen aan de eisen voor Bijna Energie Neutrale Gebouwen (BENG).

BENG is gebaseerd op het principe ‘trias energetica’. Dit principe bestaat uit 3 stappen; hieronder lichten we ze kort toe:

1. *Beperk de energievraag. De energievraag wordt beperkt door hoogwaardig te isoleren en door in hoge mate luchtdicht te bouwen. Hierdoor is het warmteverlies minimaal. Ook zonwering en overstekken kunnen bijdragen aan het beperken van de energievraag.*
2. *Gebruik duurzame energie. Inzet van duurzame technieken als warmtepompen, warmteterugwinning en zonnepanelen.*
3. *Zet fossiele brandstoffen zo efficiënt en schoon mogelijk in. De gebruikte fossiele brandstoffen worden ingezet met de nieuwste technologie om zodoende efficiënt te worden gebruikt.*

Op dit moment moeten alle nieuwe gebouwen voldoen aan de wettelijke EPC (Energieprestatie-coëfficiënt) eis.

Bij de huidige EPC kan een gebouw met een hoge warmtevraag en veel PV-panelen toch voldoen. Bij BENG kan dit niet meer, omdat er ook eisen worden gesteld aan de maximale energiebehoefte voor

verwarming en koeling en aan het maximaal primair fossiel energiegebruik. In 2020 moeten alle nieuwe gebouwen voldoen aan de BENG-eisen, op 1 januari 2019 geldt dit al voor overheidsgebouwen.

Om aan BENG te kunnen voldoen worden er aan onderstaande aspecten eisen gesteld (parallel aan de trias energetica).

1. Maximale energiebehoefte voor verwarmen en koelen
2. Minimaal aandeel hernieuwbare energie
3. Maximaal primair fossiel energiegebruik

Energie Neutraal Gebouw (ENG)

Gemeente Berkelland heeft de ambitie uitgesproken om bovenop de wettelijk verplichte eisen uit BENG, het gebouw te willen laten voldoen aan eisen volgend uit ENG (Energie Neutraal Gebouw). Over het eventuele voordeel of nadeel in exploitatiekosten van ENG ten opzichte van BENG zullen tussen gemeente Berkelland en basisschool Het Simmelink nadere afspraken worden gemaakt. In de bepalingsmethodiek voor een ENG-gebouw wordt alle energieverbruik ten behoeve van de gebouwgebonden installaties opgenomen en op een duurzame wijze opgewekt (energie die benodigd is voor verwarming, koeling en ventilatie). De energie benodigd voor de gebruikers (bijvoorbeeld voor verlichting, computers, digiborden, enz.) wordt niet in de methodiek meegenomen.

7. Risicomanagement

Op basis van de bevindingen uit de risicoanalyse (bijlage 6) per beheeraspect dient er zo nodig te worden bijgestuurd, dan wel te worden geanticipeerd. Dit geschiedt middels het vaststellen en toedelen van beheersmaatregelen (taakstellende specifieke[3] actiepunten ('SMART-geformuleerd'): waarom, wie, wat, wanneer, waarmee, welke wijze etc.).

Beheersmaatregel (o.b.v. GOTIK-beheersaspecten)	**Risico Eigenaar**	**Actiehouder**
Geld		
1. Per fase stichtingskostenoverzicht actualiseren. Dit i.v.m. sterke prijsstijgingen i.v.m. ondercapaciteit in de markt.	Opdrachtgever	SBM
Organisatie & Informatie (& Communicatie)		
1. Bereikbaarheid/verkeersveiligheid tijdens de bouw door gescheiden verkeerstromen leerlingen-medewerkers/bouw. Tijdig informeren/communiceren richting bewoners/ belanghebbenden/stakeholders.	Opdrachtgever	SBM
Tijd		
1. Tijdig betrekken van zowel adviseurs als uitvoerende partijen met oog op capaciteit in de markt en levertijden. Werken met vooropdrachten/directieleveringen.	Opdrachtgever	SBM
2. Bestemmingsplan: uitgangspunt realisatie nieuwbouw geheel binnen de bestemmingsfunctie 'maatschappelijk'. Tijdige afstemming met de gemeente.	Opdrachtgever	SBM
3. Besluitvormingsmomenten opnemen in de planning/kritieke pad. Partijen tijdig informeren (o.a. middels fasedocumenten en overleg/ beslisstructuur)	Opdrachtgever	SBM
Kwaliteit		
1. Geen bijzonderheden.		

[3] De reguliere actiepunten/werkzaamheden uit de volgende fase blijven onbeschouwd.

Bijlagen

Bijlage 1 : Ruimtelijk en Functioneel Programma van Eisen, april 2018
Bijlage 2 : Renovatiescan
Bijlage 3 : Programma van Eisen Frisse Scholen 2015
Bijlage 4 : IKC Het Simmelink Investeringskostenoverzicht
Bijlage 4a : Gymzaal Investeringskostenoverzicht
Bijlage 5 : IKC Het Simmelink overall-planning
Bijlage 6 : IKC Het Simmelink risicoanalyse

Bijlage 1. Ruimtelijk en Functioneel Programma van Eisen, april 2018

IKC 't SIMMELINK - RUIMTELIJK FUNCTIONEEL PROGRAMMA VAN EISEN

april 2018

INHOUD

1. Inleiding
1.1 Situatieschets
1.2 Werkwijze

2. IKC Eibergen
2.1 Partners en organisatie
2.2 IKC Visie

3. Huisvesting
3.1 Ruimtebudget
3.2 Flexibiliteit
3.3 Ruimtebudget versus financieel budget
3.4 Huisvestingsvisie
3.5 Huisvestingsconcept
3.6 Ruimtestaat

Bijlagen
Bijlage 1 Ruimtestaat
Bijlage 2 Van visie tot IKC gebouw in Eibergen 2017
Bijlage 3 Concept Vlekkenplan IKC Simmelink Humanitas 18 september 2017

Referentiebeeld; open keuken aan aula

Referentiebeeld: groepsruimte leerteam 1

1 INLEIDING

Voor u ligt het ruimtelijk functioneel programma van eisen voor het nieuw te vormen IKC ‘t Simmelink te Eibergen. Dit document is een oplegger bij de reeds eerder opgestelde programma’s van eisen:

- Van visie tot IKC gebouw in Eibergen 2017 (zie bijlage 2)
- Concept Vlekkenplan IKC Simmelink Humanitas 18 september 2017 (zie bijlage 3)

De visie van de beide organisaties en het onderwijs/pedagogisch concept zijn uitgewerkt in bovengenoemde documenten. Het doel van voorliggend document is om de eerder opgestelde programma’s van eisen samen te brengen in één relatieschema met een omschrijving van de ruimten en een ruimtestaat. De volgende onderdelen worden in dit document behandeld:

- Partners en beoogde gebruikers van het IKC
- Huisvestingsvisie, inclusief ruimtebudget en een overall beeld van de huisvesting
- Huisvestingsconcept met relatieschema, omschrijving van de ruimten en de ruimtestaat.

1.1 SITUATIESCHETS

Op dit moment zijn er twee basisscholen, basisschool De Regenboog en IKC De Schakel. Beide scholen vallen onder het bestuur van Stichting Delta. Medio 2019 gaan de scholen samen met Kinderopvang Humanitas verder als IKC. De beoogde locatie is de huidige locatie van IKC de Schakel; de Kettingsteeg 2b in Eibergen. Op basis van voorliggend document wordt een scenario-onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van ofwel renovatie ofwel nieuwbouw op de huidige locatie.

1.2 WERKWIJZE

Dit programma van eisen is tot stand gekomen in samenwerking met een stuurgroep, bestaande uit afgevaardigden van de gemeente en de deelnemende partners. In een tweetal bijeenkomsten is de visie aangescherpt en zijn de basisstukken vertaald naar een integraal huisvestingsconcept met een relatieschema en ruimtestaat.

Bij het opstellen van de eerder opgestelde programma’s van eisen zijn de teams van de scholen betrokken geweest. Voorliggend document is in een teambijeenkomst getoetst bij de teamleden van zowel de scholen als bij de kinderopvang.

PvE 1e fase De Regenboog en IKC De Schakel

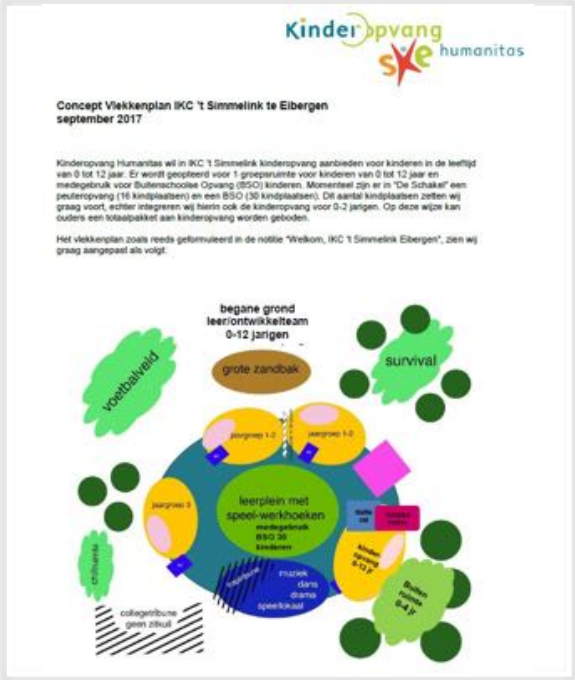

PvE 1e fase Kinderopvang Humanitas

2. IKC ‘T SIMMELINK

IKC ’t Simmelink zal verschillende gebruikers huisvesten. In voorliggend hoofdstuk worden de gebruikers kort benoemd. In paragraaf 2.2 wordt ingegaan op het doel en de visie van het IKC.

2.1 PARNTERS EN ORGANISATIE

IKC ‘t Simmelink biedt huisvesting aan twee scholen van Stichting Delta en aan verschillende producten van kinderopvang Humanitas.

Onderwijs

De huidige scholen De Regenboog en IKC De Schakel worden samengevoegd tot één school en gaan verder onder een nieuwe naam. De huidige scholen hebben op dit moment gezamenlijk ongeveer 200 leerlingen. In verband met de verwachtte groei wordt de nieuwe huisvesting qua ruimtebudget gebaseerd op een leerlingaantal van 225. De leerlingen zijn verdeeld over twee leerteams. Leerteam 1 biedt onderwijs aan kinderen van circa 4 tot 7 jaar en leerteam 2 biedt onderwijs aan kinderen van circa 8 tot 13 jaar. Binnen het leerteam werken leerkrachten samen, waarbij het leerteam verantwoordelijk is voor het onderwijs en de ontwikkeling van alle kinderen in het betreffende leerteam. De kinderen worden begeleid door een team van 13 tot 14 FTE.

Opvang

Kinderopvang Humanitas zal in het nieuwe IKC drie verschillende producten aanbieden; kinderdagverblijf (KDV), peuteropvang (PO) en buitenschoolse opvang (BSO). Het kinderdagverblijf en de peuteropvang maken gebruik van dezelfde ruimten. Er zijn 16 kindplaatsen beschikbaar en de kinderen worden begeleid door 3 pedagogisch medewerkers. De kinderen van de peuteropvang kunnen, onder begeleiding, gebruik maken van de ruimten van leerteam 1. Circa 30 kinderen van de BSO maken, onder begeleiding van 3 medewerkers, gebruik van de ruimten van de school. In eerste instantie maken zij gebruik van de ruimten van leerteam 1 en van de centrale hal. In de toekomst kan dit, bij behoefte, uitgebreid worden naar de ruimten van leerteam 2.

Derden

Het IKC wil ook ruimte bieden aan initiatieven uit de buurt. Hierbij valt te denken aan een orthopedagoog, een huiswerkcoach, een weerbaarheid- of sociale vaardigheidstrainer, etc. Tevens kunnen een logopedist, kinderfysiotherapeut of de bibliotheek gebruik maken van de ruimten in het IKC. Het uitgangspunt is dat er geen extra vierkante meters worden gerealiseerd voor deze gebruikers.

2.2 IKC VISIE

Het doel van ‘t Simmelink is om een veilige, inspirerende omgeving te creëren, waarin kinderen van 0 tot 13 jaar zich optimaal kunnen ontwikkelen vanuit een gedeelde pedagogische- en didactische aanpak en cultuur. Het IKC is een middel om ieder kind zodanig te begeleiden en te stimuleren dat het zich optimaal kan ontwikkelen en zijn of haar plek weet te vinden in een sterk veranderende omgeving. Kinderopvang en onderwijs vormen bondgenoten die zich met hart en ziel inzetten voor het gezamenlijke doel!

Gepersonaliseerd leren, leren op maat, differentiatie, afstemming op individuele onderwijsbehoeften en instructie op maat zij leidend.

Visie beelden uit het document “Van visie tot IKC gebouw in Eibergen 2017”.

Bijeenkomst 1e fase.

Bijeenkomst 1e fase.

Bijeenkomst 1e fase.

3. HUISVESTING

In dit hoofdstuk zijn de afzonderlijke programma's van eisen vertaald naar één integraal programma van eisen. Hierbij wordt eerst stilgestaan bij het beschikbare ruimtebudget en de gewenste flexibiliteit. Vervolgens wordt de huisvestingsvisie aan de hand van een relatieschema toegelicht. Het huisvestingsconcept beschrijft per gebied de benodigde ruimten met de beoogde activiteiten.

3.1 RUIMTEBUDGET

Het totale aantal vierkante meters voor het IKC is gebaseerd op de ruimtebehoefte van Kinderopvang Humanitas en van de scholen.

De ruimtebehoefte voor onderwijs wordt normatief berekend. Het wordt uitgedrukt in bruto vloeroppervlakte; BVO. In de kolom hiernaast staat deze term uitgelegd. Het ruimtebudget voor een onderwijsgebouw is opgebouwd uit een vaste voet voor een hoofdvestiging (200m² BVO) en een aantal vierkante meter per leerling (5,03m² per leerling). De ruimtebehoefte onderwijs voor het IKC is gebaseerd op 225 leerlingen. Hiermee komt het ruimtebudget voor het onderwijsgedeelte op 1.332 m² BVO.

De ruimtebehoefte voor Kinderopvang Humanitas is gebaseerd op eigen referentieprojecten van Kinderopvang Humanitas en bedraagt 166 m².

Voor de ruimtebehoefte bewegingsonderwijs wordt gerekend met het aantal normatieve klokuren. De berekening is gebaseerd op het aantal groepen met leerlingen jonger dan 6 jaar en het aantal groepen met leerlingen ouder dan 6 jaar. Een school kan er voor kiezen om een speellokaal te realiseren voor bewegingsonderwijs voor leerlingen onder de zes jaar. Indien deze keuze wordt gemaakt, worden deze leerlingen niet meegenomen in de klokuurberekening. IKC ‘t Simmelink heeft de keuze gemaakt om alle leerlingen bewegingsonderwijs aan te bieden in een volwaardig gymlokaal. IKC ’t Simmelink realiseert geen speellokaal. Uit de klokuurberekening volgt een bezetting van 22 klokuren. Bij een maximale bezetting van 26 uur per gymlokaal komt hiermee de behoefte op 0,85 ofwel, 1 gymlokaal.

Op de volgende pagina zijn de tabellen met de berekeningen en uitgangspunten opgenomen.

Ruimtebudget
Het ruimtebudget wordt uitgedrukt in BVO, wat staat voor Bruto vloer oppervlak. Het bruto vloeroppervlak is het totaal aantal vierkante meter van een gebouw, inclusief de constructie, wanden, installatieruimten, vides en verkeersruimten. Het ruimtebudget wordt door middel van een verhouding van 1,4 teruggerekend naar functioneel netto vloeroppervlak.

Functioneel Netto Vloeroppervlak (FNO)
FNO staat voor Functioneel Nuttig Oppervlak. Dit is het aantal vierkante meter dat functioneel gebruikt kan worden. Het is de daadwerkelijk beschikbare ruimte voor de primaire processen na aftrek van de ruimte die nodig is voor de constructie, installaties (zoals toiletten), verkeersruimte, e.d

Ruimtebehoefte berekening en uitgangspunten IKC 't Simmelink	BVO norm	Aantal kinderen nieuw-bouw	Aantal groepen	Ruimte budget (m² BVO)
IKC Eibergen		**241**		**2.225**
Onderwijs		**225**	9	**1.332**
kinderen 4-8	5,03	127	5	639
kinderen 8-12	5,03	98	4	493
FTE	-	14		-
Vaste voet onderwijs	200			200
Opvang		**16**	1	**166**
Peuter- en kinderopvang 0-4	3,5	16	1	-
FTE	-	3		-
Buitenschoolse opvang 4-12	-	*30*	1	-
FTE	-	*3*		-
Sport				**455**
gymlokaal	455			455
Totaal m² BVO				**1.953**
gehanteerde BVO/FNO verhouding onderwijs	1,4			
gehanteerde BVO/FNO verhouding sport	1,2			
gehanteerde groepsgrootte onderwijs	25			
gehanteerde groepsgrootte peuter- en kinderopvang	16			
gehanteerde groepsgrootte buitenschoolse opvang	30			
Totaal m² FNO onderwijs en opvang				**1.070**
Totaal m² FNO sport				**379**
Totaal m² FNO gebouw				**1.449**

Bewegingsonderwijs	**200**	**leerlingen**		
leeftijd	aantal leerlingen	aantal groepen	**klokuren indien wel speellokaal**	**klokuren indien geen speellokaal**
<6 jaar	76	3,0	0,0	11,4
6-8 jaar	51	2,0	3,0	3,0
> 8 jaar	98	5,0	7,5	7,5
Totaal aantal klokuren			10,5	22,0
Behoefte gymlokaal			0,41	0,85

Uitgangspunten verordening onderwijshuisvestging:

- Vaste voet per hoofdvestiging: 200 m² BVO
- Aantal m² BVO per leerling: 5,03 m²

Uitgangspunten verordening bewegingsonderwijs

- Max. aantal klokuren per gymzaal: 26
- Maximaal aantal klokuren per groep leerlingen van 6 jaar en ouder: 1,5
- Indien geen speellokaal voor kinderen jonger dan 6 jaar: 3,75

3.2 FLEXIBILITEIT

Bij eventuele nieuwbouw van IKC ‘t Simmelink dient rekening gehouden te worden met flexibiliteit. Een gebouw wordt gebouwd voor een lange periode van zeker 40 tot 50 jaar. In deze periode kunnen leerlingenaantallen wijzigingen en er kan sprake zijn van verdere onderwijsvernieuwing. Het gebouw dient hierop in te in te kunnen spelen door de nodige flexibiliteit in constructief, architectonisch en technisch ontwerp.

In de **constructie** van het gebouw kan op verschillende manieren rekening gehouden worden met flexibiliteit. Zo dient de draagconstructie van het gebouw opgebouwd te zijn uit een balken- en kolommenstructuur (zo min mogelijk dragende wanden). In verband met mogelijke uitbreiding dient de dakconstructie geschikt te zijn voor een extra bebouwingslaag. De draagstructuur inclusief fundering dient hier uiteraard op berekend te zijn. Ook de techniekruimten dienen van voldoende afmeting te zijn om eventueel aanvullende installaties voor een extra verdieping te kunnen plaatsen.

Bij het **architectonisch en technisch ontwerp** van het gebouw moet rekening gehouden worden met uitbreiding, inkrimping of wijziging van het programma. Denk hierbij aan onderwijskundige wijzigingen of inhuizen van extra/andersoortige gebruikers. Bij uitbreiding dient het gebouw als één geheel te blijven functioneren; er mag geen sprake zijn van postzegeluitbreiding. Bij inkrimping geldt dat gebouwdelen functioneel en technisch op zichzelf staand moeten kunnen functioneren. Waarbij alle ruimten en het gebouw nog steeds blijven voldoen aan de geldende wet- en regelgeving. Qua beeld dient de eenheid behouden te blijven.

3.3 RUIMTEBUDGET VERSUS FINANCIEEL BUDGET

Het ruimtebudget is vastgesteld op basis van 225 leerlingen. De basisfinanciering door de gemeente voor de nieuwbouw is echter gebaseerd op 200 leerlingen. Alle partijen zijn zich hiervan bewust en de gemeente en Delta zien kansen om het aanvullende financieringsvraagstuk van een passend antwoord te voorzien door ook te kijken naar een koppeling van exploitatie en beheer van het nieuwe gebouw (onderwijsvoorziening en gymnastieklokaal) waarbij ook de publieke functie van het gebouw en het thema duurzaamheid, nadrukkelijk in ogenschouw zullen worden genomen)

KNX structuur

Ten behoeve van de flexibiliteit kan een KNX structuur in het gebouw opgenomen worden. Hiermee kunnen alle ruimten op eenvoudige wijze aangepast worden aan veranderend gebruik.

Een KNX bekabelde infrastructuur geeft signalen door volgens het communicatieprotocol KNX (ISO/IEC 14543). Met dit protocol wordt de aansturing van alle (delen van) installaties en apparaten geautomatiseerd en met elkaar gekoppeld. Het gaat daarbij om alle elektrotechnische, installatietechnische en werktuigbouwkundige installaties; van verlichting tot verwarming, van beveiliging (bewaking, toegangscontrole, gebouwzonering) tot ventilatie, maar ook audio en video, slimme energiemeters en zonwering.

Door middel van een taster of app op de smartphone van een leerkracht of beheerder kunnen de installaties per ruimte bediend worden. Het doel van het toepassen van KNX is om naar de toekomst productonafhankelijk te blijven. Ofwel: niet van één product afhankelijk bij uitbreiding of aanpassing van het systeem maar kunnen kiezen uit een brede range van leveranciers met producten die kunnen communiceren via het KNX-protocol.

3.4 HUISVESTINGSVISIE

De huisvestingsvisie geeft een overall beeld van de gebieden die op basis van de visie en de organisatie in de nieuwe huisvesting moeten ontstaan. Vanuit de individuele relatieschema's uit de eerder opgestelde programma's van eisen is een beeld gecreëerd van de huisvesting. De volgende gebieden dienen gerealiseerd te worden in de nieuwe huisvesting. (Let op: De getekende relatieschema's zijn geen plattegronden!)

1. Centrale hal
2. & 3. Leerteam 1 & Peuter- en Kinderopvang
4. Leerteam 2
5. Gymzaal
6. Buitenruimte

In onderstaand beeld is weergegeven hoe de onderlinge relaties zijn. De centrale hal vormt het hart van het gebouw. Daaromheen liggen de andere gebieden, waarbij leerteam 1 en de kinderopvang één gebied vormt vanuit de centrale hal. De kinderopvang heeft in verband met regelgeving wel een eigen deelgebied binnen leerteam 1. In voorliggende paragraaf worden alle deelgebieden omschreven.

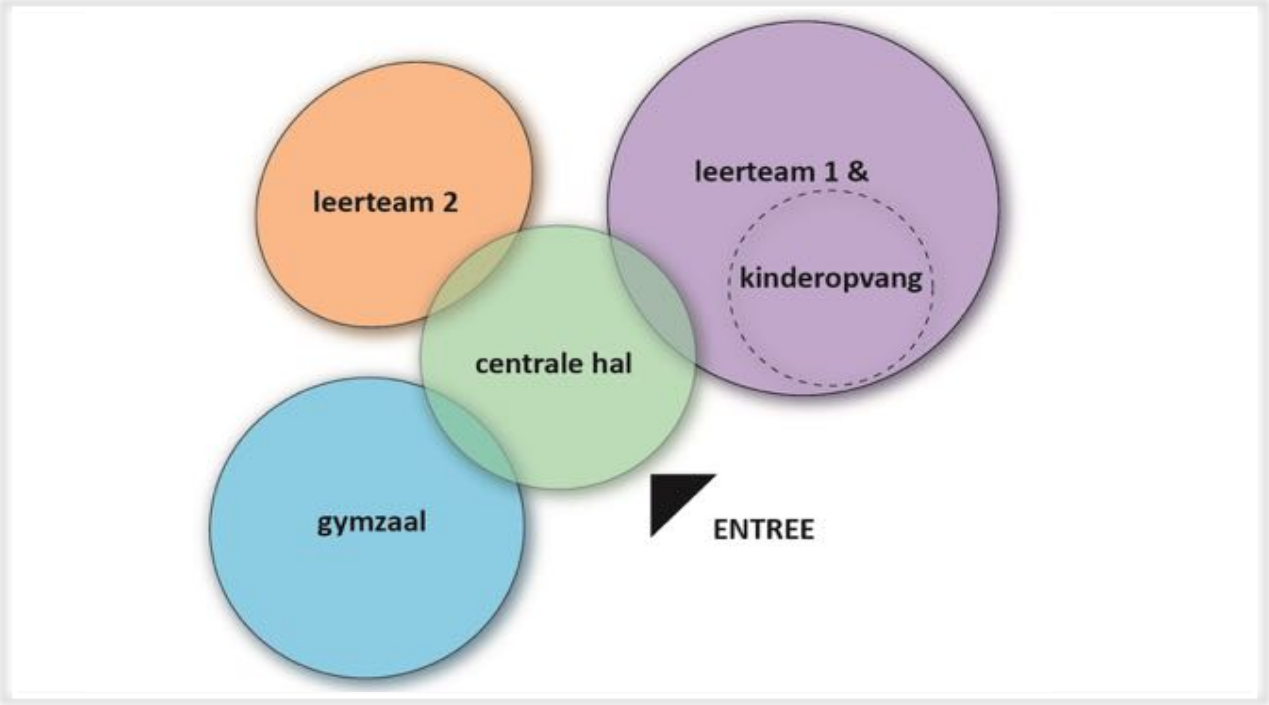

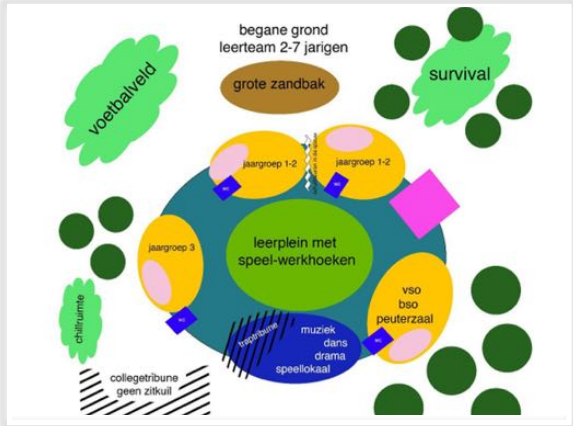

Relatieschema begane grond; leerteam 1

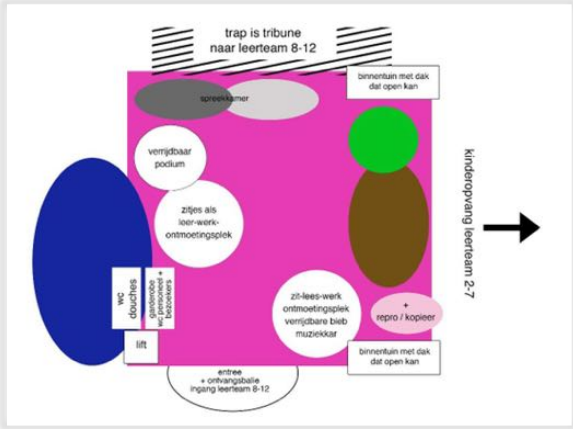

Relatieschema begane grond; centrale hal

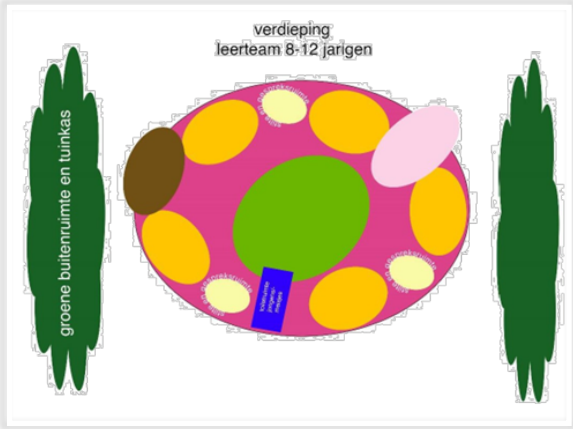

Relatieschema verdieping; leerteam 2

1. Centrale hal
De centrale hal vormt de entree voor alle gebruikers van het gebouw. Zowel de kinderen voor de school als de kinderen voor de opvang met hun families komen via de centrale hal het gebouw binnen. Vanaf de centrale hal worden de drie hoofdgebieden ontsloten; op de begane grond "leerteam 1 & kinderopvang" en de "gymzaal" en op de verdieping, via een tribunetrap, het gebied van "leerteam 2". De entree van het IKC is uitnodigend en biedt subtiel doorzicht wat er binnen gebeurt. Bezoekers van het gebouw mogen zeker tweemaal het 'wauw'-effect hebben; eenmaal als ze het gebouw benaderen en vervolgens bij binnenkomst in de centrale hal.

De centrale hal is een hoge, lichte ruimte voor ontmoeten, ontspannen, leren en spelen. De ruimte heeft een goede akoestiek en voldoende daglicht. Gezamenlijke functies zijn gepositioneerd in de centrale hal. Deze functies zijn verder uitgeschreven in de paragraaf huisvestingsconcept.

2. & 3. Leerteam 1 & Peuter- en Kinderopvang
Vanuit de centrale hal kan men naar het gebied van de jongste gebruikers; 0 tot en met circa 7 jaar. De allerjongsten gaan naar het kinderdagverblijf of de peuteropvang. De kinderen vanaf 4 jaar gaan naar leerteam 1. Het gebied van de kinderopvang is in verband met regelgeving af te sluiten met een codeslot. Gedurende de dag kunnen de kinderen van de kinderopvang onder begeleiding gebruik maken van de faciliteiten van leerteam 1. Dit betekent dat ze samen met kinderen van leerteam 1 in de verschillende speel- en ontdekhoeken kunnen leren en spelen.

Het gebied van leerteam 1 wordt na schooltijd gebruikt door kinderen van de BSO.

4. Leerteam 2
Kinderen vanaf 8 jaar gaan naar leerteam 2. Dit gebied zit op de verdieping en is middels een tribunetrap verbonden met de centrale hal. De ruimten in leerteam 2 zijn gedifferentieerd en afgestemd op het gepersonaliseerde onderwijsaanbod. In paragraaf 3.3 worden de ruimten nader omschreven.

5. gymzaal
Vanuit de centrale hal is de gymzaal bereikbaar. In een nieuwbouwsituatie is de gymzaal gekoppeld aan de centrale hal. Bij voorkeur ligt de toegang van de gymzaal zo dicht mogelijk bij de entree van de centrale hal, zodat de gymzaal ook toegankelijk is voor avondgebruik zonder het hele gebouw open te hoeven stellen. In de gymzaal krijgen alle kinderen van IKC 't Simmelink bewegingsonder-

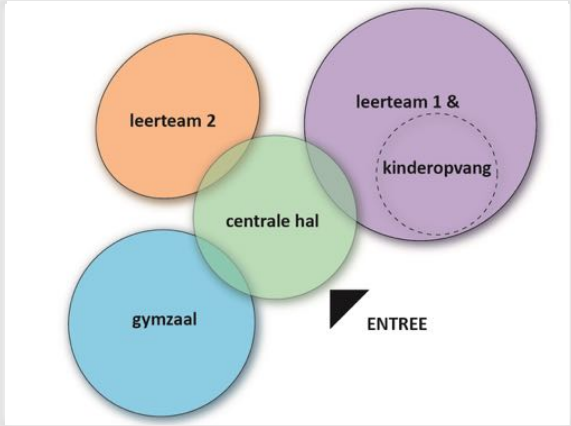

Overzicht deelgebieden

Referentiebeeld gedifferentieerde werkplekken

Referentiebeeld gedifferentieerde werkplekken

wijs. De kinderen van de opvang kunnen ook gebruik maken van de gymzaal. Hiervoor dienen nadere afspraken te worden gemaakt.

6. Buitenruimte

De buitenruimte is zo groot mogelijk en opgedeeld in verschillende gebieden. De buitenruimte voor kinderopvang en peuteropvang is een afgeschermd gebied en afgestemd op de wet- en regelgeving. De buitenruimte is gekoppeld aan het gebied van "Leerteam 1 & Peuter- en Kinderopvang".

In de volgende paragraaf worden de ruimten in de verschillende deelgebieden beschreven.

Referentiebeeld voor de centrale hal

Referentiebeeld voor d e centrale al

Referentiefoto's Kindcentrum "het Talent" aan de Asterstraat in Asten

Referentiebeeld voor leerplein en overgang groepsruimten

Referentiebeeld voor de centrale hal

Referentiebeeld leerplein

3.5 HUISVESTINGSCONCEPT

Op basis van de beoogde activiteiten en het aantal gebruikers is elk gebied onderverdeeld in ruimten. In deze paragraaf worden deze ruimten en de onderling van belang zijnde relaties omschreven. De teksten worden ondersteund door een getekend relatieschema aan het einde van deze paragraaf.

1. Centrale hal

De centrale hal wordt toegankelijk gemaakt door de entree. Naast de entree bevindt zich een receptie/administratieruimte. Tevens is er een garderobe en een sanitaire groep voor zowel kinderen als volwassenen. Het sanitair voor volwassenen is uitgevoerd als miva-toilet.

In de centrale hal bevinden zich tevens de medewerkersruimten. Er is een teamruimte, twee overlegruimten en twee kantoren (waarvan één voor directie en één voor de IB-er). Met uitzondering van de kantoren kunnen de ruimten door alle medewerkers van het IKC gebruikt worden. De overlegruimten kunnen ook door derden gebruikt worden. Uiteraard gaat dit op afspraak. De kantoren en overlegruimten zijn semi-transparant richting de aula.

De meest levendige ruimte in de centrale hal is het leerplein. Dit is de gemeenschappelijke ontmoetingsruimte voor alle medewerkers, bezoekers en kinderen van het IKC. Kinderen uit de leerteams kunnen gedurende de dag gebruik maken van leerplein. Zo is er een geborgen ingerichte leesplek en een tribunetrap. De tribunetrap dient enerzijds als leer- en chillplek en anderzijds als tribune als er voorstellingen zijn. Op het leerplein is een (verrijdbaar) podium aanwezig. Deze moet zo gepositioneerd worden dat er vanaf de tribunetrap goed zicht is op het podium, zonder verkeersstromen te verstoren.

Aan leerplein zit ook de teamkamer met een keuken. De keuken zit op de overgang tussen de aula en de teamkamer en is ook toegankelijk vanaf beide kanten. Zo kan er bijvoorbeeld met een groepje kinderen gekookt worden en is er tevens een uitgifte mogelijk bij voorstellingen. De keuken is voorzien van een koffiecorner.

2. Peuter- en kinderopvang

De peuter- kinderopvangruimte is middels een codeslot toegankelijk vanuit leerteam 1. De ruimten zijn dicht bij de centrale hal gepositioneerd, zodat ouders niet ver het gebouw door moeten. Direct bij binnenkomst is een buggyruimte. De groepsruimte is ruim en geschikt voor 16 kindplaatsen. De

Knusse leesplekjes in de centrale hal

Keuken aan aula, ook voor de allerkleinsten

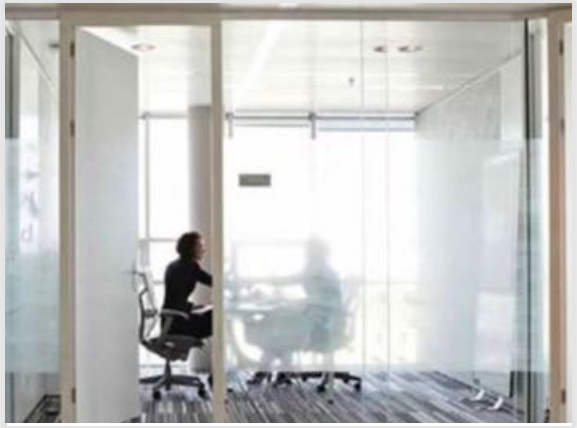

Semi transparante kantoorruimte

groepsruimte heeft een directe connectie naar buiten, naar de slaapkamers en naar de verschoonruimte. In de groepsruimte is een pantry. De groepsruimte is dicht bij het leerplein van leerteam 1.

3. Leerteam 1

Kinderen van 2 tot en met 7 á 8 jaar kunnen terecht in leerteam 1. De allerjongsten horen bij de peuteropvang, maar kunnen ook in de themahoeken op het leerplein spelen, leren en ontdekken. Leerteam 1 omvat meerdere jaargroepen. In het leerteam werken de leerkrachten samen aan het onderwijs en de ontwikkeling van de kinderen. In leerteam 1 leren, werken en spelen de kinderen in gedifferentieerde ruimten. Instructies vinden in kleine groepen plaats. Elke leerlinggroep begint en eindigt zijn dag in de basisgroep. De rest van de dag verspreiden leerlingen zich, afhankelijk van het programma, over de verschillende ruimten van het leerteam.

Leerteam 1 heeft 5 basisgroepen rondom een leerplein. Elke basisgroep is door middel van een zo breed mogelijke transparante schuifpui of brede deur verbonden met het leerplein. Elke basisgroep in leerteam 1 heeft een directe verbinding met de buitenruimte. Zowel in de basisgroep als op het leerplein wordt groepsoverstijgend gewerkt. Een goede akoestiek, voldoende daglicht en contact met buiten zijn van belang voor het gebruikscomfort op het leerplein.

Op het leerplein zijn lockers voor alle kinderen van leerteam 1 geïntegreerd in meubilair of wanden. Voor het opbergen van spel- en leermaterialen dient bergruimte te zijn. De voorkeur gaat uit naar bergruimte middels verdiepingshoge kastenwanden. Deels kunnen de kastenwanden op de scheiding tussen groepsruimte en leerplein en deels in de groepsruimten zelf.

Na schooltijd maken de kinderen van de BSO gebruik van het leerplein van leerteam 1. De inrichting moet hiervoor passend gemaakt kunnen worden. De BSO heeft een aparte bergruimte aan het leerplein.

4. Leerteam 2

Ook leerteam 2 is activiteitengericht ingedeeld. Alle werkplekken zijn functioneel en geschikt gemaakt voor een bepaalde activiteit. Zo zijn er plekken waar kinderen rustig kunnen werken, plekken waar kinderen kunnen overleggen en samenwerken en plekken waar kinderen instructie kunnen krijgen. Leerkrachten van leerteam 2 zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de kinderen in het leerteam.

Themahoek bouw op het leerplein, leuk voor BSO!

Ruimtehoge opbergruimte in de wand, ook voor BSO

Samen leren en werken in themahoeken

Leerteam 2 bestaat uit vijf groepsruimten rondom een leerplein met themahoeken. Alle groepsruimten zijn op een transparante manier verbonden met het leerplein. Op het leerplein zijn verschillende soorten werkplekken.

Naast de groepsruimten zijn er twee kleinere ruimten aan het leerplein gekoppeld. Deze zijn, net als de gespreksruimten in de centrale hal op een semi-transparante wijze met het leerplein verbonden. De ruimten kunnen gebruikt worden als werkkamers voor medewerkers, maar ook als samenwerkingsruimte of stiltewerkruimte voor de kinderen.

Het leerplein is verbonden met de aula met een tribunetrap. Deze trap is een onderdeel van de onderwijsruimte en kan ingezet worden om korte instructies te geven of als plek waar kinderen kunnen samenwerken.

5. Gymzaal

De gymzaal is door middel van een portaal verbonden met de centrale hal. De gymzaal bestaat uit één zaaldeel met de nodige kleed- en doucheruimten. De gehele gymvoorziening dient apart toegankelijk te zijn bij avondgebruik.

6. Buitenruimte

De buitenruimte bestaat uit verschillende gebieden. Er is een afgebakend gebied voor het kinderdagverblijf en de kinderopvang, grenzend aan de groepsruimte. Deze is minimaal 70m². De buitenruimte voor de overige kinderen is zo ruim mogelijk en minimaal 3m² per kind. De buitenruimte is natuurlijk en op activiteiten ingericht. De kinderen van zowel leerteam 1 als leerteam 2 en de BSO

Transparante schuifdeuren - connectie deelgebieden

Tribunetrap naar centrale hal

Verschillende leerplekken voor de oudere kinderen

Samen leren

maken gebruik van dezelfde buitenruimten. Onderdelen van de buitenruimte zijn een zandbak, een survival gebied, een voetbalveld en een chillplek. De verschillende gebieden met activiteiten liggen zo gepositioneerd dat zij qua leeftijd in volgorde aaneensluiten.

3.6 RUIMTESTAAT

In bijlage 1 is de volledige ruimtestaat van alle deelgebieden bijgevoegd. De ruimtestaat omschrijft per gebied de typen ruimten, het aantal van elk type ruimte, de verwachte bezetting van de ruimte en de afmetingen. Tevens geeft de ruimtestaat aan welke ruimten op begane grond niveau gerealiseerd moeten worden en welke partners gebruik maken van de ruimte.

Survival

Chill -en buitenles plek

Afgeschermd gebied voor de allerkleinsten

Survival

Zandbak met natuurlijke materialen

Blote voeten pad

IKC 't SIMMELINK EIBERGEN

- relatieschema -

Leerteam 2 - Gedifferentieerd onderwijs met diverse werkplekken

In leerteam twee zitten kinderen van ca. 8 tot en met 13 jaar. Elke groep heeft zijn eigen basis waar de dag begint. Op het leerplein en in de kleine leerruimtes wordt op gedifferentieerde wijze met en van elkaar geleerd. Ontdekkend leren staat centraal.

Centrale hal - ontmoetingsgebied IKC

De centrale hal is een lichte ruime omgeving waar iedereen elkaar kan ontmoeten. Dit geldt voor alle kinderen, hun ouders, mensen uit de buurt en medewerkers van het IKC. De centrale hal herbergt de gezamenlijke functies zoals gesprekruimten, een teamkamer en een keuken. In de ruimte zijn een tribunetrap en een toneel.

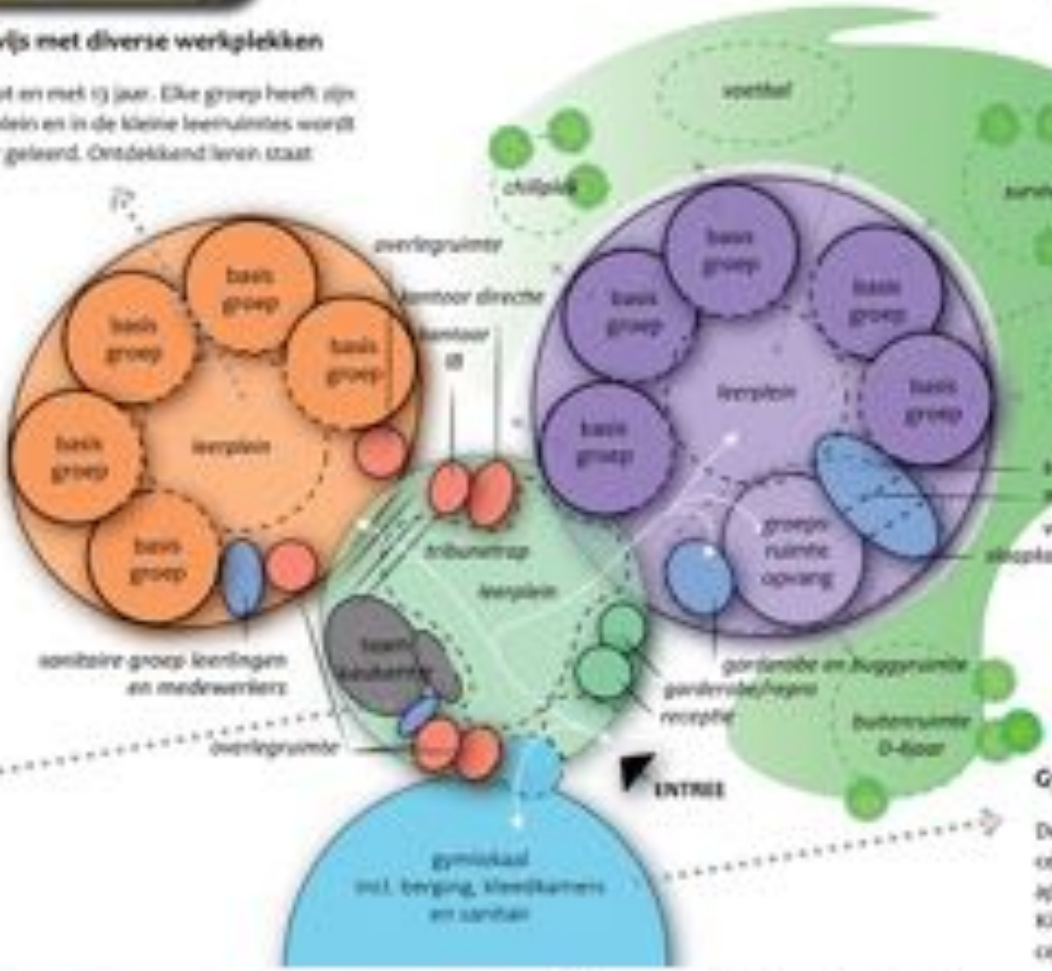

Gymzaal, ook voor de buurt!

De gymzaal zit gekoppeld aan de centrale hal en is in de avonduren apart te verhuren aan derden. Kinderen van het IKC kunnen via de centrale hal naar de gymzaal.

Leerteam 1 - gezamenlijke omgeving onderwijs en opvang

Kinderen in leerteam 1 krijgen gepersonaliseerd onderwijs waarbij differentatie en onderwijs op maat centraal staan. De kinderen leren in de groepsruimten en op het gezamenlijke leerplein. Het gezamenlijke leerplein is een lichte ruimte die onderverdeeld is in themahoeken ingericht op verschillende activiteiten.

Voor de allerkleinsten zijn er aparte ruimten bij het kinderdagverblijf en de peuterspeelzaal. Gedurende de dag kan er samen gespeeld en geleerd worden met de kinderen van leerteam 1 op het leerplein!

BSO - samengebruik leerplein leerteam 1 en centrale hal

Na schooltijd zijn de centrale hal en het leerplein van leerteam 1 beschikbaar voor de kinderen van de BSO. De ruimte is zo ingericht dat er ruimte is voor spelen, leren en ontspannen. Vanaf het leerplein is een directe relatie naar de buitenruimte.

BIJLAGEN

Bijlage 1 Ruimtestaat

Bijlage 2 Van visie tot IKC gebouw in Eibergen 2017

Bijlage 3 Concept Vlekkenplan IKC Simmelink Humanitas 18 september 2017

COLOFON

Onderwerp
IKC ’t Simmelink - Ruimtelijk functioneel Programma van eisen

Opdrachtgever
Gemeente Berkelland

Projectteam
Jutta Groosman

Datum
april 2018

Ons kenmerk
O045-EIB-IKC

Algemeen	norm	PvE	verschil
aantal kinderen IKC	241		
aantal FTE onderwijs	14		
aantal FTE peuter- en dagopvang	3		
aantal FTE buitenschoolse opvang	3		
bruto/netto verhouding onderwijs	1,4		
bruto/netto verhouding sport	1,2		
ruimtebehoefte BVO (incl. sport)	1.953	1.953	0
ruimtebehoefte FNO	1.449	1.449	0
vereiste m² BVO laag 0	830		
aanvullend gewenste m² BVO laag 0	606		
groepsgrootte onderwijs	25		
aantal groepen onderwijs	9		
groepsgrootte peuter- en dagopvang	16		
aantal groepen peuter- en dagopvang	1		
groepsgrootte buitenschoolse opvang	30		
aantal groepen buitenschoolse opvang	1		

Deelgebieden		Oppervlakte BVO laag 0		Oppverlakte (PvE)		m² opvang o.b.v. privé-gebruik	m² opvang o.b.v. mede-gebruik	m² opvang totaal
		vereist	vereist incl. gewenst	m² FNO	m² BVO			
1	Centrale hal	220	323	231	323	0	39	39
2	Peuter- en Kinderopvang	155	155	111	155	155	0	155
3	Leerteam 1	0	503	359	503	11	18	30
4	Leerteam 2	0	0	369	517	0	0	0
5	Gymzaal	455	455	379	455	0	0	0
	totalen	**830**	**1.436**	**1.449**	**1.953**	166	57	224
6	Buitenruimte	77	759	757	14	77	82	159
		907	**2.195**	**2.206**	**1.967**			

1	Centrale hal	aantal groepen	max. pers./ ruimte	totaal pers.	m² FNO	totaal m² FNO	totaal m² BVO	factor FNO/ BVO	m²/pers	gebruikers	laag o vereiste	laag o wens	OPMERKINGEN
Entree						41	57				57	0,0	
1	entree	-	-	-	15	15	21	1,4		alle	+	-	Hoofdentree, overzichtelijk en veilig.
1	receptie/adminsitratie	-	1	1	10	10	14	1,4	10,0	alle	+	-	Direct zicht op de entree en gemeenschappelijke ruimte.
1	garderobe	-	-	-	8	8	11	1,4		alle	+	-	Voor gasten en personeel, gekoppeld aan teamruimte
1	sanitaire groep leerlingen/kinderen	-	-	-	4	4	6	1,4		alle	+	-	Vier toiletten voor kinderen en leerlingen
1	toilet medewerkers (uitgevoerd als miva)	-	-	-	4	4	6	1,4		school	+	-	Eén toilet voor gasten en personeel
Medewerkersruimten						74	104				0	104	
1	teamruimte	-	20	20	40	40	56	1,4	2,0	alle	-	+	Gekoppeld aan garderobe en pantry/koffiecorner. Besloten plek
2	overlegruimte	-	4	8	8	16	22	1,4	2,0	alle	-	+	Transparant, maar af te schermen
1	kantoor directie	-	2	2	10	10	14	1,4	5,0	alle	-	+	Transparant, maar af te schermen
1	kantoor IB	-	1	1	8	8	11	1,4	8,0	alle	-	+	Transparant, maar af te schermen
Algemene ruimte						116	162				162	0	
1	pantry/koffiecorner	-	-	-	6	6	8	1,4		alle	+	-	Deels op hoogte kinderen, ook voor bezoekers, toegankelijk vanuit teamkamer
1	leerplein, gemeenschappeljike ruimte	-	-	-	110	110	154	1,4		alle	+	-	Lichte (daglicht!!), open ruimte gekoppeld aan speellokaal, waarbij speellokaal als toneel dient.
	waarvan tribunetrap	-	-	-	40					alle	+	-	Ten behoeve van voorstellingen, maar ook om op te chillen, leren en werken
	berging onder tribunetrap				20					alle	+	-	Ruimte inzetten t.b.v. berging
	waarvan leesruimte				40					alle	+	-	Deel van de ruimte inrichten om rustig te werken, met boeken. Ook voor gasten.
						231	323				220	104	

2	Peuter- en Kinderopvang	aantal groepen	max. pers./ ruimte	totaal pers.	m² FNO	totaal m² FNO	totaal m² BVO	factor FNO/ BVO	m²/pers	gebruikers	laag o vereiste	laag o wens	OPMERKINGEN
Peuteropvang - Kinderdagopvang							106				106	0	
1	groepsruimte	1,0	16	16	59	59	83	1,4	3,5	PO-KDO	+	-	Voorzien van buitendeur naar buitenspeelruimte.
	waarvan pantry				3					PO-KDO	+	-	Ook goed zicht op groepsruimte vanuit verschoonruimte.
2	slaapruimte				6	12,4	17	1,4		PO-KDO	+	-	per slaapruimte,3x hoogslaper 98*60cm en 3x hoogslaper 127*60cm. Positie aan de gevel.
1	verschoonruimte				5	4,5	6	1,4		PO-KDO	+	-	Afmeting 2x2,25m. Verschoontafel/trap/wasbakje warm water.
	incl. 2 toiletten									PO-KDO	+	-	Twee toiletten met schaamschotjes en wasbak koud water.
Secundaire ruimten							49				49	0	
1	garderobe en buggyruimte				15	15	21	1,4		PO-KDO	+	-	Dicht bij entree
1	bergruimte algemeen				12	12	17	1,4		PO-KDO	+	-	
1	bergruimte voedingsmiddelen/luiers				3	3	4	1,4		PO-KDO	+	-	
1	wasruimte (gecombineerd met werkkast)				3	3	4	1,4		alle	+	-	
1	toilet medewerkers	-	-	-	2	2	3	1,4		alle	-	+	
Op basis van medegebruik											0	0	
1	*entreehal*									alle	+	-	
1	*overlegruimte*									alle	+	-	
1	*teamruimte*									alle	-	+	
1	*toilet medewerkers*									alle	+	-	
						111	155				155	0	

3	Leerteam 1	aantal groepen	max. pers./ ruimte	totaal pers.	m² FNO	totaal m² FNO	totaal m² BVO	factor FNO/ BVO	m²/pers	gebruikers	laag o vereiste	laag o wens	OPMERKINGEN
5	basisgroep	3,0	25	75	45	225	315	1,4	1,8	school	-	+	Instructieruimte, met deuren direcht naar de buitenspeelruimte
1	leerplein	-	42	42	100	100	140	1,4	2,4	school - BSO	-	+	Gezamenlijk met de ruimten van de Peuter- en Kinderopvang in te zetten voor de BSO, 30 kinderen.
	- themahoeken									-			Leerplein transparant gekoppeld aan basisgroepen, bijvoorbeeld met grote schuifdeuren.
	- garderobe/lockers									-			Garderobe of lockers in te zetten om verschillende zones op het leerplein te maken.
1	sanitaire groep leerlingen/kinderen	-	-	-	8	8	11	1,4		school - BSO	-	+	Vier toiletten, gekoppeld aan toilet medewerkers
1	toilet medewerkers	-	-	-	2	2	3	1,4		alle	-	+	Eén toilet, gekoppeld aan toiletruimte leerlingen/kinderen
2	bergruimte	-	-	-	8	16	22	1,4		School	-	+	Gekoppeld aan toiletruimte, of ingezet als ruimtescheiders op leerplein
1	bergruimte BSO	-	-	-	8	8	11	1,4		BSO	-	+	
						359	503				0	503	

4	Leerteam 2	aantal groepen	max. pers./ ruimte	totaal pers.	m² FNO	totaal m² FNO	totaal m² BVO	factor FNO/ BVO	m²/pers	gebruikers	laag o vereiste	laag o wens	OPMERKINGEN
5	basisgroep	3,0	25	75	45	225	315	1,4	1,8	school	-	-	Voorzien van screens, met digiborden.
1	leerplein	-	42	42	100	100	140	1,4	2,4	school	-	-	Indien bij groei ingezet wordt voor BSO onvoldoende ruimte voor 30 kinderen!
	- themahoeken									-			Leerplein transparant gekoppeld aan basisgroepen, bijvoorbeeld met grote schuifdeuren.
	- garderobe/lockers									-			Garderobe of lockers in te zetten om verschillende zones op het leerplein te maken.
2	kleine werk-/ overlegruimte	-	6	12	8	16	22	1,4	1,3	school	-	-	In te zetten voor leerlingen of medewerkers. D.m.v. schuifdeur te betrekken bij leerplein
1	sanitaire groep leerlingen/kinderen	-	-	-	8	8	11	1,4		school	-	-	Vier toiletten, gekoppeld aan toilet medewerkers
1	toilet medewerkers (uitgevoerd als miva)	-	-	-	4	4	6	1,4		school	-	-	Eén toilet, gekoppeld aan toiletruimte leerlingen/kinderen
2	bergruimte	-	-	-	8	16	22	1,4		school	-	-	Gekoppeld aan toiletruimte, of ingezet als ruimtescheiders op leerplein
						369	**517**				0	0	

5	Gymzaal	aantal groepen	max. pers./ ruimte	totaal pers.	m² FNO	totaal m² FNO	totaal m² BVO	factor FNO/ BVO	m²/pers	gebruikers	laag o vereiste	laag o wens	OPMERKINGEN
1	gymvoorziening incl. kleedkamers		25	25	379	379	455	1,2	15,2	school	+	-	KLVO geeft andere eisen heeft de gemeente hierover iets aangegeven in de verordening?
	waarvan zaal				252	0	0	1,2		school	+	-	
		0,0		25		**379**	**455**				455	0	

6	Buitenruimte	aantal groepen	max. pers./ ruimte	totaal pers.	m² FNO	totaal m² FNO	totaal m² BVO	factor FNO/ BVO	m²/pers	gebruikers	laag o vereiste	laag o wens	OPMERKINGEN
1	buitenruimte peuter- en dagopvang	1,0	16	16	70	70			4,4	PO-KDO	+	-	Aangrenzend aan de groepsruimte. Dit is bewust meer dan de wettelijke 48 m²
1	buitenberging peuter- en dagopvang				6	6	7	1,2		PO-KDO	+	-	
1	buitenruimte leerteam 1 & 2, BSO		225		3	675				school - BSO	-	+	Minimale ruimtebehoefte. Meer is wenselijk. Gewenste voorzieningen: voetbalveld, grote zandbak,
1	buitenberging leerteam 1 & 2, BSO				6	6	7	1,2		school - BSO	-	+	survival, chillruimte, collegetribune (geen zitkuil), veel groen, tuinkas.
		1,0		16		**757**	**14**				77	682	

	Tarra	max. pers./ ruimte	totaal pers.	m² FNO	totaal m² FNO	totaal m² BVO	factor FNO/ BVO	m²/pers
	verkeersruimte							
	werkkasten							
	technische ruimte							

Huidige schooladressen:

Basisschool De Regenboog	Lariksweg 25, 7151 Eibergen
IKC De Schakel	Ketterinksteeg2b, 7152 BG Eibergen

Directeur: Linette Klein Holkenborg- Gebbinck

Gebbinck & teams van beide scholen
r KPC Groep

Februari t/m juni 2017

Inhoud

1	**INLEIDING**	**4**
	Huidige situatie en ontwikkelingen, Wat is er aan vooraf gegaan, waar staan we nu en wat gaat er komen?	4
2	**WERKWIJZE KPC GROEP**	**7**
2.1	Stappenplan KPC Groep	8
3	**IDEALEN VOOR ONS IKC**	**10**
3.1	Impact van indeling en inrichting op educatie en onderwijs	10
3.2	Startactiviteit 'Mijn droom IKC'	11
4	**MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELINGEN**	**21**
5	**BETROKKENHEID VAN DE BUURT, DE MR, OUDERS EN DE KINDEREN**	**28**
6	**ONDERWIJSKUNDIGE UITGANGSPUNTEN**	**34**
6.1	WAT IS NU SUCCESVOL OF VERBETERPUNT?	40
6.2	Wat willen de ouders in de toekomst meer of minder zien?	42
7	**STRUCTUUR EN GROEPSINDELING**	**43**
7.1	Indeling vanuit leerteams	43
8	**SCRIPT: EEN DAG UIT HET LEVEN VAN EEN KIND**	**44**
8.1	Dagstructuur	44
8.2	Inlooptijd	47
8.3	Basisrooster	47
9	**WERKVORMEN EN GROEPERINGEN**	**48**
10	**LEEROMGEVING: INDELING EN INRICHTING GEBOUW, RELATIE VAN RUIMTES, VLEKKENPLAN**	**50**
10.1	Vlekkenplan	50
11	**WENSEN TEN AANZIEN VAN HET GEBOUW**	***55***
12	**TERUG- EN VOORUITBLIK**	***59***

1 INLEIDING

Huidige situatie en ontwikkelingen:
Wat is er aan vooraf gegaan, waar staan we nu en wat gaat er komen?

Op dit moment zijn er 2 basisscholen: de Regenboog en de Schakel. Vanaf medio 2019 gaan we samen als IKC verder in een nieuw gebouw en met een nieuwe naam. De scholen horen bij de Stichting Delta. Dit is een stichting met 6 scholen in Eibergen en Groenlo en de overige 20 in Arnhem en omgeving. Beide Delta- scholen zijn gelegen in Eibergen en werken nauw samen.

Sinds 2012 zijn we gestart om ons onderwijs anders inhoud en vorm te geven. Dat proces loopt nog steeds en gaan we de komende jaren nog verder uitwerken. Het feit dat we nu de kans krijgen om in een nieuw gebouw aan de slag te gaan maakt het mogelijk om ook het gebouw vorm te geven, passend bij onze manier van onderwijs.
Schoolontwikkeling en teamscholing op beide scholen lopen vrijwel parallel. Maar elke school heeft tegelijkertijd de ruimte om vanuit haar specifieke context eigen keuzes te maken bij de implementatie van 'Onderwijs Anders': inhoudelijk en procesmatig.

Het leerstofjaarklassensysteem en de leeftijd van een kind zijn niet langer leidend in hoe wij ons onderwijs willen organiseren. De ontwikkeling van ieder kind staat in onze scholen centraal. Door ons onderwijs anders te organiseren willen we nog beter aansluiten bij wat het kind nodig heeft. We merkten dat het differentiëren werd bemoeilijkt door het jaarklassensysteem.

Stip op horizon

Een gemeenschappelijke stuurgroep, bestaande uit de directeur, ib-ers en bouwcoördinatoren, opleider in de school en een externe adviseur van KPC Groep, ondersteunt sinds augustus 2013 de vernieuwingsprocessen op beide scholen. Analyseren, plannen, evalueren, bijsturen vormen een continuproces. Stapsgewijs zijn IKC De Schakel en De Regenboog bezig het primair proces anders te organiseren en het onderwijs te differentiëren naar onderwijsbehoeften en naar de talenten van leerlingen.

Beide scholen zijn hard op weg naar 'de stip' om nog meer dan nu onderwijs op maat te realiseren. Onderwijs dat past bij de ontwikkeling van ieder kind. In de afgelopen tijd zijn er diverse veranderingen doorgevoerd. Zo werken de scholen in plaats van met een traditioneel rapport met een portfolio. De '10 minuten-gesprekken' hebben plaats gemaakt voor ouder-kind gesprekken. Niet langer wordt gepraat óver het kind maar mét het kind. Aan de ouder-kind gesprekken die drie keer per jaar plaatsvinden gaan persoonlijke kind gesprekken vooraf met iedere leerling.
Kinderen komen op onze scholen om te leren; het gaat om hun toekomst. Het kind is zoveel mogelijk eigenaar van zijn of haar leren. We willen kinderen bewust maken van die attitude. We maken hiervoor gebruik vanaf dit schooljaar van de CED leerlijnen *Leren Leren* en *Sociaal Gedrag*. Kinderen hebben hun eigen interesses en leren ook op hun eigen manier. We willen daarop aansluiten en oog hebben voor verschillen.
Sinds het schooljaar 2013-2014 zijn we in de bouwen gaan werken met een w.o. methode met meervoudige intelligentie: *Vier Keer Wijzer*. Kinderen worden hiermee gestimuleerd zelf vanuit hun eigen interesses en leerstijl op ontdekking en onderzoek uit te gaan rond verschillende thema's. We voeren over hun leerervaringen in de middag reflectiegesprekken.
Vanaf augustus 2017 willen we in plaats van bouw de benaming leerteam gaan invoeren. Zie voor een verdere toelichting hoofdstuk 7 – structuur en groepsindeling.

Lerende organisatie

Cruciale factor om onderwijs anders te organiseren is een lerende organisatie waarin professionals samen onderzoeken, ontdekken en ontwikkelen. Dat betekent met en van elkaar leren; samen organiseren; instructies verdelen; spreken over gedrag van kinderen. Kortom samen verantwoordelijk zijn voor de kinderen.
We zijn op weg naar een professionele leergemeenschap.
In dit proces van ontwikkelen en veranderen heeft de directeur vooral een ondersteunende rol. Onder meer door te zorgen dat alle betrokkenen participeren. Teamleden zijn mede-eigenaar van de veranderingen.

Veranderen is natuurlijk nooit een lineair proces van A naar B. Je moet oog hebben voor weerstanden door deze als leidinggevende te benoemen en bespreekbaar te maken. Communicatie en echte dialoog zijn belangrijke voorwaarden om te komen tot echte verbinding. Met teamleden maar ook in de relatie ouders. Ouders moeten weten waar kinderen recht op hebben, waar wij verantwoordelijkheid voor zijn en wat ouders kunnen doen om hun kind te laten groeien. Die wederzijdse verwachtingen moeten helder zijn.

In het nieuwe gebouw zullen we gaan samenwerken met nieuwe partners. Onze huidige partner voor kinderopvang is Humanitas. Zij zal ook onze partner blijven in het nieuwe gebouw. Onze samenwerking wordt vanaf augustus 2017 geïntensiveerd als we gaan werken vanuit 1 team. Daarnaast zijn we met mensen in gesprek om nieuwe mogelijkheden in beeld te krijgen.

Toekomstige partners:

- Orthopedagoog, huiswerkcoach, weerbaarheidstrainer, sociale vaardigheidstrainer, faalangst-reductie trainer

Mogelijke partners waar we nu mee in gesprek zijn:

- Logopedist
- Kinderfysiotherapeut
- Bibliotheek

2 WERKWIJZE KPC GROEP

Bij het begeleiden van scholen en eventueel partners in opvang en opvoeding die een ontwerp voor een nieuw gebouw willen maken, hanteert KPC Groep het volgende schema:

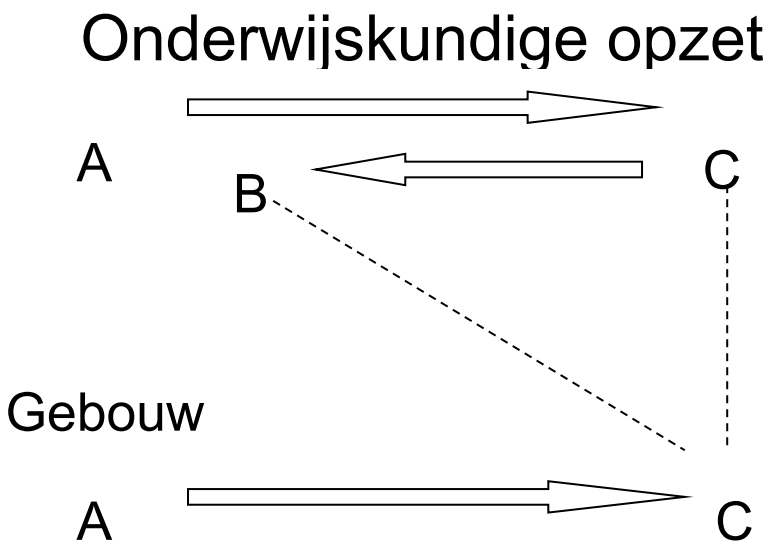

Het uitgangspunt hierbij is dat de school en haar partners niet moeten uitgaan van de mogelijkheden en beperkingen die een gebouw heeft om op basis daarvan een ontwerp te maken. Men loopt dan de kans om over een aantal jaren te moeten vaststellen dat de ontwikkelingen in de maatschappij en het onderwijs, opvoeding en opvang om weer een ander gebouw vragen. De beste manier om een zo duurzaam mogelijk gebouw te ontwerpen is om samen vast te stellen welk onderwijs en opvang men over 5 tot 10 jaar zou willen hebben.
Op basis van die toekomstige vorm van onderwijs en opvang wordt het toekomstige gebouw ontworpen. Uiteraard realiseert men die gewenste vorm van onderwijs niet van de ene op de andere dag. Men kijkt dus altijd welke vernieuwingen direct in het nieuwe gebouw worden toegepast als eerste stap op weg naar het toekomstmodel. We noemen dit denken van A (nu) over C (5-10 jaar) naar B (morgen). Daarbij hoort de werkwijze 'Van visie tot gebouw'. Deze werkwijze is uitgewerkt in een aantal fundamentele stappen, die hierna zijn weergegeven.

2.1 Stappenplan KPC Groep

Stap 1 – Ontwikkelingen
Nadenken over ontwikkelingen in onderwijs en samenleving is de eerste stap in elk ontwerpproces. Elke school zal deze ontwikkelingen op haar eigen manier analyseren en wegen.

Stap 2 – Uitgangspunten
Formuleren van uitgangspunten die resulteren uit de analyse en weging van de ontwikkelingen met het oog op het onderwijs op school over acht à tien jaar.

Stap 3 – Activiteiten
Vaststellen van toekomstige activiteiten van leerlingen en leerkrachten / pedagogisch medewerkers: welke activiteiten wil je als school/ IKC bevorderen en welke wil je terugdringen?

Stap 4 – Scripts
Alle activiteiten zijn onderdeel van een onderwijs- en educatief proces en vinden plaats in bepaalde volgorde en groeperingsvormen: onderwijsscripts. Een onderwijsscript geeft aan hoe de schooldagen van leerlingen en leerkrachten verlopen. In het kader van de IKC-ontwikkeling wordt het script van de dag met IKC-focus opgesteld.

Stap 5 – Werkvormen, groeperingen en tijdsverhoudingen
Standaardiseren van werkvormen die de school / het IKC wil onderscheiden en aangeven welk deel van de tijd aan de verschillende genormeerde werkvormen ze wil besteden. Zo kan het aantal benodigde werkplekken voor elke soort werkvorm worden vastgesteld.

Stap 6 – Ruimtes
Pas zodra de stappen 1 t/m 5 doorlopen zijn, kan een voorzichtige inschatting van de benodigde ruimtes worden gemaakt.

Stap 7 – Vlekkenplan
Opstellen van een globaal 'vlekkenplan' (officieel een 'ruimte-relatie-schema' geheten) waarmee een architect verder kan.

Stap 8 – Kinderen denken en doen mee (optioneel)
Kinderen wordt gevraagd hoe hun ideale school eruit ziet en zij gaan in groepjes aan de slag rond het onderwerp 'Mijn droomschool'. De kinderen presenteren de resultaten aan het team. Deze worden meegenomen in de plannen.

Stap 9 – Ouders en omgeving
Het betrekken van de ouders en leerlingen, gericht op inspraak- en meedoen-structuren komt in deze stap aan de orde.

Stap 10 – Start in het nieuwe gebouw
Belangrijke mijlpalen moeten gemarkeerd worden. Door een zorgvuldige planning en feestelijke activiteiten zal hier aandacht aan besteed worden.

Stap 11 – Terugblik
Deze notitie eindigt met een terugblik op de stappen en een evaluatie van het traject.

Bij deze werkwijze gaan we ervan uit dat de inrichting van een gebouw, of dat nu alleen een schoolgebouw is of een gebouw waar ook opvangactiviteiten plaatsvinden, sterk bepaald wordt door de activiteiten die erin plaats moeten vinden. De activiteiten worden afgeleid van de onderwijskundige en educatieve uitgangspunten van de school en de opvang, die op hun beurt weer samenhangen met maatschappelijke, onderwijskundige en pedagogische ontwikkelingen.

Zijn de gewenste activiteiten van personeel en leerlingen/kinderen eenmaal bekend, dan worden de ruimtesoorten bepaald. Essentieel is de onderverdeling in monofunctionele en multifunctionele en algemene ruimtes. Tegelijk moet de vraag beantwoord worden welke ordening van personeel en groepen leerlingen via welke dagindeling het gebouw zo efficiënt mogelijk gebruiken.

3 IDEALEN VOOR ONS IKC

3.1 Impact van indeling en inrichting op educatie en onderwijs

Een doordachte indeling en inrichting van een IKC gebouw verhoogt de kwaliteit van opvang, educatie en onderwijs. Recht doen aan de verschillende manieren van leren van kinderen, passend onderwijs, het slim benutten van ruimtes en anders organiseren van onderwijs zijn daarvoor leidend.
Traditiegetrouw bestaan scholen uit lokalen en gangen met vaak een ruime aula als gemeenschappelijke ruimte voor grote ontmoetingen. In de lokalen wordt onderwijs gegeven, de gangen zijn voor de verkeersruimte. De grote aula staat vaak het grootste gedeelte van de dag leeg. Dure vierkante meters die onderbenut worden. Deze indeling functioneert bij het werken met één lokaal voor een klas van zo'n 25 kinderen met één leerkracht. Kortom, klassikaal onderwijs. De kinderen hebben meestal een vaste plek waar ze de hele dag aan een tafel zitten.
Alle kinderen kunnen de leerkracht en het bord zien vanaf hun tafeltje. In het klaslokaal vinden nagenoeg alle onderwijsactiviteiten plaats. Veelal doen kinderen dezelfde activiteit op hetzelfde moment. Kinderen met een andere aanpak krijgen een aparte plek in de klas of op de gang.

Deze tijd vraagt om recht te doen aan verschillen tussen kinderen (passend onderwijzen) en om ruimte te geven aan de ontwikkeling van talenten en excellentie. De indeling van het traditionele schoolgebouw staat daar haaks op. Er is dus grote behoefte om ons gebouw anders in te delen en in te richten zodat het gebouw onderwijs en educatie faciliteert.

Om te komen tot een verantwoorde indeling van het nieuwe gebouw werkt het om met het onderwijsteam na te denken over hoe de ideale onderwijssetting eruit ziet. Vragen als: Wat is onze visie op onderwijs?, Hoe leren kinderen het beste? en Wat zegt de wetenschap daarover? moeten beantwoord worden. Een ander belangrijk aspect is of het gebouw met meerdere partners gedeeld kan worden, zodat er mogelijkheden ontstaan om ruimtes te delen. Dit levert namelijk faciliteiten op die alleen niet mogelijk waren geweest. Zo kan bijvoorbeeld de doe- en ontdekruimte zowel in de schoolse als de naschoolse tijd gebruikt worden, de speelzaal voor drama-, muziek- en dansactiviteiten, de stilteruimte om alleen te kunnen werken of je even terug te trekken.

Functionele werkplekken waar kinderen activiteiten kunnen doen, passend bij de soort activiteit werkt effectief. Stilwerken vraagt een andere ruimte dan samenwerken of een onderzoekje doen. Er zullen altijd enkele kinderen zijn die wel een eigen werkplek met tafel en stoel nodig hebben. Dat kan gerealiseerd worden en afhankelijk van de onderwijsbehoefte van het kind kan deze werkplek ingericht worden.

Van leerstofjaarklassen naar gepersonaliseerd leren!
Door ontwikkelen tot een professionele leergemeenschap!

3.2 Startactiviteit ‘droom IKC’

Elk teamlid heeft nagedacht over haar ideale IKC. Inhoudelijk van belang, om van daaruit de vertaalslag te kunnen gaan maken naar de wensen die daaraan gekoppeld kunnen worden ten aanzien van het toekomstige gebouw. Bezoeken aan nieuwe IKC gebouwen in de buurt en door hier samen over na te denken, elkaar te inspireren en ideeën te delen leren we elkaar nog beter kennen en krijgen we samen zicht op de gewenste toekomst in ons nieuwe IKC en ‘stip aan de horizon’.

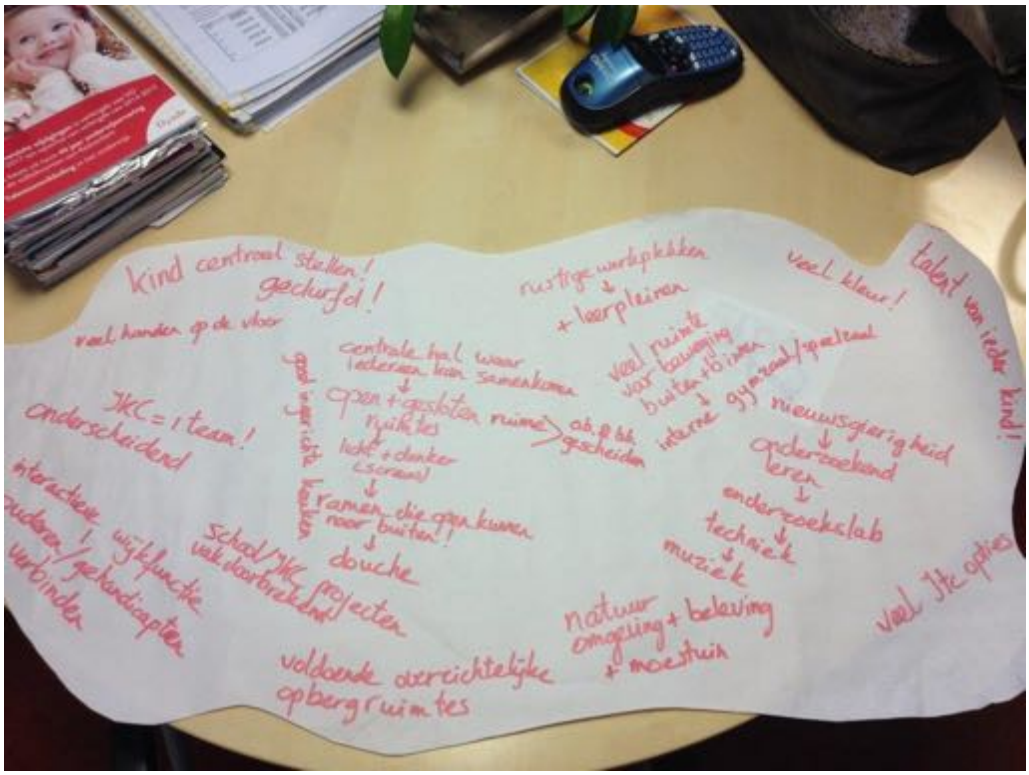

Mijn droom IKC in Eibergen stel ik me zo voor…

Inhoudelijk:

- Een wijkfunctie. Interactie. Inspelen op kalender en gebeurtenissen in wijk / stad / land. Ouderen in de wijk.
- Allemaal leren verantwoordelijkheid te dragen / te nemen voor het hele gebeuren en voor elkaar en elkaars spullen.
- Bouwoverleg met meerdere collega's zodat je elkaar kan enthousiasmeren.
- Plaats voor bruisende activiteiten én rust.
- Thematisch werken met alle vakken inbegrepen (in ieder geval een aantal malen per jaar) met alle groepen. Ontdekkend leren (spreekbeurten / presentaties). Onderzoekende houding.
- Veel vieren met elkaar. Trots zijn op wat je bereikt hebt.
- Leespromotie.
- Veel aandacht voor veel natuurbeleving. (Basis van alle leven). Respect ervoor.
- Kinderen nemen verantwoording in eigen leren, hebben invloed op de leerstof.
- Vrije opdrachten a.d.h.v. een "leidraad".
- Eigen krachten leren kennen.
- Reflecteren. Ook leerkrachten.
- Leerstof op meerdere manieren aanbieden.
- Nieuwsgierigheid mag van mij centraal staan.
- Een school waarbij talent vanuit het kind wordt benaderd.
- Spelen!
- Ontwikkelen op een manier die passend is.
- Prikkelende / onderzoekende omgeving in en om school.
- School is geen eiland maar hoe zoeken we de verbinding met de wijk waarin deze school staat.
- Vanuit hart van het kind.
- Leerkrachten die de vaardigheden ontwikkelen om aan te sluiten bij bovenstaande punten.
- Muziek / dans. Yoga. Met vakdocent muziek / gym.
- Hoe denk jij? / Hoe denk ik?
- Vele handen en veel materiaal keuze, vele handen maken licht werk.

- Leerstof die bij het kind past.
- Groep doorbroken werken.
- Veel digitale leermiddelen en v
- Veel concreet materiaal.
- Vakleerkrachten.
- Leerkrachten die zich specialiseren op één vak.
- Goede wifi-verbindingen.
- Kunnen en mogen onderzoeken, onderzoekend leren!
- Groep doorbrekend werken. Doorlopend / groep doorbroken.
- Professionaliseren op basis van kwaliteit en talenten.
- Optimale doorgaande lijn van start opvang tot eind basisschool.
- School en ouder maken samen verslag (rapport) over het kind met veel input van het kind.
- 0 - (16) jaar.
- Rust / ordelijk.
- Bewegen, jong / oud.
- Portfolio.
- Ruimte voor nieuwsgierigheid en onderzoekend leren.

Ten aanzien van het gebouw

- Niet alleen een IKC, maar ook jongeren- of ouderencentrum. Voor de hele buurt.
- Combinatie van "bedrijven" in één gebouw.
- Groene omgeving (milieubewust).
- Véél daglicht! Goede ventilatie. Grote lichte ruimtes. Licht , warmte (wel en niet kleurrijk).
- Screens voor de ramen en lichtkoepels. Licht / donker d.m.v. screens.
- Kastruimte. Opbergruimtes!
- Conciërge.
- Open centrale ruimte. Groot midden "plein", hal.
- Twee wc's voor leerkrachten.
- Keuken die goed is ingericht/ Kantine / eet plek.
- Ramen die open kunnen en naar buiten opengaan.
- Speelruimte. Speelzaal / lokaal.
- Een open school zonder "drempels". Veel contact met ouders e.d.
- Behoud van de grote gezamenlijke hal.
- Gezamenlijkheid van alle geledingen in uitstraling en aankleding..
- Gezellige bibliotheek met leesplekken in de hal of een speciale ruimte (evt. met leensysteem) m.b.v. ouders. Leesruimte.
- Vrije werkplekken, verplaatsbaar.
- Vrije lees/leerplekken.
- Veel plekken om samen te werken.
- Lokalen als werkplekken (samenwerken – stilte – muziek enz.).
- Ateliers/ hobbyruimte.
- Onderzoekslab en onderzoekende omgeving binnen en buiten.

- Mensen met beperking.
- 'Stille" ruimtes (geluid / hol).
- Nieuw meubilair (praktisch, voor elke ruimte eigen meubilair) (hoog meubilair).
- Open en gesloten ruimtes. Podium. Ruime hal.
- Veilige / afgeschermde speelplaats kleuters, onderbouw, veel bewegingsmogelijkheden.
- Flexibele ruimtes en werkplekken. Werkplekken die je kunt afschermen.
- Snappets / iPad.
- Veel werkplekken en tussenruimtes.
- Automatische ventilatie / licht / zonnepanelen.
- SPEELZAAL en gymzaal (intern).
- Aantrekkelijk en ondernemend schoolplein.
- Centrale hal / ruimte. Open ruimte / grote hal.
- Onderbouw en bovenbouw "gescheiden".
- Werkruimten buiten de groepen en stilte ruimtes.
- Verschuifbare wanden, open muren, flexibele ruimtes.
- Meerdere ingangen. Interactieve gangen.
- Gedurfd!
- Mooie warme kleuren licht.
- Vast podium.
- Tussenruimtes.
- "Open" lokalen door bijv. grote ramen! Grote lokalen. Leerpleinen.
- Mogelijkheden rondom school optimaal gebruiken.
- Techniekruimte.
- Muziek "geluid" ruimte.
- "Open" teamruimte → luchtig/ademend
- Buitenruimte / lokaal.
- Voldoende wc's.
- Douche i.v.m. brandgevallen etc.
- Computerruimte met een "open" werksfeer.
- Genoeg gelegenheid om werk en materialen te tonen.
- Ruimtes / lokalen die aansluiten op de open ruimte / hal.
- Vrolijke uitnodigende kleuren, mits dit niet druk en afleidend is, licht / ruimtelijk.
- Computers / laptops/ iPad / snappets met de nodige werkplekken in en buiten de klas.
- Plekken om zelfstandig te werken.
- Ruimte voor instructiegroep.
- Groot groen attractief schoolplein met voldoende bewegingsruimte. Natuurlijke materialen.
- (Thema) hoeken. Ontdekhoeken. Zithoeken.
- Werkruimtes voor leerlingen. Rust ruimtes. Handvaardigheidslokaal.
- Multifunctionele ruimtes voor buurtbewoners.
- Werken met natuurlijke materialen.

Dit sprak ons aan bij Kind centrum Los Hoes in Haaksbergen

1. **Wat is de eerste gedachte die bij je opkomt als je 't kind centrum betreedt?**

- Goede sfeer, gezellig en knus, open en je voelt je welkom
- Groot, toch warm, open en kleurrijk – aansprekend
- Opgeruimd, duidelijke werkplekken, vriendelijk, geborgen
- Mooi nieuwbouw. Fris, opgeruimd & ruimtelijk
- Open, licht, veel ruimte, wauw! Open ruimtes en groot.
- Veel glas, lawaai? Structuur door bijvoorbeeld rooster

2. **Hoe is de entree? Eén grote ingang en/of meerdere kleinere? Wat roept dit bij je op?**
   Op welke wijze heeft de architect een scheiding gemaakt tussen de basisschool en openbare ruimtes zoals bv. een gymzaal, gemeenschapsruimte enz.?
   - Wanden gemeenschapsruimten zijn flexibel/ lockers / schuifdeuren
   - Meerdere (kleine) ingangen (9x). geeft rust, prettig
   - Speelzaak die volledig open kan
   - Hoog/helder/veel daglicht
   - Na kleine gang een open hal, openheid

3. **Op welke wijze heeft de basisschool (en kind partners) de link gemaakt tussen visie en de indeling en organisatie van het gebouw?**

- 'The leader in me' – duidelijk herkenbaar overal uitgewerkt
- Meerdere links en visie 7 'habits'
- Open klaslokalen, open ruimtes
- Veel ouders in en om school. Kiezen, samen delen

4. **Waar vergadert men? Waar drinkt het team koffie/thee? Worden deze ruimtes voor meerdere doeleinden gebruikt?**

- In de leerruimtes
- Nieuwe school
- Teamkamer voor rust
- Geen ruimtes bij de ingang
- Multiruimtes
- In de kleuterruimte (2x). Door veel te hoge leerlingenaantal was de teamkamer nodig als lokaal

5. **Vraag aan een medewerker en een leerling wat hij/zij geweldig vindt aan het gebouw. Wat zou hij/zij graag willen veranderen aan het gebouw ? Waarom?** (doel van deze vraag is om voordelen en knelpunten in het gebouw helder te krijgen)

Geweldig:

- Glazen wanden(2x), open ramen (2x), mentor wc bij de kinderen
- Openheid(3x), transparant, open ruimtes

Veranderen

- Luchtcirculatie (2x), geen open gangen (d.m.v. lockers wel)
- Meer bergingen, techniek: verwarming en koeling
- Fijn om de open ruimtes af en toe te kunnen sluiten
- IKC en te weinig leerkrachten voor de ruimtes

6. **Op welke wijze maakt de basisschool gebruik van ruimtes binnen, maar ook rondom het gebouw?**

- Instructie, alle ruimtes worden benut, buiten eten, gras- en speelvelden, naar de gymzaal

7. **Maakt de basisschool gebruik van leerpleinen? Zo ja, op welke wijze zijn deze pleinen vorm gegeven? Hoe wordt aan leerlingen de mogelijkheid geboden om hierbij te differentiëren? Welke afspraken en verwachtingen worden hierbij gehanteerd?**

- Ze noemen het paleizen/ Veel open ruimtes, veel gedifferentieerd, dit kan door de open ruimtes ook makkelijk
- Tafels met instructie groepen
- Gebruik maken van aanbod of workshops
- Je wordt uitgenodigd tot…

8. **Welke ideeën qua inrichting kun je meenemen uit de verschillende klaslokalen? Heeft de leerkracht een bureau? Waar bevindt die zich? Hebben de leerlingen laatjes of een kastje voor hun spullen? Zijn er stilwerkplekken in de klas?**

- Eigen lades kinderen (5x)
- Bureau v.d. leerkracht (2x), Wel een bureau in 'afgesloten' lokalen
- Lockers(2x) eigen verantwoording. Altijd alles netjes
- Werkplek kiezen
- Stilte ruimtes

9. **Hoe bieden de leerkrachten in samenwerking met kindpartners sturing aan de leerlingen gedurende de dag? Hoe weten de leerlingen wat van hen verwacht wordt?**
    - Elke dag is hetzelfde , vaste structuur (2x)
    - Sommige leerlingen worden ingepland
    - Door hele gebouw wordt dezelfde taal gesproken, dezelfde regels
    - Geen continurooster, overblijf uitbesteed aan SKE
    - Aan de hand van doelen
    - Planbord
    - Leerlingen zelf verantwoordelijk: leren meteen vanaf de eerste dag
    - 7 habits komt overal terug
    - Doelen bespreken. Dan zelf verantwoordelijk

10. **Werkt de basisschool met projectonderwijs (of thematisch onderwijs)? Welke materialen/methodieken worden gehanteerd? Hoe lang loopt een thema? Op welke wijze geven zij dit organisatorisch en praktisch vorm? Op welke wijze maken leerkrachten en leerlingen hierbij gebruik van de voorzieningen van het gebouw?**

- Thematisch volgens geen methode. Twee leerkrachten bereiden om de beurt voor en houden het thema bij.
- Topondernemers & Kansrijke taal
- Ja, mooi! Veel a.d.h.v. leerlijnen
- Workshops n.a.v. doelen aanbod doen.
- Gemiddeld 4 weken. Daarna een week geen thema. leerkrachten bereiden dat voor.

11. **Is er sprake van gezamenlijke verantwoordelijk voor een grotere groep kinderen en/of voor het onderwijs/de inhoud (evt. in relatie met het leerplein)? Hoe worden diverse kwaliteiten en interesses ingezet? Wat kost dat de mensen en wat levert het ze op?**
    - Eigen mentorgroep (2x)

- Per bouw overleg 1 tot 2x per week (kind/organisatorisch)
- Kinderen worden in beeld gebracht. Opvallende zaken, maar beperkt naar: 'wat is nou echt belangrijk'
- Lees/rekenspecialisten
- Inzet kinderraad
- Veel vraag aan leerling of ze kunnen beargumenteren of ze een verandering willen
- Breed uitzetten van enquêtes
- Kost veel tijd. Veel duo partners

12. Op welke verschillende wijzen is er sprake van een hechte samenwerking met de verschillende kind partners uit het kindcentrum? Benoem concrete voorbeelden.

- BSO / KDV /Ouders /Peuters en kleuters gaan op bezoek bij elkaar

13. **Hoe ziet een dagindeling eruit (rooster)?**

- Vaste tijden voor elk vak, in verband met groep overstijgend onderwijs. Geeft ook rust, je weet wat er komt.
- Hele dag planning met alle vaste + keuzemogelijkheden. Vol, maar overzichtelijk
- Blokken van 3 kwartier (2x) en buitenspelen met eetmoment
- Onderbouw: start + einde in de klas. Daartussen 5 kiesmomenten van 3 kwartier
- Bovenbouw: voor de pauze in de eigen klas. Rekenen/lezen/… Na de pauze kansrijke taal. 's Middags WO-tijd, topondernemers
- Planbord en rooster op site, kiezen, vaste structuur

14. Eventuele andere opmerkingen/aantekeningen van dingen die je opgevallen zijn:

- Mentor wc bij de gewone wc's
- Het handen geven bij binnenkomst!
- Het gemak waarmee kinderen je als 'vreemde' aanspreken om wat te vragen of te zeggen.
- Je moet de vakken en lessen goed op elkaar afstemmen
- Autonomie van Bloom(2x) – voordat er gelezen wordt geeft de leerkracht een aantal vragen. Bloomkaartjes voor 4x wijzer
- 8.20 u inloop met ouders. Kinderen geven leerkrachten een hand. Schriftje voor afspraken (BSO, tandarts etc.)
- 'Kiss & Ride', makkelijk bereikbaar
- Veel open ruimtes, hierdoor hoor je de ander praten. Soms lastig, raak ik mijn eigen verhaal kwijt
- Vieze muren. Laklaag erover?
- Meerdere werkruimtes zou fijn zijn

15. Wat zijn absolute aanraders om te verwezenlijken in ons kind centrum?

- Flexibele wanden, glazen wanden en lockers (2x)
- Ouders binnen de school
- Mentor wc bij de bouwen (2x), op meerder plekken toiletten
- Transparantie (2x) (openheid) en duidelijkheid in afspraken voor allen
- Bergingen (3x) en kastruimte en speelzaal, grote keuken
- Taalgebruik richting kinderen (win-win situatie/no deal)
- Positiviteit , 'The leader in me'
- Reflecteren/ feedback geven aan elkaar
- Kinderen laten kiezen, zelf verantwoordelijk zijn voor leren

Dit spreekt ons aan bij Kind Centrum Los Hoes in Haaksbergen vanuit de Pijlers Onderwijs Anders!	Dit wil ik niet of heb ik vragen over…
Inrichten van de leeromgeving	
• Zelfstandigheid leerlingen (3x). iedereen weet wat gedaan moet worden. • Lichte, open ruimtes (10x), ateliers/paleizen • Dagstructuur. Instructiemomenten niet langer dan 45 min. • Berging per unit/bouw (2x) • Vaste instructieplekken (3x) (niet per sé bij digibord) • Duidelijke werkplekken, (• 7x)(zelfst./samenwerk/instructie/stilte werkplek) en plekken voor materialen/activiteiten. • Gezellige 'huiselijke' uitstraling van ruimtes en meubilair (3x). • Manier van vragen (Bloom) • Thema Tafels • Inpandige gym/theaterzaal. • Eigen momenten van eten • Lockers (4x) • Hogere tafel met middenpoot en krukjes • Eigen keuze in werkplek (2x) • Ruimtes die afgesloten kunnen worden (3x), rustige plekken • Vakleerkrachten • Sfeervol (3x) Veel dingen aan de muur en in de ruimtes, gezellige kleuren • Eindstuk groep 8 • Veel hoekjes om wat te doen • Vakdocent gym, elke dag gym	• Ik kan me voostellen dat het soms ook fijn is dat de ruimte wel 'afgesloten' kan worden • Verschillende meubilair • Bij kleuters geen verschillende ateliers? • Wel rommelig door zoveel verschillende stoelen/tafels •
Taken en rollen personeel	
• Samen werken / ontwikkelen (3x) • Gezamenlijke verantwoordelijkheid (3x) en verdelen van taken • Samen verantwoordelijk voor overleg over 'gedeelde' leerlingen. • Gebruik maken van elkaars talent (2x) • Vaste (korte) overleg moment 's ochtends (7x). Samen starten • Onderbouw specialist o.a. voor taal en rekenen. • Taallijst met kinderen die bij je moeten komen. Laatste keer kinderen die nog niet geweest zijn. • Ontwikkelthema's (4x)	• Een leerkracht verantwoordelijk voor een vak spreekt mij niet aan. Eenzijdig • Wil wel Graag een duidelijker beeld van hoe vorderingen gesignaleerd worden en in administratie komen als leerlijnen per leerling

• Vakleerkrachten (2x) en d.m.v. mapjes in de ateliers • Vakspecialist geeft mentor info (2x) • Kind gesprekken onder schooltijd • Feedback geven en ervoor open staan; Gesprekken durven aangaan • Thuisgroep blijft behouden	• Gezamenlijke verantwoordelijkheid: kan iedereen dat?
Organisatie	
• Leerlingen bepalen zelf waar ze gaan zitten • Weektaak/planbord: elke dag 'hetzelfde'. Instructie tijd, werktijd/ zelfstandig werken etc.(4x) Blokken van 3 kwartier • Afstemming lezen/rekenen/spelling. Wel in basisgroep instructie hierover. • Regels en afspraken: spreek dezelfde taal. Geen regels maar 'omgangsafspraken' (2x) • Structuur van de dag (3x) 3 kiesmomenten: Vaste instructie en keuzemomenten (interesse, aandacht, verantwoordelijkheid) voor kind. • Structuur van de les/activiteit • Veel feedback geven aan elkaar • Kind zelf verantwoordelijk maken voor zijn leerproces • Kansrijk aanbod taal (2x) • Rust bij kinderen en open houding om je iets te vragen of te vertellen. • Instructie halen bij jouw niveaugroep. • Label bij elk werkstuk in je portfoliomap • Inzetten van anderen: kinderen, stagiaires, ouders, onderwijsassistenten, rt-ers • Werken met leerlijnen (2x): bedachte leerlijn door school zelf • Betrokkenheid/inzet ouders/vrijwilligers (6x) • Motivatie door eigen keuze • Bij binnenkomst een hand geven (2x) • Overleg plannen • Eigen mentorgroep op vast moment • Instructie groep 4 ontwikkelen voor middenbouw • Weekplanning, workshops • Je kunt en hoeft als leerkracht niet alles te weten.	• Heeft groep 3 geen dagprogramma ? • Mooi rooster. Hoe werkt het in de praktijk? • Theoretisch kader bouwen. Wat is ons gedachtengoed ? • Geen weektaak

Inhoud van onderwijs	
• Zelfstandigheid, structuur en verantwoordelijkheid (4x). Leerlingen weten wat er van ze verwacht wordt, duidelijke regels / afspraken, spreek dezelfde taal • Werken met doelen: 'Doelgerichte' instructie • Op de middag wo en creatief/gym: zoals nu. • 1 einddoel per les. Rest van de opdracht minder focus • Woensdag gymprogramma in de eigen groep. • Positiviteit richting de leerling. • Differentiëren • Veel computers en iPads • 'the leader in me' (hoor je ook bij kinderen terug) • Taalkansrijk wo. • Cursus van de vakken zoals rekenen, spelling (?) • Vrij blok voor gym • Inzet SLO doelen (2x) • Structuren zijn duidelijk. Dit vergroot de mate van zelfstandigheid	• Hoe gaat dat met leesinstructie en rekeninstructie aan kinderen die dagelijks nodig hebben door de ouders • Zelf beslissen fruitmoment?

4. MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELINGEN

In deze tijd hebben we te maken met een aantal specifieke aspecten, waar we ook in ons dagelijkse onderwijs aandacht aan willen besteden. In de huidige maatschappij hebben leerlingen andere vaardigheden nodig dan jaren geleden.
Aspecten die aandacht behoeven:

- Social media/ ICT
- Gepersonaliseerd leren
- Zitcultuur/ meer bewegen
- Burgerschap/ normen en waarden
- Krimp
- 21e -eeuwse vaardigheden
- Passend onderwijs
- Ouderbetrokkenheid
- Creativiteit en talentontwikkeling
- Attitude van kinderen/ executieve functies
- Duurzaamheid

MEI

schapt. Statushouders kunnen in bestaande woningen gaan wonen. Door het aankopen van bestaande woningen door ProWonen was het niet meer nodig is om tijdelijke woningen te bouwen. De taakstelling voor het tweede halfjaar 2016, 61 vergunninghouders lijkt ook te worden gehaald.

Basisscholen in Eibergen gaan voor maatwerk

EIBERGEN - Het is de taak van het onderwijs om kinderen voor te bereiden op een plek in de samenleving van de 21ste eeuw en daarbij zo goed mogelijk aan te sluiten bij de ontwikkelingsfase en eigenheid van ieder kind. Niet de leeftijd is meer het uitgangspunt, maar de individuele interesse en ontwikkeling van het kind. Vanaf 2013 is in het middagprogramma van basisscholen De Regenboog en IKC De Schakel bij het vak wereldoriëntatie ervaring opgedaan met een andere organisatie van het onderwijs. Vertrekpunt? Maatwerk! Dat vertrekpunt wordt nu vanaf het volgende schooljaar als pilot ook uitgezet naar de andere vakken in de onderbouw van De Regenboog.

Social media en ICT

Het team vindt het van groot belang om in te spelen op de moderne ontwikkelingen op het gebied van ICT en multimedia. Alles wordt visueler en snelheid en informatie zijn belangrijk.
Het leren omgaan met de steeds veranderende ICT-toepassingen moet een plek krijgen binnen het onderwijs, waarbij de volgende aspecten van belang zijn:

- leren maken van keuzes;
- verantwoordelijk gedrag bij de toepassingen;
- gebruik van internet en de consequenties daarvan.

In didactische zin gaat het dan om:

- inoefenen van basisvaardigheden;
- toepassen van kennis in de dagelijkse praktijk;
- kinderen informatie leren opzoeken.
- effectieve leertijd door directe feedback/ zelfcorrigerende programma's / Snappet

Gepersonaliseerd leren

Om aan te kunnen sluiten bij de talenten en interesses van de kinderen is het noodzakelijk dat we geen hapklare leerstofbrok erin proppen. Differentiatie binnen het leerstofjaarklassensysteem is onmogelijk vanuit de focus Passend Onderwijs en als het gaat om eigenaarschap van de leerlingen bij het leren. Het toepassen van kennis, zelf kennis op kunnen zoeken en het leergedrag van kinderen staan centraal.
De ICT mogelijkheden geven volop ruimte om hierop in te steken.

Zitcultuur/ bewegen

Waar kinderen vroeger in bomen klommen zien we dat nu veel te weinig. Te weinig bewegen ligt op de loer door allerhande digitale uitdagingen. Dit heeft consequenties voor de gezondheid, hersenontwikkeling en overgewicht. We

zien dit op school terug in de afname van de motorische ontwikkeling van kinderen.
Wij willen kinderen vaker laten bewegen door beweging-tussendoortjes in te lassen, binnen of buiten, waardoor het leren toeneemt. Er is door de school ook een judotrainer aangetrokken, zijn er yogalessen en is er wekelijks pleinsport. Ook de peuters en kleuters krijgen wekelijks bewegingsonderwijs van een vakdocent.

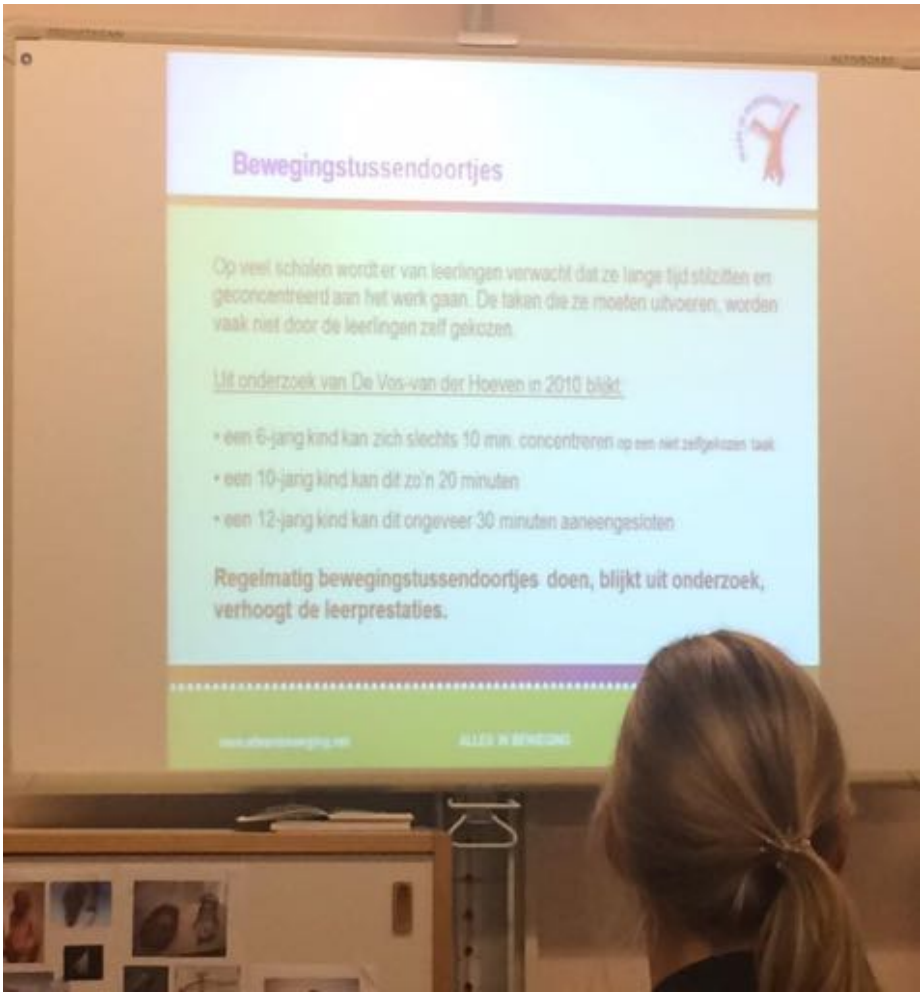

Burgerschap/ normen en waarden
Actief Burgerschap is geen apart vakgebied of vak op het lesrooster. Onder de noemer Actief Burgerschap passen allerlei activiteiten - systematische en spontane, geplande en tussen de regels door - die te maken hebben met de bereidheid en bekwaamheid actief deel te nemen aan de samenleving en daar actief een bijdrage aan te leveren. De school zien wij als een samenleving in het klein, waar kinderen kunnen oefenen en zich competenties eigen maken die horen bij een democratische houding. De leerkrachten hebben hierin een voorbeeldfunctie naar leerlingen en ouders.
Onder 'goed burgerschap' verstaan wij dat leerlingen in hun gedrag waardering en respect voor anderen tonen met als grondhouding gelijkheid met verscheidenheid. Dit wordt praktisch gemaakt door zich met oog voor elkaar positief te uiten naar anderen en zichzelf, gezamenlijk verantwoordelijk

te zijn voor spullen en omgeving en verantwoord om te kunnen gaan met andere leeftijdsgroepen en ouderen.
Dit willen we terugzien in hun gedrag, waarbij waardenbesef en inzicht moeten blijken.

Krimp
Een groot deel van het Nederlandse onderwijs heeft al te maken met een dalend aantal leerlingen vanwege minder geboortes en dit zal de komende jaren nog verder toenemen. Dit geldt ook in de Achterhoek en de gemeente Berkelland. Onderwijsinhoudelijk heeft dit consequenties. Het werken met een combinatieklas gaat over in het werken met een ‘drie-groepen combiklas’. Dit vraagt een andere organisatie. Op kleine scholen is sprake van een hoge(re) werkdruk. Op onze scholen hebben we vanuit Onderwijs Anders inmiddels hier al op geanticipeerd, door af te stappen van het leerstofjaarklassensysteem.

21e -eeuwse vaardigheden

We verstaan hieronder: generieke vaardigheden en daaraan te koppelen kennis, inzicht en houdingen die nodig zijn om te kunnen functioneren in en bij te dragen aan de 21e -eeuwse samenleving.
Hoewel er brede overeenstemming bestaat over het belang van aandacht voor 21e -eeuwse vaardigheden in het onderwijs, is men het minder eens over welke vaardigheden het meest belangrijk zijn. Er zijn meerdere opsommingen en uitwerkingen, elk met een eigen accent en prioritering.

De benoemde ontwikkelingen zullen op de één of andere manier zichtbaar moeten zijn in het gebouw en het handelen van het personeel in de toekomst. Uiteraard kan niemand echt in de toekomst kijken. We realiseren ons terdege dat de ontwikkelingen in tijd snel gaan en nauwelijks bij te houden zijn.

Afbeelding: model Kennisnet – SLO

Passend onderwijs

Elk kind is welkom op de basisscholen. Het onderwijs moet aansluiten bij wat kinderen nodig hebben, ongeacht vermogens of al dan niet aanwezige beperkingen. Scholen moeten kunnen beargumenteren als ze niet het onderwijs kunnen bieden voor dit specifieke kind en heeft de verplichting om op zoek te gaan naar een school die wel tegemoet kan komen aan de onderwijsbehoefte van dit kind. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met het samenwerkingsverband en ouders. Door ons onderwijs anders te organiseren zijn we flexibel en kunnen we veel kinderen onderwijs bieden.

Ouderbetrokkenheid

Voor onze scholen geldt dat ouders onze partners zijn. Zij kennen hun kind als geen ander. Leerkrachten en intern begeleider gaan op huisbezoek om van ouders te horen wie hun kind is, wat hun kind nodig heeft en om een goede start te kunnen maken op school. Dat is het vertrekpunt. Ouders worden betrokken bij het onderwijs vanuit inloopmogelijkheden, kijkmomenten tijdens instructie, afsluitingen van cultuur, prestentaties van Vier Keer Wijzer en bij vieringen/feesten.

Creativiteit en talentontwikkeling

Iedereen beschikt over een of meerdere talenten. Het ontwikkelen van talenten bij alle kinderen (en pedagogisch medewerkers, leerkrachten en leidinggevenden) richt zich op het in beeld krijgen van dat waar je goed in bent. Hoe kunnen we talenten inzetten en gebruiken in ons huidige onderwijs? Hoe kunnen we gaan zorgen voor een zo optimaal mogelijke doorgaande ontwikkeling? Kortom: aandacht besteden aan 'zo ben ik en dit kan ik al en zo wil ik worden'!

Attitude van kinderen/ executieve functies

Opvoeding begint thuis. Kinderen hebben recht op grenzen, rust en structuur en wij volwassenen moeten hen dit bieden.

Om in het dagelijks leven goed te kunnen functioneren moeten kinderen in staat zijn om hun gedrag te sturen, Niet iedereen kan dit even goed. Vooral jonge kinderen zijn hier nog niet zo sterk in en moeten en mogen dit leren. Vanuit school werken we samen met ouders om kinderen te leren weerstand te bieden aan impulsen, efficiënte plannen te maken, om te gaan met veranderingen, actief het geheugen te gebruiken, inzicht te hebben in eigen gedrag en houding en effectief om te gaan met emoties. Dit zijn de executieve functies.

Vaardigheden zoals aankijken wanneer je met iemand praat wordt ingeslepen door hen erop te wijzen en dit gedrag te trainen. In de eerste levensjaren begint dit thuis, bij de kinderopvang, op school leggen we de basis en dit zet zich voort in de puberteit, eigenlijk een leven lang leren.

Wanneer een kind moeite heeft met een van deze vaardigheden heeft dat soms grote gevolgen, niet alleen voor het kind zelf, maar ook voor iedereen in de omgeving. Ook hebben de executieve functies veel invloed op het functioneren op school. Het is noodzakelijk om samen met ouders hierin op te trekken.

Duurzaamheid

Duurzaamheid in het onderwijs, met aandacht voor het milieu en onze energiebronnen, is een essentieel thema. Dat duurzaamheid in het onderwijs een basisvoorwaarde is om succesvol te kunnen werken aan een leefbare planeet en een groene economie voor nu, later, hier en daar was al een constatering van jongerenorganisatie en politieke partijen. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid en je kan er niet vroeg genoeg mee beginnen. Jong geleerd, oud gedaan.
Vanuit de Stichting Delta wordt er actief werk gemaakt van groene energie door het plaatsen van zonnepanelen.
Ouders stimuleren we om hun kind lopend of fietsend naar school te komen. We doen mee aan schoolfruit, we zetten in op meer bewegen buiten de gymlessen om en laten kinderen lopen of fietsen naar excursies en dergelijke. Hiermee stimuleren we gezond gedrag.

Yogales

5 BETROKKENHEID VAN DE BUURT, DE MR, DE OUDERS EN DE KINDEREN

Draagvlak onder alle geledingen is van belang, ook in de omgeving van het nieuwe gebouw.
Het nieuwe gebouw zal ook een wijkfunctie krijgen.

Op 27 maart is er een informatieve avond voor ouders en buurtbewoners geweest over de wensen en ideeën voor het nieuwe gebouw. Alle aanwezigen hebben informatie gekregen en hun inbreng gegeven. Dit is uitgewerkt in een apart document.
Ook het bedenken van een naam voor ons IKC zal met inbreng van ieders ideeën gekozen worden.

De MR is van meet af aan betrokken geweest bij alle stappen in het reeds doorlopen proces en de stappen die we nog gaan zetten. Zij zijn enthousiast en denken constructief mee als vertegenwoordiger van alle ouders.

IKC gebouw

toekomstbestendig

multifunctioneel

deze droom maken
we **SAMEN** waar

Basisonderwijs 'in beweging'

onderwijs op maat voor
ieder kind

maatschappelijke opdracht

0 tot 16 jaar

kinderopvang Humanitas

basisonderwijs

voortgezet onderwijs

IKC 0 tot 16 jaar
wijkcentrum, buurtgebouw,
dorpshuus

De Regenboog
De Schakel
SAMEN
één **missie**, één team

WELKOM
Integraal Kind Centrum

De ouders zijn al vroegtijdig meegenomen in het proces.

DELTA
Stichting voor Katholiek en Protestants Christelijk Primair Onderwijs

Arnhem, 10-02-2012

Beste ouders/verzorgers van leerlingen op de Schakel en de Regenboog in Eibergen,

Langs deze weg willen wij graag reageren op de passage in de nieuwsbrief van VCO, waarin wordt gesproken over de bestuursstandpunten om te komen tot 1 basisschool in Eibergen. Deze nieuwsbrief is uitgedeeld aan de ouders van de leerlingen op de 3 PC-scholen in Eibergen en kan mogelijk leiden tot allerlei misverstanden op de beide scholen van Delta.
Met de gemeente Berkelland hebben de afgelopen maanden alle schoolbesturen basisonderwijs uit deze gemeente gesproken over de toekomstige ontwikkelingen van leerlingenstromen. De komende 10 jaar is duidelijk zichtbaar, dat het aantal leerlingen dat de basisschool zal gaan bezoeken sterk zal dalen. Ook voor de dorpskern Eibergen is dit op langere termijn het geval en daarbij is gebrainstormd over ideeën over de toekomst van de basisscholen qua levensvatbaarheid. Het standpunt van de 3 besturen (PC, RK en openbaar) is daarbij dat **op termijn** het heel goed denkbaar is dat alle drie de denominaties uitkomen op 1 school in Eibergen, zodat er 3 gezonde, levensvatbare basisscholen in Eibergen overblijven. We hebben het hier over een situatie die in principe (conform prognose) realiteit zal worden na 5 tot 10 jaar.
Afgesproken is – om de nodige onrust c.q. verwarring te voorkomen – dat ouders over dit standpunt op een later tijdstip geïnformeerd zouden worden en dan ook door de 3 besturen samen. Dit is door deze nieuwsbrief van VCO dus helaas niet gebeurd.

Het bestuursstandpunt van Delta is op de korte termijn: handhaving van de Regenboog en de Schakel als 2 gezonde, levensvatbare, kwalitatief goede basisscholen in Eibergen. Op dit moment is er geen enkele aanleiding om anders te willen. Op het moment dat de situatie zich zal wijzigen, dan zullen onze scholen c.q. u als ouders uiteraard enkele jaren voorafgaande aan deze beslissing uitvoerig geïnformeerd worden en zal een gedegen stappenplan aan u worden voorgelegd.

Met vriendelijke groet,

College van Bestuur Delta,
Ruud Beekhuizen
Robert Hilhorst

Bij alle ontwikkelingen zijn de ouders geïnformeerd, zodat ze zich betrokken voelen en meegroeien in het hele proces. Op de info avond van 27 maart 2017 hebben de ouders te kennen gegeven dat ze de avond als prettig ervaren hebben. Er is heldere informatie gegeven en ze voelden zich gehoord.
De ouders van de Regenboog vinden het jammer dat het schoolgebouw gaat verdwijnen van de plek waar het nu gesitueerd is. Dit is heel begrijpelijk. Men is tevreden over het onderwijs, de kleine groepen en de sfeer. Het feit dat hun kind verder van huis moet gaan om naar de basisschool te kunnen is voor hun jammer. Men wil een school dicht bij huis. Hemelsbreed gaat het om 1 km. extra.
De grote weg die nu nog door Eibergen loopt lijkt nu een belemmering. Voor 2019 is de nieuwe rondweg echter klaar waardoor de verkeersdrukte in Eibergen sterk zal afnemen.
Ouders blijven we meenemen in het proces.

Via de plaatselijke krant is er regelmatig aandacht besteed aan de onderwijskundige vernieuwingen en toekomstige nieuwbouw.

De kinderen weten ook dat er een nieuw gebouw zal komen. Zij hebben al gedroomd over het nieuwe gebouw en ook hun wensen zijn duidelijk.

Wensen kinderen voor het hart van het Simmelink

Veel licht		
Nieuw spel		
Bouwklas	II	
Planbord/kiesbord	II	
Kluisjes		IIIII IIIII IIIII IIIII III
Roze stoelen/roze vloer/roze tafels		
Langer naar school		
Poppenkasteel/poppenhoek		IIIII
Eigen computer/tablet		IIIII IIII
Tractoren/vrachtwagens/motoren		
Meer boeken		
Dinohoek		
Extra stiltelokalen		
Blokken		
Doktersspullen		
Verdiepingen		
Discolamp/discohoek		
Constructiemateriaal		
Nieuwe stoelen		
Speelkamer		
Spelletjes	III	
Letterlijn		
Lego		
Chilblok	IIIII	
Groene ruimte		
Kleine lokalen		
Treinbaan		
Aparte kamers		
Hond in de klas		
Atelier		
Techniekokaal		II
2 verdiepingen + lift		IIIII IIIII IIIII

Meer natuur	II
Huisje	
Extra leerkrachten	
Bibliotheek	IIII IIIII
Computerzaal	II
Knutselhoek	
Bloemetjes	
Kleuren. Leeshoek met zitzak. Jongens bij elkaar. Blauwe school	
Schilderen	
Veel te kiezen	
Lampen	
Kralenplank	
Kast met kleurspullen	
Tosti op vrijdag/lunch	
Verkleedhoek	
Gamehoek	
Proeflokaal	
Lab voor experimenten	
Binnen voorstelling om de 3 uur	
Bijlessen/toekomstlessen	
Glazen kasten voor mooie dingen	
Filmhal/hoekje	II
Xbox	II
Constructiemateriaal	
Manege	
Een eetzaal voor tussen de middag	
Gymzaal + klimwand + discoverlichting	IIIII
Een speelkamer voor de bovenbouw	
Podium	II

Een grote hal	Stoel met kussens
Klimtouwen	Veel groen buiten
Foampit (ballenbak)	Duits na schooltijd
IIII	Grote banken
	Plastic hoek
	Natuurlessen

6 ONDERWIJSKUNDIGE UITGANGSPUNTEN

Om een goed antwoord te hebben op de maatschappelijke ontwikkelingen moeten de school en de opvangorganisatie een aantal op de toekomst gerichte uitgangspunten hanteren. Het team is zich ervan bewust dat het gebouw toekomstbestendig moet zijn. Het onderwijs over 5-10 jaar is niet meer het onderwijs van nu of 10 jaar geleden. Kansen moeten benut worden en anders organiseren van het onderwijs is het uitgangspunt. Het team heeft een kijkje genomen bij IKC 's in de omgeving, die ook gesitueerd waren in een nieuw toekomstbestendig gebouw. Aan de hand van kijkwijzers is er gericht gekeken naar allerlei aspecten en deze zijn daarna geordend vanuit de 4 pijlers van Onderwijs Anders:

- inrichting van de speelleeromgeving
- taken en rollen van het personeel
- organisatie
- inhoud van het onderwijs

Deze aspecten geven richting voor de uitwerking van de onderwijskundige uitgangspunten voor de toekomst, waarbij de visie en missie de basis vormt voor het toekomstige IKC.

Waar ons IKC voor staat…

- ➔ 1 organisatie
- ➔ 1 visie
- ➔ 1 beleid

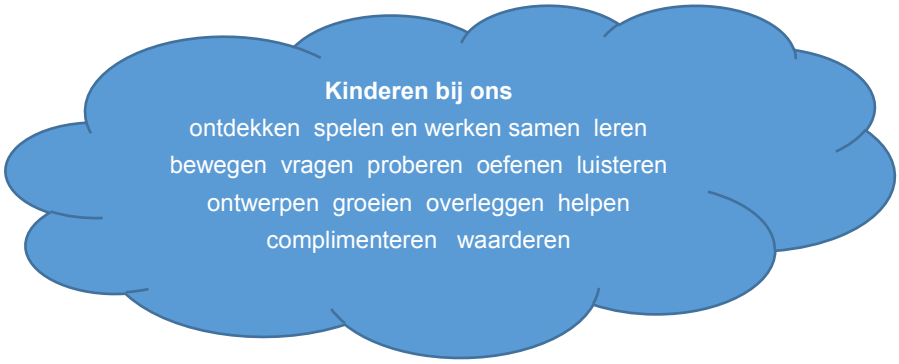

Uitgangspunten

Ons integraal kind centrum (IKC) omvat één organisatie voor leren en ontwikkelen. Het is een voorziening voor kinderen **van 0 tot 16 jaar**, waarbij een uitgebreid dagprogramma wordt geboden. Dit is geen doel op zich, maar een middel om ieder kind zodanig te begeleiden en te stimuleren dat het zich optimaal kan ontwikkelen en zijn of haar plek weet te vinden in een sterk veranderende omgeving.
Vanuit kinderopvang en onderwijs vormen we bondgenoten die zich met hart en ziel inzetten voor één gezamenlijk doel: een veilige, inspirerende omgeving creëren, waarin kinderen van nul tot zestien jaar zich optimaal kunnen ontwikkelen vanuit een gedeelde pedagogische- en didactische aanpak en cultuur. Vanuit gezond ondernemerschap zijn we steeds op zoek naar nieuwe kansen en steeds kijkend naar het rendement van ons handelen om voor de kinderen het optimaal mogelijke te realiseren. Vanuit gericht personeelsbeleid

ondernemen we activiteiten om de eenheid van het team te versterken middels gerichte teambuilding, scholing en het faciliteren van informele, collegiale ontmoeting.

Ons team en de kinderen hebben behoefte aan een inspirerende ontwikkel- en leeromgeving
en herkenbare speel- en werkplekken. Ons IKC wil inspelen op de basisbehoeften van de kinderen, pedagogisch medewerkers en leerkrachten. Er moet ruimte zijn voor verschillende activiteiten van een ieder.

Onze IKC visie en missie
Onze huidige visie op ontwikkelen en leren van de Schakel en de Regenboog kunnen in elkaar worden geschoven. Inmiddels is er al 5 jaar hard gewerkt aan het in de praktijk handen en voeten geven aan onze gezamenlijke uitgangspunten.

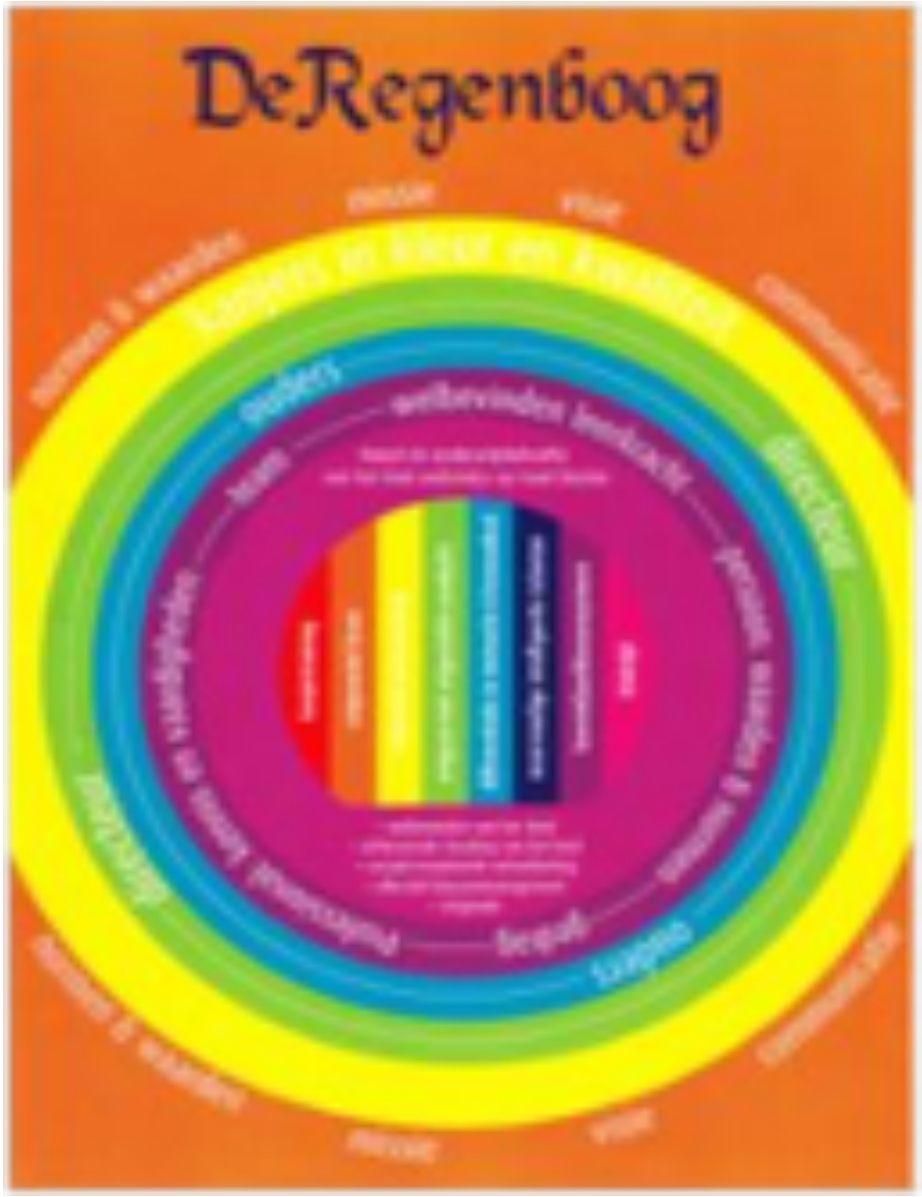

De doorgaande lijn met de voorschoolse periode wordt nu op IKC de Schakel al inhoud gegeven door overleg met de peutercoördinator/ leerkracht van groep 1. Zij stemt inhoudelijk de thema's af met de peuteropvang. Ook feesten worden zoveel mogelijk samen gevierd. Het leerlingvolgsysteem sluit naadloos op elkaar aan. Er was al een warme overdracht en gaat nu vele malen gemakkelijker omdat je in hetzelfde gebouw zit.

De toekomst vanaf augustus 2017
Vanaf augustus 2017 is er op alle ochtenden een peutergroep op IKC de Schakel. Zo willen we alle kinderen en ouders uit de wijk breed bedienen. Studenten van Pabo Iselinge en studenten van het Graafschap College gaan samen in overleg en voeren samen opdrachten uit en leren met en van elkaar. Dit is de start van de nieuwe opleiding van pedagogische medewerker Kind centrum.

Na de basisschoolperiode is continuïteit en een inhoudelijke doorgaande lijn naar het VO minstens zo belangrijk. Vanuit de samenwerking met de VO school 't Assink werken we toe naar een doorgaande lijn. Na een ronde van oriënterende gesprekken met de bestuurder en locatieleider is er ook van de kant van het VO belangstelling om meer samen te gaan werken. De leerlingen van 't Assink blijven hun onderwijs in hun eigen gebouw volgen. Bij elkaar op bezoek gaan en vast ook fysiek voelen en wennen aan de nieuwe toekomstige situatie kan de drempel verlagen. De rol van de huiswerkcoach zal de stap naar het VO kunnen vergemakkelijken.

Dit spreekt ons aan na ons bezoek aan IKC de Bosmark in Dinxperlo

Pijler Onderwijs Anders	**Dit spreekt ons aan!**
Inrichten van de leeromgeving	
• (Vaste plekken) materialen • Uitnodigende leerrijke omgeving? • Open ruimte/ gesloten ruimte/ flexibel • Vaste instructieplekken bij digiborden? • Waar instructieplekken, samenwerkplek, stilwerkplek? • Sfeervol? • Individuele werkplekken – Vergaderruimte in de bouw, MR, OR, spreekkamers. – Conciërge / ontvangst. – Tafels met bankje voor instructie. – Keuken. – Kladdertafel nodigt uit tot creativiteit. – Verrijdbare kapstokken.	– Opvang onder-, midden-, bovenbouw. – Fijn kleurgebruik. – Open / hal. – Prettige akoestiek. – Leerplein. – Warme kleuren. – Vier mini laptops. – Wisborden. – Tafels – organische vormen. – Per unit personeelstoilet. – Water in de klas. – Wifi is belangrijk. – Niet te veel / te weinig kasten. – Mooie kleuren. – Open én gesloten ruimtes. – Individuele werkplekken en aparte groepjes. – Veel ruimte. – Wél leerstofjaarklassensysteem. – Vloerbedekking !! → op grond spelen / werken.
Taken en rollen personeel	
• Gezamenlijke verantwoordelijkheid • Overleg en samenwerkmomenten (vaste momenten); • Een leerkracht verantwoordelijk voor een vak? • Ontwikkel thema's? • Overzicht houden: wie houdt bij wat kinderen gedaan hebben?	– 16 groepen, 18 lokalen, 400 leerlingen. – Werken als één team, 45 mensen. – Samen starten 8:00. – 45 (team) vergaderruimte / koffie. – Unitvergaderingen / loopt makkelijk bij elkaar naar binnen. – Leerkrachten geven alle vakken. – Ontwikkelthema's bereiden ze samen voor. – Vaste thema's t/m groep 3 samen. – Overleg en samenwerkingsvormen voornamelijk binnen de paralelgroepen. – Groep 3 los van rest ob (bleek bij navraag niet waar). – Groep 3: gp aanpassing na ieder thema VLL!! – Na iedere kern ouders informeren. –

Organisatie	
• Zelfstandigheid in doorgaande lijn • Weektaak/ planbord? • Regels en afspraken leerlingen en leerkrachten/ assistent zichtbaar? • Externe hulp bij implementatie • Basisgroepen • Instructie • Inzetten van anderen: kinderen, stagiaires, ouders • Vooraf plannen • Informeren ouders (meenemen in het proces) • Ochtend en middagprogramma	– Aparte vergaderruimtes / binnen de units. – Spreekruimte binnen units. – Stagiaires op planbord i.v.m. velen. – Pauzeruimte waar iedereen samenkomt. – Aparte vergaderruimte. – Vier units / allen eigen wc's, opbergruimtes. – Doorgaande lijn door heel IKC. – Instructie in de klas, daarna "vliegen" ze uit. – Organische vormen tafels. – Lichtstraat – natuurlijk licht oranje - groen. – Schuine daken. – Uitgangspunt v. namen boeken van E. Castle. – Rode dag bij kinderopvang. – Rode dag op weektaak groep 8. – Onderwijsassistenten. Breed inzetbaar. – Basis is leerstofjaarklassensysteem, overal inloop. – Groep 1 / 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. – Leesonderwijs groep doorbroken, de groep als uitgangspunt, vandaaruit groep doorbrekend – Sportcoach BSO geeft gymlessen. – 08.30 – 14.00 uur vijf dagen. Ochtend spelling taal rekenen Gym tekenen muziek. – Opvang. Zonnekinderen. Sportcoach. Natuurcoach jeep. Bolle buiken / babycoach. – Organische vormen. – Koffiehoek en zolder en Lift! – Welkomst tv! → welkom jarigen. – Unitruimtes per unit.
Inhoud van onderwijs	
• Zelfstandigheid van de kinderen • Differentiëren: inplannen zwakke en sterkere kinderen • Op de middag WO en creatieve vakken en gym	– 1 ingang voor met sleutel verder niet. – Scholen waar zij zijn wezen kijken. Van alle stromingen wat. Kessel IKC, Blaricum IKC, Uden IKC, Ettenleur IKC, DOK12 Amersfoort IKC = unit onderwijs

• Inventariseren mogelijkheden ICT • Keuzes maken op gebied van doelen en tussendoelen/ methode gebruik – Leerlijnen → methode lestaken – Project basis met vo – Luxe gebouw	– Ib org. inzet onderwijsassistent. – Grootste deel van de dag in lokaal. – Leerplein en klein leerplein. – Verw. + verl. instructie. – Eigen units / eigen magazijn / ingang toilet. – Oudere kinderen lezen voor. – Zonnekinderen + "Bosmarkmodel". – De groep als basis leerstofjaarklassensysteem → wél groep doorbrekend → thema's / feesten → materiaal – RT'er voor zwakke leerlingen. – Spreekkamers! – Prikkelarm mooi. – Leerpleinen – lokalen iets kleiner → individueel / tweetallen. – Extra ruimte vergader / werkruimte – Leerruimte – toetsgespreksruimte. – Speellokaal voor peuters, groep 1 /2 , rest gymlokaal buiten gebouw. – Laptops etc. – 4 units met eigen ruimte / ingang → kleinschaligheid behouden 16 groepen, 18 lokalen, 400 leerlingen. 2 groepen BSO. 2 groepen dagopvang. 2 groepen peuteropvang.

6.1 WAT IS NU SUCCESVOL, WAT ZIJN VERBETERPUNTEN EN WAT GAAN WE IN DE TOEKOMST MEER OF MINDER DOEN?

Een positief pedagogisch klimaat is uitgangspunt en voorwaarde om te kunnen leren. De positieve sfeer in de school wordt door ouders gewaardeerd en geeft meer kans op succes!

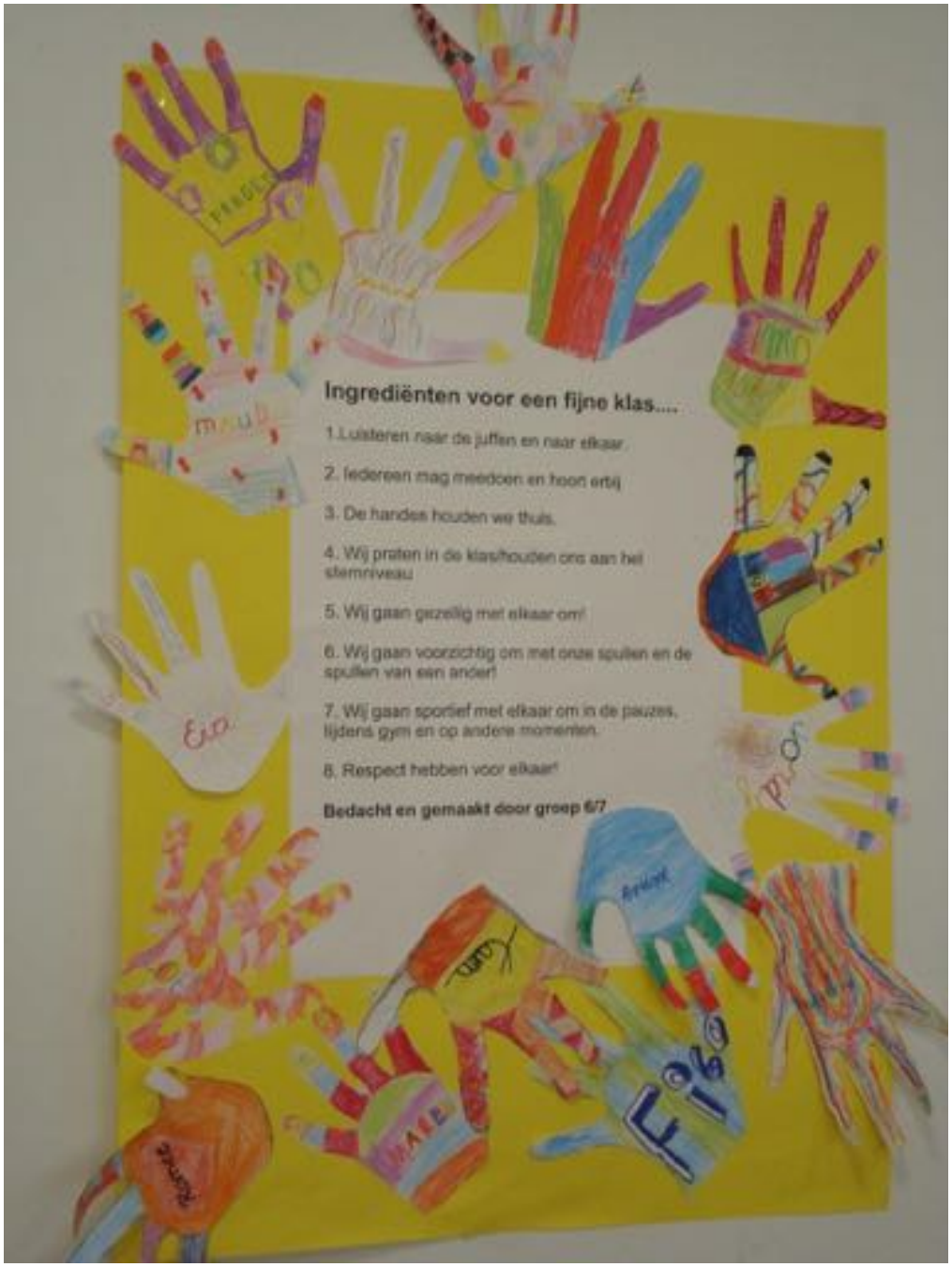

Dit willen we behouden: **Dit zijn punten van aandacht:**

Succesvol	**Verbeterpunten**
Inhoudelijk • Rustige werksfeer • Coachende leerkrachten met pedagogische kwaliteiten • Betrokken en bevlogen leerkrachten, onderwijsassistent en stagiaires! • Veel complimenten en aandacht voor ieder kind. • Hardwerkende en gezeglijke leerlingen. • In kleine instructiegroep aan de slag met de leerkracht • Portfolio mappen • Samenwerkende leerlingen op de middag. • Ruimte voor eigen creativiteit en probleemoplossend denken • Structuur bij het leren en er valt wat te kiezen • Doelgerichtheid in de bovenbouw **Speelleeromgeving/gebouw** • Optimaal gebruik van diverse ruimtes • Tijd en ruimte voor beweging	**Inhoudelijk** • Heldere instructie met succescriteria, m.n. ook op de middag • Lesdoel benoemen en zichtbaar maken (Aan het eind van de les heb je geleerd dat…/ kun je…/ weet je …) • IGDI aanhouden en versterken met betrekking tot feedback en evaluatie, lesdoel behaald? • Doorgaande lijn van jaargroep 2 naar 3. **Speelleeromgeving/gebouw** • Instructie ruimte voor het (digi)bord • Taalrijke en rekenrijke speelleeromgeving versterken • Data muur inrichten • Met structuur en gericht leerrijke info ophangen/ zichtbaar maken • Picto's / labels, ook in Engels • Creatieve hoek/ atelier • Theater in nieuwe gebouw! • Stilteruimte sfeervol en stil

Meer of minder in de toekomst

Differentiëren en tegemoetkomen aan de verschillen tussen leerlingen is het streven, waarbij het werken vanuit de basisgroep het uitgangspunt is. Groepswerk en presentaties van resultaten door de leerlingen vinden we belangrijk, waarbij het eigenaarschap van het leren steeds meer bij de leerlingen komt te liggen.
De (speel)leeromgeving is hierop aangepast en de diverse (leerteam)ruimtes hebben een eigen invulling. Er is volop gelegenheid om elkaar te ontmoeten, te bewegen en samen even te ontspannen.
De rol van ICT zal in de toekomst nog groter worden. We hebben Snappet aangeschaft voor de kinderen in leerteam 8-12. Er zijn (mobiele) digiborden. Instructies op niveau zijn het uitgangspunt dus klassikale instructie momenten zullen minder voorkomen.
We stappen echt af van het leerstof jaarklassensysteem. Rust, structuur en regelmaat en routines blijven bovenaan staan en zijn de doorgaande lijnen. Voor de kinderen moet het voorspelbaar zijn wat er gaat gebeuren. Dit betekent een veilige omgeving voor kinderen en leerkrachten.
Het is een geweldig mooie uitdaging om deze fundering van het onderwijs in het nieuwe gebouw inhoud en vorm te gaan geven!

6.2 WAT WILLEN DE OUDERS IN DE TOEKOMST MEER OF MINDER ZIEN?

Vanuit het laatste oudertevredenheidsonderzoek zijn er een aantal aspecten die aandacht behoeven.

- Men wil graag dat leerlingen buiten eten bij mooi weer.
- Het is fijn als er een gymzaal/ speellokaal inpandig in het gebouw aanwezig is.
- Ruimte in de groepsruimtes is van belang, ook voor bewegingstussendoortjes.
- Bewegingshoek met uitnodigende materialen.
- Goede ventilatie.
- Er moeten op het speelplein diverse plekken zijn waar bewegen en spel mogelijk is.
- Schone toiletten.

Ouders zijn nu vooral tevreden over de sfeer, het voorbeeldgedrag van de kinderen, regels en afspraken van de school, de overdracht naar een volgende leerkracht en de huisbezoeken die leerkrachten en de intern begeleider afleggen. Het welkom zijn op school en activiteiten kunnen meebeleven is van belang. Deze aspecten zullen we moeten koesteren en behouden.

MEI

schrapt. Statushouders kunnen in bestaande woningen gaan wonen. Door het aankopen van bestaande woningen door ProWonen was het niet meer nodig is om tijdelijke woningen te bouwen. De taakstelling voor het tweede halfjaar 2016, 61 vergunninghouders lijkt ook te worden gehaald.

Basisscholen in Eibergen gaan voor maatwerk

EIBERGEN - Het is de taak van het onderwijs om kinderen voor te bereiden op een plek in de samenleving van de 21ste eeuw en daarbij zo goed mogelijk aan te sluiten bij de ontwikkelingsfase en eigenheid van ieder kind. Niet de leeftijd is meer het uitgangspunt, maar de individuele interesse en ontwikkeling van het kind. Vanaf 2013 is in het middagprogramma van basisscholen De Regenboog en IKC De Schakel bij het vak wereldoriëntatie ervaring opgedaan met een andere organisatie van het onderwijs. Vertrekpunt? Maatwerk! Dat vertrekpunt wordt nu vanaf het volgende schooljaar als pilot ook uitgezet naar de andere vakken in de onderbouw van De Regenboog.

7 STRUCTUUR EN GROEPSINDELING

We gaan uit van zo'n 300 leerlingen en er zullen 12 jaargroepen moeten passen in het nieuwe gebouw.

7.1 Indeling vanuit leerteams

Een leerteam omvat meerdere jaargroepen. In ons leerteam wordt samengewerkt door leerkrachten, waarbij het leerteam verantwoordelijk is voor het onderwijs en de ontwikkeling van kinderen in dat betreffende leerteam.

Vanuit onze onderwijs organisatie is het logisch om uit te gaan van 2 leerteams en wel:
Leerteam 2-7 = peuters, jaargroep 1 t/m 3 = 2 t/m 7-8 jarigen
Leerteam 8-12 = jaargroep 4 t/m 8 = 8 t/m 12-13 jarigen

De doorgaande lijn van jaargroep 2 naar 3 blijft aandachtspunt in ons traject om het onderwijs anders te organiseren. We willen af van het gegeven dat kinderen in groep 3 opeens een groot deel van de dag aan hun tafel moeten zitten. De 6-7 jarigen leren en werken ook in hoeken en vanuit kleine instructie groepen. Dat betekent dus dat de differentiatie die er al is in jaargroep 1-2 doorgezet wordt in jaargroep 3.
Wanneer we onderwijs op maat willen bieden kan het dus ook zo zijn dat sommige kleuters al kunnen lezen voor aanvang van jaargroep 3. Ons onderwijsaanbod zullen we hierop af moeten stemmen. Het is nog een gegeven uit de vorige eeuw dat het leren begon op de lagere school, dus in de huidige jaargroep 3. In deze tijd gaat het om gepersonaliseerd leren: onderwijs op maat, differentiatie, afgestemd op de onderwijsbehoeften, instructie op maat is leidend!

8 SCRIPT: EEN DAG UIT HET LEVEN VAN EEN KIND

Het team van de Regenboog heeft nagedacht over hoe een dag van een kind er uit kan zien en wat daarbij een gewenst rooster zou zijn. Alle activiteiten zijn onderdeel van een onderwijsproces en vinden plaats in een bepaalde volgorde en groeperingsvormen: onderwijsscripts. Deze dagopzet is richtinggevend voor het script van de dag voor het toekomstig IKC.
Een onderwijsscript geeft aan hoe de schooldagen van kinderen, pedagogisch medewerkers
en leerkrachten verlopen.

Doel: kunnen werken in een leerteam vanuit een gelijkluidende dagstructuur waarin alle activiteiten geplaatst kunnen worden. Het is belangrijk dat dit schoolbreed op elkaar is afgestemd om een flexibele onderwijsorganisatie te realiseren.

8.1 Dagstructuur - Script van de dag

Script dag van een kind op de Regenboog schoolbreed 2017
lkr. = leerkracht / oa = onderwijs assistent

Tijd	Wat Welke activiteit groep 1-8	Wie Taak en rol personeel	Waar Kwaliteit van de ruimte
8.20	inloop in kring boek lezen, samen kletsen, thematafel bekijken	lkr. + oa start samen	basishonk lokaal
8.25	Bel gaat! Iedereen naar binnen		
8.30	dagopening kring/ verjaardag/ Engels/ zingen/ kanjer training	lkr. + oa	basishonk lokaal
8,40	5 woorden dictee (groep 4 t/m 8)	Lkr.	
8.50	**werkblok 1** werken met ontw. materiaal **taal** zelfstandig/ instructie/ verl. instr.	 oa lkr.	 zelfst. w. ruimte bij digibord
10.00	taal/ voorlezen/ digitaal prentenboek jeugdjournaal + fruit eten	oa (lkr. pauze!)	basishonk lokaal
10.15	Pauze	lkr. (oa pauze!)	buiten schoolplein
10.30	bewegingsonderwijs buitenspel (1-2) **werkblok 2** **rekenwiskunde** instructie/ zelfstandig/ verl. instr	 oa lkr.	Zelfstandig werk ruimte zelfst. w. ruimte bij digibord

11.15	**werkblok 3** **Estafette (3x per week)** **Schrijven** **Spreekbeurt / muziek/ …**	oa lkr.	
12.00	lunchen buitenspel		
12.30	bloktijd	lkr.	
13.15	(stil)lezen / voorlezen/ tutor lezen schoolbreed	lkr.	
13.30	4x Wijzer (3x per week) Cultuur (1x per week) en wisselend gym	lkr.	
14.15	dag afsluiting / evalueren	lkr.	basishonk lokaal
14.30	naar huis/ BSO		

Groep doorbrekend dagrooster voor leerteam 2 tot 7 jarigen

- Blok Inloop en bloktijd (doelen KIJK!); vraag? Nader bespreken; alleen
- Start in de eigen groep vinden leerkrachten fijner. (MAX 30 min)
- groep doorbrekend werken:
- Blok Instructie in de jaargroep met Kleuterplein; 15/20 min
- Blok Werkles: kleine groepsactiviteiten rekenen groep doorbroken; (doelen uit KIJK en Kleuterplein) en in hoeken; vak adopties hierbij een optie; een leerkracht voor taal en rekenen en eigen reken en taallokaal;
- Buitenspelen
- Melkdrinken en kring basisgroep
- Blok Werkles: kleine groepsactiviteiten taal groep doorbroken (doelen uit KIJK en Kleuterplein) en in hoeken
- Tussentijdse reflectiekring in basisgroep, eten en buitenspelen
- Blok Werkles: themabreed werken en groep doorbroken doelen uit KIJK en Kleuterplein)
- Reflectiekring in de basisgroep
- Naar huis

Script dag van een kind op IKC Eibergen - Leerteam 2-7

lkr. = leerkracht / oa = onderwijs assistent

Tijd	Wat Welke activiteit peuters	Wat Welke activiteit groep 1-2	Wat Welke activiteiten groep 3	Wie Taak en rol personeel	Waar Kwaliteit van de ruimte
8.20		inloop in kring boek lezen, samen kletsen, thematafel bekijken	inloop in kring boek lezen, samen kletsen, thematafel bekijken woorddictee	lkr. + oa start samen	basishonk
8.30		zelfstandig werken dagopening kring/ verjaardag/ Engels/ zingen/ kanjer training	zelfstandig werken dagopening kring/ verjaardag/ Engels/ zingen/ kanjer training	lkr. + oa	basishonk
9.00 **9.00** **9.20** **9.40**		werkblok 1 werken met ontw. materiaal/ planbord rekenen of taal	werkblok 1 rekenen of taal instructie zelfstandig verl. instr.	oa lkr.	
10.00		taal/ voorlezen/ digitaal prentenboek fruit eten	taal/ voorlezen/ digitaal prentenboek fruit eten	oa (lkr. pauze!)	basishonk
10.15		pauze buiten	pauze buiten met leerteam 8-12	lkr. (oa pauze!)	
10.30 **10.50** **11.10**		bewegingsonderwijs buitenspel (1-2) werkblok 2 (3-4) rekenen of taal	werkblok 2 rekenen of taal instructie zelfstandig verl. instr.	oa ->1-2 lkr.-> 3-4	
11.00 **11.15**		musische ontw. muziek/ (zang)spel			
11.30		werkblok 3 taal – kleine kring - woordenschat	werkblok 3 extra instructietijd (taal/schrijven/rek.)	lkr.	
12.00		lunchen	Lunchen + buitenspel		
12.30		buitenspel	bloktijd		
13.15		schoolbreed (voor)lezen tutor lezen	schoolbreed (stil)lezen / voorlezen/ tutor lezen		
13.30		VierxWijzer	VierxWijzer		

14.15		dag-afsluiting evalueren	dag-afsluiting evalueren		basishonk
14.30		naar huis/ BSO	naar huis/ BSO		

8.2 Inlooptijd

Tijdens de inloop komen de kinderen, al dan niet met hun ouder(s) binnen. Vanaf 8.20 uur is de deur open. Kinderen kunnen in alle rust samen (met de ouder) een boekje lezen, er ligt materiaal klaar of de kinderen kiezen wat. Om 8.30 verlaten de ouders de school en start de les.

8.3 Basisrooster

Omdat alle activiteiten zich binnen de leerteams afspelen, is het vooralsnog van groot belang om de activiteiten op elkaar af te stemmen. Er kunnen dan ook groep overstijgende activiteiten plaatsvinden. Ook vindt roostering plaats op basis van werkblokken waarbinnen instructies van dat betreffende vak plaatsvinden. Kinderen verwerken over het algemeen lesstof zelfstandig tijdens de werkblokken. Dit kan individueel zijn, maar ook samen.

In de ochtend volgt na een gemeenschappelijk startmoment in de basisgroep al dan niet in de kring een werkblok, waarna de ochtendpauze volgt. Na de ochtendpauze is het tweede werkmoment. Na de lunchpauze wordt er in de hele school gewerkt aan thematische wereldoriëntatie en komen de creatieve vakken aan bod aan de hand van VierxWijzer. De dag wordt altijd afgesloten in de basisgroep waarbij er teruggeblikt kan worden op het geleerde van die dag met bijvoorbeeld een reflectiekring.

9 WERKVORMEN EN GROEPERINGEN

Uitgangspunt voor de indeling van een IKC gebouw is het type activiteit dat uitgevoerd wordt. Welke werkvorm hoort daarbij, hoeveel kinderen doen deze activiteit maximaal tegelijkertijd in die ruimte en in hoeveel procent van de tijd? De functies van de ruimte volgen indirect uit de lijst met activiteiten. Het team heeft op de studiedag van 7 juni 2017 bepaald welke kwaliteit deze ruimte nodig heeft.

Onder kwaliteit van ruimte verstaan we:

- De gewenste grootte van de ruimte (hoeveel kinderen werken er maximaal op één moment);
- de gewenste verbinding met andere ruimtes: visueel open (bijv. glas) of meer gesloten (belangrijk in verband met toezicht);
- is het gewenst dat deze ruimte direct in verbinding staat met een andere ruimte: willen we de ruimte auditief open of is een auditief gesloten ruimte praktischer (belangrijk in verband met geluidsrijke activiteiten);
- is een rijke uitdagende inrichting gewenst of juist een meer prikkelarme inrichting;
- welke eisen vraagt deze ruimte ten aanzien van opruimen en schoonmaak (een doe- en ontdekruimte stelt andere eisen dan een stilwerkruimte).

Zo krijgt men scherp welke ruimtes er nodig zijn, met welke kwaliteiten. Op deze manier wordt het gebouw ingedeeld met ruimtes naar functie.

De volgende werkvormen en activiteiten onderscheiden we om activiteiten van kinderen te ordenen en zicht te krijgen op soorten activiteiten en aantallen kinderen. Tijdens de bijeenkomsten is dit aan de orde geweest en dit heeft als leidraad gediend om scherp te krijgen wat de grootte en de functie van de ruimtes in het gebouw zouden kunnen zijn.

Werkvorm	**Activiteit**
Individueel (onafhankelijk) werken	Doe: oefenen, construeren, creëren, inrichten, experimenteren, spelen, bewegen, zelfexpressie
	Zit: oriënteren, begrijpen, toepassen, informatie zoeken, verwerken, oefenen
Samenwerken	Doe: samen oefenen, construeren, creëren, spelen, sporten, dans, drama, rollenspel, muziek maken
Instructie grote groep > 12	Richtlijnen geven, uitleg, begeleiding/coaching, geleide discussie / kring
Instructie kleine groep < 12	Richtlijnen geven, uitleg, begeleiding/coaching, geleide discussie / kring
Presentatie	Voordracht, opvoering, tentoonstelling
Ontmoeten	Socialiseren, recreëren, rusten, eten, vieren

Hieronder is het schema weergegeven wat aangeeft hoeveel kinderen een bepaalde activiteit doen, vanuit welke werkvorm. Het is belangrijk dat het team nog verder nadenkt over hoe vaak de ruimte gebruikt zal worden, in uren per week, in uren per maand, dan wel het aantal keer per jaar of in een percentage van de totale week van een kind.

Werk-vorm **Aantal**	**Zelfstandig werken** **Doe** **Zit**	**Samenwerken** **Doe** **Zit**	**Instructie**	**Presentatie / demonstratie**	**Ontmoeten**
1-2	X	X X	x	x	x
2-6	x	X x	X kleine groep	x	x
6-12	x	X x	X Kleine groep	X	x
12-20	x	X x	x	x	x
12-30	x	X x Leerteam 2-7 Op middagen	X Korte instructie	X Met basisgroep	Basisgroep Presentaties Thema act.
30-80	X In leerteam	X x Vanuit leerteams Bij 4xWijzer	X Korte instructie vanuit leerteam	X In leerteams	X Basisgroep Leerteams
>80 tot 300 lln. (en ouders & peuters)	X In leerteam	Groep doorbroken activiteiten	Informeren Informatie avonden	x Afsluiting van thema door alle leerlingen, 2x p. jaar	3x p. jaar met peuters en alle ouders 15 x met alle leerlingen en soms ook peuters

Tubantia 27-6-2017

Buurtbewoners betrokken bij maken van plannen

IKC 't Simmelink moet kloppend hart van de buurt worden

De drie haaiescholen

Rust en regelmaat blijven belangrijke pijlers

10 LEEROMGEVING: INDELING EN INRICHTING GEBOUW, RELATIE VAN RUIMTES, VLEKKENPLAN

Een goed doordacht en rijk ingedeeld en ingericht gebouw werkt gedrag regulerend. Een rijke speelleeromgeving daagt kinderen uit om te ontdekken, onderzoeken en te leren. Een inrichting per ruimte waarbij zichtbaar is welke activiteiten er plaatsvinden en waar geen overbodige spullen staan, zorgt voor rust. Materialen die zichtbaar en gemakkelijk op te ruimen zijn, zorgen voor overzicht en orde.

10.1 Vlekkenplan

Op basis van de onderwijskundige en pedagogische visie en met behulp van alle beschikbare ingrediënten is er door de teamleden een vlekkenplan gemaakt.
In het kader van passend onderwijs moet bij de realisatie van het gebouw rekening gehouden worden met het gebruik door kinderen met een lichamelijke beperking. Ruimtes moeten daarom drempelloos zijn en toegankelijk zijn voor mindervaliden. Een oprijstrook voor de rollator en een aangepaste keuken met het oog op wijkactiviteiten hebben onze aandacht. Gezien de verdiepingen moet er een lift in het gebouw aanwezig zijn.

In het vlekkenplan hierna zijn de wensen van de teamleden weergegeven. Dat is slechts de grafische weergave.
Zie voor een toelichting op dit vlekkenplan en de beschrijving van de wensen ten aanzien van ruimtes de legenda met de verklaring van de verschillende kleuren en vlekken.

Schetsontwerp leerteam 2-7 jaar

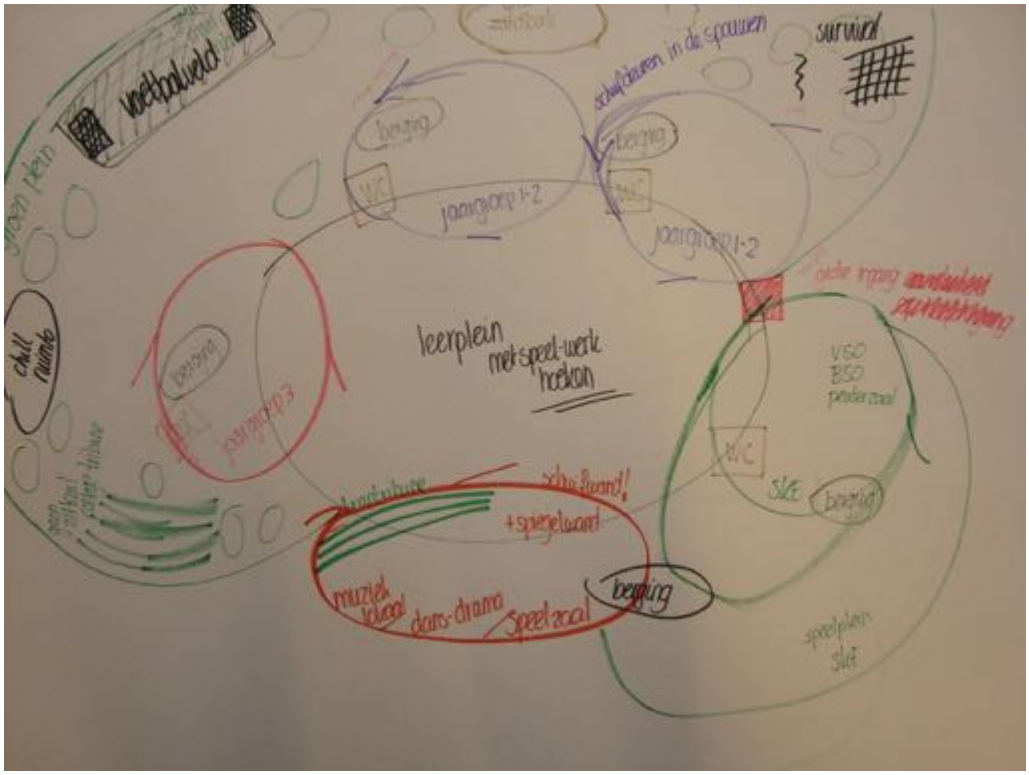

Schetsontwerp leerteam 8-12 jaar

Ontvangsthal en personele ruimtes

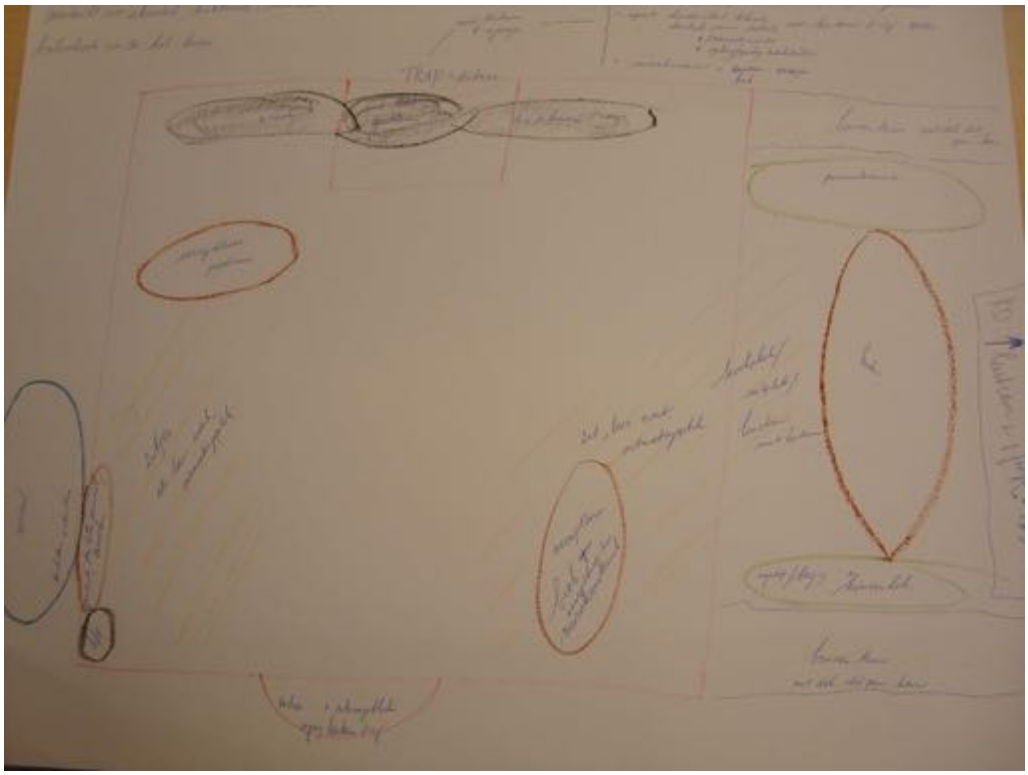

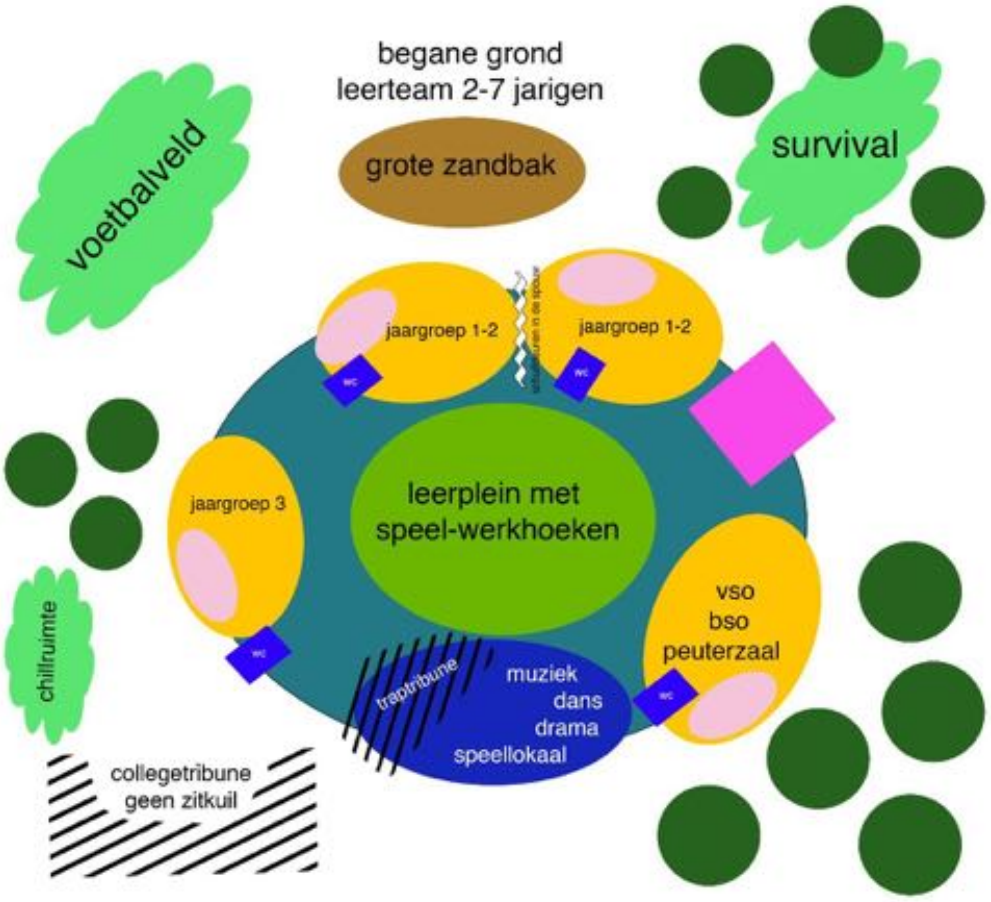
begane grond
leerteam 2-7 jarigen
voetbalveld
grote zandbak
survival
jaargroep 1-2
jaargroep 1-2
jaargroep 3
leerplein met
speel-werkhoeken
vso
bso
peuterzaal
chillruimte
traptribune
muziek
dans
drama
speellokaal
collegetribune
geen zitkuil

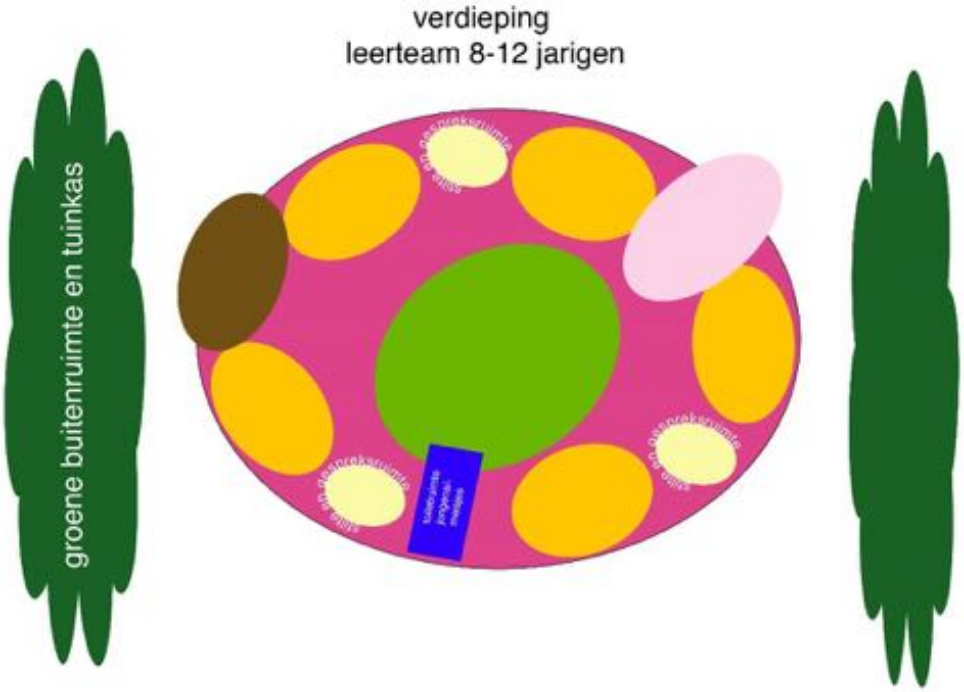
verdieping
leerteam 8-12 jarigen
groene buitenruimte en tuinkas

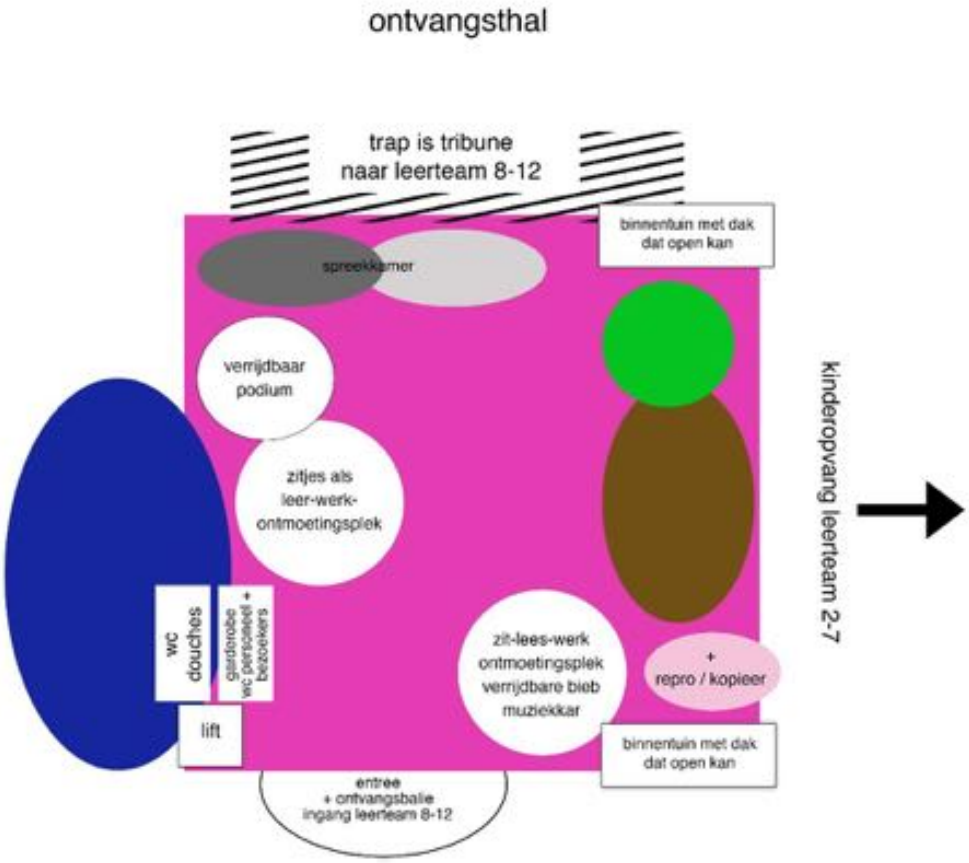

Specifieke aandachtspunten bij de ontvangsthal

- aandacht voor akoestiek, lichtinval en ventilatie
- balustrade om de hal boven
- muziek materiaal in bieb

11 WENSEN TEN AANZIEN VAN RUIMTES IKC EIBERGEN

Het team heeft ten aanzien van het nieuwe gebouw de volgende uitgangspunt geformuleerd:

- In het kader van passend onderwijs moeten ruimtes ook toegankelijk zijn voor mindervaliden (drempelloos), met een toilet die geschikt is voor mindervaliden. Uiteraard moet er een lift komen als er sprake is van meerdere verdiepingen.
- Multifunctionele ruimtes waar dit kan, zodat zo effectief mogelijk alle mogelijke oppervlaktes ingezet kunnen worden.

Overzicht ruimten

	Ruimte	Beschrijving
	Onderwijsruimten	
	Leerteam ruimte 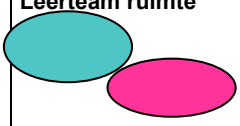	Er zijn 2 leerteams: - Leerteam1 voor 2-7 jarigen - Leerteam 2 voor 8-12 jarigen Leerteam 1 & 2 een aparte ingang/ plein, zodat tijdens buitenspel geen kinderen voor 't raam spelen van een ander leerteam.
W	**Werkruimte Basisgroep-ruimtes** 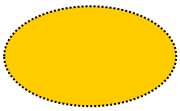	Functie: instructielokaal, basisgroep Capaciteit:30? leerlingen Faciliteiten Leerteam 1: - jaargroep ruimte groot (3x) - buitendeuren/ openslaande deuren, ook direct naar pleinruimte en uitgangen waarbij we elkaar niet storen - binnen brede schuifdeuren van basisgroep 1-2 naar basisgroep 1-2, die in de spouw schuiven Faciliteiten Leerteam 2 : licht/ screens (moet donker kunnen worden), ventilatie door ramen die open kunnen, doorkijk op volwassen hoogte. - digi-borden (verrijdbaar en vast)/ computers / Snappet - wasbak (op leerling hoogte) - lockers - elke basisgroep moet afsluitbaar zijn en open kunnen - plek om werk van de leerlingen tentoon te stellen sp /ws/ tekeningen, VierxWijzer - pvc vloer met houtstructuur, stoer.
D	**Doe-ruimte / leerplein** 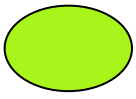	Functie: verwerkingsruimte en centrale werkruimte/ hal Capaciteit:150 – 300 lln.? leerteam 1 ->leerteam 2 leerteam 1<- leerteam 2 Faciliteiten Leerteam 1: - gemeenschappelijke ruimte voor leerteam 2-7 (ruim genoeg voor alle kinderen) - centraal hart/ aula voor iedereen - vide, overzicht op de centrale hal - leeshal (bieb) - daglicht in de centrale hal

	Ruimte	Beschrijving
		Faciliteiten Leerteam 2: - podium - plek om werk van de leerlingen tentoon te stellen - multimedia plek, computers, camera's, I-padds, etc. - tafels met vak voor eigen lade - apart handenarbeid lokaal - apart textiele vorming lokaal
S	**Stilteruimte** 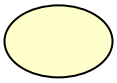	Functie: Stilte ruimtes/ gespreksruimte, meerdere verspreid over het gebouw voor Leerteam 2, en bieb (beneden) Kwaliteit: geluidsarm/geluidswerend Faciliteiten: Capaciteit: voor … personen? Aantal werkplekken per ruimte: Gesprekstafels en stil werken van kinderen; meubilair dat voor volwassenen en voor kinderen geschikt is?
DK	**Speellokaal/ doe-ruimte voor peuters en kleuters** 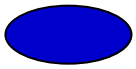	Functie: bewegingsactiviteiten, muziekruimte en voor dans en drama Kwaliteit: geluid dempend Capaciteit: … lln. tot … lln. ? Faciliteiten Leerteam 1: - grote spiegelwand, zodat kinderen zien wat ze doen - audiomateriaal (aansluiting), geluidsboxen die weggewerkt zijn - ruimte voor klein gymmateriaal/ berging - weggewerkte lampen - op de begane grond
B	**Buitenruimte** 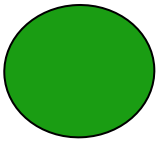	Technieklokaal apart-> buiten, hele jaar te gebruiken Wensen voor het speelplein vanuit Leerteam 1: - zandbak, bomen, bosrijk, struiken en gras - survival plek - voetbalveld(en) - klimmogelijkheden - water(speel)plek, dus ook buitenkraan - schommels - wip (balans wip, geen wipkip) - letterrups/ cijferrups (op tegels) - hinkelhok met cijfers/ letters (woord hinkelen) Wensen voor het speelplein vanuit Leerteam 2: - moestuin/ kas - uitdagende activiteiten in een groene omgeving, zoals survival, uitnodigend om te verstoppen, boomtikkertje,… - voetbalveld, combineren met sportveld gymzaal - géén beweegwijs, ruimte voor eigen creativiteit! - goede fietsenrekken (e.v. in kelder, met oplaadpunt E-bikes) - groene uitstraling, stoer

	Ruimte	Beschrijving
G	**Gymzaal** 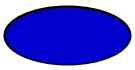	Wensen vanuit Leerteam 2: - groot, meer ruimte om het veld - volop diverse materialen - e.v. combineren met theater/ podium (uittrek- of uitschuifbaar?) - e.v. vast aan school
	Algemene ruimten	
1	**Personeelsruimte** 	Op de begane grond in centrale hal/ ontvangstruimte, nabij keuken, locker/ garderobe Functie: Alleen voor personeel (ontspannen) Kwaliteit: geluidsarm Faciliteiten: comfortabel meubilair, keukenblokje met vaatwasser, wasbak en keukenkastjes Mogelijk met deur naar buiten? Aantal: 1 Omvang: .. personen?
2	**Keukentje** 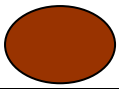	Raakvlak met leerplein Op kind hoogte (deels?)! Diepvries/ koelkast/ vaatwasser/ oven/ wasmachine/ kookplaat
3	**Directieruimte/ ib kamer** 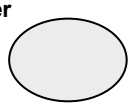	Functie: werkruimte voor management team Aantal: in 1 of 2 ruimtes met spreekruimte ertussen Faciliteiten: glas, met luxaflex erin Omvang… personen? Ook ruimte voor administratie?
4	**Werk/spreek-kamer interne beg.** 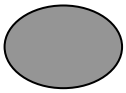	Boven en beneden gespreksruimte
5	**Hal/ entree** 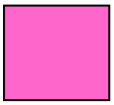	Receptie, met hoofdentree Per Leerteam een eigen entree?
7	**Berging - opruimen** 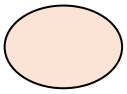	Voorraad ruimte, opberg/ opslag werkstukken Per leerteam, ruim werkmagazijn, ook om werkt te laten drogen. Magazijn voor Leerteam 1 en 2, Kerst, Pasen, etc.
8	**Berging / speellokaal** 	In deze ruimte, gymzaal.
9	**Berging / buitenspel-materiaal**	Nabij leerteam 1

	Ruimte	Beschrijving
	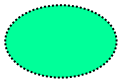	
	Werkkast	Schoonmaak materialen, warm water/ keukenblok, …
	Reproruimte	Nabij werkmagazijn, per leerteam boven en beneden.
	Sanitair leerlingen	Volgens normen, met wasbakken en warm water, lage toiletblokken en wasbak voor PSZ en o.b., halve deuren. Leerteam 1: - zweefkasten voor reserve kleding? - toiletten apart? Niet door ruimte waar gewerkt wordt, WC. binnen & buiten ingang/ uitgang Leerteam 2: - boven en beneden toilet units, 1 voor kinderen (wel meisjes/ jongens) en 1 voor volwassen
	Sanitair personeel	Volgens normen inclusief invalidetoilet.
	Doucheruimte	Met omkleedruimte en warm water, douche verstelbaar, volgens GGD eisen, nabij toiletruimte Leerteam 1, ook toegankelijk voor rolstoel.
	Garderobe personeel	Nabij de hal/ entree, met lockers
	Garderobe leerlingen	Lockers bij elke basisgroep.
	Berging fietsen	Met oplaadpunten voor E-bikes??! Een fietsruimte e.v. onder Leerteam 2, e.v. onderkelderd.
	Serverruimte	

Aandachtspunten ten aanzien van de duurzaamheid van het gebouw

➔ zonnepanelen, waterzuivering, mosdak/ met sedumplantjes

12 TERUG- EN VOORUITBLIK

Het veranderproces van het leerstofjaarklassensysteem naar onze manier van werken met Onderwijs Anders is boeiend. We zijn gestart in 2011 toen de huidige directeur als interim begon op beide scholen. Er is enorm veel werk verzet en ontwikkeld, waardoor er een hecht team is ontstaan dat bergen kan verzetten. Natuurlijk zijn er altijd kartrekkers in een veranderproces. Er zijn mensen die meer tijd nodig hebben om de verandering te kunnen overzien. Er zijn mensen die afhaken. Dat zijn natuurlijke processen. De huidige teamleden kijken uit naar de nieuwe situatie en kunnen niet wachten tot het nieuwe gebouw hun werkomgeving zal worden. Het feit dat beide schoolteams als 1 team verder gaan is geen grote verandering aangezien zij elkaar al goed kennen en nauw samenwerken. Dit komt het onderwijs ten goede.

Dat we een nieuw gebouw mogen ontwerpen is een kans die we met beide handen aangrijpen. Dat het gebouw een buurtfunctie zal krijgen biedt ruimte voor nieuwe mogelijkheden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de bieb en een nieuwe sportruimte. Het zal een ontmoetingsplek en leerplek worden voor de bewoners van de wijk 't Simmelink.
De contacten met kinderen, ouders en wijkbewoners zullen worden verstevigd.

We gaan rustig en planmatig door op de ingeslagen weg, vol verwachting en vertrouwen in een prachtig, doelmatig, sfeervol en fantastisch nieuw IKC in Eibergen.

Integraal kindcentrum
De Schakel
KPC Groep
RK BASISSCHOOL
De Regenboog

Concept Vlekkenplan IKC ’t Simmelink te Eibergen
september 2017

Kinderopvang Humanitas wil in IKC ’t Simmelink kinderopvang aanbieden voor kinderen in de leeftijd van 0 tot 12 jaar. Er wordt geopteerd voor 1 groepsruimte voor kinderen van 0 tot 12 jaar en medegebruik voor Buitenschoolse Opvang (BSO) kinderen. Momenteel zijn er in “De Schakel” een peuteropvang (16 kindplaatsen) en een BSO (30 kindplaatsen). Dit aantal kindplaatsen zetten wij graag voort, echter integreren wij hierin ook de kinderopvang voor 0-2 jarigen. Op deze wijze kan ouders een totaalpakket aan kinderopvang worden geboden.

Het vlekkenplan zoals reeds geformuleerd in de notitie “Welkom, IKC ’t Simmelink Eibergen”, zien wij graag aangepast als volgt:

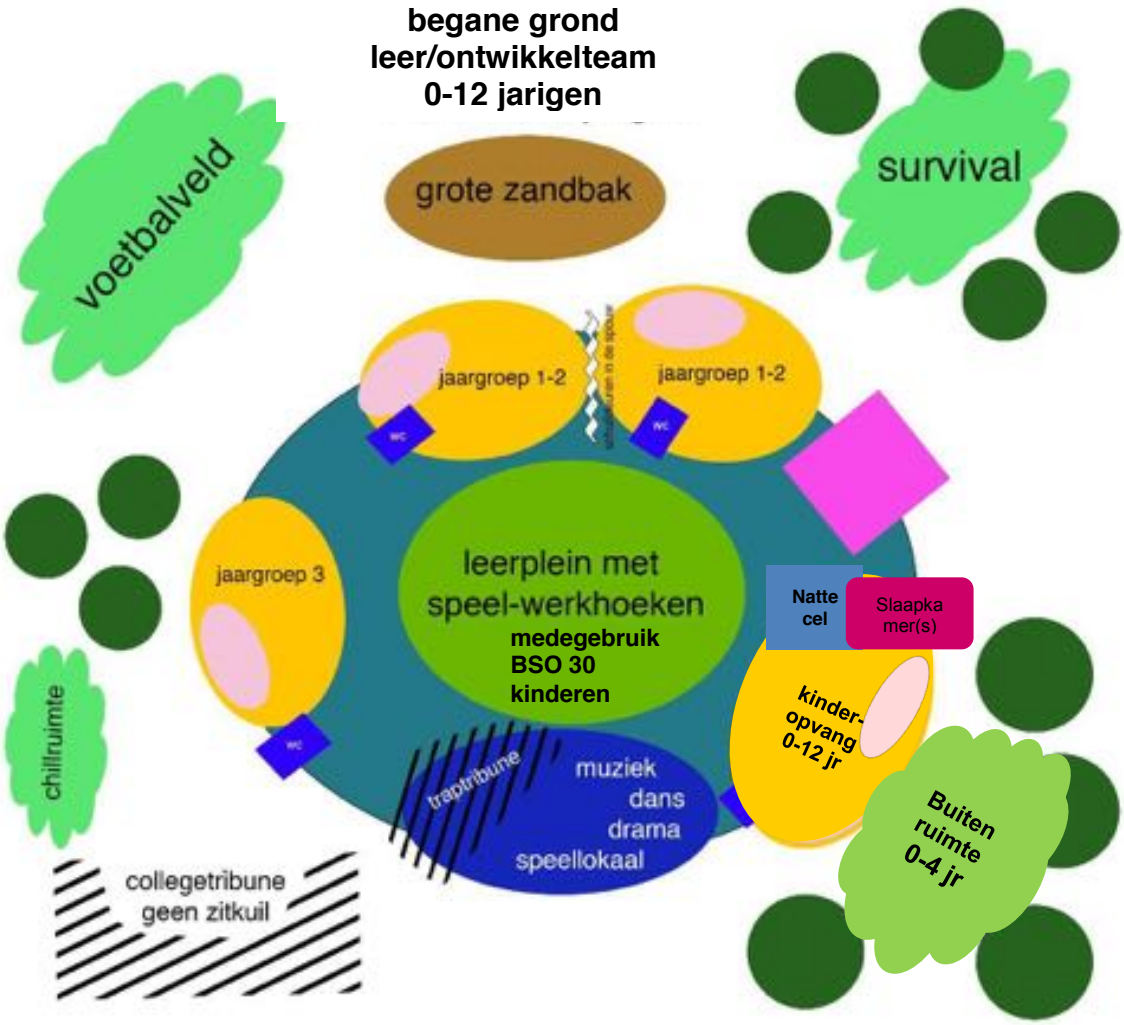

Kinderopvang Humanitas wil de kinderopvangactiviteiten centreren op de begane grond.
Voor personeelsruimte, kantoorruimte, reproruimte en spreekkamer t.b.v. oudergesprekken e.d. wil Kinderopvang Humanitas graag aansluiten bij de ruimtes die ook gebruikt worden door het IKC/school team. (Ruimtes voornamelijk op de 1e verdieping)

Uiteraard zal Kinderopvang Humanitas voldoen aan de wettelijke eisen.

Eisen op het gebied van aantal m^2's:
Binnen groepsruimte: min. 3,5 m2 netto oppervlakte per kind
Buiten speelruimte: min. 3 m2 netto oppervlakte speelruimte per kind. Kinderopvang Humanitas hanteert 70 m2 voor 16 kinderen. (I.p.v. wettelijk 48m2)

Binnenruimte:

- T.b.v. 30 kindplaatsen BSO 4-12 jarigen: medegebruik in school, gebruik van het leerplein leerteam 2-7 jaar (dus wel aanpasbaar ook op oudere BSO kinderen) bijv. om daar te eten en te drinken. Verder medegebruik van bijv. atelier/hal/keuken/gymlokaal/ keuken (kookactiviteiten) en medegebruik toiletgroep leerlingen. Voor de oudere kinderen moet er bekeken worden hoe zij gebruik kunnen maken van ruimtes van school, die aansluiten op hun ontwikkeling. Wellicht gebruik maken van ruimten op de 1e verdieping. In verband met mogelijke groei (>30 kindplaatsen) rekening houden met flexibele m2. In totaal is er 90 m2 nodig voor 30 kinderen.
- 1 groepslokaal voor exclusief gebruik door maximaal 16 kinderen van 0 tot 12 jaar. In de ruimte een pantry.
- Slaapkamer(s).
- Voor KDV/POV: evt. gebruik speellokaal
- Toilet/verschoongroep kdv/pov.
- Sanitaire ruimte/verschoonruimte kdv/POV:
  Afmetingen: 2m bij 2,25m.
  Voorzien van twee toiletten met schaamschotjes en wasbakje met koud water.
  Verschoontafel/ trap/wasbakje met warm water (hoog/laag systeem).
- Slaapkamers
  Hoogslapers 3 stuks van 98 bij 60cm / 3 hoogslapers van 127 bij 60cm.

Groep	Ruimte	Aantal	Kp/ruimte	M² / kp	Gem/groep	Totaal M²
Kdv – Verticale groep	Groepsruimte	1	16	3,5	56	56
	Slaapruimte	2			12,4	12
	Verschoonruimte	1				4,5
	Toiletten	2				
	Pantry	1				
	Totaal					72,5

Secundaire ruimten

- Ruimte reserveren voor garderobe en buggy's op de gang
- Binnenbergruimte
- Bergruimte voor Voedingsmiddelen/luiers
- Wasruimte KDV/ is te combineren met werkkast schoonmaak
- Spreekkamer (voor oudergesprekken, in gemeenschappelijk gebruik)
- Personeelskamer (in gemeenschappelijk gebruik)
- Personeels/volwassen toilet (eventueel MiVa toilet in nabijheid van groepslokaal, kan in gemeenschappelijk gebruik met leerkrachten)

Secundaire ruimten	Ruimte	Aantal	M² / kp	M²
KDV	Entreehal	1		Nader te bepalen (i.v.m.gezamenlijk gebruik)
	Gang	1		
	Buggyruimte	1		
	Garderobe KDV/BSO	1		
	Kantoorruimte	1		
	Personeelsruimte	1		
	Toiletten	1		
	Wasruimte KDV/werkkast	1		3
	Bergruimte voedingsmiddelen/ luiers	1		3
	Totaal			

Buitenruimte:

- Voor de geïntegreerde groep van 0-12 jaar (KDV/Peuteropvang/BSO): omheinde ruimte aangrenzend aan de groepsruimte en voor kinderen toegankelijk en veilig bereikbaar. Buitenbergruimte voor 0-4 jarigen.
  Totaal behoefte buitenruimte 70 m2, met een buitenberging van minimaal 2 bij 3m.
- Voor BSO (minimaal 30 kindplaatsen): medegebruik schoolplein. Belangrijk hierbij is: een buitenkraan, een buitenbergruimte (evt. gemeenschappelijk gebruik) en de situering van de buitenruimte. (Deze in overleg met Kinderopvang Humanitas.).

Buitenterrein	Ruimte	Aantal	Kp/ruimte	M² / kp	Gem/groep	Totaal
Kdv- babygroep		16	1	3	48	70
Buitenberging						6
Totaal						70

Overige ontwerpgegevens en aandachtspunten voor de inrichting / indeling:

- Groepsruimte Kinderdagverblijf dienen op de begane grond gehuisvest worden.
- Groepsruimtes Kinderdagverblijf dienen over direct aangrenzende buitenruimte te beschikken.
- Groepsruimtes voorzien van buitendeur.
- Slaapkamers dienen aan de buitenleven te zijn gesitueerd, i.v.m. Spui en ventilatiemogelijkheden (ventilatie kinderopvang bouwbesluit 2012).
  Een slaapruimte waarin 12 kinderen slapen moet een capaciteit hebben van 6.5 l/s per persoon.
  Een slaapkamer moet een capaciteit hebben van 12 x 6.5 l/s = 78 l/s.
  Slaapkamers voor een verticale groep bestaat uit 2 kamers. Grote slaapkamers dienen minimaal geschikt te zijn voor de groepsgrootte. Slaapkamers dienen direct naast of in de groepsruimte te zijn gesitueerd.
- Vanuit de verschoonruimtes, sanitaire voorzieningen en pantry is zicht op de groepsruimte (4 ogen principe).
- Garderobes mogen niet in de activiteitenruimte van de kinderen zijn gesitueerd.
- De entree en eventuele buggyruimte dienen naast elkaar te zijn gesitueerd en gescheiden van de activiteitenruimten van de kinderen.
- Code slot op entreedeur.
- Buitenkraantje.

Zie t.z.t. voor een uitgebreide beschrijving van de benodigde ruimten: het Technisch Programma van Eisen Kinderopvang Humanitas en de wettelijke eisen voor gebruik van ruimten in de Kinderopvang. (O.a. Bouwbesluit,verder rekening houdend met Innovatie Kwaliteit Kinderopvang, en overige zaken m.b.t 4 ogen principe, deursafes, codesloten etc.)

Aan bovenstaande beschrijving kunnen geen rechten worden ontleend: het verplicht Kinderopvang Humanitas tot niets, aangaande huur/afname van ruimten in het te ontwikkelen gebouw van IKC 't Simmelink. Het betreft een globale omschrijving, de gedetailleerde eisen zullen in het nader vorm te geven traject en bij het meer definitief worden van de plannen worden gecommuniceerd door Kinderopvang Humanitas.

Bijlage 2. Renovatiescan

Renovatiescan IKC ’t Simmelink te Eibergen

I.o.v. de gemeente Berkelland

sbm

BOUW- EN
VASTGOEDMANAGERS

Renovatiescan IKC ’t Simmelink te Eibergen

I.o.v. de gemeente Berkelland

Naam	SBM
KvK nummer	06090607
Projectnummer	2P1708300
Auteur(s)	Mevr. M. Wolbers
Adres	Hofstraat 79 7607 AC Almelo

Datum	7 december 2018
Status	Concept
Aantal pagina's	28

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	**3**
1. Inleiding	**5**
1.1 Aanleiding en achtergrond	5
1.2 Uitgangspunten - toetsingskader	6
1.3 Doelstelling	6
2. Ruimtelijke programma	**7**
2.1 Ruimtebehoefte	7
2.2 Ruimtelijke analyse	7
2.3 Deelconclusie	7
3. Functioneel programma	**8**
3.1 Functionele behoefte	8
3.2 Functionele analyse	8
3.2.1 Bereikbaarheid	9
3.2.2 Comfort	9
3.2.3 Duurzaamheid	10
3.2.4 Flexibiliteit	10
3.2.5 Ruimtegebruik	10
3.2.6 Representativiteit	10
3.2.7 Veiligheid	11
3.2.8 Voorzieningen	11
3.3 Deelconclusie	12
4. Technische kwaliteit – Bestaande gebouwen	**13**
4.1 Nulmeting	13
4.2 Bouwkundige gebouwdelen	14
4.3 Installatietechnische gebouwdelen	15
4.4 Deelconclusie	16
5. Technische kwaliteit - Bouwbesluit 2012	**17**
5.1 Uitgangspunt	17
5.2 Bouwkundige aanpassingen	17
5.3 Installatietechnische aanpassingen	19
5.4 Deelconclusie	19
6. Technische kwaliteit – Frisse Scholen klasse B	**20**
6.1 Uitgangspunt	20
6.2 Bouwkundige aanpassingen	20
6.3 Installatietechnische aanpassingen	21
6.4 Deelconclusie	21

7.	**Investeringskosten**	**22**
7.1	Uitgangspunt	22
7.2	Financiële analyse	22
7.3	Deelconclusie	23
8.	**Conclusies**	**24**
8.1	Ruimtelijk programma	24
8.2	Functioneel programma	24
8.3	Technisch programma	24
8.4	Investeringskosten	25
8.5	Eindconclusie	25
Bijlagen		**26**
Bijlage 1.	**Nulmeting**	**27**
Bijlage 2.	**Ruimtelijk Functioneel Programma van Eisen, februari 2018**	**28**

1. Inleiding

1.1 *Aanleiding en achtergrond*

Vanaf medio 2019 gaan basisschool De Regenboog en IKC De Schakel (beide scholen vallen onder het bestuur van Stichting Delta) samen met Kinderopvang Humanitas verder als IKC ‘t Simmelink. De beoogde locatie hiervoor is de huidige onderwijslocatie aan de Ketteringsteeg. Deze onderwijslocatie, gelegen in de Eibergse wijk ’t Simmelink, bestaat uit drie nagenoeg identieke schoolgebouwen voor primair onderwijs en één gymzaal. De vier gebouwen zijn gerealiseerd in 1980 en nadien enkele malen gerenoveerd.

Het schoolgebouw aan de Ketterinksteeg 2a is niet meer in gebruik en staat momenteel leeg. Het schoolgebouw aan de Ketterinksteeg 2c, waarin nu IKC Juliana is gehuisvest, zal op korte termijn eveneens leeg komen te staan i.v.m. vergevorderde fusie-/nieuwbouwplannen van de school op een andere locatie in Eibergen. Hierdoor zal aan de Ketterinksteeg een onderwijslocatie ontstaan met veel leegstand en slechts 1 onderwijsinstelling (IKC de Schakel).

De onderwijslocatie in haar huidige vorm heeft een bruto vloeroppervlakte van circa 3750 m2 bruto vloeroppervlak (bvo) inclusief de gymzaal.

Bovenstaande ontwikkelingen vormen de aanleiding voor dit onderzoek, de renovatiescan. Voor de toekomstige IKC ’t Simmelink is er een ruimtelijk functioneel programma van eisen vervaardigd (bijlage 2). Op basis van de hierin omschreven ruimtelijke, functionele en (op hoofdlijnen) technische eisen en wensen dient in beeld te worden gebracht of de huidige gebouwen middels renovatie geschikt gemaakt kunnen worden. In de volgende paragraaf worden de uitgangspunten voor het onderzoek omschreven.

1.2 *Uitgangspunten - toetsingskader*

Bij de renovatiescan wordt gekeken in welke mate de gewenste ruimtelijke, functionele en technische kwaliteit behaald wordt en wat hiervoor de te verwachten investeringskosten zijn. Hieronder worden deze uitgangpunten beschreven.

Ruimtelijk programma
Als toetsingskader voor het ruimtelijk programma is aangesloten bij de normen zoals vastgesteld in de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2015, aangevuld met de uitgangspunten voor de kinderopvang. Het totaal aan ruimtebehoefte bedraagt conform deze uitgangpunten 1827 m2 bvo.

Functioneel programma
Naast de hierboven omschreven ruimtelijke behoefte wordt gekeken in welke mate gewenste functionele kwaliteit gerealiseerd kan worden. Als toetsingskader wordt hiervoor het Ruimtelijk Functioneel Programma van Eisen, februari 2018 gehanteerd. Waarbij de criteria in deze rapportage gekoppeld worden aan de prestatie indicatoren uit de NEN 8021.

Technisch programma
Voor het technisch toetsingskader wordt aangesloten bij het bouwbesluit 2012 (niveau nieuwbouw), aangevuld met de kwaliteitseis Frisse scholen Klasse B. In het kader van dit onderzoek zijn de kwaliteitseisen voor BENG niet meegenomen, een en ander besloten en vastgesteld in de stuurgroep.

Financieel toetsingskader
Voor het financiële toetsingskader is in het kader van dit onderzoek als uitgangpunt genomen dat de totale investeringskosten voor de renovatie maximaal 80% mag bedragen van de totale kosten bij nieuwbouw. Aangezien bij renovatie over het algemeen een groot deel van de bestaande hoofddraagconstructie gehandhaafd blijft is een investering tot 80% t.o.v. het totaalbudget gerechtvaardigd. Uitgangspunt hierbij is wel dat er sprake is van een verlengde levensduur van tenminste 40 jaar.

1.3 *Doelstelling*

Het doel van het onderzoek is het verkrijgen van inzicht of en in welke mate, door middel van renovatie, de in het programma van eisen vastgestelde ruimtelijke, functionele en technische kwaliteit gerealiseerd kan worden in één van de bestaande locaties en wat hiervoor de te verwachten investeringskosten zijn.

Dit inzicht dient verkregen te worden door onderzoek te doen naar:
1. de benodigde aanpassingen om te komen tot de gewenste ruimtelijke en functionele kwaliteit;
2. de technische kwaliteit van de bestaande gebouwen;
   (op hoofdlijnen, bouwkundig en installatietechnisch)
3. de benodigde aanpassingen met het doel de gewenste technisch kwaliteit te behalen;
   (bouwbesluit 2012 nieuwbouw, Frisse Scholen Klasse B)
4. de te verwachten investeringskosten voor de renovatie.

De eindconclusie van het onderzoek zal een bijdrage leveren aan de besluitvorming of renovatie dan wel nieuwbouw gepleegd moet worden ten behoeve van het te realiseren IKC ’t Simmelink.

2. Ruimtelijke programma

2.1 *Ruimtebehoefte*

Uit het ruimtelijk Programma van Eisen blijkt dat, op basis van 200 basisschoolleerlingen en 16 kindplaatsen bij de kinderopvang, de totale ruimtebehoefte voor IKC 't Simmelink ca. 1827 m2 bvo bedraagt. De volledige ruimtestaat is opgenomen in het Ruimtelijk Functioneel Programma van Eisen uit februari 2018. Hieronder wordt een beknopt overzicht weergegeven.

Deelgebied	Functioneel Nuttig Oppervlak ($m^{2)}$	Bruto Vloer Oppervlak ($m^{2)}$
Centrale hal	226,0	316,0
Peuter- en kinderopvang	111,0	155,0
Leerteam 1	339,0	475,0
Leerteam 2	304,0	426,0
Gymzaal	379,0	455,0
	1359,0	1827,0

2.2 *Ruimtelijke analyse*

Om de totale ruimtebehoefte zo efficiënt mogelijk te realiseren heeft het de voorkeur het IKC te concentreren in één van de drie onderwijsgebouwen. De omvang en structuur van de drie gebouwen zijn nagenoeg gelijk en hebben per gebouw een bruto vloeroppervlak van circa 1185 m2. Dit betekent dat wanneer men het volledige programma binnen één gebouw wenst te realiseren dat er naast de renovatie van een gebouw tevens een uitbreiding gerealiseerd dient te worden van ca. 187 m2 bvo. Aangevuld met de vierkante meters voor bewegingsonderwijs.

2.3 *Deelconclusie*

Op basis van de ruimtebehoefte en ruimtelijke analyse kan geconcludeerd worden dat het totale programma qua omvang past binnen één van de bestaande onderwijsgebouwen, mits aangevuld met een uitbreiding van circa 187 m2 bvo. Hiermee sluit men aan op de normering en is er geen sprake van een over- of ondermaat.

3. Functioneel programma

3.1 *Functionele behoefte*

De onderwijskundige kwaliteit van het gebouw, ofwel de functionaliteit, moet aansluiten bij de onderwijskundige visie van de gebruikers. Uit deze onderwijskundige visie is een huisvestingsvisie afgeleid welke is vertaald in het Ruimtelijk Functioneel Programma van Eisen, februari 2018.

Visie op het IKC
Het doel van IKC 't Simmelink is om een veilige, inspirerende omgeving te creëren, waarin kinderen van nul tot dertien jaar zich optimaal kunnen ontwikkelen vanuit een gedeelde pedagogische- en didactische aanpak en cultuur. Het IKC is een middel om ieder kind zodanig te begeleiden en te stimuleren dat het zich optimaal kan ontwikkelen en zijn of haar plek weet te vinden in een sterk veranderende omgeving. Kinderopvang en onderwijs vormen bondgenoten die zich met hart en ziel inzetten voor het gezamenlijke doel!

Gepersonaliseerd leren, leren op maat, differentiatie, afstemming op individuele onderwijsbehoeften en instructie op maat zijn leidend.

3.2 *Functionele analyse*

Met het doel de functionaliteit en gebruikskwaliteit van de onderwijsgebouwen inzichtelijk te maken is voor dit onderzoek aansluiting gezocht bij de prestatie-indicatoren uit de NEN 8021. Aan de hand van deze indicatoren, hieronder opgesomd, zijn de huidige onderwijsgebouwen en de onderwijslocatie beoordeeld.

- Bereikbaarheid
- Comfort
- Duurzaamheid
- Flexibiliteit
- Ruimtegebruik
- Representativiteit
- Veiligheid
- Voorzieningen

3.2.1 *Bereikbaarheid*

Toegankelijkheid
In het PvE staat m.b.t. de toegankelijkheid omschreven dat men de wens heeft om een levendige centrale hal te realiseren toegankelijk voor alle gebruikers. Vanuit deze wens is gekeken naar de huidige gebouwen. De oriëntatie van de afzonderlijke gebouwen is als voldoende te beschouwen. Klaslokalen zijn per gebouw gesitueerd rondom een centrale hal, wat deels aansluit bij de behoefte. De gebouwen zijn voldoende toegankelijk voor mindervaliden. Echter, de hoofdentrees van de gebouwen zijn matig zichtbaar doordat ze diep terug liggen ten opzichte van de voorgevels.

Ontsluiting
De schoolgebouwen en gymzaal liggen centraal in de wijk Simmelink en het perceel is goed bereikbaar te voet, per fiets en met de auto. Meerdere voet- en fietspaden bieden vanaf verschillende zijden toegang tot de percelen.

Stalling
Het perceel en de nabije omgeving bieden beperkte mogelijkheden voor het stallen van voertuigen tijdens de haal- en brengmomenten. Bij de herinrichting van het perceel zal op dit aspect een verdiepingsslag moeten plaatsvinden. Het totale perceel is echter van voldoende omvang om hier een goede oplossing voor te vinden.

3.2.2 *Comfort*

Licht
De klaslokalen hebben voldoende daglicht. De hoeveelheid daglicht in de rest van het gebouw is beperkt doordat lichtstraten en daklichten zijn dichtgezet tijdens eerdere renovaties.

Lucht
De ventilatie in de gebouwen is zeer gering. De onderwijsruimten zijn enkel voorzien van ventilatieroosters, waardoor op natuurlijke wijze lucht wordt toe- en afgevoerd. De sanitaire ruimten worden afgezogen middels mechanische ventilatie.

Temperatuur
Tijdens de inspectie, een winterse dag met sneeuw, was het gebouw aangenaam warm. Door de beperkt aanwezige thermische isolatie kan het gebouw in de zomer sterk opwarmen.

Geluid
Met betrekking tot de wering van geluid van buiten het gebouw zijn geen bijzonderheden geconstateerd. De wering van geluid binnen het gebouw is niet beoordeeld, aangezien er geen onderwijsactiviteiten plaatsvonden op het moment van inspectie.

Bediening
De gebouwen zijn voorzien van een zeer beperkte technische installatie. Er is dan ook geen sprake van individuele regelbaarheid of regelbaarheid met onderscheid naar geveloriëntatie.

Uitzicht
Alle onderwijsruimten beschikken over voldoende zicht op buiten en zijn vrij van obstakels.

3.2.3 *Duurzaamheid*

Energielabel
Voor de schoolgebouwen is geen energielabel afgegeven. Afgaand op de leeftijd van het gebouw scoort het gebouw op deze indicator vermoedelijk laag. Om te voldoen aan frisse scholen klasse B zal het gebouw een energielabel van minimaal A+++ moeten hebben.

Herwinbare energiebronnen
Er wordt momenteel geen gebruik gemaakt van herwinbare energiebronnen.

Voor een nadere analyse en voorstellen waarop de duurzaamheid van de gebouwen kunnen worden verbeterd wordt verwezen naar hoofdstukken 5 en 6 Technisch programma.

3.2.4 *Flexibiliteit*

Indeling
Een groot deel van de gebouwen is opgebouwd uit dragende binnenwanden waardoor de interne flexibiliteit zeer beperkt is.

Omvang
De locatie beschikt over de mogelijkheid om groei en krimp op te vangen. Door de positionering van de klaslokalen rondom de centrale hal zijn de gebouwen lastig uit te breiden. De functionaliteit van een eventuele uitbreiding wordt bepaald door het aanbrengen van een heldere routing en een duidelijke structuur in het gebouw. Dit is lastig te realiseren binnen de huidige setting.

3.2.5 *Ruimtegebruik*

Ruimtebenutting
De afmeting van de bestaande onderwijsruimten zijn erg royaal (60 m^2) en afgestemd op klassikaal onderwijs. De onderwijskundige visie en bijbehorende huisvestingsvisie van het IKC gaat uit van kleinere groepsruimten (45 m^2) voor korte instructie, aangevuld met een kleine werk- en overlegruimte rondom een leerplein waar wordt samengewerkt.

3.2.6 *Representativiteit*

Architectuur
De gebouwen zijn gelijktijdig ontworpen en gebouwd. Hierdoor straalt de onderwijslocatie, bestaande uit verschillende losse gebouwen, toch eenheid uit. De bebouwing, de materialisatie en het kleurgebruik zijn kenmerkend voor de bouwperiode begin jaren tachtig.

Verschijning
De bijdrage van de gebouwen aan de bebouwde omgeving is voldoende. Het perceel heeft de uitstraling van een primaire onderwijslocatie.

3.2.7 *Veiligheid*

Sociale veiligheid
De sociale veiligheid van de gebouwen in de omgeving is voldoende geborgd. Omwonenden zijn bekend met de gebruikers en maken, buiten schooltijden, gebruik van de aanwezige speelvoorzieningen op het terrein.

3.2.8 *Voorzieningen*

Voorzieningen
De in de gebouwen aanwezige voorzieningen zijn voldoende voor de huidige gebruikers, echter is het centrale “hart” in het gebouw, waarin ontmoeting centraal kan staan, onvoldoende om als volwaardig IKC te functioneren en faciliteren.

Sport
De aanwezige gymzaal kent een matige technische kwaliteit. De gymzaal wordt goed onderhouden, echter zijn de kwaliteitseisen voor nieuwbouw heden ten dage aanzienlijk hoger. De afmeting van de gymzaal is met 10x20 meter niet conform de richtlijnen van de KVLO, welke adviseert een minimale zaalafmeting van 22x14 meter met een vrije hoogte van 5,5 meter.

ICT
De kwaliteit van de ICT-voorzieningen hebben we tijdens de inspectie onvoldoende kunnen beoordelen.

Sanitair
In aantallen zijn er voldoende toiletten aanwezig in de gebouwen. De grotere toiletgroepen zijn aan weerszijde van de gemeenschapsruimten gepositioneerd.

3.3 *Deelconclusie*

Op basis van de informatie uit het functioneel en ruimtelijk programma van eisen is de functionele analyse uitgevoerd. Op basis hiervan is geconcludeerd dat de huidige structuur, waaronder onder andere te verstaan de indelingen van de ruimten, de opzet en omvang van de klaslokalen, de huidige inflexibele hoofddraagconstructie en daarmee de beperkingen ten aanzien van het te realiseren gewenste programma zoals de ruimtebehoefte per klaslokaal, teamkamers en leerpleinen slechts ten dele realiseerbaar is en daarmee niet aansluit op de eisen en wensen zoals omschreven in het Ruimtelijk Functioneel Programma van Eisen.

Hieronder wordt per prestatie indicator de beoordeling weergegeven:

Prestatie indicator	Beoordeling renovatiescenario t.o.v. nieuwbouwkaders
Bereikbaarheid	Goed
Comfort	Matig
Duurzaamheid	**Slecht**
Flexibiliteit	**Slecht**
Ruimtegebruik	**Slecht**
Representativiteit	Voldoende
Veiligheid	Goed
Voorzieningen	Voldoende

4. Technische kwaliteit – Bestaande gebouwen

4.1 *Nulmeting*

De schoolgebouwen en de gymlokaal zijn in 1980 gebouwd. In en aan de gebouwen zijn in de afgelopen jaren diverse werkzaamheden uitgevoerd. De exacte perioden waarin deze diverse werkzaamheden hebben plaatsgevonden is ons niet (geheel) bekend.

- De *Ketterinksteeg 2a* (7-klassige basisschool)
  Deze locatie is buiten beschouwing gelaten. (Opname)gegevens van deze school ontbreken, doordat de school op het moment van inspectie leegstond en niet toegankelijk was.

- De *Ketterinksteeg 2b (*9-klassige basisschool, IKC de Schakel)
  Deze locatie is enkele malen gerenoveerd (laatst gedocumenteerde renovatie 2010). Tot de renovatiewerkzaamheden behoorden onder andere nieuwe plafonds met bijbehorende duurzame verlichting, nieuwe vloerbedekking, nieuwe sanitair groepen, nieuw schilderwerk en een nieuwe CV-verwarmingsinstallatie (bouwjaar 2005). Daarnaast zijn hardhouten buitenkozijnen met hoogrendements-beglazing aangebracht en geïsoleerde aluminium ramen.

- De *Ketterinksteeg 2c* (8-klassige basisschool, IKC Juliana)
  Deze locatie is eveneens enkele malen gerenoveerd. Het gebouw is daarnaast recent intern verbouwd respectievelijk uitgebreid met 2 lokalen. Tot de renovatiewerkzaamheden behoorden onder andere nieuwe plafonds met bijbehorende duurzame verlichting, nieuwe vloerbedekking, nieuwe sanitair groepen, nieuw schilderwerk en een nieuwe CV-verwarmingsinstallatie (bouwjaar 2013). Daarnaast zijn hardhouten buitenkozijnen met hoogrendements-beglazing aangebracht en geïsoleerde aluminium ramen.

- De *Ketterinksteeg 2d* is een gymlokaal en is recent gerenoveerd. Bij deze renovatie zijn de kleedruimten en sanitaire ruimten aangepast. De sanitaire ruimten zijn voorzien van nieuwe wand-, vloer- en plafondafwerking en de kleedruimten van nieuwe vloer- en plafondafwerking. De gymzaal zelf is niet gerenoveerd.

4.2 *Bouwkundige gebouwdelen*

De schoolgebouwen en het gymlokaal bestaan uit één bouwlaag en zijn voorzien van een plat dak. Op basis van een visuele beoordeling kan de conditie van de hoofdelementen van de schoolgebouwen als volgt worden omschreven:

Gebouwdeel	Beschrijving	Conditie
Fundering	Strokenfundering op vaste zandlaag. Geen zettingscheuren waargenomen in binnen- en buitenmetselwerk.	Niet geïnspecteerd
Buitenwanden	Schoonwerk gemetseld binnen- en buitenspouwblad met steenwol isolatie, Rc<1,3 m2K/W. Dakdragend. Plaatselijk laat voegwerk los of ontbreekt. Metselwerk op diverse plaatsen verweerd met groene aanslag.	Redelijk
Binnenwanden	Schoonwerk gemetselde binnenwanden, gesausd. Dakdragend.	Goed
Begane grondvloer	Ongeïsoleerde systeemvloer, Rc<1,3 m2K/W (grenswaarde Bouwbesluit). NB beperkte vloerbelasting!	Niet geïnspecteerd
Plat dak	Houten balklaag i.c.m. gelamineerde liggers opgelegd op metselwerk. Constructieve kwaliteit (o.a. doorbuiging) van dakconstructie niet beoordeeld i.v.m. systeemplafonds. Het dakbeschot bestaat uit houtwolcement-platen.	Niet geïnspecteerd
Buitenkozijnen	Hardhouten buitenkozijnen met HR++-beglazing (2010). Deuren massief hardhout, ramen aluminium. Incidenteel kaal, ongeschilderd hout. Waterslagen incidenteel niet goed sluitend waardoor lekkage kan ontstaan.	Redelijk
Binnenkozijnen	Hardhouten binnenkozijnen/puien met enkele beglazing. Deuren gevuld met karton/hardboard.	Goed
Dakopeningen	Daklichten uit zicht onttrokken door systeemplafonds. In verband met weersomstandigheden (sneeuw) niet geïnspecteerd.	Niet geïnspecteerd
Binnenwand-Afwerking	Metselwerk in lokalen, verkeersruimten en personeelsruimten is gesausd. Met name in lokalen plaatselijk vervuild.	Redelijk
	Sanitaire ruimten zijn betegeld. Geen RVS hoekbeschermers, inwendige hoeken niet gekit. Voegwerk redelijke kwaliteit.	Redelijk
Buitenwand-afwerking	Paneelvulling in buitenkozijnen van geschilderd multiplex. Schilderwerk goed.	Goed
Vloerafwerking	Lokalen, verkeersruimten en hal v.v. linoleum. Met name in lokalen forse gebruikssporen zichtbaar (krassen, diepe deuken) die mogelijk niet te repareren zijn. Plintafwerking d.m.v. geschilderd hardhout. Schilderwerk beschadigd.	Redelijk
	Personeelsruimten v.v. naaldvilt vloerbedekking. Weinig sporen van schade. Plintafwerking d.m.v. geschilderd hardhout. Schilderwerk beschadigd.	Goed
	Sanitaire ruimten v.v. gietvloer. Weinig sporen van schade. Plintafwerking d.m.v. gietvloer opgezet op bestaand wandtegelwerk.	Goed
Plafondafwerking	Systeemplafond met uitneembare plafondpanelen. Akoestische geluidsisolatiewaarde onbekend. NB: plenumhoogte beperkt!	Goed

Dakafwerking	Opbouw en samenstelling niet bekend. Door sneeuwval was het dak niet toegankelijk. De dakrandafwerking lijkt echter redelijk nieuw, hetgeen de indruk wekt dat de dakafwerking recent is gerenoveerd. Of daarbij extra isolatie is aangebracht is onbekend.	Niet geïnspecteerd
Vaste inrichting	Keukeninrichting in personeelsruimten bestaande uit onderkasten en bovenkast van gemelamineerde spaanplaat. Recent geplaatst.	Goed
	Werkbladen in lokalen *Ketterinksteeg 2b* van gemelamineerde spaanplaat.	Slecht
	Keukenblokje in lokalen *Ketterinksteeg 2c* van gemelamineerde spaanplaat.	Goed
	Sanitairwanden in kindertoiletten zonder vingerknelbeveiliging.	Goed
Zonwering	Handbediende screens in lokalen *Ketterinksteeg 2b*.	Goed
	Handbediende uitvalschermen in lokalen *Ketterinksteeg 2c.*	Goed
Terreinafwerking	Verharding van betontegels. Kwaliteit door sneeuwval niet te beoordelen.	Niet geïnspecteerd

4.3 *Installatietechnische gebouwdelen*

De werktuigbouwkundige installaties zijn veelal weggewerkt in bouwkundige constructies en daarom visueel niet te beoordelen. De elektrotechnische installaties zijn meest uitgevoerd als een opbouw (’in zicht’) -installatie. Voor zowel de werktuigbouwkundige installaties als de elektrotechnische installaties geldt dat deze installaties en installatie-onderdelen na een gebruiksduur van bijna 40 jaar over het algemeen sterk verouderd zullen zijn en derhalve op korte termijn vervangen moeten worden.

Op basis van een visuele beoordeling kan de conditie van de hoofdelementen van de schoolgebouwen als volgt worden omschreven:

Installatiedeel	Beschrijving	Conditie
Hemelwaterafvoer	De primaire afvoeren (standleidingen) zijn ingemetseld en daardoor niet bereikbaar. Kwaliteit niet beoordeelbaar. Er zijn verder geen secundaire afvoeren (noodoverlopen) aanwezig waardoor de kans op waterophoping op het dak aanwezig is in geval van verstopte afvoeren (instortingsgevaar).	Slecht
Warmteopwekking en -distributie	De CV-verwarmingsinstallatie in *Ketterinksteeg 2b* is in 2005 vervangen door een HR++-installatie en daarmee ruim over de helft van haar theoretische levensduur. De installatie (opgesteld vermogen >130 kW) is geïnstalleerd in een brandwerend uitgevoerde stookruimte. Doorvoeringen in de brandscheidingen zijn echter niet brandwerend afgewerkt.	Matig
	De CV-verwarmingsinstallatie in *Ketterinksteeg 2c* is in 2013 vervangen door een HR++-installatie. Nieuwbouw-kwaliteit. De installatie (opgesteld vermogen = 130 kW) is geïnstalleerd in een niet brandwerend uitgevoerde stookruimte. Op basis van opgesteld vermogen is dit toegestaan.	Goed.

Ventilatie/ luchtbehandeling	Lokalen en personeelsruimten v.v. natuurlijke ventilatie (toe- en afvoer). Ventilatieroosters in buitenkozijnen veelal vervuild waardoor verminderde capaciteit en gezondheidsklachten.	Zeer slecht
	Sanitaire ruimten zijn v.v. mechanische afzuiging. Aanvoer van ventilatielucht op natuurlijke wijze.	Slecht
Elektrotechnische installatie	Opbouwinstallatie, met sterk verouderde groepenkast met bakelieten smeltzekering. NEN 3140 keuringsrapport niet aanwezig op locatie.	Zeer slecht
Verlichting	Met het vervangen van het systeemplafond zijn nieuwe hoogrendements-armaturen geplaatst van type TL8.	Goed.
Brandbestrijdings-installatie	Brandslangshaspels worden jaarlijks gekeurd. Verplichte markeringen ontbreken incidenteel.	Goed.
Brandveiligheids-Installatie	Onderhouds-/keuringscertificaat op locatie aanwezig.	Goed.
Inbraakveiligheids-installatie	Onderhouds-/keuringscertificaat op locatie aanwezig. T.p.v. Ketterinksteeg 2b sommige lokalen niet beveiligd.	Goed

4.4 *Deelconclusie*

Op basis van de visuele beoordelingen van de bouwkundige hoofdelementen kan geconcludeerd worden dat de onderhoudstoestand over het algemeen redelijk tot goed is. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud welke goed gebruik van de gebouwen op korte termijn kan belemmeren. Op basis van de visuele beoordeling van de technische installaties kan geconcludeerd worden dat hierbij een aantal aspecten er zeer slecht aan toe zijn, waaronder in het bijzonder te benoemen de ventilatie/luchtbehandeling en de elektrotechnische installaties. De staat van onderhoud van de gymzaal is te beoordelen als redelijk tot goed. Waarbij opgemerkt dient te worden dat de gymzaal zelf functioneel sterk verouderd is.

5. Technische kwaliteit - Bouwbesluit 2012

5.1 *Uitgangspunt*

Op basis van de nulmeting (bijlage 1) worden in dit hoofdstuk de aanpassingen omschreven die noodzakelijk zijn om de gewenste technische kwaliteit (Bouwbesluit 2012, niveau nieuwbouw) te behalen.

5.2 *Bouwkundige aanpassingen*

Om te komen tot een technisch kwaliteitsniveau dat voldoet aan het nieuwbouwniveau van het Bouwbesluit 2012 voor onderwijsfuncties, worden onderstaande aanpassingen voorgesteld.

Gebouwdeel	**Bouwbesluit**	**Voorgestelde aanpassing/maatregel**
Buitenwanden	Rc>4,5 m2K/W	Bestaande buitenmetselwerk en spouwisolatie verwijderen en vervangen door nieuwe buitengevel van metselwerk of een gevelisolatiesysteem met een Rc-isolatiewaarde van tenminste 4,5 m2K/W. Het bestaande gemetselde binnenblad kan niet worden vernieuwd omdat deze de dakconstructie draagt.
Begane grondvloer	Rc>3,5 m2K/W	Bestaande begane grondvloeren handhaven en na-isoleren d.m.v. spuitisolatie en/of schelpenisolatie. Technische haalbaarheid n.t.b.
Plat dak	Afd 2.1	Vanwege het aanbrengen van een nieuw, zwaarder dakbedekkingssysteem, alsmede (ter voorbereiding op) de plaatsing van luchtbehandelings- en PV-installaties op het dak, dient de bestaande dakconstructie te worden verwijderd tot op de bestaande balklaag. De dakconstructie indien nodig plaatselijk verzwaren, daaropvolgend een nieuw houten dakbeschot aanbrengen.
	Art. 5.3	Als gevolg van de verhoogde isolatiewaarde van de dakafwerking dienen bestaande dakranden te worden verhoogd. Bestaande daktrimmen vervangen door dakkappen.
Buitenkozijnen	U<1,65 W/m2K/ h>2,3 m	De bestaande houten buitenkozijnen/puien geheel vervangen door geïsoleerde aluminium buitenkozijnen met HR++-beglazing, geïsoleerde paneelvullingen en buitendeuren van 2,3 m hoog.
Binnenkozijnen	h>2,3 m	De bestaande binnenkozijnen verwijderen/aanpassen en nieuwe binnendeuren van 2,3 m hoog aanbrengen.
	Afd. 2.10	Brandwerende binnenkozijnen, binnendeuren, beglazing etc. aanbrengen om te voldoen aan eis van brand- en rookcompartimentering (compartimentgrootte A<1.000 m2, lengte vluchtroutes l<30 m.)
Dakopeningen	U<1,65 W/m2K	De bestaande lichtstraten zijn nu weggewerkt door systeemplafonds.

		Geadviseerd wordt daarom de bestaande lichtkoepels/daklichten te slopen/verwijderen en de hierdoor vrijgekomen dakopeningen af te sluiten met een geïsoleerde dakconstructie met Rc-isolatiewaarde 6,0 m2K/W.
Vloerafwerking	-	De bestaande vloerafwerking geheel vervangen door nieuwe vloerafwerking. Als gevolg van de vele overige bouwkundige ingrepen is handhaven van de bestaande vloerafwerking geen reële optie.
Wandafwerking	-	T.b.v. hygiëne/onderhoudsaspecten en het aanbrengen van nieuwe (uit-zicht) elektrotechnische installaties in de wanden, de bestaande gemetselde binnenwanden glad pleisteren en afwerken met een onderhoudsarme wandafwerking. Bestaande geluidlekken in de binnenwanden boven het plafond afdichten.
Plafondafwerking	h>2,6 m	De bestaande plafondhoogte voldoet aan de Bouwbesluit-eis, echter voor het aanbrengen van luchtbehandelingsinstallaties is onvoldoende plenumhoogte (vrije hoogte tussen plafond en dakconstructie) aanwezig om een efficiënt luchtbehandelings-/ventilatiesysteem te kunnen monteren. Tevens wordt door de beperkt beschikbare vrije hoogte de systeemkeuze ten aanzien van ventilatie beperkt.
Dakafwerking	Rc>6,0 m2K/W	Bestaand dakbedekkingssysteem vervangen door bitumineus dakbedekkingssysteem met Rc-isolatiewaarde van 6,0 m2K/W.
Zonwering	-	Om de warmtelast te verminderen als gevolg van intreding van zonlicht moeten bestaande handbediende zonweringen worden vervangen door elektronisch bediende zonweringen die worden aangestuurd door een GBS-installatie.

5.3 *Installatietechnische aanpassingen*

Om te komen tot een technisch kwaliteitsniveau dat voldoet aan het nieuwbouwniveau van het Bouwbesluit 2012 voor onderwijsfuncties, worden onderstaande aanpassingen voorgesteld.

Installatiedeel	Bouwbesluit	Voorgestelde aanpassing/maatregel
Hemelwater-afvoeren	Afd. 2.1	De dakranden voorzien van noodafvoeren zodat staand water op het dak wordt voorkomen.
	Art. 6.17	Hemelwaterafvoeren zoveel in het zicht aanbrengen zodat lekkages en verstoppingen vroegtijdig kunnen worden opgespoord.
Waterinstallaties	Afd. 6.3	De bestaande waterinstallatie keuren en zo nodig aanpassen opdat deze legionella-bestendig is.
Warmte-opwekking	Afd. 5.1	Om te voldoen aan de eisen voor energiezuinigheid dienen bestaande verwarmingsinstallaties te worden vervangen door hoogrendements-CV installaties of warmtepompen.
Ventilatie-/ luchtbehandeling	Afd. 3.6	Een volledig nieuw gebalanceerd centraal ventilatie-/luchtbehandelingssysteem met warmteterugwinning aanbrengen om te voldoen aan de capaciteitseisen per persoon.
Elektrotechnische installatie	Afd. 6.2	Een volledig nieuwe elektrotechnische installatie aanbrengen die voldoet aan de eisen van het Bouwbesluit.
Verlichting	Art. 6.3	Oriëntatieverlichting en vluchtwegaanduidingen aanbrengen overeenkomstig de geldende normen.

5.4 *Deelconclusie*

Op basis van de hierboven omschreven voorstellen hoe de gewenste technische kwaliteit, bouwbesluit 2012, niveau nieuwbouw, gerealiseerd kan worden is geconcludeerd dat er, ten opzichte van de huidige situatie, sprake zal zijn van totaalsloop c.q. renovatiesloop van de bestaande gebouwen/het bestaande gebouw tot op het casco (de hoofddraagconstructie), waarna aansluitend het opnieuw opbouwen van nagenoeg alle bouwkundige en installatietechnische hoofdelementen noodzakelijk is. Daarbij dient in aanmerking te worden genomen dat, als gevolg technische beperkingen van de bestaande gebouwen, zoals de beperkte flexibiliteit van de hoofddraagconstructie, de functionele aanpasbaarheid aan de huidige én toekomstige behoefte beperkt is.

6. Technische kwaliteit – Frisse Scholen klasse B

6.1 *Uitgangspunt*

Op basis van de nulmeting werden in het vorige hoofdstuk 3 de maatregelen beschreven die noodzakelijk zijn om een technisch kwaliteitskader te behalen dat voldoet aan het Bouwbesluit 2012 (niveau nieuwbouw). Indien deze maatregelen worden doorgevoerd wordt tevens voldaan aan een groot deel van de functionele en technische eisen van Frisse Scholen klasse B. Op enkele onderdelen overschrijdt Frisse Scholen klasse B het Bouwbesluit 2012.

In dit hoofdstuk worden de maatregelen beschreven die noodzakelijk zijn om te kunnen voldoen aan de eisen van het Frisse Scholen-beleid, klasse B (Goed).

6.2 *Bouwkundige aanpassingen*

Om te komen tot een technisch kwaliteitsniveau dat voldoet aan het Frisse Scholen-beleid, zijn onderstaande aanpassingen noodzakelijk.

Gebouwdeel	**Frisse Scholen – B**	**Voorgestelde aanpassing/maatregel**
Buitenwanden	h>2,80 m	Vanwege minimale eis vrije plafondhoogte van 2,80 m zullen de buitenwanden moeten worden verhoogd.
Binnenwanden	h>2,80 m	Vanwege minimale eis vrije plafondhoogte van 2,80 m zullen de binnenwanden moeten worden verhoogd.
Dakconstructie	h>2,80 m	Vanwege minimale eis vrije plafondhoogte van 2,80 m zal de dakconstructie moeten worden verhoogd. De bestaande houten dakconstructie geheel verwijderen en vervangen door een steenachtige dakconstructie, of indien dit technisch niet mogelijk is, een stalen dakconstructie.
Buitenkozijnen	4 ramen	Nieuwe buitenkozijnen met verbeterde luchtdichtheid en HR++-beglazing aanbrengen. Per lokaal 4 ramen aanbrengen.
Plafondafwerking	< 0,6 s	De nagalmtijd in de lokalen verlagen tot 0,6 s door het aanbrengen van een nieuw, extra geluidsabsorberend systeemplafond en voorzieningen.
Zon-/lichtwering	-	Helderheidswering aanbrengen op alle buitenkozijnen van lokalen.

6.3 *Installatietechnische aanpassingen*

Om te komen tot een technisch kwaliteitsniveau dat voldoet aan het Frisse Scholen-beleid, worden onderstaande aanpassingen geadviseerd.

Installatiedeel	Frisse Scholen – B	Voorgestelde aanpassing/maatregel
Hemelwater-afvoeren	>10%	Minimaal 10% van energieconsumptie moet afkomstig zijn van duurzame bronnen. Het opslaan in een ondergrondse buffertank en hergebruiken van hemelwater voor het spoelen van toiletten kan hier aan bijdragen.
Warmte-opwekking	>10%	Minimaal 10% van energieconsumptie moet afkomstig zijn van duurzame bronnen. Het plaatsen van een warmtepomp voor de verwarming van het gebouw kan hier aan bijdragen.
Ventilatie-/ luchtbehandeling	<950 ppm / >8,5 dm3/s	Luchtbehandeling met warmteterugwinning (rendement >75%) installeren die is ontworpen met een ventilatiecapaciteit per persoon van 8,5 dm3/s per lokaal en Co-2 gestuurd.
Elektrotechnische installatie	>10%	Minimaal 10% van energieopwekking moet worden geleverd door duurzame bronnen. Het plaatsen van een PV-installatie van voldoende omvang op het platte dak kan hier aan bijdragen.
Verlichting	<9 W/m2	In lokalen en personeelsruimten TL5- of LED-verlichting monteren met maximaal vermogen van 9 W/m2. Lichtschakeling door bewegingsmelders, beperkt regelbaar en daglicht-gestuurd.
	<4,5 W/m2	In overige ruimten TL5 of LED-verlichting monteren met maximaal vermogen van 4,5 W/m2. Lichtschakeling door bewegingsmelders.
Plafondafwerking	<0,6 s	De nagalmtijd in de lokalen verlagen tot 0,6 s door het aanbrengen van een nieuw, extra geluidsabsorberend systeemplafond en voorzieningen.
Zon-/lichtwering	-	Helderheidswering aanbrengen op alle buitenkozijnen van lokalen.

6.4 *Deelconclusie*

Op basis van de hierboven omschreven voorstellen hoe de gewenste technische kwaliteit, Frisse Scholen Klasse B, gerealiseerd kan worden is geconcludeerd dat er, ten opzichte van de huidige situatie, sprake zal zijn van totaalsloop c.q. renovatiesloop van de bestaande gebouwen/het bestaande gebouw tot op het casco (de hoofddraagconstructie), waarna aansluitend het opnieuw opbouwen van nagenoeg alle bouwkundige en installatietechnische hoofdelementen noodzakelijk is. Daarbij dient in aanmerking te worden genomen dat, als gevolg de technische beperkingen van de bestaande gebouwen, zoals de bepekte flexibiliteit van de hoofddraagconstructie, de functionele aanpasbaarheid aan de huidige én toekomstige behoefte beperkt is.

7. Investeringskosten

7.1 *Uitgangspunt*

Om inzicht te verkrijgen in de financiële omvang van de renovatie, en dit mede te kunnen beschouwen ten opzichte van een nieuwbouwscenario, wordt in dit hoofdstuk een overzicht van de te verwachten investeringskosten voor renovatie weergegeven zoals deze door ons zijn geraamd. Daarnaast wordt inzicht gegeven hoe dit zich verhoudt ten opzichte van de te verwachten investeringskosten voor nieuwbouw.

Voor het financiële toetsingskader is in het kader van dit onderzoek aansluiting gezocht bij het veel gebruikte uitgangpunt dat de totale investeringskosten voor de renovatie maximaal 80% mogen bedragen van de totale kosten bij nieuwbouw. Uitgaande van een levensduurverlenging van 40 jaar.

7.2 *Financiële analyse*

In onderstaande tabellen zijn de investeringskosten van drie scenario's weergegeven. Dit zijn de investeringskosten exclusief grondkosten en sloopkosten omdat bij nieuwbouw de te slopen school terug gaat naar de gemeente en dat deze voor sloop of herbestemming zorg draagt en derhalve dus buiten het nieuwbouw budget vallen.

Renovatie scenario		m2	€/m2	excl. BTW	incl. BTW
Renovatie	Niveau BB 2012	1185	€ 1.103	€ 1.306.463	€ 1.580.820
	Niveau FS Klasse B	1185	€ 500	€ 592.500	€ 716.925
Nieuwbouw	Uitbreiding	187	€ 1.466	€ 274.105	€ 331.667
	Gymzaal	455	€ 1.466	€ 666.939	€ 806.996
Bijkomende kosten			20%	€ 568.001	€ 687.281
		1827		€ 3.408.007	€ 4.123.689

Nieuwbouw scenario	m2	€/m2	excl. BTW	incl. BTW
Nieuwbouw BB 2012 en FS klasse B	1827	€ 1.466	€ 2.678.017	€ 3.240.400
Bijkomende kosten		20%	€ 535.603	€ 648.080
			€ 3.213.620	€ 3.888.480

Alternatief scenario		m2	€/m2	excl. BTW	incl. BTW
Renovatie	Niveau BB 2012	1185	€ 1.103	€ 1.306.463	€ 1.580.820
	Niveau FS Klasse C+	1185	€ 300	€ 355.500	€ 430.155
Nieuwbouw	Uitbreiding	187	€ 1.466	€ 274.105	€ 331.667
	Gymzaal	455	€ 1.466	€ 666.939	€ 806.996
Bijkomende kosten			20%	€ 520.601	€ 629.927
		1827		€ 3.123.607	€ 3.779.565

7.3 *Deelconclusie*

Op basis van de benodigde functionele, maar met name technische aanpassingen zijn de te verwachten investeringskosten in beeld gebracht.

Bovenstaande financiële analyse laat zien dat het renovatiescenario hogere investeringskosten met zich mee brengt dan het nieuwbouw scenario. Dit wordt onder andere veroorzaakt door het verhogen van het dak. Het dak dient verhoogd te worden vanwege de vereiste minimale vrije hoogte bij Frisse Scholen Klasse B.

Realistischer zou zijn om voor het renovatiescenario aansluiting te zoeken bij de eisen voor Frisse Scholen klasse C+. Hierbij worden de luchthoeveelheden/CO2 waarden en CO2 meting van Klasse B aangehouden maar niet het plafond/dak verhoogd. De investeringskosten voor dit scenario bedragen circa 97% van de investeringskosten voor het nieuwbouwscenario.

8. Conclusies

In het kader van de huisvesting van het IKC ’t Simmelink in Eibergen is onderzocht of (een deel van) de bestaande onderwijsgebouwen aan de Ketterinksteeg door middel van renovatie geschikt gemaakt kunnen worden. Hiervoor is beoordeeld of en hoe de gewenste ruimtelijke, functionele en technische kwaliteit gerealiseerd kon worden en wat hiervoor de te verwachten investeringskosten zijn. Hieronder worden per programma de conclusies omschreven, waarna de eindconclusie volgt.

8.1 *Ruimtelijk programma*

Voor het ruimtelijk programma is als toetsingskader de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2015 aangevuld met de uitgangspunten voor de kinderopvang aangehouden. Het totaal aan ruimtebehoefte bedraagt conform deze uitgangpunten 1.827 m2 bvo. Op basis van deze behoefte is de ruimtelijke analyse uitgevoerd. Op basis van de ruimtebehoefte en ruimtelijke analyse kan geconcludeerd worden dat het totale programma qua omvang past binnen één van de bestaande onderwijsgebouwen, mits aangevuld met een uitbreiding van circa 187 m2 bvo. Hiermee sluit men aan op de normering en is er geen sprake van een over- of ondermaat.

8.2 *Functioneel programma*

Op basis van de informatie uit het functioneel en ruimtelijk programma van eisen is de functionele analyse uitgevoerd. Op basis hiervan is geconcludeerd dat de huidige structuur, waaronder onder andere te verstaan de indelingen van de ruimten, de opzet en omvang van de klaslokalen, de huidige inflexibele hoofddraagconstructie en daarmee de beperkingen ten aanzien van het te realiseren gewenste programma zoals de ruimtebehoefte per klaslokaal, teamkamers en leerpleinen slechts ten dele realiseerbaar is en daarmee niet aansluit op de eisen en wensen zoals omschreven in het Ruimtelijk Functioneel Programma van Eisen.

Ten aanzien van de gymzaal is geconcludeerd dat deze, ondanks dat deze in een redelijke staat van onderhoud verkeerd, niet meer voldoet aan de eisen van de KVLO. De afmeting van de gymzaal is met 10x20 meter niet conform de richtlijnen van de KVLO welke adviseert een minimale zaalafmeting van 22x14 meter met een vrije hoogte van 5,5 meter.

8.3 *Technisch programma*

Op basis van een technische schouw en de technische ambitie zijn voorstellen gedaan voor maatregelen welke minimaal moeten worden getroffen om de gebouwen te laten voldoen aan het nieuwbouwniveau uit het Bouwbesluit 2012 en aan het kwaliteitsniveau Frisse Scholen, klasse B. Teneinde dit kwaliteitsniveau te behalen zal totaalsloop c.q. renovatiesloop van de bestaande gebouwen/het bestaande gebouw tot op het casco (de hoofddraagconstructie) moeten plaatsvinden, waarna aansluitend het opnieuw opbouwen van nagenoeg alle bouwkundige en installatietechnische hoofdelementen noodzakelijk is. Daarbij dient in aanmerking te worden genomen dat, als gevolg van de technische beperkingen van de bestaande gebouwen, zoals de beperkte flexibiliteit van de hoofddraagconstructie, de functionele aanpasbaarheid aan de huidige én toekomstige behoefte beperkt is.

8.4 *Investeringskosten*

Voor het financiële toetsingskader is in het kader van dit onderzoek als uitgangspunt genomen dat de totale investeringskosten voor de renovatie maximaal 80% mogen bedragen van de totale kosten bij nieuwbouw. Aangezien bij renovatie over het algemeen een groot deel van de bestaande hoofddraagconstructie gehandhaafd blijft is een investering tot 80% t.o.v. het totaalbudget gerechtvaardigd. Uitgangspunt hierbij is wel dat er sprake is van een verlengde levensduur van minstens 40 jaar.

Op basis van de benodigde functionele en technische aanpassingen zijn de te verwachten investeringskosten in beeld gebracht.

Het renovatiescenario brengt hogere investeringskosten met zich mee dan het nieuwbouw scenario. De investeringskosten voor alternatieve renovatiescenario, op basis van Frisse Scholen klasse C+, bedragen circa 97% van de investeringskosten voor het nieuwbouwscenario.

Op basis hiervan is geconcludeerd dat renovatie, vanuit financieel perspectief, niet gerechtvaardigd is en dat nieuwbouw prevaleert.

8.5 *Eindconclusie*

Op basis van de toetsingskaders kan geconcludeerd worden dat zowel het ruimtelijke en technische programma realiseerbaar is. Echter, het functionele programma, de primaire behoefte voor het IKC, is niet ofwel onvoldoende realiseerbaar binnen de inflexibele structuren van de huidige gebouwen. Daarnaast vraagt renovatie om een te hoge investering, waardoor naast het niet voldoen aan de functionele aspecten ook vanuit financieel perspectief renovatie niet te rechtvaardigen is en derhalve prevaleert nieuwbouw boven renovatie.

Bijlagen

Bijlage 1. Nulmeting

Bijlage 2. Ruimtelijk Functioneel Programma van Eisen, februari 2018

Bijlage 1. Nulmeting

Bijlage 2. Ruimtelijk Functioneel Programma van Eisen, februari 2018

Bijlage 3. Programma van Eisen Frisse Scholen 2015

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Programma van Eisen Frisse Scholen 2015

In opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Inhoud

Eisen formuleren	4
Energie	5
Lucht	5
Temperatuur	10
Licht	12
Geluid	14

Foto's van de Brede School Plein Oost te Haarlem van Daan Josée, Architectenbureau Kristinsson.

Eisen formuleren

Als gemeente of schoolbestuur wilt u graag een Frisse School: een schoolgebouw met een goed binnenmilieu en een lage energierekening. Bij nieuwbouw of renovatie moet u hiervoor de eisen formuleren waarop ontwerpers, installateurs en aannemers hun plannen kunnen baseren. Om u hierbij te ondersteunen heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) in 2008 het 'Programma van Eisen – Frisse Scholen' laten ontwikkelen. Deze vierde versie van het Programma van Eisen – Frisse Scholen is in opdracht van het ministerie van Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aangepast aan de eisen in het Bouwbesluit zoals per 1 januari 2015 van kracht zijn.

Bij nieuwbouw of renovatie is het belangrijk om al in een vroeg stadium eisen te formuleren aan het ontwerp van het gebouw en de installaties. De maatregelen kunnen dan nog in het ontwerp worden geïntegreerd en zo kunnen kosten worden bespaard. Het uiteindelijke doel is een zo gezond, comfortabel en energiezuinig mogelijke school binnen het beschikbare budget.

Met een goed PvE kunt u:
- een ambitieprofiel voor energie en binnenmilieu vaststellen,
- eisen opnemen voor het ontwerp en het bestek,
- offertes voor bouwopdrachten opstellen en bouwopdrachten verstrekken,
- de uitvoering controleren en het eindresultaat en toetsen,
- eisen stellen aan monitoring en beheer en onderhoud.

Vijf thema's

Het Programma van Eisen – Frisse Scholen gaat in op vijf thema's:
1. energie,
2. lucht: binnenluchtkwaliteit,
3. temperatuur: thermisch comfort,
4. licht: visueel comfort,
5. geluid: akoestisch comfort.

Drie ambitieniveaus

Voor ieder thema zijn drie ambitieniveaus vastgesteld:
- klasse C (acceptabel),
- klasse B (goed) en
- klasse A (zeer goed).

Daaraan zijn (prestatie)eisen gekoppeld. Klasse C is het basisniveau; gebaseerd op geldende wet- en regelgeving, zoals deze in het Bouwbesluit tot 2012 van kracht waren. De eisen zijn zo geformuleerd dat alle eisen die bij C staan ook voor B en A gelden, tenzij daar een zwaardere eis is opgenomen. In 2012 en 2015 zijn de eisen in het Bouwbesluit voor nieuwbouw zodanig verzwaard, dat u bij nieuwbouw voor de thema's energie en lucht minimaal klasse B moet realiseren.

Keuze op maat

Het PvE werkt als een menukaart; als opdrachtgever bepaalt u zelf welke eisen u opneemt en op welk ambitieniveau. Het kwaliteitsniveau is een keuze op maat en per thema en hangt af van uw ambities, eventuele speciale eisen ten aanzien van het type onderwijs of leerlingen en het beschikbare budget.
- kies bij nieuwbouw en ingrijpende renovaties in beginsel op alle aspecten voor een klasse B-kwaliteit;
- kies op één of meerdere aspecten voor klasse A wanneer men extra kwaliteit wenst, bijvoorbeeld een klasse A voor akoestiek op een school waar les wordt gegeven in een taal die voor veel leerlingen niet de moedertaal is;
- kies voor tijdelijke huisvesting, kleinere renovaties of wanneer de financiële middelen zeer beperkt zijn voor klasse C.

Uitgangspunten bij het PvE

- De eisen uit het PvE dienen in minimaal 95% van de gebruikstijd te worden gehaald.
- Het PvE is van toepassing op standaard lokalen in scholen voor PO en VO. De eisen zijn niet zonder meer toepasbaar op bijvoorbeeld vaklokalen (zoals lokalen voor scheikunde/natuurkunde of muziek), praktijklokalen, collegezalen, speellokalen, aula's, kantoren en spreekkamers of werkplekken op de gang (zoals onderwijspleinen).

Frisse Scholen Toets

Het stellen van eisen biedt nog geen garantie voor een goed eindresultaat. Als opdrachtgever zult u tijdens het ontwerp- en bouwproces de (tussen)resultaten moeten toetsen. En na de bouw zult u moeten controleren of de overeengekomen prestaties inderdaad worden geleverd. RVO.nl heeft hiervoor de Frisse Scholen Toets ontwikkeld.

Meer info

Het Programma van Eisen – Frisse Scholen 2015 is een publicatie van RVO.nl, opgesteld in opdracht van het ministerie van BZK. U kunt het PvE en de Frisse Scholen Toets gratis downloaden via *www.frisse-scholen.nl*

Energie	KLASSE C: acceptabel	KLASSE B: goed	KLASSE A: zeer goed
Energieprestatie	• Het energielabel is minimaal **A++** *Toelichting:* *- De energieprestatie dient te worden bepaald conform NEN 7120.* *- De Klasse C-eis is beneden de wettelijke eis voor nieuwbouw en is daarom alleen van toepassing bij bestaande bouw.*	Het energielabel is minimaal **A+++** <	Het energielabel is minimaal **A++++** <<
Beheer	• Per hoofdgebruiker wordt het energiegebruik apart bemeterd. • Het elektragebruik, het gasverbruik, de afname van stadswarmte en/of stadskoeling wordt per kwartier gemeten en opgeslagen, zodat deze geanalyseerd kan worden.	< • Als bij C en bovendien is het ontwerp van het elektriciteitsysteem dusdanig uitgevoerd dat verschillende onderdelen; verwarmen, koelen, ventilatie, bevochtiging, verlichting, apparatuur, individueel gemeten kunnen worden.	<< • Als bij B waarbij de verschillende onderdelen individueel per kwartier gemeten en opgeslagen worden.
Kwaliteitsborging	• Er is een oplevertoets waarbij gecontroleerd is dat de EPC –maatregelen daadwerkelijk zijn uitgevoerd.	<	<<
Lucht	**KLASSE C: acceptabel**	**KLASSE B: goed**	**KLASSE A: zeer goed**
Luchtverversing	• De CO_2-concentratie in groepsruimten (in de ademzone) is tijdens gebruikstijd maximaal 1.200 ppm (parts per million). *Toelichting:* *- De Klasse C-eis is beneden de wettelijke eis voor nieuwbouw (Bouwbesluit 2012) en is daarom alleen van toepassing bij bestaande bouw.* *- De bezetting van een ruimte dient voorafgaand aan de bepaling van de ventilatiecapaciteit te worden vastgelegd. In het reguliere onderwijs dient in principe te worden uitgegaan van 30 leerlingen en 1 docent per groepsruimte.* *- De hoeveelheid luchtverversing dient te worden bepaald conform de bepalingen uit de norm NEN-EN 13779.* *- Om aan de Klasse C-eis te voldoen is normaliter een ventilatiecapaciteit vereist van minimaal 6 dm^3/s (21,6 m^3/uur) per persoon.* *- De ventilatielucht wordt in de verblijfsruimten zó toegevoerd en afgevoerd, dat een goede doorspoeling van de ruimte mogelijk is (hoge ventilatie-effectiviteit).* *- De voorzieningen voor (natuurlijke) luchttoevoer zijn voor iedere ruimte afzonderlijk en eenvoudig door aanwezige volwassenen te bedienen (op ca. 1 meter hoogte).*	• De CO_2-concentratie in groepsruimten (in de ademzone) is tijdens gebruikstijd maximaal 950 ppm. < << *Om aan de Klasse B-eis te voldoen is normaliter een ventilatiecapaciteit vereist van minimaal 8,5 dm^3/s (30,6 m^3/uur) per persoon.* < <<	• De CO_2-concentratie in groepsruimten (in de ademzone) is tijdens gebruikstijd maximaal 800 ppm. << << *Om aan de Klasse A-eis te voldoen is normaliter een ventilatiecapaciteit vereist van minimaal 12 dm^3/s (43,2 m^3/uur) per persoon.* << <<

Lucht	KLASSE C: acceptabel	KLASSE B: goed	KLASSE A: zeer goed
Spuiventilatie	• De capaciteit van de spuiventilatievoorzieningen is minimaal 6 dm^3/s per m^2 vloeroppervlak. • Groepsruimten hebben ten minste 4 te openen ramen. • Van het oppervlak van de te openen delen is minimaal 30% aanwezig bovenin het raamvlak (> 1,8 m) en minimaal 30% onderin het raamoppervlak. • Spuiventilatievoorzieningen zijn licht bedienbaar staand vanaf de vloer en hebben meerdere fixeerstanden (incl. kierstand) of zijn traploos instelbaar. De spuiventilatievoorzieningen zijn tegelijkertijd met de buitenzonwering te gebruiken. De luchtstroom wordt niet door bijv. screens belemmert. *Toelichting:* • *De spuiventilatiecapaciteit dient te worden bepaald conform de bepalingen uit NEN 1087.* • *Om aan de Klasse C-eis te voldoen dient in een klaslokaal van 50 m^2 met aan één zijde te openen delen minimaal 3,0 m^2 volledig geopend te kunnen worden. Als ramen met een beperkte hoek kunnen worden geopend, zijn extra te openen delen noodzakelijk.*	<	• De capaciteit van de spuiventilatievoorzieningen is minimaal 9 dm^3/s per m^2 vloeroppervlak. << << << << *Om aan de Klasse A-eis te voldoen dient in een klaslokaal van 50 m_2 met aan één zijde te openen delen minimaal 4,5 m_2 volledig geopend te kunnen worden.*
Kwaliteit van de toevoerlucht	• Aanwezige mechanische ventilatiesystemen voldoen aan de klasse C-eisen uit cahier P1 Eisen voor gezonde mechanische ventilatiesystemen (2003), Serie Praktijkboek Gezonde Gebouwen ISSO/SBR. Dit betekent o.a.: • De druppelvanger en filtersectie zijn zodanig gematerialiseerd, geproduceerd en afgewerkt dat na ingebruikname de luchtkwaliteit niet nadelig kan worden beïnvloed. Dit geldt ook voor voorzieningen voor natuurlijke ventilatie. • Er wordt geen gebruik gemaakt van recirculatie, behalve in all-airsystemen omwille van aanwarming van het gebouw buiten gebruikstijd. • Filtersecties zijn voorzien van een zakkenfilter van minimaal filterklasse F5 of een vergelijkbaar effectief filtersysteem.	• Aanwezige mechanische ventilatiesystemen voldoen aan de Klasse B-eisen uit cahier P1 Eisen voor gezonde mechanische ventilatiesystemen (2003), Serie Praktijkboek Gezonde Gebouwen ISSO/SBR. Dit betekent o.a.: • Alle elementen die in aan-raking komen met de toegevoerde ventilatielucht zijn zodanig gematerialiseerd, geproduceerd en afgewerkt dat na ingebruikname de luchtkwaliteit niet nadelig kan worden beïnvloed. Dit geldt ook voor voorzieningen voor natuurlijke ventilatie. • Filtersecties zijn voorzien van een zakkenfilter van minimaal filterklasse F6 of een vergelijkbaar effectief filtersysteem.	• Aanwezige mechanische ventilatiesystemen voldoen aan de Klasse A-eisen uit cahier P1 Eisen voor gezonde mechanische ventilatiesystemen (2003), Serie Praktijkboek Gezonde Gebouwen ISSO/SBR. Dit betekent o.a.: << • Er wordt geen gebruik gemaakt van recirculatie. • Filtersecties zijn voorzien van een zakkenfilter van minimaal filterklasse F7 of een vergelijkbaar effectief filtersysteem.

	• Op de bouwplaats zijn de openingen van stijgschachten afgesloten. Beschermende onderdelen worden pas vlak voor installatie verwijderd of de stijgschachten worden na installatie (voor ingebruikname) goed gereinigd.	• De luchtkanalen worden op de bouwplaats voldoende beschermd tegen verontreiniging. De openingen van de kanalen worden afgesloten. Beschermende onderdelen worden pas vlak voor installatie verwijderd en voor ingebruikname goed gereinigd. • Bij warmteterugwinning wordt gebruik gemaakt van een type warmteterugwinsysteem dat een hoge mate van scheiding tussen retourlucht en toevoerlucht garandeert (bijv. een kruis-wisselaar, warmtewiel of twincoil). Bij toepassing van een warmtewiel wordt de retourventilator zuigend opgesteld. • De hoofdkanalen zijn op strategische plaatsen voorzien van inspectieluiken van dusdanige afmetingen dat ze tevens gebruikt kunnen worden voor het schoonmaken van de kanalen. • De in het luchtkanaal ingebouwde ventilatiecomponenten zijn zo veel mogelijk toegankelijk en demontabel voor schoonmaak, onderhoud en vervanging.	• De luchtkanalen worden in de fabriek gereinigd en tijdens opslag, vervoer en verblijf op de bouwplaats voldoende beschermd tegen verontreiniging. De openingen van de kanalen worden afgesloten. De kanalen worden pas vlak voor installatie uitgepakt en voor ingebruikname goed gereinigd. • Bij warmteterugwinning wordt gebruik gemaakt van een type warmteterugwinsysteem dat 100% scheiding tussen retourlucht en toevoerlucht garandeert (bijv. een kruiswisselaar of twincoil). <
Emissies en stofverspreiding uit bouw- en interieurmaterialen	• Bouw- en inrichtingsmaterialen bevatten geen schadelijke weekmakers/ftalaten (zoals DEHP, DBP en BBP). *Toelichting:* *- Belangrijke bronnen van ftalaten kunnen zijn PVC-vloerbedekking en vinylbehang.*	• Bouw- en inrichtingsmaterialen hebben aantoonbaar lage emissies van formaldehyde en vluchtige organische stoffen. Materialen in vloer en plafond voldoen derhalve aan het Finse emissieclassificatiesysteem M1 (www.rts.fi), het Duitse milieukeur 'Der Blaue Engel' (www.blauer-engel.de) of vergelijkbaar. *- Belangrijke bronnen van formaldehyde kunnen zijn plaatmateriaal (o.a. spaanplaat) en isolatiemateriaal.* *- Belangrijke bronnen van vluchtige organische stoffen kunnen zijn vloerbedekking, plaatmateriaal (o.a. plafondplaten), verven, lakken en lijmen.*	<<

Schoonmaak-baarheid	• De constructie en detaillering bevordert geen aanhechting van stof, vuil, vocht e.d. • Vloerbedekking in groeps-ruimten is eenvoudig reinig-baar. *Toelichting:* *- Het gebouw en zijn interieur zijn overal goed (nat) reinigbaar. Denk aan nat afneembare wanden, rond aflopende plinten, weggewerkt leidingwerk en zwevende toiletpotten.*	< < <<	<< << <<<
Tabaksrook	• Leerlingen en leerkrachten worden in het schoolgebouw niet blootgesteld aan tabaks-rook. *Toelichting:* *• Mocht men roken binnen de school toe willen staan, dan moet worden voorzien in een afsluitbare rookruimte met eigen afzuigsysteem waardoor de ruimte op onderdruk staat ten opzichte van de omringende ruimten.*	• In het gebouw wordt niet gerookt, ook niet in een rookruimte. <<	• In het gebouw en op het schoolplein wordt niet gerookt. <<<
Toiletten	• Geurverspreiding vanuit toilet-ten naar elders in het gebouw wordt voorkomen. • De toiletruimten worden op onderdruk gehouden t.o.v. de omliggende ruimten. • De afvoercapaciteit van de toiletten bedraagt minimaal 50 m^3/uur afzuiging per toilet(pot)/urinoir. • Vloeren en wanden (tot min. 70 cm hoogte) zijn zo uitge-voerd dat urine niet in het materiaal kan trekken. • De lucht uit toiletten wordt beschouwd als retourlucht en wordt direct uit deze ruimten naar buiten afgevoerd.	< << << << <<	• In toiletruimten voor de jongste kinderen is spuiventi-latie mogelijk door te openen ramen in de gevel. << << << <<<
Legionella	• Installaties voor warm en koud tapwater moeten worden uitgevoerd conform de bepa-lingen in ISSO-publicatie 55.1 Legionellabestrijding.	<<	<<<
Asbest	• In het schoolgebouw is geen asbest aanwezig dat een actueel risico oplevert (er is sprake van een risico als asbest niet of nauwelijks met een bindmateriaal is toegepast, of als asbesthoudende materiaal beschadigd of verweerd is).	<<	<<<

	• Wanneer asbest in het gebouw aanwezig is dat geen actueel risico oplevert is, is bekend waar dit aanwezig is en wat de risico's zijn. Dit is vastgelegd in een asbestbeheersplan. *Toelichting:* *- Op het moment dat in scholen waarvoor de bouwvergunning voor 1994 is aangevraagd sloop- of renovatiewerkzaamheden worden uitgevoerd is een asbest-inventarisatie aanwezig. De asbest-inventarisatie is uitgevoerd door een gecertificeerd inventarisatiebedrijf (Sc-540 of gelijkwaardig) voorafgaand aan de sloop- of renovatiewerkzaamheden. Bij direct risico wordt het asbest door een gecertificeerd asbestverwijderingsbedrijf verwijderd. Is geen sprake van direct risico dan is een asbestbeheersplan opgesteld.*	< <<	< <<
Kwaliteitsborging	• Er is een oplevertoets uitgevoerd waarbij vastgesteld is dat de gestelde eisen ten aanzien van luchtkwaliteit daadwerkelijk behaald worden. Zie hiervoor de Frisse Scholen Toets. • Er is een contract voor het technisch én hygiënisch onderhoud van het ventilatiesysteem, bijv. conform VDI 6022 of ISSO. Dit contract omvat minimaal: - reiniging gevelroosters; - vervanging filters; - controle ventilatoren; - reiniging warmtewiel/ platenwisselaar, koelsectie, bevochtigingssectie; - reiniging van het inwendige van de luchtbehandelingskast; - inspectie en periodieke reiniging van kanalen.	<< << • Bij oplevering wordt mondeling én schriftelijk instructie gegeven over het juiste gebruik van de beïnvloedingsmogelijkheden voor de temperatuur.	<< << << • In de gebruiksfase wordt periodiek (minimaal eens per 3 jaar) gecontroleerd of nog wordt voldaan aan de gestelde eisen ten aanzien van luchtkwaliteit. Zie hiervoor de Frisse Scholen Toets.

Temperatuur	KLASSE C: acceptabel	KLASSE B: goed	KLASSE A: zeer goed
Operatieve temperatuur winter	• De operatieve temperatuur ligt in het stookseizoen (beneden een gemiddelde buitentemperatuur van 10°C) tussen 19 en 25°C.	De operatieve temperatuur ligt in het stookseizoen tussen 20 en 24°C.	De operatieve temperatuur ligt in het stookseizoen tussen 21 en 23°C.
Operatieve temperatuur zomer	• De eisen t.a.v. de operatieve temperatuur in de zomer (boven een gemiddelde buitentemperatuur van 10°C) zijn afhankelijk van de aanwezigheid van actieve koeling in het gebouw. - Bij passieve koeling geldt een glijdende temperatuurschaal, waarbij de grenswaarden van de temperatuur binnen enigszins oplopen met de buitentemperatuur met de volgende formule: operatieve temperatuur binnen = 0,33 lopende gemiddelde buitentemperatuur +18,8 ± 4°C (NEN-EN 15251, annex A2, Cat III). - Bij zichtbare actieve koeling ligt de operatieve temperatuur tussen 22 en 27°C.	< - Bij passieve koeling geldt een glijdende temperatuurschaal, waarbij de grenswaarden van de temperatuur binnen enigszins oplopen met de buitentemperatuur met de volgende formule: operatieve temperatuur binnen = 0,33 lopende gemiddelde buitentemperatuur +18,8 ± 3°C (NEN-EN 15251, annex A2, Cat II). - Bij zichtbare actieve koeling ligt de operatieve temperatuur tussen 23 en 26°C.	<< - Bij passieve koeling geldt een glijdende temperatuurschaal, waarbij de grenswaarden van de temperatuur binnen enigszins oplopen met de buitentemperatuur met de volgende formule: operatieve temperatuur binnen = 0,33 lopende gemiddelde buitentemperatuur +18,8 ± 2°C (NEN-EN 15251, annex A2, Cat I). - Bij zichtbare actieve koeling ligt de operatieve temperatuur tussen 23,5 en 25,5°C.
	Toelichting: *- Eisen voor gebouwen met passieve koeling (bijv. te openen ramen, vloerkoeling) komen overeen met NEN-EN 15251, Annex A2. Voorwaarden voor toepassing van deze eis zijn de aanwezigheid van (makkelijk bruikbare) te openen ramen en een vrije kledingkeuze.* *- Eisen voor gebouwen met zichtbare actieve koeling komen overeen met NEN-EN-ISO 7730.* *- Bij temperatuuroverschrijding- berekeningen wordt het referentiejaar RA2008T1 (volgens NEN 5060) aangehouden.* *- De hoeveelheid zontoetreding in ruimten kan worden beperkt door op zonbelaste gevels buitenzonwering of zonwerende beglazing met een zontoetredingsfactor (ZTA) ≤ 0,4 en een lichttoetredingsfactor (LTA) ≥ 0,6 toe te passen.* *- Waar mogelijk wordt gebruikgemaakt van de actieve thermische massa van het gebouw (zomernachtventilatie, steenachtige binnenwanden of thermisch open plafonds).*	<< << << << <<	<<< <<< <<< <<< <<

Individuele beïnvloeding	• Actieve componenten voor verwarming zijn in het stookseizoen per verblijfsruimte handmatig regelbaar met een bandbreedte van minimaal 3°C binnen de gekozen grenswaarden voor de operatieve temperatuur.	• Actieve componenten voor verwarming zijn in het stookseizoen per verblijfsruimte handmatig regelbaar met een bandbreedte van minimaal 4°C binnen de gekozen grenswaarden voor de operatieve temperatuur.	• Actieve componenten voor verwarming en koeling zijn het hele jaar ('s winters en 's zomers) per verblijfsruimte handmatig regelbaar met een bandbreedte van minimaal 4°C binnen de gekozen grenswaarden voor de operatieve temperatuur.
	• De snelheid van de temperatuurregeling is minimaal 1 graad per half uur.	<	<<
	• De bedieningsknop voor de temperatuurregeling moet zonder instructie te begrijpen zijn.	<	<<
		• De temperatuur kan door de docent worden beïnvloed met één bedieningsknop. Deze knop is buiten bereik van de leerlingen aangebracht (bijv. op wand naast het schoolbord).	<<
	• Indien (buiten)zonwering aanwezig is dient deze vanuit de groepsruimten bedienbaar (of te overrulen) te zijn.	<	<<
Lokaal thermisch discomfort	• De luchtsnelheden in de leefzone (het deel van de groepsruimte waar leerlingen en docenten verblijven) zijn 's zomers niet hoger dan 0,23 m/s.	• De luchtsnelheden in de leefzone zijn 's zomers niet hoger dan 0,20 m/s.	• De luchtsnelheden in de leefzone zijn 's zomers niet hoger dan 0,16 m/s.
	• De luchtsnelheden in de leefzone zijn 's winters niet hoger dan 0,19 m/s.	• De luchtsnelheden in de leefzone zijn 's winters niet hoger dan 0,16 m/s.	• De luchtsnelheden in de leefzone zijn 's winters niet hoger dan 0,13 m/s.
	• De vloertemperatuur ligt tussen 17 en 29°C.	• De vloertemperatuur ligt tussen 19 en 26°C.	<
		• Daar waar kinderen op de vloer zitten is de vloertemperatuur minimaal 22°C.	<
	• De verticale temperatuurgradiënt (verschil tussen de luchttemperatuur op enkel- en hoofdhoogte) is <4 K/m.	• De verticale temperatuurgradiënt is <3 K/m.	• De verticale temperatuurgradiënt is <2 K/m.
	• De stralingstemperatuurasymmetrie is: - bij een warm plafond <7°C; - bij een koude wand <13°C; - bij een koud plafond <18°C; - bij een warme wand <35°C.	• De stralingstemperatuurasymmetrie is: - bij een warm plafond <5°C; - bij een koude wand <10°C; - bij een koud plafond <14°C; - bij een warme wand <23°C.	<
	• De gemiddelde stralingstemperatuur in groepsruimten is 's winters hoger dan de luchttemperatuur. *Toelichting:* *- Eisen voor lokaal thermisch discomfort zijn in overeenstemming met NEN-EN-ISO 7730.*	<	<<
		<	<<

	- In plaats van de aangegeven lucht/ snelheden kan ook worden uitgegaan van de Draught Rate (DR) ofwel het verwachte percentage ontevredenen als gevolg van tocht. Voor Klasse C geldt een DR<30%. *- Het tochtrisico wordt bepaald op nek- (1,1 m) en enkelniveau (0,1 m) met gesloten ramen en deuren.* *- Het risico op tocht is groot bij glasvlakken met een hoogte van >1,5 à 2 m (uitgaande van HR++- glas met U < 1,2 W/m$_2$K) ten gevolge van koudeval in de winter.*	*- In plaats van de aangegeven lucht- snelheden kan ook worden uitgegaan van de Draught Rate (DR) ofwel het verwachte percentage ontevredenen als gevolg van tocht. Voor Klasse B geldt een DR<20%.* < <<	*- In plaats van de aangegeven lucht- snelheden kan ook worden uitgegaan van de Draught Rate (DR) ofwel het verwachte percentage ontevredenen als gevolg van tocht. Voor Klasse A geldt een DR<10%.* < <<
Kwaliteitsborging	• Er is een oplevertoets uitgevoerd waarbij vastgesteld is dat de gestelde eisen ten aanzien van thermisch comfort daadwerkelijk behaald worden. Zie hiervoor de Frisse Scholen Toets. • Er is een onderhoudscontract voor de klimaatinstallaties. • Er is een oplevertoets waarbij gecontroleerd is dat de EPC –maatregelen daadwerkelijk zijn uitgevoerd.	<< < << • Bij oplevering wordt mondeling én schriftelijk instructie gegeven over het juiste gebruik van de beïnvloedingsmogelijkheden voor de temperatuur.	<< << << • De gebruiksfase wordt tevens periodiek (minimaal eens per 3 jaar) gecontroleerd of nog wordt voldaan aan de gestelde eisen ten aanzien van thermisch comfort. Zie hiervoor de Frisse Scholen Toets.

Licht	**KLASSE C: acceptabel**	**KLASSE B: goed**	**KLASSE A: zeer goed**
Kunstlicht	• Kunstverlichting in de groepsruimten voldoet aan de eisen uit NEN-EN 12464-1: • Het verlichtingssterkte door kunstlicht is op werkvlakniveau minimaal 300 lux met een gelijkmatigheidsindex van minimaal 0,7. • De UGR$_L$ (waarde voor de beperking van de 'verblindingshinder') van de in de groepsruimten toegepaste armaturen is ≤19. • De kleurweergave-index (Ra) van de verlichting is minimaal 80 of vergelijkbaar.	• Het verlichtingssterkte door kunstlicht is op werkvlakniveau minimaal 500 lux met een gelijkmatigheidsindex van minimaal 0,7. < << <<	• De verlichtingssterkte door kunstlicht op het werkblad van leerlingen is minimaal 500 lux met een gelijkmatigheidsindex van minimaal 0,7. • Werkplekken voor docenten hebben persoonlijke voorzieningen voor taakverlichting, met een verlichtingssterkte van minimaal 750 lux op het werkblad. • De UGR$_L$ (waarde voor de beperking van de 'verblindingshinder') van de in de lokalen toegepaste armaturen is ≤16 <<

Daglicht	• De daglichtfactor op het werkvlak in de groepsruimten is gemiddeld over de ruimte minimaal 3%.	• De daglichtfactor op het werkvlak in de groepsruimten is gemiddeld over de ruimte minimaal 5%.	• De daglichtfactor op het werkvlak in de groepsruimten is gemiddeld over de ruimte minimaal 7%. *Toelichting:* *- Toepassing van daklichten of daglichttoetreding via meerdere gevels is voor het behalen van de Klasse A-eis noodzakelijk.* *- Extra aandacht nodig voor het realiseren van een aangenaam thermisch comfort (temperatuur zomer) en beperking van het energiegebruik.*
Helderheidswering	• Bij aanwezigheid van digitale schoolborden is in de groepsruimten (ook aan de noordzijde) helderheidswering aanwezig, waarmee hinderlijk tegenlicht en hinderlijke reflecties worden voorkomen. • De helderheidswering wordt zodanig geselecteerd dat luminantieverhoudingen ('contrasten' in het gezichtsveld) tussen taak (bijv. schrift), directe omgeving (bijv. tafelblad) en periferie (bijv. raam) maximaal 1:10:30 (taak: directe omgeving: periferie) bedragen. • Bij het gebruik van de helderheidswering blijft enig uitzicht naar buiten mogelijk.	• In de groepsruimten (ook aan de noordzijde) is helderheidswering aanwezig, waarmee hinderlijk tegenlicht en hinderlijke reflecties worden voorkomen. • De helderheidswering wordt zodanig geselecteerd dat luminantieverhoudingen ('contrasten' in het gezichtsveld) tussen taak (bijv. schrift), directe omgeving (bijv. tafelblad) en periferie (bijv. raam) maximaal 1:3:10 (taak: directe omgeving: periferie) bedragen. <	< < <<
Individuele beïnvloeding	• Het licht kan in elke ruimte afzonderlijk aan- of uitgeschakeld worden. • De helderheidwering kan per groepsruimte worden bediend.	• Kunstverlichting in groepsruimten is beperkt regelbaar: de verlichting is bijvoorbeeld in delen aan- of uit te schakelen (de zone bij het bord apart) of dimbaar. <	• Kunstverlichting in groepsruimten is dimbaar én in delen aan en uit te schakelen (de zone bij het bord apart). <<
Kwaliteitsborging	• Er is een oplevertoets uitgevoerd waarbij vastgesteld is dat de gestelde eisen ten aanzien van visueel comfort daadwerkelijk behaald worden. Zie hiervoor de Frisse Scholen Toets.	< • Bij oplevering wordt mondeling én schriftelijk instructie gegeven over het juiste gebruik van de beïnvloedingsmogelijkheden voor de temperatuur.	<< <

Geluid	KLASSE C: acceptabel	KLASSE B: goed	KLASSE A: zeer goed
Geluidwering van de gevel	• De geluidwering van de gevel (GA) is gelijk aan het verschil tussen de geluidbelasting op de gevel en 33 dB met een minimum van 20 dB. *Toelichting:* *- De geluidwering van de gevel GA dient te worden bepaald conform NEN 5077. De geluidwering dient te worden bepaald bij gesloten ramen, maar met de beoogde hoeveelheid luchtverversing.* *- Voor de geluidbelasting wordt uitgegaan van de werkelijke (gecumuleerde) geluidbelasting van alle aanwezige geluidbronnen (wegen e.d.).*	<	De geluidwering van de gevel is gelijk aan het verschil tussen de geluidbelasting op de gevel en 28 dB met een minimum van 25 dB. *Toelichting:* *- Aanbevolen wordt om uit te gaan van de Klasse A-eis wanneer het lokaal grenst aan een speelplaats die tijdens lestijd wordt gebruikt (wanneer niet alle leerlingen tegelijk pauzeren). Eventuele hinder ten gevolge van pratende en spelende kinderen kan door de betere geluidwering van de gevel worden beperkt.*
Installatiegeluid	• Het geluidniveau in de groepsruimten t.g.v. installaties (LI;A) is maximaal 35 dB. *Toelichting:* *- Het karakteristiek installatiegeluidniveau LI;A dient te worden bepaald conform NEN 5077.* *- Onder installaties worden mechanische voorzieningen voor luchtverversing, warmteopwekking of warmteterugwinning verstaan.*	• Het geluidniveau in de groepsruimten t.g.v. installaties is maximaal 33 dB. <	• Het geluidniveau in de groepsruimten t.g.v. installaties is maximaal 30 dB. <<
Ruimteakoestiek	• De gemiddelde nagalmtijd (T30) in de ingerichte groepsruimte bedraagt maximaal 0,8 s. *Toelichting:* *- De gemiddelde nagalmtijd betreft de gemiddelde waarde van de nagalmtijd in de octaafbanden 250 t/m 2000 Hz.* *- Toepassing van een geluid-absorberend plafond en/of geluid-absorberende wandafwerking (in elk geval bij Klasse A en B) is noodzakelijk. De hoeveelheid van dit materiaal en de geluid-absorberende kwaliteit is afhankelijk van het gewenste ambitieniveau.* *- Om een goede (bij Klasse A: uitstekende) spraakverstaanbaarheid te realiseren is het een voorwaarde dat de achtergrondgeluidniveaus ten gevolge van buitengeluid en installaties beperkt blijven tot de bij de onderdelen 'geluidwering van de gevel' en 'installatiegeluid' genoemde waarden.*	• De gemiddelde nagalmtijd (T30) in de ingerichte groepsruimte bedraagt maximaal 0,6 s. • De in de 125 Hz octaafband gemeten nagalmtijd mag maximaal 30% afwijken van de gemiddelde nagalmtijd. <	• De gemiddelde nagalmtijd (T30) in de ingerichte groepsruimte bedraagt maximaal 0,4 s. <<
Luchtgeluidisolatie	• De luchtgeluidisolatie (DnT;A) tussen groepsruimten onderling en aangrenzende verblijfsruimten (bijv. onderwijspleinen, kantoren) is ten minste 39 dB.	<	• De luchtgeluidisolatie (DnT;A) tussen groepsruimten onderling en aangrenzende verblijfsruimten (bijv. onderwijspleinen, kantoren) is ten minste 43 dB.

	• De luchtgeluidisolatie tussen groepsruimten en aangrenzende verkeersruimten en bergingen is ten minste 25 dB. • Bij een tussendeur in de scheidingswand tussen twee groepsruimten is de luchtgeluidisolatie ten minste 34 dB. *Toelichting:* *- Het gewogen luchtgeluidniveau-verschil DnT;A,dient te worden bepaald conform NEN 5077.* *- Indien werkplekken op de gang zijn gesitueerd wordt deze ruimte niet als verkeersruimte, maar als verblijfsruimte aangemerkt.*	< << << <<	• De luchtgeluidisolatie tussen groepsruimten en aangrenzende verkeersruimten en bergingen is ten minste 31 dB. • Bij een tussendeur in de scheidingswand tussen twee groepsruimten is de luchtgeluidisolatie ten minste 38 dB.

Colofon

Dit is een publicatie van:
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Croeselaan 15 | 3521 BJ Utrecht
Postbus 8242 | 3503 RE Utrecht
T +31 (0) 88 042 42 42
www.rvo.nl
www.frissescholen.nl
klantcontact@RVO.nl

Deze publicatie is tot stand gekomen in opdracht van met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
© Rijksdienst voor Ondernemend Nederland | november 2014
Publicatienummer: RVO-039-1401/BR-DUZA

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) stimuleert duurzaam, agrarisch, innovatief en internationaal ondernemen. Met subsidies, het vinden van zakenpartners, kennis en het voldoen aan wet- en regelgeving. RVO.nl werkt in opdracht van ministeries en de Europese Unie.

RVO.nl is een onderdeel van met ministerie van Economische Zaken.

Het Programma van Eisen Frisse Scholen is opgesteld door RVO.nl als onderdeel van het programma Energiebesparing in de Gebouwde Omgeving van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Deze publicatie is tot stand gekomen dankzij inhoudelijke bijdragen van:
- BBA Binnenmilieu (redactie; luchtkwaliteit, thermisch comfort, visueel comfort, akoestisch comfort)
- 4Advies (PvE Frisse Scholen 2008, 2010)
- DHV (PvE Frisse Scholen 2008, 2010, 2012)
- LBP|SIGHT (akoestisch comfort)
- moBius consult (energie)
- Stichting Living Daylights (daglicht)

Daarnaast hebben o.a. de volgende organisaties door hun commentaar bijgedragen:
- Adviesboog,
- Building Vision,
- Ecophon,
- Enerdeco,
- Nederlandse Brancheorganisatie voor GebouwAutomatisering,
- W/E adviseurs.

Bijlage 4. Investeringskostenoverzichten

- Bijlage 4 IKC Het Simmelink Investeringskostenoverzicht
- Bijlage 4a Gymzaal Investeringskostenoverzicht

Project:	**IKC Het Simmelink**
Nummer:	**2P1708301**
Betreft:	**Investeringskostenoverzicht**
Fase:	**Initiatief**
Datum:	**29-8-2019**
Gewijz.:	

	Omschrijving							
A	**GRONDKOSTEN**							
1	Verwervingskosten							
a.	Aankoopsom terrein	2.245 m², à	€ -	€ -				
b.	Notariskosten	0%						
c.	Kosten voor tussenpersonen:							
	Makelaarskosten			€ -				
	Taxatiekosten			€ -				
	Bodemonderzoek	€ - per m²		€ -				
d.	Verschuldigde belastingen i.v.m. verwerven van eigendom:							
	Overdrachtsrechten			€ -				
	Straat- en rioolbelasting			€ -				
	Onroerendgoed belasting			€ -				
	Polder- en waterschapsheffingen			€ -				
e.	Kadastrale inschrijvingen, doorhalingen en splitsing:							
	Kadastrale splitsing kavels			€ -				
	Onteigeningsprocedures			€ -				
f.	Vergoedingen en schadeloostellingen derden:							
	Afkoop of vestiging van zakelijke rechten			€ -				
	Afkoop van polderlasten			€ -				
	Vergoeding aan pachters e.d.			€ -				
g.	(Tijdelijke) exploitatie opbrengsten van het terrein			€ -				
					€ -	€ -		
2	Kosten van infrastructurele voorzieningen				excl. BTW	incl. BTW		
a.	Bijdrage aan openbare civiele en cultuurtechnische voorzieningen:							
	Aanleg wegen en troittoir	0 m², à	€ -	€ -				
	Aanleg riolering	0 m¹, à	€ -	€ -				
	Aanleg gas, water, elektra	0 m¹, à	€ -	€ -				
b.	Bijdrage aan financiering algemene plankosten gemeente:							
	Stedenbouwkundig planvorming			€ -				
	Projectleider gemeente			€ -				
c.	Tijdelijke maatregelen tijdens uitvoering infrastructurele voorzieningen			€ -				
					€ -	€ -		
3	Kosten bouwrijp maken				excl. BTW	incl. BTW		
a.	Kosten van werken binnen het terrein:							
	Sloopwerk bestaande opstallen	1.150 m² b.v.o., à	€ -	€ -	Bouwrijp aangeleverd door GEM			
	Sloopwerk bestaande fundatie / palen trekken							
	Verwijderen beplanting, begroeiing e.d.			€ -				
	Saneringen van vervuilingen (grond, asbest e.d.)			€ -				
	Grondwerk (ophogingen en afgravingen)			€ -				
	Verleggen en/of verwijderen van kabels en leidingen			€ -				
	Tijdelijke maatregelen en/of voorzieningen t.b.v. de bouw			€ -				
b.	Kosten van werken buiten het terrein:							
	Ontsluiting van het terrein t.b.v. bouwverkeer			€ -				
	Mogelijkheid aansluiting openbare nutsvoorziening t.b.v. de bouw			€ -				
					€ -	€ -		
					excl. BTW	incl. BTW		
	Totaal A:				**€ -**	**€ -**		
					excl. BTW	**incl. BTW**		
B	**BOUWKOSTEN**							
1	Schoolgebouw 1332m2							
a.	Bouwkundige kosten	1.206 m² à	€ 1.171,20	€ 1.412.500				
b.	Installatiekosten (W en E)	1.206 m² à	€ 603,90	€ 728.300				
c.	Vaste inrichtingen	1.206 m² à	€ 18,30	€ 22.100				
					€ 2.162.900	€ 2.617.109		
2	Kinder- / peuteropvang				excl. BTW	incl. BTW		
a.	Bouwkundige kosten	166 m² à	€ 1.171,20	€ 194.400				
b.	Installatiekosten (W en E)	166 m² à	€ 603,90	€ 100.200				
c.	Vaste inrichtingen	166 m² à	€ 18,30	€ 3.000				
					€ 297.600	€ 360.096		
3	-				excl. BTW	incl. BTW		
a.	Bouwkundige kosten	0 m² à	€ -	€ -				
b.	Installatiekosten (W en E)	0 m² à	€ -	€ -				
c.	Vaste inrichtingen	0 m² à	€ -	€ -				
					€ -	€ -		
4	-				excl. BTW	incl. BTW		
a.	Bouwkundige kosten	0 m² à	€ -	€ -				
b.	Installatiekosten (W en E)	0 m² à	€ -	€ -				
c.	Vaste inrichtingen	0 m² à	€ -	€ -				
					€ -	€ -		
5	Terrein t.p.v. nieuwbouw				excl. BTW	incl. BTW		
a.	Bouwkundige kosten:							
	Opstallen	0 m² à	€ -	€ -				
	Fietsenstalling	0 m² à	€ -	€ -	PM			
	Hekwerken en poorten	30 m¹ à	€ 50,00	€ 1.500				
	Bestrating, ca.	596 m² à	€ 50,00	€ 29.800				
b.	W- en E-installatiekosten:							
	Buitenverlichting	596 m² à	€ -	€ -	PM		uitgangspunt verlichting aan het pand	
c.	Vaste inrichtingen:							
	Beplanting/groen, ca.	149 m² à	€ 25,00	€ 3.700				
					€ 35.000	€ 42.350		

Project:	**IKC Het Simmelink**
Nummer:	**2P1708301**
Betreft:	**Investeringskostenoverzicht**
Fase:	**Initiatief**
Datum:	**29-8-2019**
Gewijz.:	

Omschrijving	excl. BTW	incl. BTW
Totaal B:	**€ 2.495.500**	**€ 3.019.555**
	excl. BTW	**incl. BTW**

Project:	**IKC Het Simmelink**
Nummer:	**2P1708301**
Betreft:	**Investeringskostenoverzicht**
Fase:	**Initiatief**
Datum:	**29-8-2019**
Gewijz.:	

	Omschrijving							
C	**INRICHTINGSKOSTEN**							
1	Gebouw(en)							
a.	Bedrijfsinstallaties:							
	Robots			€	-			
	balie ontvangstruimte			€	-			
	1 Keuken/pantry incl. voorzieningen en aansluitingen lerarenkamer			€	2.500			
	Pantryblok / peuteropvang			€	7.500			
	Telefoon- en databekabeling			€	-	incl.		
	Magazijninrichting			€	-			
b.	Losse inrichting:							
	Stoffering/vloerafwerkingen			€	-	incl.		
	Zonwering 75%			€	-	incl.		
	Lichtwering			€	-	PM		
	Bewegwijzering intern/extern			€	-	PM		
c.	Bouwkundige en/of installatietechnische werken t.b.v. bedrijfsinstallaties:							
	Toegangscontrole / zone afsluiting / beveiliging			€	-	PM		noodzaak door gebruik derden?
	Onderhoudsinstallatie			€	-			
	Overig			€	-			
						€	10.000	€ 12.100
2	Terrein					excl. BTW		incl. BTW
a.	Speeltoestellen			€	-	PM		
b.	Losse inrichting			€	-	PM		
c.	Reclame-aanduidingen			€	-	PM		
d.	Bouwkundige en/of installatie technische werken t.b.v. bedrijfsinstallaties			€	-			
						€	-	€ -
						excl. BTW		incl. BTW
	Totaal C:					**€**	**10.000**	**€ 12.100**
						excl. BTW		**incl. BTW**
D	**BIJKOMENDE KOSTEN**							
a	Voorbereidings- en begeleidingskosten							
	Bouwmanagement			€	100.000			
	Programma van Eisen			€	7.500			
	Aanbesteding architect, constructeur, E+W-adviseur			€	7.500			
	Kostenvergoeding architectenselectie			€	6.000			
	Aanbesteding bouwkundig en installatietechnisch aannemer			€	15.000			
	Architect			€	125.000			
	Bestek bouwkundig			€	5.000			
	Interieurarchitect			€	-			
	Kostenmanagement			€	15.000			
	Deeltijd bouwtoezicht (B/W/E)	8	uren per week	€	30.420			
	Directievoering	0	uren per week	€	-			
	Constructeur			€	25.000			
	Grondonderzoek en funderingsadvies	1.500	m^2 à € 2,00	€	3.000			
	Adviseur E- en W-installatie (functionele opdracht)			€	50.000			
	Adviseur bouwfysica & akoestiek			€	5.000			
	Akoestisch rapport			€	-			
	Adviseur sprinklerinstallatie			€	-			
	Rapport vuurlastberekening en brandcompartimentering			€	2.500			
	Tuinarchitect			€	-	PM		
	Ecologisch / flora en fauna advies			€	2.500			
	Archeologisch advies			€	2.500			
	Asbest onderzoek			€	2.000			
	Adviseur vastgoedbeheer			€	7.500			
	Onderhouds- en exploitatieramingen			€	-			
	Opmetingskosten terrein/gebouw			€	-			
	Makelaarscourtage			€	-			
	Interne begeleidingskosten opdrachtgever			€	-			
	GIW			€	-			
	Subsidie advies			€	-			
	Verschotten / bijkomende kosten			€	-			
						€	411.420	€ 497.818
b	Heffingen					excl. BTW		incl. BTW
	Leges bouwvergunning	1,61%	v/d bouwkosten (B)	€	40.165			
	Overige leges/heffingen:							
	Welstand	0,000%	v/d bouwkosten (B)	€	-			
	Art. 19- WRO procedure	0,00%	v/d bouwkosten (B)	€	-			
	Sloopvergunning			€	-	incl.		
	Kapvergunning			€	1.000			
	Beoordeling bodemonderzoek			€	-			
	Precario			€	-			
	Onttrekken en lozen grondwater			€	-			
	In- en uitritten			€	-			
	Gebruiksvergunning			€	-			
						€	41.165	
	Aansluitkosten, (basis)aansluitingen:					over leges word geen BTW geheven		
	Gas	geen gas aansluiting.						
	Elektra	risico - opnemen in startnot.						
	Water			€	25.000			
	Riolering							
	Telefoon/data (analoog/ISDN/ADSL)							
	CAI							
						€	25.000	€ 30.250

Project:	**IKC Het Simmelink**
Nummer:	**2P1708301**
Betreft:	**Investeringskostenoverzicht**
Fase:	**Initiatief**
Datum:	**29-8-2019**
Gewijz.:	

	Omschrijving								
c	Verzekeringen						excl. BTW		incl. BTW
	Aansprakelijkheidsverzekering bouwvoorbereiding				€	-			
	Bodemsanering (BOSA) verzekering				€	-			
	Construction All Risk (CAR) verzekering	€ -	per € 1.000,- bouwkosten (B)		€	-			
	Opstal- en inboedelverzekering bestaande opstallen				€	-			
							€	-	€ -
d	Aanloopkosten						excl. BTW		incl. BTW
	Bestuurskosten				€	10.000			
	Werving personeel				€	-			
	Vervroegde aanstellingen				€	-			
	Schoonmaken na oplevering	€ -	per m^2 b.v.o.		€	-			
	Tijdelijke huisvesting				€	-	PM		uitgangspunt: geen tijdelijke huisvesting benodigd.
	Verhuiskosten				€	-	PM		
	Openingskosten				€	-	PM		
	Leegstand				€	-			
	Bedrijfskapitaal, kas				€	-			
							€	10.000	€ 12.100
e	Financieringskosten						excl. BTW		incl. BTW
	Rente grondkosten (A)	0	mnd (volledig)	5,0%	€	-			
	Rente voorbereiding (Da+Db+Dc)	0	mnd (gelijkmatig)	5,0%	€	-			
	Rente bouwkosten (B)	0	mnd (gelijkmatig)	5,0%	€	-			
	Bankgarantie				€	-			
	Financieringskosten				€	-			
							€	-	€ -
f	Risico-verrekeningen			opnemen bij de risico's in de sta			excl. BTW		incl. BTW
	Reservering inflatie (A2+A3+B+C+Da t/m Dd)		(gelijkmatig)	5,0%	€	74.800			
	Nov 2018 - nov 2019						€	74.800	€ 90.508
g	Onvoorziene uitgaven						excl. BTW		incl. BTW
	Post onvoorzien/afronding	ca. 5,0%			€	154.115			
							€	154.115	€ 186.479
							excl. BTW		incl. BTW
				Totaal D:			**€**	**716.500**	**€ 866.965**
							excl. BTW		incl. BTW
	Totale investeringskosten, excl. BTW (A t/m D):						**€**	**3.222.000**	**€ 3.898.620**
							excl. BTW		**incl. BTW**

Project:	**Gymzaal (500m2) Het Simmelink**
Nummer:	**2P1708301**
Betreft:	**Investeringskostenoverzicht**
Fase:	**Initiatief**
Datum:	**29-8-2019**
Gewijz.:	

	Omschrijving							
A	**GRONDKOSTEN**							
1	Verwervingskosten							
a.	Aankoopsom terrein	530 m², à	€ -	€ -				
b.	Notariskosten	0%						
c.	Kosten voor tussenpersonen:							
	Makelaarskosten			€ -				
	Taxatiekosten			€ -				
	Bodemonderzoek	€ - per m²		€ -				
d.	Verschuldigde belastingen i.v.m. verwerven van eigendom:							
	Overdrachtsrechten			€ -				
	Straat- en rioolbelasting			€ -				
	Onroerendgoed belasting			€ -				
	Polder- en waterschapsheffingen			€ -				
e.	Kadastrale inschrijvingen, doorhalingen en splitsing:							
	Kadastrale splitsing kavels			€ -				
	Onteigeningsprocedures			€ -				
f.	Vergoedingen en schadeloostellingen derden:							
	Afkoop of vestiging van zakelijke rechten			€ -				
	Afkoop van polderlasten			€ -				
	Vergoeding aan pachters e.d.			€ -				
g.	(Tijdelijke) exploitatie opbrengsten van het terrein			€ -				
					€ -	€ -		
2	Kosten van infrastructurele voorzieningen				excl. BTW	incl. BTW		
a.	Bijdrage aan openbare civiele en cultuurtechnische voorzieningen:							
	Aanleg wegen en troittoir	0 m², à	€ -	€ -				
	Aanleg riolering	0 m¹, à	€ -	€ -				
	Aanleg gas, water, elektra	0 m¹, à	€ -	€ -				
b.	Bijdrage aan financiering algemene plankosten gemeente:							
	Stedenbouwkundig planvorming			€ -				
	Projectleider gemeente			€ -				
c.	Tijdelijke maatregelen tijdens uitvoering infrastructurele voorzieningen			€ -				
					€ -	€ -		
3	Kosten bouwrijp maken				excl. BTW	incl. BTW		
a.	Kosten van werken binnen het terrein:							
	Sloopwerk bestaande opstallen	1.150 m² b.v.o., à	€ -	€ -			Bouwrijp aangeleverd door GEM	
	Sloopwerk bestaande fundatie / palen trekken							
	Verwijderen beplanting, begroeiing e.d.			€ -				
	Saneringen van vervuilingen (grond, asbest e.d.)			€ -				
	Grondwerk (ophogingen en afgravingen)			€ -				
	Verleggen en/of verwijderen van kabels en leidingen			€ -				
	Tijdelijke maatregelen en/of voorzieningen t.b.v. de bouw			€ -				
b.	Kosten van werken buiten het terrein:							
	Ontsluiting van het terrein t.b.v. bouwverkeer			€ -				
	Mogelijkheid aansluiting openbare nutsvoorziening t.b.v. de bouw			€ -				
					€ -	€ -		
					excl. BTW	incl. BTW		
	Totaal A:				**€ -**	**€ -**		
					excl. BTW	**incl. BTW**		
B	**BOUWKOSTEN**							
1	Gymzaal							
a.	Bouwkundige kosten	530 m² à	€ 945,00	€ 500.900				
b.	Installatiekosten (W en E)	530 m² à	€ 550,00	€ 291.500				
c.	Vaste inrichtingen (sanitair en sportvloer)	530 m² à	€ 31,60	€ 16.700				
					€ 809.100	€ 979.011		
2	-				excl. BTW	incl. BTW		
a.	Bouwkundige kosten	0 m² à	€ -	€ -				
b.	Installatiekosten (W en E)	0 m² à	€ -	€ -				
c.	Vaste inrichtingen	0 m² à	€ -	€ -				
					€ -	€ -		
3	-				excl. BTW	incl. BTW		
a.	Bouwkundige kosten	0 m² à	€ -	€ -				
b.	Installatiekosten (W en E)	0 m² à	€ -	€ -				
c.	Vaste inrichtingen	0 m² à	€ -	€ -				
					€ -	€ -		
4	-				excl. BTW	incl. BTW		
a.	Bouwkundige kosten	0 m² à	€ -	€ -				
b.	Installatiekosten (W en E)	0 m² à	€ -	€ -				
c.	Vaste inrichtingen	0 m² à	€ -	€ -				
					€ -	€ -		
5	Terrein t.p.v. nieuwbouw				excl. BTW	incl. BTW		
a.	Bouwkundige kosten:							
	Opstallen	0 m² à	€ -	€ -				
	Fietsenstalling	0 m² à	€ -	€ -	PM			
	Hekwerken en poorten	0 m¹ à	€ -	€ -	PM			
	Bestrating, ca.	0 m² à	€ -	€ -				
b.	W- en E-installatiekosten:							
	Buitenverlichting	0 m² à	€ -	€ -	PM		uitgangspunt verlichting aan het pand	
c.	Vaste inrichtingen:							
	Beplanting/groen, ca.	0 m² à	€ -	€ -				
					€ -	€ -		

Project:	**Gymzaal (500m2) Het Simmelink**
Nummer:	**2P1708301**
Betreft:	**Investeringskostenoverzicht**
Fase:	**Initiatief**
Datum:	**29-8-2019**
Gewijz.:	

Omschrijving	excl. BTW	incl. BTW
Totaal B:	**€ 809.100**	**€ 979.011**
	excl. BTW	**incl. BTW**

Project:	**Gymzaal (500m2) Het Simmelink**
Nummer:	**2P1708301**
Betreft:	**Investeringskostenoverzicht**
Fase:	**Initiatief**
Datum:	**29-8-2019**
Gewijz.:	

Omschrijving

C INRICHTINGSKOSTEN

1 Gebouw(en)

a.	Bedrijfsinstallaties:						
	Robots			€	-		
	balie ontvangstruimte			€	-		
	1 Keuken/pantry incl. voorzieningen en aansluitingen lerarenkamer			€	-		
	Pantryblok / peuteropvang			€	-		
	Telefoon- en databekabeling			€	-	incl.	
	Magazijninrichting			€	-		
b.	Losse inrichting:						
	Stoffering/vloerafwerkingen			€	-		
	Zonwering			€	-		
	Lichtwering			€	-	PM	
	Bewegwijzering intern/extern			€	-	PM	
c.	Bouwkundige en/of installatietechnische werken t.b.v. bedrijfsinstallaties:						
	Toegangscontrole / zone afsluiting / beveiliging			€	-	PM	noodzaak door gebruik derden?
	Onderhoudsinstallatie			€	-		
	Overig			€	-		
						€ -	€ -

2 Terrein

						excl. BTW	incl. BTW
a.	Speeltoestellen			€	-	PM	
b.	Losse inrichting			€	-	PM	
c.	Reclame-aanduidingen			€	-	PM	
d.	Bouwkundige en/of installatie technische werken t.b.v. bedrijfsinstallaties			€	-		
						€ -	€ -
						excl. BTW	incl. BTW
	Totaal C:					**€ -**	**€ -**
						excl. BTW	**incl. BTW**

D BIJKOMENDE KOSTEN

a Voorbereidings- en begeleidingskosten

Bouwmanagement				€	30.000		
Programma van Eisen				€	5.000		
Aanbesteding architect, constructeur, E+W-adviseur				€	2.500		
Aanbesteding bouwkundig en installatietechnisch aannemer				€	5.000		
Architect				€	45.000		
Kostenvergoeding architectenselectie				€	2.000		
Bestek bouwkundig				€	2.000		
Interieurarchitect				€	-		
Kostenmanagement				€	5.000		
Deeltijd bouwtoezicht (B/W/E)	4	uren per week		€	15.210		
Directievoering	0	uren per week		€	-		
Constructeur				€	10.000		
Grondonderzoek en funderingsadvies	530	m^2 à	€ 2,00	€	1.060		
Adviseur E- en W-installatie (functionele opdracht)				€	15.000		
Adviseur bouwfysica & akoestiek				€	2.500		
Akoestisch rapport				€	-		
Adviseur sprinklerinstallatie				€	-		
Rapport vuurlastberekening en brandcompartimentering				€	2.000		
Tuinarchitect				€	-	PM	
Ecologisch / flora en fauna advies				€	1.000		
Archeologisch advies				€	1.000		
Asbest onderzoek				€	1.000		
Adviseur vastgoedbeheer				€	2.500		
Onderhouds- en exploitatieramingen				€	-		
Opmetingskosten terrein/gebouw				€	-		
Makelaarscourtage				€	-		
Interne begeleidingskosten opdrachtgever				€	-		
GIW				€	-		
Subsidie advies				€	-		
Verschotten / bijkomende kosten				€	-		
						€ 147.770	€ 178.802

b Heffingen

						excl. BTW	incl. BTW
Leges bouwvergunning	1,61%	v/d bouwkosten (B)		€	13.058		
Overige leges/heffingen:							
Welstand	0,000%	v/d bouwkosten (B)		€	-		
Art. 19- WRO procedure	0,00%	v/d bouwkosten (B)		€	-		
Sloopvergunning				€	-	incl.	
Kapvergunning				€	500		
Beoordeling bodemonderzoek				€	-		
Precario				€	-		
Onttrekken en lozen grondwater				€	-		
In- en uitritten				€	-		
Gebruiksvergunning				€	-		
						€ 13.558	€ 16.405
Aansluitkosten, (basis)aansluitingen:						over leges word geen BTW geheven	
Gas	geen gas aansluiting.						
Elektra	risico - opnemen in startnot.						
Water				€	3.500		
Riolering							
Telefoon/data (analoog/ISDL/ADSL)							
CAI							
						€ 3.500	€ 4.235

Project:	**Gymzaal (500m2) Het Simmelink**
Nummer:	**2P1708301**
Betreft:	**Investeringskostenoverzicht**
Fase:	**Initiatief**
Datum:	**29-8-2019**
Gewijz.:	

	Omschrijving								
c	Verzekeringen						excl. BTW		incl. BTW
	Aansprakelijkheidsverzekering bouwvoorbereiding					€ -			
	Bodemsanering (BOSA) verzekering					€ -			
	Construction All Risk (CAR) verzekering	€ -	per € 1.000,- bouwkosten (B)			€ -			
	Opstal- en inboedelverzekering bestaande opstallen					€ -			
							€	-	€ -
d	Aanloopkosten						excl. BTW		incl. BTW
	Bestuurskosten					€ 2.500			
	Werving personeel					€ -			
	Vervroegde aanstellingen					€ -			
	Schoonmaken na oplevering	€ -	per m^2 b.v.o.			€ -			
	Tijdelijke huisvesting					€ -	PM		uitgangspunt: geen tijdelijke huisvesting benodigd.
	Verhuiskosten					€ -	PM		
	Openingskosten					€ -	PM		
	Leegstand					€ -			
	Bedrijfskapitaal, kas					€ -			
							€	2.500	€ 3.025
e	Financieringskosten						excl. BTW		incl. BTW
	Rente grondkosten (A)	0	mnd (volledig)	5,0%		€ -			
	Rente voorbereiding (Da+Db+Dc)	0	mnd (gelijkmatig)	5,0%		€ -			
	Rente bouwkosten (B)	0	mnd (gelijkmatig)	5,0%		€ -			
	Bankgarantie					€ -			
	Financieringskosten					€ -			
							€	-	€ -
f	Risico-verrekeningen			opnemen bij de risico's in de sta			excl. BTW		incl. BTW
	Reservering inflatie (A2+A3+B+C+Da t/m Dd)		(gelijkmatig)	5,0%		€ 24.400			
							€	24.400	€ 29.524
g	Onvoorziene uitgaven						excl. BTW		incl. BTW
	Post onvoorzien/afronding	ca. 5,0%				€ 50.172			
							€	50.172	€ 60.708
							excl. BTW		incl. BTW
				Totaal D:			**€**	**241.900**	**€ 292.699**
							excl. BTW		incl. BTW
	Totale investeringskosten, excl. BTW (A t/m D):						**€**	**1.051.000**	**€ 1.271.710**
							excl. BTW		**incl. BTW**

Bijlage 5. IKC Het Simmelink overall-planning

Project: Integraal Kindcentrum Het Simmelink

Nummer: 2P1708301

Datum: 26-08-2019

sbm BOUW- EN VASTGOEDMANAGERS

OVERALL-PLANNING

Id	Taaknaam	Duur	Begindatum	Einddatum	Voorafgaand taken
1	**VERGADERSTRUCTUUR**	**1 dag**	**maa 5-11-18**	**maa 5-11-18**	
2	<Gemeenteraad>	1 dag	maa 5-11-18	maa 5-11-18	
3	<College van B&W>	1 dag	maa 5-11-18	maa 5-11-18	
4	<RvB>	1 dag	maa 5-11-18	maa 5-11-18	
5	<RvC / RvT>	1 dag	maa 5-11-18	maa 5-11-18	
6	Stuurgroep	1 dag	maa 5-11-18	maa 5-11-18	
7	Projectgroep	1 dag	maa 5-11-18	maa 5-11-18	
8	Ontwerpteam	1 dag	maa 5-11-18	maa 5-11-18	
9	Uitvoeringsteam	1 dag	maa 5-11-18	maa 5-11-18	
10	<...>	1 dag	maa 5-11-18	maa 5-11-18	
11	**PROCEDURES (niet limitatief)**	**317 dagen**	**woe 15-4-20**	**vri 27-8-21**	
12	**Omgevingsvergunning(en) (WABO)**	**70 dagen**	**woe 15-4-20**	**woe 12-8-20**	
13	**Reguliere procedure activiteit bouwen**	**70 dagen**	**woe 15-4-20**	**woe 12-8-20**	
14	Indienen aanvraag	0 dagen	woe 15-4-20	woe 15-4-20	105
15	Proceduretijd	8 wkn	don 16-4-20	woe 10-6-20	14
16	Afgifte vergunning	0 dagen	woe 10-6-20	woe 10-6-20	15
17	Vergunning onherroepelijk	6 wkn	don 11-6-20	woe 12-8-20	16
18	~~Uitgebreide procedure activiteit <bouwen, strijdig planologisch gebruik, monument etc.>~~	~~190 dagen~~	~~maa 5-11-18~~	~~vri 30-8-19~~	
23	**Omgevingsvergunning brandveilig (gebruiksvergunning) Aanvragen door gebruiker**	26 wkn	vri 26-2-21	vri 27-8-21	139GE
24	~~Bestemmingsplanprocedure (Wro)~~	~~345 dagen~~	~~maa 5-11-18~~	~~vri 24-4-20~~	
65	~~Niet-openbare Europese aanbestedingsprocedure (Aw 2012 - ARW 2012)~~	~~91 dagen?~~	~~maa 5-11-18~~	~~maa 25-3-19~~	
80	**BOUWPROCES**	**487 dagen?**	**maa 3-12-18**	**din 28-9-21**	
81	**Initiatief / Haalbaarheid**	**5 dagen**	**maa 3-12-18**	**vri 7-12-18**	
82	Haalbaarheidstudie - kentallen	5 dagen	maa 3-12-18	vri 7-12-18	
83	**Projectdefinitie**	**62 dagen**	**woe 15-5-19**	**don 29-8-19**	81
84	Projectdefinitie, PVE (ruimtelijk en functioneel)	58 dagen	din 21-5-19	don 29-8-19	
85	besluitvorming gemeente / beschikbaar stellen budget	59 dagen	woe 15-5-19	maa 26-8-19	
86	**Fase ontwerpteam**	0 dagen	don 29-8-19	don 29-8-19	84
87	**Structuurontwerp**	**64 dagen**	**vri 30-8-19**	**woe 27-11-19**	83
88	Selectie architect - onderhandse aanbesteding	35 dagen	vri 30-8-19	don 17-10-19	
89	Structuurontwerp	20 dagen	vri 18-10-19	don 14-11-19	88
90	Elementenraming	5 dagen	vri 15-11-19	don 21-11-19	89
91	Investeringskostenoverzicht	2 dagen	vri 22-11-19	maa 25-11-19	90
92	Fasedocument	2 dagen	din 26-11-19	woe 27-11-19	91
93	**Voorontwerp**	**35 dagen**	**don 28-11-19**	**woe 29-1-20**	87
94	Programma van Eisen	5 dagen	don 28-11-19	woe 4-12-19	
95	Voorontwerp	20 dagen	don 5-12-19	woe 15-1-20	94
96	Elementenraming	5 dagen	don 16-1-20	woe 22-1-20	95
97	Selectie constructeur	20 dagen	don 5-12-19	woe 15-1-20	94
98	Selectie E&W-adviseur	20 dagen	don 5-12-19	woe 15-1-20	94
99	Investeringskostenoverzicht	5 dagen	don 16-1-20	woe 22-1-20	98
100	Fasedocument	5 dagen	don 23-1-20	woe 29-1-20	99
101	**Fase Bouwteam**	0 dagen	woe 29-1-20	woe 29-1-20	100
102	**Definitief Ontwerp**	**60 dagen**	**don 30-1-20**	**woe 29-4-20**	93
103	Bodemonderzoek	5 dagen	don 30-1-20	woe 5-2-20	
104	Definitief Ontwerp	45 dagen	don 30-1-20	woe 8-4-20	
105	Elementenraming	5 dagen	don 9-4-20	woe 15-4-20	104
106	Investeringskostenoverzicht	5 dagen	don 16-4-20	woe 22-4-20	105
107	Fasedocument	5 dagen	don 23-4-20	woe 29-4-20	106
108	**Technisch Ontwerp / Bestek**	**65 dagen**	**don 30-4-20**	**woe 19-8-20**	102
109	Bestektekeningen	55 dagen	don 30-4-20	woe 15-7-20	107
110	Bestek schrijven	8 dagen	maa 6-7-20	woe 15-7-20	109GE
111	Bestek controleren	4 dagen	vri 10-7-20	woe 15-7-20	109GE
112	Investeringskostenoverzicht	5 dagen	don 16-7-20	woe 12-8-20	111
113	Fasedocument	5 dagen	don 13-8-20	woe 19-8-20	112
114	**Prijs- & Contractvorming**	**195 dagen**	**vri 15-11-19**	**don 24-9-20**	89
115	Aanbestedingsprocedure, selectiefase ronde 1	35 dagen	vri 15-11-19	don 16-1-20	89
116	Aanbestedingsprocedure, inschrijvingsfase ronde 2	40 dagen	vri 17-1-20	don 19-3-20	115
117	opstellen raming DO en TO	90 dagen	vri 20-3-20	don 13-8-20	116
118	uitbrengen offerte Aannemers	15 dagen	don 20-8-20	woe 9-9-20	113
119	Investeringskostenoverzicht	5 dagen	don 10-9-20	woe 16-9-20	118
120	Fasedocument	5 dagen	don 17-9-20	woe 23-9-20	119
121	Bewaken levertijden materialen en uitvoeringswijzen	90 dagen	vri 20-3-20	don 13-8-20	116
122	beslismoment opdrachtgever	1 dag	don 24-9-20	don 24-9-20	120;17
123	**Uitvoering - Uitvoeringsgereed Ontwerp**	**20 dagen?**	**don 24-9-20**	**woe 21-10-20**	120
124	Werktekeningen	15 dagen	don 24-9-20	woe 14-10-20	120
125	Controle werktekeningen	5 dagen	don 15-10-20	woe 21-10-20	124
126	Werkvoorbereiding	20 dagen	don 24-9-20	woe 21-10-20	
127	Investeringskostenoverzicht	5 dagen	don 24-9-20	woe 30-9-20	
128	Fasedocument	5 dagen	don 24-9-20	woe 30-9-20	
129	**Bouwrijp opleveren - door Gemeente**	1 dag?	don 1-10-20	don 1-10-20	128
130	**Bouwlocatie voorbereiden**	**58 dagen?**	**maa 13-7-20**	**don 22-10-20**	
131	locatie uithuizen / interne verhuizing	10 dagen	maa 13-7-20	vri 14-8-20	
132	sloop gebouw - bouwrijpmaken	20 dagen	don 24-9-20	don 22-10-20	134EB
133	**Fase uitvoering**	1 dag?	don 1-10-20	don 1-10-20	128
134	**Uitvoering - Directievoering**	**207 dagen**	**don 22-10-20**	**vri 10-9-21**	123GB+20 d
135	Start bouw	1 dag	don 22-10-20	don 22-10-20	126
136	Onderbouw	65 dagen	vri 23-10-20	don 4-2-21	135
137	Bovenbouw	65 dagen	vri 5-2-21	don 6-5-21	136
138	Afbouw	65 dagen	vri 7-5-21	don 26-8-21	137
139	Oplevering	1 dag	vri 27-8-21	vri 27-8-21	138
140	Investeringskostenoverzicht	5 dagen	maa 30-8-21	vri 3-9-21	139
141	Fasedocument	5 dagen	maa 6-9-21	vri 10-9-21	140
142	**Gebruik / Exploitatie**	**12 dagen**	**maa 13-9-21**	**din 28-9-21**	134
143	Schoonmaak	5 dagen	maa 13-9-21	vri 17-9-21	138
144	Verhuizing	5 dagen	maa 20-9-21	vri 24-9-21	143
145	Schoonmaak	1 dag	maa 27-9-21	maa 27-9-21	144
146	In gebruikname	1 dag	din 28-9-21	din 28-9-21	145

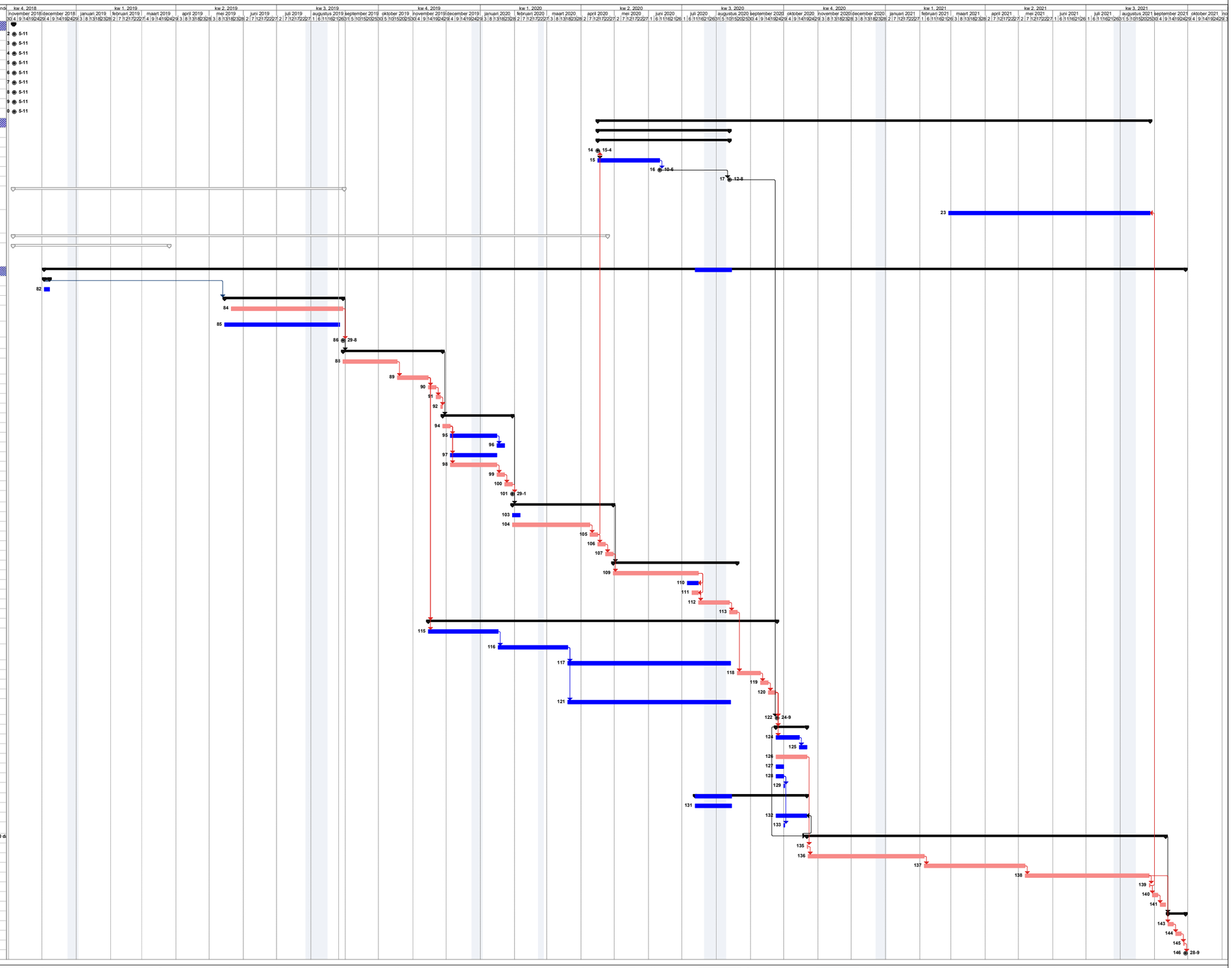

Taak	Miljpaal	Projectsamenvatting	Externe miljpaal	Inactieve samenvatting	Alleen duur	Handmatige samenvatting	Alleen einddatum	Externe miljpaal	Kritieke splitsing	Miljpaal van basislijn	Voortgang				
Splitsing	Samenvatting	Externe taken	Inactieve miljpaal	Handmatig taak	Handmatige samenvatting	Alleen begindatum	Externe taken	Kritiek	Basislijn	Samenvattingstaak van basislijn	Deadline				

Bijlage 6. IKC Het Simmelink risicoanalyse

Project: IKC Het Simmelink
Betreft: Risico analyse
Datum: 07-12-2018
Gewijzigd:

RISMAN Brillen	Politiek/Bestuurlijk / Financieel/Economisch / Juridisch/Wettelijk / Technisch / Organisatorisch / Geografisch/Ruimtelijk / Maatschappelijk	Toelichting & Consequenties	Risico-eigenaar	Kans	Gevolg G	Gevolg O&I	Gevolg T	Gevolg K	RISICO GELD	RISICO TIJD	RISICO TOTAAL	Maatregel	Actiehouder
Opdrachtgever	Beschikbaarheid financiering op enig tijdstip	beschikbaarheid budget en eventueel aanvullend buget	GEM	Mogelijk (50%)	x>€500.000		6-9 maanden		15	9	24	Budgetten door Gem toe te kennen. Aan het eind van elke fase de Stiko bijwerken.	SBM
	Betaling declaraties niet tijdig	betalingsafspraken en indieningswijze helder overeen te komen.	Opdr.g.	Klein (30%)	x<€25.000		0-3 maanden		2	2	4	betalingsafspraken en indieningswijze in contract opnemen.	
	Afwijking aanname afschrijving	ter beoordeling van Opdr.g.	Opdr.g.						0	0	0		
	Niet/niet tijdig verkrijgen van publiekrechtelijke vergunningen en toestemming	de vergunningaanvraag tijdig indienen	Opdr.g.	Mogelijk (50%)	x<€25.000		0-3 maanden		3	3	6	ontwerpplanning opstellen, vergunning tijdig indienen	SBM
	Geen/onvoldoende inzicht in alle benodigde vergunningen	vergunningcheck uitvoeren	Opdr.g.-SBM	Onwaarschijnlijk (10%)					0	0	0	vergunningcheck OLO doorlopen en overleg met gemeente	SBM
	Ontbreken overeenstemming met overheid	plannen tijdig voorleggen ter beoordeling	Opdr.g.-SBM	Onwaarschijnlijk (10%)					0	0	0	ontwerp laten toetsen.	SBM
	Geen/onvoldoende inzicht in eisen van de gemeente	plannen tijdig voorleggen ter beoordeling	Opdr.g.-SBM	Onwaarschijnlijk (10%)					0	0	0	ontwerp laten toetsen.	SBM
	Problemen bij aanpassen streekplannen, bestemmingsplannen	uitgangspunt is dat de gehele nieuwbouw binnen het bouwblok in de reeds bestaande bestemmingsfunctie "maatschappelijk" plaatsvindt en het bestemmingplan niet aangepast hoeft te worden.	Opdr.g.	Klein (30%)	x<€25.000		6-9 maanden		2	6	8	vervangende nieuwbouw binnen het bouwblok positioneren.	SBM - Adviseurs
	Problemen bij onteigeningen	de grond is reeds in eigendom van de Gemeente	Opdr.g.	Onwaarschijnlijk (10%)					0	0	0	-	
	Betaling declaraties niet tijdig	betalingsafspraken en indieningswijze helder ovreen te komen.	Opdr.g.-SBM	Onwaarschijnlijk (10%)					0	0	0	betalingsafspraken en indieningswijze in contract opnemen.	SBM
	Afwijking aanname belasting	opdrachtgever is belasting plichtig geen afwijking in belasting % bekend	Opdr.g.	Onwaarschijnlijk (10%)					0	0	0	-	
	Afwijking aanname wisselkoersen	te hanteren valuta is voor alle betrokkenen in €	Opdr.g.	Onwaarschijnlijk (10%)					0	0	0	-	
	Geen/geen goede financiële informatievoorziening	aan het eind van elke fase de Stiko bijwerken	Opdr.g.-SBM	Onwaarschijnlijk (10%)					0	0	0	aan het eind van elke fase de Stiko bijwerken	SBM
	Afwijking oppervlakteanalyse	door Opdr.g. zijn de gewenste m2 opgegeven.	Opdr.g.	Onwaarschijnlijk (10%)					0	0	0	-	
	Afwijking leerlingprognose	door Opdr.g. is het leerlingaantal opgegeven t.b.v. de nieuwbouw.	Opdr.g.	Onwaarschijnlijk (10%)					0	0	0	-	
	Geen/onvoldoende inzicht in wettelijke vereisten en wijzigingen hierin	vergunningsscan uitvoeren, eisen BB, per jan. 2019 BENG	SBM	Onwaarschijnlijk (10%)	x<€25.000		0-3 maanden		1	1	2	vergunningsscan uitvoeren.	SBM - Adviseurs
	Mogelijkheid van claims	Bouwen binnen het huidige bouwblok in de huidige bestemming maatschappelijk. Kaders van deze bestemming z.s.m. helder krijgen.	Opdr.g.-SBM	Mogelijk (50%)	x<€25.000		6-9 maanden		3	9	12	vervangende nieuwbouw binnen het bouwblok positioneren.	Gem Berkelland
	Afwijking t.o.v. afspraken overeenkomst economisch claimrecht	afhankelijk van de inzet van eigen financiele middelen.	Opdr.g.	Klein (30%)					0	0	0	Opdr.g. zal dit kortsluiten met de Gem. Berkelland	Opdr.g. - Gem Berkelland
	Extra of meer werk bij aansluiting van nieuw of bestaand werk	Er zal eerst een gebouw moeten worden gesloopt alvorens er sonderingen uitgevoerd kunnen worden.	Opdr.g.-SBM	Klein (30%)	x<€25.000		0-3 maanden		2	2	4	Voorstel sloop zsm om helderheid van de ondergrond te krijgen.	SBM
	Toepassen nieuwe materialen en methoden	materialisering op basis van beproefde concepten irt. een beperkte exploitatielast.	Opdr.g.	Onwaarschijnlijk (10%)					0	0	0		
	Wijzigingen in aannames bij ontwerp en (constructie-)berekeningen	constructeur in het begin stadium betrekken bij het plan.	Opdr.g.-SBM	Klein (30%)	x<€25.000		0-3 maanden		2	2	4	uitvraag constructeur bij start SO.	SBM
PROCES / Projectteam	Onvolledigheid of onzorgvuldigheid bij het opstellen van contract-stukken	eenduidige stukken opstellen. Hiervoor de SBM iso formulieren hanteren.	Opdr.g.-SBM	Onwaarschijnlijk (10%)			0-3 maanden		0	1	1	standaard SBM contracten aanhouden ruim voor offerte aanvraag de	SBM
	Niet (tijdig) kortsluiten van afspraken met betrokken partijen	partijen tijdig bij het project betrekken. de uitgangspunten door de betrokken partijen op laten geven en de betrokkenen bij het	Opdr.g.-SBM	Onwaarschijnlijk (10%)			0-3 maanden		0	1	1	uitvoerende partijen benaderen. uitgangspunten Opdr.g. helder en	SBM
	Wijzigingen PvE (a.g.v. onduidelijkheden uitgangspunten, wijzigingen definitie)	ontwerpproces actief informeren	Opdr.g.-SBM-Arch.	Onwaarschijnlijk (10%)					0	0	0	belanghebbenden informeren. eisen PVE door participanten op laten	SBM - Adviseurs
	Onduidelijkheid omtrent eisen opdrachtgever/beheerder/gemeenten/etc.	de uitgangspunten door de betrokken partijen op laten geven en de betrokkenen bij het ontwerpproces actief informeren	Opdr.g.-SBM-Arch.	Onwaarschijnlijk (10%)					0	0	0	stellen. Bij wijziging alle belanghebbenden informeren.	SBM - Adviseurs
	Gebrek aan benodigde mankracht op enig tijdstip	tijdig partijen aan het projectteam toevoegen. Uitvoerende partijen zodanig selecteren dat zij tijdens het definitief ontwerp traject hun expertise in kunnen brengen.	Opdr.g.-SBM	Mogelijk (50%)	x<€25.000		0-3 maanden		3	3	6	advies- en uitvoerende partijen vroegtijdig aan project koppelen.	SBM - Adviseurs
	Ontbreken projectprocedures	project procedures volgens iso systeem SBM te volgen.	Opdr.g.-SBM	Onwaarschijnlijk (10%)					0	0	0		
	Niet tijdig bestellen van materialen	lange levertijden door te laat bestellen dan wel schaarste van bouwproducten.	Opdr.g.-SBM	Mogelijk (50%)	€25.000<x<€100.000		0-3 maanden		6	3	9	uitvoerende partijen na SO-fase selecteren en bij de DO-fase betrekken om zodoende materialisering af te kunnen stemmen op de planning danwel de levertijden in beeld te krijgen. Eventueel kan een product met levertijd problemen een directielevering zijn.	SBM - Adviseurs
	Onjuistheid en onvolledigheid van de raming	uitgangspunten niet duidelijk of aanvullingen op het plan	Opdr.g.-SBM	Onwaarschijnlijk (10%)					0	0	0	kaders helder krijgen en benodigde adviseurs tijdig aan het projectteam toevoegen.	SBM
	Ontbreken goede communicatie (intern/extern); communicatieplan	projectplan opstellen met duidelijke communicatie- en organisatie structuur.	Opdr.g.-SBM	Onwaarschijnlijk (10%)					0	0	0	projectplan opstellen	SBM
	Onderduidelijkheid over projectgrenzen	projectgrenzen ruimtelijkeplannen opvragen. Uitgangspunt nieuwbouw in huidig bouwblok.	Opdr.g.	Mogelijk (50%)	€25.000<x<€100.000		6-9 maanden		6	9	15	uitgangspunt: het project realiseren binnen het huidige bouwblok.	SBM - Adviseurs
	Geen/onvoldoende afstemming tussen de deelprojecten	er zijn geen deelprojecten	-						0	0	0		
	Geen/onvoldoende rekening houden met projecten in de omgeving	geen projecten bekend.	Opdr.g.	Onwaarschijnlijk (10%)					0	0	0		
	Extra geluiddempende maatregelen tijdens uitvoering	op het terrein is een school in gebruik. Geluidproducerende werkzaamheden buiten schooltijden. Tussen Opdr.g. en Aann. Overleggen wat acceptabel is.	Opdr.g.-SBM	Onwaarschijnlijk (10%)	x<€25.000				1	0	1	gebruikers informeren en noodzakelijke overlastwerendevoorzieningen in het bestek opnemen.	SBM - Adviseurs
	Onvoldoende inschatten van voorzieningen of maatregelen voor wegverkeer en scheepvaart	de veiligheid op het terrein en de aanvoerroutes waarborgen.	Opdr.g.-SBM	Onwaarschijnlijk (10%)	x<€25.000				1	0	1	veiligheids voorzieningen in de bestekstukken opnemen.	SBM - Adviseurs
	Schadebeperkende maatregelen	vooraf inventariseren en in de projectdocumenten opnenem	Opdr.g.-SBM	Onwaarschijnlijk (10%)					0	0	0	schadebeperkende maatregen opnemen in de bestekstukken.	SBM - Adviseurs
	Vertragende blokkades/acties van omwonenden	vooraf inventariseren en de omwonenden informeren inzake de plannen	Opdr.g.	Klein (30%)	x<€25.000		0-3 maanden		2	2	4	de belanghebbenden tijdig in kennis stellen van de plannen.	Opdr.g.
	Stakingen	gezien de omvang van het project is dit niet te verwachten.	-						0	0	0		
	Ontbreken goede communicatie met omgeving, voorlichting en inspraakprocedures	de plannen tijdig met belanghebbenden te bespreken.	Opdr.g.	Klein (30%)	x<€25.000		0-3 maanden		2	2	4	de belanghebbenden tijdig in kennis stellen van de plannen.	Opdr.g. - Gem Berkelland
	Prijstijgingen materiaal hoger dan voorzien	in de huidige marktsituatie zeker denkbaar. Gezien het project op zijn vroegst in 2020 tot uitvoer zal komen zijn prijsstijgingen een risico.	Opdr.g.	Waarschijnlijk (70%)	€100.000<x<€250.000		0-3 maanden		12	4	16	na elke fase de Stiko bijstellen.	SBM - Opdr.g.
	Tariefwijzigingen	gezien de looptijd van het project en inkoop werken in de toekomst zijn prijsstijgingen mogelijk.	Opdr.g.	Klein (30%)	x<€25.000		0-3 maanden		2	2	4	betrokken partijen prijs vast tot eind project inkopen.	SBM - Opdr.g.
	Bezwijken tijdens bouw	dit is niet erg waarschijnlijk gezien de geringe constructieve complexiteit van het project	Opdr.g.-Con.	Onwaarschijnlijk (10%)					0	0	0		
	Onjuiste inschatting benodigd materiaal	de Aann. Tijdens de DO-fase betrekken.	Opdr.g.-SBM	Klein (30%)	Geen gevolg		0-3 maanden		0	2	2	De Aann. Tijdens de DO-fase betrekken. Bekendheid met de materialisering is dan geborgd.	SBM - Adviseurs

NIET KWANTIFICEERBAAR

NIET KWANTIFICEERBAAR

Project: IKC Het Simmelink
Betreft: Risico analyse
Datum: 07-12-2018
Gewijzigd:

OBJECT	Projectteam				Ontwerpwijzigingen tijdens uitvoering	gewenste wijzigingen in geld en tijd te kwantificeren.	Opdr.g.-SBM	Waarschijnlijk (70%)	x<€25.000		0-3 maanden		4	4	8	consequentie in geld en tijd aan Opdr.g. kenbaar maken voor uitvoering	SBM
					Verkeerde inschatting van technieken, bouwmethoden of faseringen	de Aann. Tijdens de DO-fase betrekken.	Opdr.g.-SBM	Onwaarschijnlijk (10%)					0	0	0		
					Toepassen nieuwe materialen en methoden	materialisering o.b.v. beproefde concepten irt. een beperkte exploitatielast.	Opdr.g.-SBM	Onwaarschijnlijk (10%)					0	0	0		
					Ontbreken kwaliteitsplan	uitgangspunt voor het project is om beproefde bouwmethoden toe te passen. Het beeldkwaliteitsplan zal door opgegeven moeten worden.	Opdr.g.-SBM	Klein (30%)	x<€25.000		0-3 maanden		2	2	4	De aArch. de geldende eisen in kaart laten brengen. Uitganspunt is een functioneel en doelmatig gebouw.	Arch.
					Archeologische vondsten	een archeologisch onderzoek uit laten voeren	Opdr.g.-SBM	Klein (30%)	x<€25.000		0-3 maanden		2	2	4	archeologisch onderzoek uit laten voeren.	SBM - Gem. Berkelland
					Aanwezigheid kabels en leidingen	een klikmelding doen. Kabels die niet in openbareruimten liggen opsporen.	Opdr.g.-Aann.	Onwaarschijnlijk (10%)					0	0	0		
					Aanwezigheid obstakels	gezien het huidige gebruik van het terrein is dit niet waarschijnlijk	-						0	0	0		
					Bijzondere klimatologische omstandigheden	niet waarschijnlijk	-						0	0	0		
					Meer of zwaardere verontreiniging van de locatie	niet waarschijnlijk	-						0	0	0		
					Tegenvallende kwaliteit van de bodem	sonderingen om huidige opstallen en na sloop fase 1 uitvoeren.	Opdr.g.-SBM	Klein (30%)	x<€25.000		0-3 maanden		2	2	4	evt. oude gegevens opvragen en sonderen om bestaande opstallen.	SBM - Adviseurs
					Niet of onvoldoende inschatten van compenserende- en milieumaatregelen	niet waarschijnlijk	-						0	0	0		
					Onvoldoende meenemen van faunamaatregelen	niet waarschijnlijk, onderbouwen door ecoloog	Opdr.g. - SBM	Klein (30%)	x<€25.000		0-3 maanden		2	2	4	onderbouwing door ecoloog laten opstellen.	SBM - Adviseurs
					Kosten in verband met grondwaterbeschermingsgebieden	niet waarschijnlijk	-						0	0	0		
					Bereikbaarheid bouwlocatie	de locatie kent beperkingen aangezen de school operationeel blijft. Toegangen tot het terrein is enkel mogelijk via de Kruiskamplaan. Bouwverkeer en school bezoekers scheiden. Belangen van de bewoners dienen hierin ook meegenomen te worden.	Opdr.g.-SBM	Klein (30%)	x<€25.000		0-3 maanden		2	2	4	Bereikbaarheid van de locatie met gemeente en bewoners bespreken. Stromen bouwverkeer en schoolbezoekers scheiden.	Aann.
					Extra noodzakelijke hulpwerken en voorzieningen voor verkeer en veiligheid	een verkeerscirculatieplan opstellen	Opdr.g.-SBM	Klein (30%)	x<€25.000		0-3 maanden		2	2	4	toevoer naar de bouwplaats door een woonwijk, hiervoor een verkeerscirculatie plan opstellen.	Aann.
					Treffen van voorzieningen of maatregelen voor wegverkeer en scheepvaart	een verkeerscirculatieplan opstellen	Opdr.g.-SBM	Klein (30%)	x<€25.000		0-3 maanden		2	2	4	voorzieningen in de bestekstukken opte nemen.	Aann.
	Opdrachtnemer		Faillissement			voor zovermogelijk wordt hiermee rekening houden in de selectie procedure	Opdr.g.-SBM	Mogelijk (50%)	€25.000<x<€100.000		3-6 maanden		6	6	12	financiele situatie Aann. Bij selectie opvragen.	SBM - Adviseurs
			Fouten aannemer m.b.t. regelgeving voorbereiding			Aann. Vroegtijdig betrekken voor een goede project bekendheid.	Opdr.g.-SBM	Klein (30%)	x<€25.000		0-3 maanden		2	2	4	Aann. Betrekken in DO-fase	Aann.
			Fouten aannemer m.b.t. regelgeving uitvoering			Aann. Vroegtijdig betrekken voor een goede project bekendheid.	Opdr.g.-SBM	Klein (30%)	x<€25.000		0-3 maanden		2	2	4	Aann. Betrekken in DO-fase	Aann.
			Tegenvallende prestaties aannemer/ontwerper				-						0	0	0		
			Verkeerde inschatting van technieken, bouwmethoden of faseringen				-						0	0	0		
					Schade ten gevolge van werkzaamheden aan eigendommen van derden	hiervoor een afdoende verzekering af te sluiten door Aann.	Opdr.g.-SBM	Onwaarschijnlijk (10%)	x<€25.000		0-3 maanden		1	1	2	Verzekering eigendom van derden door Aannemer af te laten sluiten als onderdeel van de CAR-verzekering. CAR opnemen in de bestekstukken	Adviseurs

Dit model voor risicoanalyse beoogt risico's te herkennen en inzichtelijk te maken die mogelijk de voortgang en/of het resultaat van een bouwproces beïnvloeden, zodat de verschillende betrokken partijen op de juiste wijze en in de juiste volgorde om kunnen gaan met deze risico's. Het model dient per bouwfase ingevuld te worden door de projectleider, en vormt een onderdeel van de startnotitie en de fasedocumenten. In de eerste kolommen worden verschillende risico's onderscheiden die voor kunnen komen tijdens een bouwproces. De genoemde risico's zijn gebaseerd op en gestructureerd conform 'de 7 brillen van Risman'. In het model is een splitsing gemaakt tussen risico's die mogelijk voorkomen in het bouwproces en risico's die mogelijk voorkomen in het te bouwen object. Daarnaast is een splitsing gemaakt tussen risico's die ontstaan bij opdrachtgever, projectteam en opdrachtnemer.

Bij het invullen van het model dienen alle risico's langsgelopen te worden, om per risico vast te stellen of deze al dan niet van toepassing is op het betreffende bouwproject. Wanneer een risico van toepassing is op het betreffende project dienen alle kolommen achter dit risico ingevuld te worden. Onderstaand wordt per kolom aangegeven op welke wijze deze ingevuld dient te worden.

Toelichting en consequenties
Een omschrijving van de manier waarop dit 'Risman-risico' specifiek een risico voor het betreffende bouwproces is, en van de mogelijke consequenties van het risico voor de verschillende aspecten van het bouwproces.

Risico-eigenaar
Beschrijf voor welke partij(en) het risico een (mogelijk) probleem vormt.

Kans
Hier dient geselecteerd te worden wat de geschatte kans is dat het risico zich voordoet, waarbij de volgende keuzemogelijkheden worden gegeven:
- Onwaarschijnlijk
- Klein
- Mogelijk
- Waarschijnlijk
- Zekerheid

Gevolg

Geld
Hier dient geselecteerd te worden wat het gevolg is voor het beheersaspect 'Geld' wanneer het risico zich voordoet, voor alle risico's waarvan de kans dat deze zich voordoet in wordt geschat op 10% of groter. De keuzemogelijkheden zijn hierbij:
- Geen gevolg
- X < €25.000,-
- €25.000,- < X < €100.000,-
- €100.000,- < X < €250.000,-
- €250.000,- < X < €500.000,-
- X > €500.000,-

Tijd
Hier dient geselecteerd te worden wat het gevolg is voor het beheersaspect 'Tijd' wanneer het risico zich voordoet, voor alle risico's waarvan de kans dat deze zich voordoet in wordt geschat op 10% of groter. De keuzemogelijkheden zijn hierbij:
- Geen gevolg
- 0-3 maanden
- 3-6 maanden
- 6-9 maanden
- 9-12 maanden
- >12 maanden

Organisatie + Informatie en Kwaliteit
De gevolgen van een risico zijn niet kwantificeerbaar voor de beheersaspecten 'Kwaliteit' en 'Organisatie & Informatie'. De gevolgen van een risico voor deze beheersaspecten dienen duidelijk omschreven te worden in de kolom 'Toelichting en consequenties'.

Maatregel
Hier dient ingevuld te worden welke maatregel genomen kan worden om de kans dat het risico zich voordoet te verkleinen, of om de eventuele gevolgen van het risico te beperken.

Actiehouder
Hier dient ingevuld te worden welke persoon of partij verantwoordelijk is voor de te nemen maatregel.

Door de kolommen in te vullen zoals hierboven wordt beschreven, wordt in de kolommen 'Risico Geld' en 'Risico Tijd' op basis van de gegevens onder 'Kans', 'Gevolg-Geld' en 'Gevolg-Tijd' een risicoscore berekend conform NARIS-systematiek. In de tabel rechts wordt weergegeven hoe de score in deze systematiek tot stand komt. In de kolom 'Risico Totaal' worden beide scores opgeteld tot een totaalscore. De gevolgen van het risico voor de aspecten 'Kwaliteit' en 'Organisatie & Informatie' zijn niet kwantificeerbaar en kunnen dus ook niet verwerkt worden conform NARIS-systematiek. Het is uitdrukkelijk de bedoeling dat gevolgen voor deze aspecten beschreven worden in de kolom 'Toelichting & Consequenties'.
Wanneer uit één van de risicoscores of uit een kwalitatieve beoordeling van de niet kwantificeerbare aspecten blijkt dat er een mogelijk risico ontstaat, dient er een maatregel geschreven te worden die beoogt de kans dat het risico zicht voordoet te verkleinen dan wel de gevolgen van het risico te beperken. Aan een maatregel dient altijd een actiehouder toegevoegd te worden.

Kans → / ↓ Gevolg	0-1%	1-10%	10-25%	25-50%	50-100%
Zeer Klein	1	2	3	4	5
Klein	2	4	6	8	10
Serieus	3	6	9	12	15
Groot	4	8	12	16	20
Zeer Groot	5	10	15	20	25

gemeente Berkelland

Persbericht

6 november 2019

RK-onderwijs op 1 locatie aan Ketteringsteeg 2c
College vraagt gemeenteraad krediet van circa € 6,2 miljoen voor nieuwbouw IKC Het Simmelink in Eibergen

De Delta scholengroep heeft namens de Stichting Integraal Kind centrum (IKC) Het Simmelink een huisvestingsaanvraag ingediend voor nieuwbouw van een IKC aan de Ketterinksteeg 2c en 2d in Eibergen. Met de aanvraag speelt de stichting in op de demografische ontwikkelingen en wil daarmee het RK-onderwijs in Eibergen toekomstbestendig maken met een doorgaande ontwikkellijn (opvang) voor 2- tot 12-jarigen in Eibergen.

Onderwijsvisie
De aanvraag sluit aan op de vastgestelde onderwijsvisie voor de ontwikkeling van drie brede onderwijsvoorzieningen met een eigen identiteit met een evenwichtige spreiding in de kern Eibergen. Daarmee wordt voldaan aan de door de gemeenteraad gewenste diversiteit en keuzemogelijkheid van het onderwijs in Berkelland. De beoogde locatie voor nieuwbouw is Ketterinksteeg 2c en 2d.

Een energie neutraal IKC
Stichting IKC Het Simmelink en de gemeente hebben de ambitie een energie neutraal IKC te realiseren. Om dit mogelijk te maken stelt het college voor een extra investering te doen om een Energie Neutraal Gebouw (ENG) te bouwen in plaats van een Bijna Energie Neutrale Gebouw (BENG).

Sloop schoolgebouwen en verouderde gymzaal en herinrichting omgeving
De nieuwbouw leidt tot de keuze voor een gefaseerde sloop van de bestaande leegstaande schoollocaties en de verouderde gymzaal. Het opnieuw ontwerpen en inrichten van de openbare ruimte en de vrijkomende locaties wil het college in samenspraak met de buurt doen. Daarvoor zal ook een subsidie in het kader van Steengoed Benutten worden aangevraagd bij de provincie Gelderland.

Kredietaanvraag € 6,2 miljoen
Het krediet is bedoeld voor de sloop van de drie scholen en de gymzaal, de bouw van de nieuwe onderwijsvoorziening, kinderopvang, gymzaal en de herinrichting van de omgeving.

Noot voor de redactie:
Nadere informatie bij: Communicatie gemeente Berkelland, T: 0545-250 587

Intentieverklaring vorming IKC ' Het Simmelink' Eibergen

De ondergetekenden:

1. **Delta Scholengroep | SKPCPO Delta(O),** statutair gevestigd te 6825 AE Arnhem aan de Beverweerdlaan 3, 6825 AE Arnhem, ingeschreven in het register van de Kamer van koophandel onder nummer 41053000, in deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door dhr. drs. P.A. Dooijeweerd, voorzitter van het College van bestuur, hierna te noemen Delta;

2. **Stichting Kinderopvang Humanitas (K)**, statutair gevestigd 5261 CA Vught Vught aan de Helvoirtseweg 9, in deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevr. Erna de Koster, regio-directeur , hierna te noemen Humanitas;

Stichting SKPCPO Delta en Stichting Humanitas hierna ook gezamenlijk te noemen: "Partijen";

Overwegende het volgende:

A. Partijen stellen vast dat:
   a. De gemeente Berkelland met schoolbesturen afspraken heeft gemaakt over de herschikking van het basisonderwijs in Eibergen;
   b. Delta Scholengroep op basis daarvan De Regenboog en De Schakel heeft laten fuseren tot IKC Het Simmelink en de oude locatie van basisschool De Regenboog per 1-08-2018 heeft overgedragen aan de gemeente Berkelland;
   c. De gemeente Berkelland een voorbereidingskrediet ter beschikking heeft gesteld voor het uitvoeren van een haalbaarheidsstudie naar de mogelijkheden tot renovatie dan wel nieuwbouw van een integraal kindcentrum (IKC) op dan wel nabij de huidige locatie van basisschool "De Schakel";
   d. De gemeente Berkelland bij de realisatie van het IKC de mogelijkheden wil onderzoeken voor een wijk gerelateerde functie.

B. Delta Scholengroep en Stichting Kinderopvang Humanitas hebben te kennen gegeven dat zij de huidige samenwerking in "De Schakel" willen continueren in het te realiseren Integraal Kindcentrum Het Simmelink aan de Ketterinksteeg te Eibergen.

C. Delta Scholengroep en Humanitas streven naar een IKC voor kinderen van 0-13 jaar met een totaal aanbod op het gebied van onderwijs en kinderopvang. Een gezamenlijke educatieve en pedagogische visie met een gemeenschappelijk programma voor onderwijs en ontwikkeling, zo mogelijk uitgevoerd door één team onder aansturing van één leidinggevende.

D. Binnen IKC Het Simmelink streeft Delta Scholengroep naar samenwerking met 1 aanbieder voor het verzorgen van kinderopvang waarbij Humanitas hiervoor de preferente partner is.

En verklaren ter uitwerking van deze intentie de volgende stappen te gaan zetten:

Inhoudelijke samenwerking

1. Partijen starten aansluitend op het tekenen van deze intentieverklaring een onderzoeks- en uitwerkingstraject waarin mogelijkheden en risico's verder in kaart worden gebracht, de modaliteiten van de samenwerking nader worden onderzocht en uitwerkingskeuzes worden verkend in het bijzonder ten aanzien van de volgende aspecten:
   a. Bestuur en organisatie; er zal een passende samenwerkingsvorm worden gekozen en worden uitgewerkt;
   b. Middelen; er zal een gezamenlijke meerjaren-exploitatie-begroting worden opgesteld, met als aandachtspunt dat de financiële autonomie van beide partijen gewaarborgd dien te blijven;

c. Huisvesting; een startnotitie waarin functionele eisen, benodigde m2, onderhoud beschreven staan in aansluiting op de gemeenschappelijke inhoudelijke visie;
d. Personeel; verkenning van de gewenste functies (samenstelling van het team), het profiel van de leidinggevende en de overige aspecten van samenwerking;
e. Communicatie; hoe presenteert het IKC zich naar buiten en de verkenning van de mogelijkheden van één aanspreekpunt.

2. Het onderzoeks- en uitwerkingstraject moet leiden tot een integrale – door de betrokken besturen vastgestelde - rapportage welke uiterlijk 31 maart 2019 beschikbaar is voor finale afweging, inspraak en besluitvorming binnen de gemeente Berkelland;

3. De uitvoering van het onderzoeks- en uitwerkingstraject is in handen van een door partijen ingestelde stuurgroep, bestaande uit 1/ 2 perso(o)n(en) namens de partijen. Stuurgroep kiest uit haar midden een voorzitter;

4. Partijen streven naar besluitvorming voor 31 juni 2019, zodanig dat realisatie van het IKC Het Simmelink vanaf 1 augustus 2019 daadwerkelijke gestart kan worden en uiterlijke per 1 augustus 2021 kan worden opgeleverd.

5. Kosten van het onderzoeks- en uitwerkingstraject maken deel uit van het voorbereidingskrediet.

Informatieplicht

6. Vanaf het moment van ondertekening van deze Intentieverklaring en tot nader order zullen de betrokken partijen elkaar over en weer informeren over voorgenomen besluitvorming die gevolgen zou kunnen hebben voor de eventuele samenwerking en de situatie na de totstandkoming van het IKC Het Simmelink en zij zullen dergelijke besluitvorming zo mogelijk op elkaar afstemmen.

Wijziging en beëindiging intentieverklaring

7. Indien zich een wijziging van omstandigheden voordoet met betrekking tot de draagwijdte een/of uitvoering van deze intentieverklaring, treden de partijen met elkaar in overleg om te bezien in hoeverre de inhoud van de intentieverklaring aanpassing behoeft, zodanig dat het doel dat met deze intentieverklaring wordt beoogd zoveel mogelijk wordt bereikt.

8. Deze intentieverklaring eindigt indien:
   a. een of meerdere partij(-en) van mening is/zijn dat het IKC niet haalbaar is;
   b. tussen de partijen een samenwerkingsovereenkomst wordt getekend;
   c. zich onvoorziene omstandigheden voordoen die de uitvoering van de in de intentieverklaring vastgelegde afspraken belemmeren.

Aldus overeengekomen, ondertekend en in tweevoud opgemaakt op ..... te Eibergen.

Ondertekening:

P.J. de Kostee

09-01-2019

15-1-2019

Drs P.A. Drojeweerd.
Voorzitter CvB
Delta Scholengroep

gemeente Berkelland

TECHNISCHE VRAAG (alleen over een agendapunt)

Indiener: Jolanda Kuipers D66

Datum indiening vraag: 1 december 2019

Datum verzending antwoord: 9 december 2019

Commissievergadering van: 26 november 2019

Raadsvergadering van: 10 december 2019

Formulering:

Vraag:

Er is een stichting opgericht.
Deze stichting neemt o.a. als taak op zich alle zaken die met het bouwen te maken hebben. We zijn benieuwd naar rol en taakverdeling en vragen u de statuten naar ons toe te zenden.

- In bijlage 4 van het verslag van SBM lazen wij dat in de Stichting IKC Simmelink zowel de gemeente als de Deltagroep erin gaan zitten gezien ieders belangen
- Maar in het voorliggend raadstuk [1]staat echter dat de taken m.b.t. de bouw bij Stichting IKC het Simmelink liggen.
- De taak van de gemeente is dat we heel goed gaan kijken hoe deze stichting haar taak uitvoert, vooral als het gaat wie de opdrachten krijgt, hoe en hoeveel geld er wordt uitgegeven. De reden zou zijn om te voorkomen dat er zaken die belangrijk zijn voor de gemeente niet verkeerd of anders lopen dan de gemeente gewild zou hebben.
- Maar in het verslag bij het raadsstuk die extra duidelijkheid moet geven staat [2]dat er twee Deltabestuurders zijn en dat de gemeente voor een korte tijd even meedoet in de stichting. Met als reden om mee te kijken of het inroosteren en de prijs van de huur die de stichting gaat vragen goed gebeurt.

Vraag: Hoe zit het nu daadwerkelijk in elkaar?

Antwoord:

Het is de bedoeling dat het bestuur van stichting IKC het Simmelink gevormd wordt door bestuurders die aangewezen zijn door de Delta Scholengroep. Wij zullen ambtelijk als adviseur (van het bestuur c.q. de stichting) optreden, maar we nemen geen zitting in het bestuur. In de statuten houden we daar rekening mee. Wij vaardigen geen bestuurslid in de stichting af, omdat een bestuurslid het belang van de stichting moet vertegenwoordigen (Burgerlijk Wetboek) en niet het belang van de gemeente. Het bestuurslid kan er niet met twee petten zitten. Tevens zou de raad dan eerst haar wensen en bedenkingen hierover kenbaar moeten kunnen maken (artikel 160 lid 2 van de Gemeentewet). Omdat wij niet als bestuurslid, maar als adviseur aanwezig zijn bij de bestuursvergaderingen van de stichting, is het voorgaande niet van toepassing.

1 Kanttekening 1.2

2 Blz 10 alinea 4

Tenminste één van de door Delta Scholengroep te benoemen bestuurders dient ook bestuurder van Delta Scholengroep zelf te zijn.

Als de (concept)statuten beschikbaar zijn, zullen we deze met u delen.

Vraag:

Gaat IKC het Simmelink nu wel of niet bouw, het onderhoud en daarna het gebruik van de gymzaal op zich nemen?

- Ja is het antwoord bij argument 3.4. van dit raadsvoorstel.
- Nee, nog niet is het antwoord in ditzelfde raadsvoorstel bij kanttekening 3.1 dat hangt af van de "financiële doorrekening" in de ontwerpfase, vrij vertaald: het hangt af van het prijskaartje dat er aan hangt.
- Nee zegt de inspreker in de commissie, we gaan niet de organisatie van het gebruik op ons nemen.

Antwoord:

Het voortraject tot de bouw (definitief ontwerp en aanbesteding) zal een traject worden waarbij het schoolbestuur en de gemeente samen optrekken. Voordat tot definitieve gunning wordt overgegaan, wordt de stichting IKC Simmelink daadwerkelijk opgericht. Dan is duidelijk of het geheel binnen budget gerealiseerd kan worden. Is dat het geval, dan neemt de stichting IKC Simmelink het bouwheerschap op zich en draagt de stichting zorg voor de daadwerkelijke realisatie.
Het beheer van het complex ligt vanaf dat moment in handen van de stichting. Dat is dus niet het schoolbestuur. Het schoolbestuur zit wel in het bestuur van de stichting met ons daarnaast als gemeentelijk adviseur. Daarmee voldoet deze organisatievorm juridisch aan de Wet op het Primair Onderwijs en kan er zonder bezwaar een integrale exploitatie van het IKC (school, kinderopvang en gymzaal) worden gerealiseerd.

Vraag:

U neemt een jaarlast op in de begroting van € 51.000 vanaf 2022. Dit vinden we erg laag gezien de investeringen van circa € 4,7 miljoen. Hoe is deze jaarlast opgebouwd in afschrijving en rente en over hoeveel jaar?

Antwoord:

De lasten voor rente en afschrijving voor IKC Het Simmelink voor 2022 zijn € 146.403. De panden schrijven we in 50 jaar af en het huidige rentepercentage is 1%. Dit is overeenkomstig onze financiële verordening. De oude panden worden gesloopt en de boekwaarde hiervan komt ten laste van de onderwijsreserve. Het afboeken van de oude investeringen geeft een vrijval in de begroting van € 82.291. Tot slot ontvangen we jaarlijks voor de realisatie van de kinderopvang een vergoeding voor de kapitaallasten van € 13.109.
Resumerend:

Lasten nieuwe investering	*€*	*146.403*
Af: Vrijval oude investering	*€*	*82.291*
Af: Vergoeding Kinderopvang	*€*	*13.109*
Netto extra last	*€*	*51.003*

Met de tekst in het raadsvoorstel "Dit in relatie tot de totale investering voor IKC het Simmelink leidt tot een nieuwe jaarlijkse netto kapitaallast vanaf 2022 van € 51.004" bedoelen wij dus dat er een nieuwe (extra) kapitaallast in de begroting vanaf 2022 moet worden opgenomen.

Vraag:

In het Integraal Huisvestingsplan d.d. 19 maart 2019 staat bij de toelichting 1.c.4;
"Deze investeringen worden met een huurovereenkomst tussen gemeente en het schoolbestuur vergoed. Het schoolbestuur sluit weer een huur- en exploitatie-overeenkomst af met de desbetreffende kinderopvangorganisatie. Deze lijn is ingezet bij twee projecten in Eibergen. Door deze lijn te formaliseren worden schoolbesturen en kinderopvang in de toekomst gelijk behandeld".

De projectleider geeft in de commissie aan dat er nog geen overkomst is tussen de school en kinderopvang-exploitant omdat de aanbesteding nog gedaan moet worden. Voor de gemeente is echter niet de overeenkomst tussen school en kinderopvangexploitant relevant, (de exploitant kan in de loop van de jaren wijzigen) maar wel de overeenkomst tussen de school en de gemeente. Deze overeenkomst dient VOORDAT wij als raad krediet (voorfinanciering) geven gesloten te zijn. Anders wordt er krediet gegeven en iets aanbesteed waarvan het niet zeker is dat de voorfinanciering later ook middels een huurovereenkomst door de school vergoed wordt. Deze overeenkomst ontbreekt nu bij dit raadsbesluit. Sinds wanneer verlenen wij krediet zonder dat aan de voorwaarden daarvoor voldaan is?

Antwoord:

We moeten inderdaad eerst een huurovereenkomst met stichting IKC het Simmelink sluiten voordat de stichting het krediet daadwerkelijk ontvangt. Op dit moment kan de overeenkomst nog niet gesloten worden, omdat stichting IKC het Simmelink nog opgericht moet worden. Deze huurovereenkomst volgt zodra stichting IKC het Simmelink opgericht is.

Toelichting:

1. *Technische vragen zijn alleen bedoeld voor vragen over punten die op de agenda staan. Ze zijn niet bedoeld voor een politiek antwoord.*
2. *Technische vragen zijn vragen voor een beter begrip van een vraagstuk. Vragen over feiten en de uitleg daarvan of over de gevolgen van een besluit.*
3. *Voor de overzichtelijkheid uw vragen in de daarvoor bestemde vakken plaatsen. Bij elke nieuwe vraag kunt u d.m.v. de tabtoets een nieuwe regel aanmaken. Het antwoord zal dan geplaatst worden bij de desbetreffende vraag.*

gemeente Berkelland

TECHNISCHE VRAAG (alleen over een agendapunt)

Indiener: Joke Pot
Datum indiening vraag: 7 december 2019

Datum verzending antwoord: 10 december 2019

commissievergadering van: 26 november 2019

raadsvergadering van: 10 december 2019

Formulering:
Nieuwbouw IKC ‘t Simmelink

Vraag:
De gemeente investeert in het éxtra energieneutraal maken van school en gymzaal. In het voorstel staat dat het voordeel ervan niet terug vloeit naar de gemeente…
Wat is de reden dat hierover geen afspraken gemaakt, of te maken, zijn.

Antwoord:
Er zijn geen afspraken gemaakt, omdat tijdens het project gebleken is dat we niet uit kunnen rekenen wat het exploitatievoordeel voor schoolbesturen is. Dit komt door toekomstige factoren, zoals gasprijzen en onderhoudskosten van de installaties, die niet in te schatten zijn. Ook kunnen we niet bepalen wat exact het verschil is tussen de exploitatie van een BENG en ENG gebouw. Omdat eventueel (extra) exploitatievoordeel voor schoolbesturen niet bepaald kan worden, kan het ook niet terugvloeien naar de gemeente. Daarnaast is het zelfs mogelijk dat een ENG gebouw qua exploitatie geen voordeel oplevert, bijvoorbeeld door hoge onderhoudskosten.

Vraag:
In 2020 komt er een nieuw Bouwbesluit voor scholen waarbij ook de normen worden bijgesteld, en hoogstwaarschijnlijk verhoogd.

Als blijkt dat het normbedrag toch hoger uitvalt dan de 19% dan is het risico voor de school. Is het dan niet zo dat de gemeente dan toch alsnog aan de lat staat. Omdat de gemeente ten aller tijde verantwoordelijk voor een goede huisvesting? Of zijn daar afspraken over gemaakt.

Antwoord:
De gemeente is inderdaad verantwoordelijk voor de huisvesting. Onze inschatting is dat dit bedrag voldoende moet zijn om een school te bouwen die aan het (toekomstig) Bouwbesluit (BENG) voldoet. Als stichting IKC Het Simmelink voor dit bedrag niet conform de gestelde eisen kan bouwen, moet zij dit aan ons aangeven vóór ze starten met de bouw. We gaan dan met hen in gesprek. Als stichting IKC het Simmelink, zoals verwacht, conform Bouwbesluit kan bouwen met het krediet dat wij beschikbaar gesteld hebben, is dit ook het krediet waarvoor ze moeten bouwen, ongeacht de hoogte van de normvergoeding waar de VNG in 2020 mee komt. Delta Scholengroep is ervan op de hoogte dat het voorgestelde krediet het bedrag is waarmee ze het complex moet bouwen. Achteraf zal geen verrekening plaatsvinden.

Toelichting:

1. *Technische vragen zijn alleen bedoeld voor vragen over punten die op de agenda staan. Ze zijn niet bedoeld voor een politiek antwoord.*
2. *Technische vragen zijn vragen voor een beter begrip van een vraagstuk. Vragen over feiten en de uitleg daarvan of over de gevolgen van een besluit.*
3. *Voor de overzichtelijkheid uw vragen in de daarvoor bestemde vakken plaatsen. Bij elke nieuwe vraag kunt u d.m.v. de tabtoets een nieuwe regel aanmaken. Het antwoord zal dan geplaatst worden bij de desbetreffende vraag.*